

ព្រះ

ត្រៃបិដកបិដក

និង

សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ

សុត្តន្តបិដក

អង្គទីកាយ ចក្កទីបាត

ភិក្ខុភិក្ខុ

៤២



ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

១៩៥៦

អង្គត្រៃវិកាយស្ស បតកុតិបាតោ

តតិយោ ភាគោ

ឧមោ ភស្ស ភកវតោ អាហារោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បរិមបណ្ណាសកោ

ភណ្ណត្ថាមវគ្គោ(១)

[១] ឯវង្ខេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា  
វដ្ឋិស្ស វិហារតិ ភណ្ណត្ថាមេ ។ តត្រ ទោ ភកវា  
ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។ កនន្តេតិ តេ ភិក្ខុ  
ភកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ ភកវា ឯតនវោច បតុដ្ឋិ  
ភិក្ខុវេ ធម្មាចំ អននុតោតា អប្បដិវេតា ឯវមិទំ  
ជ័យមទ្ធាចំ សទ្ធាវិតំ សំសវិតំ មមញ្ជោវ តុម្ហាតត្តា ។  
កតមេសំ ធម្មដ្ឋិ ។ អវិយស្ស ភិក្ខុវេ សីលស្ស  
អននុតោតា អប្បដិវេតា ឯវមិទំ ជ័យមទ្ធាចំ  
សទ្ធាវិតំ សំសវិតំ មមញ្ជោវ តុម្ហាតត្តា

១ ម. ពណ្ណយោវគ្គោ ។

អង្គត្រៃវិកាយ បតកុតិបាត

តតិយភាគ

សូមមេស្តា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាអាហារនៃសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ។

បរិមបណ្ណាសក

ភណ្ណត្ថាមវគ្គ

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ  
ទ្រង់គង់ក្នុងភណ្ណត្រាម ក្នុងដែនវដ្ឋិ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ  
ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួល  
ស្តាប់ព្រះពុទ្ធដ៏កាព្រះដ៏មានព្រះភាគថាព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មាន  
ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលគេថាគតក្តី  
អ្នកទាំងឡាយក្តី អាម្ចាលទៅ គ្រេចឆ្នើត់ទៅ អស់កាលដ៏វែងយ៉ាងនេះ  
ព្រោះមិនបានត្រាស់ដឹង មិនបានចាក់គុះ ខ្លាចមិ ៤ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេច  
ខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលគេថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី  
អាម្ចាលទៅ គ្រេចឆ្នើត់ទៅ អស់កាលដ៏វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបាន  
ត្រាស់ដឹង មិនបានចាក់គុះ ខ្លាចអវិយសីល ( សីលដ៏ប្រសើរ ) ១

អរិយស្ស ភិក្ខុវេ សមាធិស្ស អនុតោតា អប្បដិវេជា  
 វិវមិទំ ធិយមន្ទានំ សន្ធាវិតំ សំសវិតំ មមត្តោវ  
 តុម្ហាកត្តា អរិយាយ ភិក្ខុវេ បញ្ញាយ អនុតោតា  
 អប្បដិវេជា វិវមិទំ ធិយមន្ទានំ សន្ធាវិតំ សំសវិតំ  
 មមត្តោវ តុម្ហាកត្តា អរិយាយ ភិក្ខុវេ វិមុត្តិយា  
 អនុតោតា អប្បដិវេជា វិវមិទំ ធិយមន្ទានំ សន្ធាវិតំ  
 សំសវិតំ មមត្តោវ តុម្ហាកត្តា ។ តយិទំ ភិក្ខុវេ អរិយំ  
 សីលំ អនុតុន្តំ បដិវិទ្ធិំ អរិយា សមាធិ អនុតុន្តោ  
 បដិវិទ្ធិោ អរិយា បញ្ញា អនុតុន្តា បដិវិទ្ធិា អរិយា  
 វិមុត្តិ អនុតុន្តា បដិវិទ្ធិា ឧច្ឆិដ្ឋា កវត្តណា ទីណា  
 កវត្តេត្តិ ទត្តិណាទិ បុទត្តវេតិ ។ ឥនមវេច កកវា  
 ឥទំ វត្តាន សុកតោ អថាថវិ វេតនវេច សត្តា

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលគេថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី អន្ទាលទៅ  
 គ្រូចរផ្កាត់ទៅ អស់កាលដ៏វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានត្រាស់ដឹង មិន  
 បានចាក់ដុះ ឡូអរិយសមាធិ (សមាធិដ៏ប្រសើរ) ១ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ កាលដែលគេថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី អន្ទាលទៅ  
 គ្រូចរផ្កាត់ទៅ អស់កាលដ៏វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានត្រាស់ដឹង មិន  
 បានចាក់ដុះ ឡូអរិយបញ្ញា (បញ្ញាដ៏ប្រសើរ) ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 កាលដែលគេថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី អន្ទាលទៅ គ្រូចរផ្កាត់ទៅ  
 អស់កាលដ៏វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានត្រាស់ដឹង មិនបានចាក់ដុះ  
 ឡូអរិយវិមុត្តិ (វិមុត្តិដ៏ប្រសើរ) ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសីលនោះ  
 គេថាគតក្តី អ្នកទាំងឡាយក្តី បានត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ដុះហើយ  
 អរិយសមាធិ ក៏បានត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ដុះហើយ អរិយបញ្ញា ក៏បាន  
 ត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ដុះហើយ អរិយវិមុត្តិ ក៏បានត្រាស់ដឹងហើយ  
 ចាក់ដុះហើយ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងភព ក៏បានកាត់ចោលហើយ គណ្តា  
 ជាគ្រឿងនាំទៅក្នុងភពក៏អស់ហើយ ឥឡូវនេះ ការកើតទៅទៀតមិន  
 មានឡើយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ទូរពាក្យនេះ លុះព្រះ  
 សុភកថាសាស្ត្រទ្រង់ត្រាស់ទូរពាក្យនេះរួចហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់ទូរ  
 ព្រះភាថានេះតទៅទៀតថា

សីលសមាធិបញ្ញា ច វិមុត្តិ ច អនុត្តរ  
 អនុត្តរា សីមេ ធម្មា តោតមេន យសស្សីនា ។  
 ឥតិ តុដ្ឋោ អភិញ្ញាយ ធម្មមគ្គាសិ ភិក្ខុនំ  
 ទុក្ខសង្កតករោ សត្តា ចក្កុមា បរិនិព្វតោតិ ។

[២] ចត្វាហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ អសមញ្ញាតតោ ឥមស្មា

ធម្មវិទយា បបតិតោតិ វុច្ចតិ ។ កតមេហិ ចត្វាហិ ។

អរិយេន ភិក្ខុវេ សីលេន អសមញ្ញាតតោ ឥមស្មា

ធម្មវិទយា បបតិតោតិ វុច្ចតិ អរិយេន ភិក្ខុវេ សមាធិនា

អសមញ្ញាតតោ ឥមស្មា ធម្មវិទយា បបតិតោតិ វុច្ចតិ

អរិយាយ ភិក្ខុវេ បញ្ញាយ អសមញ្ញាតតោ ឥមស្មា

ធម្មវិទយា បបតិតោតិ វុច្ចតិ អរិយាយ ភិក្ខុវេ វិមុត្តិយា

អសមញ្ញាតតោ ឥមស្មា ធម្មវិទយា បបតិតោតិ វុច្ចតិ ។

សីល សមាធិ បញ្ញាវិនិវម្ពតិ ជាធម៌វេតកុណជាតិ  
 ជំរុំប្រសើរជាងគ្មាន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ ព្រះគោតម  
 មានយស បានគ្រាស់ជំងឺហើយ ។ ព្រះពុទ្ធ  
 រស់ជំងឺធម៌ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះគ្រាស់ជំងឺច្បាស់  
 ដោយប្រការផ្សេងៗ សាស្តាមានចក្ខុ ធ្វើនូវទ័បផុត  
 វៃទុក្ខហើយ ចេញចាកវិន័យ គិតណ្ហាហើយ ។

[២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបានប្រកបដោយធម៌ យ៉ាង

ភវគតហៅថា យូតចាកធម្មវិន័យនេះ ។ ធម៌យ៉ាង តើដូចម្តេចចុះ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបានប្រកបដោយអរិយសីល ភវគត

ហៅថា យូតចាកធម្មវិន័យនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបាន

ប្រកបដោយអរិយសមាធិ ភវគតហៅថា យូតចាកធម្មវិន័យនេះ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបានប្រកបដោយ អរិយបញ្ញា ភវគត

ហៅថា យូតចាកធម្មវិន័យនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបាន

ប្រកបដោយអរិយវិមុត្តិ ភវគតហៅថា យូតចាកធម្មវិន័យនេះ ។ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី១៣ មហាបិដក

សំរេហំ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ អសមញ្ញា-  
 កតោ សមស្មា ធម្មវិទយា បបតិភោតិ វុទ្ធតិ ។  
 ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញាកតោ សមស្មា  
 ធម្មវិទយា អប្បបតិភោតិ វុទ្ធតិ ។ កតាមេហិ ចត្វហិ ។  
 អរិយេន ភិក្ខុវេ សីលេន សមញ្ញាកតោ សមស្មា ធម្ម-  
 វិទយា អប្បបតិភោតិ វុទ្ធតិ អរិយេន ភិក្ខុវេ សមាធិតា  
 សមញ្ញាកតោ សមស្មា ធម្មវិទយា អប្បបតិភោតិ  
 វុទ្ធតិ អរិយាយ ភិក្ខុវេ បញ្ញាយ សមញ្ញាកតោ សមស្មា  
 ធម្មវិទយា អប្បបតិភោតិ វុទ្ធតិ អរិយាយ ភិក្ខុវេ  
 វិមុត្តិយា សមញ្ញាកតោ សមស្មា ធម្មវិទយា អប្បបតិភោតិ  
 វុទ្ធតិ ។ សំរេហំ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមញ្ញា-  
 កតោ សមស្មា ធម្មវិទយា អប្បបតិភោតិ វុទ្ធតិ ។

ចុតា បតន្តិ បតិភា ភិក្ខុ ច បុណ្ណកតា

សុត្តន្តបិដក អង្គទី១៣ មហាបិដក

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនបានប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង  
 គឺជាគតហៅថា យូនចាកធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ទើបគឺជាគតហៅថា មិនយូនចាកធម្មវិន័យ  
 នេះ ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង គឺដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកប  
 ដោយអរិយសីល គឺជាគតហៅថា មិនយូនចាកធម្មវិន័យនេះ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយអរិយសមាធិ គឺជាគតហៅថា  
 មិនយូនចាកធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយ  
 អរិយបញ្ញា គឺជាគតហៅថា មិនយូនចាកធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយអរិយវិមុត្តិ គឺជាគតហៅថា មិនយូនចាក  
 ធម្មវិន័យនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង  
 នេះឯង គឺជាគតហៅថា មិនយូនចាកធម្មវិន័យនេះ ។

បុគ្គលដែលយូនចាក (ធម្មវិន័យ) វិន័យពួកចុះ បុគ្គល  
 ដែលពួកចុះ ជាអ្នកជាប់ពាក់ដោយរកៈ វេទន៍  
 មក (កាន់ជាតិ ជក ព្យាដិ មរណៈ) ម្តងទៀត

កតតិច្ចំ រតំ រត្នំ សុទ្ធភាព្វកតំ សុទ្ធិ ។

(៣) ចតុប័ កិក្ខុវ ធម្មេហិ សមន្តាភោ

ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បវិសោ ទតំ ឧបហតំ អត្តាធំ

បរិហរតិ សារវដ្ឋោ ច ហោតិ សាទុវដ្ឋោ វិញ្ញំ

តហុត្ត អប្បញ្ញំ បសាវតិ ។ កតតេហិ ចតុប័ ។

អនុជុវិច្ច អបរិយោកាហេត្វា អវណ្ណារហស្ស វណ្ណំ កាសតិ

អនុជុវិច្ច អបរិយោកាហេត្វា វណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ

កាសតិ អនុជុវិច្ច អបរិយោកាហេត្វា អប្បសាទនិយេ

ហិទេ បសាទំ ឧបទំសេតិ អនុជុវិច្ច អបរិយោកាហេត្វា

បសាទនិយេ ហិទេ អប្បសាទំ ឧបទំសេតិ ។

(បើ) កិច្ច (ដោយមគ្គតាំង ៤) បុគ្គលនោះបានធ្វើ

ស្រេចហើយ បានក្រេកអរហើយ ក្នុងគុណជាតិ

ដែលបុគ្គលនោះក្រេកអរ សេចក្តីសុខបានមក ដោយ

សេចក្តីសុខ(១) ( វេទន៍មានដល់បុគ្គលនោះ ) ។

(២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល មិនឃ្លាសវៃ ជា

អសប្បវេស ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង វេទន៍រក្សាខ្លួនដែលខ្លួនដឹកតាស់

កំចាត់គុណពោលហើយ ជាអ្នកប្រកបដោយពោសផង ប្រកបដោយ

សេចក្តីភិរិះដៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង បាននូវបាបដ៏ច្រើន

ផង ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលនោះ មិនបាន

ពិចារណា ស្តាប់ស្តង់មើល ហើយពោលសរសើរ បុគ្គលដែលគួរ

ភិរិះដៀល ១ មិនបានពិចារណា ស្តាប់ស្តង់មើល ហើយពោលភិរិះដៀល

បុគ្គលដែលគួរសរសើរ ១ មិនបានពិចារណា ស្តាប់ស្តង់មើល ហើយ

កើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងហេតុដែលមិនគួរជ្រះថ្លា ១ មិនបានពិចារណា ស្តាប់

ស្តង់មើល ហើយកើតសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងហេតុដែលគួរជ្រះថ្លា ១ ។

១ សេចក្តីសុខបានដល់ព្រមហើយ ដោយសេចក្តីសុខ គឺជាសេចក្តីសុខទាំង១១ សម្រេច  
មកដោយសេចក្តីសុខជាបស់មនុស្ស សេចក្តីសុខរបស់វិបស្សនា សម្រេចមកដោយសេចក្តី  
សុខរបស់ឈាន សេចក្តីសុខរបស់មន្តសម្រេចមក ដោយសេចក្តីសុខរបស់វិបស្សនា  
សេចក្តីសុខរបស់ផល សម្រេចមកដោយសេចក្តីសុខរបស់មន្ត សេចក្តីសុខរបស់ព្រះនិព្វាន  
សម្រេចមកដោយសេចក្តីសុខរបស់ផល ។ អដ្ឋកថា ។

ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតោ  
 តាលោ អព្យត្តោ អសប្បវសោ ខតំ ឧបហតំ  
 អត្តានំ បរិហារតិ សារវដ្ឋោ ច ហោតិ សាទុវដ្ឋោ(១)  
 វិញ្ញាណំ ពហុញ្ច អប្បញ្ញំ បសវតិ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ  
 ធម្មេហិ សមញ្ញាគតោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវសោ  
 អត្តតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ អនវដ្ឋោ ច  
 ហោតិ អនុវដ្ឋោ(២) វិញ្ញាណំ ពហុញ្ច ប្បញ្ញំ បសវតិ ។  
 តតមេហិ ចត្វហិ ។ អនុវិច្ឆ បរិយោកាហេត្វា  
 អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ អនុវិច្ឆ បរិយោកាហេត្វា  
 វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសតិ អនុវិច្ឆ បរិយោកាហេត្វា  
 អប្បសាទន្តិយេ ម៉ានេ អប្បសាទំ ឧបនិសេតិ អនុវិច្ឆ  
 បរិយោកាហេត្វា បសាទន្តិយេ ម៉ានេ បសាទំ  
 ឧបនិសេតិ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ  
 សមញ្ញាគតោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវសោ អត្តតំ  
 អនុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ អនវដ្ឋោ ច ហោតិ  
 អនុវដ្ឋោ វិញ្ញាណំ ពហុញ្ច ប្បញ្ញំ បសវតិ ។

១ ឧ.ម. សាទុវដ្ឋោ ។ ២ ឧ.ម. អនុវដ្ឋោ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល មិនឈ្លាសវៃ ជាសប្បវសប្រកប  
 ដោយធម៌ទាំង៤យ៉ាងនេះឯង វេសន៍ក្បួនដែលខ្លួនដឹកគាស់ កំចាត់គុណ  
 ពោលហើយ ជាអ្នកប្រកបដោយពោសផង ប្រកបដោយសេចក្តីភ័ន្តិយ  
 របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង វេសន៍បានខ្លះចាប់ផ្តើមច្រើនផង ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិត ឈ្លាសវៃ ជាសប្បវសប្រកបដោយធម៌  
 ៤យ៉ាង វេសន៍ក្បួនដែលខ្លួនមិនបានដឹកគាស់ មិនបានកំចាត់គុណពោល  
 ជាអ្នកមិនមានពោសផង មិនមានសេចក្តីភ័ន្តិយ របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំង  
 ឡាយផង តែងបានខ្លះចុណ្យដ៏ច្រើនផង ។ ធម៌៤ភិដ្ឋចម្ពេទ្ធានៈ ។  
 ភិបុគ្គលនោះ ពិចារណា ស្តាប់ស្តង់មើលរួចហើយ ទើបពោលភ័ន្តិយ  
 បុគ្គលដែលគួរភ័ន្តិយ ១ ពិចារណា ស្តាប់ស្តង់មើលរួចហើយ ទើប  
 ពោលសរសើរបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ១ ពិចារណា ស្តាប់ស្តង់មើល  
 រួចហើយ ទើបកើតសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងរោតុដែលមិនគួរជ្រះថ្លា ១ ពិ-  
 ចារណា ស្តាប់ស្តង់មើលរួចហើយ ទើបកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងរោតុដែល  
 គួរជ្រះថ្លា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិត ឈ្លាសវៃ ជា  
 សប្បវសប្រកបដោយធម៌៤យ៉ាងនេះឯង វេសន៍ក្បួនដែលខ្លួនមិនបានដឹក  
 គាស់ មិនបានកំចាត់គុណពោល ជាអ្នកមិនមានពោសផង មិនមានសេចក្តី  
 ភ័ន្តិយរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង តែងបានខ្លះចុណ្យដ៏ច្រើនផង ។

បឋមបណ្ណាល័យ ពណ៌នាបរិយាយ

យោ និទ្ទិយំ បសំសតិ  
 តំ វា និទ្ទតិ យោ បសំសិយោ  
 វិទិជាតិ មុខេន សោ កលី  
 កលិណ តេន សុខំ ន វិទ្ទតិ។  
 អប្បមត្តោ អយំ កលី  
 យោ អត្តោសុ ននបរាជយោ  
 សត្វស្ស្គមិ សហាមិ អត្តណ  
 អយមេវ មហត្តរោ កលី(១)  
 យោ សុគតេសុ មនំ បដោសាយ  
 សតំ សហស្ស្គនំ និរត្តនានំ  
 នត្តិសតិ បញ្ច ច អត្តនានិ(២)  
 យមរិយំ ករហិយំ និរយំ ទុបេតិ  
 វាចំ មនេត្វ បណិជាយ ចាបកត្តិ ។

១. មហត្តរោ កលី ។ ២. ធម្មិស ច បញ្ច ច អត្តនានិ ។ ម. ធម្មិស  
 បញ្ចនា និរត្តនានិ ។

បឋមបណ្ណាល័យ ពណ៌នាបរិយាយ

បុគ្គលណាសរសើរបុគ្គល ដែលគួរតែដៀលក្តី តិះ  
 ដៀលបុគ្គល ដែលគួរសរសើរក្តី បុគ្គលនោះឈ្មោះថា  
 ជ្រើសរើសយកកំហុស ដោយមាត់ពាក្យ វែមនិមិម  
 បានសេចក្តីសុខ ព្រោះកំហុសនោះឡើយ។ ការចាញ់  
 ដោយទ្រព្យណា ព្រមទាំងទ្រព្យរបស់ខ្លួនក្តី ទាំង  
 ខ្លួនក្តី ព្រោះវេល្យន៍គ្នាល់ ការចាញ់ដោយទ្រព្យនេះ  
 ជាកំហុស មានប្រមាណតិចទេ បុគ្គលណាញ៉ាំងចិត្ត  
 ឲ្យប្រឡូស ក្នុងពួកបុគ្គលដែលស្រុះស្រួលមូលមិត្តភា  
 កំហុសរបស់បុគ្គលនោះឯង រឿងដំជាន់ បុគ្គលដែល  
 ដំកល់វាចានឹងចិត្តដ៏លាមក តិះដៀលព្រះអរិយៈ  
 វែមនិទៅកើតក្នុងនរកអស់ ១ សែនកប្ប នឹង ៣៦  
 និរត្តទៈផង នឹង ៥ អត្តទៈផង ។



(៤) ចតុស្ស ភិក្ខុវេ មិច្ឆាបដិបដ្ឋមាទោ ពាលោ  
អព្យត្តោ អសប្បវិសោ ទតំ ឧបហតំ អត្តានំ  
បរិហារតិ សារវដ្ឋោ ច ហោតិ សាទុវដ្ឋោ វិញ្ញាណំ  
តហុញ្ច អប្បញ្ញំ បសវតិ ។ កកមេសុ ចតុស្ស ។  
មាតវិ ភិក្ខុវេ មិច្ឆាបដិបដ្ឋមាទោ ពាលោ អព្យត្តោ  
អសប្បវិសោ ទតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ សារវដ្ឋោ  
ច ហោតិ សាទុវដ្ឋោ វិញ្ញាណំ តហុញ្ច អប្បញ្ញំ  
បសវតិ បិវតិ ភិក្ខុវេ មិច្ឆាបដិបដ្ឋមាទោ ។ បេ ។  
តថាគតេ ភិក្ខុវេ មិច្ឆាបដិបដ្ឋមាទោ ។ បេ ។  
តថាគតស្សវកេ ភិក្ខុវេ មិច្ឆាបដិបដ្ឋមាទោ ពាលោ  
អព្យត្តោ អសប្បវិសោ ទតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ  
សារវដ្ឋោ ច ហោតិ សាទុវដ្ឋោ វិញ្ញាណំ តហុញ្ច  
អប្បញ្ញំ បសវតិ ។ ឥមេសុ ទោ ភិក្ខុវេ ចតុស្ស  
មិច្ឆាបដិបដ្ឋមាទោ ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បវិសោ  
ទតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ សារវដ្ឋោ ច ហោតិ

(៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល មិនឈ្លាសវៃ ជាអសប្បវេស  
កាលប្រតិបត្តិខុសក្នុងបុគ្គល ៤ ពួក ឈ្មោះថា រក្សាខ្លួន ដែលខ្លួនដឹកតាស់  
កំចាត់គុណចោលហើយ ជាអ្នកប្រកបដោយទោសផង ប្រកបដោយ  
សេចក្តីតិះដៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង បានឡូបាបដ៏ច្រើន  
ផង ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
ពាលមិនឈ្លាសវៃ ជាអសប្បវេស កាលបើប្រតិបត្តិខុសក្នុងមាតា ឈ្មោះ  
ថា រក្សាខ្លួន ដែលខ្លួនដឹកតាស់ កំចាត់គុណចោលហើយ ជាអ្នកប្រកប  
ដោយទោសផង ប្រកបដោយសេចក្តីតិះដៀលរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ  
ផង តែងបានបាបដ៏ច្រើនផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបុគ្គលពាល  
ប្រតិបត្តិខុសក្នុងបិតា ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលប្រតិបត្តិខុសក្នុង  
ព្រះភរិយា ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលមិនឈ្លាសវៃ ជា  
អសប្បវេស កាលប្រតិបត្តិខុសក្នុងសាវករបស់ព្រះភរិយា ឈ្មោះថា រក្សា  
ខ្លួនដែលខ្លួនដឹកតាស់ កំចាត់គុណចោលហើយ ជាអ្នកប្រកបដោយទោស  
ផង ប្រកបដោយសេចក្តីតិះដៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង តែង  
បានឡូបាបដ៏ច្រើនផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលមិនឈ្លាសវៃ  
ជាអសប្បវេស កាលប្រតិបត្តិខុសក្នុងបុគ្គល ៤ ពួកនេះឯងឈ្មោះថា រក្សាខ្លួន  
ដែលខ្លួនដឹកតាស់ កំចាត់គុណចោលហើយ ជាអ្នកប្រកបដោយទោសផង

សាទុវុដ្ឋោ វិញ្ញាណំ តហុញ្ញ អប្បញ្ញំ បសវតិ ។ ចតុស្ស  
 ភិក្ខុវេ សម្មាបដិបដ្ឋមាទោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវិសោ  
 អត្តតំ អនុបហតំ អត្តាណំ បរិហារតិ អនវុដ្ឋោ ច  
 ហោតិ អនុវុដ្ឋោ វិញ្ញាណំ តហុញ្ញ ប្បញ្ញំ បសវតិ ។  
 តតទេសុ ចតុស្ស ។ មាតិ ភិក្ខុវេ សម្មាបដិបដ្ឋ-  
 មាទោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវិសោ អត្តតំ  
 អនុបហតំ អត្តាណំ បរិហារតិ អនវុដ្ឋោ ច ហោតិ  
 អនុវុដ្ឋោ វិញ្ញាណំ តហុញ្ញ ប្បញ្ញំ បសវតិ មិច្ឆា  
 ភិក្ខុវេ សម្មាបដិបដ្ឋមាទោ ។ បេ ។ តថាគតេ  
 ភិក្ខុវេ សម្មាបដិបដ្ឋមាទោ ។ បេ ។ តថាគតស្សារតោ  
 ភិក្ខុវេ សម្មាបដិបដ្ឋមាទោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ  
 សប្បវិសោ អត្តតំ អនុបហតំ អត្តាណំ បរិហារតិ  
 អនវុដ្ឋោ ច ហោតិ អនុវុដ្ឋោ វិញ្ញាណំ តហុញ្ញ ប្បញ្ញំ  
 បសវតិ ។ ឥទេសុ ទោ ភិក្ខុវេ ចតុស្ស សម្មា-  
 បដិបដ្ឋមាទោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ សប្បវិសោ

ប្រកបដោយសេចក្តីតិរវៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង តែងបាន  
 ខ្ញុំបាចដំប្រើផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិតឈ្នាសវៃ ជា  
 សប្បវេស កាលប្រតិបត្តិត្រូវក្នុងបុគ្គល ៤ ពួក ឈ្មោះថា រក្សាខ្លួន ដែល  
 ខ្លួនមិនបានដឹកគាស់ មិនបានកំចាត់គុណពោល ជាអ្នកមិនមានទោសផង  
 មិនមានសេចក្តីតិរវៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង តែងបានខ្ញុំ  
 បុណ្យដំប្រើផង ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ភិបុគ្គល ជាបណ្ឌិតឈ្នាសវៃ ជាសប្បវេស កាលប្រតិបត្តិត្រូវក្នុងមាតា  
 ឈ្មោះថា រក្សាខ្លួន ដែលខ្លួនមិនបានដឹកគាស់ មិនបានកំចាត់គុណពោល  
 ជាអ្នកមិនមានទោសផង មិនមានសេចក្តីតិរវៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំង  
 ឡាយផង តែងបានខ្ញុំបុណ្យដំប្រើផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាល  
 ប្រតិបត្តិត្រូវក្នុងបិតា ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលប្រតិបត្តិត្រូវក្នុង  
 ព្រះគម្ពីរគត ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិតឈ្នាសវៃ  
 ជាសប្បវេស កាលប្រតិបត្តិត្រូវក្នុងសាវ័កនៃព្រះគម្ពីរគត ឈ្មោះថា រក្សាខ្លួន  
 ដែលខ្លួនមិនបានដឹកគាស់ មិនបានកំចាត់គុណពោល ជាអ្នកមិនមាន  
 ទោសផង មិនមានសេចក្តីតិរវៀលរបស់អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង តែង  
 បានខ្ញុំបុណ្យដំប្រើផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិត  
 ឈ្នាសវៃ ជាសប្បវេស កាលប្រតិបត្តិត្រូវក្នុងបុគ្គល ៤ ពួកនេះផង

សុត្តន្តបិដក អង្គការិយស្ស ចក្កវគ្គបិដក

អក្ខតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហារតិ អនុវដ្ឋោ ច ហោតិ

អនុវដ្ឋោ វិញ្ញំ តហុញ្ញ បុញ្ញំ បសវតិ ។

មាតិ បិតិ ចាបិ យោ មិច្ឆាបដិបជ្ជតិ

ភថាភតេ ច សម្មទ្វេ អដវា ភស្ស សាវកេ

តហុញ្ញ សោ បសវតិ អបុញ្ញំ តានិសោ នរោ ។

តាយ អនុបហាយ មាតាបិតុសុ បណ្ឌិតា

ននេវំ ឯ ករហន្តិ បេត្តាចាយញ្ច កច្ឆតិ ។

មាតិ បិតិ ចាបិ យោ សម្មាបដិបជ្ជតិ

ភថាភតេ ច សម្មទ្វេ អដវា ភស្ស សាវកេ

តហុញ្ញ សោ បសវតិ បុញ្ញំបិ តានិសោ នរោ(១) ។

១ ឧ.ម. បុញ្ញំ ឯកាទិណោ នរោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គការិយស្ស ចក្កវគ្គបិដក

ឃ្លោះថា រក្សាខ្លួនដែលខ្លួន មិនបានដឹកភាស មិនបានកំចាត់គុណចោល

ជាអ្នកមិនមានរបោសផង មិនមានសេចក្តីតិះវៀល របស់អ្នកប្រាជ្ញទាំង

ឡាយផង តែងបានខ្ញុំបុណ្យដ៏ច្រើនផង ។

ជនណាប្រតិបត្តិទុសក្នុងមាតា ១ ក្នុងបិតា ១ ក្នុងព្រះ

ភថាភតជាសម្មទ ១ ក្នុងសាវករបស់ព្រះភថាភតនោះ ១

ជនដូច្នោះនោះ វែមន៍បានខ្ញុំបុណ្យដ៏ច្រើន ។ ក្នុងលោក

នេះ បណ្ឌិតទាំងឡាយ វែមន៍តិះវៀលច្បុកលនោះ

លុះច្បុកលនោះទៅកាន់លោកខាងមុខហើយ វែមន៍ទៅ

កាន់អបាយទៀតព្រោះការប្រព្រឹត្តិមិនត្រូវតាមធម៌នោះ

ក្នុងមាតាទាំងបិតាទាំងឡាយ ។ ជនណាប្រតិបត្តិត្រូវ

ក្នុងមាតា ១ ក្នុងបិតា ១ ក្នុងព្រះភថាភតជាសម្មទ ១

ក្នុងសាវករបស់ព្រះភថាភតនោះ ១ ជនដូច្នោះនោះ

វែមន៍បានខ្ញុំបុណ្យដ៏ច្រើន ។ ក្នុងលោកនេះ

កាយ ធម្មចរិយាយ<sup>(១)</sup> មាតាបិតុសុ បណ្ឌិតា  
 វេទេវំ ឯ បសំសន្និ យេច បុគ្គល បមោធិតិ ។  
 (៥) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជមាថា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។  
 អនុស្សោតតាមី បុគ្គលោ បដិស្សោតតាមី បុគ្គលោ  
 វិភត្តោ បុគ្គលោ ភិណ្ណោ ចារតតោ វិលេ ភិដ្ឋតិ  
 ប្រាហ្មណោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ អនុស្សោតតាមី  
 បុគ្គលោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ កាមេ  
 ច បដិសេវតិ ចាបញ្ច កម្មំ ករោតិ ។ អយំ  
 វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អនុស្សោតតាមី បុគ្គលោ ។ កតមោ  
 ច ភិក្ខុវេ បដិស្សោតតាមី បុគ្គលោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ  
 ឯកទ្វោ បុគ្គលោ កាមេ ច ឯ បដិសេវតិ ចាបញ្ច  
 កម្មំ ឯ ករោតិ សហាចិ ទុក្ខេន សហាចិ  
 ខោមនស្សេន អស្សុមុខោចិ រុទមាថោ បរិ-  
 បុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ប្រាហ្មចរិយំ ចរតិ ។ អយំ  
 វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ បដិស្សោតតាមី បុគ្គលោ ។

១. ម. កាយ ឯ ធម្មចរិយាយ ។

បណ្ឌិតទាំងឡាយ រមែងសរសើរដទៃនោះ លុះដទៃ  
 នោះទៅកាន់លោកខាងមុខហើយ រមែងរីករាយក្នុង  
 ស្ថានសួគ៌ ព្រោះការប្រព្រឹត្តិស្រូវតាមធម៌នោះ ចំពោះ  
 មាតានឹងបិតាទាំងឡាយ ។  
 (៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង  
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុបុគ្គលមានដំណើរទៅបណ្ណាយ  
 តាមវិទ្យុទឹក ១ បុគ្គលមានដំណើរទៅប្រាសវិទ្យុទឹក ១ បុគ្គលមានសភាព  
 ជាអ្នកឈរនៅ ១ បុគ្គលបានឆ្លងទៅដល់គ្រើយនាយហើយ ជាព្រាហ្មណ៍  
 បិតានៅលើគោក ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានដំណើរទៅ  
 បណ្ណាយតាមវិទ្យុទឹក តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួក  
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តែងសេពតាមទាំងឡាយផង តែងធ្វើអំពើកាក្រក់  
 ផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលមានដំណើរទៅ  
 បណ្ណាយតាមវិទ្យុទឹក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានដំណើរ  
 ទៅប្រាសវិទ្យុទឹក តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ  
 ក្នុងលោកនេះ មិនសេពតាមទាំងឡាយផង មិនធ្វើអំពើកាក្រក់ផង  
 តែជាអ្នកប្រកបដោយទុក្ខនឹងចោមមស្ស មានមុខវិកដោយទឹកភ្នែក  
 ទូញយំ ទំប្រព្រឹត្តិប្រាហ្មចរិយធម៌ ឱ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ ។ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលមានដំណើរទៅប្រាសវិទ្យុទឹក ។

កតមោ ច ភិក្ខុវេ វិភត្តោ បុគ្គលោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ  
 ឯកទ្វោ បុគ្គលោ ចត្វាឡិ ឧទ្ធិកាយោ ឯ សញ្ញាជនោ ឯ  
 បរិក្ខាយា ឧបទាមិកោ ហោតិ តត្ថបរិធិញ្ញាយំ  
 អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា ។ អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ  
 វិភត្តោ បុគ្គលោ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 តិណ្ណោ ចារកតោ ថលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ ។  
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ អាសវា ឯ  
 ទយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ ចញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ  
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។  
 អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តិណ្ណោ ចារកតោ ថលេ  
 តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ ។ ឥមេ ចោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ  
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជាមាណោ លោកស្មិនំ ។  
 យេ កេចិ កាមេសុ អសញ្ញតា ជនា  
 អវិភាតា ឥធិ កាមេភោតិចោ  
 បុណ្យំ ជាតិជរុបតា ហិ តេ(១)  
 តណ្ហាធិបណ្ឌា អនុសាតតាមិចោ ។

១១៥. ជាតិជរុបតា ទេ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានសភាពជាអ្នកឈរនៅ តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាឧបទាមិកៈបរិធិញ្ញា  
 ក្នុងលោកនោះ មានការមិនបានគ្រប់គ្រាន់ចាកលោកនោះជាធម្មតា ព្រោះ  
 អស់ទៅនៃឧទ្ធិកាយសញ្ញាជនៈទាំង ៧ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា  
 បុគ្គលមានសភាពជាអ្នកឈរនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលបានឆ្លង  
 ទៅដល់គ្រឹយនាយ ជាព្រាហ្មណ៍បិតនៅលើគោក តើដូចម្តេច ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ឲ្យ  
 ចេតាវិមុត្តិ នឹងចញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានកាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃកាសវៈ  
 ទាំងឡាយ ដោយប្រាថ្នាដ៏ទុក្ខមន្ទូនឯងហើយ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ក្នុង  
 ចតុប្បន្ននេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលបានឆ្លងទៅ  
 ដល់គ្រឹយនាយហើយ ជាព្រាហ្មណ៍បិតនៅលើគោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង រមែងមាននៅក្នុងលោក ។  
 ជនទាំងឡាយណាមួយ មិនសង្រួម ក្នុងកាមទាំង  
 ឡាយ មិនបានប្រាសចាកកតៈ ជាអ្នកចរកោត  
 កាមក្នុងលោកនេះ ជនទាំងនោះឯង តែងចូលទៅកាន់  
 ជាតិទីដកជារឿយៗ ត្រូវតណ្ហាគ្រប់សន្តិក៍ ឈ្មោះ  
 ថា ជាអ្នកមានដំណើរទៅចរណ្តាយកាមទ្រូទឹក ។

តស្មា ហិ ធិរោ ឥធុបដ្ឋិតាសតិ(១)

កាមេ ច ទាមេ ច អសេវមាហោ

សហាមិ ទុក្ខេន ជហោយ្យ កាមេ

បដិស្សោតតាមីតិ តមាហុ បុគ្គលំ ។

យោ វេ តិលេសានិ បហាយ បញ្ច

បវបុណ្ណសេត្តោ អបវហាធម្មោ

ចេតាវសិប្បត្តោ សមាហិតិទ្រិយោ

ស វេ បិទត្តោតិ ធារោ បុព្វតិ ។

បរោបរា(២) យស្ស សមេច្ច ធម្មា

វិជ្ជបិកា អត្តតតា ន សន្តិ

ស វេនត្វ វុសិតត្រាហ្មចរិយោ(៣)

លោកន្តត្វ ចារកតោតិ វុច្ឆតិ ។

[៦] ចត្តារោ មេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សត្តោ សិវិដ្ឋិមាណា

លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ អប្បស្សតោ

១ ឥធុបដ្ឋិតស្សតិ ឥតិ អម្ពានំ មតិ ។ ២ វ. បរោបរា ។ ៣ ម. សមេ មុនិ សិវា-  
ព្រហ្មចរិយោ ។

ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលអ្នកមានប្រាជ្ញាក្នុងលោកនេះ  
ជាអ្នកមានសតិដ៏មូលដ្ឋាន មិនសេពកាមទាំងឡាយ  
ផង មិនធ្វើនូវអំពើកាត្រក់ទាំងឡាយផង តែជាអ្នក  
ប្រកចដោយទុក្ខ លះបង់កាម រើបុគ្គលប្រាជ្ញទាំងឡាយ  
ហៅបុគ្គលនោះថា ជាអ្នកមានដំណើរទៅប្រាសវិទ្យ  
ទឹក ។ ជនណា លះបង់នូវតិលេសទាំង ៥ មានការ  
សិក្សាបិច្ចណិហើយ មានសភាពមិនបានសាចស្មន្យ  
ជាអ្នកផល់នូវការស្ងាត់ដំនាញដោយចិត្ត មានវង្រិយ  
ដំគល់មាំ ជននោះឯង ហៅថា មានសភាពជាអ្នក  
បិតនៅ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ដ៏ទុក្ខមន្តិលាមក ដែល  
ទូនបានគ្រាស់ដីដីហើយ បានកំចាត់ចោលហើយ  
ផល់នូវសេចក្តីវិនាសទៅ មិនមាន ផល់បុគ្គលណា  
បុគ្គលនោះហៅថា អ្នកចេះចប់នូវវិគ្រវេទ មានមគ្គ-  
ព្រហ្មចរិយៈ នៅស្រេចហើយ ផល់នូវវិចប់ផុតវៃ  
វិគ្រលោក ផល់នូវគ្រើយហើយ ។

[៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេទន៍មាននៅក្នុង  
ពួក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលចេះដឹងកិច

សុតេន អនុបបន្នោ អប្បស្សតោ សុតេន ឧបបន្នោ

ពហុស្សតោ សុតេន អនុបបន្នោ ពហុស្សតោ សុតេន

ឧបបន្នោ ។ កថត្ថា កិក្ខុវេ បុគ្គលោ អប្បស្សតោ

ហោតិ សុតេន អនុបបន្នោ ។ ឥន កិក្ខុវេ ឯកត្ថស្ស

បុគ្គលស្ស អប្បកំ សុតំ ហោតិ សុត្តំ ភេយ្យំ វេយ្យា-

ករណំ ភាថា ឧបាទំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អត្តនធម្មំ វេទល្យំ

មិនបានប្រកបដោយការចេះដឹង ១ មានសេចក្តីចេះដឹងតិច បានប្រកប  
ដោយការចេះដឹង ១ មានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន មិនបានប្រកបដោយការចេះ  
ដឹង ១ មានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន ហើយបានប្រកបដោយការចេះដឹង ១ ។  
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងតិច មិនបានប្រកបដោយ  
ការចេះដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធវចនៈ គឺសុត្តៈ ភេយ្យៈ  
វេយ្យាករណៈ ភាថា ទទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អត្តនធម្មៈ វេទល្យៈ ។(១)

១. បញ្ជីក្នុងឯកដោរីក្នុងនិទ្ទេស ទទួត បរិវារ សុត្តនិបាត មង្គលសុត្ត ភេសុត្ត ទាឡាសុត្ត  
តុរិសុត្ត និងពុទ្ធវចនៈនិទ្ទេសមានឈ្មោះជាសុត្ត (សូត្រ) ហៅជាសុត្តៈ ។ សុត្តនិបិដកប្រកប  
ដោយជាតាទាំងអស់ហៅថា ភេយ្យៈ ។ សមាបិវត្តទាំងអស់ក្នុងសំយក្កនិកាយដោយឡែកក្តី  
អភិធម្មបិដកទាំងអស់ក្តី សូត្រនិបិដកមានជាតាទាំងអស់ក្តីនិងពុទ្ធវចនៈណាដែលមិនបានសម្រ្គោះដោយ  
អង្គទាំង ៤ នឹងទេសនិក្ខេបទាំង ៤ ក្តីពុទ្ធវចនៈនោះហៅថា វេយ្យាករណៈ ។ ធម្មបទ ថេរីជាតា  
ថេរីជាតា និងការប្រជាជាសុទ្ធដែលមិនមានឈ្មោះជាសុត្តៈ ក្នុងសុត្តនិបាតហៅថា ជាតា ។  
សុត្តៈ ៤២ ដែលប្រកបដោយជាតាហើតអំពីសេចក្តីសោមនស្សហៅថា ទទានៈ ។ សុត្តៈ ១១០  
ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយន័យថា “ ត្រូវមិន រាជរា ” (ពាក្យនេះព្រះនិមន្តព្រះភាគទ្រង់កោល  
ហើយ) ដូច្នោះជាដើមហៅថាឥតិវុត្តកៈ ។ ជាតកទាំង ៥៥០ មានអប្បក្កាមជាតកជាដើមហៅថា  
ជាតកៈ ។ សូត្រនិបិដកដោយអក្ខរិយអក្ខរធម្មិ ធំធេងជាសន្យារូបិវ្យា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ  
ដោយន័យថា “ ចក្ការោ មេ ពិក្ខុវេ អប្បិយា អន្តកធម្ម អាទន្នេ ” ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មិជា  
សន្យារូបិវ្យា ៤ យ៉ាងនេះមានក្នុងអាទន្នេ) ដូច្នោះជាដើមហៅថាអន្តកធម្មិ ។ ចូឡវេទល្យសូត្រ  
មហាវេទល្យសូត្រ សម្មាទិដ្ឋិសូត្រ សក្កបញ្ញសូត្រនិងសង្ខារោទិន័យមហាបុណ្ណមសូត្រជាដើម  
និងសូត្រទាំងក្នុងដែលហើតឡើងដោយបុគ្គលណាមួយបានចំពោះ ទូរសេចក្តីវិកាយ ព្រេកអរ  
ហើយចូលទៅក្រាបទូលសូត្រហៅថា វេទល្យៈ ។

សោ តស្ស អប្បកស្ស សុតស្ស ន អត្តមញ្ញាយ  
 ធម្មមញ្ញាយ ធម្មាទុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ ។  
 ឃី ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អប្បស្សតោ ហោតិ  
 សុតេន អនុបបន្នោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 អប្បស្សតោ ហោតិ សុតេន ឧបបន្នោ ។ ឥធន  
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អប្បកំ សុតំ ហោតិ  
 សុតំ ភេយ្យំ ។ បេ ។ វេទល្យំ សោ តស្ស អប្បកស្ស  
 សុតស្ស អត្តមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មាទុធម្មប្បដិបន្នោ  
 ហោតិ ។ ឃី ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អប្បស្សតោ  
 ហោតិ សុតេន ឧបបន្នោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 តហុស្សតោ ហោតិ សុតេន អនុបបន្នោ ។ ឥធន  
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស តហុ សុតំ ហោតិ សុតំ  
 ភេយ្យំ ។ បេ ។ វេទល្យំ សោ តស្ស តហុកស្ស  
 សុតស្ស ន អត្តមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មាទុធម្មប្ប-  
 ដិបន្នោ ហោតិ ។ ឃី ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 តហុស្សតោ ហោតិ សុតេន អនុបបន្នោ ។

មានតិចផលបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះមិនចេះអដ្ឋកថា មិន  
 ចេះបាលីនៃពុទ្ធវចនៈ មានប្រមាណតិចនោះមិនប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរផល  
 ធម៌(១) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា បុគ្គលមានសេចក្តី  
 ចេះដឹងតិចមិនបានប្រកបដោយការចេះដឹង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ  
 បុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងតិច បានប្រកបដោយការចេះដឹង តើដូចម្តេច ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធវចនៈ គឺស្តុតៈ ភេយ្យៈ ។ បេ ។ វេទល្យៈ  
 មានតិចផលបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះ ចេះអដ្ឋកថា  
 ចេះបាលីនៃពុទ្ធវចនៈមានប្រមាណតិចនោះ ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរផល  
 ធម៌(២) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា បុគ្គលមាន  
 សេចក្តីចេះដឹងតិច បានប្រកបដោយការចេះដឹង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ចុះបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន តែមិនបានប្រកបដោយការចេះដឹង  
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធវចនៈគឺ ស្តុតៈ ភេយ្យៈ ។ បេ ។  
 វេទល្យៈ មានច្រើនផលបុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះ មិនចេះ  
 អដ្ឋកថា មិនចេះបាលីនៃពុទ្ធវចនៈមានប្រមាណច្រើននោះ មិនប្រតិបត្តិ  
 ធម៌ដ៏សមគួរផលធម៌(៣) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា  
 បុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន តែមិនបានប្រកបដោយការចេះដឹង ។

១ បានផលបុព្វជូនមានសេចក្តីចេះដឹងតិចហើយជាអ្នកទ្រុស្តផល ។ អន្តិកថា ។  
 ២ បានផលច្រើនណាស្រេចដែលមានសេចក្តីចេះដឹងតិច ។ អន្តិកថា ។  
 ៣ បានផលបុព្វជូនមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន ជាអ្នកទ្រុស្តផល ។



កថា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតេន  
 ទុបបន្ទោ ។ ឥត ភិក្ខុវេ ឯកទ្វស្ស បុគ្គលស្ស  
 ពហុ សុតំ ហោតិ សុត្តំ ភេយ្យំ វេយ្យាករណំ  
 តាថា ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អត្តតទម្មំ វេទល្លំ  
 សោ ភស្ស ពហុភស្ស សុភស្ស អត្តមញ្ញាយ  
 ទម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បជបន្ទោ ហោតិ ។ ឯវំ ទោ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតេន  
 ទុបបន្ទោ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មិន្ធិ ។

អប្បស្សុតោបិ ចេ ហោតិ សីលេសុ អសមាហិតោ  
 ទុកយេន ធំ ករហន្តិ សីលតោ ច សុតេន ច។  
 អប្បស្សុតោបិ ចេ ហោតិ សីលេសុ សុសមាហិតោ  
 សីលតោ ធំ បសំសន្តិ ជាស្ស សម្បជ្ជិតេ សុតំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុះបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន ប្រកបដោយការ  
 ចេះដឹង តែម្តងម្តង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធវិចារ ភិក្ខុភ្នះ ភេយ្យៈ  
 វេយ្យាករណៈ តាថា ។ ឧទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អត្តតទម្មៈ វេទល្លៈ មាន  
 ច្រើនដល់បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះចេះអង្កកថា ចេះបាលី  
 នៃពុទ្ធវិចារមានប្រមាណច្រើននោះ ហើយប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរដល់  
 ធម៌(១) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា បុគ្គលមានសេចក្តី  
 ចេះដឹងច្រើនប្រកបដោយការចេះដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល៤ពួក  
 នេះឯង វែមនិមាននៅក្នុងលោក ។

បើបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងតិច ទាំងមិនបានបិតនៅ  
 ក្នុងសីលទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ វែមនិ  
 តិះវៀលបុគ្គលនោះ ដោយហេតុទាំង ២ គឺសីល ១  
 សេចក្តីចេះដឹង ១ ។ បើបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងតិច  
 តែបិតនៅខ្ទប់ខ្ទួនក្នុងសីលទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញទាំង  
 ឡាយ តែងសរសើរបុគ្គលនោះ តែដោយសីល ចម្លែក  
 សេចក្តីចេះដឹង មិនសម្រេចដល់បុគ្គលនោះទេ ។

១: បាននិយ្យៈទិណស្រកដែលមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន ។ អង្គកថា ។

តហុស្សតោបិ ចេ ហោតិ សីលេសុ អសមាហិតោ  
 សីលតោ នំ ករហន្តិ តស្ស សម្មជ្ជតេ សុតំ ។  
 តហុស្សតោបិ ចេ ហោតិ សីលេសុ សុសមាហិតោ  
 ឧកយេន នំ បសំសន្តិ សីលតោ ច សុតេន ច ។  
 តហុស្សតំ ធម្មធារំ សម្មញ្ញំ តុទ្ធសារកំ  
 នេត្តំ ជម្លោធនស្សេវ កោ តំ និទ្ធិតុមរហិតិ  
 នេកបិ នំ បសំសន្តិ ព្រហ្មចារិ បសំសិតោតិ ។

(៧) ធន្តារោមេ ភិក្ខុវេ វិយត្តា វិធិតា វិសារទា

តហុស្សតា ធម្មធារា ធម្មានុធម្មច្បដិបត្តា សង្ឃំ

បើបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន តែមិនបរិភោគនៅក្នុង  
 សីលទាំងឡាយទេ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយវែមនឹងចង្រៀល  
 បុគ្គលនោះ វាយសីល ប៉ុន្តែសេចក្តីចេះដឹងតែនិសម្រេច  
 ដល់បុគ្គលនោះ ។ បើបុគ្គលមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន  
 ទាំងតាំងនៅខ្លាចខ្លួន ក្នុងសីលទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញ  
 ទាំងឡាយ វែមនិសរសើរបុគ្គលនោះ ដោយហេតុ  
 ទាំង ២ គឺសីល ១ សេចក្តីចេះដឹង ១ ។ អ្នកណាគួរ  
 និន្ទាបុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន ទ្រទ្រង់នូវធម៌  
 ប្រកបដោយបញ្ញា ជាតុទ្ធសារកនោះ ដែលជួបជា  
 ដុំនៃទាសជម្ងុនទុបាទ ទៅភានឹងមនុស្សទាំងឡាយ  
 វែមនិសរសើរបុគ្គលនោះ សូម្បីព្រហ្មក៏សរសើរដែរ ។

(៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្រៀវត្វាស ក្នុងវេ ត្រៀវត្វា ជា  
 អ្នកចេះដឹងច្រើន ទ្រទ្រង់នូវធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ ដ៏សមគួរដល់ឋាននៃបុគ្គល

សោកេន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 វិយត្តោ វិធិតោ វិសារោ ពហុស្សុតោ ធម្មទរោ  
 ធម្មាទុធម្មប្បដិបទ្ធោ សង្ឃំ សោកេតិ ។ ភិក្ខុធិ  
 ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ ឧបាសកោ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។  
 ឧបាសិកា ភិក្ខុវេ វិយត្តោ វិធិតោ វិសារោ ពហុស្សុតោ  
 ធម្មទរោ ធម្មាទុធម្មប្បដិបទ្ធោ សង្ឃំ សោកេតិ ។  
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វិយត្តោ វិធិតោ វិសារោ  
 ពហុស្សុតោ ធម្មទរោ ធម្មាទុធម្មប្បដិបទ្ធោ សង្ឃំ  
 សោកេន្តិ ។

យោ ហោតិ ព្យត្តោ ច វិសារោ ច  
 ពហុស្សុតោ ធម្មទរោ ច ហោតិ  
 ធម្មស្ស ហោតិ អទុធម្មចារី  
 ស តាធិសោ វុទ្ធតិ សង្ឃសោកោ ។  
 ភិក្ខុ ច សីលសម្បទ្ធោ ភិក្ខុធិ ច ពហុស្សុតោ

ឯពួកនេះវេរបដិក្កំសិស្សឱ្យរុំរឿង ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុបំណងឱ្យយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើវត្តាស វាំងវៃ ភ្ញៀវភ្ញា ជាអ្នក  
 ចេះដឹងច្រើន ទ្រទ្រង់នូវធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ វេរបដិក្កំ  
 សិស្សឱ្យរុំរឿង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុបំណងឱ្យយ ភិក្ខុនី ៗ មេ ៗ ម្នាលភិក្ខុបំណង  
 ឱ្យយ ទុបាសក ៗ មេ ៗ ម្នាលភិក្ខុបំណងឱ្យយ ទុបាសិកា ធ្វើវត្តាស  
 វាំងវៃ ភ្ញៀវភ្ញា ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ទ្រទ្រង់នូវធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌ដ៏សមគួរ  
 ដល់ធម៌ វេរបដិក្កំសិស្សឱ្យរុំរឿង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុបំណងឱ្យយ បុគ្គល  
 ធ្វើវត្តាស វាំងវៃ ភ្ញៀវភ្ញា ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ទ្រទ្រង់នូវធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌  
 ដ៏សមគួរដល់ធម៌ បំណង ៤ ពួកនេះឯង វេរបដិក្កំសិស្សឱ្យរុំរឿង ។

បុគ្គលណា ធ្វើវត្តាស ភ្ញៀវភ្ញា ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន  
 ទ្រទ្រង់នូវធម៌ ជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌  
 បុគ្គលប្រាកដដូច្នោះនោះ ឈ្មោះថាបំណងសិស្សឱ្យ  
 រុំរឿង ។ គឺភិក្ខុចរិយ្យណិ ដោយសីល ១ ភិក្ខុនី  
 មានសេចក្តីចេះដឹងច្រើន ១ ទុបាសកមានសព្វា ១

ឧបាសកោ ច យោ សន្តោ យា ច សន្តា ឧបាសិកា  
ឯតេ ទោ សង្ឃំ សោភេន្តិ ឯតេ ហិ សង្ឃំ សោភេនាតិ ។

(៨) ចត្តារិមាធិ កិក្ខុវេ តថាគតស្ស វេសារជ្ជាធិ

យេហិ វេសារជ្ជេហិ សមម្ពាគតោ តថាគតោ អាសក-  
ណ្ណាធិ បដិជាតាតិ បរិសាសុ សីហនាធិ ននតិ ព្រហ្ម-

ចក្កំ បរិក្កតិ ។ កតមាធិ ចត្តារិ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

តេ បដិជាតោ ឥមេ ធម្មា អនកិសម្ពុទ្ធាតិ តត្រ វត

មំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវា វា មារោ វា

ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្មី សហទន្ទេន បដិ-

ចោទេស្សត្តិ ធិមិត្តមេតំ កិក្ខុវេ ន សមទុបស្សមិ

ឯតំបហំ កិក្ខុវេ ធិមិត្តំ អសមទុបស្សន្តោ

ទេមប្បត្តោ អកយប្បត្តោ វេសារជ្ជប្បត្តោ វិហារមិ ។

ឧបាសិកាមានសទ្ធា ១ បុគ្គលទាំងអម្បាលនេះឯង

វេមនំញ៉ាំងសង្ឃឱ្យឆ្លើយឆ្លើយ ព្រោះថា បុគ្គលទាំងនេះ

ជាអ្នកធ្វើសង្ឃឱ្យឆ្លើយឆ្លើយ ។

(៨) ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ គថាគត ប្រកបដោយវេសារជ្ជញ្ញាណ

(ព្រាហ្មក្សត្រ) បែបណា តែងធ្វើដូចខ្ញុំដ៏ប្រសើរ ចម្អិនសីហនា

ក្នុងពួកបរិសេឡ ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រ (ចក្រនិធម៌ដ៏ប្រសើរ) ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន

វេសារជ្ជញ្ញាណនេះរបស់គថាគត មាន ៤ យ៉ាង ។ វេសារជ្ជញ្ញាណ

៤ យ៉ាងគឺដូចម្តេច ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតមិនឃើញខ្ញុំនិមិត្ត

និមិត្តបុគ្គលនេះថា សមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវកក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី

បុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោកក្តី នឹងចោទគថាគត ដោយពាក្យប្រកបដោយ

ធម៌ ក្នុងហេតុនោះថា លោកធ្វើដូចខ្ញុំថាជាអ្នកគ្រាស់ដីឯងដោយប្រពៃ

ចម្អិនដូចខ្ញុំទាំងអម្បាលនេះ លោកមិនបានគ្រាស់ដីឯងទេ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ

កាលគថាគត មិនឃើញ ខ្ញុំនិមិត្តខ្ញុំឯង រើបដល់ខ្ញុំសេចក្តីក្សេម

ដល់ខ្ញុំភាពជាអ្នកមិនមានភ័យ ដល់ខ្ញុំភាពជាអ្នកក្សេមក្សា ១ ។

ចំណាស់ស្ស តេ បដិជាទាតា វេមេ អាសវា អបរិត្តិ-  
 ណាតិ តត្រ វត មំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវេ វា  
 មារេ វា ព្រហ្មា វា កោតិ វា លោកស្មី សហទម្មេន  
 បដិចារេស្សតិ ធិមិត្តមេតំ ភិក្ខុវេ ន សមនុបស្សមិ  
 ឯតំបហំ ភិក្ខុវេ ធិមិត្តំ អសមនុបស្សន្តោ ឧម-  
 ប្បត្តោ អភយប្បត្តោ វេសារជ្ជប្បត្តោ វិហារមិ ។ យេ ទោ បន តេ អន្តរាយិកា  
 ធម្មា វុត្តា តេ បដិសេវតោ ខាលំ អន្តរាយាយាតិ  
 តត្រ វត មំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវេ វា  
 មារេ វា ព្រហ្មា វា កោតិ វា លោកស្មី សហទម្មេន  
 បដិចារេស្សតិ ធិមិត្តមេតំ ភិក្ខុវេ ន សមនុបស្សមិ  
 ឯតំបហំ ភិក្ខុវេ ធិមិត្តំ អសមនុបស្សន្តោ ឧម-  
 ប្បត្តោ អភយប្បត្តោ វេសារជ្ជប្បត្តោ វិហារមិ ។

១ ១. សមនុបស្សន្តោ ។

ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ គថាគត មិនឃើញនូវធិមិត្តធិមិ ឬ បុគ្គលខ្ពុះថា  
 សមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាភិក្ខុ មារភិក្ខុ ព្រហ្មភិក្ខុ បុគ្គលណាមួយក្នុង  
 លោកភិក្ខុ នឹងចោទគថាគត ដោយពាក្យប្រកបដោយធមិ ក្នុងហេតុនោះ  
 ថា លោកប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកអស់កាលវៈហើយ ប៉ុន្តែកាលវៈទាំងអម្បាល  
 នេះមិនទាន់អស់ទេ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ កាលគថាគត មិនឃើញនូវ  
 ធិមិត្តខ្ពុះឯង ទើបដល់នូវសេចក្តីក្សេម ដល់នូវភាពជាអ្នកមិនមានភ័យ  
 ដល់នូវភាពជាអ្នកភ្ញើវត្តា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ គថាគតមិន  
 ឃើញនូវធិមិត្តធិមិ ឬ បុគ្គលខ្ពុះថា សមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាភិក្ខុ  
 មារភិក្ខុ ព្រហ្មភិក្ខុ បុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោកភិក្ខុ នឹងចោទគថាគត ដោយ  
 ពាក្យប្រកបដោយធមិ ក្នុងហេតុនោះថា ធមិទាំងឡាយណា ដែល  
 លោកពោលថា ធមិជាគ្រឿងធ្វើនូវអន្តរាយ ធមិទាំងអម្បាលនោះ  
 មិនកាចធ្វើអន្តរាយ ដល់បុគ្គលអ្នកសេពបានទេ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ  
 កាលគថាគត មិនឃើញនូវធិមិត្តខ្ពុះឯង ទើបដល់នូវសេចក្តីក្សេម  
 ដល់នូវភាពជាអ្នកមិនមានភ័យ ដល់នូវភាពជាអ្នកភ្ញើវត្តា ១ ។

យស្ស ទោ បទ តេ អត្តាយ ធម្មោ ទេសិតោ សោ  
 ន ធិយ្យតិ តត្តារស្ស សម្មាទុក្ខត្តយាយាតិ តត្រ វត  
 មំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវោ វា មារោ វា  
 ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្មី សមាធម្មេន បដិ-  
 ចោទេស្សតីតិ ធិមិត្តមេតំ ភិក្ខុវេ ន សមទុបស្សមិ  
 វតំបហំ ភិក្ខុវេ ធិមិត្តំ អសមទុបស្សន្តោ ទេមប្បត្តោ  
 អកយប្បត្តោ វេសារជ្ជប្បត្តោ វិហារមិ ។ ឥមាធិ ទោ  
 ភិក្ខុវេ ចត្តាវិ តថាគតស្ស វេសារជ្ជាធិ យេហិ វេសា-  
 រជ្ជេហិ សមញ្ញតតោ តថាគតោ អាសកណ្ណានំ  
 បដិជាធាតិ បរិសាសុ សីហាចានំ ននតិ ព្រហ្មាចត្តិ  
 បវត្តតីតិ ។

យេ កេចិមេ វាទបថា បុដ្ឋស្សិតា-  
 យដ្ឋិស្សិតា សមណាព្រាហ្មណា ច  
 តថាគតំ បទ្ធាន តេ ភវន្តិ  
 វិសារទំ វាទបថាតិវត្តំ(១)

១ ឧ. ម. វិទ្ធជាតិ វត្តំ ។

ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ គថាគត មិនឃើញនូវធិមិត្ត គឺធិ ឬ បុគ្គលនុះថា  
 សមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវភក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី បុគ្គលណាមួយក្តី  
 លោកក្តី ធិវេទនគថាគត ដោយរោក្យប្រកបដោយធម៌កង្វះហេតុនោះ  
 ថា ធម៌ដែលលោកសំដែងហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់គុណវិសេសណា  
 គុណវិសេសនោះ មិនអាចស្រោចស្រង់ ដើម្បីឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខដោយ  
 ប្រពៃដល់អ្នកធ្វើតាមនូវធម៌នោះទេ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ កាលគថាគត  
 ឃើញនូវធិមិត្តនុះឯង ទើបដល់នូវសេចក្តីក្សេម ដល់នូវភាពជាអ្នកមិន  
 មានភយំ ដល់នូវភាពជាអ្នកភ្ញៀវព្រា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ គថាគត  
 ប្រកបដោយវេសារជ្ជញ្ញាណណា កែងប្តូរនូវទិដ្ឋិប្រសើរ ចន្លឹនូវសីហា-  
 នាទ ក្នុងពួកបរិសេស្យ ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានក្រ វេសា-  
 រជ្ជញ្ញានោះរបស់គថាគត មាន ២ យ៉ាងនេះឯង ។

គន្លងនៃពាក្យណាមួយដ៏ច្រើន ដែលគេរៀបរៀង  
 ទុកហើយក្តី ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដែលគាស្រយំនូវ  
 គន្លងនៃពាក្យណាក្តី គន្លងពាក្យចាំឯងនោះលុះមកដល់  
 ព្រះគថាគតដែលជាអ្នកមានសេចក្តីភ្ញៀវព្រា គ្របសង្កត់  
 នូវគន្លងនៃពាក្យ ហើយកំរែមនិវិធានសាបសូន្យទៅ

យោ ធម្មចន្តំ អភិកុយ្យ តេវលំ

បវត្តយំ(១) សទ្ធាតាទុក្ខម្បី

តំ តាទិសំ ទេវមនុស្សសេដ្ឋំ(២)

សត្តា ធមស្សន្តិ កវស្ស ចារកុដ្ឋិ ។

(៧) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ តណ្ហាប្បាណ យត្ត ភិក្ខុនោ

តណ្ហា ឧប្បជ្ជមាណា ឧប្បជ្ជតិ ។ តតមេ ចត្តារោ ។

ចវហេតុ វា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជមាណា

ឧប្បជ្ជតិ បិណ្ឌានាតហេតុ វា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ តណ្ហា

ឧប្បជ្ជមាណា ឧប្បជ្ជតិ សេនាសនហេតុ វា ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជមាណា ឧប្បជ្ជតិ ឥតិកវាភវហេតុ

វា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជមាណា ឧប្បជ្ជតិ ។

ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ តណ្ហាប្បាណ យត្ត ភិក្ខុនោ

តណ្ហា ឧប្បជ្ជមាណា ឧប្បជ្ជតិ ។

១ ខ. វេលិម្បវត្តយំ ។ ម. កេវលោ វត្តយំ ។ ២ ម. ទេវមនុស្សនំ សេដ្ឋំ ។

ព្រះភថាគតណា គ្របសន្តតំខ្យំធមិចារិកសំ ហន

សេចក្តីអនុព្រោះដល់សត្វចាំនិកសំ ហើយព្រំនីធម្មចក្រ

ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ពួកសត្វក៏នាំយប់ន័យព្រះភថាគត

ប្រាកដដូច្នោះនោះ ព្រះអង្គប្រសើរជាងទេវតានឹង

មនុស្ស ទ្រង់ចូលដល់ក្រើយនៃកត ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុចាំនិក្ខយ តណ្ហា កាលកើតឡើងដល់ភិក្ខុ វេមនិ

កើតឡើងព្រោះបច្ច័យណា បច្ច័យនោះឈ្មោះថា ជាទីកើតឡើងនៃតណ្ហា

មាន ៤ យ៉ាងនេះ ។ បច្ច័យជាទីកើតឡើងនៃតណ្ហា ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។

ម្នាលភិក្ខុចាំនិក្ខយ តណ្ហា កាលកើតឡើងដល់ភិក្ខុ វេមនិកើតឡើង ព្រោះ

ហេតុចវ ១ ម្នាលភិក្ខុចាំនិក្ខយ តណ្ហា កាលកើតឡើងដល់ភិក្ខុ វេមនិ

កើតឡើងព្រោះហេតុបិណ្ឌ បាត ១ ម្នាលភិក្ខុចាំនិក្ខយ តណ្ហា កាលកើត

ឡើងដល់ភិក្ខុ វេមនិកើតឡើង ព្រោះហេតុសេនាសនៈ ១ ម្នាលភិក្ខុ

ចាំនិក្ខយ តណ្ហា កាលកើតឡើងដល់ភិក្ខុ វេមនិកើតឡើងព្រោះហេតុ

ភេសជ្ជៈ ១ ម្នាលភិក្ខុចាំនិក្ខយ តណ្ហា កាលកើត

ឡើងដល់ភិក្ខុ វេមនិកើតឡើងព្រោះបច្ច័យណា បច្ច័យនោះឈ្មោះថា

ជាទីកើតឡើងនៃតណ្ហា មាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

បរិយាយនៃបទ បទប្បញ្ញត្តិ

តណ្ហាធុតិយោ បុរិសោ និយមន្ទានសំសរំ  
 ឥត្តកាវញ្ញជាភារំ សំសរំ ធាតុវត្ថុតិ ។  
 ឯតតាទិទំ ញត្វា(១) តណ្ហា ធុត្តស្ស សម្ពុរំ  
 វីតតណ្ហា អនាធានោ សតោ ភិក្ខុ បរិព្វជេតិ ។

(១០) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ យោតា ។ កតតមេ

ចត្តារោ ។ កាមយោតោ កវិយោតោ ទិដ្ឋិយោតោ  
 អវិជ្ជាយោតោ ។ កតតមោ ច ភិក្ខុវេ កាមយោតោ។  
 ឥទ ភិក្ខុវេ ឯតតោ កាមាទំ សមុទយញ្ច  
 អត្តន្តមញ្ច អស្សនញ្ច អាទិទំញ្ច ទិស្សនណញ្ច  
 យថាភ្នតំ ធម្មជាតាតិ តស្ស កាមាទំ សមុទយញ្ច  
 អត្តន្តមញ្ច អស្សនញ្ច អាទិទំញ្ច ទិស្សនណញ្ច  
 យថាភ្នតំ ធម្មជាតោ យោ កាមេសុ កាមរាតោ  
 កាមទន្តិ កាមស្សិទេហោ កាមមុត្តា កាមបិថាសា

• ម. ឯតតវេ ញ្ច ។

បរិយាយនៃបទ បទប្បញ្ញត្តិ

បុរសមានតណ្ហា ជាគំរប់ពីរបេឡាលទៅ (ក្នុងសិល្បវរ្ម័ន)  
 អស់កាលដំរើង វេមនិមិនប្រព្រឹត្តកម្មនិទ្ទេសនិទ្ទេស  
 ធាតុ កាយតនៈ ដែលមានក្នុងអត្តភាពនេះនឹងមានមុខៗ  
 លុះភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវតណ្ហា នេះថាជាទោស ជាផែនភិក្ខុ  
 ព្រមនៃទុក្ខ ហើយជាអ្នកប្រាសចាកតណ្ហា មិនមាន  
 សេចក្តីប្រកាន់មាំ មានស្មារតីនៅគ្រប់វិធានបថ ។

(១០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ យោគៈ (កិលេសជាគ្រឿងប្រកបសព្វ  
 ទុកក្នុងវដ្តៈ) នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ យោគៈ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។  
 គឺកាមយោគៈ ១ កវិយោគៈ ១ ទិដ្ឋិយោគៈ ១ អវិជ្ជាយោគៈ ១ ។ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាមយោគៈ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុក្កល  
 ពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតនូវហេតុជាទីកើតឡើងផង  
 សេចក្តីវិនាសផង អាទិសិទ្ធិផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវកាម  
 ទាំងឡាយ កាលចេញច្បាស់នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើត  
 ឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អាទិសិទ្ធិផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង  
 នូវកាមទាំងឡាយ កំរើកមានគម្រោក ក្នុងកាម សេចក្តីរីករាយ ក្នុងកាម  
 សេចក្តីស្នេហាក្នុងកាម សេចក្តីដឹងថានៅក្នុងកាម សេចក្តីស្រឡាត់ក្នុងកាម



កាមបរិណិទ្ទាហោ កាមជ្ឈោសាធំ កាមតណ្ហា  
 សានុសេតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ កាមយោគោ ។  
 ឥតិ កាមយោគោ ។ ភវយោគោ ច កដំ ហោតិ ។  
 ឥទ ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ភវំធំ សមុទយេត្ត អន្តន្តមត្ត  
 អស្សាទត្ត អាទិទវត្ត ធិស្សន្តណត្ត យថាភូតំ  
 ធម្មជាតាតិ តស្ស ភវំធំ សមុទយេត្ត អន្តន្តមត្ត  
 អស្សាទត្ត អាទិទវត្ត ធិស្សន្តណត្ត យថាភូតំ  
 ធម្មជាតោ យោ ភវេសុ ភវិណតោ ភវំនដ្ឋិ  
 ភវស្សិទេហោ ភវមុត្តា ភវបិទាសា ភវបរិណិទ្ទាហោ  
 ភវជ្ឈោសាធំ ភវតណ្ហា សានុសេតិ អយំ វុច្ចតិ  
 ភិក្ខុវេ ភវយោគោ ។ ឥតិ កាមយោគោ ភវ-  
 យោគោ ។ ធិដ្ឋិយោគោ ច កដំ ហោតិ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ  
 ឯកោត្តោ ធិដ្ឋិធំ សមុទយេត្ត អន្តន្តមត្ត អស្សាទត្ត  
 អាទិទវត្ត ធិស្សន្តណត្ត យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ

សេចក្តីអន្ទះអវិជ្ជាប្រោះកាម សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងកាម សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុង  
 កាមទាំងឡាយ ព្រោះភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា កាមយោគៈ(១) ។ កាម-  
 យោគៈដូច្នេះឯង ។ ភវយោគៈ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុក្កល  
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំហេតុជាចំកើតឡើងផង  
 សេចក្តីវិនាសផង អាទិសន្សផង ហោសផង ការរលាស់ចេញផង ខ្ញុំភពទាំង  
 ឡាយ កាលបើចុក្កលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតខ្ញុំហេតុជាចំកើតឡើង  
 ផង សេចក្តីវិនាសផង អាទិសន្សផង ហោសផង ការរលាស់ផង ខ្ញុំភពទាំង  
 ឡាយក៏កើតមានអម្រែកក្នុងភព សេចក្តីរីករាយក្នុងភព សេចក្តីស្នេហាក្នុង  
 ភព សេចក្តីរិះបំបោកក្នុងភព សេចក្តីស្រែកឃ្នាខក្នុងភព សេចក្តីអន្ទះអវិជ្ជា  
 ប្រោះភពសេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងភពសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងភពក្នុងភពទាំងឡាយ  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ភវយោគៈ(២) ។ កាមយោគៈនឹងភវយោគៈ  
 ដូច្នេះឯង ។ ធិដ្ឋិយោគៈ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុក្កលពួក  
 ខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំហេតុជាចំកើតឡើងផង សេចក្តី  
 វិនាសផង អាទិសន្សផង ហោសផង ការរលាស់ចេញផង ខ្ញុំទិដ្ឋិទាំងឡាយ

១. បានដឹងសេចក្តីត្រេកត្រអាលប្រកបដោយកាមចុណទាំង៥ ។ អង្គកថា ។  
 ២. បានដឹងសេចក្តីប្រាថ្នានឹងសេចក្តីត្រេកអររុងរឿងបុរាណនឹងអរូបភព ។

តស្ស ទិដ្ឋិមំ សមុទយញ្ច អត្តន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច  
 អាទិទវញ្ច ទិស្សាណាញ្ច យថាក្ខតំ ឧប្បជាទតោ  
 យោ ទិដ្ឋិសុ ទិដ្ឋិភតោ ទិដ្ឋិទន្ធិ ទិដ្ឋិស្សិទេហោ  
 ទិដ្ឋិមុត្តា ទិដ្ឋិបិទាសា ទិដ្ឋិបវិទ្យាហោ ទិដ្ឋិដ្ឋោ  
 សាទំ ទិដ្ឋិតណ្ហា សាទុសេតិ អយំ វុច្ចតិ  
 ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិយោតោ ។ ឥតិ កាមយោតោ កវ-  
 យោតោ ទិដ្ឋិយោតោ ។ អវិជ្ជាយោតោ ច តតំ  
 ហោតិ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ ឯកតោ ធន្នំ ធម្មស្សយ-  
 តនាទំ សមុទយញ្ច អត្តន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច  
 អាទិទវញ្ច ទិស្សាណាញ្ច យថាក្ខតំ ឧប្បជាទតិ  
 តស្ស ធន្នំ ធម្មស្សយតនាទំ សមុទយញ្ច អត្តន្តមញ្ច  
 អស្សាទញ្ច អាទិទវញ្ច ទិស្សាណាញ្ច យថាក្ខតំ  
 ឧប្បជាទតោ យោ ទសុ ធម្មស្សយតទេសុ  
 អវិជ្ជា អញ្ញាណំ សាទុសេតិ អយំ វុច្ចតិ  
 ភិក្ខុវេ អវិជ្ជាយោតោ ។ ឥតិ កាមយោតោ  
 កវយោតោ ទិដ្ឋិយោតោ អវិជ្ជាយោតោ ។

កាលបើបុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់ភាមពិត ឡូហេតុជាទំកើរឡើងផង  
 សេចក្តីវិនាសផង កាមិសង្សផង ទោសផង ការលាស់ចេញផង ឡូទិដ្ឋ  
 ព័ន្ធឡាយ កំភើបមាន គម្រមកក្នុងទិដ្ឋិ សេចក្តីរករយក្នុងទិដ្ឋិ សេចក្តី  
 ស្នេហាក្នុងទិដ្ឋិ សេចក្តីរើបំណែកក្នុងទិដ្ឋិ សេចក្តីស្រែកយូរក្នុងទិដ្ឋិ សេចក្តី  
 អន្ទះអវិជ្ជាព្រោះទិដ្ឋិ សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងទិដ្ឋិ  
 ក្នុងទិដ្ឋិព័ន្ធឡាយ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធឡាយ នេះហៅថាទិដ្ឋិយោគៈ(១)។ កាម-  
 យោគៈ កវយោគៈនឹងទិដ្ឋិយោគៈដូច្នោះឯង ។ អវិជ្ជាយោគៈតើដូចម្តេច ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនដឹងច្បាស់ភាមពិត  
 ឡូហេតុជាទំកើរឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង កាមិសង្សផង ទោសផង ការ  
 លាស់ចេញផង ឡូផស្សយតនៈព័ន្ធគំ កាលបើបុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់  
 ភាមពិត ឡូហេតុជាទំកើរឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង កាមិសង្សផង ទោស  
 ផង ការលាស់ចេញផង ឡូផស្សយតនៈព័ន្ធគំ កំភើបមានសេចក្តីស្នេហៈ  
 មិនដឹងក្នុងផស្សយតនៈព័ន្ធគំ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធឡាយ នេះហៅថា អវិជ្ជា-  
 យោគៈ ។ កាមយោគៈ កវយោគៈ ទិដ្ឋិយោគៈនឹងអវិជ្ជាយោគៈដូច្នោះឯង។

១ បាននិយមប្រកបដោយសស្សតទិដ្ឋិ ៦២ ។ អង្គកថា ។

សឡយុត្តោ ចាបកេហិ អនុសលេហិ ធម្មេហិ  
 សំគិលេសិកេហិ ទោនោត្តរិកេហិ សនេហិ  
 ទុក្ខវិទាភេហិ អាយតីជាតិជរាមរណិកេហិ តស្មា  
 អយោកក្ខេមីតិ វុទ្ធិតិ ។ ឥមេ ទោ កិក្ខុវេ  
 ចត្តារោ យោតា ។ ចត្តារោមេ កិក្ខុវេ វិសំ-  
 យោតា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កាមយោគវិសំ-  
 យោតោ កវិយោគវិសំយោតោ ធិដ្ឋិយោគវិសំ-  
 យោតោ អវិជ្ជាយោគវិសំយោតោ ។ កតមោ  
 ច កិក្ខុវេ កាមយោគវិសំយោតោ ។ ឥធិ កិក្ខុវេ  
 ឯកោតោ កាមាជំ សមុទយញ្ច អន្តរ្យមញ្ច អស្សា-  
 នញ្ច អាទិជញ្ច ជិស្សរណញ្ច យថាក្ខតំ បដាបាតិ  
 តស្ស កាមាជំ សមុទយញ្ច អន្តរ្យមញ្ច អស្សា-  
 នញ្ច អាទិជញ្ច ជិស្សរណញ្ច យថាក្ខតំ បដា-  
 បាតោ យោ កាមេសុ កាមរាតោ កាម-  
 ទន្ធិ កាមស្សិទេវោ កាមទុត្តា កាមបិថាសា  
 កាមបរិឡាយោ កាមរោសាជំ កាមតណ្ហា

ចុក្កលប្រកបដោយអនុសលធម៌ដ៏លាបក ជាគ្រឿងសៅហ្មង ជាគ្រឿង  
 ខំឲ្យកើត ក្នុងភពថ្មីទៀត ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មាន  
 ទុក្ខជាវិបាក ជាគ្រឿងខំឲ្យកើតជាតិជរាមរណៈតទៅ ព្រោះហេតុនោះ  
 (ចុក្កលនោះ) ហៅថា ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីក្សេមក្សាយោគៈទេ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យោគៈមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ការមិនប្រកបដោយយោគៈនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ៤ យ៉ាង តើដូច  
 ម្តេចខ្លះ ។ គឺការមិនប្រកបដោយកាមយោគៈ ១ ការមិនប្រកបដោយ  
 ភវិយោគៈ ១ ការមិនប្រកបដោយធិដ្ឋិយោគៈ ១ ការមិនប្រកបដោយអវិជ្ជា-  
 យោគៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការមិនប្រកបដោយកាមយោគៈ  
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុក្កលក្នុងខ្លះក្នុងលោកនេះ ដឹងច្បាស់  
 កាមពិត ខ្ញុំហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង កានិសង្សផង ទោស  
 ផង ការលាស់ចេញផង ខ្ញុំកាមទាំងឡាយ កាលបើចុក្កលនោះដឹងច្បាស់  
 កាមពិត ខ្ញុំហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង កានិសង្សផង ទោស  
 ផង ការលាស់ចេញផង ខ្ញុំកាមទាំងឡាយ ក៏មិនកើតមានការប្រកក្ក  
 កាម សេចក្តីរកយកក្នុងកាម សេចក្តីស្នេហាក្នុងកាម សេចក្តីដឹងនៅ  
 ក្នុងកាម សេចក្តីស្រេកយូរក្នុងកាម សេចក្តីអន្ទះអវិទ្ធិព្រោះកាម  
 សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងកាម សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាម ក្នុងកាមទាំងឡាយ

សា ធានុសេតិ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ កាមយោ-  
 ភវិសំយោតោ ។ ឥតិ កាមយោភវិសំយោតោ ។  
 ភវិយោភវិសំយោតោ ច កតំ ហោតិ ។ ឥធិ  
 ភិក្ខុវេ ឯកត្រោ កវំធំ សមុទយញ្ច អត្តន្ត-  
 មញ្ច អស្សនញ្ច អាទិទវញ្ច វិស្សណញ្ច  
 យថាក្ខតំ បដាបាតិ តស្ស កវំធំ សមុទយញ្ច  
 អត្តន្តមញ្ច អស្សនញ្ច អាទិទវញ្ច វិស្សណញ្ច  
 យថាកតំ បដាបាតោ យោ កវេស្ស កវំវាតោ  
 កវំទទ្ធិ កវិស្សិទេហោ កវិមុត្តា កវិបិទាសា កវិបរិ-  
 ទ្សាហោ កវិជ្ឈោសាធំ កវិតណ្ហា សា ធានុសេតិ  
 អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ ភវិយោភវិសំយោតោ ។ ឥតិ  
 កាមយោភវិសំយោតោ ភវិយោភវិសំយោតោ ។  
 ធិដ្ឋិយោភវិសំយោតោ ច កតំ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ  
 ឯកត្រោ ធិដ្ឋិធំ សមុទយញ្ច អត្តន្តមញ្ច អស្សនញ្ច  
 អាទិទវញ្ច វិស្សណញ្ច យថាក្ខតំ បដាបាតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការមិនប្រកបដោយកាមយោគៈ ។ ការ  
 មិនប្រកបដោយកាមយោគៈដូច្នោះឯង ។ ចុះការមិនប្រកបដោយភវិយោគៈ  
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដឹង  
 ច្បាស់តាមពិតនូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង កានិសង្សផង  
 ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវភពទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលនោះ  
 ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង កានិសង្ស  
 ផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវភពទាំងឡាយ ក៏មិនកើតមាន  
 តម្រេកក្នុងភព សេចក្តីរីករាយក្នុងភព សេចក្តីស្នេហាក្នុងភព សេចក្តី  
 ឈប់នៅក្នុងភព សេចក្តីស្រេកឃ្លានក្នុងភព សេចក្តីអន្ទះអវិនិច្ឆ័យព្រោះភព  
 សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងភព សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងភព ក្នុងភពទាំងឡាយ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការមិនប្រកបដោយភវិយោគៈ ។ ការមិនប្រកប  
 ដោយកាមយោគៈ ដឹងការមិនប្រកបដោយភវិយោគៈដូច្នោះឯង ។ ចុះការ  
 មិនប្រកបដោយវិជ្ជាយោគៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួក  
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដឹងច្បាស់តាមពិតនូវហេតុជាទីកើតឡើងផង សេចក្តី  
 វិនាសផង កានិសង្សផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវទិដ្ឋិទាំងឡាយ

តស្ស ទិដ្ឋិទំ សមុទយញ្ច អត្តន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច  
អាទីនវញ្ច ទិស្សាលាញ្ច យថាក្ខតំ បដាទតោ យោ  
ទិដ្ឋិសុ ទិដ្ឋិរតោ ទិដ្ឋិទន្ធិ ទិដ្ឋិស្សិទេហោ ទិដ្ឋិមុត្តា  
ទិដ្ឋិចិតាសា ទិដ្ឋិវរិទ្យាហោ ទិដ្ឋិដ្ឋោសាទំ ទិដ្ឋិតណ្ហា  
សា ធានុសេតិ អយំ វុទ្ធាតិ ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិយោគ-  
វិសំយោតោ ។ ឥតិ កាមយោគវិសំយោតោ  
កវិយោគវិសំយោតោ ទិដ្ឋិយោគវិសំយោតោ ។  
អវិជ្ជាយោគវិសំយោតោ ប តតិ ហោតិ ។ ឥទ  
ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ ធម្មំ ធម្មាយតននាទំ សមុទយញ្ច  
អត្តន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច ទិស្សាលាញ្ច  
យថាក្ខតំ បដាទតិ តស្ស ធម្មំ ធម្មាយតននាទំ  
សមុទយញ្ច អត្តន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច  
ទិស្សាលាញ្ច យថាក្ខតំ បដាទតោ យោ ធម្ម  
ធម្មាយតននេសុ អវិជ្ជា អញ្ញាណំ សា ធានុសេតិ  
អយំ វុទ្ធាតិ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជាយោគវិសំយោតោ ។

កាលបើបុគ្គលនោះដឹងច្បាស់តាមពិត ឲ្យហេតុជាចំកើតឡើងផង សេចក្តី  
វិនាសផង កាន់សង្ស័យផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង ឲ្យដឹងច្បាស់  
ក៏មិនកើតមានការប្រកក្កន់ទិដ្ឋិ សេចក្តីកោយក្កន់ទិដ្ឋិ សេចក្តីស្នេហាក្កន់ទិដ្ឋិ  
សេចក្តីរឹងរ៉ាប់នៅក្នុងទិដ្ឋិ សេចក្តីស្រែកឃ្លានក្នុងទិដ្ឋិ សេចក្តីគន្លង់អន្លើព្រោះ  
ទិដ្ឋិ សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងទិដ្ឋិ ក្នុងទិដ្ឋិតាំងឡាយ  
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការមិនប្រកបដោយទិដ្ឋិយោគៈ ។ ការមិន  
ប្រកបដោយកាមយោគៈ ការមិនប្រកបដោយភវិយោគៈ ទីនីការមិនប្រកប  
ដោយទិដ្ឋិយោគៈដូច្នោះឯង ។ ចុះការមិនប្រកបដោយអវិជ្ជាយោគៈ  
តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ដឹងច្បាស់  
តាមពិតឲ្យហេតុជាចំកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង កាន់សង្ស័យផង  
ទោសផង ការរលាស់ចេញផង ឲ្យដឹងច្បាស់នេះទាំង ៦ កាលបើបុគ្គល  
នោះ ដឹងច្បាស់តាមពិតឲ្យហេតុជាចំកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង  
កាន់សង្ស័យផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង ឲ្យដឹងច្បាស់នេះទាំង ៦  
ក៏មិនមានសេចក្តីល្ងង់ សេចក្តីមិនដឹងក្នុងផស្សៈនេះទាំង ៦ ឡើយ  
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការមិនប្រកបដោយអវិជ្ជាយោគៈ ។

បឋមបណ្ណសារ ពណ្ណត្ថាមវគ្គោ

សតិ កាមយោគវិសំយោគោ ភវយោគវិសំយោគោ ទិដ្ឋិ-  
 យោគវិសំយោគោ អវិជ្ជាយោគវិសំយោគោ ។ វិសំយុត្តោ  
 ចាបកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សំគិលេសិ-  
 កេហិ ខោណោត្តរិកេហិ សនរេហិ ទុក្ខវិចារកេហិ  
 អាយតិជាតិជរាមរណិកេហិ តស្មា យោគត្តមីតិ  
 វុទ្ធតិ ។ សមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វិសំយោគាតិ ។

កាមយោគេន សំយុត្តោ ភវយោគេន ចូកយំ  
 ទិដ្ឋិយោគេន សំយុត្តោ អវិជ្ជាយ មុត្តតា  
 សត្តា កច្ចុទ្ធិ សំសារិ ជាតិមរណាតាមិយោ ។  
 យេ ច កាមេ បរិញ្ញាយ ភវយោគញ សទ្ធសោ  
 ទិដ្ឋិយោគំ សម្មហាច្ច អវិជ្ជញ វិរាជយំ  
 សទ្ធយោគវិសំយុត្តោ តេ វេយោគាតិតា មុទិតិ(១)។

ពណ្ណត្ថាមវគ្គោ បរិមោ ។

១. តេ វេ យោគាតិតាមិយោ ។ ម. តេ មេ យោគាតិតាមុទិតិ ។

បឋមបណ្ណសារ ពណ្ណត្ថាមវគ្គោ

ការមិនប្រកបដោយការយោគៈ ការមិនប្រកបដោយភវយោគៈ ការមិន  
 ប្រកបដោយទិដ្ឋិយោគៈ មិនការមិនប្រកបដោយអវិជ្ជាយោគៈដូច្នោះឯង ។  
 បុគ្គលប្រាសចាកយោគសលធម៌ដ៏លាបក ជាគ្រឿងសៅហ្មង ជាហេតុនាំឱ្យ  
 កើតក្នុងភពថ្មីទៀត ប្រកបដោយសេចក្តីត្រូវលក្រវាយ មានទុក្ខជាវិបាក  
 ជាហេតុនាំឱ្យកើតជាតិ ជរា មរណៈតទៅ ព្រោះហេតុនោះ (បុគ្គលនោះ)  
 ទើបហៅថាជាអ្នកមានសេចក្តីក្សេមក្សាយោគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ការមិនប្រកបដោយយោគៈមាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

ពួកសត្វប្រកបដោយកាមយោគៈ មិនភវយោគៈ  
 ទាំង ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិយោគៈត្រូវអវិជ្ជាយោគៈ  
 ចោមពេម ជាអ្នកមានដំណើរទៅកាន់ជាតិ (ជរា)មិន  
 មរណៈជាប្រក្រតី រមែងអន្ទោលទៅរកសន្សារ ។  
 ចំណែកពួកជនណា បានកំណត់ដឹងនូវកាមយោគៈ  
 ផង ភវយោគៈដោយអាការទាំងពួងផង ដកទៀង  
 នូវទិដ្ឋិយោគៈផង លះបង់នូវអវិជ្ជាយោគៈផង ជា  
 អ្នកប្រាសចាកយោគៈទាំងពួង ផងទាំងនោះ  
 ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រាជ្ញក្នុងផុតនូវយោគៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស ចក្កដិបាតោ

តស្សុទ្ធានំ

អនុតុទ្ធំ បឋតិកំ

ទ្វេទតំ អនុស្សោតបញ្ចមំ

អប្បស្សតោ ច សោភេន្តិ(១)

(វេសារដ្ឋំ) តណ្ហាយោគេន តេ នសាតិ ។

១ ម. សោភណំ

សុត្តន្តបិដកេ អង្គនិកាយស្ស ចក្កដិបាតោ

ទុទាននៃកណ្តាមវិគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីការគ្រាន់ដឹងធម៌ ៤ យ៉ាង ១ អំពីភិក្ខុ  
ជាអ្នកធ្លាក់ចុះចាកធម្មវិន័យ ១ អំពីការដឹករំលើង  
គុណមាន ៤ លើក ១ ជាគំរូ ៥ នឹងបុគ្គលមាន  
ដំណើរទៅតាមវិទ្យុជីក ១ អំពីបុគ្គលមានសេចក្តី  
ចេះដឹងតិច ១ អំពីបុគ្គលកាន់សង្ឃទ្បង្រើរឿង ១  
( អំពីវេសារដ្ឋកាណ ) ១ អំពីការកើតឡើង  
នៃភណ្ណ ១ នឹងយោគៈ ១ ទៀតជា ១០ ។

[១១] ចរាតា ចេមី ភិក្ខុវេ ភិក្ខុយោ ឧប្បជ្ជតិ  
 កាមវិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហីសាវិតក្តោ វា  
 តត្ថា(១)ភិក្ខុ អធិវាសេតិ ឧប្បជហតិ ឧ វិនោទេតិ ឧ  
 ព្យន្តិករោតិ ឧ អនការំ កមេតិ ចរម្ប(២)ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 វរិក្ខតោ អនាតាមិ អនោត្តប្បិ សតតំ សមិតំ  
 កុសំតោ ហំនវិយោតិ វុទ្ធតិ ។ បិទស្ស ចេមី ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុយោ ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា  
 វិហីសាវិតក្តោ វា តត្ថា ភិក្ខុ អធិវាសេតិ ឧប្បជហតិ  
 ឧ វិនោទេតិ ឧ ព្យន្តិករោតិ ឧ អនការំ កមេតិ បិទោបិ  
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វរិក្ខតោ អនាតាមិ អនោត្តប្បិ សតតំ  
 សមិតំ កុសំតោ ហំនវិយោតិ វុទ្ធតិ ។ ធិសិទ្ធស្ស  
 ចេមី ភិក្ខុវេ ភិក្ខុយោ ឧប្បជ្ជតិ កាម-  
 វិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហីសាវិតក្តោ  
 វា តត្ថា ភិក្ខុ អធិវាសេតិ ឧប្បជហតិ ឧ  
 វិនោទេតិ ឧ ព្យន្តិករោតិ ឧ អនការំ កមេតិ

១ ឧ. ម. ពញា ។ ២ ឧ. ចរាតាមិ ។ ម. ចរាតាមិ ។

[១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើកាមវិតក្ខុក្តិ ព្យាបាទវិតក្ខុក្តិ  
 វិហីសាវិតក្ខុក្តិ កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងជើរទៅ បើភិក្ខុកំពុងចិត្តទទួល មិន  
 លះបង់ មិនចរាតាបង់ មិនធ្វើឲ្យអស់ទៅ មិនឲ្យដល់នូវសេចក្តីវិនាស  
 នូវវិតក្ខុទាំងនោះទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលជើរទៅ មានសភាព  
 យ៉ាងនេះ ហៅថា មិនមានព្យាយាម ដុតកំដៅកិលេស មិនខ្វាចពាក្យ  
 តិះដៀល ខ្ជិលច្រអូស មានព្យាយាមថោកថយ ជាខិតខំនិរន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ ប្រសិនបើកាមវិតក្ខុក្តិ ព្យាបាទវិតក្ខុក្តិ វិហីសាវិតក្ខុក្តិ  
 កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងឈរ បើភិក្ខុកំពុងចិត្តទទួល មិនលះបង់ មិនចរាតា-  
 បង់ មិនធ្វើឲ្យអស់ទៅ មិនឲ្យដល់នូវសេចក្តីវិនាស នូវវិតក្ខុទាំងនោះទេ  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលឈរ មានសភាពយ៉ាងនេះ ហៅថា មិន  
 មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មិនខ្វាចពាក្យតិះដៀល ខ្ជិលច្រអូស  
 មានព្យាយាមថោកថយ ជាខិតខំនិរន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ប្រសិនបើកាមវិតក្ខុក្តិ ព្យាបាទវិតក្ខុក្តិ វិហីសាវិតក្ខុក្តិ កើតឡើងដល់  
 ភិក្ខុកំពុងអង្គុយ បើភិក្ខុកំពុងចិត្តទទួល មិនលះបង់ មិនចរាតាបង់  
 មិនធ្វើឲ្យអស់ទៅ មិនឲ្យដល់នូវសេចក្តីវិនាស នូវវិតក្ខុទាំងនោះទេ



មិសិដ្ឋោបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃុំភ្នំតោ អនាតាបិ  
 អនោត្តប្បិ សនតំ សមិតំ តុសីតោ ហិណិរិយោតិ  
 វុច្ឆតិ ។ សយាទស្ស ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ  
 ជាតរស្ស ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា  
 វិហីសាវិតក្តោ វា តត្ថ ភិក្ខុ អធិវសេតិ ឧប្បជហតិ  
 ឧ វិលាទេតិ ឧ ព្យជ្ជិតវេតិ ឧ អនការំ តមេតិ  
 សយាលោបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជាតរេ ឃុំភ្នំតោ អនាតាបិ  
 អនោត្តប្បិ សនតំ សមិតំ តុសីតោ ហិណិរិយោតិ វុច្ឆតិ ។  
 ចរតោ ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ  
 វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហីសាវិតក្តោ វា តត្ថ ភិក្ខុ  
 ធាធិវសេតិ បជហតិ វិលាទេតិ ព្យជ្ជិតវេតិ អនការំ  
 តមេតិ ចរម្បិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃុំភ្នំតោ អនាតាបិ ឧត្តប្បិ  
 សនតំ សមិតំ អាទុរិយោ បហិតត្តោតិ វុច្ឆតិ ។ បិតស្ស  
 ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជតិ កាមវិតក្តោ  
 វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហីសាវិតក្តោ វា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលដេក មានសភាពយ៉ាងនេះ ហៅថា មិន  
 មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មិនខ្វះពាក្យគិះដៀល ខ្លួនប្រមូស  
 មានព្យាយាមថោកថយ ជាទិច្ចនិទ្ធុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើកាម-  
 វិតក្តុក្តី ព្យាបាទវិតក្តុក្តី វិហីសាវិតក្តុក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងដេក  
 កំពុងភ្ញាក់លើក បើភិក្ខុតាំងចិត្តទទួល មិនលះបង់ មិនបង្ហោបង់ មិនធ្វើ  
 ឲ្យអស់ទៅ មិនឲ្យដល់នូវសេចក្តីវិនាស ខ្លួនវិតក្តុទាំងនោះទេ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលដេក ភ្ញាក់លើកមានសភាពយ៉ាងនេះ ហៅថា មិន  
 មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មិនខ្វះពាក្យគិះដៀល ខ្លួនប្រមូស មាន  
 ព្យាយាមថោកថយ ជាទិច្ចនិទ្ធុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើ  
 កាមវិតក្តុក្តី ព្យាបាទវិតក្តុក្តី វិហីសាវិតក្តុក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងដេក  
 បើភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តទទួល ខ្លួនលះបង់ បង្ហោបង់ចេញ ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ឲ្យ  
 ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ខ្លួនវិតក្តុទាំងនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពាល  
 ដើរ មានសភាពយ៉ាងនេះ ហៅថា មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មាន  
 សេចក្តីខ្វះពាក្យគិះដៀល មានព្យាយាម ប្រាណ្ឌេហ័យ មានចិត្តបង្ហោ  
 ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជាទិច្ចនិទ្ធុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើកាម-  
 វិតក្តុក្តី ព្យាបាទវិតក្តុក្តី វិហីសាវិតក្តុក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងដេក

តញ្ច ភិក្ខុ ជាធិវាសេតិ បដហតិ វិដោទេតិ  
 ព្យដ្ឋិករោតិ អនការិ កមេតិ បិសោយិ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុ ឃុំភូតោ អាតាបិ ឧត្តប្បិ សតតំ សមិតំ  
 អារទ្ធវិយោ បហិតតោតិ វុច្ឆតិ ។ ធិសិទ្ធស្ស  
 ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ ឧប្បដ្ឋតិ កាមវិតក្តោ វា  
 ព្យាបាទវិតក្តោ វា វិហីសាវិតក្តោ វា តញ្ច ភិក្ខុ  
 ជាធិវាសេតិ បដហតិ វិដោទេតិ ព្យដ្ឋិករោតិ អនការិ  
 កមេតិ ធិសិទ្ធស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឃុំភូតោ អាតាបិ  
 ឧត្តប្បិ សតតំ សមិតំ អារទ្ធវិយោ បហិតតោតិ  
 វុច្ឆតិ ។ សយាទស្ស ចេបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ  
 ជាតរស្ស ឧប្បដ្ឋតិ កាមវិតក្តោ វា ព្យាបាទវិតក្តោ វា  
 វិហីសាវិតក្តោ វា តញ្ច ភិក្ខុ ជាធិវាសេតិ បដហតិ  
 វិដោទេតិ ព្យដ្ឋិករោតិ អនការិ កមេតិ សយាទេបិ  
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជាតរោ ឃុំភូតោ អាតាបិ ឧត្តប្បិ សតតំ  
 សមិតំ អារទ្ធវិយោ បហិតតោតិ វុច្ឆតិ ។

បើភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តទទួល ទំលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ឲ្យ  
 ដល់នូវសេចក្តីវិនាសនូវវិក្កុះពាំងនោះ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ភិក្ខុយា  
 មានសភាពយ៉ាងនេះហៅថា មានព្យាយាមជុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តី  
 ខ្លាចពាក្យតិះដៀល មានព្យាយាមប្រាជ្ញាហើយ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់  
 ព្រះនិព្វាន ជាដំបូងនៃ ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ប្រសិនបើតាមវិក្កុះក្តី  
 ព្យាបាទវិក្កុះក្តី វិហីសាវិក្កុះក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងអង្គុយ បើភិក្ខុ  
 មិនបានតាំងចិត្តទទួល ទំលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ឲ្យដល់  
 នូវសេចក្តីវិនាសនូវវិក្កុះពាំងនោះ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ភិក្ខុអង្គុយ  
 មានសភាពយ៉ាងនេះហៅថា មានព្យាយាមជុតកំដៅកិលេស មាន  
 សេចក្តីខ្លាចពាក្យតិះដៀល មានព្យាយាមប្រាជ្ញាហើយ មានចិត្តបញ្ជូន  
 ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជាដំបូងនៃ ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ប្រសិនបើ  
 តាមវិក្កុះក្តី ព្យាបាទវិក្កុះក្តី វិហីសាវិក្កុះក្តី កើតឡើងដល់ភិក្ខុកំពុងដេក  
 កំពុងភ្ញាក់លើក បើភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តទទួល ទំលះបង់ បន្ទោបង់  
 ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ឲ្យដល់នូវសេចក្តីវិនាសនូវវិក្កុះពាំងនោះ ម្នាលភិក្ខុពាំង  
 ឡាយ ភិក្ខុកាលដេក ភ្ញាក់លើកមានសភាពយ៉ាងនេះហៅថា មាន  
 ព្យាយាមជុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីខ្លាចពាក្យតិះដៀល មានព្យាយាម  
 ប្រាជ្ញាហើយ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជាដំបូងនៃ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងបី ចក្កវិញ្ញាណ

ចរំ វា យនិ វា និដ្ឋំ  
 និសំដ្ឋោ ឧទ វា សយំ  
 យោ វិតក្កំ វិតក្កេតិ  
 ចាមកំ គេហានិស្សិតំ  
 កុម្មតំ(១) បដិបទ្ធោ សោ  
 មោហានិយ្យេសុ មុច្ឆិតោ  
 អកញ្ចោ តានិសោ ភិក្ខុ  
 ធុដ្ឋំ សម្ពោទិមុត្តមំ ។  
 យោ ចរំ វា បិ និដ្ឋំ វា(២)  
 និសំដ្ឋោ ឧទ វា សយំ  
 វិតក្កំ សមយំត្វាទ  
 វិតក្កបសមេ រតោ  
 កញ្ចោ សោ តានិសោ ភិក្ខុ  
 ធុដ្ឋំ សម្ពោទិមុត្តមំ ។

១ ឧ. ម. កុម្មតំ ។ ២ យោ ច ចរំ វា និដ្ឋំ វា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងបី ចក្កវិញ្ញាណ

ភិក្ខុណា កាលធើរក្តី ឈរក្តី អង្គុយក្តី ដេកក្តី រៃង  
 គ្រិះរិះឡូរិះក្តី ដែលពាស្រ័យឡូរិះផ្ទះគិលេសដលាមក  
 ភិក្ខុប្រាកដដូច្នោះនោះ ឈ្មោះថា ដើរទៅកាន់ផ្លូវ  
 ដែលបណ្តែតគប្បិទ្ធិម ជ្រប់ទៅក្នុងអារម្មណ៍ ជាគ្រឿង  
 រង្វើនិមិទភាពពាល់ត្រូវឡូរិះញាណ ជាគ្រឿងគ្រាស់ដីនឹង  
 ទត្តមទេ ។ ភិក្ខុណា កាលធើរក្តី ឈរក្តី អង្គុយក្តី ដេក  
 ក្តី បានរម្ងាប់ឡូរិះក្តី គ្រេកអរក្នុងធម៌ ជាគ្រឿងរម្ងាប់  
 ឡូរិះក្តី ភិក្ខុប្រាកដដូច្នោះនោះ ទើបភាពពាល់ត្រូវ  
 ឡូរិះញាណ ជាគ្រឿងគ្រាស់ដីនឹងទត្តមទាន ។

(១២) សម្បទ្ធសីលា ភិក្ខុវេ វិហារវេ សម្បទ្ធច្បាតិ-  
 មោក្ខា មាតិមោក្ខសំវេសំវុតា វិហារវេ អាចារតោចរ-  
 សម្បទ្ធា អណ្តមត្តេសុ វេជ្ជេសុ កយទស្សវិនោ សមា-  
 នាយ សិក្ខុវេ សិក្ខាបទេសុ ។ សម្បទ្ធសីលាធំ ភិក្ខុវេ  
 វិហារតំ សម្បទ្ធច្បាតិមោក្ខាធំ មាតិមោក្ខសំវេសំវុតាធំ  
 វិហារតំ អាចារតោចរសម្បទ្ធាធំ អណ្តមត្តេសុ វេជ្ជេសុ  
 កយទស្សវិនំ សមាទាយ សិក្ខុតិ សិក្ខាបទេសុ  
 តិមស្ស ឧត្តវិការណីយំ ។ ចរតោ ចេថិ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុនោ អភិជ្ឈា... ព្យាចានោ វិគតោ ហោតិ មិទ-  
 មិទ្ធុ... ឧទ្ធច្ចក្កក្កិទ្ធុ... វិចិត្តិច្ឆា បហិចា ហោតិ  
 អារទ្ធុ ហោតិ វិយំ អសល្លិធំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្ប-  
 មុដ្ឋា បស្សន្តោ កាយោ អសារន្តោ សមាហិតំ ចិត្តំ  
 ឯកត្តំ ចរិថិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវិក្ខុតោ អាតាថិ ឧត្តប្បិ

(១២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ បរិច្ចណិដោយ  
 សីល បរិច្ចណិដោយពុតិពោក្ខ សង្រួមក្នុងពុតិពោក្ខសំវេ បរិច្ចណិដោយ  
 អាចារៈនិងគោចរៈឃើញភ័យក្នុងទោស សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា  
 ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយ  
 បរិច្ចណិដោយសីល បរិច្ចណិដោយពុតិពោក្ខ សង្រួមក្នុងពុតិពោក្ខសំវេ  
 បរិច្ចណិដោយអាចារៈនិងគោចរៈឃើញភ័យក្នុងទោស សូម្បីបន្តិចបន្តួច  
 សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ តើគប្បីមានកិច្ចអ្វីដែលត្រូវធ្វើឲ្យ  
 ក្រែកលែងឡើងទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើភិក្ខុកាលដើរទាន  
 អភិជ្ឈា...មានព្យាបាទទៅប្រាសហើយមានសេចក្តីនឹងយំនឹងអោកនឹងក់...  
 មានសេចក្តីរំវៃវាយនឹងសេចក្តីខានចិត្ត... មានសេចក្តីសង្ស័យលះចង  
 ហើយ មានព្យាយាមប្រាជ្ញាហើយ មិនបានរួញក មានស្មារតីប្រជុំខ្ជាប់  
 មិនបានវង្វែងភ្លេច មានកាយស្ងប់រម្ងាប់ មិនបានក្រវល់ក្រវាយ មានចិត្ត  
 ដក់លំមាំនៅក្នុងការម្នាក់តែមួយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលដើរទាន  
 សភាពយ៉ាងនេះហៅថា មានព្យាយាមដុះកំដៅកិលេស មានសេចក្តីខ្ជាប់

សតតំ សមិតំ អារទ្ធិរិយោ បហិតត្ថោតិ វុទ្ធិតិ ។ បិត-  
 ស្ស ចេមិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ... ជិសិទ្ធស្ស ចេមិ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុនោ... សយាជស្ស ចេមិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ជាត-  
 រស្ស អភិជ្ឈិ... ព្យាបាទោ វិគតោ ហោតិ មិនមិទ្ធិ...  
 ទុទ្ធិកុក្កុទ្ធិ... វិចិត្តិន្ទា បហិទា ហោតិ អារទ្ធិ ហោតិ  
 រិយំ អសល្លិទំ ទុបដ្ឋិតា សតិ អប្បមុដ្ឋា បស្សន្តោ  
 កាយោ អសារន្តោ សមាហិតំ ចិត្តំ ឯកក្កំ សយា-  
 យោមិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជាតរោ ឯវុត្តោ អាតាបិ ទុត្តប្បិ  
 សតតំ សមិតំ អារទ្ធិរិយោ បហិតត្ថោតិ វុទ្ធិតិ ។

យតព្វាប យតំ តិដ្ឋេ  
 យតំ អន្ទេ យតំ សយេ(១)  
 យតំ សម្មត្តាយេ ភិក្ខុ  
 យតមេតំ បសារយេ  
 ទុទ្ធិ តិវយំ អទាមិទំ  
 យាវតា ជកតោ កតិ

១ ម. យថា ធម យថា តិដ្ឋេ យថា អន្ទេ យថា សយេ ។

ពាក្យតិះដៀល មានព្យាយាមប្រាប្បាច្ចហើយ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះ  
 ទិព្វាន ជាទិព្វទិវន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុ ចាំឱ្យយ ប្រសិនបើភិក្ខុឈរ... ម្នាល  
 ភិក្ខុ ចាំឱ្យយ ប្រសិនបើភិក្ខុអង្គុយ... ម្នាលភិក្ខុ ចាំឱ្យយ ប្រសិនបើភិក្ខុ  
 កំពុងដេក កំពុងភ្ញាក់លើក មានអភិជ្ឈា... មានព្យាបាទទៅប្រាសហើយ  
 មានសេចក្តីជឿយទីនិរោធិកំ ... មានសេចក្តីរីករាយទីនិរោធិកំ មាន  
 ចិត្ត... មានសេចក្តីសង្ស័យលះបង់ហើយ មានព្យាយាមប្រាប្បាច្ចហើយ មិន  
 បានព្រាហ មានស្មារតីប្រុងខ្ជាប់ មិនបានវង្វែងភ្លេច មានកាយស្ងប់រម្ងាប់  
 ហើយ មិនបានក្រវល់ក្រវាយ មានចិត្តដកល់មាំនៅក្នុងការម្នាក់តែមួយ  
 ម្នាលភិក្ខុ ចាំឱ្យយ ភិក្ខុកាលដេកភ្ញាក់លើកមានសភាពដូច្នោះ ហៅថា  
 មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីខ្លាចពាក្យតិះដៀល មាន  
 ព្យាយាមប្រាប្បាច្ចហើយ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះទិព្វាន ជាទិព្វទិវន្ត ។  
 ភិក្ខុគប្បិដេវ សង្រ្គម គប្បិឈរ សង្រ្គម  
 គប្បិអង្គុយ សង្រ្គម គប្បិដេក សង្រ្គម គប្បិបត់  
 ( នូវអវយវៈកូចធំ ) សង្រ្គម គប្បិលានូវអវយវៈកូច  
 ធំខ្លះ សង្រ្គម គតិវៃសត្វលោក ចាំឱ្យយលើ  
 កណ្តាលទីនិរោធិក្រាម(១) មានកំណត់ត្រីមណា

១ . បាននិយមព្យាប្បាច្ចជាអតីត បច្ចុប្បន្ន និងអនាគត ។ អដ្ឋកថា ។

បរិបទបណ្ណសារ បរិទ្ធ

សមវត្ថុតា ច ធម្មាន់

ទន្ធានំ ឧទយព្វយំ

ចេតោសមថសាមីចិ

សិក្ខុមាណំ សនាសុត្តិ(១)

សតតំ បហិតត្តោតិ

អាហុ ភិក្ខុំ តថាវិធម្មិ ។

[១៣] ចត្តារីមាណំ ភិក្ខុវេ សម្មប្បធានាណំ ។ កតមាណំ

ចត្តារី ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បដ្ឋានំ ចាបកាណំ

អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បដ្ឋាយ ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ

រិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ឧប្បដ្ឋានំ

ចាបកាណំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហាធាយ ធម្មំ

ជនេតិ វាយមតិ រិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ

អនុប្បដ្ឋានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បដ្ឋាយ ធម្មំ ជនេតិ

វាយមតិ រិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ

១ ខ. ម. សុចសំ ។

បរិបទបណ្ណសារ បរិទ្ធ

អ្នកប្រាជ្ញតាំងឡាយ ពិចារណាយេញនូវកិរិយាកើត

ឡើងនឹងវិធានលោកិយធម៌ នឹងឧប្បតាំងឡាយ មាន

កំណត់ត្រឹមណោះ រើចេញលាថា ភិក្ខុមានសភាព

ដូច្នោះ ជាអ្នកសិក្សានូវបដិចតាដ៏សមគួរ ដល់នូវសេចក្តី

ស្របរម្ងាប់ចិត្ត មានសតិសព្វកាល ឈ្មោះថា ជាអ្នក

មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាដិច ។

[១៣] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ សម្មប្បធាន (សេចក្តីព្យាយាម

ប្រែប្រួល) នេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ សម្មប្បធាន ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។

ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាលានោះ ញ៉ាំងន្ទះឲ្យកើត ច្រើន

ប្រែប្រួល ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តន់ចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំង

អកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងទៀត ១

ញ៉ាំងន្ទះឲ្យកើត ច្រើនប្រែប្រួល ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តន់ចិត្តទុក តាំង

ព្យាយាមមាំ ដើម្បីលះបង់នូវអកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលកើតឡើង

ហើយ ១ ញ៉ាំងន្ទះឲ្យកើត ច្រើនប្រែប្រួល ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តន់ចិត្តទុក តាំង

ព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ដែលមិនទាន់កើតឡើងឲ្យកើតឡើង ១

ឧប្បន្ទានំ កុសលានំ ធម្មានំ វិភិយា  
 អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវយ វេបុលាយ ការាយ  
 ពារិប្បិយា ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ  
 ធិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឥមា និ ខេ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារិ សម្មប្បធានានិ ។

សម្មប្បធានា មារធយ្យភិក្ខុតា(១)

តេ អសិកា ជាតិមរណាភយស្ស ពារត្វ

តេ កុសិកា ជេត្តា ន មារិ សវហានំ

តេ អនេជា (សត្វំ) នម្មចិតលំ

ទុហតិវត្តា (តេ សុខិតាតិ) ។

(១២) ចត្តារិមា និ ភិក្ខុវេ បធានានិ ។ កតមា និ

ចត្តារិ ។ សំវប្បធានំ បហានប្បធានំ ការាយធានំ

អនុក្ខន្ធាបធានំ ។ កតមត្វ ភិក្ខុវេ សំវប្បធានំ ។

ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តុចារ រូបំ ទិស្វា ន ទិមិត្តត្តាហិ

ញ៉ាំងធម្មៈឱ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធត្រាហយម ផ្តល់ចិត្តទុក រាំងព្យាយាមរំ  
 ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ដែលកើតឡើងហើយ ឱ្យស្ថិតទៅ មិនឱ្យរក្សាច្បាំង  
 ទៅ ឱ្យចំរើនធំទូលាយ បរិបូណ៌ក្រែវលងឡើង ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 សម្មប្បធាន មាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

ព្រះទ័ណ្ឌស្រពាទាំងនោះ ជាអ្នកមានព្យាយាមដោយ

ប្រពៃ គ្របសង្កត់នូវមារតិវដ្តៈបាន ជាអ្នកមិនបាន

អស្រ័យ ជាអ្នកដល់ក្រើយនៃភ័យគឺជាតិទីនិមរណៈ

ក្រេកអរ បានឈ្នះនូវមារព្រមទាំងវហានៈគឺសេនា

របស់មារ ព្រះទ័ណ្ឌស្រពានោះមិនបានញាប់ញ័រ

ដោយគណ្តា កន្លងបង្អួចនូវពលនៃមារទាំងអស់បាន

(លោកដល់នូវសេចក្តីសុខហើយ) ។

(១២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បធាន (សេចក្តីព្យាយាម) នេះ

មាន ៤ យ៉ាង ។ បធានទាំង ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺសំវប្បធាន ១

បហានប្បធាន ១ ការិយាបធាន ១ អនុក្ខន្ធាបធាន ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

ទាំងឡាយ សំវប្បធាន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ឃើញរួចដោយភ្នែកហើយ មិនបានកាន់យកនូវទិមិត្ត

ហោតិ នាទុព្យញ្ញនត្តាហិ យត្វាធិការណាមេធំ ចតុទ្រ្ទិយំ  
 អសំវុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈាដោមនស្សា ចាបកា  
 អកុសលា ធម្មា អប្បាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវាយ  
 បដិបដ្ឋតិ រត្តតិ ចតុទ្រ្ទិយំ ចតុទ្រ្ទិយេ សំវ  
 អាបដ្ឋតិ សោភេន សន្តិ សុត្វា... យានេន  
 កន្តំ យាយិត្វា... ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា... កាយេន  
 ដោដ្ឋតំ ធុសិត្វា...មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន ធិមិត្តត្តាហិ  
 ហោតិ នាទុព្យញ្ញនត្តាហិ យត្វាធិការណាមេធំ មធំទ្រ្ទិយំ  
 អសំវុតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈាដោមនស្សា ចាបកា អកុសលា  
 ធម្មា អប្បាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវាយ បដិបដ្ឋតិ រត្តតិ  
 មធំទ្រ្ទិយំ មធំទ្រ្ទិយេ សំវ អាបដ្ឋតិ ។ វេទំ វុច្ឆតិ  
 កិក្ខុវេ សំវប្បធានំ ។ កតមេត្វ កិក្ខុវេ បហា-  
 នប្បធានំ ។ វេទ កិក្ខុវេ កិក្ខុ ឧប្បន្នំ កាយវិតក្កំ  
 ចាធិវាសេតិ បដហតិ វិបោទេតិ ព្យន្តិករោតិ អនការំ  
 តមេតិ ឧប្បន្នំ ព្យាចាទវិតក្កំ...ឧប្បន្នំ វិហិតាវិតក្កំ...  
 ឧប្បន្នប្បន្នេ ចាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ចាធិវាសេតិ  
 បដហតិ វិបោទេតិ ព្យន្តិករោតិ អនការំ តមេតិ ។

មិនបានកាន់យកនូវអនុព្យញ្ញនៈ អភិជ្ឈានិវេហមនស្ស ជាអកុសលធម៌  
 ដ៏លាមក គប្បីគ្របសន្តិកន្លែងនូវបុគ្គល ដែលមិនបានសង្រួមនូវចក្ខុទ្រ្ទិយនៈ  
 ព្រោះហេតុមិនបានសង្រួមនូវចក្ខុទ្រ្ទិយណា ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមនូវ  
 ចក្ខុទ្រ្ទិយនោះ រក្សានូវចក្ខុទ្រ្ទិយ ដល់នូវសេចក្តីសង្រួមក្នុងចក្ខុទ្រ្ទិយ ឬ  
 សំឡេងដោយគ្រាច្រៀត...ជុំវិញដោយច្រមុះ ... ជញ្ជាបរសដោយអណ្តា ត  
 ពាល់គ្រប់នូវផ្សព្វដោយកាយ ... ដឹងនូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត មិនបាន  
 កាន់យកនូវនិមិត្ត មិនបានកាន់យកនូវអនុព្យញ្ញនៈ អភិជ្ឈានិវេហមនស្ស  
 ជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីគ្របសន្តិកន្លែងនូវបុគ្គលដែលមិនបានសង្រួមនូវ  
 មធំទ្រ្ទិយនៈ ព្រោះហេតុមិនបានសង្រួមនូវមធំទ្រ្ទិយណា ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បី  
 សង្រួមនូវមធំទ្រ្ទិយនោះ រក្សានូវមធំទ្រ្ទិយ ដល់នូវសេចក្តីសង្រួមក្នុងមធំ-  
 ទ្រ្ទិយ ។ ម្នាលភិក្ខុបំរើឡាយ នេះហៅថា សំវប្បធាន ។ ម្នាលភិក្ខុបំរើ  
 ឡាយ បហានប្បធាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុបំរើឡាយ ភិក្ខុក៏សាសនា  
 នេះ មិនបានកាន់ចិត្តទទួល ទំលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ឲ្យ  
 ដល់នូវសេចក្តីវិនាសនូវកាយវិតក្កៈ ដែលកើតឡើងហើយ ព្យាបាទវិតក្កៈ  
 ដែលកើតឡើងហើយ... វិហិតាវិតក្កៈដែលកើតឡើងហើយ... មិនបាន  
 កាន់ចិត្តទទួល ទំលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យអស់ទៅ ឲ្យដល់នូវសេចក្តី  
 វិនាសនូវអកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយកើតឡើងហើយ ។



ឥន្ទ វុទ្ធាតិ ភិក្ខុវេ បហាធម្មជាតំ ។ កតមញ្ច  
 ភិក្ខុវេ កាវេនាបជាតំ ។ ឥន្ទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 សតិសម្មោជ្ឈន្តំ កាវេតិ វិវេកធិស្សន្តំ វិវាគធិស្សន្តំ  
 ធិរោធិស្សន្តំ វេស្សន្តបរិណាមី ចម្រុចយសម្មោជ្ឈន្តំ  
 កាវេតិ... វិវេសម្មោជ្ឈន្តំ កាវេតិ... បិទិសម្មោជ្ឈន្តំ  
 កាវេតិ... បស្សន្តិសម្មោជ្ឈន្តំ កាវេតិ... សមាធិ-  
 សម្មោជ្ឈន្តំ កាវេតិ... ឧបេត្តាសម្មោជ្ឈន្តំ កាវេតិ  
 វិវេកធិស្សន្តំ វិវាគធិស្សន្តំ ធិរោធិស្សន្តំ វេស្សន្ត-  
 បរិណាមី ។ ឥន្ទ វុទ្ធាតិ ភិក្ខុវេ កាវេនាបជាតំ ។  
 កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អនុវត្តនាបជាតំ ។ ឥន្ទ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុ ឧប្បន្នំ កន្ទតំ សមាធិធិមិត្តំ អនុវត្តតិ  
 អដ្ឋិកសញ្ញា បុណ្យកសញ្ញា វិទីលកសញ្ញា  
 វិបុព្វកសញ្ញា វិក្កិទ្ធកសញ្ញា ឧទ្ធិមាគកសញ្ញា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បហាធម្មជាតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 កាវេនាបជាតិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ  
 ចំរើននូវសតិសម្មោជ្ឈន្តំ ដែលកាស្រ័យនូវសេចក្តីស្ងាត់ កាស្រ័យនូវការ  
 ប្រាសចាកកម្រេក កាស្រ័យនូវសេចក្តីរលត់ មានកិរិយាបង្កើនទៅ  
 ដើម្បីលះបង់ ចំរើននូវធម្មវិចយសម្មោជ្ឈន្តំ... ចំរើននូវវិវេសម្មោជ្ឈន្តំ...  
 ចំរើននូវបិទិសម្មោជ្ឈន្តំ... ចំរើននូវបស្សន្តិសម្មោជ្ឈន្តំ... ចំរើននូវសមាធិ-  
 សម្មោជ្ឈន្តំ... ចំរើននូវឧបេត្តាសម្មោជ្ឈន្តំ ដែលកាស្រ័យនូវសេចក្តីស្ងាត់  
 កាស្រ័យនូវការប្រាសចាកកម្រេក កាស្រ័យនូវសេចក្តីរលត់ មានកិរិយា  
 បង្កើនទៅ ដើម្បីលះបង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា  
 កាវេនាបជាតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនុវត្តនាបជាតិ តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ រក្សាទុកនូវសមាធិធិមិត្ត  
 គឺអដ្ឋិកសញ្ញា បុណ្យកសញ្ញា វិទីលកសញ្ញា វិបុព្វកសញ្ញា វិក្កិទ្ធក-  
 សញ្ញា ឧទ្ធិមាគកសញ្ញា<sup>(១)</sup> ដ៏ល្អ ដែលកើតឡើងហើយ ។

១. ប្រែថា សេចក្តីសំគាល់នូវរាងកាយ លេចក្តីសំគាល់នូវអស្សរមានសំនង់នូវ សេចក្តី  
 សំគាល់នូវអស្សរមានសម្បុរ(រឿ) សេចក្តីសំគាល់នូវអស្សរមានខ្សែរចេញ សេចក្តី  
 សំគាល់នូវអស្សរដាច់ពាក់កណ្តាល សេចក្តីសំគាល់នូវអស្សរហើមប៉ោង ។ ក្នុងទីនេះ  
 សំដៅយកអស្សរទាំង ១០ ដែលមានពិស្តារក្នុងវិសុទ្ធិមគ្គ ។ អន្លិកថា ។

ឥន្ទ វិញ្ញាណ ភិក្ខុវេ អនុវត្តនាបដានំ ។ ឥមាធិ ទោ

ភិក្ខុវេ ចត្តារិ បដានាធិតិ ។

សំរោ ទ បហានញ

ភាវនា អនុវត្តនា

ឯតេ បដានា ចត្តារោ

ទេសិតាធិច្ចតទ្ធា

យេហិ ភិក្ខុ ឥដានាថ

ខយំ ទុក្ខស្ស ចាបុណោតិ(១) ។

(១៥)	ចតស្សោ	ឥមា	ភិក្ខុវេ	អត្ត-
	ប្បញ្ញត្តិយោ	។	កាតមា	ចតស្សោ
		។	ឯតទក្ខំ	ភិក្ខុវេ
	អត្តការីនំ	យទិនំ	រាហុ	អសុរិទ្ធោ
				ឯតទក្ខំ
	ភិក្ខុវេ	កាមកោតីនំ	យទិនំ	រាជា
				មន្ទាតា

១. បាបុណោតិ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុបំណិទ្យាយ នេះហៅថា អនុវត្តនាបដាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណិទ្យាយ ចរាន មាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

សំរេប្បនាម ១ បហានច្បនាម ១ ភាវនាបដាន ១ អនុវត្តនាបដាន ១ បដានបំណិ ៤ យ៉ាងនេះ ព្រះពុទ្ធ ជាដៅពង្សនៃព្រះភាវិត្យ ទ្រង់សំរេងហើយ ដែលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ មានព្យាយាម ដុតកំដៅកិលេស ទានដល់នូវអរហត្ត ជាធម៌អស់ទៅនៃខ្លួន ។

(១៥) ម្ចាស់ភិក្ខុបំណិទ្យាយ អត្តប្បញ្ញត្តិ (បញ្ញត្តិដ៏ប្រសើរ) នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ អត្តប្បញ្ញត្តិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណិទ្យាយ រាហុ អសុរិទ្ធនេះ ធំលើសជាងពួកសត្វមានអត្តភាព(១) ១ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណិទ្យាយ ព្រះបាទមន្ទានុនេះ ប្រសើរជាងបុគ្គលអ្នកបរិភោគកាម(២) បំណិទ្យាយ ១

១. បានព្រៀងមកថា រាហុអសុរិទ្ធមានកំណស់ ៤៧០០ យោជន៍ ចន្លោះដើមដៃដំរីស្ត្រី ក្នុងពេលស្នាម្តងប្រវែង ១២០០ យោជន៍ ខ្នែងកន្តែងនិងបាតដើងកម្រាស់ ៣០០ យោជន៍ ក្នុងម្រាមដៃប្រវែង ៥០ យោជន៍ ចន្លោះចិញ្ចើម (ប្រដុំចិញ្ចើម) ប្រវែង ៥០ យោជន៍ ថ្គាស ៣០០ យោជន៍ ក្បាល ៩០០ យោជន៍ ។ រាហុអសុរិទ្ធមានអត្តភាពធំសំបើមយ៉ាងនេះ ។

២. ស្តេចមន្ទានុនេះបានសោយរាជ្យ បរិភោគតាមដាច់ព្រះស្នាមស្នាមស្នាម និង ក្នុងមនុស្សនិង ស្តេចនេះ ពើកក្នុងមនុស្សលោកមានអាយុ ១ អស់ទេយ្យ រួចក្នុងព្រះបាទមន្ទានុនេះ បាន ក្នុងទណៈដែលប្រាជ្ញា លុះបរិភោគតាមរបស់មនុស្សលោកអស់កាលជាយូររួចហើយ ក៏ទៅ សោយរាជ្យ បរិភោគតាមដំរីក្នុងព្រៃលោក កំណត់កាលអស់អាយុនៃព្រះឥន្ទ្រ ៣៦ អង្គទៀត ជាបុគ្គលប្រសើរជាងអ្នកបរិភោគតាមយ៉ាងនេះ ។ អង្គរាជា ។

ឯតទត្ថំ ភិក្ខុវេ អាជិបតេយ្យានំ យទិទំ មារោ  
 ចាបិមា សនេវតេ ភិក្ខុវេ លោកេ សមារកេ  
 សព្វហ្មតេ សស្សមណាព្រាហ្មណិយា បដាយ  
 សនេវមនុស្សាយ តថាគតោ អត្តមក្ខាយតិ អរហំ  
 សម្មាសម្ពុទ្ធា ។ វេមា ទោ ភិក្ខុវេ ចតស្សោ  
 អត្តប្បញ្ញតិយោតិ ។

ពហុត្ថំ អត្តការិទំ  
 មន្ទាតា កាមភោតិទំ  
 មារោ អាជិបតេយ្យានំ  
 វទ្ធិយា យសសា ផលំ  
 ឌុទ្ធិ តិវិយំ អចាចិទំ  
 យាវតា ជតតោ កតិ  
 សនេវតេស្ស លោកេស្ស  
 តុទ្ធា អត្តំ(១) បវុទ្ធិតិ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មានចិត្តចុបរនៈ ប្រសើរជាងពួកសត្វដែលមាន  
 តំណែងធំ ។ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគថាគតថាអរហន្តុសម្មាសម្ពុ  
 ព្រាហ្មណ៍ជាប្រសើរក្នុងមនុស្សលោកព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្ម-  
 លោក ក្នុងពួកសត្វព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិ-  
 ទេព ទាំងមនុស្សជីវេសស ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អត្តប្បញ្ញតិ  
 មាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

ពហុតំលើសពួកសត្វដែលមានអត្តភាព ស្តេចមន្ទាតុ  
 ប្រសើរជាងបុគ្គលអ្នកបរិភោគកាមទាំងឡាយ មាន  
 ប្រសើរជាងពួកសត្វដែលមានតំណែងធំៗ ជាអ្នក  
 ជឿជែងដោយប្លន្តិ ការសម្រេចដោយទិព្វសម្បត្តិ ទាំង  
 ដោយយសបរិវារ គតិវិទសត្វលោកមានកំណត់ត្រឹម  
 ណា ពោះដាន់ខាងលើក្តី កណ្តាលក្តី ខាងក្រោមក្តី  
 ព្រះពុទ្ធ ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយពោលថាប្រសើរ  
 ជាងមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក មានកំណត់  
 ត្រឹមណោះ ។

(១៦) ចតុរិយាទិ ភិក្ខុវេ សោទុម្មាទិ ។

កតតមាទិ ចតុរិ ។ នន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

រូបសោទុម្មេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ បរមេន ភេន ច

រូបសោទុម្មេន អញ្ញំ រូបសោទុម្មំ ឧត្តរិករំ វា បណី-

តតរំ វា ន សមទុបស្សតិ ភេន ច រូបសោទុម្មេន

អញ្ញំ រូបសោទុម្មំ ឧត្តរិករំ វា បណីតតរំ វា ន

បន្តេតិ វេទនាសោទុម្មេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ

សញ្ញាសោទុម្មេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ សង្ខារ-

សោទុម្មេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ បរមេន ភេន ច

សង្ខារសោទុម្មេន អញ្ញំ សង្ខារសោទុម្មំ ឧត្តរិករំ វា

បណីតតរំ វា ន សមទុបស្សតិ ភេន ច សង្ខារសោ-

ទុម្មេន អញ្ញំ សង្ខារសោទុម្មំ ឧត្តរិករំ វា បណីតតរំ វា

ន បន្តេតិ ។ នមាទិ ទោ ភិក្ខុវេ ចតុរិ សោទុម្មាទិ ។

(១៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ញាណជាគ្រឿងចាក់ចុះនូវលក្ខណៈដ៏  
 ល្អិតនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ញាណជាគ្រឿងចាក់ចុះនូវលក្ខណៈដ៏ល្អិត ៤ យ៉ាង  
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយ  
 ញាណជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈ ដ៏ល្អិតក្នុងរូបក្រវែលដ៏ ប៉ុន្តែមិនពិចារណា  
 ឃើញនូវញាណជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈ ដ៏ល្អិតក្នុងរូបដទៃទៀត  
 ដែលលើសលុបជាង ឬថ្លៃថ្នូរជាងញាណ ជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏  
 ល្អិតក្នុងរូបនោះ ទាំងមិនបានប្រាថ្នានូវញាណជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈ  
 ដ៏ល្អិតក្នុងរូបដទៃទៀត ដែលលើសលុបជាង ឬថ្លៃថ្នូរជាងញាណ ជា  
 គ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុងរូបនោះឯង ១ ប្រកបដោយញាណ ជា  
 គ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុងវេទនា ១ ប្រកបដោយញាណ ជា  
 គ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុងសញ្ញា ១ ប្រកបដោយញាណ ជា  
 គ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុងសង្ខារដ៏ក្រវែលដ៏ ប៉ុន្តែមិនពិចារណា  
 ឃើញនូវញាណ ជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុងសង្ខារដទៃដែល  
 លើសលុបជាង ឬថ្លៃថ្នូរជាងញាណ ជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុង  
 សង្ខារនោះ ទាំងមិនបានប្រាថ្នានូវញាណ ជាគ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈ  
 ដ៏ល្អិតក្នុងសង្ខារដទៃទៀត ដែលលើសលុបជាង ឬថ្លៃថ្នូរជាងញាណ ជា  
 គ្រឿងកំណត់នូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតក្នុងសង្ខារនោះឯង ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ញាណជាគ្រឿងចាក់ចុះនូវលក្ខណៈដ៏ល្អិតមាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

សុត្តនិបិដក អង្គរាជកាយស្ស ចក្កនិបាត

រូបសោទុម្មតំ ញត្វា

វេទនាទត្វា សម្ពា

សញ្ញា យតោ សមុទេតិ

អត្ថំ គច្ឆតិ យត្ថ ច

សង្ខារេ បរតោ ញត្វា

ទុក្ខតោ យោ ច អត្តតោ

សវេ(១) សម្មន្ទុសោ ភិក្ខុ

សន្តោ សន្តិបទេ រតោ

នាវេតិ អន្តិមំ ទេហំ

ជេត្វា មារំ សវំហនន្តិ ។

(១៧) ចត្តារីមាជំ ភិក្ខុវេ អគតិកមយាជំ ។

កកតមាជំ ចត្តារិ ។ ចន្ទាគតិ គច្ឆតិ នោសាគតិ

គច្ឆតិ មោហាគតិ គច្ឆតិ កយាគតិ គច្ឆតិ ។ វមាជំ

ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ អគតិកមយាជិតិ ។

សុត្តនិបិដក អង្គរាជកាយ ចក្កនិបាត

ភិក្ខុណាជីវិសភាពជីវិត្តិក្ខុវេចក្ខន្ធវេជី ខ្ញុំវេហេតុ ជា

ដែលកើតឡើង នៃវេទនាទុម្មវេជី សញ្ញាទុម្មតាំងឡើង

ដោយហេតុណា ដល់ខ្ញុំការរលត់ទៅ ក្នុងចំណា

(ជីវិត្តិក្ខុវេហេតុនោះជីវិត្តិក្ខុនោះ) ជីវិត្តិក្ខុវេសង្ខារក្ខន្ធវេ

ជាជាបស្សៈអ្នកជំទ គឺមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនជាបស្សៈ

ទុក្ខជីវិត្តិក្ខុនោះឈ្មោះថា ឃើញដោយប្រវែក ជាអ្នក

ស្ងប់រម្ងាប់ ក្រេកអរក្នុងសន្តិបទគិព្រះនិព្វាន មានឈ្មោះ

ខ្ញុំវេហេតុមតាំងវេហេតុនោះសេនាហើយ វេជីវេទ្រទ្រង់

ទុកខ្ញុំវេជីកាយក្នុងគតជាចប់ផុត ។

(១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការលុះអគតិ (សេចក្តីលំអៀង)

នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ អគតិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺលុះអគតិ ព្រោះ

សេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីស្តាប់ ១ លុះអគតិ ព្រោះ

សេចក្តីល្ងង់ ១ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ការលុះអគតិ មាន ៤ យ៉ាងដូច្នោះ ។

ធម្មា ធានា កយា មោហា

យោ ធម្មំ អតិវត្ថុតិ

ធិប័យតិ តស្ស យសោ

កាឡបក្ខេវ ចន្ទិមាតិ ។

[១៨] ចត្តារីមាធិ ភិក្ខុវេ ជាតតិកមជាធិ ។ កតតមាធិ

ចត្តារិ ។ ធម្មាតតិ កច្ចតិ ធម ធានាតតិ កច្ចតិ

ធម មោហាតតិ កច្ចតិ ធម កយាតតិ កច្ចតិ ។

ឥមាធិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ ជាតតិកមជាធិតិ ។

ធម្មា ធានា កយា មោហា

យោ ធម្មំ ជាតិវត្ថុតិ

អាម្មតិ តស្ស យសោ

សុក្កបក្ខេវ ចន្ទិមាតិ ។

[១៩] ចត្តារីមាធិ ភិក្ខុវេ អតតិកមជាធិ ។

កតតមាធិ ចត្តារិ ។ ធម្មាតតិ កច្ចតិ ធានាតតិ

កច្ចតិ មោហាតតិ កច្ចតិ កយាតតិ កច្ចតិ ។

ឥមាធិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ អតតិកមជាធិតិ ។

បុគ្គលណា ភិក្ខុនិទ្ទិសុចរិតធមិ ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់

សេចក្តីស្អប់ សេចក្តីខ្លាច សេចក្តីល្ងង់ យសរបស់

បុគ្គលនោះ រមែងសាបសូន្យទៅ ដូចជាព្រះចម្រុក្ត

កាឡបក្ស គឺខាងមោច ។

[១៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការមិនលុះអតតិ នេះមាន ៤ យ៉ាង ។

២ ការមិនលុះអតតិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺមិនលុះអតតិ ព្រោះ

សេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលុះអតតិ ព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលុះ

អតតិ ព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលុះអតតិ ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ។ ម្ចាស់

ភិក្ខុទាំងឡាយ ការមិនលុះអតតិ មាន ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

បុគ្គលណា មិនបានក្នុងនិទ្ទិសុចរិតធមិ ព្រោះសេចក្តី

ស្រឡាញ់ សេចក្តីស្អប់ សេចក្តីខ្លាច សេចក្តីល្ងង់

យសរបស់បុគ្គលនោះ រមែងពេញបិច្ចណិ ដូចជា

ព្រះចម្រុក្ត ក្នុងសុក្កបក្សគឺខាងទៀត ។

[១៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការលុះអតតិ នេះមាន ៤ យ៉ាង ។

ការលុះអតតិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺលុះអតតិ ព្រោះសេចក្តី

ស្រឡាញ់ ១ លុះអតតិ ព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ លុះអតតិ ព្រោះសេចក្តី

ល្ងង់ ១ លុះអតតិ ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការលុះ

អតតិ ៤ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិទានយស្ស បព្ពត្តិបិដក  
 ធម្មា ទោសា កយា មោហា  
 យោ ធម្មំ អតិវត្តតិ  
 ទិហីយតិ ភស្ស យសោ  
 កោឡបក្ខេវ ចន្ទិមាតិ ។

[២០] ចត្តារីមាទិ ភិក្ខុវេ បាគតិកមបាទិ ។  
 កតមាទិ ចត្តារិ ។ ន ធម្មាភតិ កច្ឆតិ ន  
 ទោសាភតិ កច្ឆតិ ន មោហាភតិ កច្ឆតិ ន កយា-  
 ភតិ កច្ឆតិ ។ ឥមាទិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ  
 បាគតិកមបាទិ ។

ធម្មា ទោសា កយា មោហា  
 យោ ធម្មំ អតិវត្តតិ  
 អាច្ឆតិ ភស្ស យសោ  
 សុត្តបក្ខេវ ចន្ទិមាតិ ។

[២១] ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមម្ពាគតោ  
 កត្តទ្កេសកោ យជាភតំ ទិក្ខុត្តោ វរិ ទិវាយ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនិទានយស្ស បព្ពត្តិបិដក

បុគ្គលណា ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសុចរិតធម៌ ព្រោះសេចក្តី  
 ស្រឡាញ់ សេចក្តីស្អប់ សេចក្តីខ្លាច សេចក្តីល្ងង់  
 យសរបស់បុគ្គលនោះ វេមនីសាចសូន្យទៅ ដូច  
 ជាព្រះចន្ទ្រ ក្នុងការ្យបក្ស ។

[២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការមិនលុះអគតិ នេះមាន ៤ យ៉ាង ។  
 ការមិនលុះអគតិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺមិនលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តី  
 ស្រឡាញ់ ១ មិនលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីស្អប់ ១ មិនលុះអគតិ  
 ព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការមិនលុះអគតិ មាន ៤ យ៉ាងចម្លោះ ។

បុគ្គលណា មិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសុចរិតធម៌ ព្រោះសេចក្តី  
 ស្រឡាញ់ សេចក្តីស្អប់ សេចក្តីខ្លាច សេចក្តីល្ងង់ យសរបស់  
 បុគ្គលនោះ វេមនីពេញបរិបូណ៌ដូចជាព្រះចន្ទ្រក្នុងសុកបក្ស ។

[២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាភក្តុទ្ធសកៈ (អ្នកសំដែងនូវភក្តុ)  
 ប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង វេមនីធ្លាក់ចុះទៅក្នុងនរកដូចជាគេនាំទៅទំលាក់។

កតមេហិ ចតុហិ ។ ធម្មាភតិ កច្ចតិ ទោសាភតិ  
 កច្ចតិ មោហាភតិ កច្ចតិ ភយាភតិ កច្ចតិ ។  
 ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុហិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ  
 ភត្តុទ្ទេសកោ យថាភតំ ធិក្ខុត្តោ ឃិវំ ធិរយេ ។  
 ចតុហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ ភត្តុទ្ទេសកោ  
 យថាភតំ ធិក្ខុត្តោ ឃិវំ សត្តេ ។ កតមេហិ  
 ចតុហិ ។ ធម្មាភតិ កច្ចតិ ធម្មាភតិ ទោសាភតិ  
 កច្ចតិ ធម្មាភតិ កច្ចតិ ធម្មាភតិ ភយាភតិ កច្ចតិ ។  
 ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុហិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតោ  
 ភត្តុទ្ទេសកោ យថាភតំ ធិក្ខុត្តោ ឃិវំ សត្តេតិ ។

យេ កេចិ កាមេសុ អសញ្ញតា ជនា  
 អធម្មិកា ហោន្តិ អធម្មតារវា  
 ធម្មា ច ទោសា ច ភយា ច កាមិទោ  
 បរិសកសដា(១) ច បរិទេស វុច្ចតិ

១ ១. បរិស្តុកសព ច ។

ចោល ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គិល្បអគតិ ព្រោះ  
 សេចក្តីស្រឡាញ់ ១ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីស្តាប់ ១ លុះអគតិ ព្រោះ  
 សេចក្តីល្ងង់ ១ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ  
 ភិក្ខុជាភត្តុទ្ទេសកៈ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង វែមធីញ៉ាក់ទៅក្នុង  
 នរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ចោល ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ភិក្ខុជាភត្តុ-  
 ទ្ទេសកៈប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង វែមធីទៅកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចជាគេនាំ  
 យកទៅដាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គិមិល្បអគតិ  
 ព្រោះសេចក្តីស្រឡាញ់ ១ មិនលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីស្តាប់ ១ មិនលុះ  
 អគតិ ព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ១ មិនលុះអគតិ ព្រោះសេចក្តីខ្លាច ១ ។  
 ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ភិក្ខុជាភត្តុទ្ទេសកៈ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ  
 វែមធីទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដាក់ ។

ជនណានិមួយ មិនសង្រួមក្នុងកម មិនប្រកបដោយ  
 ធម៌ មិនគោរពក្នុងធម៌ លុះអគតិ ព្រោះសេចក្តី  
 ស្រឡាញ់ សេចក្តីស្តាប់ សេចក្តីខ្លាច (សេចក្តី  
 ល្ងង់) ជននោះហៅថា ជាមនុស្សកាកក្នុងបរិសុទ្ធ



សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយស្ស បញ្ចកថយោគ

ឯវំ ហិ វុត្តំ សមណោ(១) ជាទតា  
 តស្មា ហិ តេ សប្បវិសា បសំសិយា  
 ធម្មេ វិភា យេន ករោន្តិ ចាបកំ  
 ន ធនូនោសា ន កយា ច កាមិចោ(២) ។  
 បរិសាយ មណ្ឌក ច បទេស វុច្ឆតិ  
 ឯវំ ហិ វុត្តំ សមណោ ជាទតាតិ ។

ចរាត្រោ ខុតិយោ ។

### តិស្សុវិទ្ធិ

ចារំ សីលំ បដាចាជិ  
 សំវំ បញ្ញត្តិបញ្ញមំ  
 សោខុម្មំ តយោ អគតិ  
 កត្តុន្តេសេន តេ ទសាតិ ។

១ ១. សមណោ ។ ២ ២. ៩ ធនូ ៩ ពោសា ៩ មោហោ ៩ រយោ ៩ កាមិចោ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គព្រះនិកាយស្ស បញ្ចកថយោគ

ព្រោះព្រះពុទ្ធសមណៈអ្នកត្រាស់ដឹង ទ្រង់សំដែងទុក  
 យ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុនោះ ជនទាំងឡាយណាស្ថិត  
 នៅក្នុងធម៌ មិនធ្វើអំពើលាមក មិនលុះអគតិ ព្រោះ  
 សេចក្តីស្រឡាញ់ សេចក្តីស្អប់ សេចក្តីខ្លាច (សេចក្តី  
 ល្ងង់) ជនទាំងនោះ ជាសប្បុរសដែលអ្នកប្រាជ្ញតប្ប  
 សរសើរ ។ ជននោះ ហៅថា ជាអ្នកផ្សំផងក្នុងបរិសទ្ធិ  
 ព្រោះព្រះពុទ្ធសមណៈអ្នកត្រាស់ដឹង ទ្រង់សំដែងទុក  
 ហើយយ៉ាងនេះ ។

ចប់ ចរាត្រ ទី ២ ។

### ឧទ្ទាលនៃបរិវត្តនោះគឺ

និយាយអំពីការដើរជាដើម ១ អំពីសីល ១ អំពីសេចក្តី  
 ព្យាយាម ១ អំពីសេចក្តីសង្រួម ១ អគ្គប្បញ្ញត្តិមួយ  
 ទៀតជាតំរប់ ៥ អំពីញាណជាគ្រឿងកំណត់ដឹង ឬ  
 លក្ខណៈដ៏ល្អិត ១ អំពីអគតិមាន ៣ លើកនឹងភិក្ខុជា  
 អ្នកសំដែងនូវកត្តមួយទៀត ត្រូវជា ១០ ។

[២២] ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ  
 ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារមេ ។ តត្រ  
 ទោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុភោតិ ។ ភទន្តេតិ  
 តេ ភិក្ខុ ភគវតោ បទ្ធស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទភោច  
 ឯកមិទាហំ ភិក្ខុវេ សមយំ ទុរុវេលាយំ វិហារមិ ទដ្ឋា  
 នេញារាយ តិវេ វេជនាលនិគ្រោធរេ បវមាភិសមម្ពុន្ទោ ។  
 តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ វហោភតស្ស បដិសល្លិទស្ស  
 ឃិវិ ចេតសោ បរិភត្តោ ទុទនាទិ ទុក្ខំ ទោ(១)  
 អតារវា វិហរតិ អប្បតិស្សោ តិទ្ធិ ទោ អហំ សមណំ  
 វា ព្រាហ្មណំ វា សត្តត្វា តុំ តត្វា ទុបទិស្សាយ  
 វិហរយ្យន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ  
 អបវិប្បាស្ស ទោ មេ(២) សីលត្តទ្ធស្ស ទាវិប្បិយា អញ្ញំ  
 សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា សត្តត្វា តុំ តត្វា  
 ទុបទិស្សាយ វិហរយ្យំ ទ ទោ មនាហំ បស្សមិ  
 សនេវតេ លោកេ សមារតេ សព្រហ្មតេ  
 សស្សមណាព្រាហ្មណិយា បដាយ សនេវមទុស្សាយ

១ ម. វោលកេ ទន្តិ ។ ២ ម. ម. អហំ ។

[២២] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តជេតវនលេស  
 អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថិ ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ  
 ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ក្នុងភិក្ខុទាំង  
 នោះទទួលស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មាន  
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ ភថាភត  
 បានត្រាស់ដឹងដំបូងហើយ នៅក្រោមដើមអដបុលនិគ្រោធ ក្បែរទ្វារ  
 ស្តុន្តទេវញ្ញា ក្នុងទុរុវេលានិគមឯណោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភថាភត  
 នោះ សម្លៀកនៅក្នុងស្លាត់ តែម្នាក់ឯង មានចិត្តត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បុគ្គលនិម  
 មានសេចក្តីតារាពភោគត្រង់ វាមិននៅបានទាំងលំបាកណាស់ ភថាភត  
 ត្រឡប់ទៅ ធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីតារាព សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាម្នាក់ ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភថាភតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះថា ភថាភតតប្ប  
 ចូលទៅធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីតារាព សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដើម្បី  
 ចំពេញឲ្យសីលក្នុង របស់ភថាភតដែលមិនទាន់ពេញ តែក្នុងលោកព្រម  
 ទាំងវេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពលកសត្រមទាំង  
 សមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្ស ជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេស

អញ្ញំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា អត្តនា សីលសម្បទ្ទករំ  
 យមហំ សក្កត្តា កុំ កត្តា ឧបនិស្សាយ វិហារយ្យំ  
 អបរិប្បាស្ស ទោ ទេ សមាធិក្ខន្ធស្ស... បញ្ញាទទ្ធស្ស...  
 វិមុត្តិក្ខន្ធស្ស ចារិប្បិយា អញ្ញំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ  
 វា សក្កត្តា កុំ កត្តា ឧបនិស្សាយ វិហារយ្យំ ធុ  
 ទោ បទាហំ បស្សនំ សនេវតេ លោកេ សមារកេ  
 សុព្រហ្មតេ សស្សនណាព្រាហ្មណីយា បដាយ  
 សនេវមទុស្សាយ អញ្ញំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា  
 អត្តនា វិមុត្តិសម្បទ្ទករំ យមហំ សក្កត្តា កុំ  
 កត្តា ឧបនិស្សាយ វិហារយ្យន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ  
 ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ យន្តនាហំ យោនាយំ(១) ធាន្ត  
 មយា អភិសម្ពុទ្ធា តមេវ ធម្មំ សក្កត្តា កុំ កត្តា  
 ឧបនិស្សាយ វិហារយ្យន្តិ ។ អថទោ ភិក្ខុវេ ព្រហ្ម  
 សហម្បតិ មម ចេតសា ចេតោ បរិវិត្តន្តមញ្ញាយ  
 សេយ្យថាបំ នាម ពលវំ បុរិសោ សម្មត្តំ វា ពាហំ  
 បសារយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មត្តោយ្យ ឯវមេវ  
 ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ មម បុរោ នាតុរហោសិ ។

១ម. យាយំ ។

ភវាគភមិមឃើញសមណៈប្បព្រាហ្មណំឯទៀត ដែលចរិច្ចណិដោយសីល  
 ជាធិកថាគក គួរឲ្យកថាគកចូលទៅធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីការពាទុន  
 ឡើយ ឲ្យសមាធិក្ខន្ធបេសវភវាគភដែលមិនទាន់ពេញ... ឲ្យបញ្ញាទទ្ធុ...  
 ភវាគក គួរចូលទៅធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីការពា សមណៈប្បព្រាហ្មណំឯ  
 ទៀត ដើម្បីបំពេញវិមុត្តិក្ខន្ធុ កែក្នុងលោកព្រមទាំងទៅលោក មារលោក  
 ព្រហ្មលោក ក្នុងពលកសត្រមទាំងសមណៈព្រាហ្មណំ ព្រមទាំងមទុស្ស  
 ជាសម្មតិទេពនិងមទុស្សជ័សស ភវាគភមិមឃើញសមណៈប្បព្រាហ្មណំ  
 ឯទៀត ឲ្យចរិច្ចណិដោយវិមុត្តិជាធិកថាគក ល្មមឲ្យកថាគកចូលទៅ  
 ធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីការពាទុនឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភវាគក  
 នោះមានសេចក្តីត្រិះរិះថា បើដូច្នោះ គួរតែកថាគក ចូលទៅធ្វើសក្ការៈ  
 ធ្វើសេចក្តីការពាធម៌ដែលកថាគកគ្រាស់ដឹងហើយនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ គ្រានោះឯង សហម្បតិព្រហ្ម បានដឹងសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តរបស់  
 ភវាគកក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដក្នុងចំប៉ោះមុខភវាគក ដូចជា  
 បុរសមានកំឡាំង លាវដៃដែលខ្លួនបត់ ដូចតំដៃដែលខ្លួនលាចេញ ។

អថទោ កិក្ខុវេ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឯកំសំ ឧត្ត-  
 ភសន្តំ កក្កតា ធីត្តិណាជាទុមណ្ណាលំ បថវិយំ ធិហត្ថា(១)  
 យេនាហំ គេនញ្ចលិម្បណាមេត្វា មំ ឯតនភោច  
 ឯវមេតំ កក្កវា ឯវមេតំ សុគត យេមិ តេ កន្ត  
 អហេសុំ អត្តតមទ្វាធំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេមិ  
 កក្កវន្តោ ធីម្មយេវ សក្កត្វា កុំ កត្វា ឧប-  
 ធិស្សាយ វិហារិសុ យេមិ តេ កន្ត កវិស្សន្តិ  
 អនាគតមទ្វាធំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេមិ កក្កវន្តោ  
 ធីម្មយេវ សក្កត្វា កុំ កត្វា ឧបធិស្សាយ វិហារិស្សន្តិ  
 កក្កវមិ កន្ត ឯតវហំ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធីម្ម-  
 យេវ សក្កត្វា កុំ កត្វា ឧបធិស្សាយ វិហារត្ថតិ ។  
 ឥនមភោច ព្រហ្មា សហម្បតិ ឥនំវត្វា អថាថវំ ឯតនភោច

យេ ច អត្តតា(២) សម្ពុទ្ធា

យេ ច ត្ថុទ្ធា អនាគតា

១ ម. ឥហត្ថា ។ ២ ឧ. ម. យេ ធីត្តតា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ សហម្បតិព្រហ្ម បដិកសំពត់ធៀងសា  
 ម្នាធិលុកដង្កឹងខាងស្តាំលើប្រថពីប្រណម្យអញ្ចលិចំពោះគេថាគត មិយាយ  
 មិនិតថាគតយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ការខ្ចុះយ៉ាងនេះហើយ  
 បពិត្រព្រះសុគត ការខ្ចុះយ៉ាងនេះហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មាន  
 ព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណាមានហើយ ក្នុងកាលអតីត  
 ក្តី ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ចូលទៅធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តី  
 គោរព ចំពោះធម៌តែមួយណោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះ  
 ភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណា មិនមានក្នុងកាលអនាគតក្តី  
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ មិនចូលទៅធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីគោរព  
 ចំពោះព្រះធម៌ដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជា  
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធក្នុងកាលឥឡូវនេះ ចូលទៅធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីគោរព  
 ចំពោះព្រះធម៌ដែរចុះ ។ សហម្បតិព្រហ្មបានពោលពាក្យនេះហើយ លុះ  
 ពោលពាក្យនេះហើយ ក៏ពោលពាក្យជាគាថាពន្ល យ៉ាងនេះតទៅទៀតថា

ព្រះសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណា ក្នុងកាលជាអតីតក្តី

ព្រះសម្ពុទ្ធទាំងឡាយណា ក្នុងកាលអនាគតក្តី

សុត្តន្តបិដក អង្គនៃកាយសារ ចក្កនិទានោ

យោ ចេតវហំ សម្មុទ្ទោ  
 តហ្មង្គំ សោកនាសរោ  
 សទ្ធេ សទ្ធម្មិកុរោ  
 វិហរិស្ស វិហរន្តិ (១) ច  
 អថាថំ វិហរិស្សន្តិ  
 ឯសា ពុទ្ធានធម្មតា  
 តស្មា ហិ អត្តកាមេន  
 មហាន្តមកិកន្ត្រតា  
 សទ្ធម្មោ គុកកាតោ  
 សវំ ពុទ្ធានសាសនន្តិ ។

ឥនមរោច កិក្ខវេ ព្រហ្មា សហម្សតិ ឥនំ វត្ថា មំ  
 អភិវាទេត្ថា បទត្តិណំ កត្តា តត្តវន្តិវាយិ ។  
 ឥនទ្ធាហំ (២) កិក្ខវេ ព្រហ្មោ អដ្ឋេសនំ វិទិត្តា  
 អត្តនោ ច បដិវ្យំ យោចាយំ ធម្មោ មយា អភិ-  
 សម្មុទ្ទោ តមេវ ធម្មំ សត្តត្តា គវំ កត្តា ឧបនិស្សាយ  
 វិហាសី យតោ ច ទោ កិក្ខវេ សដ្ឋេវមំ មហាន្តេន  
 សមញ្ញកតោ អថ មេ សដ្ឋេវមំ ការរោតិ (៣)

១ វិហរិ ចាតិប្បត្តិ ។ ២ ឧ. ម. អថិវាហំ ។ ៣ ឧ. និទុការរោតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនៃកាយសារ ចក្កនិទានោ

ព្រះសម្មុទ្ធលោ ក្នុងកាលសម្បវាទេភ្នំ ព្រះវេន្តបាទ  
 ញ៉ាំងសេចក្តីសោក របស់ពួកជនច្រើន ឱ្យវិនាស  
 ព្រះសម្មុទ្ធគ្រប់អង្គនោះ គោរពព្រះសម្មុហើយផង  
 កំពុងគោរពព្រះសម្មុផង នឹងគោរពព្រះសម្មុ  
 ផង នេះជាធម្មតា របស់ព្រះពុទ្ធានិទ្យាយ ហេតុ  
 នោះ បុគ្គលអ្នកត្រូវការប្រយោជន៍ជាលំដាប់ ប្រាថ្នា  
 នូវការវិនិច្ឆ័យជាធំ កាលលើកពាក្យប្រៀនប្រដៅ  
 របស់ព្រះពុទ្ធានិទ្យាយ ត្រូវតែគោរពព្រះសម្មុ ។

ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ សហម្សតិព្រហ្ម បាននិយាយពាក្យនេះ លុះ  
 និយាយពាក្យនេះហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំតថាគត ចេញប្រទក្សិណហើយ  
 បាត់ពីទីនោះទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ គថាគតបានដឹងច្បាស់នូវការ  
 និមន្តន៍របស់សហម្សតិព្រហ្មផង នូវការដ៏សមគួរដល់តថាគតផង ក្នុងទី  
 ឯណោះហើយ ក៏ធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីគោរព ចំពោះធម៌ដែលតថាគត  
 ក្រាស់ដឹងហើយនោះ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បើសង្ឃដែលប្រកបដោយគុណ  
 ដ៏ធំ ក្នុងកាលណា កាលនោះតថាគតមានសេចក្តីគោរពចំពោះសង្ឃវ័ងវ

[២៣] ឯកមិទាហំ កិក្ខុវេ សមយំ ឧបសម្ព័ន្ធវិហារមិ ធម្មា ទេវញ្ញរាយ តិវេ អជីវាលនិគ្រោធម  
 បឋមាភិសម្ពុតោ ។ អជីវោ កិក្ខុវេ សម្ពុតុលា  
 ព្រាហ្មណា ជិណ្ហា វុឌ្ឍិ មហលូកា អន្ធិតតា វិយា-  
 អនុប្បត្តា យេថាហំ តេទុបសង្កមិសុ ឧបសង្កមិត្តា  
 មយា សទ្ធិ សម្មាទិសុ សម្មាទិយំ តេជំ  
 សារណិយំ វិគីសារត្វា ឯកមង្គំ ធិសិទិសុ ។  
 ឯកមង្គំ ធិសិទ្ធា ទោ កិក្ខុវេ តេ ព្រាហ្មណា  
 មំ ឯតទលោទំ សុតំ មេតំ(១) កោ តោតម  
 ធម សមណោ តោតមោ ព្រាហ្មណោ ជិណ្ហោ វុឌ្ឍិ  
 មហលូកេ អន្ធិតតេ វិយាអនុប្បត្តិ អភិវាទេតិ  
 វា បទុដ្ឋេតិ វា អាសវេធម វា ធិមន្តេតិ  
 តយំទំ កោ តោតម តថេវ ធម ហិ កវំ តោតមោ

១ ករុចិ សុតំ តេន្តំ ទិស្សតិ ។

[២៣] ម្ចាស់កិក្ខុវេចំឡាយ សម័យប្បយ កាលភថាភក ទើបទីងបាន  
 គ្រាសំដឹងដំបូង ទៅព្រាហ្មដើមរាជបាលនិគ្រោធម ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងទេពញា  
 ក្នុងឧបសម្ពុតោ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេចំឡាយ គ្រាទោះឯង ពួកព្រាហ្មណ៍  
 ច្រើនគ្នា ចាស់ត្រាត្រា ព្រឹទ្ធាចារ្យ មានកាយុច្រើន រស់នៅយូរឆ្នាំមក  
 ហើយ មានកាយុក៏ជ្រុលចូលមក ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ បានចូលទៅរក  
 ភថាភក លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយទីនគថាភក  
 លុះចេញចំពាក្យ ដែលត្រូវរីករាយ ទីនគាក្សវិលលើកហើយ ក៏អង្គុយ  
 ក្នុងទីសមគួរ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេចំឡាយ លុះពួកព្រាហ្មណ៍ចាំនោះ  
 អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ បាននិយាយទីនគថាភកដូច្នោះថា បពិត្រ  
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំបានឮយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម  
 មិនសំពះមិនគ្រោកទទួល ពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលចាស់ត្រាត្រា ព្រឹទ្ធាចារ្យ  
 មានកាយុច្រើន រស់នៅបានយូរឆ្នាំមកហើយ មានកាយុ ក៏ជ្រុលចូល  
 មក ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ ពោះច្រាន់ភែកភ្លើញហៅរក នូវព្រាហ្មណ៍  
 ចាំនោះឲ្យអង្គុយលើកាំសេះ (ព្រះអង្គក៏មិនធ្វើផង) បពិត្រព្រះគោតមដ៏  
 ចម្រើន ពាក្យដែលយើងខ្ញុំបានឮមកទោះជាប្រាកដថា ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន

ព្រាហ្មណោ ជីណ្ណោ វុឡោ មហាលូតេ អនុតតេ  
 វាយាអនុប្បត្តេ អភិវាទេតិ វា បច្ចុដ្ឋេតិ វា អាសនេន  
 វា និមន្តេតិ តយិទំ ភោ តោតម ន សម្បទ្ធិមេវាតិ ។  
 តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតនហោសិ នចយិមេ(១)  
 អាយស្មត្តោ ជាទន្តិ ថេវ វា(២) ថេវករណោ វា  
 នច្នេតិ វុឡោ ចេបិ ភិក្ខុវេ ហោតិ អសីតិកោ  
 វា នវុតិកោ វា វស្សសតិកោ វា ជាតិយា  
 សោ ច ហោតិ អកាលវាទី អក្ខតវាទី អនត្តវាទី  
 អនម្មវាទី អវិទយវាទី អនិណាទី វាចំ កាសិតា  
 អកាលេន អនបទេសំ អបរិយន្តវតិ អនត្តសញ្ញាតិ  
 អដទោ សោ ពាលោ ថេរោត្រូវ សង្ខំ កច្ឆតិ  
 នហារោ ចេបិ ភិក្ខុវេ ហោតិ យុវា សុស្ស  
 កាណ្យកេសោ កទ្រេន យោត្ថនេន សមដ្ឋា-  
 កតោ ចបមេន វយសា សោ ច ហោតិ

១ ខ. ទ វិ មេ ។ ម. ទ យិ ម ។ ២ ម. លេ ច ។

មិនសំពះ មិនគ្រោកទទួលពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលចាស់គ្រាំគ្រា ត្រិះរិះចារ្យ  
 មានកាយច្រើន សេរីវេយ្យឆ្នាំងបកហើយ ពនកាយ ក៏ជ្រុលចូលមកក្នុង  
 បច្ចុមវ័យហើយថា សូម្បីត្រឹមតែអញ្ជើញហៅពួកព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះ  
 ឲ្យអង្គុយលើកាសនៈ (ព្រះអង្គក៏មិនធ្វើ) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កិច្ច  
 មានការមិនសំពះជាដើមនោះ ជាទំនងពុំសមគួរឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ គឺជាគតនោះ មានសេចក្តីគ្រិះរិះដូច្នោះថា អ្នកដ៏មានកាយទាំងឡាយ  
 នេះ មិនស្គាល់នូវបុគ្គលចាស់ផង នូវធម៌ទាំងឡាយដែលធ្វើខ្លួនឲ្យជាបុគ្គល  
 ចាស់ផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលចម្រើនដោយវ័យ តាំងពីកើតមក  
 មានកាយ៨០ ឆ្នាំក្តី ៩០ ឆ្នាំក្តី ១០០ ឆ្នាំក្តី តែបុគ្គលនោះ ជាអ្នកនិយាយខុស  
 កាល និយាយពាក្យមិនពិត និយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ និយាយពាក្យ  
 មិនមែនធម៌ និយាយពាក្យមិនមែនវិន័យ និយាយពាក្យដែលមិនគួរឲ្យដំ-  
 កល់ទុកក្នុងហឫទ័យ ខុសកាល ប្រាសចាកគ្រឿងកាង ជាពាក្យមិនមានទិ-  
 បំផុត មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ កាលបើដូច្នោះ បុគ្គលពាលនោះក៏ដល់  
 នូវការរាប់ថាជាបុគ្គលចាស់ទៅ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនៅក្នុងកម្លោះ  
 ជំនង់ មានសក់ខ្មៅច្រកបដោយវ័យចម្រើន គឺបឋមវ័យមែន តែបុគ្គលនោះ

កាលវាទី ភូតវាទី អត្តវាទី ចម្បវាទី វិទយវាទី ជំនាន់វាទី  
 វាទី ភាសិតា កាលេន សាមទេសំ បរិយន្តវាទី អត្ត-  
 សញ្ញាតិ អថោ ហោ បណ្ឌិតោ ថេរោត្រូវ សន្តិ  
 ភិក្ខុតិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ថេរោកាលា ធម្មា ។  
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា  
 ហោតិ ចាតិមោត្តសំវេសំវុតោ វិហារតិ អាចារកោចរ-  
 សម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វុដ្ឋេសុ ភយនស្សវី  
 សមាធាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ពហុស្សុតោ  
 ហោតិ សុតនរោ សុតសន្និចយោ យេ តេ ធម្មា  
 អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសាន-  
 កល្យាណា សាត្តំ សត្យញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ  
 ត្រហូចរិយំ អតិវទន្តិ តថារុទ្ធាស្ស ធម្មា ពហុស្សុតោ  
 ហោន្តិ ធនា វចសា បរិចិតា មនសាទុ-  
 បេត្តិកា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា ចតុដ្ឋំ ឈាធានំ  
 អភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុទិវហារាទំ ជិកាម-  
 លាភី ហោតិ អតិច្ឆលាភី អតសំវលាភី

ជាអ្នកនិយាយពាក្យត្រូវកាល វិនិយាយពាក្យពិត វិបាកយពាក្យជា  
 ប្រយោជន៍ និយាយពាក្យជាធម៌ និយាយពាក្យជាវិនយ និយាយ  
 សំដីគួរដឹងលំអ្នកក្នុងហឫទ័យ ត្រូវតាមកាល មានគ្រឿងកោង មានទី  
 ចំបុក ប្រកបដោយប្រយោជន៍ កាលបើដូច្នោះ ចុក្កលនោះក៏រាប់ថាជា  
 ចាស់ចេះដឹង ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង៤ នេះជាធម៌សម្រាប់ធ្វើឲ្យ  
 ជាថេរៈ (ចុក្កលចាស់) ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង៤ តើដូចម្តេច ។  
 ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល សង្រួមក្នុង  
 បុគ្គលិកសំរិះ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈ ទីវិភាចារៈ ឃើញក្នុងក្នុងទោស  
 ត្រាន់តែបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ១  
 ជាពហុស្សុត ទ្រទ្រង់សុតៈមិនក្លែង សន្សំទុកនូវសុតៈពួកធម៌ណា មានលំអ  
 បទខាងដើម លំអបទកណ្តាល លំអបទចុង ប្រកាសនូវត្រហូចារ្យ  
 ដ៏បរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយអត្តព្រមទាំងព្យាង្គនៈ ធម៌  
 ទាំងឡាយ មានសភាពដូច្នោះ ភិក្ខុនោះ ចេះចាំច្រើន ទ្រទ្រង់ តែមាត់  
 ពិចារណាបានតាមចិត្ត ដឹងដោយប្រពៃដោយទិដ្ឋិតិបញ្ញា ១ ជាអ្នកបាន  
 តាមប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយមិនទុសវេលា នូវឈាន  
 ទាំង ៤ ដែលកើត ក្នុងចិត្តដ៏ថ្លៃថ្លា ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១



អាសវាជំ ឧយា អនាសវំ ទេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ  
ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្កតត្តា ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ ។  
ឥមេ ទោ(១) ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វេរាគរណា ធម្មាតិ ។

យោ ឧទុតេន ចិត្តេន

សម្មត្តា ពហុកាសតិ

អសមាហិតសង្កហ្មោ

អសទ្ធម្មរតា មតោ(២)

អាភសោ ដាវេយ្យម្ហា

ចាបទិដ្ឋិ អនាទរោ(៣) ។

យោ ច សីលេន សម្មត្តោ

សុតវា បដិកាណវា

សំយុត្តោ វិរាធម្មេសុ(៤)

ចញ្ញាយត្តំ វិបស្សតិ

នារក្ខ ភស្តុធម្មាជំ

អទិលោ បដិកាណាវា ។

១ ឧ. ឥមេ ហិ ទោ ។ ២ ឧ. ម. មតោ ។ ៣ ម. អនាទរោ ។ ៤ ឧ. ម. សុត្តោ  
តិរោ ធម្មេសុ ។

ជាអ្នកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បាមវេលំ វោយេប្រាជ្ញាវិជ្ជកម វោយខ្លួនឯង  
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ខ្ញុំចេញវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់  
អាសវៈទាំងឡាយ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ នេះ ជាធម៌ធ្វើ  
ឲ្យបានយ៉ាងដាច់ថេរ ។

អ្នកណា មានចិត្តអវិល្លាសអណ្តូង ច្រើនតែនិយាយ

ពាក្យផតប្រយោជន៍ មានគំនិតមិនកម្រស់សីលស្អុយ

មិនត្រេកអរនឹងព្រះសង្ឃ ប្រវែហាលគ្នានឹងសត្វម្រឹក អ្នក

ដែលមានទិដ្ឋិដ៏លាមក មិនមានសេចក្តីកើតឡើងនោះ(វៃគង

តៃ)ឆ្ងាយចាកសភាវៈទាំងទាំង បើអ្នកណា បរិច្ចណិដោយ

សីល មានសុភៈ មានសេចក្តីធ្វើវិទ្ធាស ប្រកបក្នុងធម៌

ទាំងឡាយ ដែលធ្វើឲ្យដាច់ថេរ ឃើញច្បាស់ខ្ញុំវិសេចក្តី

នៃសច្ចៈទាំង ៤ ដោយមគ្គប្បញ្ញា ព្រមទាំងវិបស្សនា

ជាអ្នកត្រូវផុតខ្ញុំធម៌ទាំងអស់ ( មានទន្ធដាដើម ) បាន

មានចិត្តមិនជាប់ចំពាក់ ( មានការមិនជាប់ចំពាក់ព្រោះ

រកៈដាដើម ) បរិច្ចណិដោយសេចក្តីធ្វើវិទ្ធាស ។

បញ្ជីនៃជានិមន្តរណា

ព្រហ្មចរិយស្ស កេរសី

តម្រា វនាមិ ថេរោតិ

យស្ស ធា សន្តិ អាសវា

អាសវាធិ ឧយា ភិក្ខុ

សោ(១) ថេរោតិ បុព្វតតិ ។

(២២) លោកោ ភិក្ខុវេ តថាគតោ អភិសម្មុទ្ធោ  
លោកស្មា តថាគតោ វិសំយុត្តោ លោកសមុទយោ  
ភិក្ខុវេ តថាគតោ អភិសម្មុទ្ធោ លោកសមុទយោ  
តថាគតស្ស បញ្ចីនា លោកនិរោធា ភិក្ខុវេ តថាគតោ  
អភិសម្មុទ្ធោ លោកនិរោធា តថាគតស្ស សន្តិកតោ  
លោកនិរោធាតាមិធិ បដិបដា ភិក្ខុវេ តថាគតោ អភិ-  
សម្មុទ្ធោ លោកនិរោធាតាមិធិ បដិបដា តថាគតស្ស  
ភាវិតា ។ យំ ភិក្ខុវេ សនេវកស្ស លោកស្ស  
សមាវកស្ស សព្វហ្មកស្ស សស្សមណ្ឌព្រហ្មណិយា  
បដាយ សនេវមនុស្សាយ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ

• ម. សោលពោ ឆ្នាំ ។

ក្នុងណា លះបង់ជាកំណើបរណៈ បាទហើយ ហេតុព្រហ្ម-

ចារ្យ គ្រប់គ្រាន់ កថាគតហៅក្នុងនោះ ថាជាថេរៈ

ភិក្ខុណា មិនមាន កាសវៈ ចាំឯងឡើយ ព្រោះកាសវៈ

ចាំឯងឡើយ កថាគត ហៅភិក្ខុនោះ ថាជាថេរៈ ។

(២២) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឯងឡើយ លោក (ភិក្ខុសព្វ) កថាគតបានគ្រាស់

ដឹងហើយ កថាគតផុតចាកលោក (ភិក្ខុសព្វ) ហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឯងឡើយ  
លោកសមុទយៈ កថាគតបានគ្រាស់ដឹងហើយ លោកសមុទយៈ  
កថាគតបានលះបង់ហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឯងឡើយ លោកនិរោធា កថាគតបាន  
គ្រាស់ដឹងហើយ លោកនិរោធា កថាគតបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ហើយ ម្ចាស់  
ភិក្ខុចាំឯងឡើយ លោកនិរោធាតាមិធិបដិបដា កថាគតបានគ្រាស់ដឹងហើយ  
លោកនិរោធាតាមិធិបដិបដា កថាគតបានចំរើនហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
ចាំឯងឡើយ ការម្នាក់ណា ដែលលោក ព្រមចាំឯងទៅលោក មានលោក  
ព្រហ្មលោក ដែលពពួកសត្វ ព្រមចាំឯងសមណ្ឌព្រហ្មណ៍ ព្រមចាំឯ  
មនុស្ស ជាសម្មតិទោតនឹងមនុស្សនីសេស ឃើញ ឮ ពាល់ក្រវ ដឹងច្បាប់

បត្តិ បរិយេសិតំ អនុវិចារិកំ មនសា សម្មា(១)តំ តថាគតោ  
 អភិសម្មុទ្ធិំ តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។ យញ្ច ភិក្ខុវេ  
 រត្តិ តថាគតោ អភិសម្មុទ្ធិតំ យញ្ច រត្តិ បរិវិញ្ញាយតិ  
 យំ ឯតស្មី អន្តរ ភាសតិ លបតិ ធិដ្ឋិសតិ សព្វន្តំ  
 តថេវ ហោតិ យោ អញ្ញថា តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។  
 យថាវាធិ ភិក្ខុវេ តថាគតោ តថាការី យថាការី តថាវាធិ  
 សតិ យថាវាធិ តថាការី យថាការី តថាវាធិ តស្មា  
 តថាគតោ វុច្ចតិ ។ សនេវកេ ភិក្ខុវេ លោកេ សមារកេ  
 សព្វហ្មកេ សស្សមណាព្រាហ្មណិយា បដាយ សនេវ  
 មនុស្សាយ តថាគតោ អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អញ្ញទត្ថុ  
 ទសោ វសវត្តំ តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។

- សព្វលោកំ អភិញ្ញាយ
- សព្វលោកេ យថាគមំ
- សព្វលោកវិសំយុត្តោ
- សព្វលោកេ អនុស្សយោ(២)
- សវេ សព្វាភិក្ខុ ធិរោ

១ ឧ. ម. សព្វ ។ ២ ឧ. ម. អនុស្សយោ ។

បានដល់ ស្វែងរក គ្រូចង្ហែរកំរោ ការម្នាក់ រោះ គឺជាគតបានដឹងដាក់ស្រែង  
 ហើយដោយសារចិត្ត ព្រោះហេតុនោះបានជាគេហៅថា គឺជាគត ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតបានគ្រាស់ ក្នុងកម្រិតណា បរិវិញ្ញាម ក្នុងកម្រិតណា  
 តែងគោលចរោ សំដែងចេញនូវវាចាណា ក្នុងចន្លោះនោះ កិច្ចមាន  
 ការគ្រាស់ដឹងជាដើមទាំងនោះ ដូច្នោះមែន មិនមែនជាមិនមែនទេ ព្រោះ  
 ហេតុនោះ បានជាគេហៅថា គឺជាគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគត  
 ថាយំនឹងណា ធ្វើយំនឹងនោះ ធ្វើយំនឹងណា ថាយំនឹងនោះ ថាយំនឹងណា  
 ធ្វើយំនឹងនោះ ធ្វើយំនឹងណា ថាយំនឹងនោះ ហេតុនោះ ទើបបានជា  
 គេហៅថា គឺជាគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគត ជាអ្នកគ្រប  
 សន្តតំ អនីភាច ជាអ្នកឃើញពិត មានអំណាចគ្របសន្តតំ លោកព្រមទាំង  
 ទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពិភពសត្វ ព្រមទាំងសមណ-  
 ព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្ស ជាសម្មតទេពនឹងមនុស្សដ៏សេសបាន ហេតុ  
 នោះ បានជាគេហៅថា គឺជាគត ។

បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់នូវលោកទាំងអស់ ដឹងច្បាស់  
 ក្នុងលោកទាំងអស់ តាមពិត ដុតចាកលោកទាំងអស់  
 មិនមានការក្លាន ក្នុងលោកទាំងអស់ បុគ្គលនោះ  
 ឯង ជាអ្នកប្រាជ្ញ គ្របសន្តតំនូវការម្នាក់ទាំងអស់បាន

បឋមបណ្ណាសក បុរេសុត្ត

សព្វកន្ថប្បមោចនោ  
 ធុដ្ឋស្ស បរមា សន្តិ  
 ជិញ្ញាធំ អត្តតោ ភយំ  
 ឯស ចំណាសរេ តុញ្ញោ  
 អនិយោ ជិន្ធសំសយោ  
 សព្វកម្មត្តយំ បត្តោ  
 វិមុត្តោ ឧបចិសន្ធិយេ  
 ឯវំ សោ(១) កតវា តុញ្ញោ  
 ឯស សីហោ អនុត្តរោ  
 សនេវតស្ស លោកស្ស  
 ព្រហ្មចក្កំ បវត្តយំ ។  
 ឥតិ នេវា មនុស្សា ច  
 យេ តុន្ធិ សរណំ កតា  
 សន្តម្ម ធំ ធម្មស្សន្តិ  
 មហាន្តំ វិវាសារធំ ។

• ខ. ម. ឯស សោ ។

បឋមបណ្ណាសក បុរេសុត្ត

ជាអក្ខរច្រកកន្ថៈ ទាំងអស់ ព្រះនិព្វាន បុគ្គលនោះ  
 ពាល់ត្រូវហើយ ព្រះនិព្វានមិនមានភ័យមកពីណា  
 ទេ បុគ្គលនោះជាទីណាសរៈ បានគ្រាន់ដឹងហើយ  
 ជាអ្នកមិនមានទុក្ខ អ្នកផ្តុំចម្រុះសេចក្តីសន្សំយ្យេហើយ  
 ដល់ទូរការអស់ទៅទែកម្ម ទាំងអស់រួចស្រឡះ  
 (ដោយផលវិមុត្តិ ដែលមានការម្នាក់) ក្នុងធម៌  
 ជាគ្រឿងអស់ទៅទែឧបធិក្កិលេស បុគ្គលនោះជា  
 កតវន្ត អ្នកគ្រាន់ដឹង បុគ្គលនោះជាសីហា មិនមាន  
 បុគ្គលដទៃស្មើ ញ៉ាំងចក្រដ៏ប្រសើរឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុង  
 លោកព្រមទាំងទៅលោកដោយប្រការដូច្នោះឯង ។  
 ពួកទៅតានឹងពួកមនុស្សដែលបានដល់ព្រះពុទ្ធជាទី  
 រសីក កែងទាំងមកមហ្លួរព្រះភិក្ខុគរនោះ អ្នក  
 មានគុណធំប្រាសចាកសេចក្តីញញើតញញើម ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងបាយសិរ ចក្កនិទាន

និទ្ទោ ធម្មយតំ សេដ្ឋោ  
 សន្តោ ធម្មយតំ វសិ  
 មុត្តោ មោចយតំ អន្តោ  
 តិណ្ណោ តារយតំ វិរោ  
 វតិ ហេតំ ធម្មស្សន្តិ  
 មហន្តំ វិគសារទំ ។  
 សនេវកស្មី លោកស្មី  
 ធន្តិ មេ បដិបុត្តលោតិ ។

[២៥] ឯកំ សមយំ ភគវា សាកេតេ វិហារតិ

កាឡកាវមេ(១) ។ តត្រ ទោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ  
 ភិក្ខុវេតិ ។ កនន្តេតិ តេ ភិក្ខុ ភគវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។  
 ភគវា ឯតនវោច យំ ភិក្ខុវេ សនេវកស្ស លោកស្ស  
 សមារកស្ស សព្រហ្មកស្ស សស្សមណាព្រាហ្មណិយា  
 បដាយ សនេវមនុស្សាយ ធិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ

• ម. កាឡិកាវមេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងបាយសិរ ចក្កនិទាន

ភថាភគវាធម្មទូន្មានល្អហើយ ប្រសើរជាងពួក  
 បុគ្គលអ្នកទូន្មានខ្លួន ពុទ្ធវសិ ដែលមានចិត្តស្ងប់ម្យ៉ាង  
 ហើយ ប្រសើរជាងពួកបុគ្គលអ្នកទូន្មានខ្លួន ភថាភគ  
 មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងពួកបុគ្គលអ្នក  
 មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ភថាភគធ្វើផុតហើយប្រសើរ  
 ជាងពួកបុគ្គលអ្នកធ្វើ ពួកទេវតានឹងមនុស្ស កែង  
 នាំនាមកមស្តារ ភថាភគនោះមានគុណដ៏ធំប្រាស  
 ចាកសេចក្តីញញើតញញើម ដោយប្រការដូច្នោះ ។  
 ក្នុងលោកនេះព្រមទាំងទេវលោក មិនមានបុគ្គលប្រៀប  
 នឹងភថាភគបានទេ ។

[២៥] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកាឡកាវមេ  
 ដ៏ត្រង្គិសារេត ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុ  
 ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ  
 ថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការម្មណ៍ណា ដែលលោក ព្រមទាំងទេវលោក មាន  
 លោក ព្រមលោកនឹងពួកសត្វព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍នឹងមនុស្ស  
 ជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្សដ៏សេស បានឃើញ ពួកពាល់ត្រូវ ដឹងច្បាស់

បត្តិ បរិយេសិតំ អនុវិចារិតំ មនសា តមហំ ជាតាមិ យំ  
 ភិក្ខុវេ សនេវកស្ស លោកស្ស សមាគមស្ស សព្វហ្ម-  
 កស្ស សស្សមណាព្រាហ្មណំយា បដាយ សនេវ-  
 មនុស្សាយ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តិ បរិយេសិតំ  
 អនុវិចារិតំ មនសា តមហំ អត្តញ្ញាសំ តំ តថាគតស្ស  
 វិនិតំ តំ តថាគតេ ន ឧបដ្ឋាសិ(១) ។ យំ ភិក្ខុវេ  
 សនេវកស្ស លោកស្ស... ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ  
 បត្តិ បរិយេសិតំ អនុវិចារិតំ មនសា តមហំ ជាតាមិ  
 វនេយ្យំ តំ មមស្ស មុសា... តមហំ ជាតាមិ ច ន ច  
 ជាតាមិ វនេយ្យំ តំ ចិស្ស(២) តាទិសមេវ... តមហំ  
 នេវ ជាតាមិ ន ន ជាតាមិ វនេយ្យំ តំ មមស្ស  
 កលំ វតំ ទោ ភិក្ខុវេ តថាគតោ ទិដ្ឋា ទដ្ឋតំ  
 ទិដ្ឋំ ន មញ្ញាតំ អទិដ្ឋំ ន មញ្ញាតំ ទដ្ឋតំ ន មញ្ញាតំ

បានដល់ ស្វែងរក ពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត តថាគតដឹងច្បាស់ថា កា-  
 ម្មណ៍នោះ យល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការម្នាក់ណាដែលលោក ព្រមទាំងទេវ-  
 លោក មារលោក ព្រមយោកដឹងពន្យល់សព្វព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍  
 នឹងមនុស្ស ជាសម្បត្តិទេវតាដឹងមនុស្សដ៏លេស បានឃើញ ឮ ពាល់ត្រូវ ដឹង  
 ច្បាស់បានដល់ ស្វែងរក ពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត តថាគតដឹងថា  
 ការម្នាក់នោះ ឯការម្នាក់នោះ តថាគតដឹងប្រាកដហើយ ការម្នាក់នោះ  
 មិនប៉កនៅ ក្នុងតថាគតខេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការម្នាក់ណា ដែល  
 លោកព្រមទាំងទេវលោក... បានឃើញ ឮ ពាល់ត្រូវ ដឹងច្បាស់ បានដល់  
 ស្វែងរក ពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត ប្រសិនបើ តថាគតពោលថា  
 ភាគាអញ ដឹងថាការម្នាក់នោះ ពាក្យនោះ គប្បីជាពាក្យកុហករបស់  
 តថាគត... ប្រសិនបើតថាគតពោលថា ភាគាអញដឹងខ្លះ មិនដឹងខ្លះទេ  
 ការម្នាក់នោះ ពាក្យនោះ គប្បីជាពាក្យកុហកដែរ... ប្រសិនបើ  
 តថាគតពោលថា ភាគាអញ មិនមែនដឹង មិនមែនជាមិនដឹង ទេ  
 ការម្នាក់នោះ ពាក្យនោះ គប្បីជាពោសរបស់តថាគត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ តថាគតមិនសំគាល់ថាការម្នាក់ ដែលមហាជនឃើញហើយ ថា  
 គួរឃើញ ព្រោះបានឃើញ មិនសំគាល់ថាការម្នាក់ ដែលមហាជន  
 មិនឃើញ មិនសំគាល់ថាការម្នាក់ ដែលមហាជន គប្បីឃើញ

១. ឧ. ម. តថាគតោ ន ឧបដ្ឋាសិ ។ ២. ម. តំ មមស្ស ។

ទិដ្ឋានំ(១) ន មញ្ញតិ សុតា(២) សោតត្ថំ សុតំ  
 ន មញ្ញតិ អស្សុតំ ន មញ្ញតិ សោតត្ថំ ន  
 មញ្ញតិ សុតានំ(៣) ន មញ្ញតិ មុតា(៤) មោតត្ថំ  
 មុតំ ន មញ្ញតិ អមុតំ ន មញ្ញតិ មោតត្ថំ ន  
 មញ្ញតិ មុតានំ(៥) ន មញ្ញតិ វិញ្ញាតា(៦) វិញ្ញាតត្ថំ  
 វិញ្ញាតំ ន មញ្ញតិ អវិញ្ញាតំ ន មញ្ញតិ  
 វិញ្ញាតត្ថំ ន មញ្ញតិ វិញ្ញាតានំ(៧) ន មញ្ញតិ វតិ ទោ  
 ភិក្ខុវេ តថាគតោ ទិដ្ឋសុតមុតវិញ្ញាតទ្វេសុ នធម្មសុ  
 តានិសោ(៨) វ តានិ តម្កា ច បទ តានិម្កា អញ្ញា  
 តានិ ឡត្តវិគរោ វា បណីតតរោ វា នត្ថិតិ វនាមីតិ ។  
 យំ កតំវា ទិដ្ឋំ ច សុតំ មុតំ វា  
 អដ្ឋោសិតំ សច្ចមុតំ(៩) បរេសំ ។

១ ខ. ញាវំ ។ ២ ខ. ម. សុតា ។ ៣ ខ. សោតាវំ ។ ៤ ខ. ម. មុតា ។  
 ៥ ខ. មោតាវំ ។ ៦ ខ. ម. មោតាវំ ។ ៧ ខ. ម. វិញ្ញាតា ។ ៨ ខ. វិញ្ញាតាវំ ។ ៩ ខ.  
 ភាវិសោយេវ ។ ម. ភាវិយេវ ភាវិយេវវា ។ ៩ ម. សច្ចមុសា ។

មិនសំគាល់នូវបុគ្គលណាមួយ មិនសំគាល់នូវសំឡេង ដែលមហាជន  
 ឮ ហើយថា គួរឮ ព្រោះបានឮ មិនសំគាល់នូវសំឡេង ដែលមហាជន  
 មិនបានឮ ហើយមិនសំគាល់នូវសំឡេង ដែលមហាជនត្រូវឮ មិន  
 សំគាល់នូវបុគ្គលអ្នកឮសំឡេង មិនសំគាល់នូវការម្នាក់ ដែលមហាជន  
 គាល់ត្រូវហើយ ថា គួរគាល់ត្រូវ ព្រោះបានគាល់ត្រូវ មិនសំគាល់នូវ  
 ការម្នាក់ ដែលមហាជនមិនគាល់ត្រូវហើយ មិនសំគាល់នូវការម្នាក់  
 ដែលមហាជនគប្បីគាល់ត្រូវ មិនសំគាល់នូវបុគ្គលអ្នកគាល់ត្រូវ មិនសំ  
 គាល់នូវការម្នាក់ ដែលមហាជនដឹងច្បាស់ហើយ ថា គួរដឹងច្បាស់ ព្រោះ  
 បានដឹងច្បាស់ មិនសំគាល់នូវការម្នាក់ ដែលមហាជន មិនដឹងច្បាស់  
 មិនសំគាល់នូវការម្នាក់ ដែលមហាជនត្រូវដឹងច្បាស់ មិនសំគាល់នូវបុគ្គល  
 អ្នកដឹងច្បាស់ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ គថាគត ថា ភាវិបុគ្គលប្រាជដ្ឋចន្ទនោះ  
 ក្នុងធម៌ការម្នាក់ទាំងឡាយ ដែលមហាជនត្រូវឃើញ ឮ គាល់ត្រូវ ដឹង  
 ច្បាស់ គថាគតហៅថា ភាវិបុគ្គលឯទៀត មិនវិជ្ជាវិជ្ជា មិនវិសេស  
 វិសាលផង ជាជិតថាគត ថា ភាវិបុគ្គលនោះ ដោយប្រការដូច្នោះឡើយ ។

ការម្នាក់ណាមួយ ដែលពួកជនបានឃើញក្តី បានឮ  
 ក្តី បានគាល់ត្រូវក្តី ដឹងច្បាស់ក្តី ការម្នាក់នោះ ពួក  
 ជនដទៃ សំគាល់ថា ជាចេសំពិករហើយប្រកាន់ចាំ ។

បឋមបណ្ណសារ ទ្រព្យវគ្គ

ន តេសុ តានី សយសំវុតេសុ  
 សង្ខំ មុសា វាបិ(១) បរំ ទហោយ្យ ។  
 ឯតត្ថ សល្លំ បដិកត្ត(២) ទិស្វា  
 អដ្ឋោសិកា យត្ត បជា វិសត្តា  
 ជាបាមិ បស្សាមិ តថេវ ឯតំ  
 អដ្ឋោសិតំ ទត្តិ តថាគតាទត្តិ ។

(២៦) ឈឺទំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ  
 ជនកុហាទត្តំ ន ជនលបទត្តំ ន លាភសត្តារ-  
 សិលោកាណិសំសត្តំ ន ឥតិវំទប្បមោក្ខាណិសំសត្តំ  
 ន ឥតិ មំ ជនោ ជាបាត្រតិ ។ អថេទា ឥទំ  
 ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ សំវត្តំ បហាទត្តំ  
 វិកតត្តំ និរោទត្តន្តិ ។

១ ឧ. សង្ខំ មុសំ វាបិ ។ ២ ឧ. បដិកត្ត ។

បឋមបណ្ណសារ ទ្រព្យវគ្គ

បណ្ណា ត្ថកជន សង្ខ្រឹបដោយខ្លួនឯង ព្រះភថាគក  
 ជាភាគច្រើន បំបត់ប្រើពាក្យដទៃ ដែលពិតក្តី  
 មិនពិតក្តី ។ ពួកសត្វឃើញសរសើរដូច្នោះមុនបំផុត  
 ហើយជ្រុលជ្រប់ជាប់នៅ ក្នុងការម្នាក់ណា ភថាគក  
 ដឹងច្បាស់ ឃើញច្បាស់ នូវសតិការម្នាក់នោះដូច្នោះ  
 សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ ( ដោយសារតែខ្លួន ) នោះ មិន  
 មានដល់ព្រះភថាគកទាំង រូប រូបិយ ។

(២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថាគកនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយនេះ  
 ដើម្បីកុហកមហាជនកំរៃ ដើម្បីល្បួងល្បួងមហាជនកំរៃ ដើម្បីលាភ-  
 សត្តារនិងសេចក្តីសរសើរជាពានិសង្សកំរៃ ដើម្បីបានពានិសង្សព្រោះ  
 ការដោះនូវពាក្យដទៃដូច្នោះដូច្នោះថា មហាជន ចូរស្គាល់នូវភថាគក  
 ដូច្នោះកំរៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថាគកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយនេះ  
 ដើម្បីសង្ខ្រឹប ដើម្បីលះ ដើម្បីប្រាសចាកកនៈ ដើម្បីលេត់ចុក តែ  
 ចំណេះឯង ។



សំរាត្តំ បហានត្តំ ព្រហ្មនវិយំ អនិគំហំ(១)  
 អនេសយិ សោ កកា ទិញាទោកណមិទំ  
 វិស មត្តោ មហាន្តោ អនុយោតោ មហោសិកិ ។  
 យេ ច តំ បដិបដ្ឋន្តិ យថា តុទ្ធន ទេសិតំ  
 ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ សត្តសាសនការិទោតិ ។

(២៧) យេ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កុហា ជំនា លទា

សិន្តិ ទុទ្ធស្សា អសមាហិតា ន មេ តេ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុ មាមកា អបគតា ច តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 ឥមស្សា ធម្មវិទយោ ន ច តេ ឥមស្សី ធម្មវិទយេ  
 វិជ្ជិ វិជ្ជិ វេយ្យា វេយ្យា វេយ្យា វេយ្យា វេយ្យា វេយ្យា វេយ្យា វេយ្យា  
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទិក្ខុហា ទិក្ខុហា ទិក្ខុហា ទិក្ខុហា ទិក្ខុហា ទិក្ខុហា ទិក្ខុហា ទិក្ខុហា

• ម. អនិគំហំ ។

ព្រះដ៏មានព្រះភារាមោះ ព្រះដ៏មានសំដែងដូចព្រហ្មចារ្យ  
 មិនបានជឿអ្នកដទៃ ដើម្បីសង្រួម ដើម្បីលះបង់ ជា  
 ដំណើរទៅ ក្នុងព្រះទីពឹង ដូច្នោះដែលព្រះពុទ្ធជា  
 ចម្រើនយោគាទៅ ។ បើពួកជនណា ដើរតាមដូច  
 ដែលព្រះពុទ្ធសំដែងហើយនោះ បើពួកជននោះ ធ្វើ  
 តាមភាគប្រៀបប្រដៅ របស់ព្រះសាស្ត្រនោះ ទើបនឹង  
 ធ្វើទីបំផុតទុកបាន ។

(២៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាជាអ្នកកុហក វិនិច្ឆ័យ រឿង  
 រឿង មានកិលេសលេចឡើងប្រាកដដូចជាស្រូវ ដំឡើងមានៈ មានចិត្ត  
 មិននឹងធឹង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះមិនមែន ជាអ្នករាប់តាន  
 គឺជាអតទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ជាអ្នកប្រាសហក  
 ធម្មវិទយានេះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ មិនដល់នូវសេចក្តីចំរើន ដុះដាល  
 ធំទូលាយ ក្នុងធម៌វិទយានេះបានឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក  
 ភិក្ខុណា ជាអ្នកមិនកុហក មិនរឿងរឿង ជាអ្នករាប់ខ្លួន មិនវិនិច្ឆ័យ

សុសមាហិតា តេ ទោ មេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មាមកា

អនបគតា ច តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥមស្មា ធម្មវិទយា

តេ ច ឥមស្មី ធម្មវិទយេ វុឡី វុឡី វេចុល្លំ អាបជ្ជន្តិតិ ។

កុហា ថន្វា លថា សិទ្ធិ ទុទ្ធស្វា ចាសមាហិតា

ន តេ ធម្មេ វិហន្តិ សម្មាសម្ពុទ្ធតេសិតេ ។

និក្កហា និល្លថា ធិរា អនុទ្វា សុសមាហិតា

តេ វេ ធម្មេ វិហន្តិ សម្មាសម្ពុទ្ធតេសិតេតិ ។

(២៨) ចត្តាវិហានិ ភិក្ខុវេ អប្បានិ ច សុលកានិ

ច តានិ ច អនវជ្ជានិ ។ កាតមានិ ចត្តាវិ ។

បំសុត្តលំ ភិក្ខុវេ ចំរាជំ អប្បញ្ញំ សុលកញ្ចំ តញ្ញំ

អនវជ្ជំ ចំល្លាបិយា លោហោ ភិក្ខុវេ កោដនានំ អប្បញ្ញំ

មានចិត្តនឹងជឿ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នក

រាប់មានភាពគឺជឿ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ មិនប្រាស

ចាកធម្មវិន័យនេះផង ពួកភិក្ខុទាំងនោះ តែងដល់ទូរសេចក្តីចម្រើនដុះ

ដាលធំទូលាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះផង ។

ពួកភិក្ខុណា កុហក វិនិស្សេ រឿរឿរឿរ មាន

កិលេសលេចឡើងប្រាកដដូចជាស្មែង ដំឡើងមានៈ

មានចិត្តមិននឹងជឿ ភិក្ខុទាំងនោះ វេលាមិនដុះដាល

ក្នុងធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សំដែងហើយទេ ។

ភិក្ខុណាជាអ្នក មិនកុហក មិនរឿរឿរ ជាអ្នកខ្ជាប់

ខ្លួន មិនវិនិស្សេ មានចិត្តនឹងជឿ ភិក្ខុទាំងនោះ ទើបដុះ

ដាល ក្នុងធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធសំដែងហើយ ។

(២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វគ្គ ៤ យ៉ាងនេះជារបស់តិចផង បាន

ដោយងាយផង មិនមានទោសផង ។ វគ្គ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ

ទាំងឡាយ បណ្តាចំរើរទាំងឡាយ បង្កក្លលចំរើរជាបេសតិចផង បានដោយ

ងាយផង មិនមានទោសផង ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាកោដនទាំង

ឡាយ ដុំបាយដែលភិក្ខុបានដោយកំឡាំងខែកំប្លែងផង ជារបស់តិចផង

សុលភក្ខ តត្ថ អនវដ្ឋិ រុក្ខមូលំ ភិក្ខុវេ  
 សេនាសនាធំ អប្បត្តា សុលភក្ខ តត្ថ  
 អនវដ្ឋិ បូតិមុត្តំ ភិក្ខុវេ ភេសដ្ឋានំ អប្បត្តា  
 សុលភក្ខ តត្ថ អនវដ្ឋិ ។ ឥមាធំ ខោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារិ អប្បនិ ធ សុលភក្ខ ធ តាធំ ធ អនវដ្ឋានិ  
 យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អប្បន ធ សន្តុដ្ឋា  
 ហោតិ សុលភក្ខ ធ ឥនមស្សាហំ អញាតិ  
 ឃ

សាមញ្ញន្តំ(១) វនាមីតិ ។

អនវដ្ឋន តុដ្ឋស្ស អប្បន សុលភក្ខ ធ  
 ន សេនាសនាមារត្ត(២) ចិវំ ចានភោជនំ  
 វិហារោ ហោតិ ចិត្តស្ស ទិសា ធម្មដិហញ្ញតិ ។

១ វ. ម. សាមញ្ញន្តំ ។ ២ វ. សេនាសនា អារត្ត ។

បាទដោយនិយមនី មិនមានពោសផល ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា  
 សេនាសនៈទាំងឡាយ រុក្ខមូលសេនាសនៈ ជាបេសតិចផល បាទដោយ  
 និយមនី មិនមានពោសផល ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាកេសដ្ឋៈទាំង  
 ឡាយ បូតិមុត្តកេសដ្ឋៈជាបេសតិចផល បាទដោយនិយមនី មិនមានពោស  
 ផល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំង ៤ នេះជាបេសតិចផល បាទដោយ  
 និយមនី មិនមានពោសផល ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុជាអ្នក  
 សន្តោសដោយវត្ថុតិចផល បាទដោយនិយមនី គឺជាគតហៅថា នេះជា  
 អង្គបេសសមណៈដ៏ប្រសើរ ។

សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងមិនមានផលភិក្ខុ  
 អ្នកក្រែកអរ ដោយបេសមិនមានពោសផល តិច  
 ផល បាទដោយនិយមនី ព្រោះប្រាព្ធនូវ  
 សេនាសនៈផល ចិវផល កេសដ្ឋៈផល ភោជនផល  
 ទាំងទិសក៏មិនចៀតចៀន (១) (ភិក្ខុនោះ) ។

១ មិនប្រាសប្រាយចិត្ត ព្រោះការស្វែងរកក្នុងទិសផ្សេងៗ ។ ឥន្ទវា ។

យេធស្ស ធម្មា អត្តាតា សាមញ្ញស្សានុលោមិតា  
អធិកមិតា តុដ្ឋស្ស អប្បមត្តស្ស ភិក្ខុខោតិ។

[២៧] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អរិយវិសា អត្តញ្ញា

ត្តញ្ញា វិសញ្ញា ចោរណា អសន្តិណា អសន្តិ-

ណាបុត្រា ន សន្តិយន្តិ ន សន្តិយស្សន្តិ អប្ប-

ដិក្កដា សមណោមិ ព្រាហ្មណោមិ វិញ្ញាមិ ។

តតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សន្តដ្ឋា

ហោតិ ឥតវិគរេន ចិវរេន ឥតវិគរចិវរសន្តដ្ឋិយា

ច វណ្ណាភិដិ ន ច ចិវរហោតុ អនេសនំ អប្បដិវ្រប់

អាចដ្ឋតិ អលទ្ធា ច ចិវរំ ន បរិកស្សតិ លទ្ធា ច

ចិវរំ អគដិតោ អមុច្ឆិតោ អនដ្ឋិបដ្ឋោ អាដិលវេនស្សាវិ

ដិស្សរណាប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ តាយ ធិ បន ឥតវិគរ-

ចិវរសន្តដ្ឋិយា នេវត្តានុក្កសេតិ ខោ បរំ វម្ពេតិ ។

មួយទៀត ពួកធិបិណា ដែលកថាភស្តុវិជ្ជាហើយ

ជាធម៌សមគួរ ដល់សមណភាព មមិននោះកាំងទេ?

ភាស្តុក្ក (ចិត្ត) របស់ភិក្ខុអ្នកមានសេចក្តីសន្តោស

អ្នកមិនប្រមាទនោះ ។

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយវិជ្ជុយ យ៉ាងនេះ ជាច្បាប់ទម្រង់  
ដ៏អស់កត្រីដ៏វែង ជាបដិណិ ជាច្បាប់ចាស់ មិនប្រឡូកប្រឡៀ មិនដែល  
ប្រឡូកប្រឡៀ មិនគោត់តោយ មិនរត់រាយ ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង  
ឡាយជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនអាចតិះដៀលបាន ។ យ៉ាងនេះដូចម្តេច? ម្នាលភិក្ខុ  
ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកសន្តោសដោយចិវរតាមមានតាម  
បាន ជាអ្នកសរសើរគុណវិនិច្ឆ័យសេចក្តីសន្តោសដោយចិវរតាមមានតាមបាន  
មិនដល់ទូរការវិស្សន័យកងមិនសមគួរ ព្រោះហេតុតែចិវរ មិនប្រាស់ប្រាល់  
ព្រោះមិនបានចិវរ បានចិវរហើយមិនរីករាយ មិនជ្រុលជ្រប់ មិនទំរង់  
ឲ្យគុណាគ្របសន្តិកចិត្ត ជាអ្នកឃើញទោសជាប្រក្រតិ មានប្រាជ្ញាជា  
គ្រឿងរលាស់ចេញ បរិភោគ មិនលើកតម្កើងខ្លួនឯង មិនបន្ទុះបង្ហាត់បុគ្គល  
ដទៃ ព្រោះវិគសេចក្តីសន្តោស ដោយចិវរតាមមានតាមបាននោះ ។

យោ ហិ ភត្ត ទក្ខោ អនលសោ សម្បជានោ  
 បតិស្សតោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចោរណោ  
 អត្តញ្ញោ អរិយវិសេ បិសោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុ សន្តដ្ឋោ ហោតិ ឥតវិភវេន បិណ្ឌាចារេន  
 ឥតវិភវបិណ្ឌាចារសន្តដ្ឋិយោ ច វណ្ណាវាធិ ច ច  
 បិណ្ឌាចារហេតុ អនេសនំ អប្បជីវុបំ អាបជ្ជតិ អលទ្ធា  
 ច បិណ្ឌាចារំ ច បរិភស្សតិ លទ្ធា ច បិណ្ឌាចារំ  
 អភជិតោ អមុច្ចិតោ អនជ្ឈិបន្នោ អាធិនវទស្សារិ  
 ធិស្សរណាប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញាតិ តាយ ច បន ឥតវិ-  
 ភវបិណ្ឌាចារសន្តដ្ឋិយោ ទេវត្តាទុក្ខំសេតិ ទោ បរិ  
 វម្ពតិ ។ យោ ហិ ភត្ត ទក្ខោ អនលសោ  
 សម្បជានោ បតិស្សតោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុ ចោរណោ អត្តញ្ញោ អរិយវិសេ បិសោ ។  
 បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សន្តដ្ឋោ ហោតិ ឥតវិភវេន  
 សេនាសនេន ឥតវិភវសេនាសនសន្តដ្ឋិយោ ច វណ្ណាវាធិ

មិទតិក ភិក្ខុណាណ្ណាសវៃ មិទ្ធិលច្រមុស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី  
 ដម្កល់មាំ ក្នុងសេចក្តីសន្តោសនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះគឺជាគត  
 ហៅថា អ្នកតាំងនៅក្នុងអាយវិជ្ជ ជាច្បាប់ទម្ងាប់ចាស់ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកសន្តោសដោយបិណ្ឌ បុកតាមមានតាមបានជា  
 អ្នកសរសើរគុណនៃសេចក្តីសន្តោសដោយបិណ្ឌ បុក មិនដល់ទូកាវស្វន្ត  
 កងមិនសមគួរ ព្រោះហេតុតែបិណ្ឌ បុក មិនប្រាសប្រាស់ ព្រោះតែមិន  
 បានចង្អិនបិណ្ឌ បុក បានចង្អិនបិណ្ឌ បុកហើយ មិនរីករាយ មិនជ្រុលជ្រប់  
 មិនទំរង់ទ្បកណ្តាគ្របសន្តត់ ឃើញទោសជាច្រក្រតី មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿង  
 រលាស់ចេញ ចារភោគមិនលើកឡើងខ្លួនឯង មិនបន្ទុះបង្ហាប់បុគ្គលដទៃ  
 ព្រោះតែសេចក្តីសន្តោសដោយបិណ្ឌ បុកតាមមានតាមបាននោះឡើយ ។  
 មិទតិក ភិក្ខុណាណ្ណាសវៃ មិទ្ធិលច្រមុស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតីដម្កល់  
 មាំ ក្នុងសេចក្តីសន្តោសនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះគឺជាគតហៅថា  
 អ្នកតាំងនៅក្នុងអាយវិជ្ជ ជាច្បាប់ទម្ងាប់ចាស់ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកសន្តោស ដោយសេនាសនៈតាមមានតាមបាន ជា  
 អ្នកសរសើរគុណនៃសេចក្តីសន្តោស ដោយសេនាសនៈតាមមានតាមបាន

ឧ ច សេនាសនបោតុ អនេសនំ អប្បជិវ្រប់  
 អាមជ្ជតិ អលត្តា ច សេនាសនំ ឧ បរិវិស្សតិ  
 លត្តា ច សេនាសនំ អគង្គតោ អមុត្តតោ  
 អនុជ្ឈិមន្តោ អាទិទេវស្សវិ ទិស្សរណា ប្បញ្ញោ  
 បរិកុញ្ញតិ តាយ ច បទ ឥតិវិសេនាសន-  
 សន្តិយា ទេវត្តានុត្តិសេតិ ទោ បរិ វម្ពតិ ។  
 យោ ហិ តត្ថ ទត្តោ អនលសោ សម្បជានោ  
 បតិស្សតោ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទោរណោ  
 អត្តញ្ញោ អរិយវសេ វិសោ ។ បទ ចបរិ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុ ភាវនាវមោ ហោតិ ភាវនាវតោ បហាវាវមោ  
 ហោតិ បហាវាវតោ តាយ ច បទ ភាវនាវមតាយ  
 ភាវនាវតិយោ បហាវាវមតាយ បហាវាវតិយោ  
 ទេវត្តានុត្តិសេតិ ទោ បរិ វម្ពតិ ។ យោ ហិ តត្ថ ទត្តោ  
 អនលសោ សម្បជានោ បតិស្សតោ អយំ វុទ្ធតិ  
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទោរណោ អត្តញ្ញោ អរិយវសេ វិសោ ។

មិនដល់ខ្ញុំការវិស្វនិករដ៏បិណសបេតុ ព្រោះហេតុតែសេនាសនៈ មិនប្រាស់  
 ប្រាស់ ព្រោះតែបិណសេនាសនៈ បិណសេនាសនៈហើយ ក៏មិនរឹករាយ  
 មិនជ្រុលជ្រប់ មិនទំនេរឲ្យកណ្តាគ្របសង្កត់ ឃើញទោសជាច្រក្រតី មាន  
 ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ចេញ បរិភោគមិនលើកកម្តើងខ្លួនឯង មិនចន្ទុះ  
 ចង្អៀប់បុគ្គលដទៃ ព្រោះតែសេចក្តីសន្តោស ដោយសេនាសនៈតាមមាន  
 តាមបិណសនោះឡើយ ។ មែនពិត ភិក្ខុណាណ្ឌសវៃ មិនខ្ជិលច្រអូស ជា  
 អ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតីដ៏ម្តង់ម៉ា ក្នុងសេចក្តីសន្តោសនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ភិក្ខុនេះគេថាគេហៅថា អ្នកតាំងនៅក្នុងអរិយវង្ស ជាច្បាប់ទម្លាប់  
 ចាស់ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអ្នកមានការចំរើន  
 ជាទីត្រេកអរ ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងការចំរើន មានការលះបង់កិលេសទាំង  
 ក្នុងជាទីត្រេកអរ ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងការលះ មិនលើកកម្តើងខ្លួនឯង មិន  
 ចន្ទុះចង្អៀប់បុគ្គលដទៃ ព្រោះតែការចំរើន ជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរក្នុង  
 ការចំរើន មានការលះជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរក្នុងការលះនោះឡើយ ។  
 មែនពិត ភិក្ខុណាណ្ឌសវៃ មិនខ្ជិលច្រអូស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី  
 តាំងម៉ា ក្នុងការត្រេកអរនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះគេថាគេ  
 ហៅថា អ្នកតាំងនៅក្នុងអរិយវង្ស ជាច្បាប់ទម្លាប់ចាស់ ១ ។

ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អរិយវសា អត្តត្តា  
 រត្តត្តា វិសត្តា ខោរណា អសន្តិណា  
 អសន្តិណាបុត្តា ន សន្តិយន្តិ ន សន្តិយស្សន្តិ  
 អប្បដិក្កដ្ឋា សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ។  
 ឥមេហិ ច បទ ភិក្ខុវេ ចត្តាហិ អរិយវសេហិ  
 សមន្តាគតោ ភិក្ខុ បុត្តិមាយ ចេមិ ទិសាយ  
 វិហារតិ ស្សវ អរតិ សហតិ ន តំ អរតិ សហតិ  
 ចច្ចមាយ ចេមិ ទិសាយ វិហារតិ... ខុត្តរាយ ចេមិ  
 ទិសាយ វិហារតិ... នត្តិណាយ ចេមិ ទិសាយ  
 វិហារតិ ស្សវ អរតិ សហតិ ន តំ អរតិ សហតិ ។  
 តំ តិស្ស ហេតុ ។ អរតិវតិសហោ ហិ ភិក្ខុវេ  
 ដំរោតិ ។

ចារតិ សហតិ ដំរិ ចារតិ ដំរិ សហតិ(១)  
 ដំរោ ច អរតិ សហតិ ដំរោ ហិ អរតិ សហោ ។

១ ដំរិ សហតិ ធម្មោ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយវិទូ ៤ យ៉ាងនេះជាច្បាប់ចម្រាប់ ដ៏ល្អសេវាត្រី  
 ដ៏វែង ជាបរិណិ ជាច្បាប់ចាស់ មិនច្រឡំក្រឡំ មិនវែលច្រឡំក្រឡំ  
 មិនរតាតវាយ មិនកត់កយ ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ  
 ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនអាចគិះដៀសបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុ  
 បូរិច្ចណិដោយអរិយវិទូទាំង ៤ នេះ ទុកណាជាទៅក្នុងបុគ្គមទិស ភិក្ខុ  
 នោះឯង អាចអត់សន្តិភ័យសេចក្តីអង្ស្រុកបាន សេចក្តីអង្ស្រុកក៏មិនអាច  
 គ្របសន្តិភ័យនោះបានឡើយ ទុកណាជាទៅក្នុងបច្ចមទិស... ទុកណា  
 ជាទៅក្នុងទត្តរទិស... ទុកណាជាទៅក្នុងទត្តិណទិស ភិក្ខុនោះឯង  
 អាចគ្របសន្តិភ័យសេចក្តីអង្ស្រុក សេចក្តីអង្ស្រុក ក៏មិនគ្របសន្តិភ័យនោះ  
 បានឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ព្រោះថា ភិក្ខុជាអ្នកខ្ជាប់ខ្ជួន អាចអត់សន្តិភ័យសេចក្តីអង្ស្រុកនឹងសេចក្តី  
 ក្រេកករ (ក្នុងកាមគុណទាំង ៥) បាន ។

សេចក្តីអង្ស្រុក មិនអាចគ្របសន្តិភ័យ ភិក្ខុអ្នកខ្ជាប់ខ្ជួនបាន  
 ទាំងសេចក្តីអង្ស្រុក មិនអាចគ្របសន្តិភ័យ ភិក្ខុអ្នកខ្ជាប់ខ្ជួន  
 បាន ភិក្ខុអ្នកខ្ជាប់ខ្ជួន ក៏អាចគ្របសន្តិភ័យសេចក្តីអង្ស្រុក  
 បាន ភិក្ខុអ្នកខ្ជាប់ខ្ជួន គ្របសន្តិភ័យសេចក្តីអង្ស្រុកបាន។

សព្វគម្មវិហាយំ(១) ចន្ទុណាំ កោ ធិវាយេ  
 នេត្តំ ជម្ពោននស្សេវ កោ តំ ធិត្តុមហតិ  
 នេវាបិ ឯ បសំសន្តិ ព្រហ្មធាបិ បសំសតោតិ ។

[៣០] ចត្តាវិហាធិ កិក្ខុវេ ធម្មបទាធិ អន្តញ្ញាធិ

រត្តញ្ញាធិ វិសញ្ញាធិ ចោរណាធិ អសន្តិណាធិ អសន្តិ-  
 ណាមុត្តាធិ ន សន្តិយន្តិ ន សន្តិយិស្សន្តិ អប្បដិ-  
 ក្កដាធិ សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ(២) វិញ្ញាហិ ។ កត-  
 មាធិ ចត្តាវិ ។ អនកិដ្ឋា កិក្ខុវេ ធម្មបទំ អន្តញ្ញា  
 រត្តញ្ញា វិសញ្ញា ចោរណាំ អសន្តិណាំ អសន្តិណាមុត្តំ ន  
 សន្តិយតិ ន សន្តិយិស្សតិ អប្បដិក្កដំ សមណោហិ  
 ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ អព្យាចារោ កិក្ខុវេ ធម្មបទំ...  
 សម្មាសតិ កិក្ខុវេ ធម្មបទំ... សម្មាសមាធិ កិក្ខុវេ  
 ធម្មបទំ អន្តញ្ញា រត្តញ្ញា វិសញ្ញា ចោរណាំ អសន្តិណាំ

កតៈខោសៈដូចម្តេច យោគីវបុគ្គលអ្នកលះបង់រូបវិកល  
 ចាំឆ្ងល់ អ្នកបង្ហោបង់នូវកិលេសចាំឆ្ងល់បាទ អ្នក  
 ណាគួរនឹងនិទានរូបវិកលដែលប្រាកដស្មើដោយឆ្ពោះនៃ  
 មាសដម្អូនទោះបាទ ពួកទេវតានឹងមនុស្សក៏សរសើរ  
 សូម្បីតែព្រហ្មក៏សរសើរបុគ្គលនោះដែរ ។

[៣០] ម្នាលភិក្ខុចាំឆ្ងល់ ធម្មបទ៤យ៉ាងនេះ ជាច្បាប់ទម្លាប់

គប្បីដឹង អស់កត្រីដំវែង ជាបវេណី ជាច្បាប់ចាស់ មិនបានច្រឡំក្រឡំ  
 មិនដែលច្រឡំក្រឡំ មិនគោតវាយ មិនកត់វាយ ដែលពួក  
 សមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនអាចគំរះវៀលបាន ។ ធម្មបទ ៤ កើ  
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឆ្ងល់ និអនកិដ្ឋា ជាធម្មបទ ជាច្បាប់ទម្លាប់  
 គប្បីដឹងអស់កត្រីដំវែង ជាបវេណី ជាច្បាប់ចាស់ មិនច្រឡំក្រឡំ  
 មិនដែលច្រឡំក្រឡំ មិនគោតវាយ មិនកត់វាយ ដែលសមណ-  
 ព្រាហ្មណ៍ចាំឆ្ងល់ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនអាចគំរះវៀលបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ចាំឆ្ងល់ អព្យាចាទ ជាធម្មបទ... ម្នាលភិក្ខុចាំឆ្ងល់ សម្មាសតិ  
 ជាធម្មបទ... ម្នាលភិក្ខុចាំឆ្ងល់ សម្មាសមាធិ ជាធម្មបទ ជាច្បាប់  
 ទម្លាប់ គប្បីដឹងអស់កត្រីដំវែង ជាបវេណី ជាច្បាប់ចាស់ មិនច្រឡំក្រឡំ

១ ១. សម្មាសតិវិយាគតំ ។ ២ ១. សមណោហិ វា ព្រាហ្មណោហិ វា ។



អសន្តិណ្ឌុយុត្តំ ន សន្តិយតិ ន សន្តិយស្សតិ អប្ប-  
 ដិកុដ្ឋំ សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ។ ឥមាធិ  
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ ធម្មបទានិ អត្តញ្ញានិ វត្តញ្ញានិ  
 វិសញ្ញានិ ខោរណានិ អសន្តិណ្ឌុយុត្តានិ អសន្តិណ្ឌុយុត្តានិ  
 ន សន្តិយន្តិ ន សន្តិយស្សន្តិ អប្បដិកុដ្ឋានិ  
 សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិតិ ។

អនកិដ្ឋិលុ វិហារេយ្យ អត្យាបន្នេន ខេតសា  
 សតោ ឯតត្តចត្តស្ស(១) អដ្ឋន្តំ សុសមាហិតោតិ ។

[៣០] ឯតំ សមយំ ភក្កកំ រាជគហោ វិហារតិ  
 កិដ្ឋិក្ខុដេ ចត្វតេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ព-  
 ហុលា អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា បរិញ្ញាជកោ សិច្ចនិយា  
 តិវ បរិញ្ញាជកាវេ ចដិវសន្តិ សេយ្យថិទំ អន្តកាវេ  
 វង្ស(២) សកុលុបាយំ ច បរិញ្ញាជកោ អញ្ញេ ច  
 អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា បរិញ្ញាជកា ។ អថខោ ភក្កកំ

១ ម. ឯតត្តចត្តយំ ។ ២ ឧ. វង្សេ ។ ម. ច វង្សេ ។

មិនដែលច្រឡកច្រឡំ មិនរកាត់រាយ បំណងរាយ ដែលពួកសមណ-  
 ព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនរោចតិះវៀលបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ធម្មបទយោងនេះឯង ជាច្បាប់ចម្លាប់ គប្បីដឹងអស់រាត្រីជីវិត ជាបរិណិ  
 ជាច្បាប់ចាស់ មិនច្រឡកច្រឡំ មិនដែលច្រឡកច្រឡំ មិនរកាត់រាយ  
 មិនរាត់រាយ ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនរោចតិះ  
 វៀលបានឡើយ ។

ភិក្ខុគប្បីជាអ្នកមិនមានអភិដ្ឋាន មានចិត្តមិនប្រកបដោយ  
 ព្យាបាទ បរិច្ចណិវដោយស្មារតី មានចិត្តតាំងនៅនឹងក្នុង  
 ការម្នាក់តែមួយ មានចិត្តតាំងនៅមាំជាគណ្ណាល ។

[៣១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅលើភ្នំនិដ្ឋក្ខុដ  
 ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះ ពួកបរិញ្ញាជកដ៏ច្រើន ជាអ្នកចេះដឹង  
 កាស្រ័យនៅក្នុងភាពបរិញ្ញាជក ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងឈ្មោះសិច្ចនិ បរិញ្ញាជក  
 ទាំងនោះគឺអន្តការបរិញ្ញាជក ១ វង្សបរិញ្ញាជក ១ សកុលុបាយបរិញ្ញាជក ១  
 នឹងពួកបរិញ្ញាជកជាអ្នកចេះដឹងទៀត ។ គ្រានោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ

សាយស្គាសមយំ បដិសល្លាថា វុដ្ឋិតោ យេន សិប្បិ-  
 និយោ ភិវ បរិព្វាជកាការោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា  
 បញ្ចត្តេ អាសនេ និសិនិ ។ និសដ្ឋ ទោ ភក្ខា  
 តេ បរិព្វាជកេ ឯតនេវេច ចត្តារិមាជិ បរិព្វាជកា  
 ធម្មបទានិ អន្តញ្ញានិ រត្តញ្ញានិ វិសញ្ញានិ ទោរណានិ  
 អសន្តិណ្ឌានិ អសន្តិណ្ឌាប្បញ្ញានិ ន សន្តិយតិ ន  
 សន្តិយិស្សតិ អប្បដិក្កដ្ឋានិ សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ  
 វិញ្ញាហិ ។ កកមាជិ ចត្តារិ ។ អនតិជ្ជា បរិព្វាជកា  
 ធម្មបទំ អន្តញ្ញំ រត្តញ្ញំ វិសញ្ញំ ទោរណំ អស-  
 ន្តិណ្ឌំ អសន្តិណ្ឌាប្បញ្ញំ ន សន្តិយតិ ន សន្តិយិស្សតិ  
 អប្បដិក្កដ្ឋំ សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ។  
 អព្យាទានោ បរិព្វាជកា ធម្មបទំ... សម្មាសតិ  
 បរិព្វាជកា ធម្មបទំ... សម្មាសមាជិ បរិព្វាជកា  
 ធម្មបទំ អន្តញ្ញំ រត្តញ្ញំ វិសញ្ញំ ទោរណំ អសន្តិណ្ឌំ  
 អសន្តិណ្ឌាប្បញ្ញំ ន សន្តិយតិ ន សន្តិយិស្សតិ  
 អប្បដិក្កដ្ឋំ សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ។

ច្រើនចេញអំពីទីសម្ងំ ក្នុងវេលាថ្ងៃសៀល ក៏យាងចូលទៅឯពេលបែន  
 បរិព្វាជក ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងរយ្យៈសិប្បិទី លុះយាងចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់  
 លើភាសនៈដែលគេភាគីភង្គីថ្វាយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់ប្រហើយ  
 បានគ្រាស់នឹងពួកបរិព្វាជកទាំងនោះដូច្នោះថា ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ  
 ធម្មបទ ៤ យ៉ាងនេះ ជាច្បាប់ទម្លាប់ គប្បីដឹងអស់កត្រីដ៏យូរ ជាបរិណិ  
 ជាច្បាប់ចាស់ មិនច្រឡកច្រឡំ មិនដែលច្រឡកច្រឡំ មិនរកាត់ភាយ  
 មិនរកត់ភាយ ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញមិនអាចតិះដៀល  
 បាន ។ ធម្មបទ ៤ ត្រីដូចម្តេច ។ ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ អនតិជ្ជា ជា  
 ធម្មបទ ជាច្បាប់ទម្លាប់ គប្បីដឹងអស់កត្រីដ៏យូរ ជាបរិណិ ជាច្បាប់ចាស់  
 មិនច្រឡកច្រឡំ មិនដែលច្រឡកច្រឡំ មិនរកាត់ភាយ មិនរកត់ភាយ  
 ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញមិនអាចតិះដៀលបាន ១ ។ ម្ចាស់  
 បរិព្វាជកទាំងឡាយ អព្យាទា ជាធម្មបទ... ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ  
 សម្មាសតិ ជាធម្មបទ... ម្ចាស់បរិព្វាជកទាំងឡាយ សម្មាសមាជិ ជា  
 ធម្មបទ ជាច្បាប់ទម្លាប់ គប្បីដឹងអស់កត្រីដ៏យូរ ជាបរិណិ ជាច្បាប់ចាស់  
 មិនច្រឡកច្រឡំ មិនដែលច្រឡកច្រឡំ មិនរកាត់ភាយ មិនរកត់ភាយ  
 ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញមិនអាចតិះដៀលបាន ១ ។

ឥហានិ ខោ បរិព្វាជកា ចន្តារិ ធម្មបទានិ អន្តរាណិ  
 រត្តនាណិ វិសន្តាណិ ទោរណាណិ អសន្តិណាណិ  
 អសន្តិណាបុព្វានិ ឧ សន្តិយន្តិ ឧ សន្តិយិស្សន្តិ  
 អប្បដិកុដ្ឋានិ សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ។  
 យោ ខោ បរិព្វាជកា ឯវំ វិទេយ្យ អហមេតំ អនកិដ្ឋិ  
 ធម្មបទំ បទ្កកាយ អភិដ្ឋាលុំ កាមេស្ស វិទ្ធុសារាតំ  
 សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បញ្ញាបេស្សាមិតំ តមហំ  
 តត្ថ ឯវំ វិទេយ្យំ<sup>(១)</sup> ឯតុ វនតុ ព្យាហរតុ បស្សាមិស្សា-  
 ទុកាវន្តិ ។ សោ វត បរិព្វាជកា អនកិដ្ឋិ ធម្មបទំ  
 បទ្កកាយ អភិដ្ឋាលុំ កាមេស្ស វិទ្ធុសារាតំ សមណំ  
 វា ព្រាហ្មណំ វា បញ្ញាបេស្សាមិតំ នេតំ ហានំ វិដ្ឋិតំ ។  
 យោ ខោ បរិព្វាជកា ឯវំ វិទេយ្យ អហមេតំ អព្យាទានំ  
 ធម្មបទំ បទ្កកាយ ព្យាបន្នចិត្តំ បទុដ្ឋមនស្ត្រប្បំ  
 សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បញ្ញាបេស្សាមិតំ តមហំ តត្ថ  
 ឯវំ វិទេយ្យំ ឯតុ វនតុ ព្យាហរតុ បស្សាមិស្សាទុកាវន្តិ ។

១ ១. តត្ថេ វិទេយ្យំ ។

ម្នាលពួកបរិព្វាជក ធម្មបទទាំងឡាយ ៤ យ៉ាងនេះជាច្បាប់ចម្រាប់ របៀប  
 ដឹងអស់វាត្រីដ៏យូរ ជាបរិណិ ជាច្បាប់ចាស់ បើប្រឡូកប្រឡូង មិនដែល  
 ប្រឡូកប្រឡូង មិនគោរពកាយបិណ្ឌកំពយ ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍  
 ជាអ្នកប្រាជ្ញក៏មិនអាចនិះដៀលបាន ។ ម្នាលបរិព្វាជកទាំងឡាយ អ្នក  
 ណាគប្បីនិយាយយ៉ាងនេះថា ភាគាអញនឹងយាត់ហាមទូរអនកិដ្ឋក ជា  
 ធម្មបទនេះ ហើយបញ្ញាកបុគ្គលណាមួយដែលមានអកិដ្ឋក អ្នកមានតម្រេកដ៏ក្លៀវក្លា  
 ក្នុងតាមទាំងឡាយ ថាជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ កាលបើអ្នកនោះនិយាយ  
 ដូច្នេះហើយ គេក៏តត្រូវនិយាយនឹងអ្នកនោះចំពោះហេតុនោះយ៉ាងនេះថា  
 អ្នកចូរមក ចូរនិយាយដោះស្រាយទៅមើល គេក៏តត្រូវនិយាយមកទុកភាព  
 របស់អ្នក ម្នាលបរិព្វាជកទាំងឡាយ អ្នកនោះនឹងយាត់ហាមទូរអនកិដ្ឋក  
 ជាធម្មបទហើយ បញ្ញាកបុគ្គលណាមួយដែលមានអកិដ្ឋក អ្នកមានតម្រេក  
 ដ៏ក្លៀវក្លាក្នុងតាមទាំងឡាយ ថាជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដូច្នេះ ហេតុនោះ  
 មិនមានឡើយ ។ ម្នាលបរិព្វាជកទាំងឡាយ អ្នកណាគប្បីនិយាយយ៉ាងនេះ  
 ថា ភាគាអញនឹងយាត់ហាមទូរអព្យាទាន ជាធម្មបទនេះហើយ បញ្ញាក  
 បុគ្គលណាមួយ អ្នកមានចិត្តព្យាបាទ មាននំនិក្ខិដែលចោសប្រឡូស  
 ហើយ ថាជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ កាលបើអ្នកនោះនិយាយដូច្នេះហើយ  
 គេក៏តត្រូវនិយាយនឹងអ្នកនោះ ចំពោះហេតុនោះ យ៉ាងនេះថា អ្នកចូរមក  
 ចូរនិយាយដោះស្រាយទៅមើល គេក៏តត្រូវនិយាយមកទុកភាពរបស់អ្នក ។

សោ វត បរិព្វាជណា អត្យាចានំ ធម្មបទំ  
 បទ្ធក្លាយ ព្យាបន្តចិត្តំ បទុដ្ឋមនស្ក៍ប្បំ សមណំ វា  
 ព្រាហ្មណំ វា បញ្ញាបេស្សនីតិ ទេតំ ហំ វំ វិជ្ជតិ ។  
 យោ ទោ បរិព្វាជណា ឯវំ វទេយ្យ អហមេតំ សង្ហា-  
 សតិ ធម្មបទំ បទ្ធក្លាយ មុដ្ឋស្សនី អសម្បជានំ  
 សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បញ្ញាបេស្សនីតិ តមហំ តត្ថ  
 ឯវំ វទេយ្យំ ឯតុ វទតុ ព្យាហារតុ បស្សមិស្សា  
 ទុកាវន្តិ ។ សោ វត បរិព្វាជណា សង្ហាសតិ ធម្មបទំ  
 បទ្ធក្លាយ មុដ្ឋស្សនី អសម្បជានំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ  
 វា បញ្ញាបេស្សនីតិ ទេតំ ហំ វំ វិជ្ជតិ ។ យោ  
 ទោ បរិព្វាជណា ឯវំ វទេយ្យ អហមេតំ សង្ហាសមាធិ  
 ធម្មបទំ បទ្ធក្លាយ អសមាហិតំ វិត្តន្តចិត្តំ សមណំ  
 វា ព្រាហ្មណំ វា បញ្ញាបេស្សនីតិ តមហំ តត្ថ ឯវំ  
 វទេយ្យំ ឯតុ វទតុ ព្យាហារតុ បស្សមិស្សាទុកាវន្តិ ។

ម្ចាស់បរិព្វាជនគំនំឡាយ អ្នកនោះឯងនឹងយកហោមទូសម្បាសតិ ជា  
 ធម្មបទ ហើយបញ្ញត្តបុគ្គលណាមួយ អ្នកមានចិត្តព្យាបាទ អ្នកមានកំនិត  
 ដែលចោសប្រទូស្តហើយ ថាជាសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះ ហេតុនេះមិន  
 មានឡើយ ។ ម្ចាស់បរិព្វាជនគំនំឡាយ អ្នកណាគប្បនិយាយយ៉ាងនេះថា  
 អាត្មាអញនឹងយកហោមទូសម្បាសតិ ជាធម្មបទនោះហើយ បញ្ញត្ត  
 បុគ្គលណាមួយដែល មិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ថាជាសមណៈបូ  
 ព្រាហ្មណ៍ កាលបើអ្នកនោះនិយាយដូច្នោះហើយ គេក៏គត្រូវនិយាយនឹង  
 អ្នកនោះ ចំពោះហេតុនេះយ៉ាងនេះថា អ្នកចូរមក ចូរនិយាយដោះស្រាយ  
 ទៅមើល គេក៏គន្លង់មើលភានុភាពរបស់អ្នក ។ ម្ចាស់បរិព្វាជនគំនំឡាយ  
 អ្នកនោះឯងនឹងយកហោមទូសម្បាសតិ ជាធម្មបទ ហើយបញ្ញត្តបុគ្គលណា  
 មួយ ដែលមិនមានសតិ មិនមានសម្បជញ្ញៈ ថាជាសមណៈបូព្រាហ្មណ៍  
 ដូច្នោះ ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។ ម្ចាស់បរិព្វាជនគំនំឡាយ អ្នកណាគប្ប  
 និយាយយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនឹងយកហោមសម្បាសមាធិ ជាធម្មបទនេះ  
 ហើយបញ្ញត្តបុគ្គលណាមួយ ដែលមិនមានចិត្តដ្ឋមលំហំ ដែលមាន  
 ចិត្តរវៃវៃវាយ ថាជាសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ កាលបើអ្នកនោះនិយាយដូច្នោះ  
 ហើយ គេក៏គត្រូវនិយាយចំពោះហេតុនេះយ៉ាងនេះថា អ្នកចូរមក ចូរ  
 និយាយដោះស្រាយទៅមើល គេក៏គន្លង់មើលភានុភាពរបស់អ្នក ។

សោ វត បរិក្ខាជកា សម្មាសមាធិ ធម្មបទំ បច្ចុត្តាយ  
 អសមាហិតំ វិញ្ញន្តចិត្តំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា  
 បញ្ញាបេស្សតីតិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។ យោ ទោ បរិក្ខាជ-  
 កា វមាធិ ចត្តាវិ ធម្មបទាធិ កវហិតតំ បដិក្កោសិ-  
 តត្ថំ មញ្ញាយ្យ តស្ស ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ចត្តារោ សហធម្មិកា  
 វា នាទុចារា ការយ្ហា ហំ បា(១) អាគច្ឆន្តិ ។ កតមេ  
 ចត្តារោ ។ អនភិជ្ឈំ(២) ចេ កវំ ធម្មបទំ កវហិតិ  
 បដិក្កោសតិ យេ ច ហិ អភិជ្ឈានុ កាមេសុ  
 តិព្វសារាតា សមណា វា ព្រាហ្មណា វា តេ កោតោ  
 បុដ្ឋា តេ កោតោ ទាសំសា ។ អព្យាទានំ ចេ កវំ  
 ធម្មបទំ កវហិតិ បដិក្កោសតិ យេ ច ហិ ព្យាបទ្ធ-  
 ចិត្តា បទុដ្ឋមនស្ស័ប្បា សមណា វា ព្រាហ្មណា វា  
 តេ កោតោ បុដ្ឋា តេ កោតោ ទាសំសា ។  
 សម្មាសតិ ចេ កវំ ធម្មបទំ កវហិតិ បដិក្កោសតិ

១ ម, កាយ្ហំ ហំ ។ ២ ម, អនភិជ្ឈា ។

ម្ចាស់បរិក្ខាជកា បរិក្ខាយ អ្នកមោះងវិយោគហោមសម្មាសមាធិ ជាធម្មបទ  
 ហើយបញ្ញាបេស្សណាមួយ ដែលមិនមានចិត្តដម្កល់ហំ ដែលមានចិត្ត  
 រើរវាយ ថាជាសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះ ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។  
 ម្ចាស់បរិក្ខាជកា បរិក្ខាយ អ្នកណា គប្បសំគាល់នូវធម្មបទ ទាំង ៤ នេះ ថា  
 ជារបស់ដែលគេគួរតែជឿល គួរយោគហាមឥន្ទ្រវិន័យពាក្យ ប្រកបដោយ  
 ហេតុទាំង ៤ យ៉ាង ក៏មកកាន់ហេតុដែលគេគួរតែជឿលចំពោះអ្នកនោះ  
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ធម្មបទ ៤ តើដូចម្តេច ។ បើអ្នកដឹងរើន តិរវៀល  
 យោគហាមឥន្ទ្រវិន័យ ជាធម្មបទថា សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ ទាំងឡាយ  
 ណា ជាអ្នកប្រកបដោយគណ្តា អ្នកមានតម្រេងជីត្រាស់ ក្នុងកាមទាំង  
 ឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជាទីប្តូររបស់អ្នកដឹងរើន  
 សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជាទីសរសើររបស់អ្នកដឹងរើន ១ ។  
 បើអ្នកដឹងរើន តិរវៀលយោគហាមឥន្ទ្រវិន័យ ជាធម្មបទថា សមណៈ  
 បូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ណា មានចិត្តព្យាបាទ មានគំនិតដែលខោស  
 ប្រទូស្តហើយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជាទីប្តូររបស់អ្នក  
 ដឹងរើន សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជាទីសរសើររបស់អ្នក  
 ដឹងរើន ១ ។ បើអ្នកដឹងរើន តិរវៀលយោគហាមសម្មាសតិ ជាធម្មបទថា

យេ ច ហិ មុដ្ឋស្សនី អសម្មជាតា សមណា វា  
 ព្រាហ្មណា វា តេ កោតោ បុដ្ឋា តេ កោតោ  
 ទាសំសា ។ សម្មាសមាធិ ចេ កវំ ធម្មបទំ ករហតិ  
 បដិក្កោសតិ យេ ច ហិ អសមាហិតា វិត្តន្តត្តា  
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា តេ កោតោ បុដ្ឋា តេ កោតោ  
 ទាសំសា ។ យោ ទោ បរិញ្ញាជកា ឥមាធិ ចត្តាវិ  
 ធម្មបទានិ ករហិតត្វំ បដិក្កោសិតត្វំ មញ្ញោយ្យ តស្ស  
 ធិដ្ឋេវ ធម្មេ ឥមេ ចត្តារោ សហធម្មិកា វា នាទុទាតា  
 ការយ្ហា ហំនា អាគន្ធន្តិ ។ យេចិ តេ បរិញ្ញាជកា  
 អហេសុំ ឧត្តលា វស្សកញ្ញា អហេតុកវាទា អតិ-  
 រិយវាទា នត្តិកវាទា តេចិ ឥមាធិ ចត្តាវិ ធម្មបទានិ  
 ន ករហិតត្វំ ន បដិក្កោសិតត្វំ អមញ្ញីស្ស ។ តិ  
 តិស្ស ហេតុ ។ ធិត្តាព្យារោសនទុទាវម្ពកយាតិ(១) ។

១ ម. ធិត្តាព្យារោសនេវមយាតិ ។

សមណៈបូត្រាហ្មណំ ទាំងឡាយណា ជាអ្នករួចស្ងាត់ ចំពោះសម្ប-  
 ជញ្ញៈ សមណៈបូត្រាហ្មណំ ទាំងឡាយនោះ ជាទីចូរជាយសសំអ្នកដ៏ចំរើន  
 សមណៈបូត្រាហ្មណំ ទាំងឡាយនោះ ជាទីសរសើររបស់អ្នកដ៏ចំរើន ។  
 ច្រើនអ្នកដ៏ចំរើន គឺៈដៀល យាត់ហាមសម្មាសមាធិ ជាធម្មបទថា សមណៈ  
 បូត្រាហ្មណំ ទាំងឡាយណា មានចិត្តចំរើនដ្ឋល់ហំ មានចិត្តរើរើយ  
 សមណៈបូត្រាហ្មណំ ទាំងឡាយនោះ ជាទីចូរជាយសសំអ្នកដ៏ចំរើន សមណៈ  
 បូត្រាហ្មណំ ទាំងឡាយនោះ ជាទីសរសើររបស់អ្នកដ៏ចំរើន ។  
 ម្ចាស់បរិញ្ញាជក ទាំងឡាយ អ្នកណា គប្បីសំគាល់ទូរធម្មបទទាំង ៤ នេះ  
 ថាជារបស់ដែលគេគួរគំរើដៀល គួរយាត់ហាម គន្លងវិទនាក្រប្រកបដោយ  
 ហេតុទាំង ៤ នេះ ក៏មកកាន់ហេតុដែលគេគួរគំរើដៀលចំពោះអ្នកនោះ ក្នុង  
 បច្ចុប្បន្ននេះ ។ ម្ចាស់បរិញ្ញាជក ទាំងឡាយ ជនទាំងឡាយ ពីរនាក់គឺវិស្សៈ ១  
 គញ្ញៈ ១ ជាអ្នកនៅក្នុងក្រលដ៧៧ ជាអហេតុកវាទ អតិរិយវាទនឹងនត្តិ-  
 កវាទ ក៏ជនទាំងពីរនាក់នោះបានសំគាល់ទូរធម្មបទទាំង ៤ នេះ ថាជារបស់  
 ដែលមិនត្រូវគំរើដៀល ថាជារបស់ដែលមិនត្រូវហាមយាត់ឡើយ ។ ដំណើរ  
 នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះទ្វាបគេខិត្តា ពេប្រោយ គំរើដៀលដល់ទូន ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទូតិកាយស្ស បុគ្គលិកោ

អត្យាបន្នោ សនា សនោ អដ្ឋវត្តំ សុសមាហិតោ  
អភិជ្ឈាវិនយេ សិត្តំ អប្បមន្តោតិ វុច្ចតិ ។

ឧរុវេលា ឥតិយោ ។

តិស្សទ្ធានំ

ទ្វេ ឧរុវេលា លោកោ  
កាឡកោ(១)ព្រហ្មចរិយេបក្ខមំ(២)  
កុហំ សន្តុដ្ឋិ វិសោ ឆ  
ឆម្មបទំ បរិព្វាជកេន ចាតិ ។

១ ម. កោឡិកោ ។ ២ ឧ. ម. ព្រហ្មចរិយេន បក្ខមំ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទូតិកាយ បុគ្គលិកោ

បុគ្គលអ្នកបំបែកអចិន្តណ្តោ មានស្មារតីគ្រប់កាល  
មានចិត្តដ៏មូលហំ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទារិក្ខក្នុង សិក្សាក្នុងការ  
បន្ទោបង់ខ្ញុំអភិជ្ឈា គឺជាគតហៅជាអ្នកមិនប្រមាទ ។

ចប់ ឧរុវេលាទី ៣ ។

ឧទ្ធាននៃឧរុវេលាវិគ្គនោះគឺ

ព្រះដ៏មានព្រះភាគច្រើនក្នុងឧរុវេលាចិត្តមតិវដ្ត ១  
លោកគឺទុក្ខជាដើម ដែលព្រះគឺជាគតត្រាស់ដឹង  
ហើយ ១ ព្រះអង្គក្នុងក្នុងការក្សតកម ១ ព្រហ្មចរិយេធម៌  
ជាតំរប់ប្រាំ ១ ក្នុងកុហកជាដើម ១ សេចក្តី  
សន្តោស ១ អរិយវិជ្ជា ១ ឆម្មបទ (ជាច្បាប់ចាស់) ១ ,  
ឆម្មបទ ច្រើនសំដែង ចំពោះក្នុងបរិព្វាជក ១ ។

(៣២) ចត្តារីមាតិ ភិក្ខុវេ ចក្កាវិ យេហិ  
 សមញ្ញាគតាធំ ទេវមនុស្សាធំ ចតុច្ឆុត្តិ បវត្តតិ យេហិ  
 សមញ្ញាគតា ទេវមនុស្សា ធនិវស្សាវ មហាន្តតំ វេបុល្លតំ  
 ចាបុណ្ណិ កោតេសុ ។ កតមាធំ ចត្តារី ។ បដិរូបទេស-  
 វាសោ សប្បវិស្វបស្សយោ អត្តសម្មាបណិធំ បុព្វេ ច  
 កតបុព្វតា ។ វេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារី ចក្កាវិ  
 យេហិ សមញ្ញាគតាធំ ទេវមនុស្សាធំ ចតុច្ឆុត្តិ  
 បវត្តតិ យេហិ សមញ្ញាគតា ទេវមនុស្សា ធនិវស្សាវ  
 មហាន្តតំ វេបុល្លតំ ចាបុណ្ណិ កោតេសុតិ ។

បដិរូប វាសោ ទេសោ អរិយមិត្តករោ សិយា  
 សម្មាបណិធំសម្បជ្ជោ បុព្វេ បុព្វាកតោ ធនោ  
 ចត្តារី ធំ យសោ កិក្ខុ សុខកោតំ ជីវត្តតិ ។

(៣៣) យុវភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្រនេះមាន ៤ ចក្រ ៤ តែងប្រព្រឹត្ត  
 ទៅ(ប្រើឱ្យប្រយោជន៍)ដល់ពួកទេវតានិងមនុស្សដែលប្រកបដោយចក្រ  
 ពួកទេវតានិងមនុស្សដែលប្រកបដោយចក្រហើយ បំបែកប្រើប្រាស់កិរិយា  
 របស់ពួកវាដើម្បីដំណើរការក្នុងកាលៈតាំងឡាយ ។ ចក្រ ៤ ដូចម្តេច  
 នោះ ។ ភិក្ខុវេក្នុងប្រទេសជីសមន្តរ ១ ការចូលទៅសេនាសម័យនិងពួក  
 សប្បវេណ ១ ការបំបែកទុកខ្លួនដោយល្អ ១ ចុណ្យដែលបានធ្វើទុកហើយ  
 ក្នុងកាលមុន ។ យុវភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្រនេះ មាន ៤ ព្រំ  
 មុត ៤ គេ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដល់ពួកទេវតានិងមនុស្សដែលប្រកបប្រា  
 ប្រយោជន៍ ពួកទេវតានិងមនុស្សដែលប្រកបដោយចក្រហើយ បំបែក  
 ប្រើប្រាស់បានដល់នូវការវិនិច្ឆ័យដំណើរការ ក្នុងកាលតាំងឡាយ ។

ជនណា ទៅក្នុងប្រទេសជីសមន្តរ សេនាសម័យនិង  
 ប្រើប្រាស់ ប្រកបដោយការដ្ឋានល្អទុកខ្លួនដោយល្អ  
 បានធ្វើចុណ្យទុក ក្នុងកាលមុន ធម្មជាតិ ទ្រព្យ  
 យស សេចក្តីសរសើរ សុខ តែងប្រើប្រាស់នូវជននោះ ។



[៣៣] ចន្ទារីហនិ ភិក្ខុវេ សន្តិហវត្ថុនិ ។ កតហនិ

ចន្ទារិ ។ នាង បេយ្យវដ្ឋិ អន្តរិយា សមាទត្តតា ។

ឥហនិ ខោ ភិក្ខុវេ ចន្ទារិ សន្តិហវត្ថុនិ ។

នាទត្តា បេយ្យវដ្ឋិ អន្តរិយា ច យា ឥច

សមាទត្តតា ច បេយ្យសុ តត្ថ តត្ថ យថាវហំ

ឯតេ ខោ សន្តិហា លោកេ វថេស្សាណិវ យាយតោ

ឯតេ ច សន្តិហា នាស្សុ ធម្មតា បុត្តការណា

លកេថ ហនិ ច្វនិ វា មិតា វា បុត្តការណា ។

យស្មា ច សន្តិហា ឯតេ សមវត្ថុនិ ចណ្ឌិតា

តស្មា ចហត្ថំ ចេវ្យនិ ចាសំសា ច កវនិ តេតិ ។

[៣៣] ម្នាលភិក្ខុ ព្រះពុទ្ធសាសនា ៤ ។ សន្តិហា

វត្ថុ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺការឲ្យបាន ១ ការពោលពាក្យគួរស្រឡាញ់

បាន ១ ការប្រព្រឹត្តិជ័យប្រយោជន៍ ១ ភាពខែបុគ្គលអ្នកមានទូនស្មើ ១ ។

ម្នាលភិក្ខុ ព្រះពុទ្ធសាសនា ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ការឲ្យបាន ១ ការពោលពាក្យគួរស្រឡាញ់បាន ១

ការប្រព្រឹត្តិជ័យប្រយោជន៍ ១ ភាពខែបុគ្គលអ្នកមានទូន

ស្មើ ១ ដែលមានក្នុងលោកនេះ តាមសមត្ថភាពធម៌

ព្រះពុទ្ធសាសនា ។ បើសន្តិហាវត្ថុព្រះពុទ្ធសាសនាមានក្នុង

លោក ដូចជាក្រៅស្រែ ដែលអាចវិលទៅបាន ។

បើពួកសន្តិហាវត្ថុនេះ មិនបានទេ មាតាមិនគួរបាននូវ

សេចក្តីរាប់អានឬការបូជា អំពីបុត្រ បិតាធម៌មិនគួរបាន

នូវសេចក្តីរាប់អានឬការបូជា អំពីបុត្រ (ប្រុសស្រី)

ឡើយ ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះបានជា ចណ្ឌិត

ព្រះពុទ្ធសាសនា តែងសម្តែងមើលនូវសន្តិហាវត្ថុព្រះពុទ្ធសាសនា

នេះ ចណ្ឌិតព្រះពុទ្ធសាសនា គឺបានដល់នូវភាពខែ

ទូនជាធំផង ជាបុគ្គលគួរសរសើរផង ។

(៣២) សីហោ ភិក្ខុវេ មិគរាជា សាយណ្ណិសមយំ  
 អាសយា ធិក្ខមតិ អាសយា ធិក្ខមិត្តា វិជម្ពតិ វិជ-  
 ម្ពិត្តា សមញ្ញា ចតុទ្ធិសា អនុវិលោកេតិ សមញ្ញា  
 ចតុទ្ធិសា អនុវិលោកេត្តា ភិក្ខុភ្នំ សីហនានំ ធនតិ  
 ភិក្ខុភ្នំ សីហនានំ ធនិត្តា តោចរាយ ចក្កមតិ ។  
 យេ ខោ បន តេ ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណកតា ចាលា  
 សីហស្ស មិគរាញា(១) ធនតា សន្និ សុណាន្និ តេ  
 យេកុយ្យន ភយំ សិវតំ សន្តាសំ អាបជ្ជន្និ តិលំ  
 តិលាសយា បរិសន្និ ឧទតំ ឧទកាសយា បរិសន្និ  
 វនំ វេសយា បរិសន្និ អាគាសំ បក្ខិលោ ភជន្និ ។  
 យេបំ តេ ភិក្ខុវេ រាញា បាតា តាមនិគមរាជបាទិសុ  
 ធន្មេហិ វេត្តេហិ ពន្ធខេហិ ពន្ធា តេបិ តានិ ពន្ធា-  
 បាទិ សញ្ញានិស្សា សម្បទាលេត្តា ភិក្ខា មុត្តកាវិសំ  
 ចជមាបា យេន វា តេន វា បលាយន្និ ។ ឯវំ  
 មហិទ្ធិកោ ខោ ភិក្ខុវេ សីហោ មិគរាជា វិញ្ញាណ-  
 កានំ ចាលានំ ឯវំមហេសត្តោ ឯវំមហានុភារោ ។

១ មិគរាជស្ស ។

(៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេលាវិញ្ញាណស្រៀល សក្ខសីហាៈ ជាស្តេច  
 ម្រឹត វែមនិចេញអំពីដំណេក លុះចេញអំពីដំណេកហើយ ក៏មិនពង្រទ្ធា  
 លុះមិនពង្រទ្ធាហើយ ក៏ក្រឡេកម្រៀងមើលទិសទាំង ៤ ជុំវិញ លុះក្រឡេក  
 ម្រៀងមើលទិសទាំង ៤ ជុំវិញ ច្រក់ចន្ទិសីហនាទ ៣ ដង លុះចន្ទិសីហនាទ  
 ៣ ដងហើយ ទើបដើរចេញទៅរកចំណី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ពួកសត្វតិរច្ឆានណា ពួស្រឡើងសក្ខសីហាៈ ជាស្តេចម្រឹតកំពុងចន្ទិ ពួក  
 សត្វតិរច្ឆាននោះក៏ភក់ភ័យ សង្វេគញ្ជវចំប្របំរាល់គ្នា ពួកសត្វនៅក្នុងរូង  
 វែមនិស្តុចូលទៅកាន់ផ្លែ ពួកសត្វអាស្រ័យនៅទីជិត ក៏ស្ទុះទៅរកទឹក  
 ពួកសត្វអាស្រ័យនៅក្នុងព្រៃ ក៏ចូលព្រៃ ពួកសត្វបក្សីហើរទៅឯអាតាស ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដំណេករបស់ស្តេច ដែលគេចង់ដោយចំណង  
 ត្រាំភ្នំមាំ ក្នុងស្រុក និគមនឹងរាជបាទិទាំងឡាយ ក៏ពួកដំរីទាំងនោះ ស្ទុះ  
 ផ្តាច់ចំណងទាំងអំបាលនោះហើយ ភក់ភ័យរករកទាម រកអាចម៍បោល  
 ប្រាសទៅរាងណោះខ្លះរាងណោះខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សក្ខ  
 សីហាៈ ជាស្តេចនៃម្រឹត មានប្តូរច្រើនយ៉ាងនេះ មានយសសក្តិធម៌យ៉ាងនេះ  
 មានការភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ជាដីពួកសត្វតិរច្ឆាន មានទបមាយ៉ាងណា ។

ឯវាមេវ ទោ ភិក្ខុវេ យនា ភតាភតោ លោកេ  
 ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណាសម្បជ្ជោ  
 សុភតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារថិ សត្តា  
 ទេវមនុស្សានំ តុន្តោ ភកកំ សោ ធម្មំ នេសតិ ឥតិ  
 សក្កាយោ ឥតិ សក្កាយស្ស សមុទយោ ឥតិ សក្កា-  
 យស្ស ធិរោនោ ឥតិ សក្កាយស្ស ធិរោនកាមិធិ  
 បដិបទាតិ ។ យេថ ភេ ភិក្ខុវេ ទេវា ធិយាយុកា  
 វណ្ណវត្តោ សុខតហុលា ឧច្ឆេសុ វិហានេសុ ចិវជ្ជិតិកា  
 ភេថ ភតាភតស្ស ធម្មទេសនំ សុត្តា យេកុយ្យេន  
 កយំ សំវេតំ សត្តាសំ អាបជ្ជន្តិ អចិន្តា វត ភិរ ភោ  
 មយំ សមាទា ធិច្ឆម្ពាតិ អមញ្ញម្ពា(១) អនុកំ វត ភិរ  
 ភោ មយំ សមាទា ធិវតិ(២) អមញ្ញម្ពា អសស្សតា វត  
 ភិរ ភោ មយំ សមាទា សស្សតម្ពាតិ អមញ្ញម្ពា មយំ ភិរ  
 ភោ អចិន្តា អនុកំ អសស្សតា សក្កាយបរិយាបទ្នាតិ

១ ឧ. ម. អមញ្ញម្ពា ។ ២ ឧ. ម. មុញ្ញតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាព្រះភតាភត បានប្រាសចៀង ក្នុងលោក  
 ជាអ្នកត្រូវចាត់កិលេស ប្រាសជំនឿព្រះយេសូដំបាំងក្នុងដោយប្រពៃ  
 បរិច្ចលិដោយវិជ្ជាវិនិច្ឆ័យពរណៈ មានដំណើរល្អ ប្រមូលសុខវិប្បោលក  
 ប្រសើរដោយសីលាទិកុណ កេហ្មត្តលដទៃប្រៀបផ្ទុំមិនបាន ជាអ្នក  
 ទូន្មាននូវចរាសវដ្តលក្ខណៈទូន្មានបាន ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ  
 បានប្រាសជំនឿអាយសច្ចុចមិ លែងលែងត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ព្រះ  
 ភតាភតនោះ ទ្រង់សំដែងធម៌ថា សក្កាយ ដូច្នោះ ការកើតនៃសក្កាយ  
 ដូច្នោះ ការរលត់នៃសក្កាយដូច្នោះ បដិបទា ដំណើរទៅកាន់ចរលត់នៃ  
 សក្កាយ ដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាណាដែលមានអាយុ  
 វែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន បិតារវាលីមានទាំងឡាយ  
 ដ៏ខ្ពស់អស់កាលយូរ ពួកទេវតាទាំងនោះ បានស្តាប់នូវធម៌ទេសនា  
 របស់ព្រះភតាភត ហើយច្រើនតែគិតក៏យ សង្កេត ញ៉ាំងប្រប្រគ្រប់គ្នាថា  
 ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ពួកយើងមិនទៀងទេតើ តែពួកយើងសំគាល់ថា  
 ទៀង ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ពួកយើងមិនមាំមួនទេតើ តែពួកយើង  
 សំគាល់ថា មាំមួន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ពួកយើងមិនបិតារវាទេតើ តែពួក  
 យើងសំគាល់ថា បិតារវា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ពួកយើងមិនទៀង មិន  
 មាំមួន មិនបិតារវាទេ (ព្រោះ) រាប់បញ្ចូលក្នុងសក្កាយគឺទទួលបាន ៥

ឯវិមហាទ្ធិតោ ទោ ភិក្ខុវេ តថាគតោ សនេវកស្ស  
 លោកស្ស ឯវិមហេសត្វោ ឯវិមហាទុកាវេតិ ។

យថា(១) តុន្តោ អភិញ្ញាយ ធម្មចក្កំ ចវត្តយិ  
 សនេវកស្ស លោកស្ស សត្វា អប្បដិប្បត្តលោ  
 សក្កាយញ្ច ធិរោធាញ្ច សក្កាយស្ស ច សម្មវំ  
 អរិយដ្ឋង្គិកំ មត្តំ ទុក្ខុបសមតាមិធិ  
 យេថ ធិយាយុតោ ទេវា វណ្ណវិស្ណោ យសស្សិវោ  
 ភីតា សត្វាសមាបាទុំ សីហស្សវិវា មិតា(២)  
 អវិវត្តា សក្កាយំ អធិប្បា ភិវ ភោ មយំ  
 សុត្វា អរហតោ វាស្សំ វិប្បមុត្តស្ស តាធិលោតិ ។

១ ១. ឆ. យត ។ ២ ១. មិតា អេ ។

ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអង្គភត មានច្បាប់ច្រើនយ៉ាងនេះ មានយសសីក្ខុ  
 ធំយ៉ាងនេះ មានភានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ជាងសត្វលោកព្រមទាំងទេវ-  
 លោក ក៏មានរបបមេឃ្យយ៉ាងនោះដែរ ។

កាលព្រះពុទ្ធ បានគ្រាសំដឹងហើយ ទ្រង់ធ្វើធម្មចក្រ  
 ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដល់សត្វលោក ព្រមទាំងទេវលោក  
 ជាសាស្តាមិនមានចក្ខុលដៃ ប្រៀបដូចសត្វបាន ទ្រង់  
 សំដឹងឲ្យសក្កាយផង ឲ្យសេចក្តីរលត់ទៅនៃសក្កាយ  
 ផង ឲ្យហេតុជាទីកើតឡើងនៃសក្កាយផង ឲ្យមក  
 ប្រកបដោយអន្តរដ៍ប្រសើរ ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់  
 ទុកផង ពួកទេវតាដែលមានកាយវិស័យ មានសម្បុរល្អ  
 មានយសសីក្ខុ ដែលមិនទាន់ផុត អំពីសក្កាយ  
 លុះឮព្រះពុទ្ធដីតា របស់ព្រះអរហន្ត ជាភាទិបុគ្គល  
 ដែលរួចស្រឡះ ( ចាកអកុសលធម៌ ) ហើយកំភិត  
 ភ័យ ដល់ឲ្យសេចក្តីភក់ស្អុត ជាពួកយើងមិនទៀងទេតើ  
 ដូចពួកម្រឹកដៃខ្លាចសីហា ។

(៣៥) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អត្តប្បសាទា ។ គតមេ  
 ចត្តារោ ។ យាវតា ភិក្ខុវេ សត្តា អបដា វា ទ្ធិបដា វា  
 ចតុប្បដា វា តហុបដា វា រូបិដោ វា អរូបិដោ វា  
 សញ្ញាដោ វា អសញ្ញាដោ វា យេសញ្ញាដោសញ្ញាដោ វា  
 តថាកតោ តេសំ អត្តមត្តាយតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ។  
 យេ ភិក្ខុវេ តុទ្ធិ បសញ្ញា អត្ត តេ បសញ្ញា អត្ត  
 ចោ បទ បសញ្ញាធំ អត្តោ វិចារោ ហោតិ ។ យាវតា  
 ភិក្ខុវេ ចម្មា សត្វតា អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ តេសំ  
 អត្តមត្តាយតិ ។ យេ ភិក្ខុវេ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ  
 បសញ្ញា អត្ត តេ បសញ្ញា អត្ត ចោ បទ បសញ្ញាធំ  
 អត្តោ វិចារោ ហោតិ ។ យាវតា ភិក្ខុវេ ចម្មា សត្វតា  
 វា អសត្វតា វា វិចារោ តេសំ អត្តមត្តាយតិ យធំធំ  
 មទនិម្មទនោ បិចាសវិទយោ អាសយសមុត្តារោ

(៣៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អត្តប្បសាទ(សេចក្តីជ្រះថ្លាដ៏ប្រសើរ)  
 នេះមាន ៤ ។ អត្តប្បសាទ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ  
 ទាំងប៉ុន្មាន ដែលវត្តដើរក្តី មានដើរក្តី មានដើរក្តី មានដើរក្តី មានដើរក្តី  
 មានប្រក្តី មានប្រក្តី មានសញ្ញា មានសញ្ញា មិនមែនជាមិនមានសញ្ញា  
 ព្រះតថាគត ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រាកដជាប្រសើរលើសជាងពួកសត្វ  
 ទាំងនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វណាជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ពួកសត្វ  
 ទាំងនោះឈ្មោះថា ជ្រះថ្លាក្នុងបុគ្គលប្រសើរ ផលដ៏ប្រសើរតែងមានផល  
 ពួកសត្វអ្នកជ្រះថ្លាក្នុងបុគ្គល ប្រសើរ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វគឺ  
 ធម៌ដែលបង្ខំយកតែងទាំងប៉ុន្មាន មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ  
 ប្រាកដជាប្រសើរជាង ពួកសត្វគឺធម៌ទាំងនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ពួកសត្វណា ជ្រះថ្លា ក្នុងមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ពួកសត្វនោះ  
 ឈ្មោះថា ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះធម៌ដ៏ប្រសើរ ផលដ៏ប្រសើរតែងមានផលពួកសត្វ  
 អ្នកជ្រះថ្លាក្នុងធម៌ដ៏ប្រសើរ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងប៉ុន្មាន ជា  
 សត្វគឺធម៌ក្តី អសត្វគឺធម៌ក្តី វិភគធម៌ប្រាកដជាប្រសើរជាងពួកធម៌ទាំង  
 នោះ ព្រោះថា វិភគធម៌នេះ ជាធម៌សម្រាប់បរិភោគទ្រព្យសេចក្តីស្រវឹង  
 ជាធម៌កំចាត់បង្កើនសេចក្តីស្រេកយូន ជាធម៌អាចជកទ្រព្យសេចក្តីកាល័យ

វដ្តបន្ទុក តណ្ហាត្រូវយោ វិវាតោ ជំរោគោ  
 ជំពូលំ ។ យេ ភិក្ខុវេ វិវាតេ ធម្មេ បសន្នា អក្ក  
 តេ បសន្នា អក្កេ ទោ បទ បសន្នាជំ អត្តោ វិវាតោ  
 ហោតិ ។ យាវតា ភិក្ខុវេ សង្ឃំ វា កណា វា តថា-  
 កតស្សាវកសង្ឃោ តេសំ អក្កមត្តាយតិ យទិទំ ចត្តាវ  
 បុរិសយុតានិ អដ្ឋបុរិសបុគ្គលា ឯស កតវតោ សាវ-  
 កសង្ឃោ អាហុនេយ្យោ ទាហុនេយ្យោ ទត្តិណេយ្យោ  
 អញ្ញាលិករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស ។  
 យេ ភិក្ខុវេ សង្ឃេ បសន្នា អក្កេ តេ បសន្នា អក្ក  
 ទោ បទ បសន្នាជំ អត្តោ វិវាតោ ហោតិ ។ ឥម  
 ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អក្កប្បសាទានិ ។

ជាធម៌ផ្គត់ផ្គង់ផ្លូវផ្គុំ ជាធម៌សេវាទៅនៃគណៈ ជាធម៌ប្រាសចាកគម្រោក  
 ជាធម៌រលត់ ជាធម៌មិនមានគ្រឿងចាក់ស្រែះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ពួកសត្វណា ជ្រះថ្លាក្នុងវិវាតធម៌ ពួកសត្វនោះ ឈ្មោះថា ជ្រះថ្លាក្នុង  
 ធម៌ដ៏ប្រសើរ ផលដ៏ប្រសើរ តែងមានផលពួកសត្វអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងធម៌  
 ដ៏ប្រសើរ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃក្តី កណៈក្តី ទាំងប៉ុន្មាន  
 សង្ឃសាវកនៃកថាគត ចែកចំជាគូបាន ៤ គូ ចែកចំរៀងជាបុរសបុគ្គល  
 មាន ៨ នេះជាសង្ឃសាវករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គួរទទួលរបស់ដែល  
 គេនាំមកបូជា គួរទទួលខ្ញុំភាគន្តុកបាន គួរទទួលខ្ញុំទុក្ខណាបាន គួរផល  
 អញ្ញាលិកម្មដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ ជាស្រែបុណ្យដ៏ប្រសើរនៃសត្វលោក  
 ប្រាកដជាប្រសើរ ជាដ៏សង្ឃបូគណៈទាំងនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ពួកសត្វណា ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ ពួកសត្វនោះ ឈ្មោះថា ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះ  
 សង្ឃដ៏ប្រសើរ ផលដ៏ប្រសើរ តែងមានផលពួកសត្វអ្នកជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ  
 ដ៏ប្រសើរ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អក្កប្បសាទ (សេចក្តីជ្រះថ្លាដ៏ប្រសើរ)  
 មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី១៧ បទដ្ឋកថា

អត្តតោ វេ បសុដ្ឋានំ អត្តំ ធម្មំ វិសាទតំ  
 អត្តំ ទុក្ខំ បសុដ្ឋានំ ទត្តិណោយ្យ អនុត្តរ  
 អត្តំ ធម្មំ បសុដ្ឋានំ វិភក្ខបសមេ សុខេ  
 អត្តំ សង្ឃេ បសុដ្ឋានំ បុព្វាត្តោត្តេ អនុត្តរ  
 អត្តស្មី ទានំ ទទតំ អត្តំ បុត្តំ បវជ្ឈនិ  
 អត្តំ អាយុ ច វណ្ណា ច យសោ តត្តំ សុខំ ពលំ ។  
 អត្តស្ស ទាតា មេតវី អត្តធម្មសមាហិតោ  
 ទេវតូតោ មនុស្សោ វា អត្តប្បត្តោ បមោទតីតិ ។

[៣៦] ឯតំ សមយំ កកវា វាជកហោ វិហរតិ

វេជ្ជវរោ កាលទ្ធករិករិយេ ។ អនេទោ វស្សការោ  
 ប្រាហ្មណោ មគទមហាមត្តោ យេន កកវា  
 តេជុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា កកវតា សន្តិ សម្មោធិ

សុត្តន្តបិដក អង្គទី១៧ បទដ្ឋកថា

បុណ្យជំប្រសើរផង អាយុជំប្រសើរផង វណ្ណជំប្រសើរ  
 ផង យសជំប្រសើរផង សេចក្តីសរសើរជំប្រសើរផង  
 សេចក្តីសុខជំប្រសើរផង កំច្បាំងជំប្រសើរផង វេមន  
 ចំរើន ដល់បុគ្គលទាំងឡាយអ្នកជ្រះថ្លា ចំពោះវត្ថុ  
 ជំប្រសើរ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ជំប្រសើរ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ  
 ជំប្រសើរ ជាទត្តិណោយ្យបុគ្គល មិនមានបុគ្គលដទៃ  
 លើស ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះធម៌ជំប្រសើរ ជាធម៌ម្ខាងក្នុង  
 មាមកនូវសេចក្តីសុខ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃជំប្រសើរ ជា  
 ស្រែបុណ្យ មិនមានស្រែដទៃលើស ឲ្យនូវបានចំពោះ  
 បុគ្គលជំប្រសើរ ។ អ្នកប្រាជ្ញដែលមានចិត្តដម្កល់មាំ  
 ក្នុងធម៌ជំប្រសើរ ជាអ្នកឲ្យនូវបានដល់បុគ្គលជំប្រសើរ  
 ពោះកើតជាទេវតាក្តី ជាមនុស្សក្តី តែងដល់នូវភាវៈ  
 ជំប្រសើរ វេមនីករាយ ។

[៣៦] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេជ្ជវរោ  
 ជាកាលន្ទកនិករបស្ចាន ជិតត្រង់រាជគ្រឹះ ។ គ្រាដោះ វស្សការប្រាហ្មណ៍  
 ជាមហាមាត្យ ក្នុងដែនមគធៈ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះ  
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីករាយ ជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ

សម្មាទិធីយំ កតំ សាកលិយំ វិនិសាវត្តា ឯកមន្តំ  
 ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីទ្នោ ទោ វស្សុកាហោ  
 ត្រាហ្មណោ មគទមហាមត្តោ ភតវន្តំ ឯកទរោច  
 ចត្វហិ ទោ មយំ កោ តោតម ធម្មេហិ សមញ្ញា-  
 កតំ មហាមត្តំ មហាបុរិសំ បញ្ញាបេម ។ កតមេហិ  
 ចត្វហិ ។ ឥធិ កោ តោតម ពហុស្សុតោ  
 ហោតិ តស្សុ តស្សេវ សុតជាតស្សុ តស្សុ  
 តស្សេវ ទោ បទ ភាសិតស្សុ អត្តំ ជាយាតិ អយំ  
 ឥមស្សុ ភាសិតស្សុ អត្តោ អយំ ឥមស្សុ ភាសិ-  
 តស្សុ អត្តោតិ សតិមា ទោ បទ ហោតិ ចិរ-  
 កតំបិ ចិរភាសិតំបិ សវិតា អនុស្សវិតា យោធិ ទោ  
 បទ តាធិ កហដ្ឋកាធិ តីការណីយោធិ កត្ត  
 ទត្តោ ហោតិ អនលសោ តត្រចាយាយ វិនិសាយ  
 សមញ្ញកតោ អលំ កាតុំ អលំ សំវិធាតុំ ។ ឥមេហិ  
 ទោ មយំ កោ តោតម ចត្វហិ ធម្មេហិ សមញ្ញកតំ  
 មហាមត្តំ មហាបុរិសំ បញ្ញាបេម ។ សទេ មេ(១)  
 កោ តោតម អនុមោទិតតំ អនុមោទតុ មេ

លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ ដឹងពាក្យដែលគួរលើកហើយ ទើបអង្គុយ  
 ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះវស្សុការត្រាហ្មណំ ជាមហាពាក្យក្នុងវេទមហាគរៈ  
 អន្តិយក្នុងទីសមគួរហើយ បានគ្រាបបន្តិទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រ  
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន យើងទ្រំតែងបញ្ជាក់ខ្លួនដែលមានបញ្ញាច្រើនប្រកប  
 ដោយធម៌ទាំង ៤ ថាជាមហាបុរស ។ ប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ ភើដូចម្តេច ។  
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ជនជាពហុស្សុក ក្នុងលោកនេះ វែមដឹងច្បាស់  
 ខ្លួនសេចក្តីនៃអ្នកចេះនោះៗ ១ នៃភាសិតនោះៗថា នេះជាសេចក្តី  
 នៃភាសិតនេះ នេះជាសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ១ ជនជាអ្នកមានស្មារតី  
 តែងនិករលំកឿយៗ ខ្លួនកិច្ចដែលខ្លួនធ្វើយូរហើយផង ខ្លួនពាក្យដែលពោល  
 យូរហើយផង ១ កិច្ចការទាំងឡាយណាជាបេសគ្រហស្ថ ក៏ជាអ្នក  
 ឈ្លាសវៃក្នុងកិច្ចការទាំងឡាយនោះ មិនខ្ជិលប្រកបដោយបញ្ញា ដែលវា  
 ។ បាយក្នុងកិច្ចនោះថា គួរធ្វើគួរចាត់ចែង ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន  
 យើងទ្រំតែងបញ្ជាក់ខ្លួនដែលមានបញ្ញាច្រើន ប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ នេះ  
 ឯង ថាជាមហាបុរស ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចើព្រះអង្គសព្វព្រះ  
 ពុទ្ធបច្ចុទ្ធិយនឹងពាក្យទ្រំ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អនុមោទនា ដល់ខ្ញុំចុះ



កវី កោតមោ សាចេ បទ មេ កោ កោតម  
 បដិក្កោសិតត្ថំ បដិក្កោសតុ មេ កវី  
 កោតមោតិ ។ លេវ ខោ ត្យាហំ ត្រាហ្មណ  
 អនុមោទាមិ នប្បដិក្កោសាមិ ។ ចត្វាហំ ខោ អហំ  
 ត្រាហ្មណ ធម្មេហំ សមញ្ញកតំ មហាមញ្ញំ មហា-  
 បុរិសំ បញ្ញាបេមិ ។ កតមេហំ ចត្វាហំ ។ ឥន  
 ត្រាហ្មណ តហុជនហិតាយ បដិបញ្ញោ ហោតិ តហុជន-  
 សុទាយ តហុស្ស ជនតា អរិយេ ញារិយេ បតិដ្ឋាបិតា  
 យនិទំ កល្យាណធម្មតា កុសលធម្មតា សោ យំ  
 វិតក្កំ អាតម្ពុតិ វិតក្កេតំ តំ វិតក្កំ វិតក្កេតិ យំ  
 វិតក្កំ ធាតម្ពុតិ វិតក្កេតំ ន តំ វិតក្កំ វិតក្កេតិ យំ  
 សង្កប្បំ អាតម្ពុតិ សង្កប្បេតំ តំ សង្កប្បំ សង្កប្បេតិ  
 យំ សង្កប្បំ ធាតម្ពុតិ សង្កប្បេតំ ន តំ សង្កប្បំ  
 សង្កប្បេតិ ។ ឥតិ ចេតាវសិប្បត្តោ ហោតិ វិតក្កបថេសុ  
 ចត្តន្តំ ឈាធានំ អាភិចេតសិកានំ ធិដ្ឋធម្មសុខវិហារនំ  
 ធិតាមលាភិ ហោតិ អតិដ្ឋលាភិ អតសិលាភិ

បតិក្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បើព្រះក្នុងត្រូវការ ហាមឃាត់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ  
 សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើន ហាមឃាត់ពាក្យរបស់ខ្ញុំចុះ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍  
 គង់គមិនទទួលអនុមោទនា មិនហាមឃាត់ពាក្យរបស់អ្នកទេ ។ ម្ចាស់  
 ព្រាហ្មណ៍ គង់គត់វិនិច្ឆ័យពាក្យរបស់អ្នកដែលមានបញ្ញាច្រើន ប្រកប  
 ដោយធម៌៤ ថាជាមហាបុរសវិជេ ។ ប្រកបដោយធម៌៤ តើដូចម្តេច ។  
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍  
 ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ពួកជនច្រើនគ្នាបានដម្កល់  
 ហើយ ក្នុងផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺកល្យាណធម៌នឹងកុសលធម៌ បុគ្គលនោះ ប្រាថ្នា  
 ដើម្បីត្រិះរិះនូវវិតក្កុណា ក៏ត្រិះរិះនូវវិតក្កុនោះបាន មិនប្រាថ្នាដើម្បី  
 ត្រិះរិះនូវវិតក្កុណា ក៏មិនត្រិះរិះនូវវិតក្កុនោះ ប្រាថ្នាដើម្បីសម្រេច  
 នូវគំនិតណា ក៏សម្រេចនូវគំនិតនោះ មិនប្រាថ្នាដើម្បីសម្រេចនូវ  
 គំនិតណា ក៏មិនសម្រេចនូវគំនិតនោះឡើយ ។ បុគ្គលជាអ្នកបានដល់  
 នូវចេតាវសី ក្នុងផ្លូវវិតក្កុៈទាំងឡាយ ជាអ្នកបានមិនបាច់ប្រាថ្នា បាន  
 ដោយមិនលំបាក បានដោយមិនព្រ មិនទុស្តវេលាកំណត់ នូវឈាន  
 ទាំង ៤ ដែលកើតក្នុងចិត្តដ៏វៃវៃថ្លា ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងចចុប្បន្ត

អាសាវនំ ឧយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តំ បញ្ញាវិមុត្តំ ជិដ្ឋេវ  
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្តា ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។  
 នេវ ទោ ត្យាហំ ព្រាហ្មណ អនុមោទានំ ធម្មជិ-  
 ក្កោសាមិ ។ ឥមេហិ ទោ អហំ ព្រាហ្មណ ចត្វាហិ  
 ធម្មេហិ សមម្ពាគតំ មហាបញ្ញំ មហាបុរិសំ បញ្ញា-  
 បេមិតិ ។ អន្តរិយំ ភោ គោតម អត្តតំ ភោ គោតម  
 យាវ សុភាសិតញ្ជំ ភោតា គោតមេន ។ ឥមេហិ  
 ច បទ(១) ចត្វាហិ ធម្មេហិ សមម្ពាគតំ កវដ្ឋំ គោតមំ  
 ជារមិ កវញ្ញំ គោតមោ តហុជនហិតាយ បដិច្ចោ  
 តហុជនសុខាយ តហុស្ស ជនតា អរិយេ ញាយេ  
 បតិដ្ឋាបិតា យទិទំ កល្យាណធម្មតា កុសល-  
 ធម្មតា(២) កវញ្ញំ គោតមោ យំ វិតក្កំ អាគដ្ឋតិ  
 វិតក្កេតុំ តំ វិតក្កំ វិតក្កេតិ យំ វិតក្កំ  
 ជា កដ្ឋតិ វិតក្កេតុំ ធា តំ វិតក្កំ វិតក្កេតិ

១ ម. ឥមេហិ ច មយំ ហោ គោតម ។ ឧ. ឥមេហិ ច មយំ ។ ២ ម. កល្យាណធម្មតាយ កុសលធម្មតាយ ។

បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេចដូច្នោះហើយប្រតិបត្តិ មិនបញ្ញាប្រតិបត្តិ ដែលមិនមាន  
 ភាសា៖ ព្រោះភាសាភាសាវៈទាំងឡាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខ  
 ដោយខ្លួនឯង ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ គឺជាគតមិនអនុមោទនា មិនហាមឃាត់  
 ពាក្យរបស់អ្នកទេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ គឺជាគតវិនិច្ឆ័យក្នុងខ្លួនដែលមាន  
 បញ្ញាច្រើន ប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ នេះឯង ថាជាមហាបុរស ។ ចតិគ្រ  
 ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ បញ្ជាក់ព្រះគោតមដ៏ចំរើន  
 ហេតុនេះមិនដែលមានទេ ព្រោះថា ពាក្យដែលព្រះគោតមដ៏ចំរើន សំដែង  
 ហើយ នេះជាពាក្យសុភាសិត ។ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមបំភ្លឺឲ្យព្រះគោតមដ៏ចំរើន  
 ដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ នេះ ថា ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ប្រតិបត្តិដើម្បី  
 ប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើនមែន ជនច្រើន  
 នាក់បានដ្ឋល់ហើយ ក្នុងដួងដីប្រាសាវ គឺកល្យាណធម៌នឹងកុសលធម៌  
 ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ប្រាថ្នាដើម្បីត្រិះរិះឲ្យវិតក្កុណា កែងត្រិះរិះឲ្យវិតក្កុ  
 នោះបាន មិនប្រាថ្នាដើម្បីត្រិះរិះឲ្យវិតក្កុណា ក៏មិនត្រិះរិះឲ្យវិតក្កុនោះ

យំ សង្កប្បំ អាគម្ពំ ភិក្ខុំ សង្កប្បេត្តំ ភិក្ខុំ សង្កប្បំ សង្កប្បេត្តំ  
 យំ សង្កប្បំ ធាតុភ្នំ ភិក្ខុំ សង្កប្បេត្តំ ធាតុំ សង្កប្បំ  
 សង្កប្បេត្តំ ភិក្ខុំ ភោគមោ ចេតោវសិប្បត្តោ វិភក្កិ-  
 បថេសុ ភិក្ខុំ ភោគមោ ចតុដ្ឋំ ឈាបាធំ អាភិចេត-  
 សិកាធំ ធិដ្ឋធម្មសុខវិហារាធំ ធិកាមលាភិ អភិច្ឆ-  
 លាភិ អភិសិរលាភិ ភិក្ខុំ ភោគមោ អាសវំ ឧយា  
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ  
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជំ វិហារភិក្ខុំ ។ អន្តរ-  
 ទោ តេ ព្រាហ្មណ អាសវជ្ជំ ឧបនិយវំ តា កាសិកា  
 អមិច ត្យាហំ ត្យាភវិស្វាមិ អហញ្ញិ ព្រាហ្មណ  
 តហុជនហិតាយ បដិបន្នោ តហុជនសុខាយ តហុស្ស  
 ជនតា អរិយេ ញាយេ បនិដ្ឋាបិតា យទិធំ កល្យា-  
 ណធម្មតា តុសលធម្មតា អហញ្ញិ ព្រាហ្មណ យំ  
 វិភក្កំ អាគម្ពំ វិភក្កេត្តំ ភិក្ខុំ វិភក្កំ វិភក្កេត្តិ យំ  
 វិភក្កំ ធាតុភ្នំ វិភក្កេត្តំ ធាតុំ វិភក្កំ វិភក្កេត្តិ

ព្រាហ្មដើម្បីសម្រេចនូវភិក្ខុភណ្ឌ ក៏សម្រេចនូវភិក្ខុភណ្ឌ មិនព្រាហ្មដើម្បី  
 សម្រេចនូវភិក្ខុភណ្ឌ ក៏មិនសម្រេចនូវភិក្ខុភណ្ឌឡើយ ព្រះភាគម  
 ដ៏ចំរើន ផលនូវចេតោវសិ ក្នុងផ្លូវភិក្ខុៈ ពុទ្ធិយោ ព្រះភាគមដ៏ចំរើន  
 បានមិនបាច់ប្រាថ្នា បានដោយមិនលំបាក បានដោយមិនក្រ ល្អឈាន  
 ពុទ្ធិយោ ដែលកើតក្នុងព្រះហឫទ័យដ៏ថ្លៃថ្លា ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន  
 ព្រះភាគមដ៏ចំរើន បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវសិក្នុងនឹង  
 បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានភាសវៈ ព្រោះអស់ភាសវៈពុទ្ធិយោ ដោយ  
 បញ្ញាដ៏ទុក្ខដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ សំដីនាំឲ្យ  
 ចង្អៀតចង្អៀល ដែលអ្នកនិយាយហើយពុទ្ធិយោ គឺជាគតនឹងត្យាករនូវ  
 សំដីនោះឲ្យអ្នកស្តាប់ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ គឺជាគតប្រតិបត្តិហើយ ដើម្បី  
 ជាប្រយោជន៍ ផលផលច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខផលផលច្រើន ពួកផល  
 ច្រើនគ្នា បានដកលំនៅក្នុងផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺកល្យាណធម៌នឹងកុសលធម៌  
 ម្នាលព្រាហ្មណ៍ គឺជាគតប្រាថ្នាដើម្បីត្រិះរិះនូវភិក្ខុៈណា រួចត្រិះរិះ នូវ  
 ភិក្ខុៈនោះ មិនប្រាថ្នាដើម្បីត្រិះរិះនូវភិក្ខុៈណា ក៏មិនត្រិះរិះនូវភិក្ខុៈនោះ

យំ សង្កប្បំ អាគម្ពាមិ សង្កប្បេតុំ តំ សង្កប្បំ សង្កប្បមិ  
 យំ សង្កប្បំ ធាគម្ពាមិ សង្កប្បេតុំ ន តំ សង្កប្បំ  
 សង្កប្បមិ អហត្ថំ ព្រាហ្មណ ចេតោវិសិប្បត្តោ  
 វិតក្កបថេសុ អហត្ថំ ព្រាហ្មណ ចតុន្នំ ឈានំ  
 អាភិចេតសិកានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ ជិកាមលាភិ  
 អកេច្ឆិលាភិ អកសិរលាភិ អហត្ថំ ព្រាហ្មណ  
 អាសវំ ទយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ មញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ  
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ទុបសម្បជ្ជំ វិហារមិតំ ។  
 យោ វេទំ សព្វសត្តានំ មន្តុទាសា បមោចនំ  
 ហិតំ នេវមទុស្សានំ ញោយ្យធម្មំ បកាសយិ  
 យញ្ច(១) ទិស្វា ច សុត្វា ច បសិទតិ តហ្មជ្ជិយោ  
 មត្តាមត្តស្ស តុសលោ កតតិច្ឆោ អនាសវំ(២)  
 តុត្វោ អន្តិមសារីរេ(៣) មហាបុរិសោតិ វុច្ឆតិ(៤) ។

១ ឧ.ម. យំ វេ ។ ២ ឧ. ពុសយំ កតតិច្ឆំ អនាសវំ ។ ៣ ម. អន្តិមសារីរេ ។  
 ៤ ឧ. ម. មហាបញ្ចមិ មហាបុរិសោតិ វុច្ឆតិ ។

ភវំគតប្រាថ្ន ដើម្បីសម្រេចនូវគំនិតណា ក៏សម្រេចនូវគំនិតនោះបាន  
 មិនប្រាថ្នសម្រេចនូវគំនិតណា ក៏មិនសម្រេចនូវគំនិតនោះឡើយ ម្ចាស់  
 ព្រាហ្មណ៍ ភវំគតដល់នូវចេតោវិសិ ក្នុងផ្នែកក្នុងចំណុចនៃ ម្ចាស់  
 ព្រាហ្មណ៍ ភវំគតបានមិនបាច់ប្រាថ្ន បានដោយមិនលំបាក បានដោយ  
 មិនក្រ ខ្លាចយានចំណី ៤ ដែលកើតក្នុងចិត្តដ៏វិច្ឆ័យ ជាគ្រឿងនៅជាសុខ  
 ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ភវំគតបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់សម្រេច  
 នូវចេតោវិមុត្តិ ទិដ្ឋបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានកាសវៈ ព្រោះអស់កាសវៈ  
 ចំណីឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។  
 បុគ្គលណាជាអ្នកដឹងនូវទុក្ខជាគ្រឿងរួច អំពីអន្ទាក់  
 នៃមច្ចុមារ ចេតវិមុត្តិសត្វចំណីក្នុង ប្រកាសខ្លាញោយ្យធមិ  
 ជាប្រយោជន៍ ដល់ទេវតានឹងមនុស្សចំណីឡាយ  
 ជនច្រើន បានឃើញ បានស្តាប់បុគ្គលណាហើយ  
 ជ្រះថ្លា បុគ្គលណា ជាអ្នកឃ្លាសវៃខ្លាចមនុស្សនឹងមិនមែន  
 មនុស្សមានសោឡសកិច្ច ធ្វើស្រេចហើយ មិនមានកាសវៈ  
 ដឹងនូវសច្ចៈចំណី ៤ មានសារៈគាំទ្រនៅ ក្នុងចំបង្កុក  
 ភវំគតហៅបុគ្គលនោះថាជាមហាបុរស ។

(៣៧) ឯក សមយំ កកវា អន្តរា ច  
 ឧត្តរំ អន្តរា ច សេតត្យំ អន្តរា មគ្គប្បដិប្បោ  
 ហោតិ ។ នោណោចិ(១) ប្រាហ្មណោ អន្តរា ច  
 ឧត្តរំ អន្តរា ច សេតត្យំ អន្តរា មគ្គប្បដិប្បោ  
 ហោតិ ។ អន្តរា ទោ នោណោ ប្រាហ្មណោ  
 កកវតោ ចានេសុ ចក្កានិ សហស្សានិ សនេមិ-  
 កានិ សនាភីកានិ សព្វាភារិយានិ ទិស្វានស្ស  
 ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អត្តតំ វត ភោ  
 ទ វតិមាទិ មនុស្សកូតស្ស ចានានិ កវិស្សន្តិតំ ។  
 អថទោ កកវា មត្តា ឧត្តរំ អញ្ញាតស្មី រុក្ខមូលេ  
 ទិសិទិ បល្ល័ង្កំ អាកុដិត្វា ឧដ្ឋំ កាយំ បណិធាយ  
 បរិមុទំ សតិ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ អថទោ នោណោ  
 ប្រាហ្មណោ កកវតោ ចានានិ អនុកច្ឆន្តោ អន្តរា  
 កកវតំ អញ្ញាតស្មី រុក្ខមូលេ ទិសិទិ ចានានិ  
 ចានានិយំ សន្តិទ្រិយំ សន្តិមាទសំ ឧត្តមទមថ-  
 សមថមនុប្បត្តំ ទន្តំ កុត្តំ យតិទ្រិយំ ធាតុ  
 ទិស្វា(២) យេន កកវា តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា

(៣៧) សមយមួយ ព្រះដ៏ហោព្រះភាគទ្រង់យាងទៅកាន់ផ្លូវត្រូវ  
 ក្នុងចន្លោះទុក្ខដ្ឋានអរិសេតព្យុទេវ ។ ចំណែកពោណប្រាហ្មណ៍ គឺដើរ  
 ទៅកាន់ផ្លូវត្រូវ ក្នុងចន្លោះទុក្ខដ្ឋានអរិសេតព្យុទេវ ។ ពោណ-  
 ប្រាហ្មណ៍ ក៏បានឃើញកងចក្រព័ន្ធច្បាយ មួយពាន់ក្នុងស្នាមព្រះបាទព័ន្ធ  
 គូរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដែលប្រកបដោយខ្លួនកងទ័ពដុំចំបូណ៌ ដោយ  
 អាការគ្រប់យ៉ាង លុះឃើញហើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះផ្សំចុះថា យើង  
 អស្ចារ្យណាស់ហ្ន៎ យើងមិនដែលមានទេ ស្នាមដើរព័ន្ធព័ន្ធដែល  
 មានដល់មនុស្សធម្មតាទេ ។ គ្រាពោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់យាងវិបរ  
 ចេញពីផ្លូវ ហើយទ្រង់គង់ផ្គត់ព្រះវិទូន ដម្កល់ព្រះកាយឲ្យក្រង់តម្រង់ព្រះ  
 ស្មារតីឲ្យទើងក្រោមម្លប់ឈើមួយ ។ ឯពោណប្រាហ្មណ៍ដើរទៅតាមស្នាម  
 ព្រះបាទព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏បានឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគ គួរជាទីជ្រុះ  
 ថ្លា ជាទីរករាយ មានព្រះវង្សិយស្ងប់រម្ងាប់ មានព្រះហឫទ័យស្ងប់ស្ងួត  
 បានដល់នូវអហត្តមគ្គ ទ័ពអហត្តមគ្គសមាធិដ៏ទុក្ខម ស្រគត់ស្រគត់ រម្យ  
 ទម មានវង្សិយក្សហើយ ជាចុក្កលដ៏ប្រសើរគង់ក្រោមម្លប់ឈើមួយ  
 លុះឃើញហើយ ក៏ចូលទៅក្រោមព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់



ន ទោ អហំ ព្រាហ្មណ មនុស្សោ កវិស្សត្តិ  
 វិនិ អថ(១) កោចរហិ កវំ កស្សត្តិ ។  
 យេសំ ទោ អហំ ព្រាហ្មណ អាសវំ អប្បហ័នត្តា  
 ទេវោ កវេយ្យំ តេ មេ អាសវំ ចហំ ធា ឧច្ឆិទ្ធម្មលា  
 តាលាវត្តុកតា អនការំ កតា(២) អាយតីអនុប្បា-  
 ននម្មា យេសំ ទោ អហំ ព្រាហ្មណ អាសវំ  
 អប្បហ័នត្តា កទ្ធា កវេយ្យំ... យក្សោ កវេយ្យំ...  
 មនុស្សោ កវេយ្យំ តេ មេ អាសវំ ចហំ ធា  
 ឧច្ឆិទ្ធម្មលា តាលាវត្តុកតា អនការំ កតា អាយតី-  
 អនុប្បាននម្មា ។ សេយ្យថា មិ ព្រាហ្មណ ឧប្បលំ  
 វំ បទុមំ វំ បុណ្ណវិកំ វំ ឧទតេ ជាតំ ឧទតេ  
 សំវឿ ឧទតំ អច្ចុក្កម្ម(៣) តិដ្ឋតិ អនុបលិត្តំ ឧទតេ ឧ  
 ឯវមេវ ទោ អហំ ព្រាហ្មណ លោកេ ជាតោ លោកេ  
 សំវន្តោ លោកំ អភិក្កយ្យ វិហារមិ អនុបលិត្តោ  
 លោកេ ឧ ពុទ្ធាតិ មិ ព្រាហ្មណ ធារហិតិ ។

១ វ. អថ ។ ២ យេកុយ្យេ អនការំ កតា វិស្សតិ ។ ៣ ម. ទេវា បុគ្គម្ម ។

លោកោលថ ហ្មលព្រាហ្មណំ ភថាភកវិនិច្ឆិមកើតយេនុស្សេ កាល  
 មេដ្ឋុច្ចៈ តើលោកដំបំរើ ចិនិទៅកើតជាអ្វីទៅ ។ ហ្មលព្រាហ្មណំ  
 មើតថាភកើតជាទៅតា ព្រោះថា ភថាភកមិនបានលះបង់កាសវៈ ទាំង  
 ឡាយណា កាសវៈ ទាំងឡាយនោះ ភថាភកបានលះបង់ស្រឡះ  
 ហើយ បានកាសវៈ លើនិច្ចសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់  
 តែទំនៅ ដូចជាទំនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈ  
 មិនកើតឡើងទៅទៀត ហ្មលព្រាហ្មណំ មើតថាភកកើតជាគន្ធា  
 ព្រោះភថាភកមិនទាន់បានលះបង់នូវកាសវៈ ទាំងឡាយណា ... មើកើត  
 ជាយក្ខ... មើកើតជាមនុស្ស កាសវៈ ទាំងឡាយនោះ ភថាភកបានលះ  
 បង់ស្រឡះហើយ បានកាសវៈ លើនិច្ចសគល់អស់ហើយ ធ្វើឲ្យនៅ  
 សល់តែទំនៅ ដូចជាទំនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជា  
 សភាវៈមិនកើតឡើងទៅទៀត ។ ហ្មលព្រាហ្មណំ ក្នុងព្រលឹកក្នុង ក្នុង  
 ឈូកក្រហមក្នុង ក្នុងឈូកសក្កិ កើតឡើងក្នុងទឹក ចំរើនឡើងក្នុងទឹក  
 ដុះផុតពីទឹក មិនជាប់ដោយទឹកវិញទេ យ៉ាងណាមិញ ហ្មលព្រាហ្មណំ  
 ភថាភកដែលកើតឡើងក្នុងលោក ចំរើនឡើងក្នុងលោក វេចន៍គ្រប  
 សន្តិស្តវលោក មិនបានជាប់ចំពាក់ដោយលោកវិញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ  
 ហ្មលព្រាហ្មណំ អ្នកចូរចំណាំភថាភកថា ព្រះពុទ្ធដ្ឋេច្ឋេច្ឋៈ ។

យេន ទេវបបត្យស្ស កន្ទុញ្ចា វា វិហង្គមោ  
 យក្ខត្តំ យេន កង្កេយ្យំ មនុស្សត្តញ្ច អត្តដេ  
 តេ មយ្ហំ អាសវា ទីណា វិទូស្តា វិទឡីកតា ។  
 បុណ្យវិកំ យថា ឧត្តំ(១) តោយេន ទុបលិប្បតិ  
 ទុបលិប្បាមិ លោកេន ភស្មា តុដ្ឋោស្មិ ព្រាហ្មណាតិ ។

(៣៨) ចត្វាហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមម្ពាតតោ  
 ភិក្ខុ អភព្វោ បរិហាយាយ ធិញ្ញានស្សេវ សន្តិកេ ។  
 ភកតមេហិ ចត្វាហិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 សីលសម្មុទ្ធោ ហោតិ ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តន្ទារោ  
 ហោតិ កោជនេ មត្តញ្ច ហោតិ ជាតិវិយំ អនុយុត្តោ  
 ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលសម្មុទ្ធោ  
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ  
 ចាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហារតិ អាចារកោចរសម្មុទ្ធោ

១ ១. ម. យថា វិទូ ។

ភថាគតតប្ប្រិកើតជាបេរិយា បូកើតជាគន្ធាត្រាច់ទៅរាល  
 ភាកាស ព្រោះពាសវៈណាត្តិ តប្ប្រិដល់ខ្លួនភាពនៃ  
 ខ្លួនជាយក្ខ ទីនឹងជួបប្រទះខ្លួនខ្លួនជាមនុស្ស ព្រោះ  
 អាសវៈណាត្តិ អាសវៈទាំងអស់នោះ របស់គេជាគតអស់  
 ហើយ បានកំចាត់បង់ហើយ ធ្វើឱ្យរហូតចំណងហើយ ។  
 ផ្តុំឈ្នួកស ដុះឡើងផុត (ពិទឹក) មិនជាប់ដោយ  
 ទឹកយ៉ាងណា ភថាគតមិនជាប់ដោយលោកយ៉ាងនោះ  
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះហេតុនោះ ភថាគតជាព្រះពុទ្ធ ។

(៣៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង  
 មិនគួរសាបសូន្យ តែនៅក្នុងទីជិតនៃព្រះទីត្រាន ។ ប្រកបដោយ  
 ធម៌ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ  
 ជាអ្នកមានសីលបរិច្ចណ៍ ១ ជាអ្នកមានទ្វារគ្រប់គ្រងហើយក្នុងឥន្ទ្រិយ  
 ទាំងឡាយ ១ ជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងកោជន៍ ១ ជាអ្នកប្រកបរឿយ ។  
 ខ្លួនការភ្នាក់លើក ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានសីលបរិច្ចណ៍  
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមាន  
 សីល សង្រួមក្នុងពុតិមោក្ខសំវរៈ បរិច្ចណ៍ដោយអាចារៈ ទីនឹងតាចរៈ



អណ្តាមន្តសុ វង្ខេសុ ភយនស្សវី សមាទាយ សិក្ខាតិ  
 សិក្ខាមនេសុ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីល-  
 សម្មាឆ្នា ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 សង្ខិយេសុ កុត្តន្ទារោ ហោតិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុ ចក្កុនា វ្យំ ទិស្វា ន និមិត្តត្តាហី ហោតិ  
 នាទុព្យញ្ញនត្តាហី យន្ទានិករណាមេធំ ចក្កុទ្ធិយំ  
 អសំវុតំ វិហារង្គំ អភិជ្ឈនោមនស្សា ចាបកា  
 អកុសលា ធម្មា អន្ទាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវាយ  
 បដិបដ្ឋតិ រក្ខតិ ចក្កុទ្ធិយំ ចក្កុទ្ធិយេ សំវា  
 អាបដ្ឋតិ សោតនន សង្កំ សុត្វា... យានេន តង្គំ  
 យាយិត្វា... និក្ខយ វសំ សាយិត្វា... កាយេន  
 ដោដ្ឋតំ ធុសិត្វា... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្ត-  
 ត្តាហី ហោតិ នាទុព្យញ្ញនត្តាហី យន្ទានិករ-  
 ណាមេធំ មន្តិទ្ធិយំ អសំវុតំ វិហារង្គំ អភិជ្ឈនោម-  
 នស្សា ចាបកា អកុសលា ធម្មា អន្ទាស្សវេយ្យំ  
 តស្ស សំវាយ បដិបដ្ឋតិ រក្ខតិ មន្តិទ្ធិយំ  
 មន្តិទ្ធិយេ សំវា អាបដ្ឋតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុ សង្ខិយេសុ កុត្តន្ទារោ ហោតិ ។

អ្នកឃើញនូវភ័យក្នុងវោសាស្រាវីរបស់បង្គោលសេវាជាអសិក្សក្នុងសិក្ខាមន  
 ពាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានសីលបរិបូណ៌យ៉ាងនេះ  
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកមានទ្វារគ្រប់គ្រង ក្នុងវង្ខិយ  
 ពាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បាន  
 ឃើញរូបដោយចក្ក ហើយមិនក្នុងកាន់នូវនិមិត្ត មិនក្នុងកាន់នូវអនុព្យញ្ញនៈ  
 អភិជ្ឈនីតិពោមនស្សដែលជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់នូវភិក្ខុ  
 ដែលមិនបានសង្រួមចក្កទ្រុឺយ ព្រោះហេតុមិនបានសង្រួមនូវចក្កទ្រុឺយ  
 ណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមនូវចក្កទ្រុឺយនោះ រក្សានូវចក្កទ្រុឺយ ដល់នូវ  
 ការសង្រួមក្នុងចក្កទ្រុឺយ បានព្យសំឡេងដោយគ្រចៀក... បានហិតក្នុង  
 ច្រមុះ ... បានខ្យល់រសដោយអណ្តាត ... ពាល់ត្រូវដៅដេញដោយ  
 ដោយកាយ... ដើរច្បាស់នូវធម្មាម្មណ៍ដោយចិត្ត ជាអ្នកមិនក្នុងកាន់នូវនិមិត្ត  
 មិនក្នុងកាន់នូវអនុព្យញ្ញនៈ អភិជ្ឈនីតិពោមនស្ស ជាអកុសលធម៌  
 ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់នូវភិក្ខុដែលមិនបានសង្រួមចក្កទ្រុឺយ ព្រោះហេតុ  
 មិនបានសង្រួមនូវចក្កទ្រុឺយណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមនូវចក្កទ្រុឺយនោះ  
 រក្សានូវចក្កទ្រុឺយ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងចក្កទ្រុឺយ ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ  
 ភិក្ខុជាអ្នកមានទ្វារគ្រប់គ្រងហើយ ក្នុងវង្ខិយពាំងឡាយយ៉ាងនេះឯង ។

ក្នុងព្រះ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កោដិទេ មន្ត្រី ហោតិ ។ ឥឡ  
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បដិសង្ការ យោធិសោ អាហារំ អាហារមតិ  
 នេវ ធនាយ ធន បទាយ ធន មណ្ឌលាយ ធន វិក្រសនាយ  
 យាវនេវ ឥមស្ស កាយស្ស មិតិយា យាបនាយ  
 វិហិសុបរតិយា ព្រហ្មចរិយាទុក្ខហាយ ឥតិ បុរណាញ  
 វេទនំ បដិហង្គមំ ធរញ វេទនំ ធន ទុច្ចារេស្សមិ  
 យាត្រា ច មេ ភវិស្សតិ អនវដ្ឋតា ច ជាសុវិហារោ  
 ចាតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កោដិទេ មន្ត្រី  
 ហោតិ ។ ក្នុងព្រះ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជាតិវិយំ  
 អនុយុត្តោ ហោតិ ។ ឥឡ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធិវសំ  
 ចន្តមេន ធិសង្កាយ អាវណិយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ  
 បរិសោធនតិ រត្តិយា បវេមំ យាមំ ចន្តមេន  
 ធិសង្កាយ អាវណិយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធនតិ  
 រត្តិយា មជ្ឈិមំ យាមំ ធនុរណោន បស្សន  
 សីហសេយ្យំ កប្បេតិ ចានេន ចានំ អប្បាធាយ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធិកុំប្រមាណកុំភិកោដន តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គឺចារណាដោយទុបាយ  
 ខែបញ្ញាទ័និចរិកោតទូរំណហរ ដើម្បីលេងកំទេ ដើម្បីស្រវឹងកំទេ ដើម្បី  
 ប្រដាប់តាកំភិក្ខុកាយកំទេ ដើម្បីឲ្យដូរជន់សម្បុកំទេ ដើម្បីទ័និ  
 ឲ្យតាំងនៅខែកាយនេះ ដើម្បីទ័និញ្ចាវិនិច្ឆ័យឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី  
 ទ័និចបាត់បង់ខ្យល់សេចក្តីលំបាក ដើម្បីទ័និអនុគ្រោះដល់ព្រហ្មចារ្យប៉ុណ្ណោះ  
 ឯង អាត្មាអញទ័និយាត់បង់ខ្យល់ខែនាពាស័ផនិ មិនឲ្យខែនាថ្មីកើត  
 ឡើងផង កិរិយាប្រព្រឹត្តទៅខែនិយាបថវាំង ៤ ក្តី សេចក្តីមិនមានទោសក្តី  
 កិរិយានៅសប្បាយក្តី ទ័និមានដល់អាត្មាអញផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 កុំជាអ្នកដឹងប្រមាណ កុំភិកោដន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ពុទ្ធិកុំ ជាអ្នកប្រកបរឿយៗ ទូរំការភ្នាក់លើក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចូលទៅច្រើនក្នុងវេលាថ្ងៃ សំអាត  
 ចិត្តចាកការណីយធម៌ទាំងឡាយ ចូលទៅច្រើន អស់បឋមយាមខែ  
 ក្រី សំអាតចិត្តចាកការណីយធម៌ទាំងឡាយ សម្រេចសីហសេយ្យ  
 ដោយចង្អៀងទាំងស្តាំ អស់មជ្ឈិមយាមខែក្រី កម្រិតជើងលើជើង

សុភោ សុខ្យជាតោ ទុដ្ឋានសញ្ញា មនសិករិទ្ធា  
 វត្តិយា មជ្ឈិមំ យាមំ មច្ចុដ្ឋាយ ចន្តមេន  
 ធិសដ្ឋាយ អាវណិយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធនេតិ ។  
 ឯវំ ខោ កិក្ខុវេ កិក្ខុ ជានិវយំ អនុយុត្តោ  
 ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ កិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ  
 សមុទ្ធាតតោ កិក្ខុ អកត្វោ បរិហានាយ  
 ធិត្វានស្សេវ សន្តិគេតិ ។

សីលេ មតិដ្ឋិទោ កិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ ច សំវុតោ  
 កេនិធម្មំ ច មត្តញ្ញា ជានិវយំ អនុយុត្តាតិ  
 ឯវំ វិហារោតាបិ<sup>(១)</sup> អហោរត្តមត្តដ្ឋិទោ  
 ការយំ តុសលំ ធម្មំ យោកត្តេមស្សេ មត្តិយា  
 អប្បវាទរតោ កិក្ខុ មមាទេ កយទស្សិ វា  
 អកត្វោ បរិហានាយ ធិត្វានស្សេវ សន្តិគេតិ ។

១ ម. វិហារភាគី ។ ឧ. ឯវំ វិហារោតាបិ ។

មានស្មារតី ជាអ្នកដឹងខ្លួន ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តនូវវេទនាសញ្ញា ដល់បច្ច័យយោម  
 នៃរាត្រី ក្រោកឡើង ចូលទៅចង្រ្កឹម សំអាតចិត្តចាកការណ៍យធម៌ទាំង  
 ឡាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកប្រកបរឿយៗនូវការភ្ញាក់លឺក  
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤  
 នេះ មិនគួរសាបសូន្យ តែងទៅក្នុងទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ។

ភិក្ខុបិតទៅក្នុងសីលផង សង្រួមក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ  
 ផង ដឹងប្រមាណ ក្នុងភោជនផង ប្រកបរឿយៗ  
 ក្នុងការភ្ញាក់លឺកផង កាលភិក្ខុប្រកបដោយសេចក្តី  
 ព្យាយាម មិនខ្ជិលច្រអូសទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ចំរើននូវ  
 កុសលធម៌ ដើម្បីដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាទីក្សមចាក  
 យោគៈយ៉ាងនេះ ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុង  
 សេចក្តីមិនប្រមាទ ឬឃើញភ័យ ក្នុងសេចក្តីប្រមាទ  
 មិនគួរដើម្បីសាបសូន្យ តែងទៅក្នុងទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ។

[៣៧] បទុណ្ណប្បទ្វេកសទ្វោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 សមវយសដ្ឋេសនោ បស្សន្តកាយសង្ខារោ បដិលីនោតិ  
 វុទ្ធតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បទុណ្ណប្បទ្វេកសទ្វោ  
 ហោតិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ យានិ តានិ បុថុ-  
 ស្សមណាព្រាហ្មណានិ បុថុប្បទ្វេកសទ្វានិ សេយ្យដិទំ  
 សស្សនោ លោកោតិ វា អសស្សនោ លោកោតិ វា  
 អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវិ  
 តំ សវ័ន្តិ វា អញ្ញំ ជីវិ អញ្ញំ សវ័ន្តិ វា ហោតិ  
 តថាគតោ បរម្មណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ  
 បរម្មណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ  
 បរម្មណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ  
 បរម្មណាតិ វា សទ្ធានិ(១) តានិ ទុណ្ណានិ ហោន្តិ បទុ-  
 ណ្ណានិ ចត្តានិ វុទ្ធានិ មុត្តានិ បហីនានិ បដិទិស្សដ្ឋានិ ។  
 វិវិ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បទុណ្ណប្បទ្វេកសទ្វោ ហោតិ ។  
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមវយសដ្ឋេសនោ ហោតិ ។

១ ខ. សព្វានិស្ស ។ ម. សព្វានិស្ស ។

[៣៧] ម្ចាស់ភិក្ខុព្រាហ្មណ ភិក្ខុវេ វេលាពេលកាលយោថា អ្នក  
 មានបច្ចេកសច្ចៈបរម្មាចន័ហើយ ១ មានការស្វែងរកលះលង្ហើយដោយ  
 ចរិច្ចណិ ១ មានកាយសង្ខារស្ងប់ម្យ៉ាង ជាអ្នកពួនសម្លៀក ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
 ព្រាហ្មណ ចុះភិក្ខុជាអ្នកមានបច្ចេកសច្ចៈបរម្មាចន័ហើយ តើដូចម្តេច ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុព្រាហ្មណ ពួកបច្ចេកសច្ចៈដ៏ច្រើនណា របស់ពួកសមណៈនឹង  
 ព្រាហ្មណ៍ដ៏ច្រើន ដោយយល់ថា លោកទៀងដូច្នោះក៏មាន លោកមិនទៀង  
 ដូច្នោះក៏មាន លោកមានទីបំផុតដូច្នោះក៏មាន លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នោះក៏  
 មាន ដីវិគនោះគឺសវ័រៈនោះ ដូច្នោះក៏មាន ដីវិគដទៃសវ័រៈដទៃដូច្នោះក៏មាន  
 សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀតដូច្នោះក៏មាន សត្វស្លាប់ទៅ មិនកើតទៀតដូច្នោះ  
 ក៏មាន សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ដូច្នោះក៏មាន សត្វ  
 ស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ដូច្នោះក៏មាន  
 ពួកបច្ចេកសច្ចៈ ព្រាហ្មណ៍នោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចរម្តេចន័ហើយ  
 កំចាត់បង្ហើយ លះលង្ហើយ ខ្ចាក់ចោលហើយ ច្បូកចេញហើយ  
 បណ្តេញចង្ហើយ បំបាត់បង្ហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រាហ្មណ ភិក្ខុជាអ្នក  
 មានបច្ចេកសច្ចៈបរម្មាចន័ហើយ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រាហ្មណ  
 ចុះភិក្ខុអ្នកមានការស្វែងរកលះលង្ហើយ ដោយចរិច្ចណិ តើដូចម្តេច ។

ឥឡាន កិក្ខុវេ កិក្ខុវេ កាសេសនា បហីនា ហោតិ ។  
 កវេសនា បហីនា ហោតិ ព្រហ្មចរិយេសនា បដិច្ច-  
 ស្សនា ហោតិ ។ ឯវំ ចោ កិក្ខុវេ កិក្ខុ សមវយេសដ្ឋេ-  
 សនោ ហោតិ ។ កថញ្ច កិក្ខុវេ កិក្ខុ បស្សន្តិកាយ-  
 សម្ព័រោ ហោតិ ។ ឥឡាន កិក្ខុវេ កិក្ខុ សុខស្ស ច  
 បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុត្រា សោមនស្ស-  
 នោ មនស្សានំ អនុវ័នា អនុក្ខមស្សានំ ទុបេត្តោ សតិ-  
 ចារិស្សន្តិ ចកុត្តំ ឈានំ ទុបសម្មជ្ជំ វិហារតិ ។ ឯវំ  
 ចោ កិក្ខុវេ កិក្ខុ បស្សន្តិកាយសម្ព័រោ ហោតិ ។  
 កថញ្ច កិក្ខុវេ កិក្ខុ បដិលីនោ ហោតិ ។ ឥឡាន  
 កិក្ខុវេ កិក្ខុវេ អស្មិមនោ បហីនោ ហោតិ ទុច្ឆិទ្ធិយុលោ  
 តាលាវត្ថុគរោ អនកាវំ គរោ អាយតិអនុប្បាទ-  
 ធម្មា ។ ឯវំ ចោ កិក្ខុវេ កិក្ខុ បដិលីនោ ហោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្វែងរកកាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ លះបង់ហើយ  
 (ដោយអនាគាមិមគ្គ) ការស្វែងរកភិក្ខុលះបង់ហើយ (ដោយអហោត្តមគ្គ)  
 ការស្វែងរកព្រហ្មចារ្យ ភិក្ខុបានរៀបចំហើយ (ដោយអហោត្តមគ្គ) ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានការស្វែងរកលះបង់ហើយ ដោយបរិបូណ៌  
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអ្នកមានកាយសង្ខារស្ងប់  
 រៀបចំ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះ  
 លះបង់សុខផង ព្រោះលះបង់ទុក្ខផង ព្រោះលះបង់សោមនស្ស ពោធិមនស្ស  
 ក្នុងកាលមុនផង ដល់ទៅចក្ខុជណ្ណមិទ្ធកុក មិនទុក មិនសុខ មានទេវតានឹង  
 សតិដ៏ចម្រើន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកមានកាយសង្ខារស្ងប់រៀបចំ  
 ហើយ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអ្នកព្រួយសម្លឹង តើ  
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អស្មិមានៈ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ លះបង់  
 ហើយ គាត់រំលែងចូលចោលហើយ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទី  
 នៅនៃដើមភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនទាក់ទងច្បងគេទៅ  
 ទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកព្រួយសម្លឹង យ៉ាងនេះឯង ។

ឃុំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បទុណ្ណាប្បទេកសន្តោ សមវយ-  
សន្នេសនោ បស្សន្តកាយសង្ខារោ ចដិលីនោតិ វុទ្ធាតិ ។

កាមេសនា កវេសនា ព្រហ្មចរិយេសនា សហ  
នតិ សច្ចបរាមាសោ ទិដ្ឋិដ្ឋាបា សមុស្សយា  
សព្វាកវិត្តស្ស តណ្ហាត្តិយវិមុត្តិនោ  
ឯសនា ចដិវិស្សដ្ឋា ទិដ្ឋិដ្ឋាបា សមុហតា  
សវេសន្តោ សនោ ភិក្ខុ បស្សន្តោ អចរាជិតោ  
មាណសិសមយា តុន្តោ ចដិលីនោតិ វុទ្ធាតិ ។

[៤០] អថទោ ទុដ្ឋយោ ព្រាហ្មណោ យេន កកវា  
តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា កកវតា សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោ-  
ទនិយំ កកវំ សារាណិយំ វិតិសារត្វា ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។  
ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធា ទោ ទុដ្ឋយោ ព្រាហ្មណោ កកវន្តំ  
ឯតទភេច កវិចិ នោ តោតោ យញ្ញំ វណ្ណាតីតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលគេហៅថា មានយោគសន្តិយៈមានបង្ក  
ហើយ មានការស្វែងរក លះលង់ហើយ ដោយបរិច្ចាណិ មានកាយ-  
សង្ខារស្ងប់រម្ងាប់ ជាអ្នកព្រមសម្លឹង យ៉ាងនេះឯង ។

ការប្រកាន់ថា ពិតដូច្នោះៗ នឹងជាទីតាំងនៃទិដ្ឋិ ភិក្ខុជក  
ទោលហើយ ការស្វែងរកនិងការស្វែងរកតាម វិស្វនិរក  
ភពព្រមទាំងការស្វែងរកព្រហ្មចារ្យ នឹងទីតាំងនៃទិដ្ឋិ  
ភិក្ខុអ្នកប្រាសចាកគម្រោងកង្កែបគ្រោះទាំងពួង អ្នករួចផុត  
ស្រឡះ ព្រោះគេសំទៅនៃតណ្ហា បានលះបង់ហើយ  
បានជកៈចាលហើយ ភិក្ខុនោះឯង ជាអ្នកស្ងប់  
រម្ងាប់ មានស្មារតី មានកាយនឹងចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ មិន  
ចាញ់គិលេស ជាអ្នកដឹងនូវសច្ចៈ ព្រោះស្គាល់ច្បាស់នូវ  
មានៈ គេហៅថា ជាអ្នកព្រមសម្លឹង ។

[៤០] គ្រានោះ ទុដ្ឋយព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅកាលព្រះមាន  
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះ  
មានព្រះភាគ លុះបន្ទាប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែល  
គួររើកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះទុដ្ឋយព្រាហ្មណ៍  
អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ  
ថា ព្រះភាគអដ្ឋចំរើន សរសើរតោរចូលរលស់យើងដែរឬទេ ។

ឧ ទោ អហំ ព្រាហ្មណ សត្វំ យត្ថំ វណ្ណមិ ឧ  
 បទាហំ ព្រាហ្មណ សត្វំ យត្ថំ ឧ វណ្ណមិ ។ យថារូប  
 ឧ ទោ ព្រាហ្មណ យត្ថោ តាហំ ហត្ថានិ អជេន្យតា  
 ហត្ថានិ កុត្តុដស្តុតា ហត្ថានិ វិជា ទាលា សង្កតំ  
 អាបជ្ជនិ វិវុចំ ទោ អហំ ព្រាហ្មណ សារម្មំ  
 យត្ថំ ឧ វណ្ណមិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ វិវុចញ្ញំ  
 ព្រាហ្មណ សារម្មំ យត្ថំ ឧ ឧបសង្កមនិ អរហន្តោ វា  
 អរហន្តមកំ វា សមាបន្តា ។ យថារូប ឧ ទោ  
 ព្រាហ្មណ យត្ថោ ទេវ តាហំ ហត្ថានិ ឧ អជេន្យតា  
 ហត្ថានិ ឧ កុត្តុដស្តុតា ហត្ថានិ ឧ វិជា ទាលា  
 សង្កតំ អាបជ្ជនិ វិវុចំ ទោ អហំ ព្រាហ្មណ ឧ វារម្មំ  
 យត្ថំ វណ្ណមិ យទិទំ ឧទុទានំ អនុកុលយត្ថំ ។  
 តំ តិស្ស ហេតុ ។ វិវុចញ្ញំ ព្រាហ្មណ ឧ វារម្មំ យត្ថំ  
 ឧបសង្កមនិ អរហន្តោ វា អរហន្តមកំ វា សមាបន្តា ។

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ គឺជាគតិមនសសរសើរការបូជា ជាងវារម្មំ ទេ ព្រាហ្មណ  
 តែគឺជាគតិមនសសរសើរការបូជា ជាងវារម្មំ ទេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ  
 គេសម្លាប់គោតាំងឡាយ សម្លាប់ព័តទិន្នចៀមតាំងឡាយ សម្លាប់មាត់  
 ទិន្នច្រកតាំងឡាយ សត្វតាំងឡាយផ្សេង ។ ក៏ដល់ទូរសេចក្តីស្ងប់ ព្រោះ  
 ការបូជាមានសភាពយ៉ាងណា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ គឺជាគតិមនសសរសើរ  
 ការបូជាប្រកបដោយសេចក្តីអន្តរាយ យ៉ាងនោះឡើយ ។ ដំណើរនោះ  
 ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ ព្រោះថា ព្រះអរហន្តតាំងឡាយក្តី  
 ចុក្តលតាំងឡាយ អ្នកដល់ទូរអរហន្តមក្តី មិនដើរទៅដិតការបូជាប្រកប  
 ដោយសេចក្តីអន្តរាយ មានសភាពយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ  
 គេមិនសម្លាប់គោតាំងឡាយ មិនសម្លាប់ព័តទិន្នចៀមតាំងឡាយ មិន  
 សម្លាប់មាត់ទិន្នច្រកតាំងឡាយ សត្វតាំងឡាយផ្សេង ។ ក៏មិនស្ងប់  
 ព្រោះការបូជា មានសភាពយ៉ាងណា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ គឺជាគតិមនស  
 សរសើរការបូជា ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីអន្តរាយ មានសភាពយ៉ាង  
 នេះ គឺទិច្ចបានទីដិតការបូជាតាមលំអានត្រកូល ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុ  
 អ្វី ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ ព្រោះថា ព្រះអរហន្តតាំងឡាយក្តី ចុក្តល  
 តាំងឡាយ អ្នកដល់ទូរអរហន្តមក្តី តែងតែញចិត្តការបូជាដែលមិនប្រកប  
 ដោយសេចក្តីអន្តរាយ មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

អស្សមេធំ បុរិសមេធំ សម្មាសាសំ កំណេយ្យំ<sup>(១)</sup> និរុត្តន្តិ  
 មហាយញ្ញា មហាម្ពលា ន គេ ហោន្តិ មហាម្ពលា ។  
 អដេឡកា ច គារោ ច វិរិណ យត្ត ហញ្ញា  
 ន កំ សមត្តតា យញ្ញំ ឧបយន្តិ មហាសិលោ ។  
 យញ្ញ យញ្ញំ និរម្ពំ យដេឡកុលំ សនា<sup>(២)</sup>  
 នាដេឡកា ច គារោ ច<sup>(៣)</sup> វិរិណ យត្ត<sup>(៤)</sup> ហញ្ញា ។  
 តញ្ញ សមត្តតា យញ្ញំ ឧបយន្តិ មហាសិលោ  
 ឯវំ យដេឡ មេធាវី ឯសោ យញ្ញា មហាម្ពលា ។  
 ឯវំ ហិ<sup>(៥)</sup> យដេឡានស្ស សេយ្យោ ហោតិ ន ចាបិយោ  
 យញ្ញា ច វិបុលោ ហោតិ បសីនន្តិ ច ទេវតាតិ ។

១ ខ. វិបេយ្យំ ។ ២ ខ. ម. យេ ច យញ្ញា និរម្ពោ យន្តិ អនុកុលំ សតា ។  
 ៣ ខ. ម. អដេឡកា ច គារោ ច ។ ៤ ខ. ម. ទេត្ត ។ ៥ ខ. ឯវំ ហិ ។

ការបូជាធំ មានកិច្ចវិធីលក្ខណ៍ច្រើន គឺការសម្រាប់  
 សេះ សម្រាប់បុរស ការទុកដាក់មនុស្ស ដោយប្រពៃ  
 ការពោលពាក្យជាច្រើន ផ្ទះមិនបាច់មានគន្លឹះច្រា  
 ការបូជាធំទាំងនោះ មិនមានផលឡើយ គេសម្រាប់ព្រះនិរិ  
 ចៀមក្តី គោតាំងឡាយក្តី ពួកសត្វផ្សេងៗ ក្តី ព្រោះការបូជា  
 ណា ពួកបុគ្គលអ្នកដល់ខ្ញុំអហោត្តមគ្គ នឹងបុគ្គលអ្នកស្វែង  
 រកខ្ញុំគុណដ៏ធំ (ព្រះអរហន្ត) តែងមិននិយមនូវការ  
 បូជានោះទេ ។ ពួកដទៃបូជាសព្វកាល ទូរយញ្ញាណ  
 ដែលមិនប្រកប ដោយសេចក្តីអន្តរាយ តាមលំអាននៃ  
 ត្រកូលក្តី គេមិនសម្រាប់ពួកព្រះនិរិចៀម ឬពួកគោបូ  
 ក៏ពួកសត្វផ្សេងៗ ព្រោះការបូជាណា ក្តី ពួកបុគ្គល  
 អ្នកដល់ខ្ញុំអហោត្តមគ្គ នឹងបុគ្គលអ្នកស្វែងរកខ្ញុំ  
 គុណដ៏ធំ (ព្រះអរហន្ត) ទើបពេញចិត្តការបូជា  
 នោះទេ ។ អ្នកប្រាជ្ញ ត្រូវបូជាយ៉ាងនេះ ការបូជាខ្ញុំ  
 មានផលច្រើន ។ ក៏កាលបុគ្គលបូជាយ៉ាងនេះ  
 ទើបប្រសើរមិនមានបាប ការបូជា ឈ្មោះថា មាន  
 ផលច្រើនផង ទេវតាតាំងឡាយ តែងជ្រះថ្លាផង ។



(៤១) អថ ខោ ឧទាយិ ព្រាហ្មណោ យេន  
 កតវា តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា កកវតា សន្តិ  
 សម្មាទិ សម្មាទិយំ កតំ សារាណិយំ  
 វិតិសារត្វា ឯកមន្តំ ជិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ជិសិទ្ធោ  
 ខោ ឧទាយិ ព្រាហ្មណោ កកវន្តំ ឯកទរោច  
 កវំបិ ខោ តោតមោ យញ្ញំ វណ្ណាតិទិ ។ ន  
 ខោ អហំ ព្រាហ្មណ សត្វំ យញ្ញំ វណ្ណាមិ ន  
 បទាហំ ព្រាហ្មណ សត្វំ យញ្ញំ ន វណ្ណាមិ ។  
 យថារូបេ ខោ ព្រាហ្មណ យញ្ញោ តារោ ហញ្ញនិ  
 អដេឡកា ហញ្ញនិ កុក្កិដស្កកា ហញ្ញនិ  
 វិជា ខាលា សង្កតំ អាបដ្ឋន្តំ ឯវរូបំ ខោ អហំ  
 ព្រាហ្មណ សារម្ពំ យញ្ញំ ន វណ្ណាមិ ។ តំ តិស្ស  
 ហេតុ ។ ឯវរូបញ្ញំ ព្រាហ្មណ សារម្ពំ យញ្ញំ ន  
 ឧបសន្តមន្តំ អហត្ថោ វា អហត្តមត្តំ វា សមាបត្តា ។  
 យថារូបេ ច ខោ ព្រាហ្មណ យញ្ញោ ទេវ តារោ ហញ្ញនិ  
 ន អដេឡកា ហញ្ញនិ ន កុក្កិដស្កកា ហញ្ញនិ

(៤១) ព្រាហ្មនោ ខោយិ ព្រាហ្មណំ ចូលទៅ គាល់ ព្រះហឫទ័យ ព្រះកាត  
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះ  
 កាត លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលនូវរីករាយ នឹងពាក្យដែលនូវរលឹកហើយ  
 អន្តិយកងទ័សមគ្គ ។ លុះខោយិ ព្រាហ្មណំ អន្តិយកងទ័សមគ្គហើយ  
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះកាតថា ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សរសើរ  
 ការចូរារបស់យើងដែលខ្ញុំខេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណំ គថាគតមិនសរសើរ  
 ការចូរាជាតាំងអស់ខេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណំ ប៉ុន្តែគថាគត មិនមែនជាមិន  
 សរសើរការចូរាជាតាំងអស់ខេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណំ គេសម្លាប់គាតាំង  
 ឡាយ សម្លាប់ព្រំព័ទ្ធនឹងចៀមតាំងឡាយ សម្លាប់មាន់នឹងជ្រូកតាំងឡាយ  
 សត្វតាំងឡាយផ្សេងៗ ស្តាប់ព្រោះការចូរាមានសភាពយ៉ាងណា ម្ចាស់  
 ព្រាហ្មណំ គថាគតមិនសរសើរការចូរាប្រកបដោយសេចក្តីអន្តរាយ មាន  
 សភាពយ៉ាងនោះឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណំ  
 ព្រោះថា ព្រះអរហន្តតាំងឡាយក្តី បុគ្គល តាំងឡាយអ្នកដល់នូវអរហត្តមគ្គ  
 ក្តី មិននិយមការចូរា ប្រកបដោយសេចក្តីអន្តរាយ មានសភាព  
 យ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណំ គេមិនសម្លាប់គាតាំងឡាយ  
 មិនសម្លាប់ព្រំព័ទ្ធនឹងចៀមតាំងឡាយ មិនសម្លាប់មាន់នឹងជ្រូកតាំងឡាយ

ន វិវា ចារណ សង្ការំ អាចជ្ជន្តិ វិវុចំ  
 ទោ អហំ ព្រាហ្មណ ធិរាម្ហំ យញ្ញំ វណ្ណាមិ  
 យទិទំ ធិទ្ធានំ អនុកុលយញ្ញំ ។ តំ វិស្ស  
 ហេតុ ។ វិវុចញ្ញំ ព្រាហ្មណ ធិរាម្ហំ យញ្ញំ  
 ឧបសង្កមន្តិ អរហន្តោ វា អរហត្តមន្តំ វា  
 សមាបន្តាតំ ។

អភិសង្កតំ ធិរាម្ហំ យញ្ញំ ការលន កម្មវិយំ  
 តាទិសំ ឧបសំយន្តិ(១) សញ្ញតា ព្រហ្មចារិយា(២)  
 វិវេទនា ច យេ លោកេ វិវិវត្តា កុលំ គតិ(៣)  
 យញ្ញមេតំ បសំសន្តិ តុន្តា បុញ្ញស្ស(៤) កោវិទា  
 យញ្ញោ វា យទិ វា សន្តេ ហញ្ញំ(៥) កត្វា យដាវហំ  
 បសន្តចិត្តោ យជតិ សុត្តោត្តេ ព្រហ្មចារិសុ

១ ម. ឧបសង្កមន្តិ ។ ២ ម. ព្រហ្មចារិយា ។ ៣ ម. វិវិវត្តាលំ  
 គតិ ។ ៤ ម. យញ្ញស្ស ។ ៥ ម. ហញ្ញំ ។ ១. ឧត្យ ។

សត្វទាំងឡាយផ្សេងៗ មិនស្ងប់ ព្រោះការប្រយោ យទសភាពហើយណា  
 ម្នាលព្រាហ្មណ៍ គឺជាគភ៌នៃសរសើរ ការប្រយោមិនប្រកបដោយសេចក្តី  
 អន្តរាយ មានសភាពយ៉ាងនេះគឺមិនចូរទន្ទឹងការប្រយោរាល់ពេលនៃក្រកូល។  
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះថា ព្រះអរហន្តទាំង  
 ឡាយក៏ បុគ្គលទាំងឡាយ អ្នកដល់ទូរអរហន្តមន្តក៏ តែងចូលទៅជិត  
 ការប្រយោដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីអន្តរាយ មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

យញ្ញដែលគេតាក់តែងហើយ មិនប្រកបដោយសេចក្តី  
 អន្តរាយ គួរតាមកាល ពួកព្រហ្មចារិបុគ្គល ជាអ្នក  
 សង្រួម តែងចូលទៅជិតទូរយញ្ញប្រាគដដូច្នោះ ព្រះ  
 ពុទ្ធទាំងឡាយ មានកិលេសដូចជាគ្រឿងប្រក់បើក  
 ហើយក្នុងលោក បានប្រព្រឹត្តកន្លងទូរវដ្តក្រកូលនឹង  
 វដ្តគតិ ព្រះអង្គធ្វើវិទ្ធាសក្កិបុណ្យ ទ្រង់សរសើរ  
 ទូរការប្រយោនេះ បុគ្គលមានចិត្តជ្រះថ្លា ធ្វើទូរគ្រឿង  
 ប្រយោដ៏សមគួរ ទោះក្នុងយញ្ញនីបកតិទានក្តី ទោះ  
 ក្នុងការប្រយោ ដោយសញ្ញានិមិត្តទានក្តី ហើយប្រយោ  
 ចំពោះព្រហ្មចារិបុគ្គលទាំងឡាយ ជាស្រែបុណ្យដ៏ល្អ

សុត្តន្តបិដក អង្គក្រិកាយស្ស បក្កនិកាយ

សុហុតំ សុយិដ្ឋំ សម្មត្តំ ធន្តិណោយ្យេសុ យំ តតិ  
 យញ្ញោ ច វិបុលោ ហោតិ បសីទន្តិ ច ទេវតា ។  
 ឯវំ យជិត្វា មេធាវិ សន្នោ មុត្តេន ចេតសា  
 អព្យាបជ្ឈិ សុខំ លោកំ បណ្ឌិតោ ឧបបជ្ឈិតតិ ។

ចក្កវត្តោ ចក្កវត្តោ ។

តស្ស្យត្វានិ

ចក្កោ	សន្តិហោ	សីហោ
ពាសានោ	វិស្សតានោ	បន្ទាមំ
នោលោ	អបរិហានិ	បដិលីនោ
ឧដ្ឋយោ	ឧទាយេន	នេ ធនសាតិ(១) ។

១ ខ. លោកេ អបរិហានិយោ បដិលីនេន ឧដិយោ តេ ទសាតិ ។ ឃ. ទោលោ អបរិហានិយោ បដិលីនោ ឧដិយោ ទាយិទា តេ ទសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គក្រិកាយស្ស បក្កនិកាយ

យញ្ញោណាវផលជនោធ្វើហើយ ចំពោះខត្តិណោយ្យេស្កល  
 តាំងឡាយ (យញ្ញោនោះ) ឈ្មោះថាបូជាហើយដោយ  
 ប្រពៃ បូជាហើយដោយល្អ សម្រេចហើយដោយ  
 ស្រួល ឈ្មោះថា យញ្ញាមានផលច្រើនផង ទេវតា  
 តាំងឡាយតែងជ្រះថ្លាផង ។ បណ្ឌិតជាមេធាវិមានសត្វ  
 មានចិត្តលះ (ទ្រព្យ) បូជាយ៉ាងនេះហើយ វេទន៍  
 ចូលទៅកាន់លោកជាសុខ មិនមានការបៀតបៀន ។

ចប់ ចក្កវត្តទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃបក្កវត្តនោះគឺ

និយាយអំពីចក្កវត្តទី ១ សន្តិហាវត្ត ១ ប្រៀបដោយ  
 សត្វសីហា: ១ ការជ្រះថ្លា ១ វិស្សការព្រាហ្មណ៍ ១  
 ជាតំរប់ ៥ ទោណព្រាហ្មណ៍ ១ ការមិនសាបសូន្យ  
 ( ចាកព្រះនិព្វាន ) ១ ភិក្ខុមានការស្ងប់ស្ងាត់ ១  
 ឧដ្ឋយព្រាហ្មណ៍ ១ ទាយព្រាហ្មណ៍ ១ រួម  
 តាំងអស់ត្រូវជា ១០ ។

លាភិពល្យវគ្គ

(២២) ចតុស្សោ ឥមា ភិក្ខុវេ សមាធិការវា ។

គតមា ចតុស្សោ ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ សមាធិការវា  
ការវិតា តហុលីកតា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារាយ សំវត្តតិ អត្ថំ  
ភិក្ខុវេ សមាធិការវា ការវិតា តហុលីកតា ញាណ-  
ទស្សនប្បដិលាកាយ សំវត្តតិ អត្ថំ ភិក្ខុវេ សមាធិការវា  
ការវិតា តហុលីកតា សតិសម្មជញ្ញាយ សំវត្តតិ  
អត្ថំ ភិក្ខុវេ សមាធិការវា ការវិតា តហុលីកតា  
អាសវាជំ ទយាយ សំវត្តតិ ។ គតមា ច ភិក្ខុវេ  
សមាធិការវា ការវិតា តហុលីកតា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហា-  
រាយ សំវត្តតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិទ្ធោ កាមេហិ  
វិវិទ្ធ អតុសលេហិ ធាម្មហិ សវិតក្កំ សវិចារ  
វិវេកជំ បិទិសុខំ បវេមំ យាជំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ

លាភិពល្យវគ្គ

(២២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមាធិការវា(១) បេះពេទ ២ យ៉ាង ។

សមាធិការវា ២ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមាធិ-  
ការវាដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ  
ដើម្បីនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមាធិការវា  
ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី  
បានខ្យំញាណទស្សនៈ(២) ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមាធិការវា  
ដែលបុគ្គលចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសតិ  
នឹងសម្បជញ្ញៈ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមាធិការវា ដែលបុគ្គលបាន  
ចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់ទៅនៃមាសវៈ  
ទាំងឡាយ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិការវា ដែល  
បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនៅជាសុខ  
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ  
ស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកធម៌ ជាអកុសលទាំងឡាយហើយ  
បានផលនូវបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីភិ  
នឹងសុខ ដែលតើអំពីលេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ជាអារម្មណ៍ សម្រេចសម្រាន្តនៅ

១-២- ចូរមើលតាមនយលក្ខណៈ ក្នុងសង្គ្រឹស្តត្រ ទិយនិកាយ ធម្មមកាត បាដិកវគ្គ ។

វិតក្កវិចារាធំ រូបសមា អដ្ឋត្ថំ សម្មសាទធំ ចេតសោ  
 ឯកោធិការំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិធំ បីតិសុខំ  
 ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ បីតិយា ច វិវតា  
 ឧបេត្តកោ ច វិហារតិ សតោ ច សម្មជាតោ សុខញ្ច  
 កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយា អាចិក្កន្តិ  
 ឧបេត្តកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ  
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ សុខស្ស ច បហាជា ទុក្ខស្ស ច  
 បហាជា បុត្រោ សោមនស្សនោមនស្សានំ អត្តម្ពំមា  
 អទុក្ខមសុខំ ឧបេត្តាសតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថំ ឈានំ  
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។ អយំ<sup>(១)</sup>កិក្កុវេ សមាធិការំចា  
 ការិតា តហុលីកតា ទិដ្ឋម្មសុខវិហារាយ សំវត្ថតិ ។  
 កតមា ច កិក្កុវេ សមាធិការំចា ការិតា តហុលីកតា  
 ញាណទស្សនប្បដិលាកាយ សំវត្ថតិ ។ វេទ កិក្កុវេ

១ ខ. អយំ រុតិ ។

ព្រោះរម្ងាប់ខ្លីវិកក្កុះនឹង វិចារៈ ក៏ចូលទៅកាន់ទុតិយជ្ជានជាធម្មជាត កើត  
 មានក្នុងសន្តានខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាតិស្សា មានសភាព  
 ជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិកក្កុះ មិនមានវិចារៈ មានវិភេទនឹងសុខ  
 កើតអំពីសមាធិតិបបដ្ឋាន សម្រេចសម្រាន្តទៅ ព្រោះប្រាសចាក  
 បីតិផង ជាបុគ្គលព្រះនិយកខ្ព័យផង មានសតិទាំងសម្បជ្ជញ្ញៈផង  
 ទទួលយន្តវិសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយទាំងឡាយ តែងសរសើរនូវ  
 បុគ្គលដែលបាននូវតតិយជ្ជាននោះថា ប្រកបដោយទេវក្ខ មានស្មារតី  
 មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នោះ ព្រោះតតិយជ្ជានណា ក៏បានដល់  
 នូវតតិយជ្ជាននោះ សម្រេចសម្រាន្តទៅ ព្រោះលះចង់នូវសេចក្តីសុខផង  
 លះចង់នូវសេចក្តីទុក្ខផង មានសោមនស្សនឹងទោមនស្សអស់ទៅ ក្នុង  
 កាលមុនផង ក៏បានដល់នូវចក្ខុជ្ជាន ជាធម្មជាតមានការម្មណ៍ មិន  
 មែនជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខតិជាទេវក្ខ មានសតិដ៏បរិសុទ្ធជោយទេវក្ខ  
 សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសមាធិការំចា  
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីទៅ  
 ជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិការំចា ដែល  
 បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវ  
 ញាណទស្សនៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

ភិក្ខុ អាណាគសញ្ញា មនសិករោតិ ទិវាសញ្ញា អធិដ្ឋាតិ  
 យថា ទិវា តថា វត្តិ យថា វត្តិ តថា ទិវា ។ ឥតិ  
 វិវិក្ខេន(១) ចេតសា អបរិយោនទ្ធលេន សប្បកាសំ ចិត្តំ  
 ការវេតិ ។ អយំ ភិក្ខុវេ សមាធិការវា ការីតា ពហុ-  
 លីកតា ញាលានិស្សនប្បដិលាកាយ សំវត្តតិ ។  
 តតមា ច ភិក្ខុវេ សមាធិការវា ការីតា ពហុលីកតា  
 សតិសម្បជញ្ញាយ សំវត្តតិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ  
 វិទិតា វេននា ឧប្បជ្ជន្តិ វិទិតា តិដ្ឋន្តិ(២) វិទិតា អត្តន្តំ  
 តច្ឆន្តិ វិទិតា សញ្ញា... វិទិតា វិភក្តា ឧប្បជ្ជន្តិ វិទិតា  
 តិដ្ឋន្តិ វិទិតា អត្តន្តំ តច្ឆន្តិ ។ អយំ ភិក្ខុវេ សមាធិ-  
 ការវា ការីតា ពហុលីកតា សតិសម្បជញ្ញាយ សំវត្តតិ ។  
 តតមា ច ភិក្ខុវេ សមាធិការវា ការីតា ពហុលី-  
 កតា អាសវាធំ ទយាយ សំវត្តតិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

១ ឧ. ម. វិវិក្ខេន ។ ២ ឧ. ម. បេដិហន្តិ ។

ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវការណាគសញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ក្នុងតន្ត្រី) យើងផ្តោតលើចិត្ត-  
 សញ្ញា (សេចក្តីសំគាល់ក្នុងវេលាថ្ងៃ) គឺថាក្នុងវេលាថ្ងៃយើងណា វេលា  
 យប់ក៏យ៉ាងនោះ ក្នុងវេលាយប់យើងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះដែរ ។  
 ភិក្ខុមានចិត្តស្ងប់ស្ងាត់ មិនមានកិលេសជាគ្រឿងរូបភិក តែងចំរើនចិត្តដែល  
 ប្រកបដោយពន្លឺដោយប្រការផ្សេងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា  
 សមាធិការវា ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ តែង  
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវញាណទស្សនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ  
 សមាធិការវា ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ប្រព្រឹត្ត  
 ទៅ ដើម្បីសតិវិនិច្ឆ័យសម្បជញ្ញាៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា  
 ទាំងឡាយរបស់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ តែងកើតឡើងប្រាកដ តែងបិក  
 នៅប្រាកដ តែងដល់នូវសេចក្តីសំគាល់វិញប្រាកដ សញ្ញា... ប្រាកដ  
 វិភក្តៈទាំងឡាយតែងកើតឡើងប្រាកដ តែងបិកនៅប្រាកដ តែងដល់នូវ  
 សេចក្តីសំគាល់វិញប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសមាធិការវា  
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសតិវិនិច្ឆ័យ  
 សម្បជញ្ញាៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិការវា ដែលបុគ្គលបាន  
 ចំរើនហើយ បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសំគាល់វិទេសវិៈ  
 ទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

បញ្ចសុ ឧបាទានគ្មាន្តេសុ ឧទយព្វយា ទុបស្សី វិហារតិ  
 ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស ឥតិ រូបស្ស អត្តន្តមោ  
 ឥតិ វេទនា ឥតិ វេទនាយ សមុទយោ ឥតិ វេទនាយ  
 អត្តន្តមោ ឥតិ សញ្ញា ឥតិ សញ្ញាយ សមុទយោ  
 ឥតិ សញ្ញាយ អត្តន្តមោ ឥតិ សង្ខារ ឥតិ សង្ខារំ  
 សមុទយោ ឥតិ សង្ខារំ អត្តន្តមោ ឥតិ វិញ្ញាណំ  
 ឥតិ វិញ្ញាណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស  
 អត្តន្តមោតិ ។ អយំ ភិក្ខុវេ សមាធិការវនា ការវិតា  
 ពហុលីកតា អាសវំ ឧយាយ សំវត្តតិ ។ ឥមា ទោ  
 ភិក្ខុវេ មតស្សា សមាធិការវនា ។ ឥទត្ថា បទ មេតំ  
 ភិក្ខុវេ សព្វាយ ភាសិតំ ពារាយនេ បុណ្ណាប្បញ្ញោ ។

សង្ខាយ លោកស្មិ បរោមវរិណី(១)  
 យស្ស្តិតំ ទត្តិ កុហិត្តំ លោកេ  
 សញ្ញា(២)វិទ្ធិមោ អនិយោ ឯវសោ  
 អភាវិ សោ ជាតិជវន្តិ ព្រម្មិតិ(៣) ។

១ ឧ. បរោវរិណី ។ ២ ឧ. សញ្ញា ។ ៣ ឧ. ធាតុវិជយ បារម្មិតិ ។

ពិចារណាយេញរឿយៗ ក្នុងចិត្តដឹងចំណង់ក្នុងវិទ្យាទានក្នុងខ្លួន ។  
 ថា រូបដូច្នោះ ការកើតឡើងនៃរូបដូច្នោះ សេចក្តីអស់ទៅនៃរូបដូច្នោះ  
 វេទនាដូច្នោះ ការកើតឡើងនៃវេទនាដូច្នោះ សេចក្តីអស់ទៅនៃវេទនាដូច្នោះ  
 សញ្ញាដូច្នោះ ការកើតឡើងនៃសញ្ញាដូច្នោះ សេចក្តីអស់ទៅនៃសញ្ញា  
 ដូច្នោះ សង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ ការកើតឡើងនៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ  
 សេចក្តីអស់ទៅនៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ វិញ្ញាណដូច្នោះ ការកើតឡើង  
 នៃវិញ្ញាណដូច្នោះ សេចក្តីអស់ទៅនៃវិញ្ញាណដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 នេះជាសមាធិការវនា ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឱ្យរឿយៗ ហើយ  
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់នៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 សមាធិការវនាមាន ៤ យ៉ាង នេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ  
 គឺជាគតបានគោលហើយ ក្នុងបុណ្ណប្បញ្ញា ត្រង់បរាយនវគ្គ ព្រោះសំដៅ  
 យកសមាធិការវនាទុះ ។

បុគ្គលបានពិចារណាខ្ញុំសភាពធម៌ដ៏ថោកទាប នឹង  
 ទុក្ខម ក្នុងលោក សេចក្តីរីកចំរើន បន្តិចបន្តួចរបស់  
 បុគ្គលណា មិនមានក្នុងលោក គឺជាគតគោលថា  
 បុគ្គលនោះ ជាអ្នកម្ខាត់ (ខ្ញុំសឹកសំគ្រូតិកិលេស)  
 មិនមានផ្សេងគឺសេចក្តីក្រោធ មិនមានទុក្ខ មិនមាន  
 សេចក្តីបាត់ រឿយៗ ឬនឹងខ្ញុំជាតិទាំងឡាយ ។

(២៣) ចន្ទារីមាណិ ភិក្ខុវេ បញ្ញាព្យាគរណាណិ ។  
 គតមាណិ ចន្ទារិ ។ អត្ថិ ភិក្ខុវេ បញ្ញា វិកតសព្យា-  
 គរណិយោ អត្ថិ ភិក្ខុវេ បញ្ញា វិកតសព្យាគរណិយោ  
 អត្ថិ ភិក្ខុវេ បញ្ញា បដិបុត្តាព្យាគរណិយោ អត្ថិ  
 ភិក្ខុវេ វេបដិយោ ។ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ ចន្ទារិ  
 បញ្ញាព្យាគរណាណិ ។

វិកតសវចនំ វិកតំ	វិកត្តវចនាបរិ
តតិយំ បដិបុត្តេយ្យ	ចតុត្ថំ បដិ វាបយេ ។
យោ ច ធនំ តតុ តតុ	ជាបាតិ អនុធម្មតំ
ចតុប្បញ្ញាស្ស កុសលោ	អាហុ ភិក្ខុំ តថាវិធំ ។
ទុកសនោ ទុប្បសហោ	កម្មិកោ ទុប្បចំសិយោ
អថា អត្ថេ អនត្ថេ ច	ឧកយត្ថស្ស(១) កោវិនោ

១ ឧ. ឧ. វាយស្ស ហោរិ ។

(២៣) ប្រាសិក្ខុតាំងឡាយ បញ្ញាព្យាគរណំ (ការធ្វើប្រសូត)  
 នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ បញ្ញាព្យាគរណំ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 តាំងឡាយ បញ្ញាដែលគួរធ្វើនៅកម្មវិធី ១ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បញ្ញា  
 ដែលគួរធ្វើដោយចករវេលកឡិកស្តារ ១ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បញ្ញាដែល  
 គួរសួរគេនៅវិញ្ញាហើយទើបធ្វើ ១ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បញ្ញាដែលគួរ  
 បញ្ជប់ទុក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បញ្ញាព្យាគរណំ មាន ៤  
 យ៉ាងនេះឯង ។

បញ្ញាទី ១ ជាពាក្យគួរធ្វើនៅកម្មវិធី បញ្ញាដទៃ  
 (ទី២) ជាពាក្យគួរធ្វើដោយចករវេលកឡិកស្តារ បញ្ញាទី៣  
 ជាពាក្យគួរសួរគេនៅវិញ្ញាហើយទើបធ្វើ ចំណែក  
 បញ្ញាទី ៤ ជាពាក្យគួរបញ្ជប់ទុក ។ ភិក្ខុណាដឹងថា  
 បញ្ញាព្យាគរណំ តាំងនោះដំសេចក្តីតាមធម៌ក្នុងទីនោះ ។  
 អ្នកប្រាជ្ញតាំងឡាយ តែងពោលថាភិក្ខុបែបនោះជា  
 អ្នកល្អសរវៃ ក្នុងបញ្ញាតាំង ៤ យ៉ាង ។ មួយទៀត  
 ភិក្ខុដែលគេប្រៀសប្រៀបបានដោយកម្រ គ្របសង្កត់បាន  
 ដោយកម្រ មានធម៌ដ៏ប្រាសច្រើន ដែលគេកំចាត់  
 បង់បានដោយកម្រ ជាអ្នកល្អសរវៃ ក្នុងប្រយោជន៍  
 តាំងពីរឺ សេចក្តីចំរើន ១ សេចក្តីមិនចំរើន ១ ។



អនត្ថំ បរិវេជ្ជតិ អត្ថំ ចត្តារាតិ បណ្ឌិតោ  
អត្តាភិសមយា ជីវោ បណ្ឌិតោតិ បុរុវ្មតិ ។

[២២] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាជា

លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កោធនកុ ធន សទ្ធម្មកុ  
មត្តកុ ធន សទ្ធម្មកុ លាភកុ ធន សទ្ធម្មកុ សញ្ញាភកុ  
ធន សទ្ធម្មកុ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា  
សន្តោ សំវិជ្ជមាជា លោកស្មី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ  
បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាជា លោកស្មី ។ កតមេ  
ចត្តារោ ។ សទ្ធម្មកុ ធន កោធនកុ សទ្ធម្មកុ ធន  
មត្តកុ សទ្ធម្មកុ ធន លាភកុ សទ្ធម្មកុ ធន សញ្ញា-  
ភកុ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ  
សំវិជ្ជមាជា លោកស្មី ។

កោធនមត្តកុ ភិក្ខុ លាភសញ្ញាភារោ  
ធន កោ ធម្មេ វិហរិណិ សម្មាសម្ពុទ្ធធនសិវេ ។

ភិក្ខុជាបណ្ឌិត តែងរៀបរយប្រែសេចក្តីបំរើបើក ការ  
យកវិសេសចក្តីបំរើ ទើបហៅថាជាអ្នកប្រាជ្ញ មាន  
ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងច្រឡំ ព្រោះដឹង នូវប្រយោជន៍  
( ចាំធីត្រប្រការនោះ ) ។

[ ២២ ] ម្នាលភិក្ខុចាំធីត្រ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ មាននៅក្នុង  
លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលជាអ្នកធ្លាក់ក្នុងសេចក្តី  
ក្រោធ មិនធ្លាក់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ជាអ្នកធ្លាក់ក្នុងសេចក្តីលុបគុណ មិនធ្លាក់  
ព្រះសទ្ធម្ម ១ ជាអ្នកធ្លាក់ក្នុងលាភ មិនធ្លាក់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ជាអ្នកធ្លាក់ក្នុង  
សក្ការៈ មិនធ្លាក់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំធីត្រ បុគ្គល ៤ ពួក  
នេះឯង មាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុចាំធីត្រ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ  
មាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលជាអ្នកធ្លាក់  
ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម មិនធ្លាក់ក្នុងសេចក្តីក្រោធ ១ ជាអ្នកធ្លាក់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម មិន  
ធ្លាក់ក្នុងសេចក្តីលុបគុណ ១ ជាអ្នកធ្លាក់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម មិនធ្លាក់ក្នុងលាភ ១  
ជាអ្នកធ្លាក់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម មិនធ្លាក់ក្នុងសក្ការៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំធីត្រ  
បុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង មាននៅក្នុងលោក ។

ភិក្ខុណាជាអ្នកធ្លាក់ ក្នុងសេចក្តីក្រោធ ទ័ងសេចក្តីលុបគុណ  
ជាអ្នកធ្លាក់ក្នុងលាភសក្ការៈ ភិក្ខុចាំធីត្រ នោះ វេមនិមិនបំរើទុក្ខ  
ព្រះសទ្ធម្មដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធច្រើនត្រាស់សំដែងឡើយ ។

យេ ច សទ្ធម្មគរុតោ វិហំសុ វិហារន្តិ ច

តេ វេ ធម្មេ វិរុត្តន្តិ សញ្ញាសម្ពុទ្ធនេសិភេតិ ។

(៤២) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អសទ្ធម្មា ។ កតមេ

ចត្តារោ កោធនគរុតា ន សទ្ធម្មគរុតា មគ្គុតរុតា

ន សទ្ធម្មគរុតា លាភគរុតា ន សទ្ធម្មគរុតា

សក្ការគរុតា ន សទ្ធម្មគរុតា ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ

ចត្តារោ អសទ្ធម្មា ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សទ្ធម្មា ។

កតមេ ចត្តារោ ។ សទ្ធម្មគរុតា ន កោធនគរុតា

សទ្ធម្មគរុតា ន មគ្គុតរុតា សទ្ធម្មគរុតា ន

លាភគរុតា សទ្ធម្មគរុតា ន សក្ការគរុតា ។ ឥមេ

ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សទ្ធម្មាតិ ។

ភិក្ខុបាំងឡាយណា ជាអ្នកដឹងក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ទៅហើយ

ផង នៅឥឡូវនេះផង ភិក្ខុបាំងនោះ រមែងចំរើនក្នុង

ព្រះសទ្ធម្ម ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់សំដែងហើយ ។

(៤២) ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ អសទ្ធម្មបាំងឡាយនេះមាន ៤ យ៉ាង ។

អសទ្ធម្ម ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងសេចក្តី

ក្រោធ មិនធ្ងន់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងសេចក្តី

លុបគុណ មិនធ្ងន់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងលាភ

មិនធ្ងន់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ១ ភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងសក្ការៈ មិនធ្ងន់ ក្នុង

ព្រះសទ្ធម្ម ១ ។ ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ អសទ្ធម្មមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ ព្រះសទ្ធម្មបាំងឡាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ព្រះ

សទ្ធម្ម ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម

មិនធ្ងន់ ក្នុងសេចក្តីក្រោធ ១ ភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម មិនធ្ងន់

ក្នុងសេចក្តីលុបគុណ ១ ភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម មិនធ្ងន់ ក្នុង

លាភ ១ ភាពនៃបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម មិនធ្ងន់ ក្នុងសក្ការៈ ១ ។

ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ ព្រះសទ្ធម្មមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទូលំទាយស្ស ចក្កវគ្គបិដក

កោដមក្កុត្តុ ភិក្ខុ លាភសញ្ញាភារវេ  
 ទុក្ខេត្តេ វុត្តតំដំ(១) សទ្ធម្មេ ឧ វិហារតិ ។  
 យេ ច សទ្ធម្មករុណា វិហំសុ វិហារន្តំ ច  
 តេ វេ ធម្មេ វិហារន្តំ សេហមទ្វាយមិវា សទាតិ ។  
 (៤៦) ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថយំ វិហារតិ  
 ជេតវេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាវាមេ ។ អថទោ ពេហិ-  
 តស្សោ ទេវបុត្តោ អភិក្កុត្តាយ វត្ថុយា អភិក្កុត្តវិស្លោ  
 កេវលកប្បំ ជេតវេនំ ឱកាសេត្វា យេន ភក្កវា  
 តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា ភក្កវេន្តំ អភិវាទេត្វា  
 ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ មិរោ ទោ ពេហិ-  
 តស្សោ ទេវបុត្តោ ភក្កវេន្តំ ឯតនកេច យត្ត ទុ ទោ  
 កន្តេ ឧ ជាយតិ ឧ ជិយ្យតិ ឧ មិយ្យតិ ឧ ចវតិ  
 ឧ ឧបបន្តតិ សញ្ញា ទុ ទោ (២) កន្តេ ភមនេន  
 លោកស្ស អន្តំ ញាតុំ វា(៣) ឧដ្ឋំ វា ចាបុណិវតុំ វាតិ។

១ ឧ.ម. សុទ្ធត្ថេ ប្លតិវិដិ ។ ២ ឧ. សញ្ញា ទុ ទោ សោ ។ ៣ ម. អត្តោ ញាតុំ វា ។  
 ៤. អន្តំ ទតុំ វា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទូលំទាយស្ស ចក្កវគ្គបិដក

ភិក្ខុជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងសេចក្តីប្រោស មិនសេចក្តីលុបបុណ  
 ជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងលាភ ក្នុងសញ្ញា វេមនិបិមដុរដាល  
 ឡើង ក្នុងព្រះសទ្ធម្មបាទឡើយ ដូចជាពូជដែលកេ  
 ព្រោះក្នុងស្រែមិនល្អ ។ ចំណែកភិក្ខុទាំងឡាយណា  
 ជាអ្នកធ្ងន់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម នៅហើយផង នៅឥឡូវ  
 នេះផង ភិក្ខុទាំងនោះផង តែងចំរើនក្នុងព្រះធម៌  
 ដូចជាពូជ តែងដុះឡើង ព្រោះអាស្រ័យវិកង្ខេបោះ ។  
 (៤៦) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន  
 របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់នោះផង ពេហិតស្ស-  
 ទេវបុត្ត កាលវេលាព្រឹក (បឋមយាម) កន្លងទៅហើយ មានពទ្ធិដំរើឡើង  
 ញ៉ាំងវត្តជេតពនទាំងមូល ឱក្រិស្វាន កិច្ចលទៅកាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ  
 លុះចូលទៅដល់ គ្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយបិតនៅក្នុងទី  
 សមគួរ ។ លុះពេហិតស្សទេវបុត្តបិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ បានគ្រាបបង្គំ  
 ចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលមិនកើត មិន  
 ចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្យុត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងឧកាសវៃចក្រវិទ្យាលោកណា  
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលភាចដើម្បីដឹង ដើម្បីឃើញច្បាស់ដើម្បីដល់ទូរ  
 ទីបំផុតនៃលោក (នោះ) ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយដើង) បានវែរវូ ។

យត្ត ទោ អាវុសោ ន ជាយតិ ន ជិយ្យតិ ន  
 មិយ្យតិ ន ចវតិ ន ឧបបជ្ជតិ នាហន្តំ កមនេន  
 លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ<sup>(១)</sup> ទដ្ឋយ្យំ បត្តយ្យន្តិ  
 វនាមីតិ ។ អច្ឆរិយំ កន្តេ អត្តតំ កន្តេ យាវ សុភា-  
 សិតក្ខំនំ កន្តេ កកវតា យត្ត ទោ អាវុសោ ន ជាយតិ  
 ន ជិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន ចវតិ ន ឧបបជ្ជតិ នាហន្តំ  
 កមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ ទដ្ឋយ្យំ បត្តយ្យន្តិ  
 វនាមីតិ ក្ខតបុញ្ញាហំ កន្តេ រោហិតស្មេន្ទ ឆាម វសិ  
 អហោសិ កោជបុត្តោ វន្តិមា វហាសន្តមោ ។ តស្ស  
 បយ្ហំ កន្តេ ឯវុទោ ជវោ អហោសិ សេយ្យថាបិ  
 ឆាម ទដ្ឋិទដ្ឋោ ទទុក្ខហោ សុសិត្តតោ កតហិត្តោ  
 កតុចាសនោ លហុកេន អសនេន អប្ប-  
 កសិវេន តិរិយំ តាលន្ទាយំ<sup>(២)</sup> អតិចាតេយ្យ

១ ញាតេយ្យន្តិ អន្តិកាយំ ទិស្សតិ ។ ២ ម. កាលន្ទិ ។ ឧ; កាលច្ឆតិ ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រាស់ថា ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលមិនកើត មិនចាស់ មិន  
 ស្លាប់ មិនច្យុក មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្គារលោកណា ភព៌គតមិនបានពោល  
 ថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់ នូវចំបំផុតនៃសង្គារលោកនោះ  
 ដោយតិរិយាដើរទៅ (ដោយដើង) បានឡើយ ។ រោហិតស្មេន្ទវេទបុគ្គ  
 ក្រាបបង្គំខ្លួលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏  
 ចំរើន ចំរើនក្រៃពេកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា ព្រះគម្រាស់នេះ  
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រាស់ប្រពៃហើយថា ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលមិន  
 កើត មិនចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្យុក មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្គារលោកណា  
 ភព៌គតមិនបានពោលថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់នូវចំបំផុត  
 នៃសង្គារលោកនោះ ដោយតិរិយាដើរទៅ (ដោយដើង) បានឡើយ បពិត្រ  
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលតិព្រងឆាយមក ខ្ញុំព្រះអង្គធ្លាប់កើតជាវសិឈ្មោះ  
 រោហិតស្មេន្ទ ថាបុត្ររបស់ព្រានព្រៃ មានប្អូនទៅដោយភាគាសវេហាស  
 បាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សន្ទុះមានសភាពយ៉ាងនេះ បានកើត  
 ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ ប្រៀបដូចនាយខ្នាត់ធ្នូ មានធនធម៌ដ៏មាំ បានសិក្សា  
 ដោយប្រពៃហើយ មានវែងដ៏ស្ងួត មានការបាញ់ដ៏ស្ងួត បានយកព្រួញ  
 ដ៏ស្រាល (បាញ់) ឲ្យធ្លាក់លើដីទាំងស្រុងមោលដើមត្នោតដោយមិនលំបាក

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ វិទ្យាសម្ពុទ្ធ ចន្ទគិលានិទាន

ដំបូរោ បទវិវិហារោ អបោសិ សេ យ្យថា មិធាម  
 បុត្តិមា សមុទ្ធា បដិទោ សន្តុម្ភោ ។ វស្សុមយ្ហំ កន្ល  
 ដំបូរេន ជវេន សមុទ្ធាគតស្ស ដំបូរេន ច បទវិវិហារេន  
 ដំបូរបំ វត្តាកតំ ឧប្បដិ អហំ ឥមេន លោកស្ស អន្តំ  
 ចាបុណ្យស្សមិតំ ។ សោ ទោ អហំ កន្ល អន្តាប្រេវ  
 អសំ ឥមិទា យិទសា យិទា អន្តាប្រេ ឧទ្ធារច្ឆស្សន្តរ  
 កន្លា អន្តាប្រេ មិទ្ធាកិលមេធប្បដិវិទាទនា វស្សុសតា  
 យុកោ វស្សុសតដិវី វស្សុសតំ កន្លា អប្បត្តា ។  
 លោកស្ស អន្តំ អន្តរាយេវ កាលតនោ ។ អប្បវិយំ  
 កន្ល អន្តតំ កន្ល យេវ សុភាសិតត្ថំ កន្ល  
 កកា យុត្ត ទោ ភាវុសោ ន ជាយតិ ន  
 ដិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន ចវតិ ន ឧបបដ្ឋតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ វិទ្យាសម្ពុទ្ធ ចន្ទគិលានិទាន

ដំបូរោ យានដើរេវ ដោយជើង មានសភាពយ៉ាងនេះ បានកើត (ដល់ទុក្ខ  
 ព្រះអង្គ) ប្រៀបដូចសមុទ្រវិសទាតិលិច (ឆ្ងាយវត់) សមុទ្រវិសទាតិ(១)  
 កើត ។ បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលទុក្ខព្រះអង្គនោះ ប្រកបដោយសន្ទុះមាន  
 សភាពយ៉ាងនេះ ដោយការឈានដើរេវ(ដោយជើង) មានសភាពយ៉ាង  
 នេះហើយ សេចក្តីប្រាថ្នាមានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏កើតឡើងថា អាត្មាអញ  
 នឹងដល់ទុក្ខវិបដ្ឋនៃលោក ដោយការដើរេវ (ដោយជើង) បាន ។  
 បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទុក្ខព្រះអង្គនោះ លើកលែងតែពេលស្តីផឹក ទំពា  
 ហុកស្រួប (ទូកាហារជាដើម) លើកលែងតែពេលធ្វើទូកុញ្ចារនឹងបស្សនៈ  
 លើកលែងតែពេលដេកនឹងបន្ទោបង់ទូកុញ្ចារសេចក្តីទុក្ខលំបាក ទាំងប្រកប  
 ដោយតាយ១០០ ឆ្នាំ បានជីវិតស្រស់នៅបាន១០០ ឆ្នាំ ដើរេវអស់ ១០០ ឆ្នាំ  
 ក៏គង់មិនដល់ទុក្ខវិបដ្ឋនៃលោកបានឡើយ ធ្វើមរណកាលក្នុងចន្ទានោះនោះ  
 ឯង ។ បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អស្ចារ្យរោគណាស់ បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន  
 ចំរើនរោគណាស់ បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា ព្រះគម្រាស់នេះ  
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រាស់ប្រពៃហើយថា ម្ចាស់ភាវុសា បុគ្គលមិន  
 កើត មិនចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្រក មិនបដិស្ឋាន ក្នុងសង្គមលោកណា

១ សមុទ្រវិសទាតិលិចឆ្ងាយពីសមុទ្រវិសទាតិកើត យ៉ាងណា កាលឈានដំបូរេវដើរ  
 ទៅក្នុងទីឆ្ងាយ ពីយ៉ាងទុំវែង ។ អន្តរិមា ។

នាហន្តំ កមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ ធម្មយ្យំ  
 បត្តយ្យន្តំ វនាមិតំ ។ យត្ថ ខោ អាវុសោ ន ជាយតិ ន  
 និយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន ចវតិ ន ឧបបជ្ជតិ នាហន្តំ កមនេន  
 លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ ធម្មយ្យំ បត្តយ្យន្តំ វនាមិ  
 ន ចាហំ អាវុសោ អប្បត្តា វ លោកស្ស អន្តំ ទុក្ខស្ស  
 អន្តកិរិយំ វនាមិ ។ អមិចាហំ អាវុសោ ឥមស្មីយេវ  
 ព្យាមមត្ត កាឡេវេ សសញ្ញម្ហិ<sup>(១)</sup> សមនកេ  
 លោកញូ បញ្ញាថេមិ លោកសមុទយញូ លោក-  
 និរោធស្វ លោកនិរោធតាមិនិញូ បដិបទន្តំ ។

កមនេន ន បត្តញោ លោកស្សន្តោ កុណាចង់  
 ន ច អប្បត្តា លោកន្តំ ទុក្ខា អន្តំ បមោចង់ ។

១ ម. សសញ្ញម្ហិ ។ ឧ. សញ្ញម្ហិ ។

ភថាភក មិនបានពោលថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់នូវ  
 ទីបំផុតនៃសង្ខារលោកនោះ ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បាន  
 ឡើយ ។ ម្នាលអាវុសា បុគ្គល មិនកើត មិនចាស់ មិនស្លាប់  
 មិនច្យុត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្ខារលោកណា ភថាភក មិនបាន  
 ពោលថា បុគ្គល គប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់នូវទីបំផុត នៃលោក  
 នោះដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បានឡើយ ម្នាលអាវុសា  
 មួយទៀត បើភថាភក មិនបានដល់នូវទីបំផុតនៃសង្ខារលោកហើយ  
 ក៏មិនបានពោលនូវកិរិយាធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខឡើយ ។ ម្នាលអាវុសា  
 មួយទៀត ភថាភកតែងបញ្ញត្តនូវលោកនីទុក្ខផង លោកសមុទយផង  
 លោកនិរោធផង លោកនិរោធតាមិនិបដិបទផង ក្នុងអត្តភាពប្រមាណ ១  
 ព្យាមនេឯង ដែលប្រកបដោយសញ្ញាផង ប្រកបដោយចិត្តផង ។  
 ទីបំផុតនៃលោក បុគ្គល មិនគប្បីដល់ ដោយការដើរទៅ  
 (ដោយជើង) ក្នុងកាលណាម្តងឡើយ មួយទៀត ការមិនចាស់  
 ដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ឈ្មោះថា មិនបានរួចចាកទុក្ខឡើយ។

សុត្តនិបិដក អង្គបិដក ធម្មបទសុត្តនិបិដក

តស្មា ហវេ លោកវិជ្ជា សុមេនោ  
 លោកន្តក្ខ វុសិត្រហ្មចរិយោ ។  
 លោកស្ស អង្គិ សមិតាវិ ញត្វា  
 ជាសីសតិ លោកមិមំ ចរញ្ចាតិ ។

[៤៧] អថទោ ភកកំ តស្សា វត្តិយោ អច្ចយេន  
 ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឥមំ ភិក្ខុវេ វត្តិ រោហិតស្សោ  
 ទេវបុត្តោ អភិក្កាណាយ វត្តិយោ អភិក្កាណិយោ  
 កេវលកថ្មំ ជេតវំធំ ទុកាសេត្វា យេនាហំ  
 តេនុបសន្តិមិ ទុបសន្តិមិត្វា មំ អភិវំទេត្វា ឯកេនង្គំ  
 អដ្ឋាសិ ។ ឯកេនង្គំ មិគោ ទោ ភិក្ខុវេ  
 រោហិតស្សោ ទេវបុត្តោ មំ ឯកេនរោច យត្ត ទុ ទោ  
 កន្តេ ន ជាយតិ ន ជិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន ចវតិ  
 ន ទុបបន្តិតិ សញ្ញា ទុ ទោ កន្តេ តមនេន  
 លោកស្ស អង្គិ ញាតុំ វំ ទង្គំ វំ ចាបុណិតុំ វតិ ។

សុត្តនិបិដក អង្គបិដក ធម្មបទសុត្តនិបិដក

ព្រោះហេតុនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប  
 ច្បាស់នូវលោក ទ្រង់មានបញ្ញា ទ្រង់ដល់នូវ  
 ទីបំផុតនៃលោក ទ្រង់ប្រព្រឹត្តចប់ព្រហ្មចរិយៈហើយ ។  
 ទ្រង់មានបុរាណច្បាប់ដ៏ហើយ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់  
 នូវទីបំផុតនៃលោកហើយ មិនប្រាថ្នានូវលោក

នេះ នឹងលោកខាងមុខឡើយ ។

[៤៧] លុះកន្លងព្រឹត្តិទៅហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បាន  
 ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងព្រឹត្តិទោះ រោហិត-  
 ស្សទៅបុត្ត កាលដែលវេលាព្រឹក (ចប់មយាម) កន្លងទៅហើយ មាន  
 ពន្លឺដ៏ជឿន ញ៉ាំងវត្តជេតពានទាំងមូលឱ្យភ្លឺស្វាង ក៏ចូលមករកគ្នា  
 លុះចូលមកដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំគ្នាគ្នាហើយបិតនៅក្នុងទីសមគួរ ។ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះរោហិតស្សទៅបុត្ត គន្ថយគន្ថិសមគួរហើយ បាន  
 និយាយនឹងគ្នាគ្នាថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលមិនកើត មិន  
 ចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្យុត មិនចដិសន្ធិ ក្នុងទុកាសនៃចក្រវល្លលោកណា  
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលអាចដើម្បីដឹង ដើម្បីឃើញ ចូរដើម្បីដល់  
 នូវទីបំផុតនៃលោកនោះ ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បានវិជ្ជា ។

ឃ្លី វុត្តេ អហំ កិក្ខុវេ រោហិតស្ស្យំ ទេវបុត្តំ  
 ឯតទរោចំ យត្ត ទោ អាវុសោ ន ជាយតិ  
 ន ជិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន ចវតិ ន ឧបមជ្ឈតិ បាហន្តំ  
 កមនេន លោកស្ស្យ អន្តំ ញាតយ្យំ ទដ្ឋយ្យំ  
 បត្តយ្យន្តំ វនាមីតិ ។ ឃ្លី វុត្តេ កិក្ខុវេ រោហិតស្ស្យោ  
 ទេវបុត្តោ មំ ឯតទរោច អច្ឆរិយំ កន្តេ អត្តតំ កន្តេ  
 យាវ សុភាសិតក្សិណំ កន្តេ កកវតា យត្ត ទោ អាវុសោ  
 ន ជាយតិ ន ជិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន ចវតិ ន ឧប-  
 មជ្ឈតិ បាហន្តំ កមនេន លោកស្ស្យ អន្តំ ញាតយ្យំ  
 ទដ្ឋយ្យំ បត្តយ្យន្តំ វនាមីតិ ក្ខតបុត្តាហំ កន្តេ រោហិតស្ស្យោ  
 បាម វសិ អហោសិ កោជបុត្តោ វទ្ធិមា វេហាស-  
 ន្ត្តមា ។ កស្ស មយ្ហំ កន្តេ ឯវុត្តោ ជរោ អហោសិ  
 សេយ្យថាមំ បាម ទន្ធិមា ទន្ធិមា សុសិក្ខិតោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលរោហិតស្ស្យទេវបុត្ត ពោលនឹងគឺជាគតយ៉ាងនេះ  
 ហើយ គឺជាគតមុនពោលទៅនឹងរោហិតស្ស្យទេវបុត្តថា ម្នាលអាវុសោ  
 បុគ្គលមិនកើត មិនចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្យុត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្ខារ-  
 លោកណា គឺជាគតមុនពោលថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ  
 គប្បីដល់នូវទីបំផុតនៃសង្ខារលោកនោះ ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយ  
 ជើង) បានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលគឺជាគតពោលយ៉ាងនេះ  
 ហើយ រោហិតស្ស្យទេវបុត្ត បាននិយាយនឹងគឺជាគតដូច្នោះថា បតិក្រព្រះអង្គ  
 ដ៏ចំរើន កស្ថាប្បណាស់ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំរើនកណាស់ បតិក្រ  
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា ព្រះគម្រាស់នេះ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រាស់  
 ប្រវត្តហើយថា ម្នាលអាវុសោ បុគ្គលមិនកើត មិនចាស់ មិនស្លាប់ មិន  
 ច្យុត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្ខារលោកណា គឺជាគតមុនពោលថា  
 បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់ នូវទីបំផុតនៃសង្ខារលោកនោះ  
 ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បានឡើយ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន  
 កាលពីព្រេងនាយមក រុំព្រះអង្គជាប់កើតជាវសិ ឈ្មោះរោហិតស្ស្យៈ  
 ជាបុគ្គលរបស់ព្រះវិញ្ញាណ មានប្ញដូរទៅដោយភាគាសវេហាសំបាន ។ បតិក្រ  
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន សន្ទុះមានសភាពយ៉ាងនេះ បានកើតដល់រុំព្រះអង្គនោះ  
 ប្រៀបដូចនាយខ្នាន់ធ្នូ មានធូលីមីដំបំ បានសិក្សាដោយប្រវត្តហើយ



កតហត្ថោ កតុចាសនោ លហុតេន អសនេន អប្ប-  
 កសិវេន តិវិយំ តាលន្ទាយំ អតិចារេយ្យ វិវុទោ បដ-  
 វីតិហារោ អហោសិ សេយ្យថាចិ ធាម បុត្តិមា សមុទ្ធា  
 បច្ឆិមោ សមុទ្ធោ កស្ស មយ្ហំ កន្ត វិវុចេន  
 ជវេន សមន្តាកតស្ស វិវុចេន ច បដវីតិហារេន  
 វិវុចំ ឥន្ទាកតំ ឧប្បជ្ជិ អហំ កមនេន លោកស្ស  
 អន្តំ ចាបុណិស្សម័តិ ។ សោ ទោ អហំ កន្ត  
 អញ្ញាត្រេវ អសិទ្ធិបិទាយិកសាយិកា អញ្ញាត្រ  
 ទទ្ធាវប្បស្សវកម្មា អញ្ញាត្រ ធិន្ទា កិលមថប្បជិវេនាទនា  
 វស្សសតាយុកោ វស្សសតជិវី វស្សសតំ កត្វា អប្បត្វា  
 វ លោកស្ស អន្តំ អន្តរាយេវ កាលកតោ ។  
 អច្ឆិយំ កន្ត អត្តតំ កន្ត យាវ សុភាសិតញ្ចំ  
 កន្ត កកវតា យត្ត ទោ អាវុសោ ន ជាយតិ  
 ន ជិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន ចវតិ ន ឧបបដ្ឋតិ

មានវដ្តស្លាប់ មានការប្រាថ្នាវដ្តស្លាប់ បានយកព្រ័ញ្ញជីវិតស្រាល (ប្រាថ្នា)  
 ឲ្យត្រូវលែងទទឹងស្រមោលដើមរោគ ដោយមិនលំបាក ដំហានឈាន  
 ដើរទៅដោយជើង មានសភាពយ៉ាងនេះ បានកើតផលវង្សព្រះអង្គនោះ  
 ប្រៀបដូចសមុទ្រទិសខាងលិច (ឆ្វាយ) កំពស់សមុទ្រទិសខាងកើត ។ បពិត្រ  
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលវង្សព្រះអង្គនោះ ប្រកបដោយសន្តិភាពសភាពយ៉ាង  
 នេះ ដោយការឈានដើរទៅ (ដោយជើង) មានសភាពយ៉ាងនេះហើយ  
 សេចក្តីប្រាថ្នាមានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏កើតឡើងថា ភាគអញ្ញាធិន្តផល  
 ឲ្យទីចម្អុតខែលោក ដោយកិរិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បាន ។ បពិត្រ  
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វង្សព្រះអង្គនោះ លើកលែងតែពេលស្ងីជីក ទំនា ហុកស្រូប  
 (ឲ្យតាហារដោះដើម) លើកលែងតែពេលធ្វើទូរទូរោះ ទីនិបស្សវៈ លើក  
 លែងតែពេលជេកទីនិបស្សវៈ ឲ្យសេចក្តីទុក្ខលំបាក ទាំងប្រកបដោយ  
 ពាយុ១០០ឆ្នាំ មានជីវិតរស់នៅបាន១០០ឆ្នាំ ទាំងដើរទៅកស្ម១០០ឆ្នាំ  
 ក៏គង់មិនដល់ឲ្យទីចម្អុតខែលោកបានឡើយ ក៏ធ្វើមរណកាល ក្នុងចន្លោះ  
 នោះឯង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏  
 ចម្រើន ចំរើនកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ព្រះតម្រាស់នេះ  
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ប្រើពហើយថា ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលមិន  
 កើត មិនចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្យុក មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្គារលោកណា

នាហន្តំ កមរេន លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ  
 ទដ្ឋយ្យំ បត្តយ្យន្តំ វនាមីតិ ។ ឃំ វុត្ត អហំ  
 កិក្ខុវេ ហេហិតស្សំ នេវបុត្តំ ឯតទរោចំ យត្ត ទោ  
 អាវុសោ ន ជាយតិ ន ជិយ្យតិ ន មិយ្យតិ ន  
 ចវតិ ន ឧបបដ្ឋតិ នាហន្តំ កមរេន លោកស្ស  
 អន្តំ ញាតយ្យំ ទដ្ឋយ្យំ បត្តយ្យន្តំ វនាមី ន  
 ចាហំ អាវុសោ អប្បត្វា វ លោកស្ស អន្តំ  
 ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយំ វនាមី អបិចាហំ អាវុសោ  
 ភមស្មីយេវ ព្យាមមត្ត កាឡេវេ សសញ្ញម្ហិ សមនកេ  
 លោកញ បញ្ញាបេមិ លោកសមុទយញ លោក-  
 និរោធខ លោកនិរោធតាមិនិញ បដិបទន្តំ ។  
 កមរេន ន បត្តត្វោ លោកស្សន្តោ កុណាចនំ  
 ន ច អប្បត្វា លោកន្តំ ទុក្ខា អត្តំ បមោចនំ ។

ភវតតមិនបានពោលថា បុគ្គលគប្បីជឿ គប្បីឃើញ គប្បីដល់នូវទីបំផុត  
 នៃសង្ខារលោកនោះ ដោយភិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បានឡើយ ។  
 ម្ចាស់ភ័ក្ត្រពិនិត្យយ កាលហេហិតស្សទៅបុត្ត ពោលយ៉ាងនេះហើយ  
 ភវតត បានពោលទៅនឹងហេហិតស្សទៅបុត្តថា ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គល  
 មិនកើត មិនចាស់ មិនស្លាប់ មិនច្យុត មិនបដិសន្ធិ ក្នុងសង្ខារលោក  
 ណា ភវតតមិនបានពោលថា បុគ្គលគប្បីជឿ គប្បីឃើញ គប្បីដល់  
 នូវទីបំផុតនៃសង្ខារលោកនោះ ដោយភិយាដើរទៅ (ដោយជើង) បាន  
 ឡើយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ថែភវតតមិនបានដល់នូវទីបំផុត  
 នៃសង្ខារលោកហើយ ក៏មិនបានពោលនូវភិយាធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខឡើយ  
 ម្ចាស់អាវុសោ មួយទៀត ភវតតក៏តែងបញ្ញត្តនូវលោកផង លោកសមុទយៈ  
 ផង លោកនិរោធផង លោកនិរោធតាមិនិបដិបទផង ក្នុងអត្តភាពប្រមាណ  
 ១ ព្យាមនេះឯង ដែលប្រកបដោយសញ្ញាផង ប្រកបដោយចិត្តផង ។  
 ទីបំផុតនៃលោក បុគ្គលមិនគប្បីដល់ដោយការដើរទៅ(ដោយ  
 ជើង)ក្នុងកាលណាម្តងឡើយ មួយទៀត ការមិនទាន់ដល់នូវ  
 ទីបំផុតនៃលោក ឈ្មោះថា មិនបានច្របាច់ទុក្ខឡើយ ។

តស្មា ហវេ លោកវិទូ សុមេធា  
 លោកន្តកូ វុសិតព្រហ្មចារិយោ ។  
 លោកស្ស អន្តិ សមិតាវិ ញត្វា  
 ជាសីសតិ លោកមិមំ បរញ្ចាតិ ។

[២៨] ចត្តារីមាធិ កិក្ខុវេ សុវិទូវិទូរាធិ ។

កតមាធិ ចត្តារិ ។ ធម្មតោ កិក្ខុវេ បឋវី ច វនំ បឋមំ  
 សុវិទូវិទូរេ(១) ធម្មតោ កិក្ខុវេ តំ សមុទ្ធស្ស ចារិមត្តា  
 តំ វនំ ទុតិយំ សុវិទូវិទូរេ យតោ កិក្ខុវេ វេរោចនោ  
 អត្តទេតិ យតុ ច អត្តន្តមេតិ វនំ តតិយំ សុវិទូវិទូរេ  
 សតត្តា កិក្ខុវេ ធម្មោ អសតត្តា ធម្មោ វនំ ចតុត្ថំ  
 សុវិទូវិទូរេ ។ វនំមាធិ ទោ កិក្ខុវេ ចត្តារិ សុវិទូវិទូរាធិតិ ។

១. ម. សុវិទូវិទូរំ ។

ព្រោះហេតុនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាប  
 ច្បាស់នូវលោក ទ្រង់មានបញ្ញាស្អាត ទ្រង់ផលនូវ  
 ចំបង្កតំនៃលោក ទ្រង់ប្រព្រឹត្តចប់ព្រហ្មចារិយៈហើយ ។  
 ទ្រង់មានបុព្វបង្គាប់ហើយ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវ  
 ចំបង្កតំនៃលោកហើយ មិនប្រាថ្នានូវលោកនេះ នឹង  
 លោកខាងមុខឡើយ ។

[២៨] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ របស់ដែលត្រូវលក់ដោយនេះមាន  
 ៤ យ៉ាង ។ របស់ដែលត្រូវលក់ដោយ ៤ យ៉ាង គេដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុតាំងឡាយ មេឃនឹងផែនដី នេះជារបស់ត្រូវលក់ដោយទី ១  
 ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ គ្រើយសមុទ្រខាងអាយនឹងគ្រើយសមុទ្រខាងនាយ  
 នេះជារបស់ត្រូវលក់ដោយទី ២ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រះអាទិត្យ  
 រះឡើងអំពីទិសណា អស្តង្គតរះក្នុងទិសណា នេះជារបស់ត្រូវលក់  
 ដោយទី ៣ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ធម៌របស់ពួកសប្បុរស នឹងធម៌របស់ពួក  
 អសប្បុរស នេះជារបស់ត្រូវលក់ដោយទី ៤ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ  
 របស់ដែលត្រូវលក់ដោយមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

បឋមបណ្ណសាគរ ពហ័តស្សវរ្ម័ន

ឧកត្តា<sup>(១)</sup> ទ្វារ បឋវី ច ទ្វារ  
 ចារំ សមុទ្តស្ស តណាហុ ទ្វារ  
 យតោ ច វេរោចនោ អត្តុទេតិ  
 បក្ក្កំរោ យតុ ច អត្តុទេតិ  
 តតោ ហវេ ទ្វារតំ វេទ្គិ  
 សតត្តា ធម្មំ អសតត្តា ធម្មំ ។  
 អព្យាយិកោ ហោតិ សតំ សមាគមោ  
 យាវម្បិ តិដ្ឋេយ្យ<sup>(២)</sup> តថេវ ហោតិ ។  
 ទិប្បញ្ញិ វេតិ អសតំ សមាគមោ  
 តស្មា សតំ ធម្មា អសត្តិ អារកាតិ ។

[៤៧] ឯតំ សមយំ កតវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ

ដេតវេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ទោ បន  
 សមយេន អាយស្មា វិសាទោ បទ្បាលីបុត្តោ ទុបដ្ឋា-  
 នសាលាយំ កិក្ខុ ធម្មិយា កតាយ សទ្ធ-  
 ស្សេតិ សមាទបេតិ សបុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ

១. ឧ. ម. ៩៣ ។ ២ ម. យាវបិ តិដ្ឋេយ្យ ។

បឋមបណ្ណសាគរ ពហ័តស្សវរ្ម័ន

មេយនីវិវេនដី វេមនិធាយអំពិគ្គា គ្រើយសបុត្រោនោះ  
 លោកពោលថា ធាយអំពិគ្គា ព្រះអាទិត្យជាអ្នកធ្វើទូ  
 តន្ត្រី រះឡើងអំពីចិសណា អស្តង្គតទៅវិញក្នុងចិសណា  
 វេមនិធាយអំពិគ្គា បណ្ឌិតទាំងឡាយពោលថា ធម៌  
 របស់ពួកសប្បុរស ទ័ន្ធដមិរបស់ពួកអសប្បុរស ធាយ  
 ក្រែលនិធាយជានិរន្តរៈទៅទៀត ។ សមាគមរបស់  
 ពួកសប្បុរស មិនបានព្រាត់ប្រាសបាគត្តា សមាគម  
 របស់ពួកសប្បុរស បិកនៅដកបណា ធម៌របស់ពួក  
 សប្បុរស ក៏ទាននៅដកបនោះ ។ សមាគមរបស់ពួក  
 អសប្បុរស តែងព្រាត់ប្រាសទៅតាម ព្រោះហេតុនោះ  
 ធម៌ទាំងឡាយ របស់ពួកសប្បុរស ទើបឈ្មោះថា  
 ធាយអំពិធម៌របស់ពួកអសប្បុរស ។

[៤៧] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវិគ្គុជេតពន  
 របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថិ ។ សម័យនោះឯង  
 ព្រះវិសាខបញ្ចាលីបុត្ត ( វិសាខកិក្ខុកូននៃនាងព្រាហ្មណីឈ្មោះបញ្ចាលី )  
 ដ៏មានអាយុ តទ្បល់កិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់  
 យកដោយល្អ ឲ្យកាចបាន ឲ្យកែលាយ ដោយធម្មិកថា ក្នុងរោងធាន

ចោរិយា វាចាយ វិស្សជ្ជាយ អនេលកឡាយ អត្តស្ស  
 វិញ្ញាបនិយា បរិយាបន្ទាយ អនិស្សិតាយ ។ អដិទោ ភគវា  
 សាយណ្ណសមយំ បដិសល្លាថា វុដ្ឋិតោ យេន្ទបដ្ឋាន-  
 សាលា តេន្ទបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្តា បញ្ញាត្ត អាសនេ  
 ជិសិទិ ។ ជិសន្តិទោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ តោ នុ ទោ  
 ភិក្ខុវេ ឧបដ្ឋានសាលាយំ ភិក្ខុ ធម្មិយា តតថាយ សន្ត-  
 ស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តោជេតិ សម្មហំសេតិ ចោរិយា  
 វាចាយ វិស្សជ្ជាយ អនេលកឡាយ អត្តស្ស វិញ្ញាបនិយា  
 បរិយាបន្ទាយ អនិស្សិតាយាតិ ។ អាយស្មា កន្តេ  
 វិសាទោ បញ្ញាលីបុត្តោ ឧបដ្ឋានសាលាយំ ភិក្ខុ ធម្មិយា  
 តតថាយ សន្តស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តោជេតិ សម្ម-  
 ហំសេតិ ចោរិយា វាចាយ វិស្សជ្ជាយ អនេលកឡាយ  
 អត្តស្ស វិញ្ញាបនិយា បរិយាបន្ទាយ អនិស្សិតាយាតិ ។

ប្រកបដោយសំដីជាបេសំអ្នកក្រុង ជាវាចាច្បាស់លាស់ ប្រាសចាកពោស  
 អាចញ៉ាំងអ្នកស្តាប់ ឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីដាក់លាក់បាន រាប់បញ្ចូលក្នុងវិវដ្តៈ  
 មិនបានកាស្រីយន្តវិជ្ជសន្យា ។ ព្រះនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់  
 ចេញអំពីចិត្តសម្បម័ ក្នុងសាយណ្ណសមយេហើយ ស្តេចចូលទៅកាន់រោង  
 ឆាន់ លុះចូលទៅដល់ ទ្រង់នឹងលើកសនៈដែលគេប្រាសថ្វាយ ។ លុះព្រះ  
 ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់នឹងស្រេចហើយ បានគ្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នរណាហ្ន៎ ពន្យល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យយល់ច្បាស់  
 ឲ្យកាន់យកដោយល្អ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា ក្នុងរោងឆាន់  
 ប្រកបដោយសំដីជាបេសំអ្នកក្រុង ជាវាចាច្បាស់លាស់ ប្រាសចាកពោស  
 អាចញ៉ាំងអ្នកស្តាប់ឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីដាក់លាក់បាន រាប់បញ្ចូលក្នុងវិវដ្តៈ  
 មិនបានកាស្រីយន្តវិជ្ជសន្យា ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ  
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះវិសាទបញ្ញាលីបុត្ត ដ៏មានកាយ ពន្យល់ភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកដោយល្អ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ  
 ដោយធម្មិកថា ក្នុងរោងឆាន់ ប្រកបដោយសំដី ជាបេសំអ្នកក្រុង ជា  
 វាចាច្បាស់លាស់ ប្រាសចាកពោស អាចញ៉ាំងអ្នកស្តាប់ ឲ្យចូលចិត្ត  
 សេចក្តីដាក់លាក់ រាប់បញ្ចូលក្នុងវិវដ្តៈ មិនបានកាស្រីយន្តវិជ្ជសន្យា ។

អដទោ ភគវា អាយស្មន្តំ វិសាទំ បញ្ចាលីបុត្តំ ឯត-

នភេច សាធុ សាធុ វិសាទ សាធុទោ ត្វំ វិសាទ ភិក្ខុ

ធម្មិយា កតាយ សន្តស្សេសិ សមាធិបេសិ សមុត្ត-

ដេសិ សម្បហំសេសិ ចោរិយា វាចាយ វិស្សដ្ឋាយ

អនេលកឡាយ អនុស្ស វិញ្ញាបនិយា បរិយាបន្ទាយ

អនិស្ស័តាយាតិ ។

នាកាសមាទំ ជាទន្ធិ មិស្សំ ពាលេហិ បណ្ឌិតំ

កាសមាទញ្ច ជាទន្ធិ នេសេន្តំ អមតំ បទំ ។

កាសាយ ជោតយេ ធម្មំ បត្តន្តោ វសិទំ ធម្មំ

សុភាសិតធម្មា វសយោ ធម្មោ ហិ វសិទំ ធម្មោតិ ។

លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគបានប្រាសទៅបីដ៏ព្រះវិសាទបញ្ចាលីបុត្ត ដ៏មានកាយថា ម្ចាស់វិសាទៈ ប្រពៃណាស់ហើយ ម្ចាស់វិសាទៈ ប្រពៃណាស់ហើយ អ្នកតន្យល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ដោយល្អ ឲ្យកាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា ប្រកបដោយសំដី ជាលស់អ្នកក្រុង ជាពិចច្បាស់លាស់ ប្រាសពាក្យភាស កាចញ៉ាំងអ្នក ស្តាប់ឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីជាក់លាក់បាន រាប់បញ្ចូលក្នុងវិវដ្តៈ មិនបាន ការស្រីយន្តវិវដ្តសន្យា ។

បណ្ឌិតដែលនៅច្រឡំដោយតួកបុគ្គលពាល កាលបើ មិនខាននិយាយទេ ជនទាំងឡាយ ក៏មិនស្គាល់ថា (ជាបណ្ឌិតឡើយ) លុះតែបណ្ឌិតបាននិយាយច្បាស់ដឹង ឲ្យចំណែកនៃព្រះនិព្វាន ទើបជនទាំងឡាយ ស្គាល់បាន ។  
បណ្ឌិតគួរសំដែង គួរបំភ្លឺ គួរលើកដំកើរឲ្យ ព្រះនពរលោកុត្តរធម៌ ដែលជាទង្គិយរបស់ពួកវសិ ពួកវសិ (គឺអរិយបុគ្គលមានព្រះពុទ្ធជាដើម) មាន សុភាសិតជាទង្គិយ ព្រោះថា ព្រះនពរលោកុត្តរធម៌ ជាទង្គិយរបស់ពួកវសិ ។

[៥០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សញ្ញាវិបល្លាសា ចិត្ត-  
 វិបល្លាសា ទិដ្ឋិវិបល្លាសា ។ កតមេ ចត្តារោ ។  
 អធិច្ចេ ភិក្ខុវេ ធិច្ចុត្តិ សញ្ញាវិបល្លាសោ ចិត្តវិបល្លាសោ  
 ទិដ្ឋិវិបល្លាសោ នុត្តេ ភិក្ខុវេ សុខត្តិ សញ្ញាវិបល្លាសោ  
 ចិត្តវិបល្លាសោ ទិដ្ឋិវិបល្លាសោ អនត្តនិ ភិក្ខុវេ អត្តាតិ  
 សញ្ញាវិបល្លាសោ ចិត្តវិបល្លាសោ ទិដ្ឋិវិបល្លាសោ អសុភេ  
 ភិក្ខុវេ សុភត្តិ សញ្ញាវិបល្លាសោ ចិត្តវិបល្លាសោ ទិដ្ឋិ-  
 វិបល្លាសោ ។ វមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សញ្ញាវិបល្លាសា  
 ចិត្តវិបល្លាសា ទិដ្ឋិវិបល្លាសា ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ  
 នសញ្ញាវិបល្លាសា នចិត្តវិបល្លាសា នទិដ្ឋិវិបល្លាសា ។  
 កតមេ ចត្តារោ ។ អធិច្ចេ ភិក្ខុវេ អធិច្ចុត្តិ ន-  
 សញ្ញាវិបល្លាសោ នចិត្តវិបល្លាសោ នទិដ្ឋិវិបល្លាសោ

[៥០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាវិបល្លាសា ចិត្តវិបល្លាសា នឹង  
 ទិដ្ឋិវិបល្លាសាទាំងឡាយនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ វិបល្លាសា ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច  
 ខ្លះៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាវិបល្លាសា ចិត្តវិបល្លាសា នឹងទិដ្ឋិវិបល្លាសា  
 ថា ទៀងក្នុងរបស់ដែលមិនទៀង ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាវិបល្លាសា  
 ចិត្តវិបល្លាសា នឹងទិដ្ឋិវិបល្លាសា ថា ជាសុខក្នុងរបស់ដែលជាទុក្ខ ១ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាវិបល្លាសា ចិត្តវិបល្លាសា នឹងទិដ្ឋិវិបល្លាសា ថា ខ្លួន  
 ក្នុងរបស់ដែលមិនមែនខ្លួន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាវិបល្លាសា  
 ចិត្តវិបល្លាសា នឹងទិដ្ឋិវិបល្លាសា ថា ស្អាតក្នុងរបស់ដែលមិនស្អាត ១ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាវិបល្លាសា ចិត្តវិបល្លាសា នឹងទិដ្ឋិវិបល្លាសា  
 មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមិនវិបល្លាសា ចិត្តមិន  
 វិបល្លាសា នឹងទិដ្ឋិមិនវិបល្លាសានេះមាន ៤ យ៉ាង ។ មិនវិបល្លាសា ៤ យ៉ាង  
 តើដូចម្តេចខ្លះៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមិនវិបល្លាសា ចិត្តមិន  
 វិបល្លាសា នឹងទិដ្ឋិមិនវិបល្លាសា ថា មិនទៀងក្នុងរបស់ដែលមិនទៀង ១

ឧត្តរ ភិក្ខុវេ ឧត្តរនិ ឧសញ្ញាវិបល្លាសោ ឧចិក្ខុ-  
 វិបល្លាសោ ឧទិដ្ឋិវិបល្លាសោ អនត្តនិ ភិក្ខុវេ អនត្តាតិ  
 ឧសញ្ញាវិបល្លាសោ ឧចិក្ខុវិបល្លាសោ ឧទិដ្ឋិវិបល្លាសោ  
 អសុភេ ភិក្ខុវេ អសុភនិ ឧសញ្ញាវិបល្លាសោ  
 ឧចិក្ខុវិបល្លាសោ ឧទិដ្ឋិវិបល្លាសោ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ  
 ឧត្តរេ ឧសញ្ញាវិបល្លាសោ ឧចិក្ខុវិបល្លាសោ  
 ឧទិដ្ឋិវិបល្លាសាតិ ។

អធិច្ឆេ ធិច្ឆសញ្ញាវេ ឧត្តរេ ច សុខសញ្ញាវេ  
 អនត្តនិ ច អត្តាតិ អសុភេ សុភសញ្ញាវេ  
 មិច្ឆាធិដ្ឋិហតា សត្តា ឧត្តចិត្តា វិសញ្ញាវេ  
 តេ យោគយុត្តា មាស្ស អយោគត្រៃមិច្ឆេ ជនា  
 សត្តា កច្ឆនិ សំសារំ ជាតិមរណាតាមិច្ឆេ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមិនវិបល្លាស ចិត្តមិនវិបល្លាស គឺនឹងមិនបរិ-  
 វិបល្លាសថា ជាទុក្ខក្នុងរូបសំដែលជាទុក្ខ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមិន-  
 វិបល្លាស ចិត្តមិនវិបល្លាស នឹងទិដ្ឋិមិនវិបល្លាស ថា មិនវិបល្លាសក្នុងរូបសំ  
 ដែលមិនមែនខ្លួន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមិនវិបល្លាស ចិត្តមិន-  
 វិបល្លាស នឹងទិដ្ឋិមិនវិបល្លាស ថា មិនស្អាតក្នុងរូបសំដែលមិនស្អាត ១ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាមិនវិបល្លាស ចិត្តមិនវិបល្លាស នឹងទិដ្ឋិមិន-  
 វិបល្លាសមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សត្វទាំងឡាយ ដែលមិនច្នៃទិដ្ឋិច្រឡើងហើយ ជា  
 អ្នកមានចិត្តរវៃវៃវៃ មានសញ្ញាទៅប្រាសហើយ  
 វែមនីមានសេចក្តីសំគាល់ថា ទៀង ក្នុងរូបសំ ដែល  
 មិនទៀង មានសេចក្តីសំគាល់ថា សុខ ក្នុងរូបសំដែល  
 ជាទុក្ខ មានសេចក្តីសំគាល់ថា ខ្លួន ក្នុងរូបសំដែល  
 មិនមែនខ្លួន មានសេចក្តីសំគាល់ថា ល្អ ក្នុងរូបសំដែល  
 មិនល្អ ជនទាំងនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រកប ក្នុង  
 យោគៈរូបសំមា មិនដល់នូវព្រះនិព្វានជាទីក្សេមចាក  
 យោគៈបាទឡើយ សត្វទាំងឡាយ តែងមានប្រក្រតី  
 ដល់នូវជាតិ នឹងមរណៈ វែមនីទៅកាន់សន្យារាជ្ជ



សុត្តនិបិទេ អង្គកុណិយស្ស ចក្កវិបាកោ

យេនា ច កុទ្ធា លោកាស្មី ឧប្បជ្ជន្តិ បកត្តិកា ។

តេមំ(១) ធម្មំ ចកាសេន្តិ ទុក្ខបសមតាមិនំ

តេសំ សុត្តាន សប្បញ្ញា សទិត្តំ បច្ចុលត្តុ តេ(២)

អនិច្ចំ អនិច្ចតោ ទុក្ខំ ទុក្ខមទ្ធកុំ ទុក្ខតេ(៣)

អនត្ថនិ អនត្តាតិ អសុកំ អសុភតទ្ធសុំ

សម្មាទិដ្ឋិសមាទាតា សត្វំ ទុក្ខំ ឧបច្ចុត្តនិ ។

[៤០] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ចន្ទិមសុរិយានំ ឧបក្កិ-  
 លេសា យេហិ ឧបក្កិលេសេហិ ឧបក្កិលិដ្ឋា ចន្ទិម-  
 សុរិយា ន តបន្តិ ន ភាសន្តិ ន វិហចន្តិ ។ កតមេ  
 ចត្តារោ ។ អញ្ញា ភិក្ខុវេ ចន្ទិមសុរិយានំ ឧបក្កិ-  
 លេសា យេន ឧបក្កិលេសេន ឧបក្កិលិដ្ឋា ចន្ទិម-  
 សុរិយា ន តបន្តិ ន ភាសន្តិ ន វិហចន្តិ

១ ឧ. តេ ឥមំ ។ ម. ឥមំ ។ ២ ម. ចច្ចុលត្តុ តេ ។ ៣ ម. អនិច្ចំ អនិច្ចតោ ទុក្ខំ ទុក្ខំ ទុក្ខតោ មទុក្ខំ ។

លុះព្រះពុទ្ធចាំនិឡាយ ប្រងំភើរឃ្លៀង ក្នុងរលោក  
 វេលាណា ក៏ប្រងំធ្វើឱ្យតន្តិ ។ ព្រះពុទ្ធចាំនិឡាយ  
 ប្រងំសំដែងឱ្យព្រះធម៌តិសច្ចៈ ៤ នេះ ដែលជាធម៌  
 ប្រក្រតីក្នុងកាលវិលក់ទុក្ខ ក្នុងសត្វដែលប្រកបដោយ  
 ប្រាជ្ញា លុះបានស្តាប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធចាំនិឡាយ  
 ហើយ ក៏គ្រឡប់ជាភិក្ខុរបស់ខ្លួន បានឃើញឱ្យ  
 របស់ដែលមិនទៀងថា មិនទៀង ឃើញឱ្យរបស់  
 ដែលជាទុក្ខ ថាជាទុក្ខ បានឃើញថា មិនមែនខ្លួន ក្នុង  
 របស់ដែលមិនមែនខ្លួន បានឃើញរបស់ដែលមិនល្អ  
 ថា មិនល្អ(ជនចាំនិឡាយ) ជាអ្នកសមាទានឱ្យសម្មាទិដ្ឋិ  
 បានរួចចាកទុក្ខចាំនិឡាយ ។

[៤១] ម្នាលភិក្ខុចាំនិឡាយ ព្រះចន្ទនិឡាយព្រះភាគិក្យសៅហ្មឺន  
 ដោយទមក្កិលេសចាំនិឡាយណា វែមនិមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរង្រៀង  
 ទមក្កិលេសរបស់ព្រះចន្ទ និឡាយព្រះភាគិក្យចាំនិឡាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។  
 ទមក្កិលេស ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិឡាយ ព្រះចន្ទនិឡាយព្រះ  
 ភាគិក្យសៅហ្មឺន ព្រោះទមក្កិលេសណា វែមនិមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរង្រៀង  
 ទមក្កិលេស របស់ព្រះចន្ទនិឡាយព្រះភាគិក្យចាំនិឡាយនោះ គឺ ពាក្យ ១ ។

មហិយា ភិក្ខុវេទ ចន្ទិមសុវិយាធំ ឧបត្តិលេសា យេន  
 ឧបត្តិលេសេន ឧបត្តិលិដ្ឋា ចន្ទិមសុវិយា ន តបន្តិ  
 ន ភាសន្តិ ន វិរោចន្តិ ទូមរោជា ភិក្ខុវេទ ចន្ទិមសុវិ  
 យាធំ ឧបត្តិលេសា យេន ឧបត្តិលេសេន ឧបត្តិ  
 លិដ្ឋា ចន្ទិមសុវិយា ន តបន្តិ ន ភាសន្តិ ន វិរោចន្តិ  
 រាហុ ភិក្ខុវេទ អសុវិដ្ឋា ចន្ទិមសុវិយាធំ ឧបត្តិលេសា  
 យេន ឧបត្តិលេសេន ឧបត្តិលិដ្ឋា ចន្ទិមសុវិយា ន  
 តបន្តិ ន ភាសន្តិ ន វិរោចន្តិ ។ ៧២ ទោ  
 ភិក្ខុវេទ ចន្ទិមសុវិយាធំ ឧបត្តិលេសា យេហិ  
 ឧបត្តិលេសេហិ ឧបត្តិលិដ្ឋា ចន្ទិមសុវិយា ន តបន្តិ  
 ន ភាសន្តិ ន វិរោចន្តិ ។ ៧៣ ទោ ភិក្ខុវេទ ចន្ទិមសុវិ  
 សមណាប្រាហ្មណាធំ ឧបត្តិលេសា យេហិ ឧបត្តិលេ  
 សេហិ ឧបត្តិលិដ្ឋា ឯតេ សមណាប្រាហ្មណា ន  
 តបន្តិ ន ភាសន្តិ ន វិរោចន្តិ ។ ៧៤ ទោ ភិក្ខុវេទ ចន្ទិមសុវិ  
 សុវិ ភិក្ខុវេទ ឯតេ សមណាប្រាហ្មណា សុវិ  
 ចិវន្តិ មេរយំ សុរាមេរយទាតា អប្បធិវិតា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះចន្ទនិព្វិនព្រះអាទិក្សសៅហ្មង ព្រោះទប់ក្តិលេស  
 ណា វែមនិមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុនរឿង ទប់ក្តិលេសរបស់ព្រះចន្ទនិព្វិនព្រះ  
 អាទិក្សទាំងនោះគឺចំពោះសម្បទាន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះចន្ទនិព្វិនព្រះ  
 អាទិក្សសៅហ្មង ព្រោះទប់ក្តិលេសណា វែមនិមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុនរឿង  
 ទប់ក្តិលេស របស់ព្រះចន្ទ នឹងព្រះអាទិក្សទាំងឡាយនោះ គឺវេជ្ជវេទ  
 ជ្ជលី ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះចន្ទនិព្វិនព្រះអាទិក្សសៅហ្មង ព្រោះ  
 ទប់ក្តិលេសណា វែមនិមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុនរឿង ទប់ក្តិលេស របស់  
 ព្រះចន្ទនិព្វិនព្រះអាទិក្សទាំងឡាយនោះគឺ រាហុអសុវិដ្ឋា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ ព្រះចន្ទនិព្វិនព្រះអាទិក្សសៅហ្មង ព្រោះទប់ក្តិលេសទាំងឡាយ  
 ណា វែមនិមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុនរឿង ទប់ក្តិលេសរបស់ព្រះចន្ទនិព្វិនព្រះ  
 អាទិក្សទាំងឡាយមាន៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណា  
 ប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ពួកមួយ សៅហ្មង ព្រោះទប់ក្តិលេសទាំងឡាយ  
 ណា វែមនិមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុនរឿង ទប់ក្តិលេសទាំងឡាយ របស់ពួក  
 សមណាប្រាហ្មណ៍ មាន៤ យ៉ាងនោះដែរ ។ ទប់ក្តិលេស៤ យ៉ាង គឺដូច  
 ម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ពួកមួយ  
 នឹងកន្លែងសុរាមេរយំ មិនរៀបចំការដឹកនាំសុរាមេរយំឡើយ ។

អយំ ភិក្ខុវេ បវមោ សមណាត្រាហ្មណាធំ ឧបក្កិ-  
 លេសោ យេន ឧបក្កិលេសេន ឧបក្កិលីដ្ឋា ឯកេ  
 សមណាត្រាហ្មណា ន តបន្តំ ន ភាសន្តំ ន វិរោចន្តំ ។  
 សន្តំ ភិក្ខុវេ ឯកេ សមណាត្រាហ្មណា មេដុំធំ ធម្ម  
 បដិសេវន្តំ មេដុំធំស្នា ធម្មា អប្បដិវរតា ។ អយំ ភិក្ខុវេ  
 ទុតិយោ សមណាត្រាហ្មណាធំ ឧបក្កិលេសោ យេន  
 ឧបក្កិលេសេន ឧបក្កិលីដ្ឋា ឯកេ សមណាត្រាហ្មណា  
 ន តបន្តំ ន ភាសន្តំ ន វិរោចន្តំ ។ សន្តំ ភិក្ខុវេ ឯកេ  
 សមណាត្រាហ្មណា ជាតុប្បវាជនំ សាទិយន្តំ ជាតុប-  
 វាជតប្បដិគ្គហណា អប្បដិវរតា ។ អយំ ភិក្ខុវេ តតិយោ  
 សមណាត្រាហ្មណាធំ ឧបក្កិលេសោ យេន ឧបក្កិ-  
 លេសេន ឧបក្កិលីដ្ឋា ឯកេ សមណាត្រាហ្មណា  
 ន តបន្តំ ន ភាសន្តំ ន វិរោចន្តំ ។ សន្តំ  
 ភិក្ខុវេ ឯកេ សមណាត្រាហ្មណា មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ  
 កេច្ឆេន្តំ មិច្ឆាជីវំ អប្បដិវរតា ។ អយំ ភិក្ខុវេ  
 ចតុត្តោ សមណាត្រាហ្មណាធំ ឧបក្កិលេសោ យេន  
 ឧបក្កិលេសេន ឧបក្កិលីដ្ឋា ឯកេ សមណា-  
 ត្រាហ្មណា ន តបន្តំ ន ភាសន្តំ ន វិរោចន្តំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ពួកមួយ សៅហ្មង  
 ព្រោះទប់ក្តិលេសណា តែងមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុនរឿង នេះជាទប់ក្តិលេស  
 របស់ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ទី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណាត្រាហ្មណ៍  
 ទាំងឡាយ ពួកមួយ សេចន្ត្រីមេដុំធំម្ន មិនវៀរចាកការសេពមេដុំធំម្ន  
 ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណាត្រាហ្មណ៍ ពួកមួយ សៅហ្មង  
 ដោយទប់ក្តិលេសណា តែងមិនក្តៅ មិនភ្លឺ មិនរុនរឿង នេះជា  
 ទប់ក្តិលេសរបស់សមណាត្រាហ្មណ៍ទី ២ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណា  
 ត្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ពួកមួយ ក្រេកអរនូវមាសនឹងប្រាក់ មិនវៀរចាកការ  
 ទទួលនូវមាសនឹងប្រាក់ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណាត្រាហ្មណ៍  
 ទាំងឡាយ ពួកមួយ សៅហ្មង ព្រោះទប់ក្តិលេសណា តែងមិនក្តៅ មិនភ្លឺ  
 មិនរុនរឿង នេះជាទប់ក្តិលេសរបស់ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ទី ៣ ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណាត្រាហ្មណ៍ ពួកមួយ ចំញឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ  
 មិនវៀរចាកមិច្ឆាជីវៈឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណាត្រាហ្មណ៍  
 ពួកមួយ សៅហ្មង ព្រោះទប់ក្តិលេសណា តែងមិនក្តៅ មិនភ្លឺ  
 មិនរុនរឿង នេះជាទប់ក្តិលេសរបស់ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ទី ៤ ។

ឥម ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សមណព្រាហ្មណា ធិ  
ឧបក្កិលេសា យេហិ ឧបក្កិលេសេហិ ឧបក្កិលិដ្ឋា  
ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ន តបន្តិ ន ភាសន្តិ  
ន វិរោចន្តិភិ ។

ភកនោសុបដិក្កិដ្ឋា(១) ឯកេ សមណព្រាហ្មណា  
អវិដ្ឋាធិវុតា ទោសា បិយ្យុតាភិទន្ធិនោ  
សុវំ បិវន្តិ មោយំ បដិសេវន្តិ មេធុំ  
រជតំ ជាត្យបញ្ច ភាទិយន្តិ អវិទូសុ  
មិច្ឆាដីវេន ជីវន្តិ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា  
ឯកេ ឧបក្កិលេសា វុតា តុទ្ធវេនា ធិត្តតទ្ធវេនា  
យេហិ ឧបក្កិលេសេហិ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា  
ន តបន្តិ ន ភាសន្តិ អសុត្វា សាជា មតា(២)  
អទ្ធការេន ឧទត្វា តណ្ហាណាសា សមេត្តិកា  
វឡ្យេន្តិ តាដសី យោវំ អាទិយន្តិ បុនន្តវន្តិ ។

រោងពិស្សវិញ្ញា ចក្ខុមោ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិច្ឆាយ សមណព្រាហ្មណំ ពួកមួយ សៅហ្មង ព្រោះឧបក្កិ-  
លេសចាំនិច្ឆាយណា តែងបិទក្តៅ មិនភ្លឺ មិនស្រឡាញ់ ឧបក្កិលេស  
របស់ពួកសមណព្រាហ្មណំមាន ២ យ៉ាងនេះឯង ។

សមណព្រាហ្មណំ ពួកមួយ ជាអ្នកសៅហ្មងដោយ  
កតៈនឹងចោសៈ ត្រូវកិច្ចស្រុតចោយ មានប្រក្រតិ  
រីករាយចំពោះរូបជាទីស្រឡាញ់ ជាជនល្ងង់ វែមនឹងដឹក  
ទូស្រុកនឹងមេរឹយ សេពទូរមេជុនធម្ម ត្រេកអរចំពោះ  
ប្រាក់នឹងមាស ។ សមណព្រាហ្មណំ ពួកមួយចំពោះ  
ដីរឹក ដោយមិច្ឆាដីវៈ សមណព្រាហ្មណំ ពួកមួយ  
មិនស្អាត ប្រកបដោយចូលី វែមនឹងមិនក្តៅ មិនភ្លឺព្រោះ  
ឧបក្កិលេសចាំនិច្ឆាយណា ឧបក្កិលេស ចាំនិច្ឆា  
ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាដៅពន្លឺនៃព្រះអាទិត្យ បានត្រាស់ទុក  
ហើយ ពួកសត្វត្រូវសេចក្តីនឹងត្របសន្តត់ហើយ ជាទុំ  
នៃគណ្ណាប្រព្រឹត្តទៅតាមខ្សែនៃគណ្ណា ញ៉ាំងអត្តភាពដ៏  
ក្លៀវក្លា ឲ្យចំរើនឡើង តែងកាន់យកទូកតថ្មី ។

សុត្តន្តបិដក អង្គការទី៣ បទដ្ឋកថា

### តស្សទ្ធានី

សមាធិប្បត្តា ទ្វេ កោដា(១)

ពេហិតស្ស បរេ ទុរេ

សុវិទូវិសាទា វិបល្លាសោ(២)

ទុបក្កិលេសេន តេ ទសាតិ

ឃរោ ចណ្ណាសោ និដ្ឋិតោ ។

១ ម. ទេ កោដា ។ ២ ទ. សុវិទូវិសាទោ វិបល្លាសោ ។ ឃ. សុវិទូវិសាទវិបល្លាសា ។

សុត្តន្តបិដក អង្គការទី៣ បទដ្ឋកថា

### ឧទ្ធាននៃពោហិតស្សវិគ្គតោនី

និយាយអំពីសមាធិការវេទ ១ អំពីបញ្ញាព្យាករណ៍ ១

អំពីបុគ្គលធ្ងន់ ក្នុងសេចក្តីក្រោធមាត ២ លើក អំពី

ពេហិតស្សទៅបុគ្គលវេទ ២ លើកទៀត អំពីរបស់ដែល

ធ្លាយក្រៃលែងដោយ ១ អំពីបញ្ញាលើបុគ្គលឆ្មារវិសាទៈ ១

អំពីវិបល្លាស ១ អំពីទុបក្កិលេស ១ មេត្រូវដឹង ១០ ។

ចប់ ចណ្ណាសោ ទី ១ ។

[ ៥២ ] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុញ្ញកិសន្ធិ កុសលា-

ភិសន្ធិ សុខស្សាហារា សោវត្តិកា សុខវិហារា

សត្តសំវត្តនិកា ឥដ្ឋាយ កត្តាយ មនាពាយ

ហិតាយ សុទាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។

យស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធីរំ បរិកុញ្ញមាថោ អប្បមាលំ

ចេតោសមាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អប្បមាលោ តស្ស

បុញ្ញកិសន្ធិ កុសលាភិសន្ធិ សុខស្សាហារា

សោវត្តិកា សុខវិហារា សត្តសំវត្តនិកា ឥដ្ឋាយ

កត្តាយ មនាពាយ ហិតាយ សុទាយ សំវត្តន្តិ

យស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បិណ្ឌទាតំ បរិកុញ្ញមាថោ... យស្ស

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សេនាសនំ បរិកុញ្ញមាថោ... យស្ស

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តិណ្ឌប្បធូយកេសជ្ជបរិក្ការំ បរិកុញ្ញ-

មាថោ អប្បមាលំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ

[ ៥២ ] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភានិសង្សជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរ

មកនៃកុសល ជាទីនាំមកទូរសេចក្តីសុខ ឲ្យទូរផលដ៏ល្អវិសេស មានផល

ជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌នេះ មាន៤ យ៉ាង រមែង

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ

ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ភានិសង្សជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសល

មាន៤យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលប្រើប្រាស់ចិវ

របស់ទាយកណៈចូលកាន់ចោកសមាធិ ជាធម៌ប្រមាណមិនបាន ភានិសង្ស

ជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសល របស់ទាយកនោះ ក៏រមែង

ប្រមាណមិនបាន ជាទីនាំមកទូរសេចក្តីសុខ ឲ្យទូរផលដ៏ល្អវិសេស

មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី

ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលបរិភោគបិណ្ឌទាត របស់ទាយកណៈ ...

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលប្រើប្រាស់សេនាសនៈ របស់ទាយកណៈ ...

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលបរិភោគកេសជ្ជបរិក្ការ ជាមួយផល់អ្នក

ដើម្បីរបស់ទាយកណៈ ចូលកាន់ចោកសមាធិ ជាធម៌ប្រមាណមិនបាន

អប្បមាណា តស្ស បុញ្ញាភិសន្នោ កុសលា-  
 ភិសន្នោ សុខស្សាហារោ សោវត្តិកោ សុខវិហាកោ  
 សត្តសំវត្តនិកោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ មនាពាយ  
 ហិតាយ សុខាយ សំវត្តតិ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារោ បុញ្ញាភិសន្នោ កុសលាភិសន្នោ សុខស្សាហារោ  
 សោវត្តិកោ សុខវិហាកោ សត្តសំវត្តនិកោ ឥដ្ឋាយ  
 កត្តាយ មនាពាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្តនិ ។  
 ឥមេហិ ច បន ភិក្ខុវេ ចត្តហិ បុញ្ញាភិសន្នោហិ  
 កុសលាភិសន្នោហិ សមម្នាកតស្ស អរិយស្សាវតស្ស  
 ន សុករំ បុញ្ញស្ស បមាណំ កហេតុំ<sup>(១)</sup> ឯត្តកោ  
 បុញ្ញាភិសន្នោ កុសលាភិសន្នោ សុខស្សាហារោ សោវ-  
 ត្តិកោ សុខវិហាកោ សត្តសំវត្តនិកោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ  
 មនាពាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្តតិ ឥមេ ឥស-  
 ន្នេយ្យោ អប្បមេយ្យោ មហាបុញ្ញត្តោត្តោត្រូវ សង្ខំ កត្តតិ ។

១ ឃ. ធរណតិ ។

ភានិសង្ស ជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសលរបស់តាយកនោះ  
 ក៏វែងប្រមាណមិនបាន ជាទីរាប់កន្លះសេចក្តីសុខ ឲ្យឲ្យផលដ៏ល្អ  
 វិសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ  
 ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីក្រេកអរ  
 ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភានិសង្ស ជាទីហូរមកនៃ  
 បុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសល ជាទីរាប់កន្លះសេចក្តីសុខ ឲ្យឲ្យផល  
 ដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភើត ក្នុងស្ថានសួគ៌  
 ៤ យ៉ាងនេះឯង វែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តី  
 សុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីក្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 មួយវិញទៀត កាលបើអរិយសាវក ដែលប្រកបដោយភានិសង្ស ជា  
 ទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសលទាំង ៤ នេះហើយ បុគ្គលមិន  
 ងាយនឹងរាប់នូវប្រមាណនៃបុណ្យថា ភានិសង្ស ជាទីហូរមកនៃបុណ្យ  
 ជាទីហូរមកនៃកុសល ជាទីរាប់កន្លះសេចក្តីសុខ ឲ្យឲ្យផលដ៏ល្អវិសេស  
 មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ មានប្រមាណ  
 ប៉ុណ្ណោះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា  
 ជាទីក្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្តបានឡើយ តាមព័ត៌មាន គឺផលនូវការរាប់  
 ថាជាគំនរបុណ្យយ៉ាងដ៏ ដែលបុគ្គលរាប់មិនបាន ប្រមាណមិនអស់ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ បហាសប្បន្នេ ន សុតារំ  
 ទុទតស្ស បហាណំ កហេតុំ ឯត្តកាណិ ទុទតាធិ-  
 កាណិភិ វា ឯត្តកាណិ ទុទតាធិកសតាណិភិ  
 វា ឯត្តកាណិ ទុទតាធិកសហស្សាណិភិ វា  
 ឯត្តកាណិ ទុទតាធិកសតសហស្សាណិភិ វា អដទោ  
 អសន្នេយ្យេ អប្បមេយ្យេ មហាទុទតក្ខត្តោត្រេវ សង្កំ  
 កច្ចតិ ។ ឯវេវ ទោ ភិក្ខុវេ វេមហិ ចត្វាថា  
 បុញ្ញភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ សមន្តាភតស្ស  
 អរិយស្សវតស្ស ន សុតារំ បុញ្ញស្ស បហាណំ  
 កហេតុំ ឯត្តកោ បុញ្ញភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ  
 សុទស្សហារោ សោវត្តិកោ សុទវិចារោ សត្ត-  
 សវត្តិកោ វដ្ឋាយ កត្តាយ មនាបាយ ហិតាយ  
 សុទាយ សវត្តតិ អដទោ អសន្នេយ្យេ អប្បមេយ្យេ  
 មហាបុញ្ញក្ខត្តោត្រេវ សង្កំ កច្ចតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនដឹងយកចំនុះប្រមាណនៃទឹក ក្នុងមហា-  
 សមុទ្រថា ទឹកមានចំណុះតាម្យក ទឹកមានប៉ុណ្ណោះយកតាម្យក ទឹក  
 មានចំណុះតាន់តាម្យក ទឹកមានចំណុះសែនតាម្យកបានឡើយ ភាមពិត  
 នោះ គឺដល់នូវការរាប់ថា គំនរទឹកធំ ដែលបុគ្គលរាប់មិនបានប្រមាណ  
 មិនអស់ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយ-  
 សាវក ដែលប្រកបដោយភានិសង្ស ជាទីហូរមកនៃចុណ្យ ជាទីញាមក  
 នៃកុសល ទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯងហើយ បុគ្គលមិនដឹងយកចំនុះ  
 ប្រមាណនៃចុណ្យថា ភានិសង្ស ជាទីញាមកនៃចុណ្យ ជាទីហូរមកនៃ  
 កុសល ជាទីតាំងកន្លះសេចក្តីសុខ ឲ្យឲ្យដែលដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ  
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ មានប្រមាណចំណុះ ប្រព្រឹត្តទៅ  
 ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទី  
 គាប់ចិត្តបានឡើយ ភាមពិតនោះគឺដល់នូវការរាប់ថា ជា គំនរចុណ្យយ៉ាងធំ  
 ដែលបុគ្គលរាប់មិនបាន ប្រមាណមិនអស់ គឺយ៉ាងនោះដែរ ។



មហោនទិ អបរិមិតំ បហាសវំ  
 តហុកេវំ រតនគណានហលយំ(១)  
 ធម្មោ យថា មច្ឆគណាសង្ឃសេវិតា(២)  
 បុច្ឆ សវន្តិ ឧបយន្តិ សាគវំ ។  
 ឃវំ ធុវំ អន្ធនទាជវត្ថុនំ  
 សេយ្យនិសង្កត្តរណស្ស ទាយតំ  
 បុត្តាស្ស ធារា ឧបយន្តិ បណ្ឌិតំ  
 ធម្មោ យថា វារិហាវ សាគវន្តិ ។

[៥៣] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុត្តាភិសទ្ធា  
 តុសលាភិសទ្ធា សុខស្ស្សហារា សោវត្តិកា  
 សុខវិចារកា សក្កសំវត្តនិកា ឥដ្ឋាយ កត្តាយ  
 មនាចាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្តន្តិ ។  
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥន ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ  
 តុទ្ធវេ អវិទូច្យសាទេន សមម្នាគរោ ហោតិ  
 ឥតិបិ សោ ភគវំ អវហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា

១ ម. រតនគណាលយ ។ ២ ម. មរតណសង្ឃសេវិតា ។

ទខ្មេទាំងឡាយ ដែលមានពួកគ្រូទៅប្រស្រ័យ ច្រើន  
 តែហូរចុះទៅកាន់សាគរ មានអន្លង់ទឹកធំដែលបុគ្គល  
 រាប់មិនបាន ជាស្រះធំ ប្រកបដោយការម្នាក់គ្នាស្រប់  
 ស្រែងដីច្រើន ជាទីកើតវិនាសក្នុងទ្រូងឡាយ យ៉ាង  
 ណាមិញ ។ ពាក្យបុណ្យ រមែងប្រព្រឹត្តហូរទៅ  
 កាន់ខាងដែលជាបណ្ឌិតអ្នកឲ្យទូរំបាយទឹកនឹងសំពត់  
 អ្នកឲ្យទូរំដេក ទឹកនឹងនឹងគ្រឿងកម្រាល ដូចជាទខ្មេ  
 ស្ទឹង ដែលហូរទៅកាន់សាគរយ៉ាងនោះដែរ ។

[៥៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភានិសង្ឃ ជាទីហូរមកនៃបុណ្យ  
 ជាទីហូរមកនៃកុសល ជាមកខ្សែសេចក្តីសុខ ឲ្យនូវផលដ៏ល្អវិសេស មាន  
 ផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌ នេះមាន៤យ៉ាង រមែង  
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីគ្រេកអរ  
 ជាទីតាប់ចិត្ត ។ ភានិសង្ឃ ជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសល  
 ៤យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនា  
 នេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើក ក្នុងព្រះក្នុងដូច្នោះ  
 ថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គត្រូវចាកសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់  
 យ៉ាង ច្រង់ត្រាស់ដឹងនូវក្លាយរាមិ ទាំងពួង ដោយប្រព្រឹត្តចំពោះព្រះអង្គ

វិញ្ញាណលា មន្ទិល កុសល លោកវិនិច្ឆ័យ អនុត្តរោ  
 បុរិសទម្មសារថិ សន្តា នេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ  
 ភក្កវាតិ អយំ ភិក្ខុវេ បឋមោ បុព្វាភិសង្គោ  
 កុសលាភិសង្គោ សុខស្សាហារោ សោវត្ថិកោ  
 សុខវិទាភោ សន្តសំវត្ថុនិកោ វដ្ឋាយ កត្តាយ  
 មនាពាយ ហិពាយ សុខាយ សំវត្ថុតិ ។ បុណ  
 បឋមំ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវិកោ ធម្មេ អវច្ចប្បសារទេន  
 សម្មត្តាកតោ ហោតិ ស្វាត្វោតោ ភក្កវាតា ធម្មោ  
 សន្និដ្ឋិកោ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឧបនយិកោ  
 បច្ចុត្តំ វេទិតញ្ចោ វិញ្ញាហិតិ អយំ ភិក្ខុវេ ទុតិយោ  
 បុព្វាភិសង្គោ កុសលាភិសង្គោ សុខស្សាហារោ

ទ្រង់បរិច្ចាណិដោយវិជ្ជាទីបីចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អ ទ្រង់ប្រាបច្បាស់  
 ទូរក្រលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយសើគ្មាន  
 ទ្រង់ជាសារថិទ្ធាននូវបុរសដែលគួរទ្ធានបាន ទ្រង់ជាគ្រូនៃវត្តាខ័ន  
 មនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ព្រាសដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ទ្រង់លឺនិរត្រឡប់  
 មកកាន់ភព្វិទៀត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអាទិសិទ្ធិ ជាទីហូរមកនៃ  
 បុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសលទី ១ ដែលនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យទ្រង់ដែល  
 ដឹងរូសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្ត  
 ទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទី  
 គាប់ចិត្ត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័ក ជាអ្នកប្រកប  
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ព្រះហឫទ័យក្នុងធម៌ដែលព្រះដ៏  
 មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សំដែងហើយដោយល្អ ព្រះនរណាកុត្តរធម៌ ជា  
 ធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលទាំងពួង ដឹងពិត ឃើញពិត ដោយបច្ចវេក្ខណ  
 ញាណ ជាធម៌ឲ្យទ្រង់ផលមិនទំលាក់កាល ជាធម៌គួរដល់ដំហែបស្សវិធី  
 ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គល គប្បីបង្ហោនចូលមកទុកក្នុងខ្លួនដោយអំណាច  
 នៃភាវនា ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាថ្នាទាំងឡាយ មានទគ្គុជិតញ្ញាបុគ្គលជាដើម  
 គប្បីឃើញច្បាស់ក្នុងចិត្តនៃខ្លួន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាអាទិសិទ្ធិជាទី  
 ហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមកនៃកុសលទី ២ ដែលនាំមកនូវសេចក្តីសុខ

សោវត្ថិកោ សុខវិចារោ សត្តសំវត្ថុនិកោ ឥដ្ឋាយ  
 កត្តាយ មនាមាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុតិ ។  
 បុន ចយំ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវិកោ សង្ឃ  
 អវេចូប្បសារិនំ សមន្តាគរោ ហោតិ សុប្បដិបទ្ធោ  
 ភកវតោ សាវកសង្ឃោ ឧដ្ឋប្បដិបទ្ធោ ភកវតោ  
 សាវកសង្ឃោ ញាយប្បដិបទ្ធោ ភកវតោ សាវក  
 សង្ឃោ សាមីចិប្បដិបទ្ធោ ភកវតោ សាវកសង្ឃោ  
 យទិទំ ចត្តាវប្បសយុតានិ អដ្ឋប្បសប្បកុលា ឯស  
 ភកវតោ សាវកសង្ឃោ អាហុនេយ្យោ ចាហុនេយ្យោ  
 ទត្ថិណោយ្យោ អញ្ញាលិកណិយោ អនុត្តរំ បុញ្ញ  
 ក្កេតំ លោកស្សាតិ អយំ ភិក្ខុវេ តតិយោ  
 បុញ្ញាភិសទ្ធោ កុសលាភិសទ្ធោ សុខស្សា  
 ហារោ សោវត្ថិកោ សុខវិចារោ សត្តសំវត្ថុនិកោ

ឲ្យខ្ញុំផលដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុង  
 ស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទី  
 ប្រាថ្នា ជាទីគ្រេករា ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយ  
 ទៀត អរិយសាវក ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុង  
 ព្រះសង្ឃជា ព្រះសង្ឃ ជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិ  
 ហើយដោយប្រពៃ ព្រះសង្ឃ ជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិ  
 បត្តិដោយត្រង់ ព្រះសង្ឃ ជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិ  
 ដើម្បីគ្រាស់ដីនូវព្រះនិព្វាន ព្រះសង្ឃ ជាសាវកនៃព្រះដ៏ព្រះភាគ  
 ប្រតិបត្តិសមគួរដល់សាមីចិកម្ម គឺប្រតិបត្តិគួរដល់សីល សមាធិ បញ្ញា  
 ព្រះសង្ឃអន្តិណា ចើកបំប៉នក្នុងបុរសមាន ៤ គូ ចើកបំប៉នជាបុរស  
 បុគ្គលមាន ៨ ព្រះសង្ឃទាំងខ្ពស់ ជាសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ  
 គួរទទួលនូវចតុច្បប្បយ័ ដែលបុគ្គលនាំមកបូជា គួរទទួល  
 នូវពត្តនកថាន គួរទទួលនូវទុក្ខណាទាន គួរដល់អញ្ញាលិកម្ម  
 ជាបុញ្ញកេតនៃសត្វលោក កេរ្តិ៍ដ៏ខ្ពស់ក្រៃលែងជាងគ្មាន ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាភាវិសង្ឃជាទីហូរមកនៃបុណ្យ ជាទីហូរមក  
 នៃកុសលទី ៣ ដែលនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យខ្ញុំផល  
 ដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត ក្នុងស្ថានសួគ៌

ឥដ្ឋាយ កន្តាយ មនាទាយ ហិតាយ សុទាយ សំវត្តនិ្ទ  
 មុន ចប់ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវគោ អរិយកន្តេហិ  
 សីលេហិ សមន្តាគគោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ អង្គិទ្កេហិ  
 អសតលេហិ អកម្មាសេហិ កុដិស្សេហិ វិញ្ញា-  
 បសន្តេហិ អបរាមន្នេហិ សមាធិសំវត្តនិកេហិ អយំ  
 ភិក្ខុវេ ធម្មតោ បុញ្ញាភិសន្តោ គុសលាភិសន្តោ  
 សុខស្សហារោ សោវត្តិកោ សុខវិទាកោ សត្តិ-  
 សំវត្តនិកោ ឥដ្ឋាយ កន្តាយ មនាទាយ ហិតាយ  
 សុទាយ សំវត្តនិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ  
 បុញ្ញាភិសន្តោ គុសលាភិសន្តោ សុខស្សហារោ  
 សោវត្តិកោ សុខវិទាកោ សត្តិសំវត្តនិកោ ឥដ្ឋាយ  
 កន្តាយ មនាទាយ ហិតាយ សុទាយ សំវត្តនិ្ទនិ ។

ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីគ្រេក  
 អរ ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត រិយសារិក ជាអ្នក  
 ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីគ្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ជាសីលមិន  
 ដាច់ មិនចុះធ្លាយ មិនពាល មិនព្រះ ជាសីលរបស់អ្នកជា ជាសីល  
 ដែលវិញ្ញាជនក៏សរសើរ ជាសីលមិនប៉ះពាល់ដោយតណ្ហាទិដ្ឋិ ប្រព្រឹត្ត  
 ទៅដើម្បីបាននូវសមាធិ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា អាទិសិទ្ធិ ជាទី  
 ពូរមកនៃបុណ្យ ជាទីពូរមកនៃកុសលទី ៤ ដែលនាំមកនូវសេចក្តី  
 សុខ ឲ្យឲ្យផលដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើត  
 ក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជា  
 ទីប្រាថ្នា ជាទីគ្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 អាទិសិទ្ធិ ជាទីពូរមកនៃបុណ្យ ជាទីពូរមកនៃកុសលមាន ៤ យ៉ាង  
 នេះឯង ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ឲ្យឲ្យផលដ៏ល្អវិសេស មានផលជាសុខ  
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍  
 ដើម្បីសេចក្តីសុខ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីគ្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ។

យស្ស សុទ្ធា តថាគតេ អចលា សុប្បតិដ្ឋិតា  
 សីលញ្ច យស្ស កុល្យាណំ អរិយតន្ត្រិ បសិសិតំ ។  
 សង្ខេ បសាទោ យស្សត្ថិ ឧជ្ឈត្តតញ្ច ធម្មស្សនំ  
 អនត្តិទ្ធាតំ តំ អាហុ អមោយំ តស្ស ជីវិតំ ។  
 តស្មា សទ្ធាញ្ច សីលញ្ច បសាទំ ធម្មធម្មស្សនំ  
 អនុយុញ្ជេថ មេចារី សវំ តុទ្ធានសាសនត្ថិ ។

[៥៤] ឯតំ សមយំ ភគវា អន្តរា ច មជ្ជំ  
 អន្តរា ច វេញ្ចំ អន្ធានមត្តប្បដិបត្តា ហោតិ ។  
 សម្មហុលាបិ តហបតិ ច តហបតានិយោ ច អន្តរា  
 ច មជ្ជំ អន្តរា ច វេញ្ចំ<sup>(១)</sup> អន្ធានមត្តប្បដិបត្តា  
 ហោតិ ។ អថទោ ភគវា មត្តា ឧត្តម្ម អញ្ញាតាស្មី  
 ក្រុម្ភលេ<sup>(២)</sup> ធិសីទិ ។ អន្ធាសំសុ ទោ តេ តហបតិ ច  
 តហបតានិយោ ច ភគវត្ថំ អញ្ញាតាស្មី ក្រុម្ភលេ ធិសីទិ

១ វេញ្ចំ ។ ២ ឧ. ម. ធិត្តម្ម ចក្កវគ្គ អាសនេនិ បាលី អត្ថិ ។

សេចក្តីជឿ ក្នុងព្រះគោតមរបស់បុគ្គលណា បែបបាប  
 ញាប់ញ័រ បានដម្កល់ហើយដោយប្រពៃ សីលរបស់  
 បុគ្គលណា ជាសីលល្អ ជាទីគ្រេកអរនៃព្រះអរិយៈវង្ស  
 ព្រះអរិយៈសរសើរហើយ។ សេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ  
 នឹងការឃើញដោយគ្រងពិត របស់បុគ្គលណា អ្នក  
 ប្រាជ្ញទាំងឡាយ ពោលនូវបុគ្គលនោះថា ជាអ្នកមិន  
 ទំលក្រ ទាំងជីវិត របស់បុគ្គលនោះ មិនបានសូន្យ  
 ឡើយ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកប្រាជ្ញ កាលរលឹកឃើញ  
 ពាក្យប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ គួរប្រកបទុក  
 នូវសេចក្តីជឿផង នូវសីលផង នូវសេចក្តីជ្រះថ្លាផង  
 នូវការឃើញធម៌ផង ។

[៥៤] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ផ្លូវ  
 ឆ្ងាយ ក្នុងចន្លោះស្រុកមត្តកនឹងចន្លោះស្រុកវេញ្ច ។ មានពួក<sup>(១)</sup> គហបតិ  
 នឹងពួកគហបតានិយោ ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយក្នុងចន្លោះស្រុកមត្តក  
 នឹងចន្លោះស្រុកវេញ្ចដែរ ។ គ្រានោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គេចចេញ  
 ចាកផ្លូវហើយ ទ្រង់គង់ក្រោមម្លប់ឈើមួយ ។ ពួកគហបតិនឹងគហបតានិ  
 យោនោះ បានឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចគង់ក្រោមម្លប់ឈើមួយ

១ ធនទាំងនោះ មានដំណើរទៅរៀបចំអាវាហរិវិហារមង្គលឲ្យពូនចៅក្នុងស្រុកនោះ ព្រោះ

ធិស្វា យេន ភគវា នេនុបសន្តិមីសុ ធិសន្តិមីត្វា  
 ភគវន្តំ អភវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីធិសុ ។  
 ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធនោ នេ ភគវា ធិសាមតិ ច  
 ភហមតាធិយោ ច ភគវា ឯតទរោច ចត្តារោម  
 ភហមតាយោ សិវាសា ។ កតមេ ចត្តារោ ។  
 ធារោ ធារាយ សន្តិ សិវសតិ ធារោ ធារាយ សន្តិ  
 សិវសតិ ធារោ ធារាយ សន្តិ សិវសតិ ធារោ  
 ធារាយ សន្តិ សិវសតិ ។ កថត្វា ភហមតាយោ  
 ធារោ ធារាយ សន្តិ សិវសតិ ។ វេន ភហមតាយោ  
 សាមិកោ ហោតិ ចាណាតិចាតិ អធិត្តាទាយិ  
 កាមេសុ មិច្ឆាចារិ មុសាវាធិ សុរាមេយមជ្ជប្បមា-  
 ទដ្ឋាយិ ធិសុវ្រណិ ចាមនន្តោ មន្តោមលមរិយុដ្ឋិគន  
 ចេតសា អតារិ អជ្ឈវសតិ អត្តោ សកមរិ-  
 ភាសតោ សមណាព្រាហ្មណាធិ ភរិយាមិស្ស  
 ហោតិ ចាណាតិចាតិធិ អធិត្តាទាយិធិ កាមេសុ  
 មិច្ឆាចារិធិ មុសាវាធិធិ សុរាមេយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាយិធិ

លុះឃើញហើយ ក៏ព្រមព្រៀងទៅជាមួយព្រះបិតាព្រះមាតា ព្រះគូលទៅ  
 ផល់ថ្វាយបង្គំព្រះបិតាព្រះមាតាហើយ អង្គុយក្នុងទីសមណ្ណ ។ ព្រះគូក  
 ភហមតិទីនិគហមតាទីទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមណ្ណហើយ ព្រះបិតាព្រះ  
 មាតាព្រះគូស្រីថា ម្ចាស់ភហមតិទីនិគហមតាទីទាំងឡាយ សង្ឃឹស  
 (ការនៅម្តេចជាមួយនឹងស្វាមីភរិយា) នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ សង្ឃឹស ៤  
 យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺខ្មោចប្រុសនៅម្តេចជាមួយនឹងខ្មោចស្រី ១  
 ខ្មោចប្រុសនៅម្តេចជាមួយនឹងទេវតាស្រី ១ ទេវតាប្រុសនៅម្តេចជាមួយ  
 នឹងខ្មោចស្រី ១ ទេវតាប្រុសនៅម្តេចជាមួយនឹងទេវតាស្រី ១ ។ ម្ចាស់  
 ភហមតិទាំងឡាយ ចុះខ្មោចប្រុស នៅម្តេចជាមួយនឹងខ្មោចស្រី តើដូច  
 ម្តេច ។ ម្ចាស់ភហមតិទាំងឡាយ ស្វាមីក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើទុក្ខ  
 បាណាតិបាត ធ្វើទុក្ខទុំខ្មោចាន ប្រព្រឹត្តទុក្ខកាមេសុមិច្ឆាចារិ ពោលពាក្យ  
 មុសា ក្រេបជីកទុក្ខស្រីនឹង គឺសុរាទីនឹងមេរិយ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តី  
 ប្រមាទ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តី  
 កំណាញ់ប្រើគេ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកជេរប្រទេចគូកសមណព្រាហ្មណ៍  
 ទាំងភរិយារបស់ស្វាមីនោះ ក៏ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធ្វើទុក្ខបាណាតិបាត ប្រព្រឹត្ត  
 ធ្វើទុក្ខទុំខ្មោចាន ប្រព្រឹត្តធ្វើទុក្ខកាមេសុមិច្ឆាចារិ ពោលពាក្យមុសា  
 ក្រេបជីកទុក្ខស្រីនឹងគឺសុរាទីនឹងមេរិយ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ

ទុស្សីលោ ចាបទម្មា មច្ឆោមលបរិយុដ្ឋិភេទ ចេតសា អតារ  
 អដ្ឋាវសតិ អត្តោសិក្ខបរិកាសិកា សមណាត្រាហ្មណា  
 ណា ។ ឃី ទោ គហមតយោ ឆរោ ឆរាយ  
 សន្តិ សំសតិ ។ កថត្ត គហមតយោ ឆរោ  
 ទេវិយា សន្តិ សំសតិ ។ ឥធន គហមតយោ  
 សាមិកោ ហោតិ ចាណាតិចាតិ ។ ថេ ។ សុរាមេ  
 រយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាយី ទុស្សីលោ ចាបទម្មា មច្ឆោ  
 មលបរិយុដ្ឋិភេទ ចេតសា អតារ អដ្ឋាវសតិ  
 អត្តោសិក្ខបរិកាសិកា សមណាត្រាហ្មណា ករិយា  
 ច ខុស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតា បដិវរតា អទិដ្ឋា  
 នាណា បដិវរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតា  
 មុសាវាណា បដិវរតា សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាណា  
 បដិវរតា សីលវតិ កល្យាណទម្មា វិកតមលមច្ឆោរេទ  
 ចេតសា អតារ អដ្ឋាវសតិ អត្តោសិក្ខបរិកាសិកា  
 សមណាត្រាហ្មណា ។ ឃី ទោ គហមតយោ  
 ឆរោ ទេវិយា សន្តិ សំសតិ ។ កថត្ត គហម  
 តយោ ឆរោ ឆរាយ សន្តិ សំសតិ ។

ជាអ្នកប្រសូសីល មានធម៌វិលាមក មានចិត្តត្រូវមន្ទិលសីលចក្កិកណាញ់  
 រូបវិក នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកដេរប្រទេចត្បកសមណាត្រាហ្មណ៍ដែរ ។  
 ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ខ្មោចប្រុសនៅម្តេត្តា  
 ជាមួយនឹងខ្មោចស្រី ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ចុះខ្មោចប្រុស នៅរួម  
 ជាមួយនឹងទេវតាស្រី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ស្វាមីក្នុង  
 លោកនេះ ជាអ្នកធ្វើទូរចាណាតិចាត ។ ថេ ។ ក្រេបផឹកទូរសុរាទីនឹងមេរយ  
 ដែលជាទីតាំងវិទេសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌វិលាមក  
 មានចិត្តត្រូវមន្ទិលសីលចក្កិកណាញ់រូបវិក នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកដេរ  
 ប្រទេចត្បកសមណាត្រាហ្មណ៍ ប៉ុន្តែកិរិយារបស់ស្វាមីនោះ ជាអ្នក  
 វៀរចាកបាណាតិចាត វៀរចាកអទិដ្ឋាណា វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ  
 វៀរចាកមុសាវាណា ជាអ្នកវៀរចាកការក្រេបផឹកទឹកស្រវឹងសុរាទីនឹងមេរយ  
 ដែលជាទីតាំងវិទេសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌វិលា មានចិត្ត  
 ប្រាសចាកមន្ទិល សីលចក្កិកណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកមិនដេរ  
 ប្រទេចត្បកសមណាត្រាហ្មណ៍ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ  
 ឯង ឈ្មោះថា ខ្មោចប្រុសនៅម្តេត្តាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។ ម្នាលគហបតី  
 ទាំងឡាយ ចុះទេវតាស្រី នៅរួមជាមួយនឹងខ្មោចស្រី តើដូចម្តេច ។

ទុកិយបណ្ណាល័យ បុព្វកថាសុខវិទ្យា

ឥន គហបតយោ សាមិកោ ហោតិ ចាណាតិចាតា  
 បដិវរតោ អនិច្ឆាណា បដិវរតោ តោបេសុ  
 មិច្ឆាចារា បដិវរតោ មុសាវនា បដិវរតោ សុរាមេរយ-  
 មជ្ជប្បមាណដ្ឋានា បដិវរតោ សីលវា កល្យាណាធម្មោ  
 វិភតមលមច្ឆេនេន ចេតសា អតារំ អដ្ឋិវរសតិ  
 អនត្តោ សតបរិភាសតោ សមណាត្រា ហ្មណាធំ  
 ភរិយា ច ទុស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតិធំ ។ បេ ។  
 សុរាមេរយមជ្ជប្បមាណដ្ឋាយិធំ ទុស្សីលា ចាបទម្ហា  
 មច្ឆេមលមរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា អតារំ អដ្ឋិវរសតិ  
 អត្តោ សិកបរិភាសិតា សមណាត្រា ហ្មណាធំ ។  
 វិវំ ទោ គហបតយោ ទេវេ ចរិយ សន្តិ  
 សំវសតិ ។ កថេត្ត គហបតយោ ទេវេ ទេវិយា  
 សន្តិ សំវសតិ ។ ឥន គហបតយោ សាមិកោ  
 ហោតិ ចាណាតិចាតា បដិវរតោ ។ បេ ។  
 សុរាមេរយមជ្ជប្បមាណដ្ឋានា បដិវរតោ សីលវា

ទុកិយបណ្ណាល័យ បុព្វកថាសុខវិទ្យា

ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ស្តាប់ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នករៀនចាណាតិចាត  
 រៀនចាតអនិច្ឆាចារ រៀនចាតកាលេសុមិច្ឆាចារ រៀនចាតមុសាវន រៀនចាត  
 ការក្របជីកទូរ្យទឹកស្រវឹងគឺសុភវិនិមេរិយ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ  
 មានសីល មានធម៌ល្អ មានចិត្តត្រៀមចិត្តសេចក្តីកំណាញ់ នៅ  
 គ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកមិនជេរប្រទេចពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ ទើបឯករិយា  
 របស់ស្តាយីនោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធ្វើទូរ្យចាណាតិចាត ។ បេ ។ ក្របជីក  
 ទូរ្យទឹកស្រវឹងគឺសុភវិនិមេរិយ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកទ្រុស្ត  
 សីល មានធម៌ដ៏លាមក មានចិត្តត្រៀមចិត្តសេចក្តីកំណាញ់របួរនៅ  
 គ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកជេរប្រទេច ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ ។ ម្នាលគហបតីទាំង  
 ឡាយ យ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា ទៅតាប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។  
 ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ចុះទៅតាប្រុស នៅរួមជាមួយគ្នានឹងទេវតាស្រី  
 តើផ្តុះផ្តុះ ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ស្តាប់ក្នុងលោកនេះ  
 ជាអ្នករៀនចាណាតិចាត ។ បេ ។ រៀនចាតការក្របជីកទូរ្យទឹកស្រវឹង  
 គឺសុភវិនិមេរិយ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកមានសីល



កល្យាណធម្មោ វិភត្តមលមច្ឆេវេន ចេតសា អតារ  
 អជ្ឈាវសតិ អនុត្តោសិកថវិកាសកោ សមណ-  
 ប្រាហ្មណានំ ករិយាបិស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតា  
 បដិវតា ។ បេ ។ សុរាមោយមជ្ឈម្យមាទដ្ឋាថា  
 បដិវតា សីលវតី កល្យាណធម្មោ វិភត្តមលមច្ឆេវេន  
 ចេតសា អតារ អជ្ឈាវសតិ អនុត្តោសិកថវិកាសកោ  
 សមណប្រាហ្មណានំ ។ ឯវំ ខោ ភហបតយោ  
 ទេកេ ទេវិយា សន្និ សំវសតិ ។ ឥមេ ខោ  
 ភហបតយោ ចត្តារោ សំវសាតិ ។  
 ទុកោ ច ហោន្តំ ទុស្សីលោ កុទរិយា ថវិកាសកោ  
 តេ ហោន្តំ ជាទិបតយោ ធនំ សំវសមាភតា ។  
 សាមិកោ ហោតិ ទុស្សីលោ កុទរិយា ថវិកាសកោ  
 ករិយា សីលវតី ហោតិ វទញ្ច វិភមច្ឆរា ។

មានធម៌ដ៏ល្អ មានចិត្តប្រាសចាកបង្ខំលក្ខិសេចក្តីកំណាញ់ ទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ  
 ជាអ្នកមិនដេរប្រទេច ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ ទាំងភិយារបស់ស្វាមី  
 នោះ ក៏ជាអ្នករៀនចោកបុណ្យភិបាក ។ បេ ។ រៀនចោកការគ្របដឹកខ្សែវិភ  
 ស្រវឹងតិសុកនឹងមេរ័យ ដែលជាទីទាំងវិទនសេចក្តីប្រទេច ជាអ្នកមានសីល  
 មានធម៌ដ៏ល្អ មានចិត្តប្រាសចាកបង្ខំលក្ខិសេចក្តីកំណាញ់ ទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ  
 ជាអ្នកមិនដេរប្រទេចពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដែរ ។ ម្នាលភហបតីទាំងឡាយ  
 យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ទេវតាច្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។  
 ម្នាលភហបតីទាំងឡាយ សង្ឃឹស (ការនៅរួមគ្នាមាន៤) យ៉ាងនេះឯង ។  
 ផទទាំងពីរនាក់ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ជាអ្នកកំណាញ់  
 ស្មិតស្មាញ ដេរប្រទេច (ខ្ញុំសមណប្រាហ្មណ៍)  
 ប្រឆន្ននឹងប្តីទាំងពីរនាក់នោះ ឈ្មោះថា ខ្មោចមកនៅរួម  
 គ្នា ។ ស្វាមីជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសេចក្តីកំណាញ់  
 ស្មិតស្មាញ ដេរប្រទេច (ខ្ញុំសមណប្រាហ្មណ៍)  
 ភិយា ជាអ្នកមានសីល ដឹងខ្សែវិភព្យពោចន៍វិទពួក  
 សូម មានសេចក្តីកំណាញ់ ប្រាសចេញហើយ

សាច់ ទេវី សំវេសនី ឆដេន បតីនា សហ ។

សាមីកោ សីលវា ហោតិ វន្តញ្ច វត្តមន្ទរោ

ករិយា ហោតិ ទុស្ស័លា ករិយា ចរិកាសិកា

សាច់ ឆដេន សំវេសនី ឆដេន បតីនា សហ ។

ឧបោ សទ្ធា វន្តញ្ច ច សញ្ញា ធម្មជីវិតា

តេ ហោតិ ជាតិបតយោ អត្តាមញ្ញំ បិយំ វនា

អត្តា សម្បទ្ធា ហោតិ ជាសុគំ(១) ឧបដាយតិ

អមិត្តា ទុក្ខនា ហោតិ ទុក្ខំ សមសីលំ

ឥធម្មំ ចរិតាន មមសីលព្វតា ឧបោ

ធម្មិយោ ទេវលោកស្មី ហោតិ កាមកាមិយោតិ ។

ករិយា ខានេនិ ឈ្មោះថា ទៅភាស្រី ទៅរួមគ្នាជាមួយ

នឹងប្តីខ្មោច ។ ស្វាមី ជាអ្នកមានសីល ដឹងថា

ពាក្យពេចន៍នៃពួកស្រី ជាអ្នកមានសេចក្តីកំណាញ់

ប្រាសចេញហើយ ករិយាជាអ្នកទ្រុស្តសីល មាន

សេចក្តីកំណាញ់ស្រីស្វាមី ដេប្រទេច (ខ្ញុំសមណ-

ក្រាហ្គណ៍ ) ករិយាខានេនិ ឈ្មោះថា ស្រីខ្មោច

ទៅរួមគ្នាជាមួយនឹងប្តីទៅភា ។ ឆដេន បតីនា ជាអ្នក

មានសីល ដឹងថាពាក្យពេចន៍នៃពួកស្រី ជាអ្នកសង្រួម

(ក្នុងសីល) ជាអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតតាមអន្តរិយម ប្រទាននឹងប្តី

បតីនាខានេនិ ពោលពាក្យផ្អែមល្ងមទៅក្រាហ្គណ៍នឹងគ្នា

រមែងមានសេចក្តីចំរើនដ៏ច្រើន បំរើមានការនៅជាសុខ

កើតឡើងដល់គ្នានឹងគ្នា ពួកស្រី រមែងអាក់អន់ចិត្ត

ចំពោះឆដេនបតីនា ដែលមានសីលស្មើគ្នា ឆដេនបតី

នា មានសីលនឹងវត្តស្មើគ្នា លុះប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុង

លោកនេះហើយ ចំរើនមានចំណង់ក្នុងតាម ក៏រមែង

ជាអ្នកស្រេកសរ រីករាយ ក្នុងទេវលោកបាទ ។

(៥៥) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សំវាសា ។ កតមេ  
 ចត្តារោ ។ ធលោ ធលាយ សន្និ សំវសតិ ធលោ ទេវិយា  
 សន្និ សំវសតិ ទេវោ ធលាយ សន្និ សំវសតិ ទេវោ  
 ទេវិយា សន្និ សំវសតិ ។ កថត្តា ភិក្ខុវេ ធលោ  
 ធលាយ សន្និ សំវសតិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ សាមិកោ  
 ហោតិ ចាណាតិចាតិ អទិញ្ញាយិ កាមេសុ មិញ្ញាចារិ  
 មុសាវាទិ បិសុណាវាចា ជុសវាចា សម្មប្បលាបិ  
 អភិជ្ឈាលុ ព្យាបន្តចិត្តោ មិញ្ញាទិដ្ឋិកោ ទុស្សីលា  
 ចាបដម្មោ មន្ទ្រមលបរិយុដ្ឋិតេន ទេតសា អតារិ  
 អជ្ឈាវសតិ អក្កោ សិកាចរិកាសិកោ សមណ-  
 ប្រាហ្មណាធំ ភរិយាបិស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតិធំ  
 អទិញ្ញាយិធំ កាមេសុ មិញ្ញាចារិធំ មុសាវាទិធំ  
 បិសុណាវាចា ជុសវាចា សម្មប្បលាបិធំ អភិជ្ឈាលុធំ  
 ព្យាបន្តចិត្តោ មិញ្ញាទិដ្ឋិកោ ទុស្សីលា ចាបដម្មោ  
 មន្ទ្រមលបរិយុដ្ឋិតេន ទេតសា អតារិ អជ្ឈាវសតិ  
 អក្កោ សិកាចរិកាសិកោ សមណប្រាហ្មណាធំ ។

(៥៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារ ( ការលើកក្រោយមួយនឹង  
 ស្វាមីភិយា ) នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ សង្ខារ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។  
 គឺ៖ ខ្មាចប្រុស នៅម្តេត្តាជាមួយនឹងខ្មាចស្រី ១ ខ្មាចប្រុស នៅម្តេត្តាជា  
 មួយនឹងទេវតាស្រី ១ ទេវតាប្រុសនៅម្តេត្តាជាមួយនឹងខ្មាចស្រី ១ ទេវតា  
 ប្រុសនៅម្តេត្តាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះខ្មាច  
 ប្រុសនៅម្តេត្តាជាមួយនឹងខ្មាចស្រី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្វាមី  
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធ្វើនូវបាណាតិបាត ធ្វើនូវអទិញ្ញាចារ ធ្វើនូវ  
 កាមេសុមិច្ឆាចារ ពោលពាក្យមុសា ពោលពាក្យព្យាញ័ ពោលពាក្យ  
 ពាក្រកំ ពោលពាក្យពេយរាយ មានអភិជ្ឈា មានចិត្តព្យាបាទ មានសេចក្តី  
 ឃើញខុស ទ្រុស្តសីលមានធម៌លាមក មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់  
 ប្រើភេ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ដេរប្រទេចពួកសមណប្រាហ្មណ៍ ទាំងភិយា  
 ចេសំបុរសនោះ ក៏ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធ្វើនូវបាណាតិបាត ធ្វើនូវអទិញ្ញាចារ ធ្វើ  
 នូវកាមេសុមិច្ឆាចារ ពោលពាក្យមុសា ពោលពាក្យព្យាញ័ ពោល  
 ពាក្យពាក្រកំ ពោលពាក្យពេយរាយ មានអភិជ្ឈា មានចិត្តព្យាបាទ មាន  
 សេចក្តីឃើញខុស ទ្រុស្តសីល មានធម៌លាមក មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តី  
 កំណាញ់ប្រើភេ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ដេរប្រទេចពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដែរ ។

ព្រំប្រទល់សព្វ បុព្វាភិសេដ្ឋ

ឃុំ ខោ ភិក្ខុវេ ឆរោ ឆរាយ សន្តិ សំសតិ ។  
 កថញ ភិក្ខុវេ ឆរោ ឆរាយ សន្តិ សំសតិ ។  
 ឆឆ ភិក្ខុវេ សាមិកោ ហោតិ ចាណាតិចាតិ  
 អនិច្ចាទាយី ។ បេ ។ មច្ឆោមលបរិយុដ្ឋិតេន ចេតសា  
 អតារ អដ្ឋិវសតិ អត្តោសកបរិកាសកោ សមណ-  
 ព្រាហ្មណាធំ ករិយា ច ខ្លស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតា  
 បដិវតា អនិច្ចាទាទា បដិវតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា  
 បដិវតា មុសាវាទា បដិវតា បិសុណាយ វាចាយ  
 បដិវតា ឝុសាយ វាចាយ បដិវតា សម្មប្បលាចា  
 បដិវតា អនកិដ្ឋាលុទិ អត្យាបន្តចិត្តា សម្មាទិដ្ឋិកា  
 សីលវតិ កល្យាណធម្មា វិភតមលមច្ឆេន ចេតសា  
 អតារ អដ្ឋិវសតិ អត្តោសកបរិកាសកោ សមណ-  
 ព្រាហ្មណាធំ ។ ឃុំ ខោ ភិក្ខុវេ ឆរោ ឆរាយ  
 សន្តិ សំសតិ ។ កថញ ភិក្ខុវេ ឆរោ ឆរាយ  
 សន្តិ សំសតិ ។ ឆឆ ភិក្ខុវេ សាមិកោ ហោតិ  
 ចាណាតិចាតា បដិវតា អនិច្ចាទាទា បដិវតា  
 កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវតា មុសាវាទា បដិវតា

ព្រំប្រទល់សព្វ បុព្វាភិសេដ្ឋ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ខោចប្រុស នៅប្រុសជាមួយនឹង  
 ខោចស្រី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះខោចប្រុស នៅប្រុសជាមួយនឹង  
 ទៅភាស្រី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្វាមីក្នុងលោកនេះ  
 ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត ធ្វើទូរ្យបាណតិបាត ធ្វើទូរ្យអនិច្ចាទាន ។ បេ ។ មានចិត្ត  
 ត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ប្រើគេ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ដេរប្រទេចពួក  
 សមណព្រាហ្មណ៍ ប៉ុន្តែភិយោបេសំបុរសនោះ ជាអ្នកវៀរចាក  
 បាណតិបាត វៀរចាកអនិច្ចាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាក  
 មុសាវាទ វៀរចាកបិសុណាវាចា វៀរចាកឝុសាវាចា វៀរចាកសម្មប្ប-  
 លាបៈ មិនមានអភិជ្ឈា មានចិត្តមិនព្យាបាទ ឃើញត្រូវ មានសីល  
 មានធម៌ល្អ មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ  
 មិនដេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាង  
 នេះឯង ឈ្មោះថា ខោចប្រុសនៅប្រុសជាមួយនឹងទៅភាស្រី ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ ចុះទៅភាស្រី នៅប្រុសជាមួយនឹងខោចស្រី តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្វាមីក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកវៀរចាកបាណតិបាត  
 វៀរចាកអនិច្ចាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ

សុត្តន្តបិដក អង្គទី១ វិចារិយស្ស ចក្កវគ្គបិដក

ចំសុណាយ វាចាយ បដិវិភោ ធម្មសាយ វាចាយ  
 បដិវិភោ សម្មប្បលាថា បដិវិភោ អនភិជ្ឈាលុ  
 អត្យាបន្តចិត្តោ សម្មាទិដ្ឋិកោ សីលវា កល្យាណ-  
 ធម្មោ វិភត្តមលមច្ឆេវេន ចេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ  
 អនក្កោ សកបរិកាសកោ សមណាប្រាហ្មណានំ  
 ភរិយា ច ទ្ធស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតិធិ ។ បេ ។  
 មច្ឆេវមលមយុដ្ឋិតេន ចេតសា អតារំ អជ្ឈាវសតិ  
 អក្កោ សិកបរិកាសិកា សមណាប្រាហ្មណានំ ។  
 ឃិវំ ខោ ភិក្ខុវេ ទេវោ ធនាយ សទ្ធិ សំវសតិ ។  
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ ទេវោ ទេវិយា សទ្ធិ សំវសតិ ។  
 ឥធិ ភិក្ខុវេ សាមិកោ ហោតិ ចាណាតិចាតា  
 បដិវិភោ ។ បេ ។ វិភត្តមលមច្ឆេវេន ចេតសា អតារំ  
 អជ្ឈាវសតិ អនក្កោ សកបរិកាសកោ សមណា-  
 ប្រាហ្មណានំ ភរិយាបិស្ស ហោតិ ចាណាតិចាតា  
 បដិវិភោ ។ បេ ។ អនក្កោ សិកបរិកាសិកា សមណា-  
 ប្រាហ្មណានំ ។ ឃិវំ ខោ ភិក្ខុវេ ទេវោ ទេវិយា សទ្ធិ  
 សំវសតិ ។ ឥធិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សំវសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទី១ វិចារិយស្ស ចក្កវគ្គបិដក

វៀរោកបិបុណាវាថា វៀរោកជស្សេវាថា វៀរោកសប្បវ្យណារេ មិច  
 មានអភិជ្ឈា មានចិត្តមិចព្យាបាទ មានសេចក្តីឃើញត្រូវ មានសីល មានធម៌  
 ល្អ មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនដេរ  
 ប្រទេចពួកសមណាប្រាហ្មណំ ទើបឯកិយារបស់បុរសនោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត  
 ធ្វើខ្លះបាណាភិបាត ។ បេ ។ មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់រូបវិភ  
 នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ដេរប្រទេចពួកសមណាប្រាហ្មណំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ទេវតាច្រុសនៅមេត្តាជាមួយនឹងខ្មោចស្រី ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ ចុះទេវតាច្រុស នៅមេត្តាជាមួយនឹងទេវតាស្រី តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សូមកុំនិយាយនេះ ជាអ្នកវៀរោកបាណាភិបាត  
 ។ បេ ។ មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិន  
 ដេរប្រទេចពួកសមណាប្រាហ្មណំ ទាំងកិយារបស់បុរសនោះ ក៏ជាអ្នក  
 វៀរោកបាណាភិបាត ។ បេ ។ មិនដេរប្រទេចពួកសមណាប្រាហ្មណំដែរ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា ទេវតាច្រុសនៅមេត្តាជាមួយ  
 នឹងទេវតាស្រី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃសមាទ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ត្រ័យចណ្ណសារេ ចុញ្ញាភិសុទ្ធាត្ថា

ឧកោ ច ហោត្ថិ ធុស្សីលា កកទរិយា បរិភាសកោ

តេ ហោត្ថិ ជាធិមតយោ ធរា សំវាសមាធិតា ។

សាមិកោ ហោតិ ធុស្សីលា កកទរិយោ បរិភាសកោ

ករិយា សីលវតិ ហោតិ វទ្ធា វីតមច្ឆរា

សាមិ ទេវី សំវសតិ ធរេធរ បតិទា សហ ។

សាមិកោ សីលវា ហោតិ វទ្ធា វីតមច្ឆរោ

ករិយា ហោតិ ធុស្សីលា កកទរិយោ បរិភាសកោ

សាមិ ធរា សំវសតិ ទេវេធរ បតិទា សហ ។

ត្រ័យចណ្ណសារេ ចុញ្ញាភិសុទ្ធាត្ថា

ធិមតំធិតិវោកំ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល ជាអ្នកកំណាញ់ស្វិត

ស្វាញ ដេប្រទេច (សមណត្រាហ្មណ៍) ប្រទាននឹង

ច្តីទាំងពីរនាក់នោះ ឈ្មោះថា ខ្មោចនៅរួមជាមួយគ្នា ។

ស្វាមី ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសេចក្តីកំណាញ់ស្វិត

ស្វាញ ដេប្រទេច (សមណត្រាហ្មណ៍) ភរិយា

ជាអ្នកមានសីល ជាអ្នកដឹងខ្លះពាក្យពេចន៍នៃពួកស្នម

មានសេចក្តីកំណាញ់ប្រាសចេញហើយ ភរិយានោះ

ឯងឈ្មោះថា ទេវតាស្រីនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងច្តីខ្មោច ។

ស្វាមីជាអ្នកមានសីល ជាអ្នកដឹងខ្លះពាក្យពេចន៍នៃពួក

ស្នម មានសេចក្តីកំណាញ់ប្រាសចេញហើយ ភរិយា

ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសេចក្តីកំណាញ់ស្វិតស្វាញ

ដេប្រទេច (សមណត្រាហ្មណ៍) ភរិយានោះឯង

ឈ្មោះថា ស្រីខ្មោច នៅរួមគ្នាជាមួយនឹងច្តីទេវតា ។

ឧកោ សត្វា វេទនា ច សញ្ញតា ធម្មជីវិតោ

គេហោន្តិ ជាធិបតយោ អញ្ញាមញ្ញំ មិយំ វោ

អត្តា សម្បទុកា ហោន្តិ ជាសុគំ ឧបជាយតិ ។

អមត្តា ធុត្តនា ហោន្តិ ធុកំ ធុ សមសីលំ

ឥធម្មំ ចរិត្តាន សមសីលត្វតា ឧកោ

នន្ទិលោ នេវលោកស្មី មោនន្ទិ កាមតាមិលោតិ ។

[៥៦] ឯកំ សមយំ កកវា កក្កេស្ស វិហរតិ

សុសុមារតិវេ គេសកធុរាជេ មិគនាយេ ។ អថោ

កកវា បុព្វណ្ណសមយំ ឯវាសេត្វា បត្តចរិមាណយ

យេន នកុលបិតុលោ កហបតិស្ស ឯវេសនំ គេនុ-

បសន្តិមំ ឧបសន្តិមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ ធិសីទំ ។

ជនចាំដំបូងនាក់ ជាអ្នកលោសស្វា អ្នកដំបូងប្រពារក្សពោធិ៍

នៃពួកស្វម ជាអ្នកសម្រួប(ក្នុងសីល) អ្នកចិញ្ចឹមជីវិត

តាមគម្ពីរធម៌ ប្រពន្ធនឹងប្តីចាំដំបូងនោះ ពោលពាក្យ

ផ្អែមល្អមទៅក្នុងនឹងគ្នា វែមនិមានសេចក្តីចំរើនដ៏

ច្រើន ចាំដំបូងមានការនៅជាសុខកើតឡើងដល់គ្នានឹងគ្នា

ពួកសត្រូវ វែមនិអាក់អន់ចិត្ត ចំពោះជនចាំដំបូងដែល

មានសីលស្មើគ្នា ជនចាំដំបូងនាក់ មានសីលនឹងវត្ត

ស្មើគ្នា លុះប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងលោកនេះហើយ (ម៉ែ)

មានចំណង់ក្នុងតាម ក៏វែមនិជាអ្នកព្រេកអរកើតឡើង

ក្នុងខេវលោកបុន ។

[៥៦] សមយំមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកេសកឡា-

វន ជាចិញ្ចឹមអតិយដល់សត្វម្រឹក ទៀបច្រងសុសុមារតិវៈ ក្នុងដែនកត្តៈ ។

គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បូនប្រដាប់បាត្រនឹងចិញ្ចឹម ក្នុង

បុព្វណ្ណសមយំ ស្តេចចូលទៅកាន់និវេសន៍ របស់គហបតិ ឈ្មោះនកុលបិតា

លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់ លើតាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។

ទុតិយបណ្ណសារ បុព្វាភិសន្តវគ្គ

អថោ នកុលបិតា ច កហាបតិ នកុល-  
 មាតា ច កហាបតាជី យេន កកវា តេនុប-  
 សន្តិមសុ ឧបសន្តិមត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា  
 ឯកមន្តំ ជិសិទិសុ ។ ឯកមន្តំ ជិសិទ្ឋា  
 ចោ នកុលបិតា កហាបតិ កកវន្តំ ឯកនរោច  
 យតោ មេ កន្តេ នកុលមាតា កហាបតាជី នហរ-  
 ស្សវ នហរា អាជិតា ហតិជាតាមិ នកុលមាតា  
 កហាបតាជី មនសាបិ អតិចរិតា កុតោ បន  
 កាយេន ឥច្ឆេយ្យម មយំ កន្តេ ទិដ្ឋ ចេវ ធម្ម  
 អញ្ញមញ្ញំ បស្សិតុំ អភិសម្បាយញ្ញ អញ្ញមញ្ញំ  
 បស្សិតុន្តំ ។ នកុលមាតាមិ ចោ កហាបតាជី  
 កកវន្តំ ឯកនរោច យតោហំ កន្តេ នកុលបិតុយោ  
 កហាបតិស្ស នហរស្សវ នហរា អាជិតា ហតិជាតាមិ  
 នកុលបិតា កហាបតិ មនសាបិ អតិចរិតា កុតោ  
 បន កាយេន ឥច្ឆេយ្យម មយំ កន្តេ ទិដ្ឋ ចេវ ធម្ម  
 អញ្ញមញ្ញំ បស្សិតុំ អភិសម្បាយញ្ញ អញ្ញមញ្ញំ បស្សិតុន្តំ

ទុតិយបណ្ណសារ បុព្វាភិសន្តវគ្គ

លំដាប់នោះ នកុលបិតាភាគហេតុនឹងនកុលមាតាភាគហេតុ ពោលពាក្យចូល  
 ទៅគាស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ បានថ្វាយចង្អុលព្រះមាន  
 ព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះនកុលបិតាភាគហេតុ អង្គុយ  
 ក្នុងទីសមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គ  
 ដ៏ចំរើន ចាប់ដើម្បីព្រះអង្គ បានប្រសប់គ្នានឹងនកុលមាតាភាគហេតុ  
 តាំងពីកំឡោះក្រមុំមក មិនដែលប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្ត ខែនកុលមាតាភាគហេតុ  
 សូម្បីដោយចិត្តម្តងទេ មិនបាច់ពាលដល់ទៅការធ្វើដោយកាយឡើយ  
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នាឲ្យជួបគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង  
 ឲ្យជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង ។ ចំណែកនកុលមាតាភាគហេតុ ក៏ក្រាប  
 ចង្អុលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះដែរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចាប់ដើម្បី  
 ខ្ញុំម្ចាស់ បានប្រសប់គ្នានឹងនកុលបិតាភាគហេតុ តាំងពីកំឡោះក្រមុំមក មិន  
 ដែលប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តខែនកុលបិតាភាគហេតុ សូម្បីដោយចិត្តម្តងទេ មិន  
 បាច់ពាលដល់ទៅការធ្វើដោយកាយឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យើង  
 ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នាឲ្យជួបគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង ឲ្យជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង ។



អាតម្មេយ្យំ ចេ ឥហាបតយោ ទុកោ ជាតិបតយោ

និដ្ឋេ ថេវ ធម្មេ អញ្ញមញ្ញំ បស្សិតំ អភិសម្ម-

រាយតា អញ្ញមញ្ញំ បស្សិតំ ទុកោ វ អស្ស-

សមស្សាតា សមសីលា សមទ្ធាតា សមប្បញ្ញា តេ

និដ្ឋេ ថេវ ធម្មេ អញ្ញមញ្ញំ បស្សិតំ អភិសម្មរាយតា

អញ្ញមញ្ញំ បស្សិតំ ។

ទុកោ សទ្ធា វន្តា ច សញ្ញតា ធម្មជីវិតោ

តេ ហោន្តិ ជាតិបតយោ អញ្ញមញ្ញំ ចិយំ វនា

អត្តា សម្មទុកា ហោន្តិ ជាសុតំ ទុបជាយតិ

អមត្តា ទុម្ពនា ហោន្តិ ទុកំនំ សមសីលំ

វន ធម្មំ ចរិត្តាន វសមសីលទ្ធាតា ទុកោ

និដ្ឋេ ថេវ លោកស្មី មោទន្តិ កាមកាមិយោតិ ។

ព្រះមានព្រះកាគក្រាស់ថា ម្នាលធម្មបតិវិនិច្ឆ័យបរមារាមី ចំពោះច្បាយ បើ

ជនចាំនិព័រនាក់ប្តីប្រពន្ធ ប្រាថ្នាឲ្យជួបគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង ឲ្យជួបគ្នាក្នុង

បរលោកផង លុះតែជនចាំនិព័រនាក់នោះ មានសទ្ធាស្មើគ្នា មានសីលស្មើ

គ្នា មានចាតៈស្មើគ្នា មានបញ្ញាស្មើគ្នា ទើបជួបគ្នា ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ

ផង ជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង ។

ជនចាំនិព័រនាក់ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជាអ្នកដឹងនូវពាក្យ

ពេចន៍នៃសូម ជាអ្នកសង្រួម (ក្នុងសីល) អ្នកចិញ្ចឹម

ជីវិត តាមគន្លងធម៌ ប្រពន្ធនឹងប្តីចាំនិព័រនោះពោលពាក្យ

ផ្អែមល្ហែមរកត្នានឹងគ្នា វែមនឹងមានសេចក្តីចាំនិព័រច្រើន

ចាំនិព័រនោះនៅជាសុខ កើតឡើងដល់គ្នានឹងគ្នា ពួក

សង្រួម វែមនឹងភាគអន់ចិត្តចំពោះជនចាំនិព័រនាក់ ដែល

មានសីលស្មើគ្នា ជនចាំនិព័រនាក់មានសីលនឹងវត្តស្មើ

គ្នា លុះប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងលោកនេះហើយ បើមាន

ចំណង់ក្នុងតាម គឺវែមនឹង ជាអ្នកត្រេកអររីករាយ

ក្នុងទេវលោកបាន ។

[៥៧] អាត្មោយ្យំ ទេ ភិក្ខុវេ ទុកោ ជាតិ-  
 បតយោ ទិដ្ឋេ ទេវ ធម្មេ អញ្ញមញ្ញំ បស្សិតុំ  
 អភិសម្បាយត្ថា អញ្ញមញ្ញំ បស្សិតុំ ទុកោ វ អស្ស  
 សមស្សត្ថា សមសីលា សមត្ថាតា សមប្បញ្ញា  
 តេ ទិដ្ឋេ ទេវ ធម្មេ អញ្ញមញ្ញំ បស្សិតុំ  
 អភិសម្បាយត្ថា អញ្ញមញ្ញំ បស្សិតុំ ។  
 ទុកោ សត្វា វនត្តា ប សញ្ញតា ធម្មដីវោយ  
 តេ ហោន្តិ ជាតិបតយោ អញ្ញមញ្ញំ បិយេ វនា  
 អត្តា សម្បទ្យា ហោន្តិ ជាសុតំ ទុបជាយតិ  
 អមិត្តា ទុម្ពនា ហោន្តិ ទភិន្តិ សមសីលិនំ  
 វន ធម្មំ ចរិត្យាន សមសីលត្ថតា ទុកោ  
 ទន្ធិនោ ទេវលោកស្មី មោទន្តិ កាមកាមិយោតិ ។

[៥៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើប្រពន្ធនឹងប្តីទាំងពីរនាក់ ប្រាថ្នាឲ្យ  
 ជួបគ្នាក្នុងបទប្បន្ននេះផង ឲ្យជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង លុះវេលាជនទាំងពីរនាក់  
 នោះ មានសង្ខារស្មើគ្នា មានសីលស្មើគ្នា មានពរគរស្មើគ្នា មានបញ្ញាស្មើ  
 គ្នា ទើបជនទាំងនោះជួបគ្នាក្នុងបទប្បន្ននេះផង ជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង ។  
 ជនទាំងពីរនាក់ ជាអ្នកមានសុត្វា ជាអ្នកដឹងនូវពាក្យ  
 ពេចន៍ខែសូម ជាអ្នកសង្រួម (ក្នុងសីល) ជាអ្នក  
 ចំញឹមដីតែ តាមគន្លងធម៌ ប្រពន្ធនឹងប្តីទាំងនោះ ពោល  
 ពាក្យផ្អែមល្អមរកគ្នានឹងគ្នា វេមនីមានសេចក្តីចំរើនដ៏  
 ច្រើនទាំងមានការនៅជាសុខ កើតឡើងដល់គ្នានឹងគ្នា  
 ត្នកសង្រួម វេមនីអាក់អន់ចិត្ត ចំពោះជនទាំងពីរដែល  
 មានសីលស្មើគ្នា ជនទាំងពីរនាក់ មានសីលនឹងវត្ត  
 ស្មើគ្នា លុះប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងលោកនេះហើយ (បើ)  
 មានចំណង់ក្នុងកាម វេមនីជាអ្នកត្រេកអរកាយ  
 ក្នុងវេលាលោកបុរាណ ។

(៥៨) ឯតំ សមយំ ភក្កវា កោលិយេសុ  
 វិហារតិ បដ្ឋនេលំ<sup>(១)</sup> នាម កោលិយានំ និគមោ ។  
 អថខោ ភក្កវា បុព្វល្អាសមយំ និវាសេត្វា បន្តិច្ឆិ-  
 មា នាយ យេន សុប្បវាសាយ កោឡិយធិតាយ  
 ចិវសំ នេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ  
 ចិសិទិ ។ អថខោ សុប្បវាសា កោឡិយធិតា  
 ភក្កវន្តំ បណីតេន ខាជនីយេន កោជនីយេន  
 សហត្ថា សន្តប្បសំ សប្បវាសេ ។ អថខោ  
 សុប្បវាសា កោឡិយធិតា ភក្កវន្តំ កុត្តារិ ធិតបន្ត-  
 មាលី ឯកមន្តំ ចិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិទ្ធិ ខោ  
 សុប្បវាសំ កោឡិយធិតវំ ភក្កវា ឯតទរោច  
 កោជនំ សុប្បវាសេ ទេន្តិ អរិយស្សាវិកា ចដិញ្ញហកានំ  
 ចត្តារិ ហំនាទិ ទេតិ ។ កក្កមាទិ ចត្តារិ ។  
 អាយុ ទេតិ វណ្ណំ ទេតិ សុខំ ទេតិ ពាលំ ទេតិ ។

១. សន្តនេលំ ។ ម. បដ្ឋនិកំ ។

(៥៨) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវិសេ  
 ឈ្មោះបដ្ឋនេលៈ របស់ពួកកោលិយៈនៃព្រះក្រល ក្នុងវិសេកោលិយៈ ។  
 គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្ងៀម ប្រដាប់បាត្រនិងចិវ ក្នុងបុព្វល្អា-  
 សម័យ ស្តេចចូលទៅកាន់វិសេរបស់នាងសុប្បវាសា ជាធិតានៃស្តេច  
 កោឡិយៈ លុះស្តេចចូលទៅដល់ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលគេគ្រាល  
 ថ្វាយ ។ វេលានោះ នាងសុប្បវាសាជាធិតានៃស្តេចកោឡិយៈបានអង្គុស  
 ថ្វាយខាងនិយកោជនីយាហារដ៏ធ្លាញ់ពីសារដោយវែងខ្លួនឯង ចំពោះព្រះដ៏  
 មានព្រះភាគ ឲ្យឆ្អែកស្តប់ស្តល់ គ្រានៃដល់ព្រះអង្គប្រពៃនលែងទទួល  
 ទៀត ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សោយស្រេច លែងលូកព្រះហស្ថ  
 ទៅក្នុងបាត្រហើយ ទើបនាងសុប្បវាសាអង្គុយក្នុងវិសេមគួរ ។ លុះនាង  
 សុប្បវាសា ជាគោឡិយធិតា អង្គុយក្នុងវិសេមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ  
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់សុប្បវាសា អរិយសាវិកា ឲ្យកោជនាហារឈ្មោះ  
 ថាឲ្យខ្លវាខៈ ៤ យ៉ាង ដល់ចដិញ្ញហកៈតាំងឡាយ ។ ហៈខៈ ៤ យ៉ាង  
 កើដូចម្តេច ។ គឺឲ្យអាយុ ១ ឲ្យវណ្ណៈ ១ ឲ្យសុខៈ ១ ឲ្យពាលៈ ១ ។

មុតិយបណ្ណាល័យ បុត្តាភិស្សវន្ត

អាយុ ខោ បន ធាតុ អាយុស្ស ភាគីដំ ហោតិ  
 ធិត្វស្ស វា មាណុសស្ស វា វណ្ណំ ធាតុ វណ្ណស្ស  
 ភាគីដំ ហោតិ ធិត្វស្ស វា មាណុសស្ស វា សុខំ ធាតុ  
 សុខស្ស ភាគីដំ ហោតិ ធិត្វស្ស វា មាណុសស្ស វា  
 តលំ ធាតុ តលស្ស ភាគីដំ ហោតិ ធិត្វស្ស  
 វា មាណុសស្ស វា ។ ភោជនំ សុប្បវាសេ  
 ទេត្តិ អរិយស្សវិការ បដិគ្គហកានំ ឥមាធិ ចត្តាវិ  
 ហំបាធិ ទេតិទិ ។

សង្កត់(១) ភោជនំ យាវ ទេតិ  
 សុខី បណ្ឌិត(២) រសសា ឧបេតំ  
 សា ធាតុណា ឧត្តកតេសុ ធិត្តា  
 ចរណោបបន្ថេសុ មហាគ្គតេសុ  
 បុត្តោន បុត្តំ សំសទ្ធមាថា  
 មហាប្បលា លោកវិទូន វណ្ណិតា

១ ឧ. ម. សុលង្កំ ។ ២ ម. សុប្បណិកំ ។

មុតិយបណ្ណាល័យ បុត្តាភិស្សវន្ត

លុះឲ្យអាយុហើយ វេទនីជាអ្នកមានចំណែក គឺបានទទួលយកនូវការបុ  
 ដែលជាបេសជិត្វ ឬជាបេសមនុស្ស លុះឲ្យវណ្ណៈហើយ វេទនីជា  
 អ្នកមានចំណែក គឺបានទទួលយកនូវវណ្ណៈដែលជាបេសជិត្វ ឬជាបេស  
 មនុស្ស លុះឲ្យសុខហើយ វេទនីជាអ្នកមានចំណែកគឺបានទទួលយកនូវសុខ  
 ដែលជាបេសជិត្វ ឬជាបេសមនុស្ស លុះឲ្យតលៈហើយ វេទនីជាអ្នកមាន  
 ចំណែកគឺបានទទួលយកនូវតលៈដែលជាបេសជិត្វ ឬជាបេសមនុស្ស ។  
 ម្ចាស់សុប្បវាសា អរិយសាវិតា ឲ្យភោជនាហារ ឈ្មោះថា ឲ្យឋានៈ  
 ពាំង ៤ យ៉ាងនេះ ដល់បដិគ្គហកៈពាំងឡាយ ។

បុគ្គលឲ្យភោជនដែលខ្លួនភាគីតែងស្អាត ត្រូវញ៉ាំសាបរិបូណ៌  
 ដោយរស (ដល់បដិគ្គហកៈ) ខត្តិណាបាននោះ ដែល  
 បុគ្គលឲ្យហើយ ដល់ព្រះវិណាស្រពពាំងឡាយ មាន  
 ដំណើរគ្រង់ ប្រកបដោយចរណៈ ដល់នូវភាពដ៏ប្រសើរ ជា  
 ទ័រ្យបូមមកនូវបុណ្យ ដោយបុណ្យ ព្រះលោកវិទូ ទ្រង់  
 សរសើរ (នូវខត្តិណាបាននោះ) ថា ជាបានមានផលច្រើន

សុត្តនិបាត អង្គនិទានយស្ស បព្ពត្តិបិដក

វិសាទិសំ យេ ក្ខាមនុស្សប្បត្តា  
យេ វេទជាតា វិចារន្តិ លោកេ  
វិនយេ មច្ឆោមលំ សម្បលំ  
អនិច្ចតា សក្កមុបេន្តិ ម៉ាទន្តិ ។

[៥៧] អថទោ អនាថចំណ្ហិកោ គហបតិ

យេន ភគវា តេនុមសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា ភគវន្តំ  
អភិវាទេន្ទា ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ជិសីន្តំ  
ទោ អនាថចំណ្ហិកំ គហបតិ ភគវា ឯកទលោច  
កោជនំ គហបតិ ទទមាបោ អរិយស្សាវកោ បដិ-  
ត្តាហកានំ ចត្តារិ ម៉ាទាទិ ទេតិ ។ កតមាទិ  
ចត្តារិ ។ អាយុំ ទេតិ វណ្ណំ ទេតិ សុខំ ទេតិ  
ពលំ ទេតិ ។ អាយុំ ទោ បទ ទត្តា អាយុស្ស  
ភាតិ ហោតិ ទិព្វស្ស វា មាទុសស្ស វា វណ្ណំ  
ទត្តា... សុខំ ទត្តា... ពលំ ទត្តា ពលស្ស ភាតិ  
ហោតិ ទិព្វស្ស វា មាទុសស្ស វា ។ កោជនំ  
គហបតិ ទទមាបោ អរិយស្សាវកោ បដិក្កហ-  
កានំ វមាទិ ចត្តារិ ម៉ាទាទិ ទេតិ ។

សុត្តនិបាត អង្គនិទានយស្ស បព្ពត្តិបិដក

ជនទាំងឡាយណា រលឹកឃើញអ្វីយក្តោះ រឿង៖  
កើតមានសេចក្តីក្រែកអារ កំចាត់បង់ប្តូរមន្ទិលនិសេចក្តី  
កំណាញ់ ព្របទាំងបួសក្នុងលោក ជនទាំងនោះនឹក  
មានគន្លង្គា កែងចូលទៅកាន់ស្ថានសួគ៌បាន ។

[៥៧] ត្រាវោះ អនាថចំណ្ហិកគហបតិ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន

ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយអង្គុយ  
ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះអនាថចំណ្ហិកគហបតិ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ  
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់គហបតិ អរិយសាវក កាលឲ្យខ្ញុំ  
កោដនាហារ ឈ្មោះថា ឲ្យខ្ញុំឋានៈ ៤ យ៉ាង ដល់បដិស្តាហកៈទាំងឡាយ ។  
ឋានៈ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺឲ្យអាយុ ១ ឲ្យវណ្ណៈ ១ ឲ្យសុខៈ ១  
ឲ្យពលៈ ១ ។ លុះឲ្យអាយុហើយ វែមនឹងជាអ្នកមានចំណែក គឺបាន  
ទទួលយកនូវអាយុជាវេសទិព្វ ឬជាវេសមនុស្ស លុះឲ្យវណ្ណៈហើយ...  
លុះឲ្យសុខៈហើយ... លុះឲ្យពលៈហើយ វែមនឹងជាអ្នកមានចំណែក គឺបាន  
ទទួលយកនូវពលៈជាវេសទិព្វ ឬជាវេសមនុស្ស ។ ម្ចាស់គហបតិ  
អរិយសាវក កាលឲ្យកោដនាហារឈ្មោះថា ឲ្យខ្ញុំឋានៈ ៤ យ៉ាងនេះ  
ដល់បដិស្តាហកៈទាំងឡាយ ។

ទុតិយយោគសាស្ត្រ មុត្តនិក្ខេប

យោ សត្វាតាមំ បរទន្តភោជនំ  
 កាលេន សត្តន្ត ធនាតិ ភោជនំ  
 ចត្តារិ ហំពានិ អនុប្បវេច្ឆតិ  
 អាយុញ្ច វណ្ណញ្ច សុខំ ពលញ្ច ។

អាយុនាយំ ពលនាយំ(១) សុខំ វណ្ណំ ធនា ពរេក  
 ធីយាយុ យសវំ ហោតិ យត្ត យត្តបបដ្ឋតិវិ ។

[៦០] ភោជនំ ភិក្ខុវេ ធនា ធនា យោគោ បដិក្កាហា-  
 កានំ ចត្តារិ ហំពានិ ធនេតិ ។ កតតមាមិ ចត្តារិ។  
 អាយុំ ធនេតិ វណ្ណំ ធនេតិ សុខំ ធនេតិ ពលំ ធនេតិ ។  
 អាយុំ ចោ បទ ធនា អាយុស្ស ភាតិ ហោតិ ធិត្វស្ស  
 វំ មនុសស្ស វំ វណ្ណំ ធនា...សុខំ ធនា ...ពលំ  
 ធនា ពលស្ស ភាតិ ហោតិ ធិត្វស្ស វំ មនុសស្ស  
 វំ ភោជនំ ភិក្ខុវេ ធនា ធនា យោគោ  
 បដិក្កាហាកានំ វេហានិ ចត្តារិ ហំពានិ ធនេតិវិ ។

១ ឧ. ម. សោ អយុកាយំ វណ្ណកាយំ ។

ទុតិយយោគសាស្ត្រ មុត្តនិក្ខេប

ចុត្តលណាឲ្យខ្លួនភោជនាហារ វេយ្យោក្ខន្តកំតុវេលសម្រួប  
 (ក្នុងសីល) ជាអ្នកបរិភោគភោជនដែលចុត្តលដទៃឲ្យ  
 ដោយគោរព ភាមកាល ចុត្តលនោះ វេយ្យោក្ខន្ត  
 ទទួលខ្លួនវាខ្លះចាំង ៤ យ៉ាងគឺកាយុ ១ វណ្ណៈ ១ សុខៈ ១  
 ពលៈ ១ ។ ជនអ្នកឲ្យកាយុ ឲ្យពលៈ ឲ្យសុខៈ  
 ឲ្យវណ្ណៈ តើគេក្នុងតណា ។ វេយ្យោក្ខន្តជាអ្នកមានកាយុ  
 វែង មានយសបរិវារ ក្នុងភពនោះ ។ ។

[៦០] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំងឡាយ ពាយកកាលឲ្យខ្លួនភោជនាហារ ឈ្មោះ  
 ថា ឲ្យខ្លួនវាខ្លះ ៤ យ៉ាង ដល់បដិក្កាហាកៈចាំងឡាយ ។ វាខ្លះ ៤ យ៉ាង  
 តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺឲ្យកាយុ ១ ឲ្យវណ្ណៈ ១ ឲ្យសុខៈ ១ ឲ្យពលៈ ១ ។  
 លុះឲ្យកាយុហើយ វេយ្យោក្ខន្តជាអ្នកមានចំណែកគឺបានទទួលខ្លួនកាយុ ជា  
 របស់ទិព្វ ឬជារបស់មនុស្ស លុះឲ្យវណ្ណៈហើយ...លុះឲ្យសុខៈហើយ...  
 លុះឲ្យពលៈហើយ វេយ្យោក្ខន្តជាអ្នកមានចំណែកគឺបានទទួលខ្លួនពលៈ ជា  
 របស់ទិព្វ ឬជារបស់មនុស្ស ម្ចាស់ភិក្ខុចាំងឡាយ ពាយកកាលឲ្យខ្លួន  
 ភោជនាហារ ឈ្មោះថា ឲ្យខ្លួនវាខ្លះ ៤ យ៉ាងនេះ ដល់បដិក្កាហាកៈ  
 ចាំងឡាយ ។

សុត្តនិបិដក អង្គទូរវិភាគយស្ស បណ្ណដំបូង

យោ សុត្តានំ បរទត្តកោនិទំ

កាលេន សុត្តន្ធិ ធនាតិ កោនិទំ

ចត្តារិ ហំនាទិ អនុប្បវេទនំ

អាយុញ្ច វណ្ណាញ្ច សុខំ ពលញ្ច ។

អាយុនាយំ ពលនាយំ សុខំ វណ្ណំ ននោ នរោ

ធិយាយុ យសវា ហោតិ យត្ថ យត្ថបបដ្ឋតីតិ ។

[៦០] អថទោ អនាថបិណ្ឌិកោ កហាតិ យេន

កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិទ្ធា កកវន្តំ អតិ-

វាទេត្វា ឯកមន្តំ ទិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ទិសិទ្ធិ ទោ

អនាថបិណ្ឌិកំ កហាបតិ កកវា ឯតនរោប ចត្វហិ

ទោ កហាបតិ ធម្មេហិ សមញ្ញាកតោ អរិយស្សវកោ

តិហិសាមិចិប្បនិបទំ បដិបត្តោ ហោតិ យសប្បដិ-

ណាភំនិ សុត្តសុវត្តនិកំ ។ តតមេហិ ចត្វហិ ។

សុត្តនិបិដក អង្គទូរវិភាគយស្ស បណ្ណដំបូង

បុគ្គលណាឱ្យអវកោដរាហារ វេលំភកតិកុវិវេលជាអ្នក

សម្រួម (កងសីល) ជាអ្នកបរិភោគនូវភោជន ដែល

អ្នកផ្សេងដោយគោរពតាមកាល បុគ្គលនោះ វេមនិ

បានទទួលនូវឋានៈទាំង ៤ យ៉ាងគឺអាយុ ១ វណ្ណៈ ១

សុខៈ ១ ពលៈ ១ ។ ផនអ្នកឱ្យអាយុ ឱ្យពលៈ

ឱ្យសុខៈ ឱ្យវណ្ណៈ កើតក្នុងភពណា ។ វេមនិជាអ្នក

មានអាយុវែង មានយសបរិវារ ក្នុងភពនោះ ។ ។

[៦១] គ្រូនេះ អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ចូលទៅគាល់ព្រះមាន

ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ

អនិយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះអនាថបិណ្ឌិកគហបតី អនិយក្នុងទីសមគួរ

ហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់គហបតី អរិយ-

សាវក ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ប្រតិបត្តិទូរវេទនា ដ៏សមគួរ

របស់គ្រូហស្ថ មានប្រក្រតីបាននូវយស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកើតក្នុងស្ថាន

សួគ៌ ។ អរិយសាវកប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។

ឥន គហបតី អរិយស្មារតីកោ ភិក្ខុសង្ឃ បច្ចុបដ្ឋិតោ  
 ហោតិ ចីវរេន ភិក្ខុសង្ឃ បច្ចុបដ្ឋិតោ ហោតិ បិណ្ណា-  
 ចារិតេន ភិក្ខុសង្ឃ បច្ចុបដ្ឋិតោ ហោតិ សេនាសនេន  
 ភិក្ខុសង្ឃ បច្ចុបដ្ឋិតោ ហោតិ តិលានប្បច្ចយេ-  
 កេសដ្ឋបរិក្ការេន ។ ឥវេហិ ខោ គហបតី ចត្វាហិ  
 ធម្មេហិ សមញ្ញាតតោ អរិយស្មារតីកោ តិហិសាមិចិប្ប-  
 ដិបទំ បដិបន្នោ ហោតិ យសប្បដិលាភិធិ សត្ត-  
 សំវត្តនិកាតំ ។

តិហិសាមិចិប្បដិបទំ បដិបន្នំ បណ្ឌិតា  
 សមត្តតេ សីលវន្តេ ចីវរេន ឧបដ្ឋិតា  
 បិណ្ណាចារិតសយនេន តិលានប្បច្ចយេន ច  
 កេសំ ធិវ ច រត្តាច សនា បុញ្ញំ បវន្តិតិ  
 សត្តញ្ច កាមតិដ្ឋានំ(១) កាម្មំ កត្វាន កន្ទកាតំ ។

បុណ្យសិទ្ធិសុខ ហរិហេ ។

ម្នាលគហបតី អរិយសារតីករណ៍សាសនារមៈ ទំនុកបំរើភិក្ខុសង្ឃដោយ  
 ចីវរ ១ ទំនុកបំរើភិក្ខុសង្ឃដោយបិណ្ណបារុក ១ ទំនុកបំរើភិក្ខុសង្ឃដោយ  
 សេនាសនៈ ១ ទំនុកបំរើភិក្ខុសង្ឃដោយកេសដ្ឋបរិក្ការ ជាបច្ច័យដល់  
 មនុស្សមានដម្លី ។ ម្នាលគហបតី អរិយសារតី ប្រកបដោយ  
 ធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ប្រតិបត្តិទូរ្យបដិបទាដ៍សមគួររបស់  
 គ្រហស្ថមានប្រគ្រតិបានទូរ្យសប្បត្តិទៅដើម្បីតែ ក្នុងស្ថានសួគ៌ ។

បណ្ឌិតទាំងឡាយ តែងប្រតិបត្តិទូរ្យបដិបទាដ៍សមគួរ  
 របស់គ្រហស្ថគឺទំនុកបំរើភិក្ខុ ដែលមានសីល ជា  
 អ្នកព្រមព្រៀងគ្នាដោយចីវរ ដោយបិណ្ណបារុក ដោយ  
 សេនាសនៈ ទីតិលានប្បច្ច័យ បុណ្យវត្តនិចិវេនដល់  
 បណ្ឌិតទាំងឡាយនោះ សព្វៗ កាល ទាំងយប់ទាំង  
 ថ្ងៃ លុះធ្វើកម្មដ៏ចំរើនហើយ រមែងទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ ។



សុត្តន្តបិដកេ អង្គការនិកាយស្ស ចតុត្ថិរតោ

តិស្សទានំ

ទ្វេ បុត្តានាភិសាធា ទ្វេ

សំវាសា ទ្វេ ច ហោន្ណិ សមដិវិទោ

សុប្បវាសា សុទុត្តោ ច

កោជនំ តិហិសាមិច្ឆិ(១) ។

១ ១. សាមិច្ឆាតិ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គការនិកាយ ចតុត្ថិរតោ

ទុទាននៃបញ្ញាភិសន្ធវិគ្គនោះគឺ

និយាយពីអាទិសង្ឃនៃបុណ្យ ២ លើក និយាយពី

សង្ឃស ២ លើក និយាយពីការចិញ្ចឹមជីវិត ភាម

គន្ធន៍ធម៌ ២ លើក និយាយពីរឿងនាងសុប្បវាសា ១

និយាយពីការឲ្យទានដោយប្រពៃ ១ និយាយពីការឲ្យ

កោជន ១ និយាយពីអរិយសាវក ប្រតិចត្តិដ៏សមគួរ

របស់គ្រូហេតុ ១ ។

[៦២] អនាថបិណ្ឌិកោ កហបតិ យេន  
 កកវា តេនុបសុត្តិមិ ឧបសុត្តិមិត្វា កកវន្តំ អកិវាទេត្វា  
 ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទិ ទោ អនាថបិណ្ឌិតំ  
 កហបតិ កកវា ឯតទវេច ចត្តារោមេ កហបតិ  
 នង្គា ឥដ្ឋា តត្តា មនាទា ទុល្លកា លោកស្មី ។ កត្តេម  
 ចត្តារោ ។ កោតា មេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សហធម្មោនិ  
 អយំ ចវមោ នង្គា ឥដ្ឋា តត្តា មនាទា ទុល្លកា  
 លោកស្មី ។ កោតេ លទ្ធា សហធម្មេន យសោ មំ  
 អត្តកុទ្ធកុ សហ ញាតិហិ សហ ឧបជ្ឈាយេហិតិ  
 អយំ ធុតិយោ នង្គា ឥដ្ឋា តត្តា មនាទា  
 ទុល្លកា លោកស្មី ។ កោតេ លទ្ធា សហធម្មេន  
 យសំ លទ្ធា សហ ញាតិហិ សហ ឧបជ្ឈាយេហិ  
 ចិវំ ធុតិមិ ធិយមាយុំ<sup>(១)</sup> ចាលមិតិ អយំ ធុតិយោ នង្គា

[៦២] គ្រាខានឯង អនាថបិណ្ឌិកហបតិ ចូលទៅគាល់  
 ព្រះដីមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដីមានព្រះភាគ  
 ហើយអនិយកន៍ទីដ៏សមគួរ ។ លុះអនាថបិណ្ឌិតហបតិ អនិយកន៍ទី  
 សមគួរហើយ ព្រះដីមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ ដូច្នេះថា ម្ចាស់តហបតិ  
 ធម៌៤ ប្រការនេះ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីតាប់ចិត្តដែលបុគ្គល  
 កេបានដោយក្រក្កនិលោក ។ ធម៌៤ ប្រការ ដូចម្តេចខ្លះ ។  
 បំណងថា កោតៈតាំងឡាយ ចូរក៏គង់លំអិត្តាអញដែលប្រកបដោយធម៌  
 នេះជាធម៌ទី១ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីតាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គលកេបាន  
 ដោយក្រក្កនិលោក ។ បំណងថា កាលបើអត្តាអញ បានខ្ញុំ  
 កោតៈដោយកម្មប្រកបដោយធម៌ហើយ សូមឱ្យយសរបស់អត្តាអញស្សី  
 ខ្លខ្លាយឡើងព្រមទាំងពួកញាតិ ព្រមទាំងពួកទបជ្ឈាយុ គឺមិត្រសំឡាញ់  
 តាំងឡាយ នេះជាធម៌ទី២ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីតាប់ចិត្ត  
 ដែលបុគ្គលកេបានដោយក្រក្កនិលោក ។ បំណងថា កាលបើអត្តាអញ  
 បានកោតៈដោយកម្មប្រកបដោយធម៌ហើយ បានយសហើយ ទើបអត្តា  
 អញព្រមទាំងពួកញាតិ ព្រមទាំងពួកទបជ្ឈាយុ មិនចិត្តមន្តិវិភេស  
 កាលយូរ ក្សេមក្សាយុឱ្យបានវែង នេះជាធម៌ទី ៣ ជាទីប្រាថ្នា  
 ជាទីត្រេកអរ ជាទីតាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គលកេបានដោយក្រក្កនិលោក ។

១. ធិយមាយុំ ។

ឥដ្ឋា កក្កោ មនាថោ ទុល្លកោ លោកស្មី ។ កោក  
 លទ្ធា សហ ធម្មេន យសំ លទ្ធា សហ ញាតិហិ សហ  
 ទុបជ្ឈាយេហិ ចំ ជីវិត្វា ដិយមាឃ្មេ ចាលេត្វា កាយស្ស  
 កេនា បរម្មណា សុត្តិ សត្តំ លោកំ ទុបបដ្ឋាមិត្ត  
 អយំ ចតុត្តោ ធម្មោ ឥដ្ឋា កក្កោ មនាថោ ទុល្លកោ  
 លោកស្មី ។ ឥមេ ទោ គហបតិ ចត្តារោ ធម្មា ឥដ្ឋា  
 កក្កោ មនាថោ ទុល្លកោ លោកស្មី ។ ឥមេសំ ទោ  
 គហបតិ ចតុត្ថំ ធម្មានំ ឥដ្ឋានំ កក្កានំ មនាថានំ  
 ទុល្លកានំ លោកស្មី ចត្តារោ ធម្មា បដិណកាយ  
 សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សទ្ធាសម្មទា  
 សីលសម្មទា ចាតសម្មទា បញ្ញាសម្មទា ។ កតមា  
 ច គហបតិ សទ្ធាសម្មទា ។ ឥធិ គហបតិ អរិយ-  
 ស្សារិកោ សន្តោ ហោតិ សទ្ធិហតិ តថាគតស្ស ពោជី  
 ឥតិចិ សោ កតវា អរហំ សទ្ធាសម្មទោ វិជ្ជាចរណា-  
 សម្មន្តោ សុត្តោ លោកវិទូ អទុត្តារោ បុរិសធម្មសារថិ

បំណងថា កាលបើពន្លាអញ បានឡើងគាត់ ដោយគប្បប្រកបដោយ  
 ធម៌ហើយ បានយសហើយ ទើបពន្លាអញព្រមទាំងពួកញាតិ ព្រមទាំង  
 ទុបជ្ឈាយ បានចិញ្ចឹមជីវិតអស់កាលយូរ រក្សាអាយុឲ្យបានវែងហើយ  
 លុះបែកគ្នាយកដីកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ សូមឲ្យបានទៅកើតក្នុងសុត្តិ  
 ស្មិតទៅលោក នេះជាធម៌ ទី៤ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីគ្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត  
 ដែលបុគ្គលរកបានដោយក្រក្កងលោក ។ ម្ចាស់គហបតិ ធម៌ ៤  
 ប្រការនេះ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីគ្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គល  
 រកបានដោយក្រក្កងលោក ។ ម្ចាស់គហបតិ ធម៌ ៤ ប្រការ ប្រព្រឹត្ត  
 ទៅ ដើម្បីបានចំពោះនូវធម៌ ៤ ប្រការ ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីគ្រេកអរ  
 ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គលរកបានដោយក្រក្កងលោកនេះ ។ ធម៌ ៤  
 ប្រការដូចម្តេច ។ គីសទ្ធាសម្មទា ១ សីលសម្មទា ១ ចាតសម្មទា ១  
 បញ្ញាសម្មទា ១ ។ ម្ចាស់គហបតិ ចុះសទ្ធាសម្មទា តើដូចម្តេច ។  
 ម្ចាស់គហបតិ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ មានសទ្ធាដៀសចក្ក  
 គ្រាស់ដីដីព្រះគោគភព្វា ព្រះដីមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គ ជាអរហន្ត ជា  
 សម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិញ្ញាណចរណៈ មានព្រះដំណើរល្អ ជ្រាប  
 ច្បាស់នូវលោក ឥតមានបុគ្គលដទៃស្មើ ទូន្មានបុរសដែលគួរទូន្មានបាន

សត្វា ទេវមនុស្សានិ តុន្តោ កតតំ អយំ វុច្ឆនិ កហមតិ  
 សត្វាសម្បទា ។ កតតមា ច កហមតិ សីលសម្បទា ។  
 វេទ កហមតិ អរិយស្សាវតោ ចាលាភិចាតា  
 បដិវិរោ ហោតិ ។ បេ ។ សុរាមេវយមជ្ជិយ្យមានដ្ឋាចា  
 បដិវិរោ ហោតិ អយំ វុច្ឆនិ កហមតិ សីល-  
 សម្បទា ។ កតតមា ច កហមតិ ចាតសម្បទា ។  
 វេទ កហមតិ អរិយស្សាវតោ វិកតមលមច្ឆេវេន  
 ចេតសា អតារំ អជ្ឈិវសតិ មុត្តន្តោតោ បយតចាលិ  
 វេស្សន្តរតោ យាចយោតោ នានសំវិកាគរតោ អយំ  
 វុច្ឆនិ កហមតិ ចាតសម្បទា ។ កតតមា ច កហមតិ  
 បញ្ញាសម្បទា ។ អតិជ្ឈិវសមលោកាភិក្ខុតេន កហមតិ  
 ចេតសា វិហរន្តោ អតិច្ចំ ករោតិ តិច្ចំ អបរាជេតិ  
 អតិច្ចំ ករោន្តោ តិច្ចំ អបរាជេន្តោ យសា ច សុតា ច  
 វេសតិ ព្យាចានាភិក្ខុតេន កហមតិ ចេតសា វិហរន្តោ  
 អតិច្ចំ ករោតិ តិច្ចំ អបរាជេតិ អតិច្ចំ ករោន្តោ

ជាគ្រូខែទៅតាមនិមន្តស្សទាំងឡាយ គ្រាសំដីនិទ្ទេសកុរិយសច្ច លែង  
 លែងត្រឡប់មកកាន់តថ្មីវៀក ម្ចាស់គហមតិ នេះហៅថា សត្វាសម្បទា ។  
 ម្ចាស់គហមតិ ចុះសីលសម្បទា តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់គហមតិ អរិយសាវក  
 ក្នុងសាសនានេះ វៀរចាកបាណាភិបាត ។ បេ ។ វៀរចាកទិក្រុសវិនី គឺ  
 សុរាវិនីមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ម្ចាស់គហមតិ នេះហៅថា  
 សីលសម្បទា ។ ម្ចាស់គហមតិ ចុះចាតសម្បទា តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់  
 គហមតិ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ មានចិត្តប្រាសចាកសេចក្តីកំណាញ់  
 ជាមន្ទិល មានការបរិច្ចាគហើយ មានវិជលានិស្សាត ក្រេកអរក្នុងការ  
 លះបង់ ក្នុងសេចក្តីមេត្រី ក្រេកអរក្នុងទាននឹងការវេចកបាយ ទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ  
 ម្ចាស់គហមតិ នេះហៅថា ចាតសម្បទា ។ ម្ចាស់គហមតិ ចុះបញ្ញាសម្បទា  
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់គហមតិ បុគ្គលកាល មានចិត្តត្រូវអភិជ្ឈិវសមរលោកៈ  
 គ្របសន្តិកំ រមែងធ្វើការងារដែលមិនគួរ ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឱ្យវិនាស  
 ទៅ កាលធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឱ្យវិនាស  
 ទៅ រមែងសាបសូន្យចាកយសនឹងសេចក្តីសុខ ម្ចាស់គហមតិ បុគ្គល  
 កាល មានចិត្តត្រូវព្យាបាទគ្របសន្តិកំ រមែងធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ  
 ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឱ្យវិនាសទៅ កាលធ្វើការងារ ដែលមិនគួរធ្វើ

តិច្ឆំ អបរាជេន្តោ យសា ច សុខា ច ជំសតិ  
 ដំនមិទ្ធាតិក្ខតេន គហបតិ ចេតសា វិហារេន្តោ អតិច្ឆំ  
 តករោតិ តិច្ឆំ អបរាជេតិ អតិច្ឆំ តករោន្តោ តិច្ឆំ  
 អបរាជេន្តោ យសា ច សុខា ច ជំសតិ ទុទ្ធចូ-  
 តុក្កុញ្ញាតិក្ខតេន គហបតិ ចេតសា វិហារេន្តោ អតិច្ឆំ  
 តករោតិ តិច្ឆំ អបរាជេតិ អតិច្ឆំ តករោន្តោ តិច្ឆំ  
 អបរាជេន្តោ យសា ច សុខា ច ជំសតិ វិចិត្តិញ្ញា-  
 តិក្ខតេន គហបតិ ចេតសា វិហារេន្តោ អតិច្ឆំ តករោតិ  
 តិច្ឆំ អបរាជេតិ អតិច្ឆំ តករោន្តោ តិច្ឆំ អបរាជេន្តោ  
 យសា ច សុខា ច ជំសតិ ។ ស ខោ សោ ។ (១)  
 គហបតិ អវិយស្សនវិគោ អភិជ្ឈាវិសមណោភា ចិត្តស្ស  
 ទុបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្តា អភិជ្ឈាវិសមណោតិ ចិត្តស្ស  
 ទុបក្កិលេសំ បដហតិ ព្យាចានោ ចិត្តស្ស ទុបក្កិ-  
 លេសោតិ ឥតិ វិទិត្តា ព្យាចានំ ចិត្តស្ស ទុបក្កិលេសំ  
 បដហតិ ដំនមិទ្ធិ ចិត្តស្ស ទុបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្តា

១ ម. អវិគោ រោ ។

ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាសទៅ វេទនិសាបសូន្យចាកយសនីនី  
 សេចក្តីសុខ ម្ចាស់គហបតិ បុគ្គលកាល មានចិត្តត្រូវថែមមិទ្ធិ៖ គ្រប  
 សន្តត់ វេទនីធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាស  
 ទៅ កាលធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាស  
 ទៅ វេទនិសាបសូន្យចាកយសនីនីសេចក្តីសុខ ម្ចាស់គហបតិ បុគ្គល  
 កាលមានចិត្តត្រូវទទួលចក្កច្នៃគ្របសន្តត់ វេទនីធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ  
 ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាសទៅ កាលធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ  
 ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើឲ្យវិនាសទៅ វេទនិសាបសូន្យចាកយសនីនី  
 សេចក្តីសុខ ម្ចាស់គហបតិ បុគ្គលកាល មានចិត្តត្រូវវិចិត្តិញ្ញាគ្របសន្តត់  
 វេទនីធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើ ឲ្យវិនាសទៅ  
 កាលធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ ញ៉ាំងការងារដែលគួរធ្វើ ឲ្យវិនាសទៅ  
 វេទនិសាបសូន្យចាកយសនីនីសេចក្តីសុខ ។ ម្ចាស់គហបតិ អវិយ-  
 សាវិកានាឯង ដឹងច្បាស់ថា អភិជ្ឈាវិសមណោភា ជាទុបក្កិលេសនៃ  
 ចិត្តហើយ ក៏លះបង់អភិជ្ឈាវិសមណោភា ជាទុបក្កិលេសនៃចិត្តចេញ  
 ដឹងច្បាស់ថា ព្យាចានជាទុបក្កិលេសនៃចិត្តហើយ ក៏លះបង់ព្យាចានជា  
 ទុបក្កិលេសនៃចិត្តចេញ ដឹងច្បាស់ថាថែមមិទ្ធិជាទុបក្កិលេសនៃចិត្តហើយ

ដឹងមិទ្ធុ ចិត្តស្ស ឧបត្តិលេសេ បដហតិ ឧទ្ធច្ចកុក្កិច្ច  
 ចិត្តស្ស ឧបត្តិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា ឧទ្ធច្ចកុក្កិច្ច  
 ចិត្តស្ស ឧបត្តិលេសេ បដហតិ វិចិត្តិច្ឆា ចិត្តស្ស ឧប-  
 ត្តិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា វិចិត្តិច្ឆា ចិត្តស្ស ឧបត្តិលេសេ  
 បដហតិ ។ យតោ ច ខោ គហបតិ អរិយស្សាវ-  
 កស្ស(១) អភិជ្ឈាវិសមលោកោ ចិត្តស្ស ឧបត្តិលេ-  
 សោតិ ឥតិ វិទិត្វា អភិជ្ឈាវិសមលោកោ ចិត្តស្ស  
 ឧបត្តិលេសោ បហំនោ ហោតិ ព្យាចានោ ចិត្តស្ស  
 ឧបត្តិលេសោ... ដឹងមិទ្ធុ ចិត្តស្ស ឧបត្តិលេសោ...  
 ឧទ្ធច្ចកុក្កិច្ច ចិត្តស្ស ឧបត្តិលេសោ...វិចិត្តិច្ឆា ចិត្តស្ស  
 ឧបត្តិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា វិចិត្តិច្ឆា ចិត្តស្ស ឧបត្តិ-  
 លេសោ បហំនោ ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធាតិ គហបតិ  
 អរិយស្សាវកោ មហាបញ្ញោ បុដ្ឋប្បញ្ញោ អាចារិយោ  
 បញ្ញាសម្មាសោ(២) ។ អយំ វុទ្ធាតិ គហបតិ បញ្ញា-  
 សម្មាសោ ។ ឥទេសំ ខោ គហបតិ ចតុដ្ឋំ ចម្ពាដំ  
 ឥដ្ឋាដំ កុដ្ឋាដំ មនាចាដំ ទុល្លកាដំ លោកស្មី  
 ឥទេ ចត្តារោ ចម្ពា បដិលាកាយ សំវត្តនំ ។

កិលៈបដិមិទ្ធុៈ ជា ឧបត្តិលេសេនៃចិត្តចេញ ដឹងច្បាស់ថា ទទួលបាន  
 ជា ឧបត្តិលេសេនៃចិត្តហើយ កិលៈបដិទទួលបាន ជា ឧបត្តិលេសេនៃចិត្ត  
 ចេញ ដឹងច្បាស់ថា វិចិត្តិច្ឆា ជា ឧបត្តិលេសេនៃចិត្តហើយ កិលៈបដិវិចិត្តិច្ឆា  
 ជា ឧបត្តិលេសេនៃចិត្តចេញ ។ ម្ចាស់គហបតិ កាលណា អរិយសាវក  
 ដឹងច្បាស់ថា អភិជ្ឈាវិសមលោកោ ជា ឧបត្តិលេសេនៃចិត្តហើយ ក៏  
 បានលះបដិអភិជ្ឈាវិសមលោកោ ជា ឧបត្តិលេសេនៃចិត្តចេញ ព្យាបាទ  
 ជា ឧបត្តិលេសេនៃចិត្ត... ដឹងមិទ្ធុៈ ជា ឧបត្តិលេសេនៃចិត្ត... ទទួលបាន  
 ជា ឧបត្តិលេសេនៃចិត្តហើយ... ដឹងច្បាស់ថា វិចិត្តិច្ឆា ជា ឧបត្តិលេសេនៃចិត្ត  
 ហើយ ក៏បានលះបដិវិចិត្តិច្ឆា ជា ឧបត្តិលេសេនៃចិត្តចេញ ។ ម្ចាស់គហបតិ  
 អរិយសាវកនេះហៅថា ជា អ្នកមានប្រាជ្ញាច្រើន មានប្រាជ្ញាគ្រាស់ ជា អ្នក  
 យល់សេចក្តីតាមគន្លងនៃពាក្យ បរិបូណ៌ដោយប្រាជ្ញា ។ ម្ចាស់គហបតិ  
 នេះហៅថា បញ្ញាសម្មាសោ ។ ម្ចាស់គហបតិ ធម៌ពុទ្ធិ ៤ ប្រការនេះ  
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបានចំពោះនូវធម៌ពុទ្ធិ ៤ ប្រការនេះ ដែលជាទីប្រាជ្ញា  
 ជាទីគ្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលបុគ្គលណាបានដោយគ្រូគង់លោក ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនាគយស្ស បុគ្គលិកបិដក

ស ទោ សោ កមាចតិ អរិយស្សវតោ ទុដ្ឋាជ-  
 រិយាជិតតេហិ កោតេហិ ពាហាពលបរិចិតេហិ  
 សេនាវត្ថុតេហិ ធម្មិកេហិ ធម្មលទ្ទេហិ ធម្មាវ  
 បត្តកម្មាជំ កត្តា ហោតិ ។ កត្តមាជំ  
 ធម្មាវ ។ ឥធម កមាចតិ អរិយស្សវតោ ទុដ្ឋាជរិយា-  
 ជិតតេហិ កោតេហិ ពាហាពលបរិចិតេហិ សេនាវត្ថុ-  
 តេហិ ធម្មិកេហិ ធម្មលទ្ទេហិ អត្តាជំ សុខេតិ  
 បីណោតិ សម្មា សុខំ បរិហារតិ មាតាបិតេហេ សុខេតិ  
 បីណោតិ សម្មា សុខំ បរិហារតិ បុត្តនាណាសត្តម្កក-  
 ចោវសេ សុខេតិ បីណោតិ សម្មា សុខំ បរិហារតិ  
 មិត្តាមច្ចេ សុខេតិ បីណោតិ សម្មា សុខំ បរិហារតិ ។  
 ឥធមស្ស បមមំ ហំជំ កតំ ហោតិ បត្តកតិ  
 អាយតនសោ បរិកត្តំ ។ បុណ ចបរិ កមាចតិ

សុត្តន្តបិដក អង្គនាគយស្ស បុគ្គលិកបិដក

ម្នាលគហបតី អរិយសោវតោនោះ ជាបុគ្គលិកម្នីសមគួរ ៤ ប្រការ អរិយ  
 ភោគៈ ពំនីឡាយ ដែលអរិយសាវក បានដោយសេចក្តីព្យាយាមពោល  
 គឺសេចក្តីខ្លះខ្លួន ដែលសន្សំបានមក ដោយកំឡុងរឹង មានញើសហូរ  
 ចេញ ជាភោគៈប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ។ កម្មជីសមគួរ ៤  
 ប្រការផ្ទុះម្តេច ៗ ម្នាលគហបតី អរិយសាវក កងសាសនានោះ ញ៉ាំងខ្លួន  
 ឲ្យសុខ ឲ្យវត្តក រក្សាសុខដោយប្រពៃ ញ៉ាំងមាតាបិតាឲ្យសុខ ឲ្យវត្តក  
 រក្សាសុខដោយប្រពៃ ញ៉ាំងកូនប្រពន្ធនិងចុរស ជាពាសកម្មករ ឲ្យសុខ  
 ឲ្យវត្តក រក្សាសុខដោយប្រពៃ ញ៉ាំងមិត្ត អាមាត្យ ឲ្យសុខ ឲ្យវត្តក  
 រក្សាសុខដោយប្រពៃដោយភោគៈពំនីឡាយ ដែលបានមកដោយសេចក្តី  
 ព្យាយាមពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លួន សន្សំបានមកដោយកំឡុងរឹង មាន  
 ញើសហូរចេញ ជាបស្ថុប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ។ នេះចាត់  
 ជាហេតុទី១ ដែលអរិយសាវកនោះបានដល់ហើយ បានសម្រេចហើយ  
 ហាក់គាត់ហើយ ដោយទំនងជីសមគួរ ។ ម្នាលគហបតី ប្រការមួយទៀត

អរិយស្សារិកោ ទុដ្ឋានវិយាធិតតេហិ ភោតេហិ ពាហា-  
 ពលបវិចិតេហិ សេនាវត្ថុត្តេហិ ធម្មតេហិ ធម្មលទ្ធកេហិ  
 យោ តា ហោន្តិ អាថនា អត្ថិតោ វា ទុទតតោ វា រាជតោ  
 វា ចោរតោ វា អប្បិយតោ វា នាយាធាតោ វា តថាវុចាសុ  
 អាថនាសុ ភោតេហិ បរិយោជាយ វត្ថុតិ សោត្ថិ  
 អត្តានំ កកោតិ ។ ឥនមស្ស ទុតិយំ ហំ ធនំ តតំ ហោតិ  
 បត្តុតតំ អាយតនសោ បរិក្កតំ ។ បុន ចបរំ តហបតិ  
 អរិយស្សារិកោ ទុដ្ឋានវិយាធិតតេហិ ភោតេហិ ពាហា-  
 ពលបវិចិតេហិ សេនាវត្ថុត្តេហិ ធម្មតេហិ ធម្មលទ្ធកេហិ  
 បញ្ច ពលី កត្តា ហោតិ ញាតិពលី អតិដិពលី  
 បុព្វប្បតតលី រាជពលី ទេវតាពលី ។ ឥនមស្ស ទុតិយំ  
 ហំ ធនំ តតំ ហោតិ បត្តុតតំ អាយតនសោ បរិក្កតំ ។

សេចក្តីអន្តរាយណា ដែលកើតអំពីភ្នំភ្នំ អំពីជំកក្តី រំពើស្តុចក្តី  
 អំពីចោរក្តី អំពីបុគ្គលមិនជាច្រើនឡាញក្តី អំពីអ្នកទទួលមតិកក្តី  
 អរិយសាវ័ក គឺការពារខ្ពង់ខ្ពស់ ចំពោះអន្តរាយ មានសភាពដូច្នោះបាន  
 ដោយភោគៈតាំងឡាយ ធ្វើទូន្មានដល់ខ្ញុំវស្សុស្តីបាន គឺដោយភោគៈ  
 តាំងឡាយ ដែលបានដោយព្យាយាម ពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែល  
 សន្សំបានមក ដោយកំឡាំងដៃ មានញើសហូរចេញ ជាភោគៈប្រកប  
 ដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ។ នេះចាត់ជាហេតុទី ២ ដែល  
 អរិយសាវ័កនោះដល់ហើយ បានសម្រេចហើយ បរិភោគហើយ  
 ដោយទំនងដ៏សមគួរ ។ មានតហបតិ ប្រការមួយទៀត អរិយ-  
 សាវ័ក ធ្វើពលីតាំង៥ គឺញាតិពលី ១ អចិតិពលី ១ បុគ្គលេតពលី ១  
 រាជពលី ១ ទេវតាពលី ១ ដោយភោគៈតាំងឡាយ ដែលបានមក  
 ដោយព្យាយាម ពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែលសន្សំបានមក ដោយ  
 កំឡាំងដៃ មានញើសហូរចេញ ជាភោគៈប្រកបដោយធម៌ បានមក  
 ដោយធម៌ ។ នេះចាត់ជាហេតុទី ៣ ដែលអរិយសាវ័កនោះដល់  
 ហើយ បានសម្រេចហើយ បរិភោគហើយ ដោយទំនងដ៏សមគួរ ។



មុន ចប់ កហបតិ អរិយស្សាវតោ ទុដ្ឋានិកិ-  
 យាធិកតេហិ ភោគេហិ ពាហាពលបរិចិតេហិ សេនា-  
 វត្តិក្កេហិ ធម្មិកេហិ ធម្មលទ្ធូហិ យេ តេ សមណ-  
 ប្រាហ្មណ មទប្បមាណ បដិវិតា ទុដ្ឋិសោរទ្ធ  
 ជិវិដ្ឋា ឯកមត្តានំ ទទេដ្ឋិ ឯកមត្តានំ សមេដ្ឋិ ឯក-  
 មត្តានំ បរិចិត្តាបេដ្ឋិ តថារុបេសុ សមណប្រាហ្មណេសុ  
 ទុដ្ឋត្តិកំ ទុដ្ឋិណំ បតិដ្ឋាបេតិ សោវត្តិកំ សុខវិចារតំ  
 សត្តសំវត្តិកំ ។ ឥទបស្ស ចតុត្ថំ ហំ កតំ ហោតិ  
 បត្តកតំ អាយតនសោ បរិកុត្តំ ។ ស ខោ សោ  
 កហបតិ អរិយស្សាវតោ ទុដ្ឋានិកិយាធិកតេហិ ភោគេហិ  
 ពាហាពលបរិចិតេហិ សេនាវត្តិក្កេហិ ធម្មិកេហិ  
 ធម្មលទ្ធូហិ ឥហាធិ ចត្តារិ បត្តកម្មាធិ កត្តា  
 ហោតិ ។ យស្ស កស្សចិ កហបតិ អត្តាត្រ  
 ឥមេហិ ចត្តហិ បត្តកម្មេហិ ភោតា បរិកុយំ  
 កម្មន្តិ ឥមេ វុត្តន្តិ កហបតិ ភោតា អដ្ឋានកតា

ម្ចាស់គហបតិ ប្រការមួយទៀត ពួកសមណប្រាហ្មណ រៀរ  
 ចាកសេចក្តីវិនិច្ឆ័យសេចក្តីប្រមាទ បិតនៅក្នុងទុដ្ឋិនិសោច្ចៈ ទុដ្ឋាន  
 តែខ្លួនមួយ ម្លប់តំលេសចំពោះខ្លួនមួយ ញ៉ាំងតែខ្លួនមួយឲ្យបរិចិត្តាន  
 អរិយសាវក រមែងញ៉ាំងទុក្ខិណាបាន មានផលដ៏ខ្ពស់ប្រសើរ តាំងឲ្យទៅ  
 កើតក្នុងស្ថានសួគ៌ មានសុខជាវិបាក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្ថានសួគ៌ ឲ្យប្រតិ-  
 ស្ថាននៅក្នុងពួកសមណប្រាហ្មណ មានសភាពដូច្នោះ បានដោយភោគៈ  
 តាំងឡាយ ដែលបានមកដោយព្យាយាម ពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែល  
 សន្សំបានមក ដោយកំឡាំងវិដ មានញើសព្យុរចេញ ប្រកបដោយធម៌  
 បានមកដោយធម៌ ។ នេះចាត់ជាហេតុទី ៤ ដែលអរិយសាវក  
 នោះដល់ហើយ បានសម្រេចហើយ បរិភោគហើយ ដោយខំខំដ៏សម  
 គួរ ។ ម្ចាស់គហបតិ អរិយសាវកនោះឯង ជាអ្នកធ្វើកម្មដ៏សមគួរ  
 តាំង ៤ ប្រការនេះ បានដោយភោគៈតាំងឡាយ ដែលបានមកដោយ  
 ព្យាយាមពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែលសន្សំបានមក ដោយកំឡាំងវិដ  
 មានញើសព្យុរចេញ ជាភោគៈប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ ។  
 ម្ចាស់គហបតិ ភោគៈតាំងឡាយរបស់បុគ្គលណាមួយ តែរៀរលែងចាក  
 កម្មដ៏សមគួរតាំង ៤ ប្រការចេញហើយ រមែងដល់ខ្ញុំការអស់ទៅ  
 ម្ចាស់គហបតិ ភោគៈតាំងឡាយនេះ ហៅថា មិនដល់ខ្ញុំហេតុដ៏សមគួរ

ទុតិយបណ្ណាល័យ បញ្ចកថា

អប្បត្តកតា អយតនសោ បរិកុត្តា ។ យស្ស តស្សចិ

កហាបតិ ឥមេហិ ចត្វហិ បត្តកប្បហិ ភោតា បរិកុត្តយំ

កច្ឆន្តិ ឥមេ វុច្ឆន្តិ កហាបតិ ភោតា ហិ ធម្មតា

បត្តកតា អយតនសោ បរិកុត្តាតិ ។

កុត្តា ភោតា ភជា កថា(១) វិតិណ្ណា អាបទាស្ស មេ

ទុក្ខតា ទុក្ខិណា ទិដ្ឋា អដោ មញ្ញ ពលី តតា

ទុបដ្ឋិតា សីលវរ្ម័ន្តា សញ្ញតា ព្រហ្មចារិយោ

យទន្តំ កោកមិច្ឆេយ្យ បណ្ឌិតោ យវោវសំ

សោ មេ អត្តោ អនុប្បត្តោ កតំ អនុតាបិយំ

ទុតិយបណ្ណាល័យ បញ្ចកថា

ខិនបាទសម្រេច មិនបាទបរិភោគ ដោយទំនងដ៏សមគួរ ។ ម្ចាស់ភហាបតិ

ភោគៈ ពំនឿយ របស់បុគ្គលណាមួយ អស់ទៅដោយកម្មដ៏សមគួរ

ពំនឿនេះ ម្ចាស់ភហាបតិ ភោគៈ ពំនឿយនេះ ហៅថា ផល់ឲ្យ

ហេតុដ៏សមគួរ បាទសម្រេច បាទបរិភោគដោយទំនងដ៏សមគួរ ។

ភោគៈ ពំនឿយ អាត្មាអញបរិភោគហើយ មិត្ត

អាមាត្យ អាត្មាអញចិញ្ចឹមហើយ អាត្មាអញផ្ទុកអន្ត-

រាយពំនឿយបាទហើយ ទុក្ខិណាបាន មានផល

ដ៏ទូលំទូលាយ អាត្មាអញបានឲ្យហើយ ឯពលី

ពំនឿ អាត្មាអញបានធ្វើហើយ អ្នកមានសីល មាន

សេចក្តីសង្រួម មានព្រហ្មចារិយធម៌ អាត្មាអញបាទ

ទំនុកចំរើនហើយ បណ្ឌិតកាលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ គប្បី

ប្រាថ្នាភោគៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ណា ប្រយោជន៍

នោះ អាត្មាអញបាទសម្រេចហើយ កម្មវិធីលមិនទាំ

ឲ្យកើតសេចក្តីក្តៅក្រហាយ អាត្មាអញបានធ្វើហើយ

ឯង(១) អនុស្សវំ មាត្រា អរិយធម៌ មិកោ ធរោ  
និយោ ឯ បស្ថសន្តិ បេត្តសុត្តិ បមោធនិក្ខិ ។

[ ៦៧ ] អថចោ អនាថបិណ្ឌិកោ កហាបតិ យេន

កកវំ វេនុបស្សន្តិ ឡបស្សន្តិកា កកវំ អភិវិនេត្តា  
ឯតម្ពំ ឯសិទ្ធិ ។ ឯតម្ពំ ឯសិទ្ធិ ចោ អនាថបិណ្ឌិកំ

កហាបតិ កកវំ ឯតម្ពំ ចត្តារិហនិ កហាបតិ សុខានិ  
អនិគបដិយានិ តិហិណ កោបកោតិណ កោលេន កោលំ  
សមយេន សមយំ ឧបាទាយ ។ កកវានិ ចត្តារិ ។

អត្ថិសុខំ ភោគសុខំ អនណសុខំ(២) អនវដ្ឋសុខំ ។

កកវមញ្ច កហាបតិ អត្ថិសុខំ ។ ឯន

កហាបតិ កុលបុត្តស្ស ភោគា ហោន្តិ

ឧដ្ឋានិយានិកតា ពារាភលបវិទិតា សេនាវត្តិកា

១ ម. ឯ ។ ២ ម. អនណសុខ ។

ជនអ្នកមានសេចក្តីស្ងប់ជាធម្មតា កាលរលឹកឃើញ  
នូវប្រយោជន៍ខ្លះ រមែងបិតនៅក្នុងអរិយធម៌ បណ្ឌិត  
តាំងឡាយ រមែងសរសើរជននោះ ក្នុងលោកនេះ  
ដោយពិត ជននោះ លុះលះលោកនេះទៅ រមែង  
ក្រេកអរក្នុងឋានសួគ៌ ។

[ ៦៨ ] ត្រានោះឯង អនាថបិណ្ឌិកគហបតិ ចូលទៅគាល់ព្រះ

ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ  
ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអនាថបិណ្ឌិកគហបតិ អង្គុយក្នុងទី  
សមគួរ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់គហបតិ តិហិសុខ  
( សុខរបស់គ្រហស្ថ ) នេះមាន៤យ៉ាង ដែលគ្រហស្ថអ្នកបរិភោគតាម  
អាស្រ័យនូវកាលតាមកាល នូវសម័យតាមសម័យ គប្បីបានសម្រេច ។  
សេចក្តីសុខ ៤ ប្រការ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺអត្ថិសុខ ( សុខព្រោះចេះ  
តែមាន ) ១ ភោគសុខ ( សុខព្រោះចេះប្រើប្រាស់ ) ១ អនណសុខ  
( សុខព្រោះមិនដំរាកបំណុលគេ ) ១ អនវដ្ឋសុខ ( សុខព្រោះមិនមាន  
ភោស ) ១ ។ ម្ចាស់គហបតិ ចុះអត្ថិសុខតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់គហបតិ  
កុលបុត្រក្នុងលោកនេះ មានភោគ ដែលបានមក ដោយព្យាយាម ពោលគឺ  
សេចក្តីខ្លះខ្លះ ដែលសម្បូរបានមក ដោយកំឡាំងដៃ មានភ្លើងសហ្វូរចេញ

ធម្មតោ ធម្មលទ្ធា សោ កោតា មេ អត្ថិ  
 ទុដ្ឋានិយាជិតតា ពាយាតលបរិចិត្តា សេនាវត្តិត្តា  
 ធម្មតោ ធម្មលទ្ធាតិ អធិកច្ឆតិ សុខំ អធិ-  
 កច្ឆតិ សោមនស្សំ ។ វេទំ វុច្ឆតិ គហបតិ  
 អត្ថិសុខំ ។ កតមញ្ច គហបតិ ភោគសុខំ ។  
 វេទ គហបតិ កុលបុត្តោ ទុដ្ឋានិយាជិតតេហិ  
 ភោគេហិ ពាយាតលបរិចិត្តេហិ សេនាវត្តិត្តេហិ  
 ធម្មតេហិ ធម្មលទ្ធមហិ ភោគេ ច កុត្តាមិ បុញ្ញាជិ  
 ច ករោមិតិ សោ ទុដ្ឋានិយាជិតតេហិ ភោគេហិ  
 ពាយាតលបរិចិត្តេហិ សេនាវត្តិត្តេហិ ធម្មតេហិ  
 ធម្មលទ្ធមហិ ភោគេ ច កុត្តាមិ បុញ្ញាជិ ច  
 ករោមិតិ អធិកច្ឆតិ សុខំ អធិកច្ឆតិ សោមនស្សំ ។  
 វេទំ វុច្ឆតិ គហបតិ ភោគសុខំ ។ កតមញ្ច គហ-  
 បតិ អនណសុខំ ។ វេទ គហបតិ កុលបុត្តោ

ជាភោគប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ កុលបុត្រនោះ រមែងបាប  
 សុខ រមែងបានសោមនស្សដ្ឋង ភោគទាំងឡាយ ដែលបានមកដោយ  
 ព្យាយាម ពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លាំង ដែលសន្សំបានមក ដោយកំឡាំងដៃ  
 មានភ្លើសហូរចេញ ជាភោគប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយធម៌ រថស៍  
 ភាគាអញ្ចមាន ។ ម្នាលគហបតិ នេះហៅថា អត្ថិសុខ ។ ម្នាលគហបតិ  
 ចុះភោគសុខតើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតិ កុលបុត្រក្នុងលោកនេះប្រើប្រាស់  
 នូវភោគទាំងឡាយផង ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផង ដោយភោគទាំងឡាយ  
 ដែលបានមកដោយព្យាយាម ពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លាំង ដែលសន្សំបានមក  
 ដោយកំឡាំងដៃ មានភ្លើសហូរចេញ ជាភោគប្រកបដោយធម៌ បានមក  
 ដោយធម៌ កុលបុត្រនោះ រមែងបានសុខ បានសោមនស្សដូច្នោះថា  
 ភាគាអញប្រើប្រាស់ ភោគទាំងឡាយផង ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផង ដោយ  
 ភោគទាំងឡាយ ដែលបានមកដោយព្យាយាម ពោលគឺសេចក្តីខ្លះខ្លាំង  
 ដែលសន្សំបានមក ដោយកំឡាំងដៃ មានភ្លើសហូរចេញ ប្រកបដោយធម៌  
 បានមកដោយធម៌ ។ ម្នាលគហបតិ នេះហៅថា ភោគសុខ ។ ម្នាល  
 គហបតិ ចុះអនណសុខតើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតិ កុលបុត្រក្នុងលោកនេះ

សុត្តន្តបិដក អង្គនាគយស្ស បរាគមីយាន

ន កសិករិ កិក្ខុ ជាបតិ(១)អប្បំ វា តហំ វា សោ ន  
 កសិករិ កិក្ខុ ជាបតិ(២)អប្បំ វា តហំ វា ភិ អនិក្ខតិ  
 សុំ អនិក្ខតិ សោមនស្សំ ។ នំ វុត្តិ  
 កហមតិ អនណសុំ ។ កតមញ្ច កហមតិ  
 អនវដ្ឋសុំ ។ នំ កហមតិ អរិយស្សាវតោ  
 អនវដ្ឋេ កាយកម្មេ ធម្មត្ថាគតោ ហោតិ  
 អនវដ្ឋេ វិចិត្រេ ធម្មត្ថាគតោ ហោតិ អនវដ្ឋេ  
 មនោកម្មេ ធម្មត្ថាគតោ ហោតិ សោ អនវដ្ឋេ  
 កាយកម្មេ ធម្មត្ថាគតោ អនវដ្ឋេ វិចិត្រេ  
 ធម្មត្ថាគតោ អនវដ្ឋេ មនោកម្មេ ធម្មត្ថាគតោ  
 អនិក្ខតិ សុំ អនិក្ខតិ សោមនស្សំ ។ នំ  
 វុត្តិ កហមតិ អនវដ្ឋសុំ ។ នំ ហិ ទោ កហមតិ  
 ចត្តាវិ សុំ អនិក្ខតិ យាមិ ភិហិ កាយកោតិ  
 កាលេ កាលំ សមយេ ធម្មយំ ទុតានយាតិ ។

១ ម. វិទេតិ ។ ២ ម. វិទេមិ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គនាគយស្ស បរាគមីយាន

មិនំ ពាក់ចំណុលក្ខិម្ហយ ភិចក្កំ ច្រើនក្កិ របស់បុគ្គលណាមួយ  
 កុលបុត្រនោះ វែមនិបាទសេចក្តីសុំ បាទសាមនស្សដូច្នោះថា ភាគ  
 អញមិនំ ពាក់ចំណុលក្ខិម្ហយ ភិចក្កំ ច្រើនក្កិ របស់បុគ្គលណាមួយទេ ។  
 ម្នាលភហុបតិ នេះហៅថា អនណសុំ ។ ម្នាលភហុបតិ ចុះ  
 អនវដ្ឋសុំ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភហុបតិ អរិយសាវក គុណិសាសនានេះ  
 អ្នកប្រកបដោយកាយកម្ម ឥតមានទោស ប្រកបដោយវិចិត្រ  
 ឥតមានទោស ប្រកបដោយមនោកម្ម ឥតមានទោស អរិយសាវក  
 នោះ វែមនិបាទសុំ បាទ សាមនស្សដូច្នោះថា ភាគអញប្រកប  
 ដោយកាយកម្ម ឥតមានទោសទេ ប្រកបដោយវិចិត្រ ឥតមានទោសទេ  
 ប្រកបដោយមនោកម្ម ឥតមានទោសទេ ។ ម្នាលភហុបតិ នេះ  
 ហៅថា អនវដ្ឋសុំ ។ ម្នាលភហុបតិ សេចក្តីសុំ ៤ យ៉ាងនេះឯង  
 ដែលគ្រប់ស្តីអ្នកបរិភោគកាម កាស្រ័យខ្លូកាលតាមកាល ខ្លូសម័យ  
 តាមសម័យហើយគប្បីបាទសម្រេចដោយប្រការដូច្នោះ ។

អនណំ សុខំ ញត្តាន(១) អដោ អន្តិសុខំ សវេ(២)  
 កុញ្ញំ ភោតំ សុខំ មទ្ធា អដោ(៣) បញ្ញា វិបស្សតិ  
 វិបស្សនាទោ ជាតានិ ទុកោ ភាវេត សុមេធសោ  
 អនវជ្ជសុខស្មេត្តំ កលំ ជាត្យតិ រសាឡុ សិទ្ធិ។

[៦៤] សត្រហ្មកានិ ភិក្ខុវេ តានិ កុលានិ  
 យេសំ បុត្តានំ មាតាបិតារោ អជ្ឈាតាវេ បូជិតា ហោន្តិ  
 សបុត្តាចរិយកានិ ភិក្ខុវេ តានិ កុលានិ យេសំ  
 បុត្តានំ មាតាបិតារោ អជ្ឈាតាវេ បូជិតា ហោន្តិ  
 សបុត្តទេវានិ(៤) ភិក្ខុវេ តានិ កុលានិ យេសំ  
 បុត្តានំ មាតាបិតារោ អជ្ឈាតាវេ បូជិតា ហោន្តិ សាហុ-  
 ទេយ្យកានិ ភិក្ខុវេ តានិ កុលានិ យេសំ បុត្តានំ  
 មាតាបិតារោ អជ្ឈាតាវេ បូជិតា ហោន្តិ ។ ព្រហ្មាតិ  
 ភិក្ខុវេ មាតាបិត្រូនំ ឯតំ អនិវចនំ បុត្តា-  
 ចរិយានិ ភិក្ខុវេ មាតាបិត្រូនំ ឯតំ អនិវចនំ  
 បុត្តទេវានិ ភិក្ខុវេ មាតាបិត្រូនំ ឯតំ អនិវចនំ

១ ខ. បព្វេ ។ ២ ឃ. បវេ ។ ៣ ឃ. ពពោ ។ ៤ ឃ. សបុត្តទេវានិ ។

បុគ្គលដឹងឱវសុខ ដែលមិនមានបំណុលក្តី លើកឃើញ  
 ឱវសុខ ដែលមានភោគភ្នំ ពិចារណាឃើញឱវសុខ  
 ដែលកំពុងប្រើប្រាស់ឱវភោគៈ ដោយប្រាជ្ញាភ្នំ កាល  
 ពិចារណាឃើញច្បាស់ វេទនិដឹងឱវចំណែកទាំងពីរ  
 ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃថា សុខ(ទាំងពួង)ខ្លះមិនដល់ឱវ  
 ចំណែកមួយក្នុងចំណែកទី១៦របស់អនវជ្ជសុខឡើយ ។

[៦៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាបិតាទាំងឡាយ ដែលត្រូវបុត្រណា  
 បូជាហើយក្នុងផ្ទះ ត្រកូលទាំងនោះឈ្មោះថា ប្រកបដោយឋានៈជាព្រហ្ម  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាបិតាទាំងឡាយ ដែលត្រូវបុត្រណាបូជាហើយ  
 ក្នុងផ្ទះ ត្រកូលទាំងនោះឈ្មោះថា ប្រកបដោយឋានៈជាបុត្តាចារ្យ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាបិតាទាំងឡាយ ដែលត្រូវបុត្រណាបូជាហើយក្នុងផ្ទះ  
 ត្រកូលទាំងនោះឈ្មោះថា ប្រកបដោយឋានៈជាបុត្រទេព ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ មាតាបិតាទាំងឡាយ ដែលត្រូវបុត្រណាបូជាហើយក្នុងផ្ទះ ត្រកូល  
 ទាំងនោះឈ្មោះថា ប្រកបដោយឋានៈជាសាហុទេយ្យបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ ពាក្យថា ព្រហ្មនុ៎ះ ជាឈ្មោះរបស់មាតាបិតាទាំងឡាយ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា បុត្តាចារ្យនុ៎ះ ជាឈ្មោះរបស់មាតាបិតាទាំងឡាយ

អាហុនេយ្យតិ ភិក្ខុវេ មាតាបិតុនំ ឯតំ អនិវចនំ ។

តំ ភិក្ខុវេ ហេតុ ។ មហាបការោ ភិក្ខុវេ

មាតាបិតារោ បុត្តានំ អាមាណកា ចោសកា វេមស្ស

លោកស្ស ធម្មេស្សតារោតិ ។

ព្រហ្មតិ មាតាបិតារោ បុត្តាចរិយាតិ វុត្តវេ

អាហុនេយ្យ ច បុត្តានំ មនាយ អនុគម្មកា ។

តស្មា ហិ នេ នមសេស្សយ្យ សក្ការយ្យេ(១) បណ្ឌិតោ

អន្ទេន អនិមា តានេន វត្តេន សយនេន ច

ទុត្តាននេន(២) នហាមនេន ចានានំ វោវនេន ច

តាយ(៣) ចារិចរិយាយ មាតាបិតុសុ បណ្ឌិតោ

វេនេវំ បសំសន្តិ មេច្ច សន្តេ បមោណតិ ។

១ ម. សក្ការយ្យ ច ។ ២ ម. ទុត្តានេន ។ ៣ ម. តាយ វំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា បុត្តនេតម្លះ ជាឈ្មោះរបស់មាតាបិតាទាំង

ឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា អាហុនេយ្យបុគ្គលទ្ធុ៖ ជាឈ្មោះ

របស់មាតាបិតាទាំងឡាយ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុ

ទាំងឡាយ ព្រោះថា មាតាបិតាទាំងឡាយ មានទម្រង់ច្រើន ជាអ្នក

រក្សាជាអ្នកចិញ្ចឹម ជាអ្នកបង្ហាញផ្លូវលោកនេះដល់បុត្រទាំងឡាយ ។

មាតាបិតាទាំងឡាយ ជាអ្នកអនុគ្រោះផលពួកបុត្រហៅ

ថាជាព្រហ្មធីនី ហៅថាជាបុត្តាចារ្យធីនី ជាអាហុនេយ្យ-

បុគ្គលធីនី របស់បុត្រទាំងឡាយ ។ ព្រោះហេតុដូច្នោះ

បណ្ឌិតត្រូវនិមន្ត ធ្វើសក្ការៈ ចំពោះមាតាបិតាទាំង

នោះដោយបាយ ទឹក សំពត់ ទំនៀម ការផ្គត់ផ្គង់

ការផ្គត់ផ្គង់ ការលាងជើង ទឹកការចំរើ ចំពោះមាតាបិតា

ទាំងឡាយនោះ បណ្ឌិតទាំងឡាយ តែងសរសើរ

បុគ្គលនោះក្នុងលោកនេះដោយពិត លុះលះលោកនេះ

ទៅ វេទនីវិភោជន៍ក្នុងឋានសួគ៌ ។

(៦៥) ចតុហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ បុគ្គលោ  
 យថាកតំ ធិត្តិភ្នោ ឃិវំ ធិរយេ ។ កតមេហិ  
 ចតុហិ ។ ចាលាភិចាតិ ហោតិ អធិដ្ឋានាយិ ហោតិ  
 កាមេសុ មិដ្ឋាចារី ហោតិ មុសាវាធិ ហោតិ ។ វេមេហិ  
 ទោ ភិក្ខុវេ ចតុហិ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ បុគ្គលោ  
 យថាកតំ ធិត្តិភ្នោ ឃិវំ ធិរយេតិ ។

ចាលាភិចាតោ អធិដ្ឋានាយិ មុសាវាធិ ច វុទ្ធិតិ  
 បរទារកមនក្សាបិ ធម្មសំសន្តិ បណ្ឌិតាតិ ។

(៦៦) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សិវិដ្ឋិ-  
 មាណ លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ រូបប្បមាណា  
 រូបប្បសន្តោ ឃោសប្បមាណា ឃោសប្បសន្តោ  
 លូទប្បមាណា លូទប្បសន្តោ ធម្មប្បមាណា  
 ធម្មប្បសន្តោ ។ វេមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ  
 បុគ្គលា សន្តោ សិវិដ្ឋិមាណ លោកស្មីនិ ។

(៦៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការ វេមេ  
 ធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទម្លាក់ ។ ធម៌ ៤ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។  
 គឺបុគ្គលអ្នកសម្លាប់សត្វ ១ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យ ១ ប្រព្រឹត្ត  
 ខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ ពោលពាក្យកុហក ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការនេះ វេមេធ្លាក់ច្រូងទៅក្នុងនរក ដូចជា  
 គេនាំយកទៅទម្លាក់ ។

ការសម្លាប់សត្វ ១ ការកាន់យករបស់ដែលគេមិនបាន  
 ឱ្យ ១ ការពោលមុសា ១ ការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងប្រពន្ធ  
 បុគ្គលជំនុំ ១ បណ្ឌិតទាំងឡាយ វេមេនិមិនសរសើរទេ។

(៦៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេមេនិមានទៅក្នុងលោក ។  
 បុគ្គល ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលជ្រះថ្លាក្នុងរូបឈ្មោះថារូបប្បមាណ ១  
 ជ្រះថ្លាក្នុងសំឡេង ឈ្មោះថាឃោសប្បមាណ ១ ជ្រះថ្លាក្នុងវត្ថុសៅញឹក  
 ឈ្មោះថាលូទប្បមាណ ១ ជ្រះថ្លាក្នុងធម៌ ឈ្មោះថាធម្មប្បមាណ ១ ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេមេនិមានទៅក្នុងលោក ។



សុត្តន្តបិដក អង្គក្នុងវិញ្ញាណស្ស ចតុត្ថិយកថា

យេ ច ក្ខេបន ចាបិសុ(១) យេ ន យោសេន អនុត្ត  
 ធនុភាវស្សបេតា ធាតិជាធន្តិ តេ ជតា(២)  
 អជ្ឈត្តញ្ច ន ជាធាតិ តហិទ្ធា ច ន បស្សតិ  
 សមត្តារវលោកា តាលោ សវេ យោសេន វុយ្ហតិ ។  
 អជ្ឈត្តញ្ច ន ជាធាតិ តហិទ្ធា ច វិបស្សតិ  
 តហិទ្ធា មលនស្សារី សោមិ យោសេន វុយ្ហតិ  
 អជ្ឈត្តញ្ច បជាធាតិ តហិទ្ធា ច វិបស្សតិ  
 ឯវំ វិធិវណនស្សារី ន សោ យោសេន វុយ្ហតិ ។

(៦៧) ចត្តារោមេ កិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជ-

មាជា លោកស្មី ។ តតមេ ចត្តារោ ។ សវាតោ

១ ឃ. យេ ច ក្ខេប បមាណិប ។ ២ តេ ជាធន្តិ កិក្ខុវេយ្យតិ ។

ជនចាំឱ្យយណៈរាប់រាន ដោយប្រែ ចិលបាទេវតាម  
 សំឡេង លុះក្នុងអំណាចវៃធនុភក ជនចាំនោះឈ្មោះ  
 ជាមិនដឹង (តាមភិក) បុគ្គលពាលអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿង  
 រាក់រើដោយជុំវិញ វេមនិមិនដឹងនូវគុណខាងក្នុង ចាំ  
 មិនឃើញសេចក្តីប្រតិបត្តិខាងក្រៅ បុគ្គលពាលនោះ  
 វេមនិអវណ្ណត(ចិត្ត) ទៅតាមសំឡេង ។ មួយទៀត  
 បុគ្គលពាល មិនដឹងនូវគុណខាងក្នុង តែឃើញច្បាស់នូវ  
 សេចក្តីប្រតិបត្តិខាងក្រៅ បុគ្គលពាលនោះ ឈ្មោះជា  
 ជាអ្នកឃើញផលខាងក្រៅជាប្រក្រតី វេមនិអវណ្ណត  
 (ចិត្ត) ទៅតាមសំឡេង ។ ឯជនដឹងច្បាស់នូវគុណ  
 ខាងក្នុង ចាំឃើញច្បាស់ នូវសេចក្តីប្រតិបត្តិខាង  
 ក្រៅ ជននោះឈ្មោះជាអ្នកឃើញធម៌ ជាគ្រឿង  
 ប្រាសចាកនិវរណៈ ជាប្រក្រតី វេមនិមិនអវណ្ណត  
 (ចិត្ត) ទៅតាមសំឡេងឡើយ ។

(៦៧) ម្ចាស់កិក្ខុចាំឱ្យយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេមនិមាននៅក្នុង  
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលប្រកបដោយពតៈ ១

សោនាសោ សោនាហោ សោនាដោ ។ ឥមេ ចោ ភិក្ខុវេ  
តត្ថារោ បុត្តលា សន្តោ សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មិន្តិ ។

សារត្តា រជធិយេសុ ចិយរុចាកិធន្តិលោ

ហោហោឧ អធម្មសត្តា(១) តន្តា វង្សេន្តិ តន្តិ ។

ភគវំ ទោសជញ្ជាបិ ហោហាវំ វាបិ អវិទុសុ

ករោន្តិ អកុសលំ កម្ម្ម(២) សវិយាតំ ទុក្ខទ្ធកយំ

អវិជ្ជាវិវុតា ទោសា អទុក្ខតា អចត្តុកា

យថា ធម្មាតថា សត្តា ធនស្សន្តិ មញ្ញាវេតិ ។

[៦៨] វេតិ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហារតិ

ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្សី អាណមេ ។ តេធន ចោ បធន

សមយេធន សាវត្ថិយំ អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ អហិទា ធន្នោ

កាលករោ ហោតិ ។ អថចោ សម្មហុលា ភិក្ខុ

១ ម. អវិកា សត្តា ។ ២ ម. រាហន្តា កុសលំ ធម្មំ ។

ប្រកបដោយទោសៈ ។ ប្រកបដោយមោហាៈ ។ ប្រកបដោយពនៈ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ក្នុងនេះ វេទនិមានទៅក្នុងលោក ។

ពួកសត្វ ឥតមានធម៌ ប្រកបដោយសេចក្តីក្រេកអរ ក្នុង

ការម្នាក់ៗក្រែកក្រពាលរីករាយ ក្នុងរូបជាទីស្រឡាញ់

ជាប់ដោយមោហាៈ ញ៉ាំងចំណង់ (វិនិច្ឆ័យ) ឲ្យចំរើន ។

ពួកសត្វក្នុងមិនដឹងនូវហេតុដែលកើតអំពីភគៈ កើតអំពី

ទោសៈ កើតអំពីមោហាៈ វេទនិធ្វើអកុសលកម្ម ប្រកប

ដោយទុក្ខ មានទុក្ខជាតិម្រៃ ពួកសត្វត្រូវអវិជ្ជាប្រើត

ដូចជាទាក់ឥតចក្ខុគឺបញ្ញា រើបមិនសំគាល់នូវអកុសល

កម្មនោះថា យើងទាំងឡាយ នឹងមានសភាព ប្រព្រឹត្ត

ទៅតាមធម៌ទាំងឡាយយ៉ាងនេះ មិនទាន់ ។

[៦៨] សមយំមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគស្តេចគង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពានរបស់

អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថិ ។ សមយំនោះឯង ក្រុងសាវត្ថិមាន

ភិក្ខុមួយរូប ត្រូវពិសិទ្ធិក្នុងមរណកាលទៅ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុជាច្រើន

យេន កកវា វេទុបសម្ពុទ្ធិសុ ឧបសម្ពុទ្ធិត្វា កកវន្តំ  
 អកិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទ្ធិសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិ  
 ទោ តេ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯកមន្តំ ឯកមន្តំ ឯកមន្តំ ឯកមន្តំ  
 អញ្ញាតោ ភិក្ខុ អហិណា នដ្ឋោ កាលកតោតិ ។  
 ឧហន្ទូ(១) សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារិ អហិរាជកុលានិ  
 មេត្តេន ចិត្តេន ជរិ សាចេ ហិ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 ចត្តារិ អហិរាជកុលានិ មេត្តេន ចិត្តេន ជរយ្យ ន ហិ  
 សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អហិណា នដ្ឋោ កាលំ ករយ្យ ។  
 កតមានិ ចត្តារិ(២) ។ វិបុកំ អហិរាជកុលំ ឯកមន្តំ  
 អហិរាជកុលំ ចព្យាប្បត្តំ អហិរាជកុលំ កណ្ណាតោត-  
 មតំ អហិរាជកុលំ ។ ឧហន្ទូ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 ឥមានិ ចត្តារិ អហិរាជកុលានិ មេត្តេន ចិត្តេន ជរិ  
 សាចេ ហិ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥមានិ ចត្តារិ អហិរាជ-  
 កុលានិ មេត្តេន ចិត្តេន ជរយ្យ ន ហិ សោ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុ អហិណា នដ្ឋោ កាលំ ករយ្យ ។ អនុជាតាមិ  
 ភិក្ខុវេ ឥមានិ ចត្តារិ អហិរាជកុលានិ មេត្តេន ចិត្តេន  
 ជរិត្តំ អន្តកុត្តិយា អន្តកុត្តិយេ អន្តបរិត្តិយាតិ ។

១ ឬ ១៧៧១ ។ ២ ១ ៧៧១ ។ កកវ អហិរាជកុលានិ ។

ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ  
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អន្តិយក្នុងវិសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះ អន្តិយ  
 ក្នុងវិសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយពាក្យ  
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងក្រុងសាវត្ថិនេះ មានភិក្ខុមួយប្រ  
 គ្រូពស់ចំរើមរណកាលទៅ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពិតដូច្នោះមែន  
 ព្រោះថា ភិក្ខុនោះ មិនផ្សាយចិត្តមេត្តាចំពោះគ្រូគូលស្តេចពស់ទាំង ៤ ពួក  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើភិក្ខុនោះ ផ្សាយចិត្តមេត្តាចំពោះ គ្រូគូល  
 ស្តេចពស់ទាំង ៤ ពួក ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពស់មិនឥប្បិច្ចកភិក្ខុនោះឱ្យ  
 ស្លាប់ទៅទេ ។ គ្រូគូលស្តេចពស់ ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺគ្រូគូលស្តេចពស់  
 ឈ្មោះវិបុក្ខៈ ១ គ្រូគូលស្តេចពស់ឈ្មោះឯកបថៈ ១ គ្រូគូលស្តេចពស់  
 ឈ្មោះចព្យាប្បត្តៈ ១ គ្រូគូលស្តេចពស់ឈ្មោះកណ្ណាតោតមកៈ ១ ។ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពិតដូច្នោះមែន ព្រោះថា ភិក្ខុនោះមិនផ្សាយចិត្តមេត្តា  
 ចំពោះគ្រូគូលស្តេចពស់ទាំង ៤ ពួកនេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើ  
 ភិក្ខុនោះ ផ្សាយចិត្តមេត្តាចំពោះគ្រូគូលស្តេចពស់ទាំង ៤ ពួកនេះ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពស់មិនហិនចិត្តភិក្ខុនោះឱ្យស្លាប់ទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ គឺជាឧបាសម្មាសម្ពុទ្ធិ ដើម្បីឱ្យផ្សាយចិត្តមេត្តាចំពោះគ្រូគូល  
 ស្តេចពស់ទាំង ៤ ពួកនេះ ដើម្បីគ្រប់គ្រងខ្លួន រក្សាខ្លួន ការពារខ្លួន ។

ទុតិយបណ្ណសិក្សា បណ្ណប្បវេណី

វិទ្យុយត្តេហិ មេ មេត្តំ មេត្តំ វិបរាមថេហិ មេ

ធន្យាប្បត្តេហិ មេ មេត្តំ មេត្តំ កណ្ណារតោមកេហិ ច

អនាទតេហិ មេ មេត្តំ មេត្តំ ទិវានតេហិ មេ

ចតុប្បនោហិ មេ មេត្តំ មេត្តំ តហុប្បនោហិ មេ ។

មា មំ អនាទតោ ហីសិ មា មំ ហីសិ ទិវានតោ

មា មំ ចតុប្បនោ ហីសិ មា មំ ហីសិ តហុប្បនោ ។

ទុតិយបណ្ណសិក្សា បណ្ណប្បវេណី

ការៈជាមិត្ររបស់ភាគាអញ (ចូរមាន) ជាមួយនឹង  
 គ្រូកូលស្តេចតសៈឈ្មោះវិច្ឆុត្តៈទាំងឡាយផង ការៈជា  
 មិត្ររបស់ភាគាអញ(ចូរមាន) ជាមួយនឹងគ្រូកូលស្តេច  
 តសៈឈ្មោះឯកបថៈទាំងឡាយផង ការៈជាមិត្ររបស់  
 ភាគាអញ (ចូរមាន) ជាមួយនឹងគ្រូកូលស្តេចតសៈឈ្មោះ  
 ធន្យាប្បត្តៈទាំងឡាយផង ការៈជាមិត្ររបស់អញ(ចូរមាន)  
 ជាមួយនឹងគ្រូកូលស្តេចតសៈ ឈ្មោះកណ្ណារតោមកៈ  
 ទាំងឡាយផង ការៈជាមិត្ររបស់ភាគាអញ(ចូរមាន)  
 ជាមួយនឹងសត្វផងទាំងឡាយផង ការៈជាមិត្រ  
 របស់ភាគាអញ (ចូរមាន) ជាមួយនឹងសត្វមានជើងពីរ  
 ទាំងឡាយផង ការៈជាមិត្ររបស់ភាគាអញ (ចូរ  
 មាន) ជាមួយនឹងសត្វជើង ៤ ទាំងឡាយផង ការៈ  
 ជាមិត្ររបស់ភាគាអញ (ចូរមាន) ជាមួយនឹងសត្វ  
 មានជើងច្រើនទាំងឡាយផង ។ សត្វផងទាំង  
 កុំបៀតបៀនភាគាអញ សត្វជើងពីរ កុំបៀតបៀន  
 ភាគាអញ សត្វជើង ៤ កុំបៀតបៀនភាគាអញ  
 សត្វជើងច្រើន កុំបៀតបៀនភាគាអញឡើយ ។

សង្ខេប សង្ខេប សង្ខេប ចាណា សង្ខេប ក្ខតា ច កេវលា  
សង្ខេប កម្រាជិ បស្សន្ត ហ កំភិ ជាបមាតមា ។

អប្បហណោ ពុទ្ធា អប្បហណោ ធម្មោ អប្បហណោ  
សង្ខេប បមាណវន្តាជិ សិរីសទាជិ អហិ វិច្ឆិកា សត-  
បដិ ទុល្លារាភិ សង្ខេប ម្ហុសិកា ។ កតតា មេ រក្ខា  
កតតា មេ បរិក្ខា បដិក្កុមន្ត ក្ខតាជិ សោហំ ធម្មោ  
កតតា ធម្មោ សង្ខេប សម្មាសម្ពុទ្ធានុជ្ជិ ។

(៦៧) ឯកំ សមយំ ភក្កវំ រាជគមោ វិហារិកិ

ភិជ្ឈត្រុះដ បក្ខតេ អចិប្បក្កន្តេ ទេវទត្តេ ។ តត្រ ចោ  
ភក្កវំ ទេវទត្តំ អាត្ត ភិក្ខុ អាមន្តសិ អត្ត-  
វាយ ភិក្ខុវេ ទេវទត្តស្ស លាភស ក្ការ-  
សិលោកោ ទុទហិ បក្កវំយ ភិក្ខុវេ  
ទេវទត្តស្ស លាភស ក្ការសិលោកោ ទុទហិ ។

សត្វសត្វ ពាំងឡាយផង សត្វប្រាណ ពាំងឡាយផង  
សត្វក្នុង ពាំងឡាយផង ពាំងអស់គ្នា សត្វពាំង  
អស់ ( នោះ ) ចូរប្រទះ ខ្លួនសេចក្តីចំរើនពាំងឡាយ  
សេចក្តីកម្រក់ បន្តិចបន្តួច កុំមកឡើយ ។

ព្រះត្រៃធិមានគុណប្រមាណមិនបាទ ព្រះធម៌មានគុណប្រមាណមិនបាទ  
ព្រះសង្ឃមានគុណប្រមាណមិនបាទ សត្វល្អធម្មសត្វព្រះពាំងឡាយគឺពស់  
ខ្លួន ក្រែប ពឹងពាង តុករឹក កណ្តុរ សុទ្ធតែមានប្រមាណ (រាប់បាទ)  
គឺថា មិនច្រើនដូចគុណព្រះត្រៃធិទេ ។ កិរិយាក្ស ខ្ញុំបាទធ្វើហើយ  
កិរិយាការពារ ខ្ញុំបាទធ្វើហើយ ក្នុងសត្វច្បាចៀសទៅ ខ្ញុំសូមទមស្តារ  
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ សូមទមស្តារព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធពាំងព្រះអង្គ ។

(៦៧) សមយម្ហុយ ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចគង់នៅលើភ្នំគិរីវ្យក្នុង  
ទៀបត្រីកងគ្រឹះ កាលទៅទត្តភិក្ខុ ចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ។ ក្នុងទី  
នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រាញ់ទៅទត្តភិក្ខុ ត្រាស់ហៅភិក្ខុពាំងឡាយថា  
ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ លាភសក្ការៈទិវិសេចក្តីសរសើរ កើតឡើង  
ដល់ទៅទត្ត ដើម្បីសំឡាប់ខ្លួន ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ លាភសក្ការៈ  
ទិវិសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទៅទត្ត ដើម្បីសេចក្តីវិនាស ។

សេយ្យជាប់ ភិក្ខុវេ ក្នុងលី អត្តវាយ ដល់ ទេតិ  
 បរកវាយ ដល់ ទេតិ វិវាទ ទោ ភិក្ខុវេ អត្ត-  
 វាយ ទេវទត្តស្ស លាភសញ្ញាសិលោកោ ឧទទានិ  
 បរកវាយ ទេវទត្តស្ស លាភសញ្ញាសិលោកោ  
 ឧទទានិ ។ សេយ្យជាប់ ភិក្ខុវេ វេទ្យ អត្តវាយ  
 ដល់ ទេតិ បរកវាយ ដល់ ទេតិ វិវាទ ទោ  
 ភិក្ខុវេ អត្តវាយ ទេវទត្តស្ស លាភសញ្ញាសិ-  
 លោកោ ឧទទានិ បរកវាយ ទេវទត្តស្ស លាភ-  
 សញ្ញាសិលោកោ ឧទទានិ ។ សេយ្យជាប់ ភិក្ខុវេ  
 ឧទ្យ អត្តវាយ ដល់ ទេតិ បរកវាយ ដល់  
 ទេតិ វិវាទ ទោ ភិក្ខុវេ អត្តវាយ ទេវទត្តស្ស  
 លាភសញ្ញាសិលោកោ ឧទទានិ បរកវាយ ទេវ-  
 ទត្តស្ស លាភសញ្ញាសិលោកោ ឧទទានិ ។ សេយ្យ-  
 ជាប់ ភិក្ខុវេ អស្សវរី អត្តវាយ កង្កំ កណ្តាតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមចេកតែបញ្ចេញផ្លែមក ដើម្បីសំឡាប់ដើម  
 តែបញ្ចេញផ្លែមក ដើម្បីសេចក្តីវិនាសយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 លាភសញ្ញាៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទេវទត្ត ដើម្បីសំឡាប់ខ្លួន  
 លាភសញ្ញាៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទេវទត្ត ដើម្បីសេចក្តី  
 វិនាស ក៏ដូចគ្នាដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមចូស្សីបញ្ចេញផ្លែមក  
 ដើម្បីសំឡាប់ដើម បញ្ចេញផ្លែមក ដើម្បីសេចក្តីវិនាសយ៉ាងណា ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ លាភសញ្ញាៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទេវទត្ត  
 ដើម្បីសំឡាប់ខ្លួន លាភសញ្ញាៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទេវទត្ត  
 ដើម្បីសេចក្តីវិនាស ក៏ដូចគ្នាដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើម  
 ចូស បញ្ចេញផ្លែមក ដើម្បីសំឡាប់ដើម បញ្ចេញផ្លែមក ដើម្បីសេចក្តី  
 វិនាសយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លាភសញ្ញាៈនឹងសេចក្តីសរសើរ  
 កើតឡើងដល់ទេវទត្ត ដើម្បីសំឡាប់ខ្លួន លាភសញ្ញាៈនឹងសេចក្តីសរសើរ  
 កើតឡើងដល់ទេវទត្ត ដើម្បីសេចក្តីវិនាសក៏ដូចគ្នាដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ដូចជាមេសេះអស្សុតា តែចាប់មានវត្ថុឡើង ដើម្បីសំឡាប់ខ្លួន

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំង៣៧ ចក្កវគ្គ

បរាភវាយ កត្តំ កត្តាភិ វរាបេវ ទោ ភិក្ខុវេ  
អត្តវាយ ទេវទត្តស្ស លាភសញ្ញាសិលោកោ  
ឧទចាទិ បរាភវាយ ទេវទត្តស្ស លាភសញ្ញា-  
សិលោកោ ឧទចាទិតិ ។

ដល់ វេ កាលី ហន្តិ ដល់ វេជ្ជំ ដល់ ទឡិ  
សញ្ញារោ កាប្បវិសំ ហន្តិ កត្តោ អស្សតវិយថាតិ ។

(៧០) ចត្តាវិមាទិ ភិក្ខុវេ បដាធាទិ ។ កតតមាទិ  
ចត្តាវិ ។ សំវប្បធាទំ បហានប្បធាទំ ភាវចាបធាទំ  
អនុក្កុដាបធាទំ ។ កតតមញ្ច ភិក្ខុវេ សំវប្បធាទំ ។

ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បធាទំ ចាបកាទំ អកុសលាទំ  
ទម្លាទំ អនុប្បធាយ ទន្ធិ ជនេតិ វាយមតិ

ភិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កត្តាភិ បទហតិ ។

ឥធ វុទ្ធាតិ ភិក្ខុវេ សំវប្បធាទំ ។ កតតមញ្ច  
ភិក្ខុវេ បហានប្បធាទំ ។ ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំង៣៧ ចក្កវគ្គ

តៃចាបំមានវដ្តុឡើង ដើម្បីសេចក្តីវិនាសយ៉ាងណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
លាភសញ្ញាៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទៅទត្ត ដើម្បីសំឡាប់ខ្លួន  
លាភសញ្ញាៈនឹងសេចក្តីសរសើរ កើតឡើងដល់ទៅទត្ត ដើម្បីសេចក្តី  
វិនាស ក៏ដូចគ្នាដែរ ។

ផ្ទៃចេក វេមនិសំឡាប់ដើមចេក ផ្ទៃចូស្សី វេមនិ  
សំឡាប់ដើមចូស្សី ផ្ទៃចុស វេមនិសំឡាប់ដើមចុស  
សញ្ញាៈ វេមនិសំឡាប់ ចុសពាត្រកំ ដូចជាភកិ  
វេមនិសំឡាប់មេសេរសស្សតា ។

(៧០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បដាន (សេចក្តីព្យាយាម) នេះ  
មាន ៤ យ៉ាង ។ បដាន ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ សំវប្បធាន ១  
បហានប្បធាន ១ ភាវនាបដាន ១ អនុក្កុដាបដាន ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
ចុះសំវប្បធាន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា  
នេះ ចណ្តោះទន្ទៈ ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្តល់ចិត្ត កាំងចិត្ត ដើម្បី  
ញ៉ាំងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើត មិនឲ្យកើតឡើងបាន ។  
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សំវប្បធាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
ចុះបហានប្បធាន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

ទុតិយបណ្ណាល័យ បន្តបង្កើត

ឧប្បន្នាធិ ចាមកាធិ អនុសលាធិ ធម្មាធិ  
 បហានាយ ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អាកាតិ  
 ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ  
 បហានប្បដានំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ភាវនាបដានំ ។  
 ឥទំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អនុប្បន្នាធិ កុសលាធិ  
 ធម្មាធិ ឧប្បន្នាយ ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ  
 អាកាតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ  
 ភិក្ខុវេ ភាវនាបដានំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អនុវត្តនា-  
 បដានំ ។ ឥទំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឧប្បន្នាធិ កុសលាធិ  
 ធម្មាធិ វិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេប្បន្នាយ  
 ភាវនាយ ចារិច្ចរិយា ធម្មំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អាកាតិ  
 ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អនុ-  
 វត្តនាបដានំ ។ ឥទំ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ បដានាធិតិ ។

ទុតិយបណ្ណាល័យ បន្តបង្កើត

បណ្ណះធម្មៈ ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គត់ចិត្ត តាំងចិត្ត ដើម្បី  
 លះបង់កុសលធម៌ ដ៏លាមកទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងហើយ ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បហានប្បដាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ចុះការនាបដាន កើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសលាសនា  
 នេះ បណ្ណះធម្មៈ ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គត់ចិត្ត តាំងចិត្ត  
 ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនទាន់កើតឡើងឲ្យកើតឡើង ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ភាវនាបដាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 អនុវត្តនាបដាន កើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសលាសនា  
 នេះ បណ្ណះធម្មៈ ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គត់ចិត្ត តាំងចិត្ត  
 ដើម្បីញ៉ាំងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងហើយ ដើម្បីឲ្យបិទនៅ  
 មិនឲ្យក្លេចភ្លាំងទៅ ឲ្យចំរើនពេញលេញ ធំទូលាយ ក្រែលើកឡើង ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អនុវត្តនាបដាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ បដានមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។



សំវេរោ ច បហានន្ទា កាវនា អនុវត្តនា  
ឯតេ បដាទា ចត្តារោ ទេសិតានិព្វតន្តនា  
យេហិ ភិក្ខុ ឥតាតាបិ ខយំ មុក្ខស្ស ចាបុណោតិ ។

[៧០] យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ វាជាវោ អធិម្មិកា

ហោន្តិ វាជយុត្តាបិ(១) តស្មី សមយេ អធិម្មិកា

ហោន្តិ វាជយុត្តសុ ភិក្ខុវេ អធិម្មិកេសុ ព្រាហ្មណា-

កហាបតិកាបិ តស្មី សមយេ អធិម្មិកា ហោន្តិ

ព្រាហ្មណកហាបតិកេសុ អធិម្មិកេសុ ទេតមជាឧបទាមិ

តស្មី សមយេ អធិម្មិកា ហោន្តិ ទេតមជាឧបទេសុ

អធិម្មិកេសុ វិសមំ ចន្ទិមសុវិយា បរិវត្តន្តិ វិសមំ ចន្ទិម-

សុវិយេសុ បរិវត្តន្តេសុ វិសមំ ឧត្តត្តានិ តារតារុចាជិ

បរិវត្តន្តិ វិសមំ ឧត្តត្តេសុ តារតារុបេសុ បរិវត្តន្តេសុ

វិសមំ វត្តិទិវា បរិវត្តន្តិ វិសមំ វត្តិទិវេសុ បរិវត្តន្តេសុ

១ ១. វាជយុត្តាបិ ។

សំវេរោន ១ ចហានប្បនា ១ កាវនាបនា ១

អនុវត្តនាបនា ១ បនានាំនិទន្តិះ ព្រះកុប្បជារេវ

ពន្ធិនៃព្រះភាទិក្យ ព្រងិសំវេនិហើយ ជាហេតុម្យភិក្ខុ

ភ្នំសាសនានេះ ជាអ្នកមានព្យាយាម ជាក្រឡឹងដុត

កំដៅកិលេស គប្បីដល់នូវការអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។

[៧១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យណា ពួកព្រះរាជាមិន

ប្រកបដោយធម៌ សម័យនោះ ពួកខ្ញុំរាជការ ក៏មិនប្រកបដោយធម៌ដែរ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពួកអ្នករាជការ មិនប្រកបដោយធម៌ សម័យ

នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគបាបតិ ក៏មិនប្រកបដោយធម៌ដែរ កាលពួក

ព្រាហ្មណ៍នឹងគបាបតិ មិនប្រកបដោយធម៌ហើយ សម័យនោះ ពួក

អ្នកនិគមនឹងអ្នកជនបទ ក៏មិនប្រកបដោយធម៌ដែរ កាលអ្នកនិគមនឹងអ្នក

ជនបទ មិនប្រកបដោយធម៌ ព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះភាទិក្យ ក៏គោចរទៅមិន

ស្មើដែរ កាលព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះភាទិក្យ គោចរទៅមិនស្មើ ពួកផ្កាយនក្ខត្ត-

បូក្យក៏គោចរទៅមិនស្មើដែរ កាលពួកផ្កាយនក្ខត្តបូក្យ គោចរទៅមិនស្មើ

យប់នឹងថ្ងៃ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅមិនស្មើដែរ កាលយប់នឹងថ្ងៃប្រព្រឹត្តទៅមិនស្មើ

វិសេសំ មាសធូលីមាសា បរិវត្តន្តិ វិសេសំ មាសធូលីមាសេសុ  
 បរិវត្តន្តេសុ វិសេសំ ទុត្តសំប្បវា បរិវត្តន្តិ វិសេសំ  
 ទុត្តសំប្បវេសុ បរិវត្តន្តេសុ វិសេសំ វាតា វាយន្តិ វិសេសំ  
 វាតេសុ វាយន្តេសុ វិសេសា អបញ្ញាសា បរិវត្តន្តិ វិសេសេសុ  
 អបញ្ញាសេសុ បរិវត្តន្តេសុ ទេវតា បរិកុម្មិតា កវន្តិ ទេវ-  
 តាសុ បរិកុម្មិតាសុ ទេវតា ន សម្មា ជាវំ អនុប្បវេច្ឆតិ ទេវ-  
 ន សម្មា ជាវំ អនុប្បវេច្ឆន្ត វិសេសនាគីនិ សស្សានិ  
 កវន្តិ វិសេសនាគីនិ ភិក្ខុវេ សស្សានិ មនុស្សានិ បរិកុញ្ញត្តា  
 អប្បយុតោ ច ហោន្តិ ទុត្តន្តា ច ទុត្តលា ច ពហ្មតាតា  
 ច ។ យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ វាជានោ ធម្មិកា  
 ហោន្តិ វាជយុត្តាបិ តស្មី សមយេ ធម្មិកា ហោន្តិ  
 វាជយុត្តេសុ ធម្មិកេសុ ព្រាហ្មណ៍នហេបតិកាបិ  
 តស្មី សមយេ ធម្មិកា ហោន្តិ ព្រាហ្មណ៍នហេបតិកេសុ  
 ធម្មិកេសុ ទេវតាមជាទបទាបិ តស្មី សមយេ ធម្មិកា

វិទិន្នកន្លះវិទ កំប្រព្រឹត្តតេមិមេស្មីវេរ កាលវិទិន្នកន្លះវិទប្រព្រឹត្តតេមិមេ  
 ស្មី រដូវវិនិច្ឆ័យកំប្រព្រឹត្តតេមិមេស្មីវេរ កាលរដូវវិនិច្ឆ័យកំប្រព្រឹត្តតេមិមេ  
 ស្មី ខ្យល់កំបក់មិមេស្មីវេរ កាលខ្យល់កំបក់មិមេស្មី ខ្យល់កំបក់មិមេស្មី  
 ចាំនិទ្ធាយ កំប្រព្រឹត្តតេមិមេស្មីវេរ កាលខ្យល់កំបក់មិមេស្មីចាំនិទ្ធាយ  
 ប្រព្រឹត្តតេមិមេស្មី ទេវតាចាំនិទ្ធាយទ័និសម្បក កាលទេវតាចាំនិទ្ធាយ  
 ទ័និសម្បក ភ្លៀងទំបិមបង្កុវិកភ្លៀងចុះមកដោយប្រពៃ កាលភ្លៀងទំបិមបង្កុវ  
 ទំបិភ្លៀងចុះមកដោយប្រពៃ ស្រូវចាំនិទ្ធាយកំឡែងលមិមេស្មីល្អ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ពួកមនុស្ស កាលបរិភោគស្រូវឡែងលមិមេស្មី វេមន  
 មានអាយុខ្លី មានសម្បុរភាគក្រក់ មានកំឡាំងតិច មានភាពធា  
 ច្រើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ សម័យណា ពួកព្រះរាជាប្រកប  
 ដោយធម៌ សម័យនោះ ពួកខ្ញុំរាជការ កំប្រកបដោយធម៌វេរ កាលបើ  
 ពួកខ្ញុំរាជការប្រកបដោយធម៌ ក្នុងសម័យនោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ទ័និគហបតិ  
 កំប្រកបដោយធម៌វេរ កាលពួកព្រាហ្មណ៍ទ័និគហបតិ ប្រកបដោយ  
 ធម៌ ក្នុងសម័យនោះ ពួកអ្នកទិតមន្តិអ្នកជនបទ កំប្រកបដោយធម៌វេរ

ហោត្តិ នេកមជាទេសេសុ ធម្មិកេសុ សមំ ចន្ទិមសុវិយា  
 បរិវត្តន្តិ សមំ ចន្ទិមសុវិយេសុ បរិវត្តន្តេសុ សមំ នក្ខត្តានិ  
 តារក្ខត្តានិ បរិវត្តន្តិ សមំ នក្ខត្តេសុ តារក្ខត្តេសុ  
 បរិវត្តន្តេសុ សមំ វត្តន្តិវា បរិវត្តន្តិ សមំ វត្តន្តិវេសុ  
 បរិវត្តន្តេសុ សមំ មាសឱ្យមាសា បរិវត្តន្តិ សមំ  
 មាសឱ្យមាសេសុ បរិវត្តន្តេសុ សមំ ឧត្តសំវច្ឆា បរិវត្តន្តិ  
 សមំ ឧត្តសំវច្ឆេសុ បរិវត្តន្តេសុ សមំ ភិកា វាយន្តិ សមំ  
 វាតេសុ វាយន្តេសុ សមា បញ្ចសា បរិវត្តន្តិ សមេសុ  
 បញ្ចសេសុ បរិវត្តន្តេសុ ទេវតា អបរិក្កបិតា កវន្តិ  
 ទេវតាសុ អបរិក្កបិតាសុ ទេវតា សម្មាធារំ អនុច្ឆវេច្ឆតិ  
 ទេវតា សម្មា ធារំ អនុច្ឆវេច្ឆន្តេ សមទាតីនិ សស្សានិ  
 កវន្តិ សមទាតីនិ ភិក្ខុវេ សស្សានិ មនុស្សា  
 បរិក្កត្តានា ធីយាយុកា ច ហោត្តិ វណ្ណវណ្ណោ ច  
 តលវណ្ណោ ច អប្បតាណា ចាតិ ។

កាលបើពួកអ្នកនិយមនឹងអ្នកជនបទ ប្រកបដោយធម៌ ព្រះចន្ទ្រវរ្ម័នព្រះ  
 អាទិក្ស ក៏គោចរទៅស្មើដែរ កាលព្រះចន្ទ្រវរ្ម័នព្រះអាទិក្សគោចរទៅស្មើ  
 ពួកផ្កាយនក្ខត្តច្បក្សក៏គោចរទៅស្មើដែរ កាលពួកផ្កាយនក្ខត្តច្បក្សគោចរ  
 ទៅស្មើយប់នឹងថ្ងៃ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅស្មើដែរ កាលយប់នឹងថ្ងៃប្រព្រឹត្តទៅស្មើ  
 ខែនឹងឆ្នាំខែ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅស្មើដែរ កាលខែនឹងឆ្នាំខែប្រព្រឹត្តទៅស្មើ  
 រដូវនឹងឆ្នាំក៏ប្រព្រឹត្តទៅស្មើដែរ កាលរដូវនឹងឆ្នាំប្រព្រឹត្តទៅស្មើ ខ្យល់ក៏បក់  
 ស្មើដែរ កាលខ្យល់បក់ទៅស្មើ ផ្លូវខ្យល់ទាំងឡាយ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅទាន  
 ស្មើ កាលបើផ្លូវខ្យល់ទាំងឡាយស្មើ ពួកទេវតានិយមនឹងសម្បារ កាល  
 ពួកទេវតានិយមនឹងសម្បារ ភ្ញៀវក៏បង្កើតភ្ញៀវចុះមកដោយប្រពៃ កាល  
 ភ្ញៀវបង្កើតភ្ញៀវចុះមកដោយប្រពៃ ស្រូវក៏ឲ្យផលស្មើល្អ ម្ចាស់កុំ  
 ទាំងឡាយ មនុស្សទាំងឡាយ កាលចរិតភាគស្រូវ ដែលមានផលស្មើល្អ  
 រមែងមានកាយវិភី មានសម្បារល្អ មានកំឡាំង ព្រមទាំងមាន  
 ភាពធាតុ ។

កុដ្ឋញ្ច តាមាទាធំ ជីញ្ញំ កុដ្ឋតិ បុដ្ឋវេ

សញ្ញា តា ជីញ្ញំ កុដ្ឋតិ ធនេត្ត ជីញ្ញំ កតេ សតិ

ឃិវេមវ មនុស្សសុ យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ

សោ ចេ អធិដ្ឋំ ចរតិ បកេវ វត្តកា បដា

សត្វំ រដ្ឋំ ទុក្ខំ សេតិ ភជា ចេ ហោត្យធិដ្ឋិកោ(១)។

កុដ្ឋញ្ច តាមាទាធំ ទុដ្ឋំ កុដ្ឋតិ បុដ្ឋវេ

សញ្ញា តា ទុដ្ឋំ កុដ្ឋតិ ធនេត្ត ទុដ្ឋំ កតេ សតិ

ឃិវេមវ មនុស្សសុ យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ

សោ ចេ ធិដ្ឋំ ចរតិ(២) បកេវ វត្តកា បដា

សត្វំ រដ្ឋំ សុខំ សេតិ ភជា ចេ ហោតិ ធិដ្ឋិកោតិ ។

បណ្ណប្បវេណី ទុតិយោ ។

១ ឧ. ម. ហោតិ អធិដ្ឋិកោ ។ ២ ឧ. សោ ចេវ ធិដ្ឋំ ចរតិ ។ ម. សោ សេច ធិដ្ឋំ ចរតិ ។

បើគាត់ជំនឿយ កំពុងធ្វើទៅ គោមេហ្វូនីនាំទៅ  
 កាន់ផ្លូវខុសកំពង់ កាលបើគោមេហ្វូនីនាំទៅកាន់ផ្លូវ  
 ខុសកំពង់ ពួកគោតាំងអស់នោះ ក៏នាំគ្នាទៅកាន់  
 ផ្លូវខុសកំពង់ដែរ មានទបមាយ៉ាងណា ក្នុងពួកមនុស្ស  
 ក៏ដូច្នោះដែរ អ្នកណាដែលគេសន្មតថា ប្រសើរ  
 ជាងគេ បើអ្នកនោះ ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ខឹងបាច់  
 ខំយាយទៅថ្វី ដល់ប្រជាជនដទៃទៀត បើព្រះរាជា  
 មិនប្រកបដោយធម៌ ពស្ត្រតាំងអស់ រមែងដេកកើត  
 ទុក្ខ ។ កាលបើគោតាំងខ្សោយ កំពុងធ្វើទៅ គោ  
 មេហ្វូនីនាំទៅកាន់ផ្លូវក្រុង កាលបើគោមេហ្វូនីនាំទៅ  
 កាន់ផ្លូវក្រុង គោតាំងអស់នោះ រមែងទៅកាន់ផ្លូវក្រុង  
 ដែរ មានទបមាយ៉ាងណា ក្នុងពួកមនុស្សក៏ដូច្នោះដែរ  
 អ្នកណាដែលគេសន្មតថា ប្រសើរជាងគេ បើអ្នកនោះ  
 ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ខឹងបាច់ខំយាយទៅថ្វី ដល់ប្រជាជន  
 ដទៃ បើព្រះរាជាប្រកបដោយធម៌ ពស្ត្រតាំងអស់  
 រមែងដេកនៅជាសុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គព្រះនិកាយស្ស បទុក្កនិបាតោ

### តិស្សុទ្ធានិ

បត្តកម្មំ អន្ធានោ (១)

សព្វហ្មធិរយា (២) រូបេន បញ្ចមំ

សវាទអហិណា (៣) នេវនត្តោ

បធានំ ធម្មិកេន (៤) ចាតិ ។

១ ឧ. អន្ធានោ ។ ម. អនណ្យនោ ។ ២ ខ. សព្វហ្មធិរ ។ ម. សព្វហ្មធិរយា ។  
៣ ឧ. សវាទអហិន្ទ ។ ម. សវាទអហិណា ។ ៤ ខ. ម.បធានំ អធម្មិកេន ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដកេ អង្គព្រះនិកាយ សុត្តនិបាតោ

### ទុទ្ធានៃបត្តកម្មិត្ថេនោភី

និយាយសំព័កម្មដ៏គួរ ១ អំពីសេចក្តីសុខមានការមិន

ជំពាក់បំណុលជាដើម ១ អំពីគ្រួសារប្រកបដោយ

ឋានៈជាព្រហ្មជាដើម ១ អំពីបុគ្គលធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ១

អំពីរូបប្បមាណបុគ្គលជាដើមជាន់បំប្រាំ ១ អំពីបុគ្គល

ប្រកបដោយភតៈជាដើម ១ អំពីពិសេសិកភ័ក្ត្រ ១

អំពីទេវទត្ត ១ អំពីបធានប្បន ១ អំពីអធម្មិករាជ ១ ។

[៧២] ចតុប្បិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ  
 ភិក្ខុ អបណ្តាកប្បដិបទំ(១) បដិបន្នោ ហោតិ  
 យោនិ ចស្ស អាទ្ធា ហោតិ អាសវំទំ ខយាយ ។  
 កតមេហិ ចតុប្បិ ។ ៧៣ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលវា  
 ហោតិ តហស្សតោ ហោតិ អាទ្ធិវិយោ ហោតិ  
 បញ្ចវា ហោតិ ។ ៧៤ មេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចតុប្បិ  
 ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ ភិក្ខុ អបណ្តាកប្បដិបទំ  
 បដិបន្នោ ហោតិ យោនិ ចស្ស អាទ្ធា ហោតិ  
 អាសវំទំ ខយាយាតិ ។

[៧៣] ចតុប្បិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមណ្ឌកតោ  
 ភិក្ខុ អបណ្តាកប្បដិបទំ បដិបន្នោ ហោតិ យោនិ  
 ចស្ស អាទ្ធា ហោតិ អាសវំទំ ខយាយ ។  
 កតមេហិ ចតុប្បិ ។ ៧៤ ចតុប្បិវតក្កេន អទ្យាបាទ-  
 វតក្កេន អវិហិសាវតក្កេន សម្មាទិដ្ឋិយា ។

១ ខ. អបណ្តាតំ បដិបទំ ។

[៧២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការឈ្មោះ  
 ថាជាអ្នកប្រតិបត្តិចំពោះអបណ្តាកប្បដិបទា គឺប្រតិបត្តិមិនខុសផង ភិក្ខុនោះ  
 ឈ្មោះថាជាអ្នកប្រាជ្ញាហេតុ ដើម្បីអស់ទៅនៃកាសវៈទាំងឡាយផង ។  
 ធម៌ ៤ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ  
 ជាអ្នកមានសីល ១ ជាអ្នកចេះដឹងច្រើន ១ ជាអ្នកមានព្យាយាមប្រាជ្ញា ១  
 ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤  
 ប្រការនេះ ឈ្មោះថា ប្រតិបត្តិអបណ្តាកប្បដិបទាផង ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាជា  
 អ្នកប្រាជ្ញាហេតុ ដើម្បីអស់ទៅនៃកាសវៈទាំងឡាយផង ។

[៧៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការឈ្មោះ  
 ថា ប្រតិបត្តិ ម្ចាស់អបណ្តាកប្បដិបទាផង ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាជាអ្នកប្រាជ្ញាហេតុ  
 ដើម្បីអស់ទៅនៃកាសវៈទាំងឡាយផង ។ ធម៌ ៤ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។  
 គឺសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងការចេញចាកកាម ១ សេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងការមិន  
 ព្យាបាទ ១ សេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងការមិនបៀតបៀន ១ សេចក្តីឃើញត្រូវ ១ ។

ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមម្ពាតតោ  
ភិក្ខុ អបស្កាភយ្យដិបទំ បដិបន្នោ ហោតិ យោធិ  
ចស្ស អារត្តា ហោតិ អាសវាទំ ទយាយាតិ ។

(៧៤) ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមម្ពាតតោ  
អសប្បវិសោតិ វេទិតតោ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។  
ឥធិ ភិក្ខុវេ អសប្បវិសោ យោ ហោតិ បរស្ស  
អវណ្ណោ តំ អបុដ្ឋាបិ ចាតុកកោតិ ។ កោ បទ  
វាទោ បុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋោ ទោ បទ បញ្ញាភិទំតោ  
អហាមេត្តា អលម្ពេត្តា បរិប្បវំ វិត្តារោ បរស្ស  
អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ។ វេទិតត្វមេតំ ភិក្ខុវេ  
អសប្បវិសោ អយំ កវណ្ណំ ។ បុទ ចបរំ ភិក្ខុវេ  
អសប្បវិសោ យោ ហោតិ បរស្ស វណ្ណោ តំ  
បុដ្ឋាបិ ធិ ចាតុកកោតិ ។ កោ បទ វាទោ  
អបុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋោ ទោ បទ បញ្ញាភិទំតោ  
ហាមេត្តា លម្ពេត្តា អបរិប្បវំ អវិត្តារោ បរស្ស  
វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ។ វេទិតត្វមេតំ ភិក្ខុវេ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌៤ ប្រការនេះ ឈ្មោះថាជាអ្នក  
ប្រតិបត្តិទូរវេលណ្ណកប្បដិបទនី ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រារព្ធហោតុ  
ដើម្បីអស់ទៅនៃពាសវៈទាំងឡាយផង ។

(៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ប្រការ អ្នក  
ប្រាជ្ញគប្បីដឹងថាជាអសប្បវេស ។ ធម៌៤ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
ឡាយ រឿងណាជាពាសរបស់បុគ្គលដទៃ អសប្បវេសក្នុងលោកនេះ  
ទុកជាគមិនស្មារតីប្រាប់រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើង ។ នឹងបាច់ពោលទៅថ្វី  
ដល់រឿងដែលគេសួរ តែថា អសប្បវេសដែលគេសួរ គេនាំមកដើម្បីចោទ  
សួរ ក៏ពោលពាសរបស់បុគ្គលដទៃ ដោយពិស្តារពេញទី មិនចេះអស់  
មិនចេះហើយទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹង ដំណើរ  
ខ្លះថា អ្នកនេះជាអសប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត រឿង  
ណាជាកុណារបស់បុគ្គលដទៃ អសប្បវេសទុកជាមានគោលសួរ ក៏មិន  
ប្រាប់រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើង ។ នឹងបាច់ពោលទៅថ្វីដល់រឿងដែលគមិន  
សួរ តែថា អសប្បវេសដែលគេសួរគេនាំមកដើម្បីចោទសួរ ក៏ពោល  
កុណារបស់បុគ្គលដទៃ ដោយសេចក្តីមិនពិស្តារ មិនពេញលេញឲ្យចាប់អស់  
ឲ្យចាប់ហើយទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដំណើរខ្លះថា

អសប្បវិសោ អយំ ភវន្តិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ  
 អសប្បវិសោ យោ ហោតិ អត្តោ អវណ្ណា តំ  
 បុដ្ឋាបិ ន ចាតុក្ការោតិ ។ កោ បន វាណោ  
 អបុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋា ទោ បន បញ្ញា ភិដ្ឋិតោ  
 ហារេត្តា លម្ពេត្តា អបិប្បវំ វិគ្គាវេន អត្តោ  
 វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ។ វេទិតត្ថមេតំ ភិក្ខុវេ  
 អសប្បវិសោ អយំ ភវន្តិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ  
 អសប្បវិសោ យោ ហោតិ អត្តោ វណ្ណា តំ  
 អបុដ្ឋាបិ ចាតុក្ការោតិ ។ កោ បន វាណោ  
 បុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋា ទោ បន បញ្ញា ភិដ្ឋិតោ  
 អហារេត្តា អលម្ពេត្តា អបិប្បវំ វិគ្គាវេន អត្តោ  
 វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ។ វេទិតត្ថមេតំ ភិក្ខុវេ  
 អសប្បវិសោ អយំ ភវន្តិ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្វហិ នម្មេហិ សមញ្ញាកតោ អសប្បវិសោតិ  
 វេទិតត្ថោ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ នម្មេហិ សមញ្ញាកតោ  
 សប្បវិសោ វេទិតត្ថោ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។

អ្នកនេះជាអសប្បវិសោ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត រឿងណា  
 ជាពោសរបស់ខ្លួន អសប្បវិសោទុកជាពោសេស្ស ក៏មិនប្រាប់រឿងនោះឲ្យ  
 ប្រាកដឡើយ ។ នឹងបាច់ពោលទៅថ្ងៃ ដល់រឿងដែលគេមិនសួរ ។  
 តែថា អសប្បវិសោដែលគេសួរ គេនាំមកដើម្បីចោទសួរ ក៏ពោល  
 ពោសរបស់ខ្លួន មិនដោយសេចក្តីពិតស្តារ មិនពេញលេញ ឲ្យចាប់អស់  
 ឲ្យចាប់ហើយទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដំណើរខ្លះថា  
 អ្នកនេះជាអសប្បវិសោ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត រឿងណា  
 ជាគុណរបស់ខ្លួន អសប្បវិសោទុកជាមិនមានគេសួររឿងនោះ ក៏ប្រាប់  
 រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើយ ។ នឹងបាច់ពោលទៅថ្ងៃ ដល់រឿងដែលគេសួរ ។  
 តែថា អសប្បវិសោដែលគេសួរ គេនាំមកដើម្បីចោទសួរ ក៏ពោល  
 គុណរបស់ខ្លួន ឲ្យពិតស្តារ ឲ្យពេញលេញ មិនឲ្យអស់ មិនឲ្យ  
 ហើយទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដំណើរខ្លះថា អ្នក  
 នេះជាអសប្បវិសោ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤  
 ប្រការនេះ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងថាជាអសប្បវិសោ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការ (ដោយឡែកទៀត) អ្នក  
 ប្រាជ្ញគប្បីដឹងថាជាសប្បវិសោ ។ ធម៌ ៤ ប្រការ ដូចម្តេចខ្លះ ។



ឥត ភិក្ខុវេ សប្បវិសោ យោ ហោតិ បវស្ស អវណ្ណោ  
 តំ បុដ្ឋាបិ ន ទាតុករោតិ ។ កោ បន វំនោ  
 អបុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋា ទោ បន បញ្ញាភិដំតោ  
 ហាបេត្វា លទ្កេត្វា អបវិប្បំ អវិត្តាវេន បវស្ស  
 អវណ្ណំ កាសិតា ហោតិ ។ វេទិតទ្វមេតំ ភិក្ខុវេ  
 សប្បវិសោ អយំ ភវន្តិ ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ  
 សប្បវិសោ យោ ហោតិ បវស្ស វណ្ណោ តំ  
 អបុដ្ឋាបិ ទាតុករោតិ ។ កោ បន វំនោ  
 បុដ្ឋស្ស ។ បុដ្ឋា ទោ បន បញ្ញាភិដំតោ  
 អហាបេត្វា អលទ្កេត្វា បវិប្បំ វិត្តាវេន បវស្ស  
 វណ្ណំ កាសិតា ហោតិ ។ វេទិតទ្វមេតំ ភិក្ខុវេ  
 សប្បវិសោ អយំ ភវន្តិ ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ  
 សប្បវិសោ យោ ហោតិ អត្តនោ អវណ្ណោ តំ  
 អបុដ្ឋាបិ ទាតុករោតិ ។ កោ បន វំនោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀនណាជាពោសរបស់បុគ្គលដទៃ សប្បវេសក្នុង  
 លោកនេះ បើទុកជាមានគេស្នាក់មិនប្រាប់រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើយ ។ នឹង  
 ពោលទៅថ្មី ដល់រឿងដែលគេមិនសួរ ។ ចំណែកខាង សប្បវេសដែលគេ  
 សួរ គេនាំមកដើម្បីចោទសួរ ក៏ពោលពោសរបស់បុគ្គលដទៃ ដោយមិន  
 ពិស្តារមិនពេញលេញ ឲ្យតាប់អស់ ឲ្យតាប់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដំណើរនេះថា អ្នកនេះជាសប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ មួយទៀត ប្រៀនណាដែលជាគុណ របស់បុគ្គលដទៃ  
 សប្បវេសទុកជាគេមិនសួរ ក៏ប្រាប់រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើយ ។ នឹងបាច់  
 ពោលទៅថ្មី ដល់រឿងដែលគេសួរ ។ ចំណែកខាង សប្បវេសដែល  
 គេសួរ គេនាំមកដើម្បីចោទសួរ ក៏ពោលគុណរបស់បុគ្គលដទៃឲ្យពិស្តារ  
 ឲ្យពេញលេញ មិនចេះអស់ មិនចេះហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដំណើរនេះថា អ្នកនេះជាសប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ មួយទៀត ប្រៀនណាជាពោសរបស់ខ្លួន សប្បវេសទុកជា  
 គេមិនសួរ ក៏ប្រាប់រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើយ ។ នឹងបាច់ពោលទៅថ្មី

បុគ្គល ។ បុគ្គល ខោ បទ បញ្ញាភិដ្ឋិតោ  
 អហារេត្តា អលម្ពត្តា អបរិប្បវ វិគ្គារេន អត្តនោ  
 អវណ្ណំ កាសិកា ហោតិ ។ វេទិតត្វមេតំ ភិក្ខុវេ  
 សប្បវិសោ អយំ កវន្តិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ  
 សប្បវិសោ យោ ហោតិ អត្តនោ វណ្ណា តំ  
 បុគ្គលិ ធន តាតុក្កហេតិ ។ កោ បទ វំនោ  
 អបុគ្គល ។ បុគ្គល ខោ បទ បញ្ញាភិដ្ឋិតោ  
 ហារេត្តា លម្ពត្តា អបរិប្បវ អវិគ្គារេន អត្តនោ  
 វណ្ណំ កាសិកា ហោតិ ។ វេទិតត្វមេតំ ភិក្ខុវេ  
 សប្បវិសោ អយំ កវន្តិ ។ វមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ សប្បវិសោតិ  
 វេទិតត្វោ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ វជ្ជតោ យញ្ញានេ  
 វត្តំ វំ ធិវសំ វំ អាជីតា ហោតិ តាវនេវស្សា តិព្វំ  
 ហិហេត្តប្បំ បត្តបដ្ឋិតំ ហោតិ សស្សុយាបិ  
 សស្សុយាបិ សាមិកេបិ អន្តមសោ ធាសត្តម្ភករោ  
 វិសេសុ សា អបរេន សបយេន សំវាស-  
 មន្ទាយ<sup>(១)</sup> សស្សុបិ សស្សុវិបិ សាមិកេបិ ឯវមាហ

១ ឧ. ម. ធម្មនុវេ វិស្សាសមន្ទាយាភិ អត្ថិ ។

ដល់រឿងដែលគេសួរ ។ មួយទៀត សប្បវេសដែលគេសួរ គេនាំ  
 មកដើម្បីចោទសួរ ក៏គោលគោលរបស់ខ្លួនឲ្យឆ្គងសួរ ឲ្យគេញលេញ  
 មិនចេះអស់ មិនចេះហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកប្រាជ្ញ  
 គប្បីដឹងដំណើរនេះថា អ្នកនេះជាសប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ចំណែកនាងរឿងណាជាគុណរបស់ខ្លួន សប្បវេសទុកជាគេសួរក៏មិន  
 ប្រាប់រឿងនោះឲ្យប្រាកដឡើយ ។ នឹងបាច់គោលទៅថ្វី ដល់រឿង  
 ដែលគេមិនសួរ ។ មួយវិញទៀត សប្បវេសដែលគេសួរ គេនាំមក  
 ដើម្បីចោទសួរ ក៏គោលគុណរបស់ខ្លួនដោយសេចក្តីមិនឆ្គងសួរ មិនឲ្យ  
 គេញលេញ ឲ្យនាច់អស់ ឲ្យនាច់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដំណើរនេះថា អ្នកនេះជាសប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការនេះ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងថាជា  
 សប្បវេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្រ្តីមានគ្រួសារ ដែលគេនាំ  
 មកក្នុងវេលាយប់ណា ឬថ្ងៃណា វេលានោះស្រ្តីនោះក៏នាំឯហិរិនីឡុប្បុរៈ  
 ដំរីម្ខាង ទៅរកម្តាយក្មេកផង ឪពុកក្មេកផង ប្តីផង ដោយហោចចោស្តម្បី  
 ចំពោះពួកបុរេជាទាសកម្មករ សម័យក្រោយមក ស្រ្តីនោះគាស្រ្តីយក  
 ទៅម្សំសំវាសហើយ និយាយយ៉ាងនេះនឹងម្តាយក្មេក ឪពុកក្មេកនឹងប្តីថា

អបេជ កី បទ តុម្ហេ ជាបាថាតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ  
 ឥនេកេច្ឆោ ភិក្ខុ យញ្ញានេវ វត្ថិ វា ធិវសំ វា  
 អតារស្មា អនតារិយំ បត្យជិតោ ហោតិ តារានេវស្ស  
 តិព្វំ ហិរេត្តប្បំ បច្ចុបដ្ឋិតំ ហោតិ ភិក្ខុសុ ភិក្ខុធិសុ  
 ឧបាសតេសុ ឧបាសិកាសុ អន្តមសោ អាវាទិក-  
 ស្សមណុទ្កេសសុ សោ អបវេន សមយេន សំវា-  
 សមទ្វាយ អាចរិយំបិ ឧបដ្ឋាយំបិ ឯវមាមា អបេជ  
 កី បទ តុម្ហេ ជាបាថាតិ ។ តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ  
 ឯវំ សិក្ខិតព្វំ អនុបាតតវចុកសមេន ចេតសា  
 វិហារិស្សាមាតិ ឯវញ្ញំ វេ ភិក្ខុវេ សិក្ខិតព្វំ ។

(៧៥) ចត្តារិមាធិ ភិក្ខុវេ អត្តាធិ ។ តតមាធិ  
 ចត្តារិ ។ សីលត្ថំ សមាធាត្ថំ បញ្ញត្ថំ វិមុត្តត្ថំ ។  
 ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ អត្តាធិតិ ។

សូមអ្នកទាំងឡាយចៀសចេញទៅ សូមអ្នកទាំងឡាយដឹងការណាមួយ ។  
 ចុះ មានទេបមាយ៉ាធិណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពួកខ្លះ ក្នុង  
 សាសនានេះ ក៏មានទេមេយ្យដូច្នោះដែរ គឺបានចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់  
 ផ្ទះស្នាក់នៅលេយបំ ឬថែលក្ខណៈហើយ វេលានោះ ភិក្ខុនោះទាំងហិរិនី  
 ឧត្តប្បវេទីម៉ាម្តងទៅកេត្តភិក្ខុ ភិក្ខុនី ទបាសក ទបាសិកា ដោយហោច  
 ទៅ សូម្បីពួកអាវាទិកផង គឺអ្នកធ្វើការក្នុងភារម នឹងសមណុទ្កេស  
 (សាមណេវ) សម័យក្រោយមក ភិក្ខុនោះអាស្រ័យការនៅប្រមូលគ្នា ទើប  
 និយាយយ៉ាងនេះនឹងអាចារ្យខ្លះ ទេបដ្ឋាយិខ្លះថា សូមលោកទាំងឡាយ  
 ចៀសចេញទៅ សូមលោកទាំងឡាយដឹងការណាមួយ ចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ ហេតុដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា យើង  
 ទាំងឡាយ នឹងមានចិត្តស្មើដូចជាស្រ្តីមានភូស្រករ ដែលទើបមកដល់ថ្មី  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

(៧៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រសើរនេះមាន ៤ ប្រការ ។  
 ការប្រសើរមាន ៤ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសីលប្រសើរ ១ សមាធិប្រសើរ ១  
 ចញ្ញាប្រសើរ ១ វិមុត្តិប្រសើរ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រសើរ  
 មាន ៤ ប្រការនេះឯង ។

[៧៦] ចត្តាវិហារិ ភិក្ខុវេ អត្តាជិ ។ កតតមាជិ  
 ចត្តាវិ ។ រូបកំ វេទនកំ សញ្ញកំ ករកំ ។  
 ឥមាជិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តាវិ អត្តាជិតិ ។

[៧៧] ឯកំ សមយំ កកវំ កុសិទានាយំ  
 វិហារតិ ឧបវត្តនេ មល្លានំ សាលវនេ អន្តរេ(១)យម-  
 កាសាលានំ បរិនិព្វានសមយេ ។ តត្រ ខោ កកវំ  
 ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។ កនន្តេតិ តេ ភិក្ខុ  
 កកវតោ បព្វស្សសុំ ។ កកវំ ឯតនវេច សិយា  
 ខោ បទ ភិក្ខុវេ ឯកភិក្ខុស្សប្រិ កក្ខំ វា វិមតិ វា  
 តុទ្ធេ វា ធម្មេ វា សង្ខេ វា មក្កេ វា បដិបទាយ វា  
 បុច្ឆថ ភិក្ខុវេ មា បច្ឆា វិឃ្យជិសារិទោ អហវត្ត  
 សម្មុទ្ធកតោ នោ សត្តា អហោសិ ជាសក្ខិញ្ញា កកវំ  
 សម្មុទ្ធា បដិបុច្ឆតុនំ ។ ឯវំ វុត្តេ តេ ភិក្ខុ តុហិ  
 អហោសុំ ។ ទុតិយម្បិ ខោ កកវំ ភិក្ខុ  
 អាមន្តេសិ... តតិយម្បិ ខោ កកវំ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

[៧៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រសើរនេះមាន ៤ ប្រការ ។  
 ការប្រសើរមាន ៤ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺប្រសើរ ១ វេទនាប្រសើរ ១  
 សញ្ញាប្រសើរ ១ កតប្រសើរ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការ  
 ប្រសើរ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[៧៧] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចគង់នៅនាចន្លោះ  
 ដើមសាលព្រឹក្សទាំងឡាយ សាលវននៃស្តេចមល្លៈទាំងឡាយ ជាទីបត់ចូល  
 ទៅក្នុងក្រុង ជិតទន្លេកុសិទាន ក្នុងសម័យដ៏តបរិនិព្វាន ។ ក្នុងទីនោះ  
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។  
 ភិក្ខុទាំងនោះ ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា កុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះ  
 ដ៏មានព្រះភាគ បានត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើសេចក្តី  
 សង្ឃឹមចូលសេចក្តីក្រឡាស្រីសច្ចុក្តី ព្រះពុទ្ធក្តី ព្រះធម៌ក្តី ព្រះសង្ឃក្តី មគ្គក្តី  
 បដិបទក្តី មានដល់ភិក្ខុមួយរូប ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរ  
 សួរមកខ្លះ កុំឱ្យមានសេចក្តីក្រហាយស្តាយក្រោយថា ព្រះសាស្តារបស់  
 យើង គង់នៅក្នុងទីចំរោះមុខ ពួកយើងមិនបានទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះ  
 ភាគចំរោះព្រះកត្តសោះ ។ កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ  
 ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏នៅស្ងៀម ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុជាតំរប់  
 តំរង់ទៀត... ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុជាតំរប់ ៗ ដងទៀតថា

សិយា ទោ ចន ភិក្ខុវេ ឯកភិក្ខុស្សបិ កត្តា វា វិបតិ  
 វា តុទ្ធវ វា ធម្មេ វា សង្ឃេ វា មត្តេ វា បដិបទាយ  
 វា បុច្ឆេ ភិក្ខុវេ មា ចច្ឆា វិប្បដិសារិទោ អហរុត្ត  
 សម្មទ្ធិក្ខតោ នោ សត្តា អហោសិ ទាសត្តិមា  
 កកវន្តំ សម្មទា បដិបុច្ឆិត្តំ ។ តតិយម្បិ ទោ តេ  
 ភិក្ខុ តុណ្ហិ អហោសុំ ។ អថទោ កកវា ភិក្ខុ  
 អាមន្តេសិ សិយា ទោ ចន ភិក្ខុវេ សត្ត ការវេនបិ  
 ន បុច្ឆេយ្យាថ សហាយកោវិ ភិក្ខុវេ សហាយ-  
 កស្ស អាណេចត្តតិ ។ វិវំ វុត្តេ តេ ភិក្ខុ តុណ្ហិ  
 អហោសុំ ។ អថទោ អាយស្មា អាណន្ទោ កកវន្តំ  
 ឯតទេវេច អច្ឆរិយំ កន្តេ អត្តតំ កន្តេ វិវំ បសន្នោ  
 អហំ កន្តេ ឥមស្មី ភិក្ខុសង្ឃេ ។ នត្តិ ឥមស្មី  
 ភិក្ខុសង្ឃេ ឯកភិក្ខុស្សបិ កត្តា វា វិបតិ វា តុទ្ធវ  
 វា ធម្មេ វា សង្ឃេ វា មត្តេ វា បដិបទាយ វាតិ ។

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើសេចក្តីសង្ឃឹមឬសេចក្តីរន្សើសចិត្ត ក្នុងព្រះពុទ្ធ  
 ក្តី ព្រះធម៌ក្តី ព្រះសង្ឃក្តី មន្តក្តី បដិបទាភិក្ខុ មានផលភិក្ខុមួយរូប មាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរសួរមកចុះ កុំមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ  
 ស្តាយក្រោយថា ព្រះហស្តាបេសំយេនីគង់នៅក្នុងចំពោះមុខ ពួកយើង  
 មិនបានទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគ ចំពោះព្រះកត្តសោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ  
 នៅស្ងៀមអស់ពីរដាច់ ព្រះជន្មទៀត ។ លំដាប់នោះព្រះ ដ៏មានព្រះភាគ  
 គ្រាសំនឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើអ្នកទាំងឡាយ មិន  
 ហិនសួរ ព្រោះមានសេចក្តីភោគ ក្នុងព្រះសាស្តា មាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ឯភិក្ខុជាសំឡាញ់ ចូរព្រាបភិក្ខុជាសំឡាញ់ផងឆ្មាចុះ ។ កាលព្រះដ៏មានព្រះ  
 ភាគគ្រាសំយាងនេះហើយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏នៅស្ងៀម ។ លំដាប់នោះ  
 ព្រះភានន្តដ៏មានអាយុ បានគ្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យ  
 ដូច្នោះថា អស្ចារ្យណាស់ព្រះអង្គ ចំឡែកណាស់ព្រះអង្គ បតិទ្រព្រះអង្គដ៏  
 ចំរើន ឱ្យព្រះអង្គមានសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងពួកភិក្ខុនេះដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។  
 សេចក្តីសង្ឃឹមឬសេចក្តីរន្សើសចិត្ត ក្នុងព្រះពុទ្ធក្តី ព្រះធម៌ក្តី ព្រះសង្ឃ  
 ក្តី មន្តក្តី បដិបទាភិក្ខុ ក្នុងពួកភិក្ខុទាំងនោះ មិនមានផលភិក្ខុមួយរូបឡើយ ។

បសាទា ទោ ភ្នំ អាទន្ទ វនេសិ ញាណមេវេត្ត  
 អាទន្ទ តថាគតស្ស ឧត្តិ សមស្សី ភិក្ខុសង្ឃ  
 ឯកភិក្ខុស្សបិ កត្តា វា វិមត្តិ វា ពុទ្ធ វា ធម្មេ វា  
 សង្ឃ វា មត្តេ វា បដិបទាយ វាតិ ។ សមេសិ  
 ហិ អាទន្ទ បញ្ចុំ ភិក្ខុសតានំ យោ បក្កិបកោ  
 ភិក្ខុ សោ សោតាបន្នោ អវិជិតាតពន្នោ ធិយកោ  
 សន្តោធិបកយនោតិ ។

(៧៨) ចត្តារិមាធិ ភិក្ខុវេ អចិន្តេយ្យានិ ធិ ចិន្តេ-  
 តព្វានិ យានិ ចិន្តេន្តោ ឧប្បាទស្ស វិយាតស្ស កាតិ  
 អស្ស ។ កតតមាធិ ចត្តារិ ។ ពុទ្ធានំ ភិក្ខុវេ  
 ពុទ្ធវិសយោ អចិន្តេយ្យា ធិ ចិន្តេតព្វោ យំ  
 ចិន្តេន្តោ ឧប្បាទស្ស វិយាតស្ស កាតិ អស្ស

ម្នាលអាទន្ទ អ្នកពោលតាមរបេចក្តីជ្រះថ្លាពិត ម្នាលអាទន្ទ តថាគតក៏មាន  
 សេចក្តីដឹងក្នុងដំណើរនោះដែរថា សេចក្តីសង្ឃឹមឬស្រឡៃសច្ចៈក្នុងព្រះពុទ្ធ  
 ក្តី ព្រះធម៌ក្តី ព្រះសង្ឃក្តី មគ្គក្តី បដិបទាភ្នំ ក្នុងភ្នំភិក្ខុទាំងនេះ មិនមាន  
 ដល់ភិក្ខុមួយរូបឡើយ ។ ម្នាលអាទន្ទ ព្រោះថា ចណ្តាភិក្ខុទាំង៤០០ រូប  
 នេះ ភិក្ខុណាដែលមានគុណដាន់ទាបជាងគេ ភិក្ខុនោះគឺជាសោតាបន្នៈ  
 មិនធ្លាក់ចុះទៅ ក្នុងអបាយទេ ជាបុគ្គលទៀត មានការត្រាស់ដឹង  
 ប្រព្រឹត្តទៅទាំងមូល ។

(៧៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អចិន្តេយ្យ (ហេតុដែលមិនគួរគិត)  
 នេះមាន ៤ ប្រការ ដែលបុគ្គលមិនគួរគិតទេ តែអ្នកណាគិត អ្នកនោះ  
 គប្បីបានទ្រង់ចំណែកនៃសេចក្តីធុតនឹងសេចក្តីលំបាក ។ អចិន្តេយ្យ ៤  
 ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធវិសយរបស់ព្រះពុទ្ធទាំង  
 ឡាយ ជាអចិន្តេយ្យ ដែលបុគ្គលមិនគួរគិត តែអ្នកណាគិត  
 អ្នកនោះ គប្បីបានទ្រង់ចំណែកនៃសេចក្តីធុត នឹងសេចក្តីលំបាកទេ ។

ឈាយិស្ស ភិក្ខុវេ ឈានវិសយោ អចិន្តោយ្យោ ន  
 ចិន្តេតញ្ចា យំ ចិន្តេត្តោ ឧប្បាទស្ស វិយាតស្ស  
 ភាតិ អស្ស កម្មវិចារោ ភិក្ខុវេ អចិន្តោយ្យោ  
 ន ចិន្តេតញ្ចា យំ ចិន្តេត្តោ ឧប្បាទស្ស  
 វិយាតស្ស ភាតិ អស្ស លោកចិន្តា ភិក្ខុវេ  
 អចិន្តោយ្យោ ន ចិន្តេតញ្ចា យំ ចិន្តេត្តោ  
 ឧប្បាទស្ស វិយាតស្ស ភាតិ អស្ស ។  
 សមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តាវ អចិន្តោយ្យាធិ ន  
 ចិន្តេតញ្ចាធិ យាធិ ចិន្តេត្តោ ឧប្បាទស្ស វិយាតស្ស  
 ភាតិ អស្សាតិ ។

(៧៧) ចតស្សោ សមា ភិក្ខុវេ ទក្ខិណា-  
 វិសុទ្ធិយោ ។ កតមា ចតស្សោ ។ អត្ថិ ភិក្ខុវេ  
 ទក្ខិណា នាយកតោ វិសុទ្ធិតិ ខោ បដិក្កាហកតោ  
 អត្ថិ ភិក្ខុវេ ទក្ខិណា បដិក្កាហកតោ វិសុទ្ធិតិ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឈានវិសយរបស់បុគ្គលអ្នកបានឈាន ជាអចិន្ត្រៃយ៍  
 ដែលបុគ្គលមិនគួរគិត តែអ្នកណាគិត អ្នកនោះបាននូវចំណែកនៃសេចក្តី  
 ឆ្លាតវៃនឹងសេចក្តីលំបាកទេ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វិបាក របស់កម្មជា  
 អចិន្ត្រៃយ៍ ដែលបុគ្គលមិនគួរគិត តែអ្នកណាគិត អ្នកនោះគប្បី  
 បាននូវចំណែកនៃសេចក្តីឆ្លាតវៃនឹងសេចក្តីលំបាកទេ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ លោកចិន្តា<sup>(១)</sup> (ការគិតអំពីលោក) ជាអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលបុគ្គល  
 មិនគួរគិត តែអ្នកណាគិត អ្នកនោះ គប្បីបាននូវចំណែកនៃសេចក្តី  
 ឆ្លាតវៃនឹងសេចក្តីលំបាកទេ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អចិន្ត្រៃយ៍  
 មាន ៤ ប្រការប៉ុណ្ណោះ ដែលមិនគួរគិត តែអ្នកណាគិត អ្នកនោះគប្បី  
 បាននូវចំណែកនៃសេចក្តីឆ្លាតវៃនឹងសេចក្តីលំបាកទេ ។ ។

(៧៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទក្ខិណាវិសុទ្ធិ (សេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃ  
 ទក្ខិណាទាន) នេះមាន ៤ ប្រការ ។ ទក្ខិណាវិសុទ្ធិ ៤ ប្រការដូចម្តេចនេះ ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទក្ខិណា បរិសុទ្ធអំពីបាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិក្កា-  
 ហកៈក៏មាន ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទក្ខិណា បរិសុទ្ធអំពីបដិក្កាហកៈ

១ និព្វេនព្រះចន្ទ្រ ព្រះអាទិត្យ ផែនដី មហាសមុទ្រ អូរណាសាង ពួកសត្វទាំងអស់  
 នឹងព្រៃព្រំព្យាមានដើមស្វាយ ដើមចេកទាំងដើមទ្វេដាដើម អ្នកណាបង្កើតជាដំបូង ជំនិត  
 យ៉ាងនេះ ហៅថា លោកចិន្តា ។ ភក្ខិណា ។

ទុតិយបណ្ណាសាត បបណ្ណវគ្គ

ទេ ឆាយកតោ អត្ថំ ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា ទេវំ ឆាយកតោ  
 វិសុជ្ឈតិ ទោ បដិក្កាហកតោ អត្ថំ ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា  
 ឆាយកតោ ទេវំ វិសុជ្ឈតិ បដិក្កាហកតោ ច ។  
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា ឆាយកតោ វិសុជ្ឈតិ ទោ  
 បដិក្កាហកតោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឆាយកោ ហោតិ  
 សីលវំ កល្យាណធម្មោ បដិក្កាហកោ ហោតិ  
 ទុស្សីលោ ចាបធម្មោ ។ ឃវំ ទោ ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា  
 ឆាយកតោ វិសុជ្ឈតិ ទោ បដិក្កាហកតោ ។  
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា បដិក្កាហកតោ វិសុជ្ឈតិ  
 ទោ ឆាយកតោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឆាយកោ ហោតិ  
 ទុស្សីលោ ចាបធម្មោ បដិក្កាហកោ ហោតិ សីលវំ  
 កល្យាណធម្មោ ។ ឃវំ ទោ ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា  
 បដិក្កាហកតោ វិសុជ្ឈតិ ទោ ឆាយកតោ ។ កថញ្ច  
 ភិក្ខុវេ ទត្ថិណា ទេវំ ឆាយកតោ វិសុជ្ឈតិ ទោ  
 បដិក្កាហកតោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឆាយកោ ហោតិ

ទុតិយបណ្ណាសាត បបណ្ណវគ្គ

មិនបរិសុទ្ធអំតិ ពាយកកំមាន ១ ទុតិណា មិនបរិសុទ្ធអំតិ ពាយក ពាំងមិន  
 បរិសុទ្ធអំតិ បដិក្កាហកៈកំមាន ១ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ទុតិណា បរិសុទ្ធ  
 អំតិ ពាយកធនី បរិសុទ្ធអំតិ បដិក្កាហកៈធនីកំមាន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុពាំង  
 ឡាយ ចុះទុតិណា បរិសុទ្ធអំតិ ពាយក មិនបរិសុទ្ធអំតិ បដិក្កាហកៈដូច  
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពាយកកុដិសាសនានេះ មានសីល មាន  
 កល្យាណធម៌ តែបដិក្កាហកៈជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានបាបធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ពាំងឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ទុតិណាបរិសុទ្ធអំតិ ពាយក មិនបរិសុទ្ធ  
 អំតិ បដិក្កាហកៈ ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ចុះទុតិណាបរិសុទ្ធអំតិ បដិក្កាហកៈ  
 មិនបរិសុទ្ធអំតិ ពាយក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពាយកកុដិ  
 សាសនានេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានបាបធម៌ តែបដិក្កាហកៈជាអ្នកមាន  
 សីល មានកល្យាណធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា  
 ទុតិណា បរិសុទ្ធអំតិ បដិក្កាហកៈ មិនបរិសុទ្ធអំតិ ពាយក ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ពាំងឡាយ ចុះទុតិណា មិនបរិសុទ្ធអំតិ ពាយក ពាំងមិនបរិសុទ្ធអំតិ  
 បដិក្កាហកៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពាយកកុដិសាសនានេះ



ទុស្ស័រោ ចាបទម្មោ បដិក្កាហកោមិ ហោតិ  
 ទុស្ស័រោ ចាបទម្មោ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ទត្តិណា  
 លេវ ទាយកតោ វិសុជ្ឈតិ ទោ បដិក្កាហកតោ ។  
 កថេវា ភិក្ខុវេ ទត្តិណា ទាយកតោ លេវ វិសុជ្ឈតិ  
 បដិក្កាហកតោ ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ទាយកោ  
 ហោតិ សីលវំ កល្យាណទម្មោ បដិក្កាហកោមិ  
 ហោតិ សីលវំ កល្យាណទម្មោ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ  
 ទត្តិណា ទាយកតោ លេវ វិសុជ្ឈតិ បដិក្កាហកតោ  
 ច ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ ចតស្សោ ទត្តិណាវិសុ-  
 ទ្ធិយោតិ ។

[ ៨០ ] អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ យេន  
 កកវំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា កកវំ អភិវា-  
 ទេត្តា ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធា  
 ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ កកវំ ឯតទវេ ច

ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានបាបធម៌ ពុំបដិក្កាហកៈក៏ជាអ្នកទ្រុស្តសីល  
 មានបាបធម៌ដែរ ម្ចាស់ភិក្ខុពុំដឹងឡើយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ទត្តិណាមិទ  
 បរិសុទ្ធអំពីតាយក ពុំដឹងមិនបរិសុទ្ធអំពីបដិក្កាហកៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុំដឹងឡើយ  
 ចុះទត្តិណា បរិសុទ្ធអំពីតាយកផង អំពីបដិក្កាហកៈផង តើដូចម្តេច ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុំដឹងឡើយ តាយកក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល មាន  
 កល្យាណធម៌ បដិក្កាហកៈក៏ជាអ្នកមានសីល មានកល្យាណធម៌ដូចគ្នា ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុំដឹងឡើយ យ៉ាងនេះឈ្មោះថា ទត្តិណាបរិសុទ្ធអំពីតាយកផង  
 អំពីបដិក្កាហកៈផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុំដឹងឡើយ ទត្តិណាវិសុទ្ធិ មាន ៤ ប្រការ  
 ចំណេះឯង ។

[ ៨០ ] ត្រាតោះ ព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះ  
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយចង្ហែព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយគង់  
 ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ  
 ហើយ ក៏ក្រាបចង្ហែចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយភាគរូបច្នោះថា

កោ ធុ ខោ កន្លៃ ហេតុ កោ បច្ចុយោ យេន  
 មិទេកត្តស្ស តានិសា វ វណិដ្ឋា បយ្យត្តា ធនតាមិទិ  
 ហោតិ កោ បទ កន្លៃ ហេតុ កោ បច្ចុយោ យេន  
 មិទេកត្តស្ស តានិសា វ វណិដ្ឋា បយ្យត្តា ធន  
 យថាធិប្បាយា ហោតិ កោ ធុ ខោ កន្លៃ ហេតុ  
 កោ បច្ចុយោ យេន មិទេកត្តស្ស តានិសា វ  
 វណិដ្ឋា បយ្យត្តា យថាធិប្បាយា ហោតិ កោ បទ  
 កន្លៃ ហេតុ កោ បច្ចុយោ យេន មិទេកត្តស្ស  
 តានិសា វ វណិដ្ឋា បយ្យត្តា យថាធិប្បាយា ហោតិ តិ ។  
 ឥន សារីបុត្ត ឯកទ្វេ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា  
 ឧបសង្កមិត្តា បរិវេតិ វន កន្លៃ បច្ចុយេនាតិ សោ  
 យេន បរិវេតិ តំ ន ទេតិ សោ ច តតោ ចុតោ  
 ឥត្តតំ អាគត្តតិ សោ យញ្ញនេវ វណិដ្ឋំ បាយោ  
 ជេតិ សាស្ស(៩) ហោតិ ធនតាមិទិ ។

១ ម. ស្វាយ ។

បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្ដេច បច្ច័យដូចម្ដេច ដែលនាំឲ្យជំនួញបែប  
 នោះរបស់បុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួនប្រកបទៅហើយ មានតែ  
 ខាតខុសជាប្រក្រតី បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្ដេច បច្ច័យដូចម្ដេច  
 ដែលនាំឲ្យជំនួញបែបនោះ របស់បុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួន  
 ប្រកបទៅហើយ មិនបានចំណេញដូចបំណង បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន  
 ហេតុដូចម្ដេច បច្ច័យដូចម្ដេច ដែលនាំឲ្យជំនួញបែបនោះ របស់  
 បុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួនប្រកបទៅហើយ មានចំណេញ  
 ដូចបំណង បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្ដេច បច្ច័យដូចម្ដេច  
 ដែលនាំឲ្យជំនួញបែបនោះ របស់បុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួន  
 ប្រកបទៅហើយ បានចំណេញលើសបំណង ។ ម្ចាស់សារីបុត្រ  
 បុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ ចូលទៅរកសមណៈបូព្រាហ្មណំ ហើយចរិ-  
 ណាថា បតិគ្រលោកដ៏ចម្រើន លោកច្បូប្រាប់ (សុំ) ដោយបច្ច័យចុះ  
 បុគ្គលនោះ បរិវេណា ដោយបច្ច័យណាមែន តែមិនឲ្យយថ្នាំនោះទេ បុគ្គល  
 នោះបើច្បូកអំពីលោកនោះទៅ មកក៏ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះប្រកប  
 ពារជំនួញណា ជំនួញរបស់បុគ្គលនោះ រឹមរឹមខាតខុសទៅជាប្រក្រតី ។

ឥត បទ សារីបុត្ត ឯកទ្វេ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា  
 ឧបសង្កមិត្តា បវរេតិ វទ កន្ថេ បច្ចុយេនាតិ សោ  
 យេន បវរេតិ តំ ន យថាធិប្បាយំ នេតិ សោ  
 ចេ តតោ ធុតោ ឥត្តតំ អាគច្ឆតិ សោ យញ្ញនេវ  
 វណិជ្ជំ បយោជេតិ សាស្សុ ហោតិ ន យថា-  
 ធិប្បាយា ។ ឥត បទ សារីបុត្ត ឯកទ្វេ សមណំ  
 វា ព្រាហ្មណំ វា ឧបសង្កមិត្តា បវរេតិ វទ(១)  
 កន្ថេ បច្ចុយេនាតិ សោ យេន បវរេតិ តំ  
 យថាធិប្បាយំ នេតិ សោ ចេ តតោ ធុតោ ឥត្តតំ  
 អាគច្ឆតិ សោ យញ្ញនេវ វណិជ្ជំ បយោជេតិ  
 សាស្សុ ហោតិ យថាធិប្បាយា ។ ឥត បទ សារីបុត្ត  
 ឯកទ្វេ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា ឧបសង្កមិត្តា  
 បវរេតិ វទ កន្ថេ បច្ចុយេនាតិ សោ យេន បវរេតិ

ខ្នាលសារីបុត្ត មួយទៀត បុគ្គលត្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ចូលទៅរក  
 សមណៈបុព្វាហ្មណំ ហើយបវរណាថា បតិគ្រលោកដ៏ចំរើន លោក  
 ចូរទ្រាប់ដោយបច្ចុយេនៈ បុគ្គលនោះ បវរណាដោយបច្ចុយេនា មែន តែ  
 ឱ្យបច្ចុយេនោះមិនតាមបំណងទេ បុគ្គលនោះ បើច្បុកអំពីលោកនោះទៅ  
 មកកើតក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះប្រកបការជំនួញណា ជំនួញរបស់បុគ្គល  
 នោះ មិនមានចំណេញដូចបំណង ។ ខ្នាលសារីបុត្ត មួយទៀត  
 បុគ្គលត្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ចូលទៅរកសមណៈបុព្វាហ្មណំ ហើយ  
 បវរណាថា បតិគ្រលោកដ៏ចំរើន លោកចូរទ្រាប់ដោយបច្ចុយេនៈ បុគ្គល  
 នោះ បវរណាដោយបច្ចុយេនា ក៏ឱ្យបច្ចុយេនោះតាមបំណងមែន បុគ្គល  
 នោះ បើច្បុកអំពីលោកនោះទៅ បានមកកើតក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះ  
 ប្រកបជំនួញណា ជំនួញរបស់បុគ្គលនោះ វាមិនមានចំណេញដូច  
 បំណង ។ ខ្នាលសារីបុត្ត មួយទៀត បុគ្គលត្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
 ចូលទៅរកសមណៈបុព្វាហ្មណំ ហើយបវរណាថា បតិគ្រលោកដ៏ចំរើន  
 លោកចូរទ្រាប់ដោយបច្ចុយេនៈ បុគ្គលនោះ បវរណាដោយបច្ចុយេនា

ទុតិយបណ្ណាល័យ របបណ្ណាវិទ្យា

តំ បរាជិប្បាយំ នេតិ សោ ចេ តតោ ធុតោ  
 ឥត្តត្ថំ អាគត្តតិ សោ យញ្ញនេវ វណិជ្ជំ បយោជេតិ  
 សាស្ស ហោតិ បរាជិប្បាយា ។ អយំ ចោ សារីបុត្ត  
 ហេតុ អយំ បច្ឆយោ យេន មិនេកត្តស្ស តាទិសា  
 វ វណិជ្ជា បយុត្តា នេនតាមិដំ ហោតិ អយំ បទ  
 សារីបុត្ត ហេតុ អយំ បច្ឆយោ យេន មិនេកត្តស្ស  
 តាទិសា វ វណិជ្ជា បយុត្តា ន យថាជិប្បាយា ហោតិ  
 អយំ ចោ សារីបុត្ត ហេតុ អយំ បច្ឆយោ យេន  
 មិនេកត្តស្ស តាទិសា វ វណិជ្ជា បយុត្តា យថា-  
 ជិប្បាយា ហោតិ អយំ បទ សារីបុត្ត ហេតុ អយំ  
 បច្ឆយោ យេន មិនេកត្តស្ស តាទិសា វ វណិជ្ជា  
 បយុត្តា បរាជិប្បាយា ហោតិ ។

ទុតិយបណ្ណាល័យ របបណ្ណាវិទ្យា

កំឡែបច្ច័យនោះលើសបរាណ បុគ្គលនោះ បើច្បាប់ពីរលោកនោះទៅ  
 បានមកកើតក្នុងលោកនេះ បុគ្គលនោះប្រកបជំនួញណា ជំនួញរបស់  
 បុគ្គលនោះ វិមន៍មានចំណេញលើសបំណង ។ ម្ចាស់សារីបុត្រ  
 នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យដែលនាំឲ្យជំនួញបែបនោះ របស់បុគ្គលត្នកខ្លះ  
 ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួនប្រកបទៅហើយ មានតែខាតខ្លួនជាប្រក្រតី ១  
 ម្ចាស់សារីបុត្រ មួយទៀត នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យ  
 ជំនួញបែបនោះ របស់បុគ្គលត្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួនប្រកបទៅ  
 ហើយ មិនមានចំណេញដូចបំណង ១ ម្ចាស់សារីបុត្រ នេះជាហេតុ  
 នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យជំនួញបែបនោះ របស់បុគ្គលត្នកខ្លះក្នុងលោកនេះ  
 ដែលខ្លួនប្រកបទៅហើយ បានចំណេញដូចបំណង ១ ម្ចាស់សារីបុត្រ  
 មួយទៀត នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យជំនួញបែបនោះ  
 របស់បុគ្គលត្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលខ្លួនប្រកបទៅហើយ មាន  
 ចំណេញលើសបំណង ១ ។

(៨០) ឯកំ សមយំ ភគវំ កោសម្ព័យំ វិហារតិ  
 យោសិតាវាមេ ។ អថទោ អាយស្មា អាណន្តោ យេន  
 ភគវំ តេនុបសន្តិមិ ធុបសន្តិមិត្តា ភគវន្តំ អភិវំទេត្តា  
 ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីន្នោ ទោ អាយស្មា  
 អាណន្តោ ភគវន្តំ ឯតទវេច កោ នុ ទោ ភន្តេ  
 ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មាតុត្តាមោ នៅ  
 សភាយំ ធិសីទតិ ន កម្មន្តំ បយោជេតិ ន កម្មន្តំ  
 ភន្តតិ ។ កោណោ អាណន្តោ មាតុត្តាមោ វស្សកំ  
 អាណន្តោ មាតុត្តាមោ មច្ឆី អាណន្តោ មាតុត្តាមោ ធុប្ប-  
 ញោ អាណន្តោ មាតុត្តាមោ ។ អយំ ទោ អាណន្តោ  
 ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មាតុត្តាមោ នៅ  
 សភាយំ ធិសីទតិ ន កម្មន្តំ បយោជេតិ ន  
 កម្មន្តំ ភន្តតិ ។

(៨១) សមយំមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចគង់នៅក្នុងយោសិ-  
 តាវាម ទៀបក្រុងកោសម្ព័យ ។ គ្រានោះ ព្រះភានន្តដ៏មានអាយុ ចូលទៅ  
 តាងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន  
 ព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះភានន្តដ៏មានអាយុគង់នៅ  
 ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបគ្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យ  
 ដូច្នោះថា បតិក្រព្រះភានន្តដ៏ចំរើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំ  
 ឱ្យមាតុត្រាម មិនបានគង្គិយក្នុងសភា មិនបានប្រកបការងារ (ធំៗ)  
 មិនសម្រេចនូវគោតសម្បត្តិ ដែលកើតអំពីការងារបាន ។ ម្ចាស់  
 ភានន្ត មាតុត្រាមហៃក្រោធម្ចាស់ភានន្ត មាតុត្រាមហៃបុស្ស ម្ចាស់ភានន្ត  
 មាតុត្រាមហៃកំណាញ់ ម្ចាស់ភានន្ត មាតុត្រាមអប្បប្រាជ្ញា ។  
 ម្ចាស់ភានន្ត នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យមាតុត្រាម  
 មិនបានចូលទៅគង្គិយ ក្នុងសភា មិនបានប្រកបការងារ (ធំៗ)  
 មិនសម្រេចនូវគោតសម្បត្តិ ដែលកើតអំពីការងារបាន ។

ទុតិយបណ្ណាល័យ អបណ្ណវិគ្គ

តិស្សុទ្ធានិ

បដាននិដ្ឋិសប្បវសវទុក្ខា  
ទ្វេ ច ហោន្តិ អត្តានិ កុសិទារាយ  
អចិន្តិតំ ធម្មតិណាយ  
វណិជ្ជា កម្មោជេន វត្តា(១)និ ។

១ ខ. បដានទិដ្ឋិសប្បវសវទុក្ខោ ហោន្តិ អត្តានិ កុសិទារ អចិន្តិតំ ធម្មតិណាយ  
វណិជ្ជា កម្មោជេន ច វត្តានិ ។

ទុតិយបណ្ណាល័យ អបណ្ណវិគ្គ

ទុត្តានិវេទនៃអបណ្ណវិគ្គ

ពោលអំពីអបណ្ណកប្បដិបតា មានសេចក្តីព្យាយាម ជា  
ដើម ១ អំពីអបណ្ណកប្បដិបតា មានសម្មាទិដ្ឋិជា  
ដើម ១ អំពីអសច្ចុរស ១ អំពីសច្ចុរស ១ អំពីភិក្ខុមាន  
ហិរទ្តកប្បៈ មានសេចក្តីប្រៀបដូចស្រ្តីមានគូស្រករ ១  
អំពីការប្រសើរមានពីរលើក ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគ  
គង់ទៀបក្រុងកុសិនារា ១ អំពីអចិន្តៃយ៍ ១ អំពី  
ទុក្ខណវិស្សុទ្ធ ១ អំពីដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ១ អំពីមាតុត្រាមមិនសម្រេច  
នូវគោតសម្បត្តិដែលតែងអំពីការងារជាដើម ១ ទើប  
ហៅថា អបណ្ណវិគ្គ ។

[៨២] ចតុហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ  
 យថាកតំ ធិត្តិត្តោ ឯវំ ធិវយេ ។ កតមេហិ  
 ចតុហិ ។ បាលាភិចាតិ ហោតិ អធិញ្ញនាយិ  
 ហោតិ កាមេសុ មិញ្ញាចារិ ហោតិ មុសាវាធិ ហោតិ ។  
 ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុហិ ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ  
 យថាកតំ ធិត្តិត្តោ ឯវំ ធិវយេ ។ ចតុហិ ភិក្ខុវេ  
 ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ យថាកតំ ធិត្តិត្តោ ឯវំ សក្កេ ។  
 កតមេហិ ចតុហិ ។ បាលាភិចាតា បដិវរតោ  
 ហោតិ អធិញ្ញនាយា បដិវរតោ ហោតិ កាមេសុ  
 មិញ្ញាចារា បដិវរតោ ហោតិ មុសាវាធា បដិវរតោ  
 ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុហិ ធម្មេហិ  
 សមញ្ញតតោ យថាកតំ ធិត្តិត្តោ ឯវំ សក្កេតិ ។

[៨៣] ចតុហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញតតោ  
 យថាកតំ ធិត្តិត្តោ ឯវំ ធិវយេ ។ កតមេហិ  
 ចតុហិ ។ មុសាវាធិ ហោតិ មិសុណាវចោ  
 ហោតិ ធម្មសាវចោ ហោតិ សម្មប្បលាបិ ហោតិ ។

[៨២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តែង  
 ធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង  
 តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺជាអ្នកសម្លាប់សត្វមានជីវិត ១ កាន់យកទ្រព្យវេល  
 គេមិនព្រមឲ្យ ១ ប្រព្រឹត្តទុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ ទិយាយពាក្យ  
 កុហក ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ តែង  
 ធ្លាក់ប្រទ្រង់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំ  
 យកទៅដាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺជាអ្នកវៀរ  
 ចាកបាលាភិចាត ១ វៀរចាកអធិញ្ញាចារ ១ វៀរចាកកាមេសុមិញ្ញាចារ ១  
 វៀរចាកមុសាវាធិ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយ  
 ធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដាក់ ។

[៨៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង  
 តែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ប្រកបដោយ  
 ធម៌ ៤ យ៉ាងតើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺជាអ្នកទិយាយពាក្យកុហក ១ ទិយាយ  
 ពាក្យញុះញង់ ១ ទិយាយពាក្យគាត្រក់ ១ ពោលពាក្យឥតប្រយោជន៍ ១

ឥតទេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ សមញ្ញកតោ  
យថាកតំ ធិត្តិក្ខោ ឯវំ ធិរយេ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ  
ធម្មហិ សមញ្ញកតោ យថាកតំ ធិត្តិក្ខោ ឯវំ  
សន្តោ ។ កតទេហិ ចត្វហិ ។ មុសាវាណ  
បដិវរតោ ហោតិ បិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ  
ហោតិ ធម្មសាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ  
សម្មប្បលាថា បដិវរតោ ហោតិ ។ ឥតទេហិ ទោ  
ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ សមញ្ញកតោ យថាកតំ  
ធិត្តិក្ខោ ឯវំ សន្តោតិ ។

(៨២) ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមញ្ញកតោ  
យថាកតំ ធិត្តិក្ខោ ឯវំ ធិរយេ ។ កតទេហិ  
ចត្វហិ ។ អនុទិច្ច អបរិយោកាហោត្វា អវណ្ណារហស្ស  
វណ្ណំ ភាសតិ អនុទិច្ច អបរិយោកាហោត្វា វណ្ណារហស្ស  
អវណ្ណំ ភាសតិ អនុទិច្ច អបរិយោកាហោត្វា អប្បសាទ-  
ធិរយេ ហំនេ បសាទំ ឧបទំសេតិ អនុទិច្ច អបរិយោ-  
កាហោត្វា បសាទធិរយេ ហំនេ អប្បសាទំ ឧបទំសេតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ទាំង ២ យ៉ាងនេះ តែងធ្លាក់  
ច្រៀមទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ២ យ៉ាង តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំ  
យកទៅដាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌ ២ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។  
គឺជាអ្នកវៀរចាកមុសាវាណ ១ វៀរចាកបិសុណាវាចា ១ វៀរចាកធម្មស-  
វាចា ១ វៀរចាកសម្មប្បលាថា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកប  
ដោយធម៌ទាំង ២ យ៉ាងនេះ តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយក  
ទៅដាក់ ។

(៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ២ យ៉ាង  
តែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ប្រកបដោយ  
ធម៌ ២ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលមិនពិនិត្យមើល មិនស្នាក់មើល  
(ជាមុន) ហើយ ពោលសរសើរបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ១ មិនពិនិត្យមើល  
មិនស្នាក់មើល (ជាមុន) ហើយពោលតិះដៀល បុគ្គលដែលគួរសរ-  
សើរ ១ មិនពិនិត្យមើល មិនស្នាក់មើល(ជាមុន)ហើយ ចណ្តុះសេចក្តី  
ជ្រះថ្លា ក្នុងចិត្តដែលមិនគួរជ្រះថ្លា ១ មិនពិនិត្យមើល មិនស្នាក់មើល  
(ជាមុន) ហើយចណ្តុះសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងចិត្តដែលគួរជ្រះថ្លា ១ ។



នមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ សមញ្ញាគរោ យថា-  
 កតំ ធិត្តិត្តោ ឯវំ ធិរយេ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ  
 សមញ្ញាគរោ យថាកតំ ធិត្តិត្តោ ឯវំ សក្កេ ។  
 កតមេហិ ចត្វហិ ។ អនុវិច្ឆ បរិយោគាហេត្វា អវណ្ណា-  
 រហស្ស អវណ្ណំ កាសតិ<sup>(១)</sup> អនុវិច្ឆ បរិយោគាហេត្វា  
 វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ កាសតិ អនុវិច្ឆ បរិយោគាហេត្វា  
 អប្បសាទធិរយេ ឃំនេ អប្បសាទំ ឧបទំសេតិ  
 អនុវិច្ឆ បរិយោគាហេត្វា បសាទធិរយេ ឃំនេ បសាទំ  
 ឧបទំសេតិ ។ នមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មហិ  
 សមញ្ញាគរោ យថាកតំ ធិត្តិត្តោ ឯវំ សក្កេតិ ។

(៧៥) ចត្វហិ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ សមញ្ញាគរោ យថាកតំ  
 ធិត្តិត្តោ ឯវំ ធិរយេ ។ កតមេហិ ចត្វហិ ។ កោធកុ  
 ហោតិ ន សទ្ធិម្មកុ មក្ខកុ ហោតិ ន សទ្ធិម្មកុ លាភកុ  
 ហោតិ ន សទ្ធិម្មកុ សញ្ញារកុ ហោតិ ន សទ្ធិម្មកុ ។

១. ម. ភស្ត ហោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាងនេះ តែងធ្លាក់ប្រូងទៅ  
 ក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកប  
 ដោយធម៌៤ យ៉ាង តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដាក់ ។  
 ប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលបានពិនិត្យមើល  
 បានស្នង់មើលច្រហើយ ទើបពោលពោសចំពោះបុគ្គលដែលប្រកបដោយ  
 ពោស ១ បានពិនិត្យមើល បានស្នង់មើលច្រហើយ ទើបពោលគុណ  
 ចំពោះបុគ្គលដែលប្រកបដោយគុណ ១ បានពិនិត្យមើល បានស្នង់មើលច្រ  
 ហើយទើបចណ្តុះសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងទីដែលមិនគួរជ្រះថ្លា ១ បានពិនិត្យ  
 មើល បានស្នង់មើលច្រហើយ ទើបចណ្តុះសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងទីដែលគួរ  
 ជ្រះថ្លា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ទាំង៤ យ៉ាងនេះ  
 តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅដាក់ ។

(៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង តែងធ្លាក់  
 ទៅក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង តើ  
 ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលជាអ្នកធ្ងន់ក្នុងសេចក្តីគ្រោធ មិនធ្ងន់ក្នុងព្រះសទ្ធិម្ម ១  
 ជាអ្នកធ្ងន់ក្នុងសេចក្តីលុបបំបាត់ មិនធ្ងន់ក្នុងព្រះសទ្ធិម្ម ១ ជាអ្នកធ្ងន់ក្នុងលាភ  
 មិនធ្ងន់ក្នុងព្រះសទ្ធិម្ម ១ ជាអ្នកធ្ងន់ក្នុងសញ្ញា មិនធ្ងន់ក្នុងព្រះសទ្ធិម្ម ១ ។

ឥមេហំ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមញ្ញានតោ  
 យថាកតំ និក្ខិត្តោ ឃិវំ និរាយេ ។ ចត្វហិ ភិក្ខុវេ  
 ធម្មេហិ សមញ្ញានតោ យថាកតំ និក្ខិត្តោ ឃិវំ សក្កេ ។  
 កតមេហិ ចត្វហិ ។ សទ្ធម្មត្តុ ហោតិ ន កោធនត្តុ  
 សទ្ធម្មត្តុ ហោតិ ន មត្តុត្តុ សទ្ធម្មត្តុ ហោតិ ន  
 លាភត្តុ សទ្ធម្មត្តុ ហោតិ ន សន្តានត្តុ ។ ឥមេហិ  
 ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមញ្ញានតោ យថាកតំ  
 និក្ខិត្តោ ឃិវំ សក្កេតិ ។

[៨៦] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជមាជា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។  
 តមោ តមបរាយនោ តមោ ជោតិបរាយនោ ជោតិ  
 តមបរាយនោ ជោតិ ជោតិបរាយនោ ។ កតញ្ច  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តមោ ហោតិ តមបរាយនោ ។ និទ  
 ភិក្ខុវេ ឯកកថោ បុគ្គលោ និទត្តុលេ បទ្ធាជាតោ(១)  
 ហោតិ ចណ្ណាលត្តុលេ វា វេណត្តុលេ វា

១ បដិសិទ្ធិពោតិ បដិសិទ្ធិពោតិ និទ្ធិតិ ។ បដិសិទ្ធិ ឥយេវេ បដិសិទ្ធិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ តែងឆ្ងល់ទៅ  
 ក្នុងនរក ដូចជាគេនាំយកទៅទំលាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាគេនាំយកទៅ  
 ដាក់ ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គល ជាអ្នក  
 ធ្លង់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម មិនធ្លង់ក្នុងសេចក្តីក្រោធ ១ ជាអ្នកធ្លង់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម  
 មិនធ្លង់ក្នុងសេចក្តីលុបកុណ ១ ជាអ្នកធ្លង់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម មិនធ្លង់ក្នុងលាភ ១  
 ជាអ្នកធ្លង់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម មិនធ្លង់ក្នុងសក្ការៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ តែងទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជា  
 គេនាំយកទៅដាក់ ។

[៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាន  
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលនឹងត មាន  
 នឹងតទៅខាងមុខទៀត ១ បុគ្គលនឹងត មានពន្លឺទៅខាងមុខ ១ បុគ្គលភ្នំ  
 មាននឹងតទៅខាងមុខទៀត ១ បុគ្គលភ្នំ មានពន្លឺទៅខាងមុខទៀត ១ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលនឹងត មាននឹងតទៅខាងមុខទៀត  
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
 កើតក្នុងត្រកូលថោកទាប គឺត្រកូលចណ្ណាល ត្រកូលអ្នកក្សាញផែង

ខេសាធិគុលេ វំ វេណាវគុលេ វំ បុត្តសគុលេ  
 វំ ធនិវេទ្ធ - អប្បទ្ធិចាធនោធនេ កតសិវុត្តិកេ  
 យត្ត កតសិវេន យាសង្ខារោ លត្តតិ ។ សោ ច  
 ហោតិ ទុទ្ធិណ្ណា ទុទ្ធិសិកោ ឧកោធិមកោ ពហ្វា-  
 ពានោ កោណោ វំ កុណី វំ ខេណា វំ បត្តិ-  
 ហោតា វំ ឧលាភិ អន្តស្ស ចានស្ស វត្តស្ស យានស្ស  
 មាលាគន្ធិវេនបទស្ស សេយ្យវសេថេយ្យធិវេយ្យស្ស ។  
 សោ កាយេន ទុទ្ធវិភំ ចរតិ វំតាយ ទុទ្ធវិភំ  
 ចរតិ មនសា ទុទ្ធវិភំ ចរតិ សោ កាយេន ទុទ្ធវិភំ  
 ចរិត្វា វំតាយ ទុទ្ធវិភំ ចរិត្វា មនសា ទុទ្ធវិភំ  
 ចរិត្វា កាយស្ស ភេនា បរម្មណោ អមាយំ ទុក្ខតិ  
 វិធិចានំ ធិរយំ ឧបបជ្ជតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុត្តលោ  
 តខោ ហោតិ តមមរយនោ ។ តថេវា ភិក្ខុវេ  
 បុត្តលោ តខោ ហោតិ ដោតិមរយនោ ។ ឥន  
 ភិក្ខុវេ ឯកវាទ្វា បុត្តលោ ធិមគុលេ បច្ឆាជាតោ(១)  
 ហោតិ ចណ្ណា លគុលេ វំ វេណាគុលេ វំ

១ ឥទ្ធិវាយំ វេណាជាតិ បច្ឆា ជាតោ ។

ត្រកូលអ្នកនេសាទ ត្រកូលអ្នកធ្វើរថ ត្រកូលអ្នកខោលសម្រាប ឬត្រកូល  
 កំសត់ ដែលមានបាយទឹកទឹកភោជនតិច ប្រព្រឹត្តចិត្តមជ្ឈិមវិភេទនោះដោយ  
 លំបាក ដែលជាត្រកូល កេតាហោសម្រាប់បរិភោគ ទឹកសំពត់សម្រាប់  
 បិទបាំង បានដោយគ្រងបត្រដួស ។ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកមានសម្បុរ  
 អាគ្រក់ មានប្រេនោមអាគ្រក់ ជាមនុស្សគ្រឿ មានភាពចម្រើន ខ្វាក់  
 វែក ខ្វក ខ្វិន ជាអ្នកមិនសូវបានបាយទឹក សំពត់ យាន ផ្កាកម្រង  
 គ្រឿងត្រកូល គ្រឿងលាបផ្សេងៗ ចិវេក ផ្ទះសំណាក់ ទឹកគ្រឿង  
 ប្រទ័ប ។ បុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយ  
 វាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត លុះបុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយ  
 កាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្តហើយ លុះវេក  
 ឆ្ងាយកងកាយ ស្លាប់ទៅ តែងទៅកើត ក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិទិត្ត  
 ឧរក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនឹងត មាននឹងតទៅវាងមុខរឿត  
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលនឹងត តែមានទទ្ធិ  
 ទៅវាងមុខ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្រកូល ក្នុងលោក  
 នេះ កើតក្នុងត្រកូលយោកទាប គឺត្រកូលចណ្ណាល ត្រកូលអ្នកភ្នាញផែង

នៃសាធុត្យលេ វា រដ្ឋការត្យលេ វា បុគ្គសត្យលេ វា  
 ទលំទ្កេ អប្បន្ទតាទគោជនេ កសិវុត្តិកេ យត្ត  
 កសិវេន យាសន្ទានោ លត្តតិ ។ សោ ច ហោតិ  
 ទុព្វណ្ណា ទុទ្ធិសិកោ ទកោជិមកោ ពហ្មា ពានោ  
 កាលោ វា កុណិ វា ទញ្ញា វា បត្តហតោ វា  
 ទលាភិ អន្ទស្ស ទានស្ស វត្តស្ស យានស្ស  
 មាលាភន្ទវលេបទស្ស សេយ្យវសេវប្បដិមេយ្យស្ស ។  
 សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិតំ វាតាយ សុចរិតំ  
 ចរិតំ មទសា សុចរិតំ ចរិតំ សោ កាយេន  
 សុចរិតំ ចរិត្វា វាតាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មទសា  
 សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេនា ចរម្មណា  
 សុតតិ សត្តំ លោកំ ទុបបដ្ឋតិ ។ ឯវំ ខោ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តមោ ហោតិ ជោតិបរាយនោ ។  
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ជោតិ ហោតិ តមមរាយនោ ។  
 វេន ភិក្ខុវេ ឯកត្រោ បុគ្គលោ ទុទ្ធិ កុលេ  
 បច្ឆាជានោ ហោតិ ទត្តិយមហាសាលកុលេ វា

ត្រកូលអ្នកទេសា ត្រកូលអ្នកថ្កូវ ត្រកូលអ្នកចោលសម្រាប់ ឬ  
 ត្រកូលកំសត់ ដែលមានបាយទឹកទឹកកោដ៍ទឹក ប្រព្រឹត្តចិត្តមិច្ឆា  
 បានដោយលំបាក ជាត្រកូល រកអាហារសម្រាប់បរិភោគ នឹងសំពត់  
 សម្រាប់ចិញ្ចឹម បានដោយគ្រងបក្រដួស ។ បុគ្គលនោះ  
 ជាអ្នកមានសម្បុរអាគ្រក់ មានរូបនាមអាគ្រក់ ជាមនុស្សភ្ញឺ មាន  
 ភាពចម្រើន ខ្វាក់ ក្រែង ខ្វក ឬខ្វិន ជាអ្នកមិនសូវបានបាយ ទឹក  
 សំពត់ យាន ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេងៗ ទំរង់ ផ្ទះ  
 សំណាក់ នឹងគ្រឿងប្រទីប ។ ប៉ុន្តែបុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តសុចិត្តដោយ  
 កាយ ប្រព្រឹត្តសុចិត្តដោយវេទ ប្រព្រឹត្តសុចិត្តដោយចិត្ត លុះបុគ្គល  
 នោះ ប្រព្រឹត្តសុចិត្តដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចិត្តដោយវេទ ប្រព្រឹត្ត  
 សុចិត្តដោយចិត្ត លុះបកបាយពន្លឹកាយ ស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុង  
 សុគតិសួគ៌ទៅលោក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនឹងតែ តែមាន  
 ពន្លឺទៅខាងមុខយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលភ្ញឺ តែ  
 មាននឹងតែខាងមុខ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួក  
 រូះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងត្រកូលទូស គឺត្រកូលខត្តិយមហាសាល

ព្រាហ្មណមហាសាលកុលេ វា គហបតិមហាសាល-  
 កុលេ វា អន្លៀ មហានុទេ មហាកោតេ មហានុ-  
 ជានុបរាជេតេ មហានុវត្តបករណេ មហានុទទទនោ សោ  
 ច ហោតិ អភិវុទោ ទស្សនីយោ ចាសានិកោ  
 បរមាយ វណ្ណោចារិកោតាយ សមន្តានតោ លាភិ  
 អន្តិស្ស ចានិស្ស វត្តិស្ស យានិស្ស មាលាភិទូ-  
 រិលបនិស្ស សេយ្យវសថេយ្យនីបេយ្យស្ស ។ សោ  
 កាយេន ទុច្ឆរិតំ ចរិតំ វាចាយ ទុច្ឆរិតំ ចរិតំ  
 មនសា ទុច្ឆរិតំ ចរិតំ សោ កាយេន ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា  
 វាចាយ ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា  
 កាយស្ស ភេទោ បរម្មណោ អចាយំ ទុត្តតិ  
 វិនិចាតំ វិរយំ ទុបបន្តតំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ ជោតិ ហោតិ គមបរាយនោ ។ គតថេវ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ជោតិ ហោតិ ជោតិបរាយនោ ។  
 ឥន ភិក្ខុវេ ឯកេវោ បុគ្គលោ ទុច្ឆ កុលេ មន្តាជានោ  
 ហោតិ ទត្ថិយមហាសាលកុលេ វា ព្រាហ្មណ-  
 មហាសាលកុលេ វា គហបតិមហាសាលកុលេ វា

ឬក្រកូលព្រាហ្មណមហាសាល នឹងក្រកូលគហបតិមហាសាល ដែល  
 ជាក្រកូលសុភស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានគ្រឿងប្រើប្រាស់ច្រើន  
 មានមាសប្រាក់ច្រើន មានគ្រឿងទមករណ៍ជាទីគ្រេកអរច្រើន មាន  
 ស្រូវជាទ្រព្យច្រើន បុគ្គលនោះ ក៏មិនមានរូបល្អ គួរពិតពិលរមើល  
 មើល គួរជាទីជ្រះថ្លា ប្រកបដោយរូបឆោម ល្អិត្រវៃនឹង ជាអ្នកបាទ  
 បាយ ទឹក សំពត់ យាន ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេងៗ  
 ទីជេក ផ្ទះសំណាក់ នឹងគ្រឿងប្រទ័ប ជាប្រក្រតិ ។ ប៉ុន្តែបុគ្គលនោះ  
 ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយ  
 ចិត្ត លុះបុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយវាចា  
 ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយចិត្តហើយ លុះថែកព្យាយាមនិកាយ ស្លាប់ទៅ តែនឹង  
 ទៅកើត ក្នុងអាយុ ទុត្តតិ វិនិចាត នរក ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ  
 បុគ្គលភ្នំ តែមាននឹងតទៅវាងមុខ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ  
 ចុះបុគ្គលភ្នំ មានទទឹងទៅវាងមុខទៀត កើតដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ  
 បុគ្គលភ្នំខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងក្រកូលទ្តសំ គឺក្រកូលទត្ថិយមហា-  
 សាល ឬក្រកូលព្រាហ្មណមហាសាល នឹងក្រកូលគហបតិមហាសាល

អន្ស៊ី មហន្តរោ មហាកោក មហុតជាតិរូបាជិត  
 មហុតវិបុលករណ មហុតទទទញ្ញ សោ ច ហោតិ  
 អភិរូបោ នស្សនិយោ ចាសានិកោ បរមាយ  
 វណ្ណោតោក្ខុរតាយ សមញ្ញាតតោ លាភី អន្តស្ស ចានស្ស  
 វត្តស្ស យានស្ស មាលាភន្តិលេបនស្ស សេយ្យវស-  
 ថយ្យនិយេយ្យស្ស ។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិតំ  
 វតាយ សុចរិតំ ចរិតំ មនសា សុចរិតំ ចរិតំ សោ  
 កាយេន សុចរិតំ ចរិត្វា វតាយ សុចរិតំ ចរិត្វា  
 មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេនា បរម្មណា  
 សុភតិ សុតំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ ឯវំ ទោ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ជោតិ ហោតិ ជោតិបរាយនោ ។  
 វេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជមាថា លោកស្មិដ្ឋិ ។

[៨៧] ចត្តារោវេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាថា  
 លោកស្មិ ។ កតវេ ចត្តារោ ។ ឧណាតោណាតោ  
 ឧណាតោណាតោ ឧណាតោណាតោ ។  
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលា ឧណាតោណាតោ ហោតិ ។

ដែលជាគ្រូលក្ខណៈស្អាត មានទ្រព្យច្រើន មានគ្រឿងប្រើប្រាស់  
 ច្រើន មានមាសប្រាក់ច្រើន មានគ្រឿងទម្រង់រាណ ជាច្រើនគ្រា  
 ច្រើន មានស្រូវជាទ្រព្យច្រើន បុគ្គលនោះ ជាអ្នកមានរូបល្អ គួរតិក  
 ពិលមើលមើល គួរជាទីជ្រះថ្លា ប្រកបដោយរូបនាម ល្អក្រលែង  
 ជាអ្នកបានបាយទឹក សំពត់ យាន ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប គ្រឿង  
 លាបផ្សេងៗ ទំពេក ផ្ទះសំណាក់ ទិវង្គត្រឡប់ ជាប្រក្រតី ។  
 បុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា  
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត លុះបុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ  
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្តហើយ លុះបែក  
 ព្រាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ តែងទៅកើត ក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុវាំងឡាយ បុគ្គលភិក្ខុមានទន្ធី ទៅទាំងមុខទៀត យ៉ាងនេះឯង ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុវាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

[៨៧] ម្ចាស់ភិក្ខុវាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាន  
 ទៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលពាប  
 កាន់ភៃពាបទៅ ១ បុគ្គលពាបគ្រឿងទៅជាទ្តសំវិញ្ញ ១ បុគ្គល  
 ទ្តសំវិញ្ញទៅជាពាបវិញ្ញ ១ បុគ្គលទ្តសំវិញ្ញទៅជាទ្តសំវិញ្ញ ១ ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុវាំងឡាយ ចុះបុគ្គលពាបកាន់ភៃពាបទៅ តើដូចម្តេច ។

ឥត ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ និចត្តាល បច្ឆាជាតោ  
 ហោតិ ចណ្ណាលត្តាល ។ បេ ។ សោ កាយេន  
 ទុច្ឆរិតំ ចរតិ វាចាយ ទុច្ឆរិតំ ចរតិ មនសា  
 ទុច្ឆរិតំ ចរតិ សោ កាយេន ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា វាចាយ  
 ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស  
 ភេនា បរម្មណា អំចាយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតំ ចិរយំ  
 ឧបបជ្ជតិ វិវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧណានោណោ  
 ហោតិ ។ កថេត្តា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧណាត្តណ្ណោ  
 ហោតិ ។ ឥត ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ និចត្តាល  
 បច្ឆាជាតោ ហោតិ ចណ្ណាលត្តាល វា ។ បេ ។  
 សោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ វាចាយ សុចរិតំ  
 ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ សោ កាយេន  
 សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា  
 សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេនា បរម្មណា  
 សុកតិ សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ វិវំ ទោ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧណាត្តណ្ណោ ហោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងត្រកូលពាប  
 គឺត្រកូលចណ្ណាល ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ តែងប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយកាយ  
 ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយចិត្ត លុះបុគ្គលនោះ  
 ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយ  
 ចិត្តហើយ លុះវេចកម្មាយរាជិកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងអប្បាយទុក្ខត  
 វិនិច្ឆាត នរក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាបកាន់តែទាបទៅយ៉ាងនេះ  
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលពាបត្រឡប់ទៅជាខ្ពស់វិញ តើដូច  
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងត្រកូល  
 ពាប គឺត្រកូលចណ្ណាល ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ  
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត លុះបុគ្គលនោះប្រព្រឹត្ត  
 សុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត  
 ហើយ លុះវេចកម្មាយរាជិកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្មតិទៅ  
 លោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាបត្រឡប់ទៅជាខ្ពស់វិញយ៉ាងនេះឯង ។

កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧណ្ណតោណារោ ហោតិ ។  
 ៧៨ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ បុគ្គលោ ឧច្ឆេ កុលេ បច្ឆា-  
 ជាតោ ហោតិ ខត្តិយមហាសាលកុលេ វា ។ បេ ។  
 សោ កាយេន ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ឆរិតំ  
 ចរិត្វា មនសា ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា  
 បរម្មណា អនាយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតំ ជិវយំ ឧបបជ្ជតិ ។  
 ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧណ្ណតោណារោ ហោតិ ។  
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧណ្ណតុណ្ណតោ ហោតិ ។  
 ៧៩ ភិក្ខុវេ ឯកច្ឆោ បុគ្គលោ ឧច្ឆេ កុលេ បច្ឆា-  
 ជាតោ ហោតិ ខត្តិយមហាសាលកុលេ វា ។ បេ ។  
 សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា  
 មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មណា  
 សុគតិ សត្តំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ ឧណ្ណតុណ្ណតោ ហោតិ ។ ៧៩ ចោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារោ បុគ្គលោ សន្តោ សំវិជ្ជមាណា លោកស្មិន្តិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលខ្ពស់ត្រឡប់មកជាពាហិញ្ញ តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលតូចខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងត្រកូលខ្ពស់ គឺ  
 ត្រកូលខត្តិយមហាសាល ។ បេ ។ ប៉ុន្តែបុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយ  
 កាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្តហើយ លុះវែក  
 ម្នាយរាជិកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើត ក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិចាត នរក ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្ពស់ត្រឡប់មកជាពាហិញ្ញ យ៉ាងនេះឯង ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលខ្ពស់កាន់តែខ្ពស់ឡើង តើដូចម្តេច ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលតូចខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កើតក្នុងត្រកូលខ្ពស់គឺ  
 ត្រកូលខត្តិយមហាសាល ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ  
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្តហើយ លុះវែកម្នាយ  
 រាជិកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោក ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ បុគ្គលខ្ពស់កាន់តែខ្ពស់ឡើងយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយបុគ្គលទាំង ៤ តួក្នុងនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។



[៨៨] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សន្តោ សវិជ្ជហោនា  
 លោកស្មី ។ កតថេ ចត្តារោ ។ សមណាមនលោ  
 សមណាបុណ្ណវគោ សមណាបទុទោ សមណោសុ  
 សមណាសុខុមាលោ ។ កថេត្វ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 សមណាមនលោ ហោតិ ។ ៩៨ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សេត្តោ  
 ហោតិ បដិបទោ អនុត្តរំ យោគត្តោមំ បត្តយមាទោ  
 វិហារតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ រត្តោ ខត្តិយស្ស  
 មុត្តាភិសិទ្ធស្ស(១) ជេដ្ឋោ បុត្តោ អភិសេតោ អនភិ-  
 សិត្តោ មមលប្បត្តោ វិវាមំ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 សេត្តោ ហោតិ បដិបទោ អនុត្តរំ យោគត្តោមំ  
 បត្តយមាទោ វិហារតិ ។ វិវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 សមណាមនលោ ហោតិ ។ កថេត្វ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 សមណាបុណ្ណវគោ ហោតិ ។ ៩៨ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 អាសវាធំ ខយា អនាសវំ យេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ  
 នម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្តា ទុបសម្បជ្ជំ វិហារតិ

១. មុត្តាភិសិទ្ធស្សាទិ ទិស្សាទិ ។

[៨៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រវេណី១០រោមេក្នុង  
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺសមណៈមិនរំភើប ១ សមណៈ  
 ឈ្នួកស ១ សមណៈឈ្នួកក្រហម ១ សមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួក  
 សមណៈ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈមិនរំភើប តើដូច  
 ម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះជាសេត្តៈ អ្នកប្រតិបត្តិ  
 ប្រាជ្ញាទូរិយិយាគ្រឿងក្សេមចារយោគៈដ៏ប្រសើរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ប្រៀបដូចព្រះរាជបុត្រឆ្នាំង របស់ខត្តិយរាជ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ  
 ជាព្រះរាជកុមារ គួរនឹងអភិសេក តែមិនទាន់អភិសេកនៅឡើយ តែង  
 ដល់នូវសេចក្តីមិនរំភើប (ចំពោះការអភិសេក) យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេត្តៈអ្នកប្រតិបត្តិ ប្រាជ្ញាទូរិយិយាគ្រឿងក្សេមចារ  
 យោគៈដ៏ប្រសើរ គឺយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជា  
 សមណៈមិនរំភើបយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជា  
 សមណៈឈ្នួកស តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ  
 បានធ្វើឱ្យដាច់ច្បាស់ សាម្រេចទូរិយាគ្រឿងក្សេមចារ ដែលមិនទាន់  
 កាសវៈ ព្រោះអស់កាសវៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមោឃៈខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន

យោ ច ទោ អដ្ឋ វិមោក្ខេ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ។  
 ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណបុណ្ណារីកោ ហោតិ ។  
 កាថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណបទុមោ ហោតិ ។  
 ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាសវាធំ ឧយា អនាសវំ  
 ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋេ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា  
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ អដ្ឋ ច វិមោក្ខេ កាយេន  
 ដុសិត្វា វិហារតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណ-  
 បទុមោ ហោតិ ។ កាថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណសុ-  
 សមណសុខុមាលោ ហោតិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 យាចិតោ វ ពហុលំ ចីវំ បរិកុញ្ញតិ អប្បំ អយាចិតោ  
 យាចិតោ វ ពហុលំ បិណ្ឌចានំ បរិកុញ្ញតិ អប្បំ  
 អយាចិតោ យាចិតោ វ ពហុលំ សេនាសធំ បរិកុញ្ញតិ  
 អប្បំ អយាចិតោ យាចិតោ វ ពហុលំ តិលានប្បច្ចយ-  
 ភេសជ្ជបរិក្ការំ បរិកុញ្ញតិ អប្បំ អយាចិតោ ។

តែមិនបានពាល់ត្រូវឲ្យវិមោក្ខេ ដោយនាមកាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលជាសមណៈឈ្នួកស យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ  
 បុគ្គលជាសមណៈឈ្នួកក្រហម តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ  
 ក្នុងសាសនានេះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចឲ្យចេតោវិមុត្តិ ចិន្តចញ្ញា-  
 វិមុត្តិ ដែលមិនមានភាសវៈ ព្រោះអស់ភាសវៈដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខដោយ  
 ខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទាំងបានពាល់ត្រូវឲ្យវិមោក្ខេ ដោយនាមកាយទៀត  
 ផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈឈ្នួកក្រហម យ៉ាងនេះ  
 ឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈ ចំរើនដោយសុខ  
 ក្នុងពួកសមណៈ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា  
 នេះ បើទាយកអន្ទិរ ទើបប្រើប្រាស់ចិវៈច្រើន បើគេមិនអន្ទិរទេ ក៏  
 ប្រើប្រាស់ភិច បើទាយកអន្ទិរ ទើបបានចិណ្ឌាបាតច្រើន បើគេមិន  
 អន្ទិរទេ ក៏បានភិច បើទាយកអន្ទិរ ទើបប្រើប្រាស់សេនាសនៈ  
 ច្រើន បើគេមិនអន្ទិរទេ ក៏ប្រើប្រាស់ភិច បើទាយកអន្ទិរ ទើបបាន  
 តិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ការច្រើន បើគេមិនអន្ទិរទេ ក៏បានភិច ។

យេហំ ទោ មន សព្វហ្មតារីហិ សទ្ធិ វិហារតិ ក្សស្ស  
 មនាមេនេវ តហុលំ កាយកម្មេន សមុទាចរន្តិ អប្ប  
 អមនាមេន មនាមេនេវ តហុលំ វេកកម្មេន សមុទាចរន្តិ  
 អប្ប អមនាមេន មនាមេនេវ តហុលំ មនោកម្មេន  
 សមុទាចរន្តិ អប្ប អមនាមេន មនាមេនេវ តហុលំ  
 ឧបហារំ ឧបហារន្តិ អប្ប អមនាមេន ។ យានិ ទោ  
 មន តានិ វេនយតានិ បិក្ខុសមុដ្ឋានានិ វា សេដ្ឋា  
 សមុដ្ឋានានិ វា វាតសមុដ្ឋានានិ វា សន្និច្ចាតិកានិ  
 វា ឧត្តបរិណាមនានិ វា វិសមបរិហារនានិ វា  
 ឧបក្កមិកានិ វា កម្មវិចារកនានិ វា តានស្ស(១) ន  
 តហុនេវ ឧប្បជ្ឈន្តិ អប្បពាតោ ហោតិ ចក្កន្តិ ឈានានិ  
 អាភិទេតសិកានំ ជិដ្ឋចម្មសុទិហារានំ ជិកាមលាភិ  
 ហោតិ អកិច្ចលាភិ អកសិរលាភិ អាសវានំ ទយា  
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ជិដ្ឋេវ ធម្មេ  
 សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្តា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។

• ម. តានំ ចនស្សនិ ទំស្សនិ ។

បើកុត្តោ នៅជាមួយនឹងសព្វហ្មតារីបុគ្គលទាំងឡាយណា សព្វហ្មតារី  
 បុគ្គលទាំងនោះ តែងប្រព្រឹត្តកិច្ចការច្រើនដោយកាយកម្ម ជាទីគាប់ចិត្ត  
 នៃកុត្តោ ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច តែងប្រព្រឹត្តកិច្ចការច្រើន ដោយ  
 វចកម្មជាទីគាប់ចិត្ត ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច តែងប្រព្រឹត្តកិច្ចការ  
 ច្រើន ដោយមនោកម្ម ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច តែង  
 ប្រពេននូវគ្រឿងចូជាច្រើន ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច ។  
 មួយទៀត វេទនាទាំងឡាយណា កើតអំពីប្រមាត់ក្តី កើតអំពីស្មេស្តក្តី  
 កើតអំពីឡង់ក្តី កើតអំពីសន្ធិបាត ក៏នារកម្រឹកប្រមាត់ ស្មេស្តនឹងឡង់  
 ប្រជុំគ្នាក្តី កើតអំពីផ្សំប្រប្រួលក្តី កើតអំពីការផ្លាស់ប្តូរនិយាមថ  
 មិនស្មើគ្នាក្តី កើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម (រេសំអ្នកឯទៀត មានការចាប់  
 ចងវាយកាប់ជាដើម) ក្តី កើតអំពីវិបាកនៃកម្មក្តី វេទនាទាំងអស់នោះ  
 មិនកើតឡើងច្រើនដល់កុត្តោនោះទេ ជាអ្នកមានភាពធាតិច ជាអ្នកបាន  
 មិនបាច់ប្រាថ្នា បានមិនលំបាក បានមិនត្រូវជាបត្រដួស ខ្ញុំឈានទាំង ៤  
 ដែលកើតអំពីអធិចិត្ត ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងចម្បូន តែងធ្វើ  
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចខ្ញុំរេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានភាសវៈ  
 ព្រោះអស់ភាសវៈ ដោយប្រាថ្នាជំនុំម ដោយខ្លួនឯងក្នុងចម្បូន ។

ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណោសុ សមណា-  
 សុទុមាលោ យោតិ ។ យញ្ញិ តំ ភិក្ខុវេ  
 សម្មា វទមាថោ វទេយ្យ សមណោសុ សមណា-  
 សុទុមាលោតិ មមេវ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វទមាថោ  
 វទេយ្យ សមណោសុ សមណោសុទុមាលោតិ ។  
 អមាញ្ញិ ភិក្ខុវេ យាចិតោ វ ពហុលំ ចំវំ បរិកុញ្ញាមិ  
 អប្បំ អយាចិតោ យាចិតោ វ ពហុលំ ចំណ្ហាតំ  
 បរិកុញ្ញាមិ អប្បំ អយាចិតោ យាចិតោ វ ពហុលំ  
 សេនាសនំ បរិកុញ្ញាមិ អប្បំ អយាចិតោ យាចិតោ  
 វ ពហុលំ គិលានប្បច្ឆយកេសដ្ឋបរិក្ការំ បរិកុញ្ញាមិ  
 អប្បំ អយាចិតោ ។ យេហិ ទោ បទ ភិក្ខុហិ  
 សន្និ វិហារមិ តេ មេ មតាមេវេវ ពហុលំ  
 កាយកម្មេន សមុទាចរន្តិ អប្បំ អមតាមេន  
 មតាមេវេវ ពហុលំ វចីកម្មេន សមុទាចរន្តិ អប្បំ  
 អមតាមេន មតាមេវេវ ពហុលំ មតេកម្មេន  
 សមុទាចរន្តិ អប្បំ អមតាមេន មតាមំយេវ  
 ពហុលំ ឧបហារំ ឧបហារន្តិ អប្បំ អមតាមំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈ ចំរើនដោយសុខក្នុងពួកសមណៈ  
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកផង ពោលសរសើរ  
 បុគ្គលណាជាសមណៈ ចំរើនដោយសុខក្នុងពួកសមណៈ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ អ្នកផងដែលពោលសរសើរបុគ្គលនោះ ក៏ត្រូវត្រង់កថាគតហ្នឹង  
 ឯង ថាជាសមណៈចំរើនដោយសុខក្នុងពួកសមណៈ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ព្រោះថា គថាគត បើទាយកអន្ទិ ទើបប្រើប្រាស់ចិវ្រច្រឹម បើគេ  
 មិនអន្ទិទេ ក៏ប្រើប្រាស់តិច បើទាយកអន្ទិ ទើបទាន់បិណ្ឌបាត  
 ច្រើន បើគេមិនអន្ទិទេ ក៏ទាន់តិច បើទាយកអន្ទិ ទើបប្រើប្រាស់  
 សេនាសនៈច្រើន បើគេមិនអន្ទិទេ ក៏ប្រើប្រាស់តិច បើទាយក  
 អន្ទិ ទើបទាន់គិលានប្បច្ឆយកេសដ្ឋបរិក្ការច្រើន បើគេមិនទាន់អន្ទិទេ  
 ក៏ទាន់តិច ។ បើគថាគតនៅជាមួយនឹងភិក្ខុទាំងឡាយណា ភិក្ខុទាំង  
 នោះ តែងប្រព្រឹត្តកិច្ចការច្រើន ដោយកាយកម្មជាទីគាប់ចិត្តនៃគថាគត  
 ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច តែងប្រព្រឹត្តកិច្ចការច្រើន ដោយចិវ្រច្រឹម  
 ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច តែងប្រព្រឹត្តកិច្ចការច្រើន  
 ដោយមេន កម្មជាទីគាប់ចិត្ត ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច តែងប្រគេន  
 នូវគ្រឿងចូជាច្រើន ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តតិច ។

យានំ ទោ បទ តានំ វេទយិតានំ មិត្តសមុដ្ឋានានំ  
 វា សេដ្ឋសមុដ្ឋានានំ វា វាតសមុដ្ឋានានំ វា  
 សន្និទានិកានំ វា ឧត្តបរិណាមនានំ វា វិសមបរិ-  
 ហារនានំ វា ឧបក្កមនិកានំ វា កម្មវិចារកនានំ  
 វា តានំ មេ ទ ពហុនេវ ឧប្បជ្ឈន្តិ អប្បក-  
 តាវេហមស្មិ ចត្តន្តំ ទោ បទស្មិ យានានំ  
 អាភិទេវសិកានំ ទិដ្ឋទម្មសុខវិហារានំ ទិកាមលាភិ  
 អភិទ្ធលាភិ អភសិលាភិ អាសវានំ ទយា អនាសវិ  
 ទេតោវមុត្តិ បញ្ញាវមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ទម្មេ សយំ អភិញ្ញា  
 សន្និកត្តា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារមិ ។ យញ្ញំ តំ ភិក្ខុវេ  
 សម្មា វទេមាថោ វទេយ្យ សមណោសុ សមណោសុខុ  
 មាលោតិ មមេវ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វទេមាថោ វទេយ្យ  
 សមណោសុ សមណោសុខុមាលោតិ ។ វមេ ទោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សិវិដ្ឋិមាថា លោកស្មិន្តិ ។  
 (៨៧) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ  
 សិវិដ្ឋិមាថា លោកស្មិ ។ តតមេ ចត្តារោ ។  
 សមណោមចលោ សមណោបុណ្ណារិកា សមណា-  
 មទេមា សមណោស សមណោសទមាលោ ។

មួយទៀត វេទនាទាំងឡាយណា កើតអំពីប្រមាណក្តី កើតអំពីស្វេស្វក្តី កើត  
 អំពីទ្រូលក្តី កើតអំពីសន្និបាតភិកាគម្រឹកប្រមាណក្តី ស្វេស្វនិទ្រូលប្រជុំគ្នា  
 ក្តី កើតអំពីផ្លូវប្រែប្រួលក្តី កើតអំពីការផ្លាស់ប្តូរវិធានបទមិនស្មើគ្នាក្តី កើត  
 អំពីសេចក្តីព្យាយាម (របស់អ្នកឯទៀតមានការចាប់ចងពីយកាច់ជានិមិត្ត) ក្តី  
 កើតអំពីបាតវិទកម្មក្តី វេទនាទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើយច្រើនដល់កថា-  
 ភតឡើយ ភថាភតជាអ្នកមានអាតាធភិច ជាអ្នកបានមិនបាច់ប្រាថ្នា បាន  
 មិនលំបាក បានមិនគ្រហុបត្រដ្ឋស ទ្រូលាន ៤ ដែលកើតអំពីអធិចិត្ត ជា  
 គ្រឿងនៅជាសុខក្នុងចតុច្ចុទ្ធី បានធ្វើទ្រូលកំច្បាស់ សម្រេចទ្រូលចេតាវិមុត្តិ  
 នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានកាសវៈ គ្រោះកាសវៈ ដោយប្រាថ្នាដ៏  
 ទុក្ខមៈដោយទ្រូលកំច្បាស់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកផង  
 កាលសរសើរបុគ្គលណាជាសមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួកសមណៈ  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផងដែលគ្រោះកាលសរសើរបុគ្គលនោះ គឺត្រូវ  
 ត្រង់ភថាភតហ្នឹងឯង ជាសមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួកសមណៈ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះឯង វែមនិមាទៅក្នុងលោក ។  
 (៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វែមនិ  
 មាទៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក កើដូចម្តេច ។ គឺ  
 សមណៈមិនរំភើប ១ សមណៈឈ្នួកស ១ សមណៈឈ្នួក  
 ត្រូវ ១ សមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួកសមណៈ ១ ។

កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណាមចលោ ហោតិ ។ ឥធិ  
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ភិក្ខុ ភិក្ខុ សញ្ញាជនាធិ បរិក្ខុយា សោតា-  
បន្តោ ហោតិ អវិជិតាតទម្មោ ធិយតោ សម្មោធិបរាយ-  
នោ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណាមចលោ ហោតិ ។  
កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណាបុណ្ណវិកោ ហោតិ ។  
ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ភិក្ខុ ភិក្ខុ សញ្ញាជនាធិ បរិក្ខុយា  
ភក្ខនោសមោហាធិ តទុត្តា សក្កានាតាមី ហោតិ  
សត្តិវេ ឥមំ លោកំ អាគម្មា ទុក្ខស្សន្តំ  
ករោតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណា-  
បុណ្ណវិកោ ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
សមណាបទុមោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បញ្ចង្គំ  
ធុរ្យាភិយាធិ សញ្ញាជនាធិ បរិក្ខុយា ធុបចាតិកោ  
ហោតិ ។ តត្ថ បរិជិត្តាយី អនាវត្តិទម្មោ តស្មា  
លោកា ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណាបទុមោ  
ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណាសុ-  
សមណាសុខុមាលោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈ មិនរើប រើដូចម្តេច ។  
ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាសោតាបទុមគុល មិន  
បានធ្លាក់ចុះ ក្នុងអបាយជាធម្មតា ជាបុគ្គលខៀង មានការគ្រាស់ជីវិត  
ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ព្យ យ៉ាង ។ ម្នាលភិក្ខុ  
ពុទ្ធិយ បុគ្គលជាសមណៈ មិនរើបយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ  
ពុទ្ធិយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈ ឈ្នួស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ  
ពុទ្ធិយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាសក្កានាមិបុគ្គល ព្រោះអស់  
សញ្ញាជនៈ ព្យ ពុទ្ធិយ មានព្រះ ពោសៈ មោហៈ ប្រាសស្តើង មកកាន់  
លោកនេះម្តងខៀត ទើបដូចខ្ញុំចំផុតខ្ញុំកុំបាន ។ ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិយ  
បុគ្គលជាសមណៈឈ្នួស យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិយ  
ចុះបុគ្គលជាសមណៈឈ្នួសក្រហម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិយ  
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាធម្មបាតិកៈកំណើត លេតិកិលសក្នុងទីនោះ  
មិនបានត្រឡប់ចាកលោកនោះមកវិញទេ ព្រោះអស់ធុរ្យាភិយសញ្ញាជនៈ  
ពុទ្ធិយ ។ ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិយ បុគ្គលជាសមណៈឈ្នួសក្រហមយ៉ាង  
នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈ ចំរើនដោយសុខ  
ដឹងពួកសមណៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

អាសវំ ឧយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ  
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ទេសសម្បជ្ជ  
 វិហារតិ ។ ឃី ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណោសុ  
 សមណោសុទុមាលោ ហោតិ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារោ បុគ្គលោ សន្តោ សំវិជ្ជមាណា លោកស្មិនំ ។

(៧០) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សន្តោ សំវិជ្ជមាណា  
 លោកស្មិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សមណាមចលោ  
 សមណាបុណ្ណារិកោ សមណាបទុមោ សមណោសុ  
 សមណោសុទុមាលោ ។ កតញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 សមណាមចលោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ សម្មាសន្តិប្បោ ហោតិ  
 សម្មាវាចោ ហោតិ សម្មាគម្មន្តោ ហោតិ សម្មា  
 អាជីវោ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ សម្មាសតិ  
 ហោតិ សម្មាសមាជិ ហោតិ ។ ឃី ទោ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណាមចលោ ហោតិ ។

បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចខ្លួនចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន  
 ភាសាព្រោះអស់ភាសា ដោយប្រាជ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈ ចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួក  
 សមណៈ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ  
 រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

(៧០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង  
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺសមណៈមិនរំភើប ១ សមណៈ  
 ឈ្នួតស ១ សមណៈឈ្នួតក្របាម ១ សមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួក  
 សមណៈ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈមិនរំភើប តើដូច  
 ម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់  
 ឃើញត្រូវ មានសេចក្តី គ្រិះរិះត្រូវ មានវេទនាត្រូវ មានការងារត្រូវ មានការ  
 ចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ មានព្យាយាមត្រូវ មានស្មារតីត្រូវ មានការជម្រុញចិត្ត  
 ត្រូវ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈមិនរំភើបយ៉ាងនេះឯង ។

តាថព្វា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណបុណ្ញារិកោ ហោតិ ។  
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ សម្មាសង្ក័យោ  
 ហោតិ សម្មាវចោ ហោតិ សម្មាគម្មន្តោ ហោតិ  
 សម្មាអាជីវោ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ សម្មាសតិ  
 ហោតិ សម្មាសមាទិ ហោតិ សម្មាញាណិ ហោតិ  
 សម្មាវិមុត្តិ ហោតិ យោ ច ទោ អដ្ឋ វិមោត្តេ  
 កាយេន ធុសិត្តា វិហារតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ សមណបុណ្ញារិកោ ហោតិ ។ តាថព្វា  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណបទុមោ ហោតិ ។ ឥធិ  
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ។ យេ ។  
 សម្មាញាណិ ហោតិ សម្មាវិមុត្តិ ហោតិ អដ្ឋ ច  
 វិមោត្តេ កាយេន ធុសិត្តា វិហារតិ ។ ឯវំ ទោ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណបទុមោ ហោតិ ។ តាថព្វា  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណសុ សមណសុទុមាលោ  
 ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យោចិត្តោ វ តហុលំ  
 ចិវំ បរិកុញ្ចតិ អច្យំ អយោចិត្តោ ។ យេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈឈ្មួតស តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់ត្រូវ  
 មានសេចក្តីត្រឹមត្រូវ មានវិចារត្រូវ មានការងារត្រូវ មានការ  
 ចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ មានព្យាយាមត្រូវ មានស្មារតីត្រូវ មានការដម្កល់ចិត្តត្រូវ  
 មានការជឿត្រូវ មានការរួចចាកកិលេសត្រូវ តែមិនខានបានពាល់ត្រូវ  
 ខ្យវិមោត្ត ដោយនាមកាយទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជា  
 សមណៈឈ្មួតស យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជា  
 សមណៈឈ្មួតក្រហម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង  
 សាសនានេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់ត្រូវ ។ យេ ។ មានការជឿត្រូវ  
 មានការរួចចាកកិលេសត្រូវ ទាំងបានពាល់ត្រូវខ្យវិមោត្ត ដោយនាម-  
 កាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈឈ្មួតក្រហម យ៉ាង  
 នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុង  
 ពួកសមណៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះចិ  
 គេអង្វរ ចើបច្រើប្រាស់ចិវិច្រើន ចើគេមិនអង្វរទេ ក៏ច្រើប្រាស់តិច ។ យេ ។



យញ្ញំ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វទនាទោ វទនយ្យ សមណោសុ  
 សមណោសុខុមាលោតិ មមេវ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា  
 វទនាទោ វទនយ្យ សមណោសុ សមណោសុខុមាលោតិ ។  
 អហញ្ញំ ភិក្ខុវេ យាចិតោ វ ពហុលំ ចិវំ បរិកុញ្ញាមិ  
 អប្បំ អយាចិតោ ។ មេ ។ (១) ឥម ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ  
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនំ ។

(៧០) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។  
 សមណាមចលោ សមណាបុណ្ណារិកា សមណាបទុមោ  
 សមណោសុ សមណោសុខុមាលោ ។ កតញ្ច ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ សមណាមចលោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 សេត្តោ ហោតិ អប្បត្តមានសោ អនុត្តរំ យោគត្រៃមំ  
 បត្តយមាទោ វិហារតិ ។ ឃិវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 សមណាមចលោ ហោតិ ។ កតញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 សមណាបុណ្ណារិកា ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

១១. ម. អហញ្ញំ ភិក្ខុវេ យាចិតោ ពហុលំ ចិវំ បរិកុញ្ញាមិ អប្បំ អយាចិតោ ។ មេ ។  
 ភិក្ខុ ១ ទំស្សន្តំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផងកាលបើពោលសរសើរ បុគ្គលណាថាជា  
 សមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួកសមណៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផង  
 ដែលពោលសរសើរបុគ្គលនោះ ក៏ត្រូវត្រង់តថាគតហ្នឹងឯងថាជាសមណៈ  
 ចំរើនដោយសុខក្នុងពួកសមណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា គត-  
 គត បើគតអង្វរ ចើបប្រើប្រាស់ចិវំច្រើន បើគេមិនអង្វរទេ ក៏ប្រើប្រាស់  
 តិច ។ មេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះឯង វេមធិ  
 មាននៅក្នុងលោក ។

(៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេមធិមាននៅក្នុង  
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺសមណៈមិនរំភើប ១ សមណៈ  
 ឈ្នួលស ១ សមណៈឈ្នួលក្រហម ១ សមណៈចំរើនដោយសុខ ក្នុងពួក  
 សមណៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈមិនរំភើប តើដូច  
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាសេក្ខបុគ្គលជាអ្នកមាន  
 សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្ត មិនខានបោះបង្គោល វេមធិប្រាថ្នាខ្លះៗជាគ្រឿង  
 ក្សេមក្សាយយោគៈដ៏ប្រសើរ គឺព្រះទេវរាជ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 ជាសមណៈ មិនរំភើបយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជា  
 សមណៈឈ្នួលស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

បញ្ចសុ ទុច្ចាធានត្តោទ្ធសុ ទុទយត្វយាទុបស្សី  
 វិហារតិ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស ឥតិ រូបស្ស ឥតិ  
 រូបស្ស អត្តង្គមោ ឥតិ វេទនា... ឥតិ សញ្ញា... ឥតិ  
 សង្ខារ... ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស ឥតិ រូបស្ស ឥតិ  
 ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្តង្គមោតិ យោ ច ទោ អដ្ឋ  
 វិហោត្តោ កាយេន ដុសិត្តា វិហារតិ ។ ឃី ទោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ សមណបណ្ឌិតោ ហោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ សមណបណ្ឌិតោ ហោតិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 បញ្ចសុ ទុច្ចាធានត្តោទ្ធសុ ទុទយត្វយាទុបស្សី វិហារតិ  
 ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស ឥតិ រូបស្ស ឥតិ រូបស្ស អត្តង្គមោ  
 ឥតិ វេទនា... ឥតិ សញ្ញា... ឥតិ សង្ខារ... ឥតិ  
 វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស ឥតិ រូបស្ស ឥតិ វិញ្ញាណស្ស  
 អត្តង្គមោតិ អដ្ឋ ច វិហោត្តោ កាយេន ដុសិត្តា វិហារតិ ។  
 ឃី ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណបណ្ឌិតោ ហោតិ ។

វេទនិតិចារណាយេញ្ញាម្បិសារកើតឡើង នឹងការវិនិច្ឆ័យទៅវិញ ក្នុងទុច្ចា  
 ធានត្តោ ៥ ថា រូប ដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតនៃរូប ដូច្នោះ ការវិនិច្ឆ័យទៅ  
 នៃរូប ដូច្នោះ វេទនា ដូច្នោះ... សញ្ញា ដូច្នោះ... សង្ខារ ដូច្នោះ...  
 វិញ្ញាណ ដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតនៃវិញ្ញាណ ដូច្នោះ ការវិនិច្ឆ័យទៅនៃ  
 វិញ្ញាណ ដូច្នោះ តែមិនទាន់ដឹងត្រូវឡើយទេ ដោយនាមកាយទេ ។  
 ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈឈ្នួលក្រហម យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈឈ្នួលក្រហម តើដូចម្តេច ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ វេទនិតិចារណាម្បិសារកើតនឹងការ  
 វិនិច្ឆ័យ ក្នុងទុច្ចាធានត្តោ ៥ ថា រូប ដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតនៃរូបដូច្នោះ  
 ការវិនិច្ឆ័យទៅនៃរូប ដូច្នោះ វេទនា ដូច្នោះ... សញ្ញា ដូច្នោះ... សង្ខារ  
 ដូច្នោះ... វិញ្ញាណ ដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតនៃវិញ្ញាណ ដូច្នោះ ការវិនិច្ឆ័យ  
 នៃវិញ្ញាណ ដូច្នោះ តែមិនទាន់ដឹងត្រូវឡើយទេ ដោយនាមកាយ ។  
 ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលជាសមណៈឈ្នួលក្រហម យ៉ាងនេះឯង

តត្ថេវា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សមណោសុ សមណសុខុ-  
 មាលោ ហោតិ ។ នេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យាចិតោ វ តហសំ  
 ចិវំ បរិកុញ្ញាមិ អប្បំ អយាចិតោ ។ បេ ។ យញ្ញំ តំ  
 ភិក្ខុវេ សម្មា វទមាធា វទេយ្យ សមណោសុ សមណ-  
 សុខុមាលោតិ មទេវ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វទមាធា  
 វទេយ្យ សមណោសុ សមណសុខុមាលោតិ ។ អហញ្ញំ  
 ភិក្ខុវេ យាចិតោ វ តហសំ ចិវំ បរិកុញ្ញាមិ អប្បំ  
 អយាចិតោ ។ បេ ។ នេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ  
 បុគ្គលោ សម្មា សំវិជ្ជមាធា លោកស្មិនំ ។

មរណគោ ចក្កោ ។

តិស្សប្បិទ្ធិ

ចាណាតិចារោ ច មុសា

វណ្ណកោធនមាលាតា

មុត្តា សញ្ញាជនតោវ

ទិដ្ឋិ ខន្ធន តេ ទសាតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាសមណៈ ចំរើនដោយសេចក្តី ក្នុងពួក  
 សមណៈ រតីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ បើគេ  
 អង្វរ ទើបប្រើប្រាស់ចំរើន បើគេមិនអង្វរទេ ក៏ប្រើប្រាស់តិច ។ បេ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផងនិព្វាលសរសើរ បុគ្គលណា ជាជាសមណៈ  
 ចំរើនដោយសុខក្នុងពួកសមណៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផងនិវេលនិព្វាល  
 សរសើរបុគ្គលនោះ ក៏ត្រូវត្រង់តថាគតហ្នឹងឯង ជាជាសមណៈចំរើនដោយ  
 សុខក្នុងពួកសមណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រាវោះ គថាគត បើគេអង្វរ  
 ទើបប្រើប្រាស់ចំរើន បើគេមិនអង្វរទេ ក៏ប្រើប្រាស់ចំរើនតិច ។ បេ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះឯង វាទីមាននៅក្នុងលោក ។

ចប់មចលវគ្គ ទី ៤ ។

ទុទាននៃមចលវគ្គនោះគឺ

- និយាយអំពីបាណាភិបាតជាដើម ១
- អំពីមុសាវត ១
- អំពីបុគ្គលនិព្វាលសរសើរតុណ ១
- អំពីបុគ្គល  
 ធ្លុំក្នុងសេចក្តីត្រាធន ១
- អំពីបុគ្គលនឹងត ១
- អំពីបុគ្គល  
 ទាប ១
- អំពីសេតុភិក្ខុ ប្រៀបដោយប្រាជ្ញបុត្រ ១
- អំពីសញ្ញាជនៈ ១
- អំពីភិក្ខុជាអ្នកយល់ត្រូវជាដើម ១
- អំពីភិក្ខុជាអ្នកតិចារណាក្នុងទុបាទានក្នុង ១
- ម្តេចជាអស់  
 នោះត្រូវជា ១០ ។

(៧២) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ

សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ អសុរោ  
អសុរាបរិកំរោ អសុរោ ទេវបរិកំរោ ទេវោ អសុរាបរិកំរោ  
ទេវោ ទេវបរិកំរោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អសុរោ  
ហោតិ អសុរាបរិកំរោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ  
បុគ្គលោ ទុស្ស័លោ ហោតិ ចាបធម្មោ បរិសាមិស្ស  
ហោតិ ទុស្ស័លោ ចាបធម្មោ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ  
បុគ្គលោ អសុរោ ហោតិ អសុរាបរិកំរោ ។ កថញ្ច  
ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អសុរោ ហោតិ ទេវបរិកំរោ ។  
ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ទុស្ស័លោ ហោតិ  
ចាបធម្មោ បរិសាម ទុស្ស ហោតិ សីលវតី  
កល្យាណធម្មោ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
អសុរោ ហោតិ ទេវបរិកំរោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ  
បុគ្គលោ ទេវោ ហោតិ អសុរាបរិកំរោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ  
ឯកច្ចោ បុគ្គលោ សីលវា ហោតិ កល្យាណធម្មោ

(៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រលីហាននៅក្នុង

លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ អិសសុរា មានអសុរា ជាបរិវារ ១  
អសុរា មានទេវតាជាបរិវារ ១ ទេវតា មានអសុរា ជាបរិវារ ១ ទេវតា មាន  
ទេវតា ជាបរិវារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល ជាអសុរា មានអសុរា  
ជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោក  
នេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ ទាំងបរិសេស្សនៃបុគ្គលនោះ ក៏ជា  
អ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជា  
អសុរា មានអសុរា ជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល  
ជាអសុរា មានទេវតាជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ ចំនែកបរិសេស្ស  
នៃបុគ្គលនោះ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
បុគ្គលជាអសុរា មានទេវតា ជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
ចុះបុគ្គល ជាទេវតា មានអសុរា ជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ  
ទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ

បរិសា ច ខុស្ស ហោតិ ទុស្សីណ ចាបទម្ពា ។ ឃំ  
 ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ទេវេ ហោតិ អស្សបរិវារោ ។  
 កថេវា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ទេវេ ហោតិ ទេវបរិវារោ ។  
 វេទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ សីលវា ហោតិ  
 កល្យាណទម្រោ បរិសាបិស្ស ហោតិ សីលវតិ  
 កល្យាណទម្ពា ។ ឃំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ទេវេ  
 ហោតិ ទេវបរិវារោ ។ វេទ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ  
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាថា លោកស្មិដ្ឋំ ។

[៨៣] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជ-  
 មាថា លោកស្មិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ  
 ឯកទ្វេ បុគ្គលោ លាភិ ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោ-  
 សមថេស្ស ទ លាភិ អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ វេទ  
 ចទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ លាភិ ហោតិ  
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ទ លាភិ អជ្ឈត្តំ ចេតោ-  
 សមថេស្ស វេទ ចទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ  
 ទេវ លាភិ ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថេស្ស

ប្តីខ្ញុំបរិសេស្សនៃបុគ្គលនោះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ព្រៀម ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ពុទ្ធិស្សនៈ បុគ្គលជាទេវតា មានអស្ស ជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ពុទ្ធិស្សនៈ បុគ្គល ជាទេវតា មានទេវតា ជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុពុទ្ធិស្សនៈ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ  
 ពុទ្ធិស្សនៈ ក៏ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អដែរ ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុពុទ្ធិស្សនៈ បុគ្គលជាទេវតា មានទេវតា ជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។  
 ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិស្សនៈ បុគ្គលពុទ្ធិស្សនៈ ពួកនេះ វេទមាននៅក្នុងលោក ។

[៨៣] ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិស្សនៈ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេទមាននៅក្នុង  
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិស្សនៈ បុគ្គល  
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបាននូវចេតោសមថៈ (១) ខាងក្នុងសន្តាន  
 មិនបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា (២) ។ ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិស្សនៈ បុគ្គល  
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា តែមិនបាននូវ  
 ចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន ។ ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធិស្សនៈ បុគ្គល  
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង

១ ឧបាសមាធិ ។ ២ វិបស្សនាញាណ សម្រាប់ពុទ្ធិសង្ឃ ។ អន្តរា ។

ន លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ឥន បន ភិក្ខុវេ  
 ឯកទ្វេ បុគ្គលោ លាភី ថេវ ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោ  
 សមថស្ស លាភី ច អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ។  
 ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជមានោ លោកស្មិនិ ។

(៧២) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជ-  
 មានោ លោកស្មិ ។ កតាមេ ចត្តារោ ។ ឥន ភិក្ខុវេ  
 ឯកទ្វេ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសម-  
 ថស្ស ន លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ឥន បន  
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ អធិប្បញ្ញា-  
 ធម្មវិបស្សនាយ ន លាភី អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស  
 ឥន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ  
 អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស ន លាភី អធិប្បញ្ញាធម្ម-  
 វិបស្សនាយ ឥន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ  
 លាភី ថេវ ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស លាភី ច  
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យាយិ  
 បុគ្គលោ លាភី ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស

មិនបានឡូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាធីន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបានឡូវចេតោសមថៈ ភាវិត្តសន្តានធីន  
 បានឡូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាធីន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 ទាំង ៤ ពួកនេះ រឺមនីមាននៅក្នុងលោក ។

(៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រឺមនីមាននៅក្នុង  
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបានឡូវចេតោសមថៈ ភាវិត្តសន្តាន តែ  
 មិនបានឡូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ  
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបានឡូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា តែមិនបានឡូវ  
 ចេតោសមថៈភាវិត្តសន្តាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ  
 ក្នុងលោកនេះ មិនបានឡូវចេតោសមថៈ ភាវិត្តសន្តានធីន មិនបាន  
 ឡូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាធីន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ  
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបានឡូវចេតោសមថៈ ភាវិត្តសន្តានធីន បាន  
 ឡូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាធីន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គល  
 ទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណាដែលបានឡូវចេតោសមថៈ ភាវិត្តសន្តាន

ន លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ តេជ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលេន អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថេ បតិដ្ឋាយ  
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ យោតោ ករណីយោ  
 សោ អបរេន សមយេន លាភី ថេវ ហោតិ  
 អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស លាភី ច អធិប្បញ្ញាធម្ម-  
 វិបស្សនាយ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយំ បុគ្គលោ លាភី  
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ន លាភី អជ្ឈត្តំ ចេតោ-  
 សមថស្ស តេជ ភិក្ខុវេ បុគ្គលេន អធិប្បញ្ញាធម្ម-  
 វិបស្សនាយ បតិដ្ឋាយ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថេ យោតោ  
 ករណីយោ សោ អបរេន សមយេន លាភី ថេវ  
 ហោតិ អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ លាភី ច អជ្ឈត្តំ  
 ចេតោសមថស្ស ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយំ បុគ្គលោ  
 លោ លាភី អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស ន លាភី អធិប្ប-  
 ញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ តេជ ភិក្ខុវេ បុគ្គលេន តេសំ-  
 យេវ កុសលានំ ធម្មានំ បដិលាភាយ អធិមត្តោ  
 ធម្មោ ច វិយាមោ ច ឧស្សាហោ ច ឧស្សាធិ  
 ច អប្បដិវាណី ច សតិ ច សម្មជញ្ញត្តោ ករណីយំ ។

តែមិនបានឲ្យអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ឬ ម្ចាស់ភិក្ខុវាំងឡាយ បុគ្គលនោះ  
 គប្បីតាំងនៅក្នុងចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន ហើយធ្វើសេចក្តីព្យាយាម  
 ក្នុងអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា លុះសម័យខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ វែមន៍  
 បានឲ្យចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង បានឲ្យអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា  
 ផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលខាង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា  
 បានឲ្យអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា តែមិនបានឲ្យចេតោសមថៈ ខាងក្នុង  
 សន្តានទេ ម្ចាស់ភិក្ខុវាំងឡាយ បុគ្គលនោះ គប្បីតាំងនៅក្នុងអធិប្បញ្ញា-  
 ធម្មវិបស្សនា ហើយធ្វើសេចក្តីព្យាយាមក្នុងចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តាន  
 លុះសម័យខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ វែមន៍បានឲ្យអធិប្បញ្ញាធម្ម-  
 វិបស្សនាផង បានឲ្យចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង ។ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុវាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលខាង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា មិនបាន  
 ឲ្យចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង មិនបានឲ្យអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា  
 ផង ម្ចាស់ភិក្ខុវាំងឡាយ បុគ្គលនោះ គប្បីធ្វើសេចក្តីប៉ុនប៉ង សេចក្តី  
 ព្យាយាម សេចក្តីឃ្នាត សេចក្តីថ្លែងថ្លែង សេចក្តីមិនព្រាង សតិវិធី  
 សម្មជញ្ញៈដ៏ត្រៃលង ដើម្បីឲ្យបានសម្រេចឲ្យកុសលធម៌ទាំងនោះ ។

សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ អាទិភ្នំចេសោ វា អាទិភ្នំសិសោ  
 វា ភស្ម្ហ(១) ភស្ម្ហេ ភេលស្ម្ហ វា សិសស្ម្ហ វា  
 ជិញ្ញាបនាយ អធិមន្តំ ធម្មញ្ញ វាយាមញ្ញ ទុស្ស្រហញ្ញ  
 ទុស្ស្រធិញ្ញ អប្បដិកិណិញ្ញ សតិញ្ញ សម្មជញ្ញញ្ញ  
 កាវយ្យ ឯវាទេវ ទោ ភិក្ខុវេ ភេន បុគ្គលេន ភេសំយេវ  
 កុសលានំ ធម្មានំ បដិលាភាយ អធិមន្តោ ធម្មោ ច  
 វាយាមោ ច ទុស្ស្រហោ ច ទុស្ស្រធិញ្ញ ច អប្បដិកិណិ  
 ច សតិ ច សម្មជញ្ញញ្ញ កាណិយំ សោ អបវេន  
 សមយេន លាភី ចេវ ហោតិ អជ្ឈន្តំ ចេតោសមថស្ស  
 លាភី ច អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ  
 យ្វាយំ បុគ្គលោ លាភី ចេវ អជ្ឈន្តំ ចេតោសមថស្ស  
 លាភី ច អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ភេន ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលេន ភេសុយេវ កុសលេសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ  
 ទុត្តរំ អាសវិនំ ទយាយ យោតោ កាណិយោ ។  
 វេម ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សិវិដ្ឋមាជា  
 លោកស្មិដ្ឋិ ។

១ ម. ភស្ម្ហនំ ទត្តិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រៀបដូច បុគ្គលមានភ្លើងចេះសំពត់បុព្វការភ្លើងនោះ  
 ក្បាល គប្បីធ្វើសេចក្តីប៉ុនប៉ង សេចក្តីព្យាយាម សេចក្តីខ្មីឃ្មាត សេចក្តី  
 ច្រើនប្រុង សេចក្តីមិនប្រញាក់ សតិទំនឹងសម្បជញ្ញៈដ៏ក្រៃលែង ដើម្បីសំពត់  
 នូវសំពត់បុគ្គលនោះ ។ ដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ  
 គប្បីធ្វើសេចក្តីប៉ុនប៉ង សេចក្តីព្យាយាម សេចក្តីខ្មីឃ្មាត សេចក្តីច្រើនប្រុង  
 សេចក្តីមិនប្រញាក់ សតិទំនឹងសម្បជញ្ញៈដ៏ក្រៃលែង ដើម្បីឲ្យបានសម្រេចនូវ  
 កុសលធម៌ទាំងនោះ ក៏ដូច្នោះវេ លុះសម័យខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ  
 វេមនិទាននូវចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសន្តានផង បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្ម-  
 វិបស្សនាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គល៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា  
 បាននូវចេតោសមថៈខាងក្នុងសន្តានផង បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ គប្បីតាំងនៅសិប ក្នុងកុសលធម៌ទាំងនោះ  
 ហើយធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីឲ្យអស់ទៅនៃអាសវៈ កៅទៀត ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ វេមនិទាននៅក្នុងលោក ។



(៧៥) ចន្ទារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សុត្តោ សិវិជ្ជ-  
 មាណី លោកស្មី ។ កាតមេ ចន្ទារោ ។ វេ  
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ អដ្ឋង្គំ  
 ចេតោសមថស្ស ឧ លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ  
 វេ ឧ បទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ  
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ឧ លាភី អដ្ឋង្គំ ចេតោ-  
 សមថស្ស វេ ឧ បទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ ទេវ  
 លាភី ហោតិ អដ្ឋង្គំ ចេតោសមថស្ស ឧ លាភី  
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ វេ ឧ បទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ  
 បុគ្គលោ លាភី ទេវ ហោតិ អដ្ឋង្គំ ចេតោសមថស្ស  
 លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ។ កត្រ ភិក្ខុវេ  
 យាយំ បុគ្គលោ លាភី អដ្ឋង្គំ ចេតោសមថស្ស  
 ឧ លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ វេ ឧ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលេ យាយំ បុគ្គលោ លាភី អធិប្បញ្ញាធម្ម-  
 វិបស្សនាយ សោ ទុបសន្តមិត្តា ឯវេស្ស វេ ធនិយោ  
 កថន្តិ ទោ អាវុសោ សង្ខារ ធម្មតា កថំ សង្ខារ  
 សមសិតត្តា កថំ សង្ខារ វិបស្សិតត្តាតិ(១) ។

១ ឧ. បស្សិតត្តាតិ ។

(៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រឺមើលបានទៅក្នុង  
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បានទូរចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសង្គម តែមិនបាន  
 ទូរអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុង  
 លោកនេះ បានទូរអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា តែមិនបានទូរចេតោសមថៈ  
 ខាងក្នុងសង្គម ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
 មិនបានទូរចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសង្គម ទាំងមិនបានទូរអធិប្បញ្ញាធម្ម-  
 វិបស្សនា ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក  
 បានទូរចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសង្គមផង បានទូរអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា  
 ផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា  
 បានទូរចេតោសមថៈ ខាងក្នុងសង្គម តែមិនបានទូរអធិប្បញ្ញាធម្ម-  
 វិបស្សនា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះគប្បីចូលទៅរកបុគ្គលដែលបាន  
 ទូរអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ សង្ខារ  
 ទាំងឡាយ គេត្រូវឃើញដូចម្តេច សង្ខារទាំងឡាយ គេត្រូវពិចារណា  
 យ៉ាងណា សង្ខារទាំងឡាយ គេត្រូវឃើញច្បាស់ដោយហេតុដូចម្តេច ។

តស្ស សោ យថាទិដ្ឋំ យថាវិទិតំ ព្យាករោតិ  
 ឯវំ ទោ អាវុសោ សង្ខារា ធម្មតា ឯវំ សង្ខារា  
 សមសិតតា ឯវំ សង្ខារា វិបស្សិតតាតិ សោ អបរោ  
 សមយេន លាភិ ចេវ ហោតិ អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ  
 យាយំ បុគ្គលោ លាភិ អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ  
 ន លាភិ អធិប្បញ្ញា ចេតោសមថស្ស តេន ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលេន យាយំ បុគ្គលោ លាភិ អធិប្បញ្ញា ចេតោសម-  
 ថស្ស សោ វិបស្សនិមិត្តា ឯវិបស្ស វិបស្សិយោ តត្រ ទោ  
 អាវុសោ ចិត្តំ សណ្ឋាបេតតំ កតំ ចិត្តំ សង្ខិយា-  
 នេតតំ<sup>(១)</sup> កតំ ចិត្តំ ឯកោទិកតតតំ កតំ ចិត្តំ  
 សមាទហាតត្ថំ ។ តស្ស សោ យថាទិដ្ឋំ យថាវិទិតំ  
 ព្យាករោតិ ឯវំ ទោ អាវុសោ ចិត្តំ សណ្ឋាបេតតំ  
 ឯវំ ចិត្តំ សង្ខិយានេតតំ ឯវំ ចិត្តំ ឯកោទិកតតតំ  
 ឯវំ ចិត្តំ សមាទហាតត្ថំ សោ អបរោ សមយេន  
 លាភិ ចេវ ហោតិ អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ

១. ឯ. សង្ខិយានេតតំ ទិស្សនិ ។

ភិក្ខុនោះក៏ដោះស្រាយ តាមវិធីលទ្ធផលរបស់ តាមវិធីលទ្ធផលរបស់ដឹងមក  
 ចំពោះភិក្ខុនោះថា ម្ចាស់អាវុសោ សង្ខារទាំងឡាយ គេត្រូវឃើញយ៉ាងនេះ  
 សង្ខារទាំងឡាយ គេត្រូវដឹងចំពោះយ៉ាងនេះ សង្ខារទាំងឡាយ គេត្រូវ  
 ឃើញច្បាស់យ៉ាងនេះ ឯភិក្ខុនោះ លុះសម័យទាំងក្រោយមក វាមិនបាន  
 ខ្ញុំវិចិត្រសម្រេច៖ ទាំងក្នុងសង្គ្រាមនឹង បាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំង ៤ ត្រូវនោះ បុគ្គលណាបាននូវ  
 អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា វែម័នបានខ្ញុំវិចិត្រសម្រេច៖ ទាំងក្នុងសង្គ្រាម ម្ចាស់  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះគប្បីចូលទៅកេបុគ្គលវិធីលទ្ធផលវិចិត្រសម្រេច៖  
 ទាំងក្នុងសង្គ្រាម ហើយស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ចិត្តគេត្រូវដក្ខល់  
 ដូចម្តេច ចិត្តគេត្រូវពិតដូចម្តេច ចិត្តគេត្រូវធ្វើឲ្យមានការម្នាក់ៗសំដកដូច  
 ម្តេច ចិត្តគេត្រូវកាំងឲ្យនឹងដឹងដូចម្តេច ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ដោះស្រាយតាមវិធីល  
 ទ្ធផលរបស់ តាមវិធីលទ្ធផលរបស់ដឹងមក ចំពោះភិក្ខុនោះថា ម្ចាស់អាវុសោ  
 ចិត្តគេត្រូវដក្ខល់យ៉ាងនេះ ចិត្តគេត្រូវពិតយ៉ាងនេះ ចិត្តគេត្រូវធ្វើឲ្យ  
 មានការម្នាក់ៗសំដកយ៉ាងនេះ ចិត្តគេត្រូវកាំងឲ្យនឹងដឹងយ៉ាងនេះ ឯភិក្ខុ  
 នោះ លុះសម័យទាំងក្រោយមក វាមិនបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង

លាភី ច អដ្ឋង្គំ ចេតោសមថស្ស ។ តត្រ ភិក្ខុវេ  
 យាយំ បុគ្គលោ ទេវ លាភី(\*) អដ្ឋង្គំ ចេតោសមថស្ស  
 ឧ លាភី អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ តេឧ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលេឧ យាយំ បុគ្គលោ លាភី ទេវ អដ្ឋង្គំ  
 ចេតោសមថស្ស លាភី ច អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ  
 សោ ឧបសង្កមិត្តា ឯវមស្ស វចនំយោ កតំទុក្ខា  
 អាវុសោ ចិត្តំ សណ្ឋាបេតត្ថំ កតំ ចិត្តំ សង្ខយានេតត្ថំ  
 កតំ ចិត្តំ ឯកោទិកតត្ថំ កតំ ចិត្តំ សមាទហាតត្ថំ  
 កតំ សង្ខារ ទដ្ឋត្វា កតំ សង្ខារ សមសំតត្វា  
 កតំ សង្ខារ វិបស្សិតត្វាតិ ។ តស្ស សោ យថាទិដ្ឋិ  
 យថាវិទិតំ ព្យាករោតិ ឯវំ ទោ អាវុសោ ចិត្តំ  
 សណ្ឋាបេតត្ថំ ឯវំ ចិត្តំ សង្ខយានេតត្ថំ ឯវំ ចិត្តំ  
 ឯកោទិកតត្ថំ ឯវំ ចិត្តំ សមាទហាតត្ថំ ឯវំ សង្ខារ  
 ទដ្ឋត្វា ឯវំ សង្ខារ សមសំតត្វា ឯវំ សង្ខារ  
 វិបស្សិតត្វាតិ សោ អបរេធន សមយេធន  
 លាភី ទេវ ហោតិ អដ្ឋង្គំ ចេតោសមថស្ស

ឧ. ទ. ទេវ លាភី ។

បាននូវចេតោសមថៈ ទាន់ក្នុងសន្តានផង ។ ហាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា  
 បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា មិនបាននូវចេតោសមថៈ ទាន់ក្នុង  
 សន្តានផង ទាំងមិនបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាផង ហាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ គប្បីចូលទៅរកបុគ្គលដែលបាននូវចេតោសមថៈ  
 ទាន់ក្នុងសន្តាន ទាំងបាននូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនា ហើយសួរយ៉ាង  
 នេះថា ហាលអាវុសោ ចិត្តត្រូវដម្កល់ដូចម្តេច ចិត្តត្រូវភាគដូច  
 ម្តេច ចិត្តត្រូវធ្វើឲ្យមានការម្នាក់ៗសំងកដូចម្តេច ចិត្តត្រូវកាំងឲ្យ  
 ទឹងទីកដូចម្តេច សង្ខារទាំងឡាយ ត្រូវឃើញដូចម្តេច សង្ខារទាំង  
 ឡាយ ត្រូវវិចារណាដូចម្តេច សង្ខារទាំងឡាយ ត្រូវឃើញ  
 ច្បាស់ដូចម្តេច ។ ភិក្ខុនោះក៏ដោះស្រាយ ភាមរដែលខ្លួនព្រាបយល់  
 ភាមរដែលខ្លួនព្រាបយល់ដឹងមក ចំពោះភិក្ខុនោះថា ហាលអាវុសោ ចិត្តត្រូវ  
 ដម្កល់យ៉ាងនេះ ចិត្តត្រូវភាគយ៉ាងនេះ ចិត្តត្រូវធ្វើឲ្យមានការម្នាក់  
 ៗសំងកយ៉ាងនេះ ចិត្តត្រូវកាំងឲ្យទឹងទីកយ៉ាងនេះ សង្ខារទាំងឡាយ  
 ត្រូវឃើញយ៉ាងនេះ សង្ខារទាំងឡាយ ត្រូវវិចារណាយ៉ាងនេះ  
 សង្ខារទាំងឡាយ ត្រូវឃើញច្បាស់យ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះ លុះ  
 សម័យទាន់ក្រោយមក វាមិនបាននូវចេតោសមថៈ ទាន់ក្នុងសន្តានផង

លាភី ធ អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ។ ឧត្រ ភិក្ខុវេ  
 ហ្វាយ បុគ្គលា លាភី ទេវ អដ្ឋង្គំ ទេតោសមថស្ស  
 លាភី ធ អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ ទេន ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលេន ភេសុយេវ កុសលេសុ ធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ  
 ទុត្តរំ អាសវំ ឧយាយ យោតោ កុសលីយោ ។  
 ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជមាតា លោកស្មី ។

(៧៦) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាតា  
 លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ទេវ អត្តហិតាយ  
 បដិបន្នោ ទោ បរហិតាយ បរហិតាយ បដិបន្នោ  
 ទោ អត្តហិតាយ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ទោ បរហិ-  
 តាយ អត្តហិតាយ ច បដិបន្នោ បរហិតាយ ច ។  
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ធនលាតំ ទុកតោ បទិត្តំ មន្ម  
 ភូតកតំ ទេវ តាមេ កដ្ឋង្គំ ទេវតិ ន អារញ្ញ កដ្ឋង្គំ ទេវតិ

បាទនូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាជនី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាបុគ្គល  
 ទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា បាទនូវទេវភោសមថៈ ទាន់ក្នុងសត្តានជនី  
 បាទនូវអធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាជនី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនោះ  
 គប្បីកាំងនៅ ក្នុងធម៌ជាកុសលទាំងនោះ ហើយធ្វើសេចក្តីព្យាយាម  
 ដើម្បីឲ្យអស់តាសវៈ កទៅទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 ទាំង ៤ ពួកនេះ វែមនិមាននៅក្នុងលោក ។

(៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល៤ពួកនេះ វែមនិមាននៅក្នុងលោក។  
 បុគ្គល៤ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន  
 ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ១ បុគ្គលប្រតិបត្តិ  
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គល  
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង ១ ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រៀបដូចអង្កត់ទសដុតខ្មោច ដែលភ្លើងនេះម្ចាស់ទាំង  
 សន្ធិវាង មានលាមកប្រលាក់គ្រងកណ្តាល វែមនិមិនសម្រេចជាទសក្នុង  
 ស្រុកបាទ ទាំងមិនសម្រេចជាទសក្នុងព្រៃបាទ មានទបមាយ៉ាងណាមិញ

តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ យ្វាយ  
 បុគ្គលោ លេវ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ លោ បរ-  
 ហិតាយ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយ បុគ្គលោ បរ-  
 ហិតាយ បដិបន្នោ លោ អត្តហិតាយ អយំ ឥទេសំ  
 ទ្ធិន្នំ បុគ្គលានំ អភិក្កន្តនរោ ច បណីតនរោ ច ។  
 តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ  
 បដិបន្នោ លោ បរហិតាយ អយំ ឥទេសំ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលានំ អភិក្កន្តនរោ ច បណីតនរោ ច ។ តត្រ  
 ភិក្ខុវេ យ្វាយ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ ច បដិបន្នោ  
 បរហិតាយ ច អយំ ឥទេសំ ចត្ថន្នំ បុគ្គលានំ អត្តោ  
 ច សេដ្ឋោ ច ចារោក្ខោ ច ទុក្ខោ ច បរោ ច  
 សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ គវំ ទិវំ ទិវន្នា ធនិ ធនិន្នា  
 ធវជិតំ ធវជិតន្នា សប្បិ សប្បិន្នា សប្បិ-  
 មណ្ឌា សប្បិមណ្ឌា(១) តត្ថ អត្តមក្ខាយតិ

១ វ. ម. អយំ បាហេ ទន្ធិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជាអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍  
 ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ គវាគរពោលថា បុគ្គល  
 នេះមានទមរមយ្យយ៉ាងនោះវេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្ណា  
 បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ  
 តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ចណ្ណាបុគ្គលទាំងពីរនេះ បុគ្គលនេះ  
 ចាត់ថា ល្អជាង ប្រសើរជាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្ណាបុគ្គល  
 ទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន  
 តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ចណ្ណាបុគ្គលទាំងបីនេះ បុគ្គល  
 នេះចាត់ថា ល្អជាង ប្រសើរជាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្ណាបុគ្គល  
 ទាំង ៤ ពួកនោះ បុគ្គលណា ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង ចណ្ណាបុគ្គលទាំង ៤ នេះ បុគ្គលនេះចាត់ថា ជាអ្នក  
 លើសលុប ជាចំបង ជាប្រធាន ទុក្ខម ប្រសើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ប្រៀបដូចទឹកដោះស្រស់ ចេញមកអំពីមេតោ ទឹកដោះជូរក្លាយមកអំពី  
 ទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់ក្លាយមកអំពីទឹកដោះជូរ ទឹកដោះថ្នាំ ក្លាយ  
 មកអំពីទឹកដោះខាប់ ដុំខែទឹកដោះថ្នាំ ក្លាយមកអំពីទឹកដោះថ្នាំ ចណ្ណាទឹក  
 ដោះទាំងនោះ ដុំខែទឹកដោះថ្នាំ ប្រាកដថា ប្រសើរជាង យ៉ាងណាមិញ

ឯវិទ្យា ទោ ភិក្ខុវេ យាយិ អន្តហិកាយ ច  
 បដិបន្នោ បាហិកាយ ច អយំ វេយសំ ចតុន្ត  
 បុគ្គលានំ អន្តោ ច សេដ្ឋោ ច នាមោក្ខោ  
 ច ទុក្ខមោ ច បរិវេ ច ។ វេយ ទោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាថា លោកស្មិនំ ។

(៧៧) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជមាថា លោកស្មិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។  
 អន្តហិកាយ បដិបន្នោ នោ បាហិកាយ បាហិកាយ  
 បដិបន្នោ នោ អន្តហិកាយ នេវ អន្តហិកាយ  
 បដិបន្នោ នោ បាហិកាយ អន្តហិកាយ ច បដិបន្នោ  
 បាហិកាយ ច ។ កតញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 អន្តហិកាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ បាហិកាយ ។  
 វេយ ភិក្ខុវេ ឯកន្តោ បុគ្គលោ អន្តោ  
 រាគវិទយាយ បដិបន្នោ ហោតិ នោ បរិ រាគវិទយាយ  
 សមាធមេតិ អន្តោ នោសវិទយាយ បដិបន្នោ  
 ហោតិ នោ បរិ នោសវិទយាយ សមាធមេតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង  
 ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង បណ្តាបុគ្គលទាំង ៤ នេះ បុគ្គលនេះ  
 ចាត់ថាជាអ្នកលើសលុប ជាចំបង ជាប្រធាន ទុក្ខម ប្រសើរ យ៉ាង  
 នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ វេយមាន  
 នៅក្នុងលោក ។

(៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេយមាននៅ  
 ក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ  
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គល  
 អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍  
 ខ្លួន ១ បុគ្គលមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលប្រតិបត្តិ  
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិ  
 ដើម្បីកំចាត់បង្កកគ្រោះចំពោះខ្លួន តែមិនបបួលបុគ្គលដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ)  
 ដើម្បីកំចាត់បង្កកគ្រោះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បង្កកគ្រោះ ចំពោះ  
 ខ្លួន តែមិនបបួលបុគ្គលដទៃ (ឲ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បង្កកគ្រោះ

អត្តនា មោហវិទយាយ បដិបន្នោ ហោតិ តោ បរិ  
 មោហវិទយាយ សមាធិបេតិ ។ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ តោ  
 បរិហិតាយ ។ កថេត្វា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បរិហិតាយ  
 បដិបន្នោ ហោតិ តោ អត្តហិតាយ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ  
 ឯកន្នោ បុគ្គលោ អត្តនា ន ភកវិទយាយ បដិបន្នោ  
 ហោតិ បរិ ភកវិទយាយ សមាធិបេតិ អត្តនា ន  
 តោសវិទយាយ បដិបន្នោ ហោតិ បរិ តោសវិទ-  
 យាយ សមាធិបេតិ អត្តនា ន មោហវិទយាយ  
 បដិបន្នោ ហោតិ បរិ មោហវិទយាយ សមាធិបេតិ ។  
 ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បរិហិតាយ បដិបន្នោ  
 ហោតិ តោ អត្តហិតាយ ។ កថេត្វា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 វេ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ តោ បរិហិតាយ ។  
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកន្នោ បុគ្គលោ អត្តនា ន ភកវិទ-  
 យាយ បដិបន្នោ ហោតិ តោ បរិ ភកវិទយាយ សមា-  
 ធិបេតិ អត្តនា ន តោសវិទយាយ បដិបន្នោ ហោតិ

ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បដិមោហៈចំពោះខ្លួន មិនបបួលបុគ្គលដទៃ  
 (ឱ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បដិមោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នក  
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ  
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍  
 អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់ភកៈចំពោះ  
 ខ្លួន តែបបួលបុគ្គលដទៃ (ឱ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បដិភកៈ មិនប្រតិបត្តិ  
 ដើម្បីកំចាត់តោសៈចំពោះខ្លួន តែបបួលបុគ្គលដទៃ (ឱ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំ-  
 ចាត់បដិតោសៈ មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បដិមោហៈ ចំពោះខ្លួន តែបបួល  
 បុគ្គលដទៃ (ឱ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បដិមោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍  
 ខ្លួនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី  
 កំចាត់បដិភកៈចំពោះខ្លួន ទាំងមិនបបួលបុគ្គលដទៃ (ឱ្យប្រតិបត្តិ)  
 ដើម្បីកំចាត់បដិភកៈ មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បដិតោសៈចំពោះខ្លួន

ទុតិយបណ្ណាល័យ អនុវិញ្ញា

លោ បរំ គោសវិទយាយ សមាធិបេតិ អត្តតា  
 ធិ មោហវិទយាយ បដិបន្នោ ហោតិ លោ បរំ  
 មោហវិទយាយ សមាធិបេតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ នេវ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ លោ  
 បរហិតាយ ។ កតញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ  
 ច បដិបន្នោ ហោតិ បរហិតាយ ច ។ ឥធិ  
 ភិក្ខុវេ ឯកន្នោ បុគ្គលោ អត្តតា ច រាគវិទ-  
 យាយ បដិបន្នោ ហោតិ បរញ្ច រាគវិទយាយ  
 សមាធិបេតិ អត្តតា ច គោសវិទយាយ បដិបន្នោ  
 ហោតិ បរញ្ច គោសវិទយាយ សមាធិបេតិ អត្តតា  
 ច មោហវិទយាយ បដិបន្នោ ហោតិ បរញ្ច  
 មោហវិទយាយ សមាធិបេតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ អត្តហិតាយ ច បដិបន្នោ ហោតិ  
 បរហិតាយ ច ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ  
 បុគ្គលោ សន្តោ សិវិជ្ជមាតា លោកស្មិនំ ។

ទុតិយបណ្ណាល័យ អនុវិញ្ញា

ទាំងមិនបបួលបុគ្គលដទៃ (ឱ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បដិវោសៈ ជាអ្នក  
 មិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បដិវោសៈចំពោះខ្លួន ទាំងមិនបបួលបុគ្គល  
 ដទៃ (ឱ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បដិវោសៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលជាអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល  
 ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង  
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងរលាកនេះ ជាអ្នក  
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បដិវោសៈចំពោះខ្លួនផង បបួលអ្នកដទៃ (ឱ្យប្រតិបត្តិ)  
 ដើម្បីកំចាត់បដិវោសៈផង ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីកំចាត់បដិវោសៈចំពោះខ្លួន  
 ផង បបួលអ្នកដទៃ (ឱ្យប្រតិបត្តិ) ដើម្បីកំចាត់បដិវោសៈផង ជាអ្នកប្រតិ-  
 បត្តិ ដើម្បីកំចាត់បដិវោសៈចំពោះខ្លួនផង បបួលបុគ្គលដទៃ (ឱ្យប្រតិបត្តិ)  
 ដើម្បីកំចាត់បដិវោសៈផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកប្រតិបត្តិ  
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង យ៉ាងនេះឯង ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងរលាក ។



(៧៨) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សេន្ទោ  
 សំវិជ្ជាមាណា លោកស្មី ។ កតថេ ចត្តារោ ។  
 អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ទោ បរហិតាយ បរហិតាយ  
 បដិបន្នោ ទោ អត្តហិតាយ ទេវ អត្តហិតាយ  
 បដិបន្នោ ទោ បរហិតាយ អត្តហិតាយ ច បដិបន្នោ  
 បរហិតាយ ច ។ កថត្ថា ភិក្ខុវេ បុគ្គលា  
 អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ ទោ បរហិតាយ ។  
 ៧៩ ភិក្ខុវេ ឯកទោ បុគ្គលា ចិប្បនិសង្កំ ច  
 ហោតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ សុតានព្វា ធម្មានំ  
 ធារកជាតិកោ ហោតិ ធនានព្វា ធម្មានំ អនុបបរិត្តិ  
 ហោតិ អត្តមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ  
 ហោតិ ទោ ច កល្យាណវិទោ ហោតិ  
 កល្យាណវិជ្ជាសោ ទោវិយា វិទាយ សមន្នាគតោ  
 វិស្សជ្ជាយ អនេលកធូយ អត្តស្ស វិញ្ញាបនិយា  
 ទោ ច សទ្ធស្សតោ ហោតិ សមាធមតោ  
 សមុត្តរកោ សម្បហំសតោ សព្វហ្មចារិំ ។

(៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុង  
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួកនេះដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍ខ្លួន កែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គលអ្នក  
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ កែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ១  
 បុគ្គលមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍  
 អ្នកដទៃ ១ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍  
 អ្នកដទៃផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍ខ្លួន កែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាចដឹងឆាប់ក្នុង  
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាអ្នកចង់ចាំខ្លួនធម៌ ដែលខ្លួនបានស្តាប់មកផង ជា  
 អ្នកគ្រិះរិះខ្លៅសេចក្តីនៃធម៌ ដែលខ្លួនចង់ចាំមកផង ជាអ្នកដឹងខ្លៅអង្គកថា  
 ដឹងខ្លៅបាលី ហើយប្រតិបត្តិ ខ្លៅធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង កែជាអ្នកមាន  
 ពាក្យមិនពិរោះ មិនបញ្ចេញខ្លៅពាក្យដែលពិរោះ មិនប្រកថាដោយពាក្យ  
 អ្នកគ្រង មិនពន្យល់ មិនបច្ចួល មិនធ្វើឱ្យក្លាហាន មិនធ្វើឱ្យរីករាយ  
 ដល់សព្វគ្រប់ច្រើនបុគ្គលទាំងឡាយ ដោយពាក្យដែលប្រាសចាកសេចក្តី  
 រន្ធីស ជាពាក្យផកហេស ជាពាក្យពន្យល់ខ្លៅសេចក្តី ។

ទុតិយបណ្ណសារា អនុវិញ្ញ

ឃីវំ ចោ កិក្ខុវេ បុត្តលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ  
 ហោតិ ចោ បរហិតាយ ។ កថង្ខុ កិក្ខុវេ បុត្តលោ  
 បរហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ ចោ អត្តហិតាយ ។  
 វេទ កិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុត្តលោ ន ហោវ ចោ  
 តិប្បនិសង្កំ ហោតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ឆោ ច  
 សុតានំ ធម្មានំ ឆារកោជាតិកោ ហោតិ ឆោ ច  
 ធនានំ ធម្មានំ អត្តបថវិក្ខុវេ ហោតិ ឆោ ច អត្ត-  
 មញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បនិបន្នោ ហោតិ  
 កល្យាណភិវោ ច ហោតិ កល្យាណភិក្កុវណោ  
 ចោវណោ ភិវាយ សមន្តាគតោ វិស្សន្ទាយ អនេល-  
 កន្ទាយ អត្តស្មុ វិញ្ញាបនិយា សន្តស្មុកោ ច ហោតិ  
 សមាធមកោ សមុត្តេជិកោ សម្មហំសកោ សព្វហ្ម-  
 ចារីនំ ។ ឃីវំ ចោ កិក្ខុវេ បុត្តលោ បរហិតាយ  
 បដិបន្នោ ហោតិ ឆោ អត្តហិតាយ ។ កថង្ខុ កិក្ខុវេ  
 បុត្តលោ ឆោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ ឆោ  
 បរហិតាយ ។ វេទ កិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុត្តលោ

ទុតិយបណ្ណសារា អនុវិញ្ញ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ  
 ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល  
 អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍  
 ខ្លួន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលភ្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
 ជាអ្នកមិនអាចដឹងជាប់ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយផង ជាអ្នកមិនចង់ចាំទ្រ  
 ធម៌ដែលខ្លួនបានស្តាប់មកផង ជាអ្នកមិនគ្រោះរមេចក្តីនៃធម៌ដែលខ្លួនចង  
 ចាំមកផង ជាអ្នកមិនដឹងទ្រាំអង្គកថា មិនដឹងទ្រាំបាលី ហើយប្រតិបត្តិ  
 ទ្រាំធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង តែជាអ្នកមានភាគ្យភិវារ បញ្ចេញទ្រាំភាគ្យ  
 ភិវារ ប្រកបដោយភាគ្យអ្នកគ្រង ជាអ្នកនរេលំ បច្ចុល ធ្វើឱ្យគ្រាហានធ្វើ  
 ឱ្យរីករាយ ដល់សព្វហ្មចារីបុគ្គលទាំងឡាយ ដោយភាគ្យដែលប្រាស  
 ចាកសេចក្តីរន្ស៊ីស ជាភាគ្យផតោភាស ជាភាគ្យពន្យល់ទ្រាំសេចក្តី ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិន  
 ប្រតិបត្តិដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល  
 អ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍  
 អ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលភ្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

ឧហោវេ ទោ ចិប្បនិសង្កិ ហោតិ តុសលេសុ  
 ឧម្មេសុ យោ ច សុតានំ ឧទ្ធានំ ឆារតា-  
 ជាតិកោ ហោតិ យោ ច ឧតានំ ឧទ្ធានំ  
 អន្តុបបរិត្តិ ហោតិ យោ ច អន្តុមញ្ញាយ ឧម្មេមញ្ញាយ  
 ឧម្មាទុឧម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ យោ ច តិស្សាលាភិយោ  
 ហោតិ តិស្សាលាភិវុទ្ធសោ យោវិយោ ភំទាយ សមម្ពា-  
 កតោ វិស្សម្ពាយ អនេលតទ្បាយ អន្តុស្ស វិញ្ញាបនិយោ  
 យោ ច អន្តុស្សតោ ហោតិ សមាទមតោ  
 សមុត្តេជតោ សម្បវាសតោ សព្វេហ្មចារីនំ ។  
 វិ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ យេវ អន្តុហិតាយ  
 បដិបន្នោ ហោតិ យោ បរហិតាយ ។ តតវត្ថុ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អន្តុហិតាយ ច បដិបន្នោ ហោតិ  
 បរហិតាយ ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ វិកតោ បុគ្គលោ  
 ចិប្បនិសង្កិ ច ហោតិ តុសលេសុ ឧម្មេសុ  
 សុតានព្វ ឧទ្ធានំ ឆារតាជាតិកោ ហោតិ  
 ឧតានព្វ ឧទ្ធានំ អន្តុបបរិត្តិ ហោតិ អន្តុ-  
 មញ្ញាយ ឧម្មេមញ្ញាយ ឧម្មាទុឧម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ

ជាអ្នកមិនអាចដឹងតាប់ ក្នុងកុសលធម៌ផង យោអ្នកមិនអាចចងចាំឲ្យដំបូង  
 ដែលខ្លួនបានស្តាប់មកផង ជាអ្នកមិនគ្រិះរិះខ្សែសចក្តីនៃធម៌ ដែល  
 ខ្លួនចងចាំមកផង ជាអ្នកមិនដឹងឲ្យអង្កកថា មិនដឹងឲ្យបាលី  
 ហើយមិនប្រតិបត្តិឲ្យដឹងសមគ្រូដល់ធម៌ផង ពុំដឹងជាអ្នកមិនមានពាក្យ  
 ពិរោះ មិនបញ្ចេញឲ្យវាក្យពិរោះ មិនប្រកបដោយពាក្យរបស់អ្នកក្រុង  
 មិនពន្យល់ មិនបបួល មិនធ្វើឲ្យភ្លាហាន មិនធ្វើឲ្យកែរាយ ដល់  
 សព្វហ្មចារីបុគ្គលពុំដឹងឡាយ ដោយពាក្យប្រាសចាកសេចក្តីឆ្លៀស  
 ជាពាក្យឥតទោស ជាពាក្យពន្យល់ឲ្យសេចក្តី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុំដឹងឡាយ  
 បុគ្គលអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ពុំដឹងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុំដឹងឡាយ ចុះបុគ្គលអ្នក  
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង តើដូច  
 ម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុំដឹងឡាយ បុគ្គលភ្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកអាច  
 ដឹងតាប់ក្នុងកុសលធម៌ផង ជាអ្នកចងចាំឲ្យដំបូង ដែលខ្លួនបានស្តាប់មក  
 ផង ជាអ្នកគ្រិះរិះខ្សែសចក្តីនៃធម៌ ដែលខ្លួនចងចាំមកផង ជាអ្នកដឹង  
 ឲ្យអង្កកថា ដឹងឲ្យបាលី ហើយប្រតិបត្តិឲ្យដឹង សមគ្រូដល់ធម៌ផង

កាល្យាណវាចោ ហោតិ កល្យាណវាគ្គរណោ  
 ចោវិយា វាចាយ សមន្តានតោ វិស្សជ្ជាយ  
 អនេលកឡាយ អនុស្ស វិញ្ញាបដិយោ សន្ត-  
 ស្សតោ ច ហោតិ សមាធិបតោ សមុត្តដតោ  
 សម្បវាសតោ សត្រហ្មតវិនំ ។ ឃី ទោ កិក្ខុវេ  
 បុត្តលោ អន្តហិតាយ ច បដិបន្នោ ហោតិ បរហិ-  
 តាយ ច ។ ឥមេ ទោ កិក្ខុវេ ចត្តារោ បុត្តលា  
 សន្តោ សិវិជ្ជមានា លោកស្មិនំ ។

[៧៧] ចត្តារោមេ កិក្ខុវេ បុត្តលា សន្តោ  
 សិវិជ្ជមានា លោកស្មិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។  
 អន្តហិតាយ បដិបន្នោ នោ បរហិតាយ បរហិតាយ  
 បដិបន្នោ នោ អន្តហិតាយ នេវ អន្តហិតាយ  
 បដិបន្នោ នោ បរហិតាយ អន្តហិតាយ ច បដិបន្នោ  
 បរហិតាយ ច ។ ឥមេ ទោ កិក្ខុវេ ចត្តារោ បុត្តលា  
 សន្តោ សិវិជ្ជមានា លោកស្មិនំ ។

ជាអ្នកមានពាក្យពីរោះ បន្ទោញខ្ញុំពាក្យពីរោះ ប្រកបដោយពាក្យរបស់  
 អ្នកគ្រង ជាអ្នកពន្យល់ ចប្បល ធ្វើឲ្យក្លាហាន ធ្វើឲ្យរីករាយដល់សត្រហ្ម-  
 ចារីបុគ្គលទាំងឡាយ ដោយពាក្យប្រាសចាកសេចក្តីរន្សើស ជាពាក្យផក  
 ចោស ជាពាក្យពន្យល់ខ្ញុំសេចក្តី រម្ងល់ភ័ក្ត្រទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ  
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង យ៉ាងនេះឯង ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ វេមនីមាននៅក្នុងលោក ។

[៧៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេមនីមាននៅក្នុង  
 លោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក ភើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គល  
 អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍ខ្លួន ១ បុគ្គលអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន  
 ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ១ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ  
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង ១ ។ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ វេមនីមាននៅក្នុងលោក ។

[១១១] ចក្កវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ បុគ្គល សន្តោ សុវិជ្ជា-  
 មាតា លោកស្មី ។ ករុណេ ចក្កវគ្គ ។ អន្តរាគមន៍  
 បដិបន្ទោ គោ បរាហិតាយ បរាហិតាយ បដិបន្ទោ គោ  
 អន្តរាគមន៍ លេវ អន្តរាគមន៍ បដិបន្ទោ គោ បរាហិតាយ  
 អន្តរាគមន៍ ច បដិបន្ទោ បរាហិតាយ ច ។ កេដក្ខ  
 ភិក្ខុវគ្គ បុគ្គល អន្តរាគមន៍ បដិបន្ទោ ហោតិ គោ  
 បរាហិតាយ ។ កេដក្ខ ភិក្ខុវគ្គ ឯកន្តោ បុគ្គល អន្តរា  
 គមន៍ ចាណតិចាតា បដិវិគោ ហោតិ គោ បរា ចាណតិ-  
 ចាតា វេមណិយា សមាធិបេតិ អន្តរា អនិច្ចាតា  
 បដិវិគោ ហោតិ គោ បរា អនិច្ចាតា វេមណិយា  
 សមាធិបេតិ អន្តរា កាមេសុ មិច្ឆាចារក បដិវិគោ  
 ហោតិ គោ បរា កាមេសុ មិច្ឆាចារក វេមណិយា  
 សមាធិបេតិ អន្តរា ចុសាភិណា បដិវិគោ ហោតិ គោ  
 បរា ចុសាភិណា វេមណិយា សមាធិបេតិ អន្តរា  
 សុរាមេយមជ្ជិយ្យមាធិដ្ឋានា បដិវិគោ ហោតិ គោ បរា  
 សុរាមេយមជ្ជិយ្យមាធិដ្ឋានា វេមណិយា សមាធិបេតិ ។

[១១១] ម្ចាស់ភិក្ខុវគ្គ បុគ្គល ចក្កវគ្គ ។ មេដិមាទេវកុដ  
 លោក ។ បុគ្គល ចក្កវគ្គ ភិក្ខុវគ្គ ។ គិបុគ្គល អន្តរាគមន៍ ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ។ បុគ្គល អន្តរា  
 គមន៍ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ។  
 បុគ្គល អន្តរាគមន៍ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រ-  
 យោជន៍អ្នកដទៃ ។ បុគ្គល អន្តរាគមន៍ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ដើម្បី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវគ្គ ចុះបុគ្គល អន្តរាគមន៍  
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ  
 ភិក្ខុវគ្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវគ្គ បុគ្គល ចក្កវគ្គ ។ កុដិលោកនេះ ជា  
 អ្នកវៀរចាកបាណតិចាតាចំពោះខ្លួន តែមិនបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាក  
 បាណតិចាតា ជាអ្នកវៀរចាកអទិច្ឆាចារកចំពោះខ្លួន តែមិនបបួលអ្នក  
 ដទៃ ឲ្យវៀរចាកអទិច្ឆាចារក ជាអ្នកវៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារកចំពោះខ្លួន  
 តែមិនបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារក ជាអ្នកវៀរចាកមុសា-  
 ភិក្ខុវគ្គចំពោះខ្លួន តែមិនបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាកមុសាភិក្ខុវគ្គ ជាអ្នកវៀរ  
 ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកខ្យល់ស្រវឹង គឺស្តុក  
 ទីដីមេរ័យចំពោះខ្លួន តែមិនបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាកហេតុជាទីតាំង  
 នៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកខ្យល់ស្រវឹង គឺស្តុកទីដីមេរ័យ ។

ឃុំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ  
 ហោតិ ទោ បរហិតាយ ។ កថេត្ត ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 បរហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ ទោ អត្តហិតាយ ។  
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វោ បុគ្គលោ អត្តនា ចាណាតិចាតា  
 អប្បនិរិភោ ហោតិ បរំ ចាណាតិចាតា វេមណិយា  
 សមាទមេតិ ។ បេ ។ អត្តនា សុរាមេយមជ្ឈិប្បមា-  
 នដ្ឋានា អប្បនិរិភោ ហោតិ បរំ សុរាមេយមជ្ឈិប្បមា-  
 នដ្ឋានា វេមណិយា សមាទមេតិ ។ ឃុំ ទោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ បរហិតាយ បដិបន្នោ ហោតិ ទោ អត្តហិ-  
 តាយ ។ កថេត្ត ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ទេវ អត្តហិតាយ  
 បដិបន្នោ ហោតិ ទោ បរហិតាយ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ  
 ឯកាទ្វោ បុគ្គលោ អត្តនា ចាណាតិចាតា អប្បនិរិភោ  
 ហោតិ ទោ បរំ ចាណាតិចាតា វេមណិយា សមា-  
 ទមេតិ ។ បេ ។ អត្តនា សុរាមេយមជ្ឈិប្បមា នដ្ឋានា  
 អប្បនិរិភោ ហោតិ ទោ បរំ សុរាមេយ-  
 មជ្ឈិប្បមា នដ្ឋានា វេមណិយា សមាទមេតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែមិនប្រតិបត្តិ  
 ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល  
 ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍  
 ខ្លួន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
 ជាអ្នកមិនវៀរចាកបាណាតិបាតចំពោះខ្លួន តែបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាក  
 បាណាតិបាត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនវៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ  
 គឺការផឹកទូរ័ទិកស្រវឹង គឺសុរាទិនិមេយ ចំពោះខ្លួន តែបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យ  
 វៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកទូរ័ទិកស្រវឹង គឺសុរាទិនិ-  
 មេយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ  
 តែមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ចុះបុគ្គលអ្នកមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងមិនប្រតិបត្តិ ដើម្បី  
 ប្រយោជន៍អ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួក  
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនវៀរចាកបាណាតិបាតចំពោះខ្លួន ទាំង  
 មិនបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាកបាណាតិបាត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិន  
 វៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកទូរ័ទិកស្រវឹង គឺសុរា-  
 ទិនិមេយ ចំពោះខ្លួន ទាំងមិនបបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាកហេតុជា  
 ទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកទូរ័ទិកស្រវឹង គឺសុរាទិនិមេយ ។

ឃុំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឃេវ បុគ្គលិកាយ  
 បដិបន្ទោ ហោតិ នោ បរហិតាយ ។ តទន្ទ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អន្តហិតាយ ច បដិបន្ទោ  
 ហោតិ បរហិតាយ ច ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯតត្ថោ បុគ្គលោ  
 អន្តតា ច ចាណាភិចាតា បដិវិរោ ហោតិ បរត្ថ  
 ចាណាភិចាតា វេមណិយា សមាទមេតិ អន្តតា ច  
 អនិច្ឆានា បដិវិរោ ហោតិ បរត្ថ អនិច្ឆានា  
 វេមណិយា សមាទមេតិ អន្តតា ច តាមេសុ មិច្ឆា-  
 ចារា បដិវិរោ ហោតិ បរត្ថ តាមេសុ មិច្ឆាចារា  
 វេមណិយា សមាទមេតិ អន្តតា ច មុសាវាណា បដិ-  
 វិរោ ហោតិ បរត្ថ មុសាវាណា វេមណិយា សមា-  
 ទមេតិ អន្តតា ច សុរាមេយមន្ទិប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរោ  
 ហោតិ បរត្ថ សុរាមេយមន្ទិប្បមាទដ្ឋានា វេម-  
 ណិយា សមាទមេតិ ។ ឃុំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 អន្តហិតាយ ច បដិបន្ទោ ហោតិ បរហិតាយ ច ។  
 ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលោ សន្តោ សិវិដ្ឋ-  
 មាណា លោកស្មិនំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ចាំបំបិទ  
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ចុះបុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នក  
 ដទៃផង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
 ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាតចំពោះខ្លួនផង បបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាក  
 បាណាតិបាតផង វៀរចាកអទិដ្ឋានាចំពោះខ្លួនផង បបួលអ្នកដទៃ  
 ឲ្យវៀរចាកអទិដ្ឋានាផង វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារា ចំពោះខ្លួនផង បបួល  
 បុគ្គលដទៃ ឲ្យវៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារាផង វៀរចាកមុសាវាណាចំពោះ  
 ខ្លួនផង បបួលបុគ្គលដទៃ ឲ្យវៀរចាកមុសាវាណាផង វៀរចាកហេតុជាទី  
 តាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុកនឹងមេរ័យ ចំពោះខ្លួន  
 ផង បបួលអ្នកដទៃ ឲ្យវៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹក  
 នូវទឹកស្រវឹងគឺសុកនឹងមេរ័យផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ  
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនផង ដើម្បីប្រយោជន៍អ្នកដទៃផង យ៉ាងនេះឯង ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ វេទន៍មាននៅក្នុងលោក ។

(១០១) អដ្ឋង្គ ចោតលិយា បរិក្ខាដកោ យេន

ភគវា តេជុបសុត្តិមិ ទុបសុត្តិមិត្តា ភគវតា សុត្តិ

សម្មាទិ សម្មាទដ្ឋយំ កាមំ សាវណិយំ វិទិសាបត្តា

ឯកមច្ឆំ ធិសីទិ ។ ឯកមច្ឆំ ធិសីទ្ធិ ចោ ចោតលិយំ

បរិក្ខាដកំ ភគវា ឯតទរោច ចត្តារោមេ ចោតលិយ

បុគ្គលា សន្តោ សវិជ្ជាហនា លោកាស្មី ។ កតមេ

ចត្តារោ ។ ឥច ចោតលិយ ឯកាច្ឆោ បុគ្គលា

អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ឆំ

កាលេន ខោ ច ចោ វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា

ហោតិ ភូតំ ឥច្ឆំ កាលេន ឥច បទ ចោតលិយ

ឯកាច្ឆោ បុគ្គលា វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ

ភូតំ ឥច្ឆំ កាលេន ខោ ច ចោ អវណ្ណារហស្ស

អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ឆំ កាលេន ឥច បទ

ចោតលិយ ឯកាច្ឆោ បុគ្គលា ខេវ អវណ្ណារហស្ស

អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ឆំ កាលេន

(១០១) ត្រាខាងដំរី បោកលិយបរិក្ខាដក ពានចូលទៅដោយ

ព្រះវិមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ធ្វើរបចក្តិករាយ ជាប្រយ

នឹងព្រះវិមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែល

គួររលឹកហើយ ក៏អន្តិយក្នុងទិសមគួរ ។ កាលបោកលិយបរិក្ខាដក

អន្តិយក្នុងទិសមគួរសិនហើយ ព្រះវិមានព្រះភាគ ទេវត្រាស់ដូច្នោះវា

ម្នាលបោកលិយៈ បុគ្គល៤ពួកនេះ វែមនិមាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល៤

ពួកនេះ គឺដូចម្តេចខ្លះៗ ម្នាលបោកលិយៈ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

ជាអ្នកពោលទូរពាក្យនិរដ្ឋៀលចំពោះបុគ្គលដែលគួរនិរដ្ឋៀល ជាពាក្យ

ពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ តែមិនពោលទូរពាក្យសរសើរចំពោះ

បុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ ១

ម្នាលបោកលិយៈ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកពោលទូរពាក្យ

សរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែន

ដោយកាលគួរ តែមិនពោលទូរពាក្យនិរដ្ឋៀល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរ

និរដ្ឋៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ ១ ម្នាលបោកលិយៈ

បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនពោលទូរពាក្យនិរដ្ឋៀល ចំពោះ

បុគ្គលដែលគួរនិរដ្ឋៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង



ដោយ វណ្ណាវហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ក្ខតំ ត្ថង្គំ  
 កាលេន ឥន បន ចោតលិយ ឯកតោ បុគ្គលោ  
 អវណ្ណាវហស្ស ច អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ក្ខតំ ត្ថង្គំ  
 កាលេន វណ្ណាវហស្ស ច វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ  
 ក្ខតំ ត្ថង្គំ កាលេន ។ ឥមេ ទោ ចោតលិយ  
 ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សិវិដ្ឋមាណា លោកស្មី ។  
 ឥមេសំ ទោ ចោតលិយ ចត្ថង្គំ បុគ្គលាធំ កតមោ  
 ភេ បុគ្គលោ ទមតិ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ  
 ចាតិ ។ ចត្តារោ ភោ តោតម បុគ្គលា សន្តោ  
 សិវិដ្ឋមាណា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥន  
 ភោ តោតម ឯកតោ បុគ្គលោ អវណ្ណាវហស្ស  
 អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ក្ខតំ ត្ថង្គំ កាលេន ដោ ច  
 ទោ វណ្ណាវហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ក្ខតំ ត្ថង្គំ  
 កាលេន ឥន បន ភោ តោតម ឯកតោ បុគ្គលោ  
 វណ្ណាវហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ក្ខតំ  
 ត្ថង្គំ កាលេន ដោ ច ទោ អវណ្ណាវហស្ស  
 អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ក្ខតំ ត្ថង្គំ កាលេន

មិនពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត  
 ពាក្យមិនដោយកាលគួរផង ម្នាលចោតលិយ៖ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោក  
 នេះជាអ្នកពោលនូវពាក្យតិះដៀល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យ  
 ពិត ពាក្យមិនដោយកាលគួរផង ពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គល  
 ដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមិនដោយកាលគួរផង ។ ម្នាល  
 ចោតលិយ៖ បុគ្គលទាំង៤ពួកនេះ វេទនីមាននៅក្នុងលោក។ ម្នាលចោត-  
 លិយ៖ បណ្តាបុគ្គលទាំង៤ពួកនេះ តើបុគ្គលដូចម្តេច ដែលល្អជាងផង ប្រ-  
 សើរជាងផង វេទនីគាប់ចិត្តផលអ្នក ។ បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចំរើន បុគ្គល៤  
 ពួកនេះ វេទនីមាននៅក្នុងលោក។ បុគ្គល៤ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រ  
 ព្រះភោតមដ៏ចំរើន បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកពោលនូវពាក្យតិះ-  
 ដៀលចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមិនដោយកាល  
 គួរ តែមិនពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យ  
 ពិត ពាក្យមិនដោយកាលគួរ ។ បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចំរើន បុគ្គលពួកខ្លះ  
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរ-  
 សើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមិនដោយកាលគួរ តែមិនពោលពាក្យតិះដៀល  
 ចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមិនដោយកាលគួរ ។

ឥត បទ កោ តោតម ឯកតោ បុគ្គលោ  
 ទេវ អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ កាសិកា ហោតិ  
 ភូតំ តន្តំ កាលេន ទេវិ វណ្ណារហស្ស  
 វណ្ណំ កាសិកា ហោតិ ភូតំ តន្តំ កាលេន  
 ឥត បទ កោ តោតម ឯកតោ បុគ្គលោ  
 អវណ្ណារហស្ស ច អវណ្ណំ កាសិកា ហោតិ ភូតំ  
 តន្តំ កាលេន វណ្ណារហស្ស ច វណ្ណំ កាសិកា  
 ហោតិ ភូតំ តន្តំ កាលេន ។ ឥមេ ទោ កោ តោតម  
 ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវដ្ឋមាធា លោកស្មី ។  
 ឥមេសំ ទោ កោ តោតម ចត្តន្តំ បុគ្គលានំ យាយំ  
 បុគ្គលោ ទេវ អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ កាសិកា ហោតិ  
 ភូតំ តន្តំ កាលេន ទេវិ វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ កាសិកា  
 ហោតិ ភូតំ តន្តំ កាលេន អយំ មេ បុគ្គលោ ទមតិ  
 ឥមេសំ ចត្តន្តំ បុគ្គលានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណ៌ត-  
 តរោ ច ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អភិក្កន្តត្តា(១) ហោសា  
 កោ តោតម យទំទំ ឧបេក្ខាតិ ។ ចត្តារោមេ  
 ចោគលិយ បុគ្គលា សន្តោ សំវដ្ឋមាធា លោកស្មី ។

១ ម. អភិក្កន្តត ។

បតិក្រព្រះតាតមដំបំរើន បុគ្គលត្ថក្ខន្ធៈ កុនិលោកនេះ មិនពោលឲ្យ  
 ពាក្យតិះដៀលចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែន  
 ដោយកាលគួរផង មិនពោលឲ្យពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរ  
 សរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ១ បតិក្រព្រះតាតម  
 ដំបំរើន បុគ្គលត្ថក្ខន្ធៈ កុនិលោកនេះ ជាអ្នកពោលឲ្យពាក្យតិះដៀល ចំពោះ  
 បុគ្គលដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ពោល  
 ឲ្យពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែន  
 ដោយកាលគួរផង ១ បតិក្រព្រះតាតមដំបំរើន បុគ្គលទាំង៤ ពួកនេះឯង  
 រមែងមាននៅកុនិលោក ។ បតិក្រព្រះតាតមដំបំរើន បណ្ណាបុគ្គលទាំង៤  
 ពួកនេះ បុគ្គលណា មិនពោលឲ្យពាក្យតិះដៀល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរ  
 តិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង មិនពោលឲ្យពាក្យ  
 សរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយ  
 កាលគួរផង បណ្ណាបុគ្គលទាំង៤ ពួកនេះ បុគ្គលនោះឈ្មោះជាងផង ប្រសើរ  
 ជាងផង រមែងគាប់ចិត្តដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។  
 បតិក្រព្រះតាតមដំបំរើន ព្រោះទេវេក្ខានោះ ជាគុណជាតិដ៏ល្អ ។  
 ម្ចាស់ចោគលិយៈ បុគ្គលទាំង៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅកុនិលោក ។

កតតមេ ចត្តារោ ។ បេ ។ ឥមេ ខោ ខោតលិយ  
 ចត្តារោ បុគ្គលា សុត្តោ សិវិដ្ឋិមាជា លោកស្មី ។  
 ឥមេសំ ខោ ខោតលិយ ចត្តន្តំ បុគ្គលានំ  
 យាយំ បុគ្គលោ អវណ្ណារហស្ស ច អវណ្ណំ ភាសិតា  
 ហោតិ ក្ខតំ តន្តំ កាលេន វណ្ណារហស្ស ច  
 វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ក្ខតំ តន្តំ កាលេន អយំ  
 ឥមេសំ ចត្តន្តំ បុគ្គលានំ អភិក្កន្តនោ ច បណីត-  
 នោ ច ។ តំ កសិយ ហោតុ ។ អភិក្កន្តោ ហោសា  
 ខោតលិយ យនិទំ តត្រ តត្រ កាលញ្ញតាតិ ។  
 ចត្តារោមេ កោ តោតម បុគ្គលា សុត្តោ សិវិដ្ឋិមាជា  
 លោកស្មី ។ កតតមេ ចត្តារោ ។ ឥន កោ តោតម  
 ឯកតោ បុគ្គលោ អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា  
 ហោតិ ក្ខតំ តន្តំ កាលេន ខោ ច ខោ វណ្ណារ-  
 ហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ក្ខតំ តន្តំ កាលេន  
 ឥន បន កោ តោតម ឯកតោ បុគ្គលោ

បុគ្គលឯក្នុង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលបោកលិយៈ បុគ្គលឯក្នុងនេះ  
 វមនីមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលបោកលិយៈ បណ្តាបុគ្គលទាំងឯក្នុងនេះ  
 បុគ្គលណា ពោលឲ្យពាក្យតិះដៀល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរតិះដៀល  
 ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ពោលឲ្យពាក្យសរសើរ  
 ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង  
 បណ្តាបុគ្គលទាំងឯក្នុងនេះ បុគ្គលនេះល្អជាងផង ប្រសើរជាងផង ។  
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលបោកលិយៈ ព្រោះថា ការដឹងឲ្យ  
 កាលដំសមគួរក្នុងហេតុនោះ ខោះចោលថាជាពាក្យ ។ បពិត្រព្រះគោតម  
 ដំចំរើន បុគ្គលទាំងឯក្នុងនេះ វមនីមាននៅក្នុងលោក ។ បុគ្គល  
 ទាំងឯក្នុង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រព្រះគោតមដំចំរើន បុគ្គល  
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកពោលឲ្យពាក្យតិះដៀល ចំពោះបុគ្គល  
 ដែលគួរតិះដៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ តែមិនពោល  
 ពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែន  
 ដោយកាលគួរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដំចំរើន បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

វណ្ណាវហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ចំ កាលេន  
 នោ ច ខោ អវណ្ណាវហស្សំ អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ  
 ភូតំ ឥច្ចំ កាលេន វេន បន កោ កោតម ឯតត្ថោ  
 បុត្តលោ នេវ អវណ្ណាវហស្សំ អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ  
 ភូតំ ឥច្ចំ កាលេន នោបិ វណ្ណាវហស្សំ វណ្ណំ  
 ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ចំ កាលេន វេន បន កោ  
 កោតម ឯតត្ថោ បុត្តលោ អវណ្ណាវហស្សំ ច អវណ្ណំ  
 ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ចំ កាលេន វណ្ណាវហស្សំ  
 ច វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ចំ កាលេន ។  
 វេន ខោ កោ កោតម ចត្តារោ បុត្តលា សត្តោ  
 សំវិជ្ជាមាណា លោកស្មី ។ វេនសំ ខោ កោ កោតម  
 ច ភូតំ បុត្តលាធំ យាយំ បុត្តលោ អវណ្ណាវហស្សំ ច  
 អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ ឥច្ចំ កាលេន

ជាអ្នកពោលសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យ  
 មែនដោយកាលគួរ តែមិនពោលគំរងៀល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរគំរងៀល  
 ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បុគ្គល  
 ត្អូកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនពោលនូវពាក្យគំរងៀល ជាពាក្យពិត  
 ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង មិនពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គល  
 ដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ១ បពិត្រ  
 ព្រះគោតមដ៏ចំរើន បុគ្គលត្អូកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកពោលនូវពាក្យ  
 គំរងៀល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរគំរងៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយ  
 កាលគួរផង ពោលនូវពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជា  
 ពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង ១ ២ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន  
 បុគ្គលទាំង៤ពួកនេះ វេនមាននៅក្នុងលោក ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន  
 បណ្តាបុគ្គលទាំង៤ពួកនេះ បុគ្គលណា ពោលនូវពាក្យគំរងៀល ចំពោះ  
 បុគ្គលដែលគួរគំរងៀល ជាពាក្យពិត ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង

វណ្ណារហស្ស ច វណ្ណំ កាសិកា ហោតិ ភូតំ  
 តន្តំ កាលេន អយំ មេ បុគ្គលោ ទមតិ  
 វមេសំ ចតុន្តំ បុគ្គលានំ អភិក្កន្តតោ ច  
 បណីតតោ ច ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អភិក្កន្ត  
 ហោសា កោ តោតម យនិទំ តត្រ តត្រ  
 កាលញ្ញតា ។ អភិក្កន្តំ កោ តោតម អភិក្កន្តំ កោ  
 តោតម ។ សេយ្យថាបិ កោ តោតម ជិត្តន្តិតំ វា  
 ទត្តិដ្ឋេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ ឫទ្ធិស្ស វា មត្តំ  
 អាចិក្កេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជារយ្យ  
 ចក្កមន្តោ រូបាទិ ធនុន្តិតំ វិវេយ្យ កោតា តោតមេន  
 អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ។ វិសាហំ  
 កវន្តំ តោតមំ សវណំ តត្ថាមិ ធម្មតា ភិក្ខុសង្ឃតា  
 ទុចាសកំ មំ កវំ តោតមោ ជារតុ អន្តតត្តោ  
 ចាល្យចេតំ សវណំ តត្ថន្តំ ។

ពោលទ្ធិពាក្យសរសើរ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរសរសើរ ជាពាក្យពិភ  
 ពាក្យមែនដោយកាលគួរផង បណ្តាបុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ  
 ចាត់ថាជាដឹងផង ប្រសើរជាងផង រមែងតាប់ចិត្តផល់ទុំព្រះអង្គ ។  
 ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះភាគមដិចំរើន ព្រោះថា ការ  
 ដឹងកាលដ៏សមគួរនឹងហេតុនោះ ។ នោះចាត់ថាជាការល្អ ។ បពិត្រព្រះ  
 ភាគមដិចំរើន ភិច្ឆាសំណាស់ បពិត្រព្រះភាគមដិចំរើន ភិច្ឆាសំ  
 ណាស់ ។ បពិត្រព្រះភាគមដិចំរើន ធម៌ដែលព្រះភាគមដិចំរើន  
 សំដែងដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ ភិច្ឆាសំណាស់ ។ បមាដូចបុគ្គល  
 ដូរទូររបស់ដែលគេផ្តាប់ ឬបើកទូររបស់ដែលកំបាំង ឬបង្ហាញផ្លូវដល់  
 បុគ្គលអ្នកវិន្តិទំស ពុំនោះសោតដូចគេច្រាលប្រទ័បបំភ្លឺផ្លូវដឹងដឹងដោយ  
 បំណងថា អ្នកមានភ្នែកភ្លឺ រមែងមើលឃើញទូរច្របាំងទ្បាយបាទ ។ ទុំព្រះ  
 អង្គ សូមផល់ទូរព្រះភាគមដិចំរើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង  
 ជាសរណៈ សូមព្រះភាគមដិចំរើន ចាំទុកទូរទុំព្រះអង្គថាជាទុកសក  
 អ្នកផល់ទូរសរណៈស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើម តាំងអំពីថ្ងៃនេះដើមទៅ។

ទុតិយបណ្ណសារា អសុរោ

តិស្សប្បុត្តំ

អសុរោ នយោ សមាជី(១)

ធម្មលាភេន បញ្ចមំ

វតានំ សន្តំ អត្តហិតាយ

សិក្ខា(២) ទោតលិយេន ចានិ(៣) ។

ទុតិយោ បណ្ណសារោ ខំដ្ឋំហោ ។

១ ម. សមាជី ច ។ ២ ឧ. សន្តំ អត្តហិតា សិក្ខា ។ ៣ ខ. ម. ពេ ទលានិ ។

ទុតិយបណ្ណសារា អសុរោ

ទុត្តាលៃអសុរោវគ្គលោកំ

បុគ្គលជាអសុរោនាមសុរោជាបរិវេជាដើម ១

បុគ្គលបានទូរចរភាសចរជាដើមមាន ៣ លើក

បុគ្គល ៤ ភ្នក មានសេចក្តីប្រៀបដោយអង្គតំទស

ជាតិប្រៀប ១ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីតំចាត់

ពត ជាដើម ១ បុគ្គលភាពដឹងតាម ក្នុងកុសលធម៌

ជាដើម ១ អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួនជាដើម ១

បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ តាមសិក្ខាចរ ៥ ជាដើម ១

បោតលិយបរិក្ខាដក ១ ។

ចរ បណ្ណសារា ទី ២ ។

វិណយាបិដក

(១០២) ឯកំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថិយំ

វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ណិកស្ស អាកមេ ។

តត្រ ទោ ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេទិតិ ។

ភនន្តេតិ ទេ ភិក្ខុ ភក្កវតា បទ្ធស្សោសុំ ។ ភក្កវា

ឯតនវេច ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ វិណយាតា ។ កតមេ

ចត្តារោ ។ កដ្ឋិតា ទោ វស្សិតា វស្សិតា ទោ កដ្ឋិតា

ទោ កដ្ឋិតា ទោ វស្សិតា កដ្ឋិតា ច វស្សិតា ច ។ ឥមេ

ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វិណយាតា ។ ឯវមេ ទោ

ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ(១) វិណយាតា បុគ្គលា សន្តោ

សំវិជ្ជមានា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កដ្ឋិតា

ទោ វស្សិតា វស្សិតា ទោ កដ្ឋិតា ទោ កដ្ឋិតា

ទោ វស្សិតា កដ្ឋិតា ច វស្សិតា ច ។ កតមេ

ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កដ្ឋិតា ហោតិ ទោ វស្សិតា ។ ឥធម

ភិក្ខុវេ ឯតាច្ចោ បុគ្គលោ ភាសិតា ហោតិ ទោ កត្តា

១ ម. ធម្មបទ ៥ ហោតិ ។

វិណយាបិដក

(១០២) សមយម្ហយ ព្រះមានព្រះភាគ គន្លំនៅក្នុងវត្តជេតពន

របស់អនាថបិណ្ណិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថិ ។ ក្នុងទំនោះ ព្រះដ៏មាន

ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុចំនួនៗ ម្ចាស់ភិក្ខុចំនួនៗ

ភិក្ខុចំនួននោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា កណ្ត

ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុចំនួនៗ

មេឃនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ មេឃ ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺមេឃគ្រហឹម

អក្សេន៍ ១ មេឃបង្កក្សេន៍ អក្សេន៍ ១ មេឃចំនីមិនគ្រហឹម

ចំនីមិនបង្កក្សេន៍ ១ មេឃគ្រហឹមផង បង្កក្សេន៍ផង ១ ។ ម្ចាស់

ភិក្ខុចំនួនៗ មេឃនេះ ៤ យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចំនួនៗ បុគ្គលដែល

ទមទាដោយមេឃនេះមាន ៤ ពួក រមែងមាននៅក្នុងលោកដូច្នោះដែរ ។

បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលជាអ្នកគ្រហឹម អក្សេន៍ ១

បង្កក្សេន៍ អក្សេន៍ ១ ចំនីមិនគ្រហឹម ចំនីមិនបង្កក្សេន៍ ១

គ្រហឹមផង បង្កក្សេន៍ផង ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចំនួនៗ បុគ្គល

ជាអ្នកគ្រហឹម អក្សេន៍ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចំនួនៗ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបានតែនិយាយ តែមិនធ្វើ

ឃុំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កដ្ឋិតា ហោតិ  
 ទោ វស្សិតា ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ វលា-  
 ហាកោ កដ្ឋិតា ទោ វស្សិតា តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ  
 ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 វស្សិតា ហោតិ ទោ កដ្ឋិតា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯតទ្វោ  
 បុគ្គលោ កត្តា ហោតិ ទោ ភាសិតា ឃុំ ទោ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ វស្សិតា ហោតិ ទោ កដ្ឋិតា ។  
 សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ វលាហាកោ វស្សិតា ទោ  
 កដ្ឋិតា តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។  
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ទេវ កដ្ឋិតា ហោតិ ទោ  
 វស្សិតា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯតទ្វោ បុគ្គលោ ទេវ  
 ភាសិតា ហោតិ ទោ កត្តា ឃុំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 ទេវ កដ្ឋិតា ហោតិ ទោ វស្សិតា ។ សេយ្យថាបិ  
 សោ ភិក្ខុវេ វលាហាកោ ទេវ កដ្ឋិតា ទោ វស្សិតា  
 តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថញ្ច  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កដ្ឋិតា ច ហោតិ វស្សិតា ច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកគ្រហឹម ឥតបង្កើតក្លែង យ៉ាងនេះឯង ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះគ្រហឹម ឥតបង្កើតក្លែង មានទម្រង់យ៉ាង  
 ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតិភោគជា បុគ្គលនេះ មានទម្រង់  
 ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកបង្កើតក្លែង ឥតគ្រហឹម  
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើ  
 តែមិននិយាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកបង្កើតក្លែង ឥតគ្រហឹម  
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះបង្កើតក្លែង ឥត  
 គ្រហឹម មានទម្រង់យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតិភោគជា  
 បុគ្គលនេះ មានទម្រង់ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល  
 ទាំងមិនគ្រហឹម ទាំងមិនបង្កើតក្លែង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកទាំងមិននិយាយ ទាំងមិន  
 ធ្វើ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងមិនគ្រហឹម ទាំងមិនបង្កើតក្លែង  
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះទាំងមិនគ្រហឹម ទាំង  
 មិនបង្កើតក្លែង មានទម្រង់យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតិ  
 ភោគជា បុគ្គលនេះមានទម្រង់ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកគ្រហឹមឥត បង្កើតក្លែងឥត តើដូចម្តេច ។



ឥន ភិក្ខុវេ ឯកាច្ឆោ បុគ្គលោ កាសិសា ច ហោតិ  
 កត្តា ច ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កដ្ឋិតា ច  
 ហោតិ វស្សិតា ច ។ សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ  
 វលាហកោ កដ្ឋិតា ច (១) វស្សិតា ច កដ្ឋបមាហំ  
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ ឥមេ ចោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារោ វលាហក្ខបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាតា  
 លោកស្មិន្តិ ។

(១០៣) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ វលាហកោ ។ កតមេ  
 ចត្តារោ ។ កដ្ឋិតា ឆោ វស្សិតា វស្សិតា ឆោ កដ្ឋិតា  
 ឆេវ កដ្ឋិតា ឆោ វស្សិតា កដ្ឋិតា ច វស្សិតា  
 ច ។ ឥមេ ចោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វលាហកោ ។  
 ឯវមេវ ចោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ វលាហក្ខបមា  
 បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាតា លោកស្មិ ។ កតមេ  
 ចត្តារោ ។ កដ្ឋិតា ឆោ វស្សិតា វស្សិតា ឆោ កដ្ឋិតា  
 ឆេវ កដ្ឋិតា ឆោ វស្សិតា កដ្ឋិតា ច វស្សិតា ច ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្រូវចុះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកខំយាយជន ជាអ្នក  
 ធ្វើផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកគ្រហឹមផង បង្កើតភ្លើងផង ហោតិ  
 នេះផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះគ្រហឹមផង បង្កើតភ្លើងផង  
 មានទម្រង់យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គយ៉ាងគោរពលថា បុគ្គលនេះ  
 មានទម្រង់យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលទម្រង់ដោយ  
 មេឃ ៤ តួកនេះ វែមនឹងមាននៅក្នុងលោក ។

(១០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។  
 មេឃ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺគ្រហឹមឥតបង្កើតភ្លើង ១ បង្កើតភ្លើង  
 ឥតគ្រហឹម ១ ទាំងមិនគ្រហឹមទាំងមិនបង្កើតភ្លើង ១ គ្រហឹមផង បង្កើត  
 ភ្លើងផង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃមាន ៤ យ៉ាងនេះផង ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ តួកនេះ ទម្រង់ដោយមេឃ វែមនឹងមាន  
 នៅក្នុងលោកក៏ដូច្នោះដែរ ។ បុគ្គល ៤ តួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គល  
 ជាអ្នកគ្រហឹម ឥតបង្កើតភ្លើង ១ បង្កើតភ្លើងឥតគ្រហឹម ១ ទាំងមិន  
 គ្រហឹម ទាំងមិនបង្កើតភ្លើង ១ គ្រហឹមផង បង្កើតភ្លើងផង ១ ។

កថត្ថា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កដ្ឋិតា ហោតិ លោ  
 វស្សិតា ។ នំន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ ធម្មំ បរិ-  
 យាប្បណាតិ សុត្តំ ភេយ្យំ វេយ្យករណំ តាថំ ឧបាសំ  
 ឥតិវុត្តតំ ជាតតំ អត្តតធម្មំ វេទលំ សោ នំន  
 ឧត្តន្តិ យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ អយំ ឧត្តសមុទ-  
 យោតិ យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ អយំ ឧត្តនិរោជោតិ  
 យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ អយំ ឧត្តនិរោជតាមិដិ  
 បដិបទាតិ យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ វិវំ ទោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ កដ្ឋិតា ហោតិ លោ វស្សិតា ។ សេយ្យថាមិ  
 សោ ភិក្ខុវេ វលាហៈតា កដ្ឋិតា លោ វស្សិតា តថ្ន-  
 បមាហំ ភិក្ខុវេ នំន បុគ្គលំ វតាមិ ។ កថត្ថា ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ វស្សិតា ហោតិ លោ កដ្ឋិតា ។ នំន ភិក្ខុវេ  
 ឯកទ្វេ បុគ្គលោ លេវ ធម្មំ បរិយាប្បណាតិ សុត្តំ  
 ភេយ្យំ វេយ្យករណំ តាថំ ឧបាសំ ឥតិវុត្តតំ ជាតតំ  
 អត្តតធម្មំ វេទលំ សោ នំន ឧត្តន្តិ យថាភូតំ  
 បដាតាតិ អយំ ឧត្តសមុទយោតិ យថាភូតំ បដាតាតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកគ្រូហើយ ឥតបង្កើត្រៀម តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រៀនសូត្រនូវធម៌គឺ  
 សុត្តៈ ភេយ្យៈ វេយ្យករណៈ ភាថា ទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាអកៈ  
 អត្តតធម្មៈ វេទល្យៈ បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា  
 នេះជាទុក្ខដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈ  
 ដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធៈ ដូច្នោះ  
 មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិមិបដិបទា ដូច្នោះ  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកគ្រូហើយ ឥតបង្កើត្រៀម យើងនេះឯង  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះគ្រូហើយ ឥតបង្កើត្រៀមមានទម្រង់យ៉ាងណា  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺគតិភោលថា បុគ្គលនេះមានទម្រង់យ៉ាងណា  
 ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកបង្កើត្រៀម ឥតគ្រូហើយ  
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបាន  
 រៀនសូត្រនូវធម៌គឺ សុត្តៈ ភេយ្យៈ វេយ្យករណៈ ភាថា ទានៈ ឥតិវុត្តកៈ  
 ជាអកៈ អត្តតធម្មៈ វេទល្យៈ បុគ្គលនោះ វែមដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិត  
 ថា នេះជាទុក្ខដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នោះ

អយំ ទុក្ខនិរោធនតិ យថាភូតំ បដាបាតិ អយំ ទុក្ខ-  
 និរោធតាមិធិ បដិបទាតិ យថាភូតំ បដាបាតិ វិវា ទោ កិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ វស្សិតា ហោតិ នោ កង្ខិតា ។  
 សេយ្យថាបិ សោ កិក្ខុវេ វលាហកោ វស្សិតា នោ  
 កង្ខិតា តថ្ឋបមាហំ កិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ ។  
 កកថេត្វ កិក្ខុវេ បុគ្គលោ នេវ កង្ខិតា ហោតិ នោ  
 វស្សិតា ។ ឥធិ កិក្ខុវេ ឯកកថោ បុគ្គលោ ធម្មំ ទ  
 បរិយាបុណានតិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ តាថ  
 ទុទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតតំ អក្កុតធម្មំ វេទល្យំ សោ  
 ឥធិ ទុក្ខនិ យថាភូតំ ឧប្បជាបាតិ អយំ ទុក្ខ-  
 សមុទយោតិ យថាភូតំ ឧប្បជាបាតិ អយំ ទុក្ខនិរោ-  
 ធនតិ យថាភូតំ ឧប្បជាបាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ  
 បដិបទាតិ យថាភូតំ ឧប្បជាបាតិ វិវា ទោ កិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ នេវ កង្ខិតា ហោតិ នោ វស្សិតា ។  
 សេយ្យថាបិ សោ កិក្ខុវេ វលាហកោ នេវ កង្ខិតា  
 នោ វស្សិតា តថ្ឋបមាហំ កិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ ។

ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធត្រូវចេះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី  
 ពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា ដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលជាអ្នកបង្កើតឡើង ឥតគ្រហឹម យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 មេឃរនោះ បង្កើតឡើងឥតគ្រហឹម មានទបមាយ៉ាងណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ភវាឥតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទបមាយ្យដូច្នោះដែរ ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលទាំងមិនគ្រហឹម ទាំងមិនបង្កើតឡើង កើ  
 ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលតូចខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនរៀន  
 សូត្រនូវធម៌ដ៏ សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ ភាថា ទទានៈ ឥតិវុត្តកៈ  
 ជាតកៈ អក្កុតធម្មៈ វេទល្យៈ បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី  
 ពិតថា នេះជាទុក្ខ ដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ  
 សមុទយៈដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធត្រូវ  
 ដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិ-  
 បទា ដូច្នោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងមិនគ្រហឹម ទាំង  
 មិនបង្កើតឡើង យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃរនោះ  
 ទាំងមិនគ្រហឹម ទាំងមិនបង្កើតឡើង មានទបមាយ៉ាងណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ភវាឥតពោលថា បុគ្គលនេះមានទបមាយ្យដូច្នោះដែរ ។

តតញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ គជ្ជិតា ច ហោតិ វស្សិតា  
 ច ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ឯតោ បុគ្គលោ ធម្មំ បរិយា-  
 បុណាតិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យករណំ តាមំ ទុដាធិ  
 ឥត្តិកំ ជាតកំ អត្តតធម្មំ វេទល្លំ សោ ឥធិ  
 ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជាបាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ  
 យថាភូតំ បជាបាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ  
 បជាបាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ បដិបទាតិ យថា-  
 ភូតំ បជាបាតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ គជ្ជិតា ច  
 ហោតិ វស្សិតា ច ។ សេយ្យថាថិ សោ ភិក្ខុវេ  
 វិលាហតោ គជ្ជិតា ច វស្សិតា ច ឧដ្ឋបមាថា ភិក្ខុវេ  
 ឥមំ បុគ្គលំ វិទាមិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វិលា-  
 ហក្កុសមា បុគ្គលា សន្តោ សិវិដ្ឋិមាជា លោកស្មិនិ ។

(១០៤) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ កុម្មា ។ កតមេ  
 ចត្តារោ ។ កុម្មា ចិហិតោ បូរោ វិដោ តុច្ឆោ វិដោ  
 បូរោ ចិហិតោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ កុម្មា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលគ្រប់វិមជ្ជិ បដិវត្ត) ឯដរា តើដូច  
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ រៀន  
 សូត្រនូវធម៌ធិ សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យករណៈ តាថា ទោនៈ  
 ឥត្តិកៈ ជាតកៈ អត្តតធម្មៈ វេទល្លៈ បុគ្គលនោះ វេមនីដីធិច្បាស់  
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខដូច្នោះ ដីធិច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជា  
 ទុក្ខសមុទយដូច្នោះ ដីធិច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធៈ ដូច្នោះ  
 ដីធិច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាដូច្នោះ ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកគ្រប់វិមជ្ជិ បដិវត្ត) ឯដរា យ៉ាងនេះឯង ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនោះគ្រប់វិមជ្ជិ បដិវត្ត) ឯដរា មានទបមាយ៉ាង  
 ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតកាលថា បុគ្គលនេះមានទបមាយ្យ  
 ដូច្នោះវិដា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល មានទបមាដោយមេឃ  
 ៤ ភ្នកនេះ វេមនីមាននៅក្នុងលោក ។

(១០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។  
 ក្នុង ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចៗ ។ ឥត្តិកៈទេត្របមាត់ ១ ក្នុងពេញ (ដោយ  
 ទឹក) តែបើកចំហមាត់ ១ ក្នុងទេត្របមាត់ ១ ក្នុងពេញ (ដោយទឹក)  
 ត្របមាត់ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ឯវិមោ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ ត្រៃបដមា បុគ្គលា សុត្តោ  
 សំវិដ្ឋិមាជា លោកស្មី ។ កាតមេ ចត្តារោ ។ តុច្ឆោ  
 ចិហិតោ ប្លរោ វិវេដា តុច្ឆោ វិវេដា ប្លរោ ចិហិតោ ។  
 កាថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តុច្ឆោ ហោតិ ចិហិតោ ។  
 ឥន ភិក្ខុវេ ឯតត្ថស្ស បុគ្គលស្ស ចាសាធិតំ ហោតិ  
 អភិក្ខុន្តំ បដិក្ខុន្តំ អាណាតិកំ វិលោតិកំ សម្មិញ្ញិកំ  
 បសាវិកំ សង្ឃានិបត្តិចិវិទារណំ ហោ ឥនំ ទុក្ខន្តំ  
 យថាក្ខតំ ឧប្បជាទាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ  
 យថាក្ខតំ ឧប្បជាទាតិ អយំ ទុក្ខនិរោទាតិ យថាក្ខតំ  
 ឧប្បជាទាតិ អយំ ទុក្ខនិរោទតាមិចិ បដិបទាតិ  
 យថាក្ខតំ ឧប្បជាទាតិ ឯវិ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តុច្ឆោ  
 ហោតិ ចិហិតោ ។ សេយ្យថាបិ ហោ ភិក្ខុវេ តុច្ឆោ តុច្ឆោ  
 ចិហិតោ តត្ថបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វេទានិ ។  
 កាថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ប្លរោ ហោតិ វិវេដា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានទមហាដោយក្នុង ៤ ពួកនេះ វេយសិមាន  
 នៅក្នុងលោកដូច្នោះដែរ ។ បុគ្គល៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គល  
 ១ទេគ្របមាត់ ១ បុគ្គលទេញដោយទឹក កែបើកចំហមាត់ ១ បុគ្គល  
 ១ទេបើកចំហមាត់ ១ បុគ្គលទេញដោយទឹក ទាំងគ្របមាត់ ១ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល១ទេគ្របមាត់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ ដើរ  
 ឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់អវិយៈចូល  
 លាភអវិយៈចេញ ទ្រទ្រង់សន្សំដំ បាត្រនឹងចិវិវ ក្នុងជីវិតជ្រះថ្លា បុគ្គល  
 នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់  
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី  
 ពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ ដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា  
 នេះជាទុក្ខនិរោធភាមិនីបដិបទា ដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 ១ទេគ្របមាត់ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងនោះជាក្នុង  
 ១ទេគ្របមាត់ មានទមហាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភព៌ភក  
 ភោលថា បុគ្គលនេះមានទមហេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ចុះបុគ្គលទេញដោយទឹក បើកចំហមាត់ តើដូចម្តេច ។

ឥត ភិក្ខុវេ ឯកទូស្ស បុគ្គលស្ស ន មាសាទិតំ រោតិ  
 អភិក្ខុន្តំ បដិក្ខុន្តំ អាណាតិកំ វិណាតិកំ សង្កត្តិកំ  
 បសាវិកំ សង្ក្រឹមត្តិវិការណំ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ  
 យថាក្ខតំ បជាតាតំ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថា-  
 ក្ខតំ បជាតាតំ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាក្ខតំ បជា-  
 តាតំ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ បដិបទាតិ យថាក្ខតំ  
 បជាតាតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា ទ្វារោ រោតិ  
 វិវេជា ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ កុម្មារោ ទ្វារោ  
 វិវេជា តត្ថបមាមំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វេទានិ ។  
 តថភ្នំ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ កុម្មារោ រោតិ វិវេជា ។ ឥធម  
 ភិក្ខុវេ ឯកទូស្ស បុគ្គលស្ស ន មាសាទិតំ  
 រោតិ អភិក្ខុន្តំ បដិក្ខុន្តំ អាណាតិកំ វិណាតិកំ  
 សង្កត្តិកំ បសាវិកំ សង្ក្រឹមត្តិវិការណំ  
 សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ ធម្មជាតាតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលភ្នំកន្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ  
 ដើរឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់អវ-  
 យវៈចូល លាតអវយវៈចេញ ទ្រទ្រង់សង្ស័យ ពុករលួយចំរើរ មិនជា  
 ទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ  
 ដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នោះ  
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធៈ ដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាម  
 សេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធាតិបដិបទា ដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលពេញដោយជីវិត បើកចំហមាត់យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ក្នុងនោះជាក្នុងពេញដោយជីវិត បើកចំហមាត់ ទានបមាយ៉ាងណា ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគភៈភាលថា បុគ្គលនេះទានបមាយ្យដូច្នោះដែរ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលទ្រទ្រង់ ទាំងបើកចំហមាត់ តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលភ្នំកន្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ  
 ដើរឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់  
 អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ ទ្រទ្រង់សង្ស័យ ពុករលួយចំរើរ មិនជា  
 ទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខដូច្នោះ

អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ  
អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ  
អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ បដិបទាតិ យថាភូតំ  
ធម្មជាតាតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ គុដ្ឋោ ហោតិ  
វិវេដា ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ គុដ្ឋោ គុដ្ឋោ វិវេដា  
តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ ។ កថត្តា  
ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ដូរោ ហោតិ ចិហិតោ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ  
ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ចាសានិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ  
បដិក្កន្តំ អាណាគិកំ វិលាគិកំ សម្មត្តិកំ បសាវិកំ  
សង្ឃដិបត្តិវិវាទាលំ សោ ឥទំ ទុក្ខនិ យថាភូតំ  
បជាតាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បជា-  
តាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ បជាតាតិ អយំ  
ទុក្ខនិរោធាតិ បដិបទាតិ យថាភូតំ បជាតាតិ  
ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ដូរោ ហោតិ ចិហិតោ ។  
សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ គុដ្ឋោ ដូរោ ចិហិតោ  
តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ ។

មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់  
តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា  
នេះជាទុក្ខនិរោធាតិបដិបទា ដូច្នោះ ម្ចាស់ភិក្ខុប៉ាន់ឡាយ បុគ្គលទៀត  
បើកចំហទាន់យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុប៉ាន់ឡាយ ក្នុងនោះជាមួយ  
ទៀត បើកចំហទាន់ មានទម្រង់យ៉ាងណា ម្ចាស់ភិក្ខុប៉ាន់ឡាយ គឺជាគត  
ភោលថា បុគ្គលនេះមានទម្រង់ដូច្នោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុប៉ាន់ឡាយ  
ចុះបុគ្គលពេញដោយទឹកគ្របទាន់ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុប៉ាន់ឡាយ  
បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងនោះនេះ ឈានដើរទៅមុខ ឈានដើរថយក្រោយ  
ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង ចត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈ  
ចេញ ខ្រឡង់សន្ធឹក បាត្រនឹងចិរ ក្នុងវិជ្ជាជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ  
វែមដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាម  
សេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត  
ថា នេះជាទុក្ខនិរោធដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធា-  
តិបដិបទា ដូច្នោះ ម្ចាស់ភិក្ខុប៉ាន់ឡាយ បុគ្គលពេញ ដោយទឹក  
ប៉ាន់ចិរទាន់ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុប៉ាន់ឡាយ ក្នុងនោះជាមួយ  
ពេញដោយទឹកគ្របទាន់ មានទម្រង់យ៉ាងណា ម្ចាស់ភិក្ខុប៉ាន់ឡាយ  
គឺជាគតភោលថា បុគ្គលនេះមានទម្រង់ ដូច្នោះដែរ ។

ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឧទ្ធករមា បុគ្គលា  
សន្តោ សំវិជ្ជមាណ លោកស្មី ។

(១០៥) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធករមាណ ។

ឥតមេ ចត្តារោ ។ ឧត្តារោ កម្ពីរោភាសោ កម្ពីរោ  
ឧត្តារោភាសោ ឧត្តារោ ឧត្តារោភាសោ កម្ពីរោ  
កម្ពីរោភាសោ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ  
ឧទ្ធករមាណ ។ ឯវមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ  
ឧទ្ធករមាណ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណ  
លោកស្មី ។ ឥតមេ ចត្តារោ ។ ឧត្តារោ  
កម្ពីរោភាសោ កម្ពីរោ ឧត្តារោភាសោ ឧត្តារោ  
ឧត្តារោភាសោ កម្ពីរោ កម្ពីរោភាសោ ។ តតញ្ច  
ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ឧត្តារោ ហោតិ កម្ពីរោភាសោ ។  
ឥត ភិក្ខុវេ ឯកចុស្ស បុគ្គលស្ស ចាសាទិតំ  
ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាណេតិកំ វិណេតិកំ  
សម្មត្តិកំ បសាវិតំ សង្ឃានិបត្តិវិហារណំ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានទម្រង់ដោយក្រុម ៤ តួកនេះ វេមនីមាននៅ  
ក្នុងលោក ។

(១០៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្ទង់ទឹកនេះមាន៤យ៉ាង ។ អន្ទង់ទឹក

៤យ៉ាង តើដូចម្តេច? គឺអន្ទង់ទឹករាក់មានឧទកាស(ចុះស្រមោលទៅជ្រៅ)១  
អន្ទង់ទឹកជ្រៅមានឧកាសរាក់១អន្ទង់ទឹករាក់ មានឧកាសរាក់១អន្ទង់ទឹកជ្រៅ  
មានឧកាសជ្រៅ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្ទង់ទឹកមាន ៤ យ៉ាងនេះ។  
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានទម្រង់ដោយអន្ទង់ទឹក៤តួកនេះ វេមនីមាននៅ  
ក្នុងលោកដូច្នោះដែរ ។ បុគ្គល៤តួកនេះដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលរាក់មានឧកាស  
ជ្រៅ១បុគ្គលជ្រៅមានឧកាសរាក់១បុគ្គលរាក់ មានឧកាសរាក់១បុគ្គលជ្រៅ  
មានឧកាសជ្រៅ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលរាក់ មានឧកាសជ្រៅ  
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលតួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈាន  
ទៅមុខ ដើរឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង  
បត់អោយវិះចូលលោកអោយវិះចេញ ទ្រទ្រង់សង្ឃដី បាត្រទ្រង់ចំវែក្រដាវ



សោ ឥនំ ទុក្ខន្តំ យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ អយំ ទុក្ខ-  
 សមុទយោតិ យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ អយំ ទុក្ខ-  
 ធិរោជោតិ យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ អយំ ទុក្ខ-  
 ធិរោជកាមិធិ បដិបទាតិ យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ  
 វរិ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ទុត្តោនោ ហោតិ  
 កម្មិរោកាសោ ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ ទុទក-  
 រហនោ ទុត្តោនោ កម្មិរោកាសោ តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ  
 ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កាថង្ស ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 កម្មិរោ ហោតិ ទុត្តោនោកាសោ ។ ឥនំ ភិក្ខុវេ  
 ដិកត្តស្ស បុគ្គលស្ស ធម ទាសាទិកំ ហោតិ  
 អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាណោតាំងំ វិលាតាំងំ សម្មិត្តាំងំ  
 បសាវាំងំ សង្ខ្យាដិបត្តចិវរាវណំ សោ ឥនំ ទុក្ខន្តំ  
 យថាភូតំ បជាតាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ  
 យថាភូតំ បជាតាតិ អយំ ទុក្ខធិរោជោតិ យថាភូតំ  
 បជាតាតិ អយំ ទុក្ខធិរោជកាមិធិ បដិបទាតិ  
 យថាភូតំ បជាតាតិ វរិ ទោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ កម្មិរោ ហោតិ ទុត្តោនោកាសោ ។

ជ្រះថ្លាវិភបុគ្គលនោះមិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខដូច្នោះ មិន  
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាម  
 សេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខធិរោជដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ-  
 ធិរោជកាមិធិបដិបទាដូច្នោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលរក មានទោស  
 ជ្រៅយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តរិទិកនោះរក មានទោស  
 ជ្រៅ មានទបមាយ៉ាងណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតិកាលថា បុគ្គល  
 នេះ មានទមេឃ្យដូច្នោះវិសា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជ្រៅ  
 មានទោសរក ភីដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្នក្ខះ  
 ក្នុងលោកនេះ ដើរលានទៅមុខ ដើរយោឧបយក្រោយ ក្រឡេក  
 មើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់អវយវៈចូល លានអវយវៈ  
 ចេញ ច្រឡំសិក្ខុដិ បាត្រទាំងពីរ មិនដាវជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ រើមន  
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត  
 ថា នេះជាទុក្ខសមុទយដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ-  
 ធិរោជដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខធិរោជកាមិធិបដិបទា  
 ដូច្នោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជ្រៅមានទោសរកយ៉ាងនេះឯង ។

ពត៌យបណ្ណាល័យ វិទ្យាល័យ

សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ ទុណករហោនោ កម្ពីរោ ទុត្តារោ-  
 ការសោ ភដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ វេសំ បុគ្គលំ វេនាមិ ។ កថត្តា  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គុលោ ទុត្តារោ ហោតិ ទុត្តារោការសោ ។  
 វេន ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ន ចាសាទិកំ  
 ហោតិ អភិក្ខុនំ បដិក្ខុនំ អាណាតិកំ វិណាតិកំ  
 សម្មត្ថិកំ បសាវតំ សង្ឃដិបត្តនីវារណំ សោ  
 វេនំ ទុក្ខនិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ អយំ  
 ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ អយំ  
 ទុក្ខនិរោជោតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ អយំ  
 ទុក្ខនិរោធភាមិដិ បដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ  
 វិវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គុលោ ទុត្តារោ ហោតិ  
 ទុត្តារោការសោ ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ  
 ទុណករហោនោ ទុត្តារោ ទុត្តារោការសោ ភដ្ឋបមាហំ  
 ភិក្ខុវេ វេសំ បុគ្គលំ វេនាមិ ។ កថត្តា ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គុលោ កម្ពីរោ ហោតិ កម្ពីរោការសោ ។

ពត៌យបណ្ណាល័យ វិទ្យាល័យ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្លង់ទឹកនោះជ្រៅ មានទោសរក មានទោសយ៉ាង  
 ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតិពាលថា បុគ្គលនេះមានទោសមួយ  
 ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលរក មានទោសរក  
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងរណកនេះ  
 ដើរឈានទៅទាំងមុខ ដើរឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេក  
 មើលចំហៀង បត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ ទ្រទ្រង់សង្ស័យ  
 ពាក្យនឹងចិវ មិនជាចិជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត  
 ថា នេះជាទុក្ខ ដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈ  
 ដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ ដូច្នោះ មិន  
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធភាមិដិបដិបទា ដូច្នោះ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលរកមានទោសរក យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ អន្លង់ទឹកនោះរក មានទោសរកមានទោសយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ គឺជាគតិពាលថា បុគ្គលនេះមានទោសមួយដូច្នោះដែរ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជ្រៅ មានទោសជ្រៅ តើដូចម្តេច ។

នឹង ភិក្ខុវេ ឯតត្ថស្ស បុគ្គលស្ស ចាសានិកំ ហោតិ  
 អភិក្ខុន្តំ បដិក្ខុន្តំ អាណាតិកំ វិលាតិកំ សម្មិត្តំ  
 បសាវិកំ សង្ខារិកំ បុគ្គលំ វិទានិ ។ នំ ទុក្ខន្តំ  
 យថាភូតំ បដាបាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ  
 យថាភូតំ បដាបាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិ យថាភូតំ  
 បដាបាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិ បដិបទាតិ  
 យថាភូតំ បដាបាតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 កម្ពីរោ ហោតិ កម្ពីរោភាសោ ។ សេយ្យថាបិ សោ  
 ភិក្ខុវេ ទុទត្តរហទោ កម្ពីរោ កម្ពីរោភាសោ  
 តដ្ឋបហាហំ ភិក្ខុវេ នំ បុគ្គលំ វិទានិ ។ នំ មេ  
 ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ទុទត្តរហទុបហា បុគ្គលា  
 សន្តោ សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មិនំ ។

(១០៦) ចត្តារិមាតិ ភិក្ខុវេ អម្ពាទិ ។ កតតមាទិ  
 ចត្តារិ ។ អាមំ បក្កវណ្ណិ បក្កំ អាមវណ្ណិ អាមំ  
 អាមវណ្ណិ បក្កំ បក្កវណ្ណិ ។ នំ មាទិ ទោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារិ អម្ពាទិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ  
 អម្ពបហា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មិនំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្រូវ ក្នុងលោកនេះ ឃើញមានទៅមុខ  
 ដើរឈានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់  
 អយិះចូល លាតអយិះចេញ ទ្រទ្រង់សង្ស័យ បាត្រនិមិត្ត គួរជា  
 ទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ រមែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ  
 ដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នោះ ដឹងច្បាស់  
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធដូច្នោះដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះ  
 ជាទុក្ខនិរោធតាមិបដិបទាដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជ្រៅ មាន  
 គោសជ្រៅ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្លង់ទឹកនោះជ្រៅ មាន  
 គោសជ្រៅ មានទប់មាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភព៌ៈគោលថា  
 បុគ្គលនេះ មានទប់មេឃដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទប់មា  
 ដោយអន្លង់ទឹក ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោក ។

(១០៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្នែកស្វាយនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ផ្នែកស្វាយ  
 ៤ យ៉ាងកើតដូចម្តេចនោះ ។ គឺផ្នែកស្វាយទ្វិមានសម្បុរ ទុំ ផ្នែកស្វាយទុំមានសម្បុរ  
 ទ្វិ ផ្នែកស្វាយទ្វិមានសម្បុរ ទ្វិ ផ្នែកស្វាយទុំមានសម្បុរ ទុំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ផ្នែកស្វាយមាន ៤ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ  
 មានទប់មាដោយផ្នែកស្វាយ ៤ ពួកនេះ រមែងមាននៅក្នុងលោកដូច្នោះដែរ ។

កតមេ ចត្តារោ ។ អាមោ បក្កវណ្ណំ បក្កោ អាមវណ្ណំ  
 អាមោ អាមវណ្ណំ បក្កោ បក្កវណ្ណំ ។ កថញ្ច  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អាមោ ហោតិ បក្កវណ្ណំ ។ វេទ  
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស ចាសាទិកំ ហោតិ  
 អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាណោតិកំ វិណោតិកំ សម្មិញ្ញិកំ  
 បសាវិកំ សង្កតិបន្ត ចិវចារណំ សោ វេទំ ទុក្ខន្តិ  
 យថាក្ខតំ ធម្មជាតានិ អយំ ទុក្ខសមុទយោនិ  
 យថាក្ខតំ ធម្មជាតានិ អយំ ទុក្ខនិរោធានិ  
 យថាក្ខតំ ធម្មជាតានិ អយំ ទុក្ខនិរោធានិ  
 បដិបទានិ យថាក្ខតំ ធម្មជាតានិ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ អាមោ ហោតិ បក្កវណ្ណំ ។ សេយ្យថាបិ  
 តំ ភិក្ខុវេ អម្ពំ អាមំ បក្កវណ្ណំ តម្ពុបទាហំ  
 ភិក្ខុវេ វេទំ បុគ្គលំ វេទនិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ បក្កោ ហោតិ អាមវណ្ណំ ។ វេទ ភិក្ខុវេ  
 ឯកទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស ធនាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ  
 បដិក្កន្តំ អាណោតិកំ វិណោតិកំ សម្មិញ្ញិកំ បសាវិកំ

បុគ្គល ៤ ភ្នក កើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលខ្ចីមានសម្បុរខ្ចី ។ បុគ្គលខ្ចីមាន  
 សម្បុរខ្ចី ១ បុគ្គលខ្ចីមានសម្បុរខ្ចី ១ បុគ្គលខ្ចីមានសម្បុរខ្ចី ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 តាំងឡាយ ចុះបុគ្គលខ្ចីមានសម្បុរខ្ចី កើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ  
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ ដើរឈានថយក្រោយ ក្រ-  
 ឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ  
 ទ្រទ្រង់សន្ធិក្នុង ពុទ្ធនឹងចិវ គ្នាជាទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់  
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះ  
 ជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ  
 ដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធានិបដិបទា  
 ដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលខ្ចីមានសម្បុរខ្ចីយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 តាំងឡាយ ថ្ងៃស្វាយនោះខ្ចីមានសម្បុរខ្ចីមានទម្រង់យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុ  
 តាំងឡាយ គឺជាគតិកាលថា បុគ្គលនេះមានទម្រង់យុវជនដ៏វ័យ ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះបុគ្គលខ្ចីមានសម្បុរខ្ចី កើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ  
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ ដើរឈានថយក្រោយ  
 ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង បត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ

សង្ឃដ៏បន្តិចវិហារណាំ សោ វេទំ ទុក្ខន្តិ យថា-  
 ភូតំ បដាទាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថា-  
 ភូតំ បដាទាតិ អយំ ទុក្ខនិរោទោតិ យថាភូតំ  
 បដាទាតិ អយំ ទុក្ខនិរោទតាមិធិ បដិបទាតិ  
 យថាភូតំ បដាទាតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បក្កោ  
 ហោតិ អាមវណ្ណិ ។ សេយ្យជាថិ តំ ភិក្ខុវេ អម្ពំ  
 បក្កំ អាមវណ្ណិ តថូបមាហំ ភិក្ខុវេ វេទំ បុគ្គលំ  
 វទាមិ ។ កថេត្តា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អាមោ ហោតិ  
 អាមវណ្ណិ ។ វេទំ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស  
 ធម្មសាទិតំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាណា-  
 កតំ វិលាតតំ សម្មត្តិតំ បសាវតំ សង្ឃដ៏បន្តិ-  
 ចវិហារណាំ សោ វេទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ ធម្មជាទាតិ  
 អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ ធម្មជាទាតិ  
 អយំ ទុក្ខនិរោទោតិ យថាភូតំ ធម្មជាទាតិ អយំ  
 ទុក្ខនិរោទតាមិធិ បដិបទាតិ យថាភូតំ ធម្មជាទាតិ  
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អាមោ ហោតិ អាមវណ្ណិ ។

ប្រទ្រង់សង្ឃដ៏ ពុទ្ធវិទិចវិហារ បិដកបិដក តែបុគ្គលនោះ វេទន៍ដ៏  
 ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា  
 នេះជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ  
 ដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទា ដូច្នោះ  
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាទាយ បុគ្គលទុំមានសម្បទ្ធិយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជា  
 ទាយ ថ្ងៃស្អែកនោះទុំមានសម្បទ្ធិ មានទេវមាយ៉ាងណា ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជា  
 ទាយ គាត់គិតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទេវមេយ្យដូច្នោះវេទន៍ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
 ពុទ្ធជាទាយ ចុះបុគ្គលទុំមានសម្បទ្ធិ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាទាយ  
 បុគ្គលទុំខ្លះ គ្រិលោកនេះ ដើរឈានទៅមុខ ដើរឈានថយក្រោយ  
 ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើលចំហៀង ចត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ  
 ប្រទ្រង់សង្ឃដ៏ ពុទ្ធវិទិចវិហារ មិនជាទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់  
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះ  
 ជាទុក្ខសមុទយៈដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ  
 ដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទា  
 ដូច្នោះ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាទាយ បុគ្គលទុំ មានសម្បទ្ធិ យ៉ាងនេះឯង ។

សេយ្យជាបិ តំ ភិក្ខុវេ អម្ពំ អាមំ អាមវណ្ណិ តដ្ឋបមាហំ  
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ តតថត្វា ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ បក្កោ ហោតិ បក្កវណ្ណិ ។ ឥន  
 ភិក្ខុវេ ឯកត្ថស្ស បុគ្គលស្ស ចាសាទិតំ ហោតិ  
 អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាណោតិកំ វិណោតិកំ សម្មិញ្ញិតំ  
 បសាវិតំ សឡ្ហិយត្ថវិវាណំ ខេណ ឥនំ ទុក្ខន្តិ  
 យថាក្ខតំ បជាទាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ  
 យថាក្ខតំ បជាទាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាក្ខតំ  
 បជាទាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ បដិបទាតិ  
 យថាក្ខតំ បជាទាតិ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 បក្កោ ហោតិ បក្កវណ្ណិ ។ សេយ្យជាបិ តំ ភិក្ខុវេ  
 អម្ពំ បក្កំ បក្កវណ្ណិ តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ  
 បុគ្គលំ វនាមិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ  
 អម្ពបមា បុគ្គលោ សុត្តោ សិវិដ្ឋមាថា លោកស្មិនំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ថ្ងៃស្អែកនោះខ្ញុំ មានសម្បទុំ មានបមាហំយំ  
 ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតិពោលថា បុគ្គលនេះ មានប-  
 មេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលខ្ញុំ មានសម្បទុំ  
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
 ដើរយានទៅមុខ ដើរយានថយក្រោយ ក្រឡេកមើលចំ ក្រឡេកមើល  
 ចំហៀង បត់អវយវៈចូល លាតអវយវៈចេញ ទ្រទ្រង់សន្សំដី បាត្រនឹង  
 ចិវរ គួរជាទីជ្រះថ្លា បុគ្គលនោះ វេមនីដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជា  
 ទុក្ខដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយដូច្នោះ ដឹងច្បាស់  
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះ  
 ជាទុក្ខនិរោធាតិបដិបទដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្ញុំមានសម្បទុំ  
 ខ្ញុំយំនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ថ្ងៃស្អែកនោះខ្ញុំ មានសម្បទុំ  
 មានបមាហំយំណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតិពោលថា បុគ្គលនេះ  
 មានបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានបមាហំយំ  
 ថ្ងៃស្អែក ៤ ពួកនេះ វេមនីមាននៅក្នុងលោក ។

[១០៧] ចតុស្ស័យ ឥមា ភិក្ខុវេ ម្ចាស់ិកា ។  
 កតមា ចតុស្ស័យ ។ តាចំ កត្តា យោ វសិកា  
 វសិកា យោ តាចំ កត្តា យេវ តាចំ កត្តា យោ  
 វសិកា តាចំ កត្តា ច វសិកា ច ។ ឥមា ចោ  
 ភិក្ខុវេ ចតុស្ស័យ ម្ចាស់ិកា ។ ឯវេវេវ ចោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារោមេ ម្ចាស់ិកុបមា បុគ្គលា សញ្ញោ សំវិជ្ជាមាជា  
 លោកាស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ តាចំ កត្តា  
 យោ វសិកា វសិកា យោ តាចំ កត្តា យេវ តាចំ  
 កត្តា យោ វសិកា តាចំ កត្តា ច វសិកា ច ។  
 កថេវា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តាចំ កត្តា ហោតិ យោ  
 វសិកា ។ ឥន ភិក្ខុវេ ឯតរោ ម្ចាស់ិកា ធម្មំ  
 បរិយាប្បណាតិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ តាចំ  
 ទុណំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អក្កនធម្មំ វេទលុំ  
 សោ ឥនំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ  
 អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ  
 អយំ ទុក្ខនិរោទោតិ យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ

[១០៧] ម្ចាស់ិកុវាំងឡាយ កណ្តារមេហោវេ ពួក ។ កណ្តារ ៤ ពួក  
 តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺកណ្តារកាយរន្ទ តែមិននៅ ១ នៅតែមិនកាយរន្ទ ១  
 ពាំងមិនកាយរន្ទពាំងមិននៅ ១ កាយរន្ទផង នៅផង ១ ។ ម្ចាស់ិកុ  
 ពាំងឡាយ កណ្តារមាន ៤ ពួកនេះឯង ។ ម្ចាស់ិកុពាំងឡាយ បុគ្គល  
 ទេហារោយកណ្តារ ៤ ពួកនេះ វេទនីមាននៅក្នុងលោកក៏ដូច្នោះដែរ ។  
 បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលកាយរន្ទ តែមិននៅ ១ នៅតែមិន  
 កាយរន្ទ ១ ពាំងមិនកាយរន្ទពាំងមិននៅ ១ កាយរន្ទផង នៅផង ១ ។  
 ម្ចាស់ិកុពាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកកាយរន្ទ តែមិននៅ តើដូចម្តេច ។  
 ម្ចាស់ិកុពាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រៀនសូត្រទូរជម្រិតៈ  
 សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ ភាថា ទានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាភកៈ  
 អក្កនធម្មៈ វេទល្យៈ បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះ  
 ជាទុក្ខ ដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈ  
 ដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ ដូច្នោះ

អយ័ ទុក្ខនិរោធតាមិទិ បដិបទាតិ យថាភូតំ នប្បដា-  
 នាតិ ឃី ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តានំ កត្តា ហោតិ  
 នោ វសិតា ។ សេយ្យថាបិ សា ភិក្ខុវេ ម្ហសិកា  
 តានំ កត្តា នោ វសិតា តថូបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ  
 បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថេត្តា ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ វសិតា  
 ហោតិ នោ តានំ កត្តា ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ  
 បុគ្គលោ ធម្មំ ន បរិយាប្បណាតិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យា-  
 ករណំ តាថ ទនាធំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អត្តតធម្មំ  
 វេទល្យំ សោ ឥធំ ទុក្ខនិ យថាភូតំ បដាណាតិ អយំ  
 ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បដាណាតិ អយំ ទុក្ខ-  
 និរោធតាមិ យថាភូតំ បដាណាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិ  
 បដិបទាតិ យថាភូតំ បដាណាតិ ឃី ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 វសិតា ហោតិ នោ តានំ កត្តា ។ សេយ្យថាបិ  
 សា ភិក្ខុវេ ម្ហសិកា វសិតា នោ តានំ កត្តា  
 តថូបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថេត្តា  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ នេវ តានំ កត្តា ហោតិ នោ វសិតា ។

មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិបដិបទា ដូច្នោះ  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកកាយទ្វេ តែមិននៅ យ៉ាងនេះឯង ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កណ្តុរនោះ កាយទ្វេ តែមិននៅមានទបមាយ៉ាង  
 ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា បុគ្គលនេះមានទបមេយ្យ  
 ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកនៅ តែមិនកាយទ្វេ  
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលភ្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិន  
 រៀនប្រាជ្ញាវិចិត្រ សុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ តាថ ទទានៈ ឥតិវុត្តៈ  
 ជាតកៈ អត្តតធម្មៈ វេទល្យៈ បុគ្គលនោះ វែមដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត  
 ថា នេះជាទុក្ខ ដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយៈ  
 ដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិ ដូច្នោះ ដឹងច្បាស់  
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិបដិបទា ដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកនៅ តែមិនកាយទ្វេ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ កណ្តុរនោះនៅ តែមិនកាយទ្វេមានទបមាយ៉ាងណា ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលទាំងមិនកាយទ្វេទាំងមិននៅ តើដូចម្តេច ។



ឥន ភិក្ខុវេ ឯករោច្ឆា បុគ្គលោ ធម្មំ ន បរិយា-  
 បុណាទិ សុត្តំ ភេយ្យំ វេយ្យាករណំ តោថ  
 ទុណំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អត្តនធម្មំ វេទល្លំ សោ  
 ឥនំ ទុក្ខន្តំ យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ អយំ ទុក្ខ-  
 សមុទយោតិ យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ អយំ  
 ទុក្ខនិរោចាតិ យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ អយំ  
 ទុក្ខនិរោចតាមិធិ បដិបទាតិ យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ  
 ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ខេវ តានំ តត្តា ហោតិ  
 ខោ វសិតា ។ សេយ្យថាថ សា ភិក្ខុវេ បូសិតា  
 ខេវ តានំ តត្តា ខោ វសិតា តថ្មេបមាហំ ភិក្ខុវេ  
 ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថង្ស ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 តានំ តត្តា ប ហោតិ វសិតា ប ។ ឥន ភិក្ខុវេ  
 ឯករោច្ឆា បុគ្គលោ ធម្មំ បរិយាបុណាទិ សុត្តំ  
 ភេយ្យំ វេយ្យាករណំ តោថ ទុណំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ  
 អត្តនធម្មំ វេទល្លំ សោ ឥនំ ទុក្ខន្តំ យថាក្ខតំ  
 បដាតាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាក្ខតំ បដាតាតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលភ្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនរៀនសូត្រទូរ្យធម៌  
 គឺសុត្ត ភេយ្យ វេយ្យាករណៈ តាថ ។ ពានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អត្តន-  
 ធម្មៈ វេទល្លៈ បុគ្គលនោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ  
 ដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយដូច្នោះ មិនដឹង  
 ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថានេះ ជាទុក្ខនិរោចដូច្នោះ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី  
 ពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោចតាមនិបដិបទដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 ទាំងមិនកកាយរន្ទ ទាំងមិននៅយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កណ្តា  
 នោះទាំងមិនកកាយរន្ទ ទាំងមិននៅ មានទេបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ គឺថាភក្តិភោលថាបុគ្គលនេះមានទេបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលជាអ្នកកកាយរន្ទផង នៅផង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ បុគ្គលភ្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រៀនសូត្រទូរ្យធម៌គឺសុត្តៈ  
 ភេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ តាថ ។ ពានៈ ឥតិវុត្តកៈ ជាតកៈ អត្តនធម្មៈ  
 វេទល្លៈ បុគ្គលនោះ រមែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជា  
 ទុក្ខ ដូច្នោះ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទយដូច្នោះ

អយំ ឧត្តរិយោលោកិយោ យោវត្ថុនំ បដាណាតិ អយំ ឧត្តរិ-  
 យោលោកិយោ បដិបទាតិ យោវត្ថុនំ បដាណាតិ វិវា ទោ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ តាចំ កក្កា ច យោតិ វសិតា ម ។  
 សេយ្យថាថិ សា ភិក្ខុវេ ម្ភសិតា តាចំ កក្កា ច  
 វសិតា ម តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។  
 ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ម្ភសិតុបមា បុគ្គលា  
 សន្តោ សំវិជ្ជមាណា លោកស្មិនំ ។

[១០៧] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ តលិវច្ឆា ។ កក្កេម  
 ចត្តារោ ។ សន្តវចន្តោ (១) ទោ បរាវចន្តោ  
 បរាវចន្តោ ទោ សន្តវចន្តោ សន្តវចន្តោ ច  
 បរាវចន្តោ ម ទេវ សន្តវចន្តោ ទោ បរាវចន្តោ ។  
 ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ តលិវច្ឆា ។ វិវាទេវ ទោ  
 ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ តលិវច្ឆា បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជមាណា លោកស្មិ ។ កក្កេម ចត្តារោ ។  
 សន្តវចន្តោ ទោ បរាវចន្តោ បរាវចន្តោ

១១. សន្តវចន្តោ ។

ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីតែង ទោះបីខ្ញុំតែង ដូច្នោះ វែងដឹងច្បាស់តាម  
 សេចក្តីតែង ទោះបីខ្ញុំតែងតាមវិធីបដិបទា ដូច្នោះ ម្ចាស់ភិក្ខុជាងខ្ញុំយ  
 បុគ្គលជាអ្នក កតាយទ្ធដង នៅដង យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុជាង  
 ខ្ញុំយ កណ្តាលនោះ កតាយទ្ធដង នៅដង មានទមហាយ៉ាងណា  
 ម្ចាស់ភិក្ខុជាងខ្ញុំយ តថាគរោលថា បុគ្គលនេះ មានទមហាយ  
 ដូច្នោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុជាងខ្ញុំយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ មានទមហាយ  
 កណ្តាល វែងមាននៅក្នុងលោក ។

[១០៨] ម្ចាស់ភិក្ខុជាងខ្ញុំយ គោបម្រើនេះ មាន ៤ ពួក ។  
 គោបម្រើ ៤ ពួក គេដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺជាសត្វកាចក្កិហ្វូងគោបស្សៈខ្លួន មិន  
 កាចក្កិហ្វូងគោដ៏ខ ១ ជាសត្វកាចក្កិហ្វូងគោដ៏ខ មិនកាចក្កិហ្វូងគោ  
 បស្សៈខ្លួន ១ ជាសត្វកាចក្កិហ្វូងគោបស្សៈខ្លួនដង កាចក្កិហ្វូងគោ  
 ដ៏ខ ១ ជាសត្វមិនកាចក្កិហ្វូងគោបស្សៈខ្លួន ជាងមិនកាចក្កិហ្វូងគោ  
 ដ៏ខ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុជាងខ្ញុំយ គោបម្រើមាន ៤ ពួកនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
 ជាងខ្ញុំយ បុគ្គលមានទមហាយគោបម្រើ ៤ ពួកនេះ វែងមាននៅក្នុង  
 លោក ដូច្នោះដែរ ។ បុគ្គល ៤ ពួក គេដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលដូចគោកាច  
 ក្កិហ្វូងគោបស្សៈខ្លួន តែមិនកាចក្កិហ្វូងគោដ៏ខ ១ កាចក្កិហ្វូងគោដ៏ខ

នោ សកវចនោ សកវចនោ ច បរាវចនោ ច នោ  
 សកវចនោ នោ បរាវចនោ ។ កតថង្ស ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ សកវចនោ ហោតិ នោ បរាវចនោ ។ ឥត  
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ សកវចនោ ឧទ្ទេដេតា  
 ហោតិ នោ បរាវចនោ ឯវំ នោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 សកវចនោ ហោតិ នោ បរាវចនោ ។ សេយ្យថាបិ  
 សោ ភិក្ខុវេ តាលិវិទ្ធោ សកវចនោ នោ បរាវចនោ  
 កតថមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វិនាមិ ។ កតថង្ស  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ បរាវចនោ ហោតិ នោ សកវ-  
 ចនោ ។ ឥត ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ បរាវចនោ  
 ឧទ្ទេដេតា ហោតិ នោ សកវចនោ ឯវំ នោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 បរាវចនោ ហោតិ នោ សកវចនោ ។ សេយ្យថាបិ  
 សោ ភិក្ខុវេ តាលិវិទ្ធោ បរាវចនោ នោ សកវចនោ

តៃមិនភាចក្កិហ្មិភោរបស្សំ ខ ភាចក្កិហ្មិភោរបស្សំ ភាច  
 ក្កិហ្មិភោរបស្សំ ខ ចិនភាចក្កិហ្មិភោរបស្សំ ចិនមិនភាចក្កិ  
 ហ្មិភោរបស្សំ ខ ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ ចុះបុគ្គលដូចគោភាចក្កិ  
 ហ្មិភោរបស្សំ តៃមិនភាចក្កិហ្មិភោរបស្សំ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុវាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកកំរាមបរិសុទ្ធរបស្សំ  
 តៃមិនកំរាមបរិសុទ្ធដទៃ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ បុគ្គលដូចគោភាចក្កិហ្មិ  
 ភោរបស្សំ តៃមិនភាចក្កិហ្មិភោរបស្សំ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 វាំងឡាយ គោបម្រើនោះជាសត្វភាចក្កិហ្មិភោរបស្សំ តៃមិនភាច  
 ក្កិហ្មិភោរបស្សំ មានទម្រង់យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ តថាគត  
 កោលថា បុគ្គលនេះ មានទម្រង់ ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ  
 ចុះបុគ្គលដូចគោភាចក្កិហ្មិភោរបស្សំ តៃមិនភាចក្កិហ្មិភោ របស្សំ  
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
 ជាអ្នកកំរាមបរិសុទ្ធរបស្សំអ្នកដទៃ តៃមិនកំរាមបរិសុទ្ធរបស្សំ ម្នាល  
 ភិក្ខុវាំងឡាយ បុគ្គលដូចគោភាចក្កិហ្មិភោរបស្សំអ្នកដទៃ តៃមិនភាច  
 ក្កិហ្មិភោរបស្សំ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ គោ  
 បម្រើនោះ ជាសត្វភាចក្កិហ្មិភោរបស្សំ តៃមិនភាចក្កិហ្មិភោរបស្សំ

ករិយយល្ហាសព លោកោវិញ្ញា

តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ វេទំ បុគ្គលំ វេទានិ ។  
 តថ្ឋញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សាវ័ចល្ហោ ត  
 ហោតិ បាវ័ចល្ហោ ច ។ វេទំ ភិក្ខុវេ ឯតាថ្មោ  
 បុគ្គលោ សកប័សញ្ច ទុច្ចេដេតា ហោតិ បាប័សញ្ច  
 ឃិវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សាវ័ចល្ហោ ច ហោតិ  
 បាវ័ចល្ហោ ច ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ  
 តលិវំត្ថោ សាវ័ចល្ហោ ច បាវ័ចល្ហោ ច  
 តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ វេទំ បុគ្គលំ វេទានិ ។ តថ្ឋញ្ច  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ទេវំ សាវ័ចល្ហោ ហោតិ ទោ  
 បាវ័ចល្ហោ ។ វេទំ ភិក្ខុវេ ឯតាថ្មោ បុគ្គលោ  
 ទេវំ សកប័សំ ទុច្ចេដេតា ហោតិ ទោ បាប័សំ  
 ឃិវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ទេវំ សាវ័ចល្ហោ  
 ហោតិ ទោ បាវ័ចល្ហោ ។ សេយ្យថាបិ  
 សោ ភិក្ខុវេ តលិវំត្ថោ ទេវំ សាវ័ចល្ហោ

តតិយយល្ហាសព លោកោវិញ្ញា

មានទបមាហំវិណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតតាលថា បុគ្គលនេះ  
 មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលដូចគ្នា  
 កាចក្កិហ្វូងគោរបស់ខ្លួនផង កាចក្កិហ្វូងគោដទៃផង តែដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលតូចៗ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកកំរាមបរិសុទ្ធ  
 របស់ខ្លួនផង កំរាមបរិសុទ្ធរបស់អ្នកដទៃផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលដូចគ្នាកាចក្កិហ្វូងគោរបស់ខ្លួនផង កាចក្កិហ្វូងគោដទៃផងយ៉ាង  
 នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គោបម្រើនោះ កាចក្កិហ្វូងគោ  
 របស់ខ្លួនផង កាចក្កិហ្វូងគោដទៃផង មានទបមាហំវិណា ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ គឺជាគតតាលថា បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យ ដូច្នោះដែរ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល ដូចគ្នាមិនកាចក្កិហ្វូងគោរបស់ខ្លួន ទាំង  
 មិនកាចក្កិហ្វូងគោដទៃ តែដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 តូចៗ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនកំរាមបរិសុទ្ធរបស់ខ្លួន ទាំងមិនកំរាមបរិ  
 សុទ្ធរបស់អ្នកដទៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដូចគ្នាមិនកាចក្កិ  
 ហ្វូងគោរបស់ខ្លួន ទាំងមិនកាចក្កិហ្វូងគោដទៃ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ គោបម្រើនោះ ជាសត្វមិនកាចក្កិហ្វូងគោរបស់ខ្លួន

នោ បរគវតិណោ ធម្មបទាមា ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វទាមិ ។  
ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ពលិវន្តបទា បុគ្គលា សន្តោ  
សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មី ។

(១០៧) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ វុត្តា ។ កតតមេ  
ចត្តារោ ។ ដេត្ត ដេត្តបរិវារោ ដេត្ត សារបរិវារោ  
សារោ ដេត្តបរិវារោ សារោ សារបរិវារោ ។ ឥមេ  
ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វុត្តា ។ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ  
ចត្តារោមេ វុត្តបទា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជាមាតា  
លោកស្មី ។ កតតមេ ចត្តារោ ។ ដេត្ត ដេត្តបរិវារោ  
ដេត្ត សារបរិវារោ សារោ ដេត្តបរិវារោ សារោ សារ-  
បរិវារោ ។ កតតេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា ដេត្ត ហោតិ ដេត្ត-  
បរិវារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកសន្តោ បុគ្គលា ទុស្សីលោ  
ហោតិ ទាបទន្តោ បរិសាមិស្ស ហោតិ ទុស្សីលា

តាំងមិនកាចក្នុងហ្វូងគោដ៏ធំ មានទមហោរោវិណា ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ  
កថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទមមេឃ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាល  
ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលទមហោរោវាយតាមប្រើ ៤ ពួកនេះ វែងវាងទៅ  
ក្នុងលោក ។

(១០៧) ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ដើមឈើនេះ មាន ៤ ពួក ។ ដើម  
ឈើ ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺដើមឈើស្រាយ មានដើមឈើស្រាយ  
ជាបរិវារ ១ ដើមឈើស្រាយ មានដើមឈើខ្លឹមជាបរិវារ ១ ដើមឈើខ្លឹម  
មានដើមឈើស្រាយជាបរិវារ ១ ដើមឈើខ្លឹម មានដើមឈើខ្លឹមជា  
បរិវារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ដើមឈើមាន ៤ ពួកនេះដែរ ។  
ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលមានទមហោរោវាយដើមឈើ ៤ ពួកនេះ វែង  
វាងទៅក្នុងលោកដូច្នោះដែរ ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គល  
ស្រាយ មានស្រាយជាបរិវារ ១ បុគ្គលស្រាយមានខ្លឹមជាបរិវារ ១ បុគ្គល  
ខ្លឹម មានស្រាយជាបរិវារ ១ បុគ្គលខ្លឹម មានខ្លឹមជាបរិវារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ  
តាំងឡាយ ចុះបុគ្គលស្រាយ មានស្រាយជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល  
ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលតូចខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តស៊ីល មាន  
ធម៌ដ៏លាមក តាំងបរិសទ្យរបស់បុគ្គលនោះ ក៏ជាអ្នកទ្រុស្តស៊ីល

ព័រយបណ្ណាសពេ វណពោវព្រៃ

ចាបធម្មា វិវំ ចោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ដេត្ត  
 ហោតិ ដេត្តបរិវារោ ។ សេ យ្យថាមិ សោ  
 ភិក្ខុវេ វុត្តោ ដេត្ត ដេត្តបរិវារោ តដ្ឋបមាហំ  
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ តថត្វា ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ ដេត្ត ហោតិ សារបរិវារោ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ  
 ឯតត្តោ បុគ្គលោ ទុស្សីលោ ហោតិ ចាបធម្មា  
 បរិសា ច ខុស្ស ហោតិ សីលវតី កល្យាណធម្មា  
 វិវំ ចោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ដេត្ត ហោតិ សារបរិវារោ ។  
 សេ យ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ វុត្តោ ដេត្ត សារបរិវារោ  
 តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ តថត្វា  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សារោ ហោតិ ដេត្តបរិវារោ ។  
 ឥធម ភិក្ខុវេ ឯតត្តោ បុគ្គលោ សីលវតី ហោតិ  
 កល្យាណធម្មា បរិសា ច ខុស្ស ហោតិ ទុស្សីលោ ចាប-  
 ធម្មា វិវំ ចោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ សារោ ហោតិ ដេត្តបរិវារោ ។

ព័រយបណ្ណាសពេ វណពោវព្រៃ

មានធម៌ដ៏លាមកដែរ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាវិញ្ញាណ បុគ្គលស្រាយ មានស្រាយជា  
 បរិវារយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាវិញ្ញាណ ដើមឈើនោះ ជាឈើ  
 ស្រាយ មានដើមឈើស្រាយជាបរិវារ មានទប់មាយ៉ាងណា ម្ចាស់  
 ភិក្ខុពុទ្ធជាវិញ្ញាណ គឺជាគតតោលថា បុគ្គលនេះមានទប់មេយ្យដូច្នោះដែរ ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាវិញ្ញាណ ចុះបុគ្គលស្រាយ មានខ្លឹមជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាវិញ្ញាណ បុគ្គលពួកខ្លះ ភ្នំនិលោកនេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីលមាន  
 ធម៌ដ៏លាមក ប៉ុន្តែបរិសុទ្ធរបស់បុគ្គលនោះ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ  
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាវិញ្ញាណ បុគ្គលស្រាយ មានខ្លឹមជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាវិញ្ញាណ ដើមឈើនោះជាដើមឈើស្រាយ មានដើមឈើខ្លឹម  
 ជាបរិវារ មានទប់មាយ៉ាងណា ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាវិញ្ញាណ គឺជាគតតោលថា  
 បុគ្គលនេះ មានទប់មេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាវិញ្ញាណ បុគ្គលខ្លឹម  
 មានស្រាយជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាវិញ្ញាណ បុគ្គលពួកខ្លះ  
 ភ្នំនិលោកនេះ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ ប៉ុន្តែបរិសុទ្ធរបស់  
 បុគ្គលនោះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធជាវិញ្ញាណ  
 យ៉ាងនេះឈ្មោះថា បុគ្គលខ្លឹម មានស្រាយជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។

សេយ្យដាមី សោ កិច្ចវេ វុត្តោ សារោ  
 វេក្កុបរិវារោ តដ្ឋបមាហំ កិច្ចវេ ឥមំ បុគ្គលំ  
 វនាមិ ។ កថញ្ច កិច្ចវេ បុគ្គលោ សារោ ហោតិ  
 សារបរិវារោ ។ ឥធិ កិច្ចវេ ឯកត្តោ បុគ្គលោ  
 សីលវា ហោតិ កល្យាណធម្មោ វេរិសាមិស្ស ហោតិ  
 សីលវតី កល្យាណធម្មា ឯវំ ទោ កិច្ចវេ បុគ្គលោ  
 សារោ ហោតិ សារបរិវារោ ។ សេយ្យដាមី សោ  
 កិច្ចវេ វុត្តោ សារោ សារបរិវារោ តដ្ឋបមាហំ  
 កិច្ចវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ ឥមេ ទោ កិច្ចវេ  
 ចត្តារោ វុត្តុបមា បុគ្គលា សុត្តោ សំវិជ្ជមាធា  
 លោកស្មិទ្ធិ ។

[១០០] ចត្តារោ វេ កិច្ចវេ អាសិវិសា ។

កតមេ ចត្តារោ ។ អាគតវិសោ ឧ យោវិសោ យោវិសោ  
 ឧ អាគតវិសោ អាគតវិសោ ច យោវិសោ ច

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដើមឈើនោះ ជាដើមឈើខ្លីម មានដើមឈើ  
 ស្រាយជាបរិវារ មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគរ  
 កោលថា បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ចុះបុគ្គលខ្លីម មានខ្លីមជាបរិវារ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ ទាំងបរិសុទ្ធ  
 របស់បុគ្គលនោះ ក៏ជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ បុគ្គលខ្លីម មានខ្លីមជាបរិវារ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ដើមឈើនោះ ជាដើមឈើមានខ្លីម មានដើមឈើខ្លីម ជាបរិវារ មាន  
 ទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគរកោលថា បុគ្គលនេះ  
 មានទបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានទបមាដោយ  
 ដើមឈើ ៤ ពួកនេះ វេមនីមាននៅក្នុងលោក ។

[១១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសិវិសនេះមាន ៤ ពួក ។ អាសិវិ-  
 តិស ៤ ពួក តើដូចម្តេចនេះ ។ គឺអាសិវិស មានពិសជ្រូកប្រាំបីដាច់  
 តែមិនមានពិសដំពូក ១ មានពិសដំពូក តែមិនមានពិសជ្រូក  
 ប្រាំបីដាច់ ១ មានពិសជ្រូកប្រាំបីដាច់ផង មានពិសដំពូកផង ១

ខេត្ត អាគតវិសោ ឯ យោវិសោ ។ ឥមេ ខេត្ត ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារោ អាសិវិសោ ។ ឯវិសេវ ខេត្ត ភិក្ខុវេ ចត្តារោមេ  
 អាសិវិសុបមា បុគ្គលា សន្តោ សិវិជ្ជមាជា  
 លោកស្នី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ អាគតវិសោ ឯ  
 យោវិសោ យោវិសោ ឯ អាគតវិសោ អាគតវិសោ ត  
 យោវិសោ ឯ ខេត្ត អាគតវិសោ ឯ យោវិសោ ។  
 កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អាគតវិសោ យោវិសោ ឯ  
 យោវិសោ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ឯវិសេវោ បុគ្គលោ អាគតវិសោ  
 តុជ្ឈតិ សោ ឯ ខុស្ស កោដោ(១) ឯ ជីយវត្តិ  
 អនុសេតិ ឯវិ ខេត្ត ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អាគតវិសោ  
 យោវិសោ ឯ យោវិសោ ។ មេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ  
 អាសិវិសោ អាគតវិសោ ឯ យោវិសោ តម្លឺបមាហិ  
 ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វិជាមិ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ យោវិសោ យោវិសោ ឯ អាគតវិសោ ។

១ ម. កោដោ ។

មិនមានពិសជ្រុកជ្រាបចាប់ ទាំងមិនមានពិសជីពទ្ធិក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ អាសិវិសោ ៤ ពួកនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន  
 ទមទាដោយអាសិវិសោ ៤ ពួកនេះ វេមនីមាននៅក្នុងលោក ដូច្នោះដែរ ។  
 បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបុគ្គលមានពិសជ្រុកជ្រាបចាប់ តែមិន  
 មានពិសជីពទ្ធិក ១ មានពិសជីពទ្ធិក តែមិនមានពិសជ្រុកជ្រាបចាប់ ១  
 មានពិសជ្រុកជ្រាបចាប់ផង មានពិសជីពទ្ធិកផង ១ មិនមានពិសជ្រុកជ្រាប  
 ចាប់ទាំងមិនមានពិសជីពទ្ធិក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានពិស  
 ជ្រុកជ្រាបចាប់ តែមិនមានពិសជីពទ្ធិក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ វេមនីគ្រោធរឿយ ។ តែសេចក្តីគ្រោធរបស់  
 បុគ្គលនោះ មិនទំនៅអស់កាលយូរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន  
 ពិសជ្រុកជ្រាបចាប់ តែមិនមានពិសជីពទ្ធិកយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ អាសិវិសោនោះ មានពិសជ្រុកជ្រាបចាប់ តែមិនមានពិសជី  
 ពទ្ធិក មានទមទាទាំងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតពោលថា  
 បុគ្គលនេះ មានទមទាដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល  
 មានពិសជីពទ្ធិក តែមិនមានពិសជ្រុកជ្រាបចាប់ តើដូចម្តេច ។



ឥន ភិក្ខុវេ ឯកតោ បុគ្គលោ ន ហេវ ខេ អភិធម្មា  
 កុដ្ឋនិ សោ ច ខុស្ស កោដោ ធីយវត្ថុ អនុសេតិ  
 ឯវ ខេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ យោវិសោ ហោតិ ន  
 អាគតវិសោ ។ សេយ្យថាបិ សោ ភិក្ខុវេ អាសិវិសោ  
 យោវិសោ ន អាគតវិសោ តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ  
 បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថេត្វ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អាគត-  
 វិសោ ច ហោតិ យោវិសោ ច ។ ឥន ភិក្ខុវេ  
 ឯកតោ បុគ្គលោ អភិធម្មា កុដ្ឋនិ សោ ច ខុស្ស  
 កោដោ ធីយវត្ថុ អនុសេតិ ឯវ ខេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 អាគតវិសោ ច ហោតិ យោវិសោ ច ។ សេយ្យថាបិ  
 សោ ភិក្ខុវេ អាសិវិសោ អាគតវិសោ ច យោវិសោ  
 ច តដ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ បុគ្គលំ វនាមិ ។ កថេត្វ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ លេវ អាគតវិសោ ហោតិ ន  
 យោវិសោ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ឯកតោ បុគ្គលោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្នក្ខៈ ក្នុងលោកនេះ វេទនិមិទន្ត្រាធរៀយោប  
 តែសេចក្តីក្រោធរបស់បុគ្គលនោះ វេទនិមិទន្ត្រាធរៀយោប ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ បុគ្គលមានពិសធីត្និក តែមិនមានពិសជ្រួតជ្រាបចាប់ យ៉ាងនេះ  
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសិវិសេនោះ មានពិសធីត្និក តែមិនមាន  
 ពិសជ្រួតជ្រាបចាប់ មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថាគត  
 ពោលថា បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យដូច្នោះវែវ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ចុះបុគ្គលមានពិសជ្រួតជ្រាបចាប់ផង មានពិសធីត្និកផង តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្នក្ខៈ ក្នុងលោកនេះ វេទនិក្រោធរៀយផង  
 សេចក្តីក្រោធរបស់បុគ្គលនោះ វេទនិមិទន្ត្រាធរៀយផង ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានពិសជ្រួតជ្រាបចាប់ផង មានពិសធីត្និកផងយ៉ាង  
 នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសិវិសេនោះ មានពិសជ្រួតជ្រាប  
 ចាប់ផង មានពិសធីត្និកផង មានទបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ភថាគតពោលថា បុគ្គលនេះ មានទបមេយ្យដូច្នោះវែវ ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមិនមានពិសជ្រួតជ្រាបចាប់ ពុំមែនមានពិស  
 ធីត្និក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្នក្ខៈ ក្នុងលោកនេះ

ឧបោស ទោ អាសិវណ្ណំ តុជ្ឈតិ សោ ច ខុស្ស តោនោ(១)  
 ឧ ធិយវត្ថំ អនុសេតិ ឃិ ទោ ភិក្ខុវេ មុត្តលោ  
 ទេវ អាគតវិសោ ហោតិ ឧ យោវិសោ ។ សេយ្យថាចិ  
 សោ ភិក្ខុវេ អាសិវិសោ ទេវ អាគតវិសោ ឧ  
 យោវិសោ តថូបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ មុត្តលំ វនាមិ ។  
 ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អាសិវិសុបមា មុត្តលា  
 សាញា សិវិជ្ជមាណ លោកាស្មិន្តិ ។

រណេរវង្ស បរមោ ។

តិល្យទ្ធានំ

ទ្វេ វលាហិតតុត្តា

ទុនតវហារា ទ្វេ ហោន្តិ

អម្ពានិ មូសិកា ពលិតត្តា

វុត្តា អាសិវិសេន តេ ទសាតិ។

មិនក្រោធរឿយ ។ ទាំងសេចក្តីក្រោធរបស់បុគ្គលនោះ ក៏មិនទំនៅអស់  
 កាលយូរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិនមានភិស្រ្តក្រាបបាច់ ទាំង  
 មិនមានភិស្រ្តក្រាបបាច់ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសិវិសេនោះ  
 មិនមានភិស្រ្តក្រាបបាច់ ទាំងមិនមានភិស្រ្តក្រាបបាច់ មាន១២មា  
 យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភថាគតពាលថា បុគ្គលនេះ  
 មាន១២មេឃ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន១២មា  
 ដោយអាសិវិសេ ៤ ពួកនេះ វិមជ្ជមាននៅក្នុងលោក ។

ចប់ រណេរវង្ស ទី ១ ។

ទុទ្ធាននៃវិលាហារវិគ្គនោះគឺ

ទិយាយអំពីមេឃមានពីរលើក អំពីក្រុម ១ អំពីឥន្ទ្រជីក  
 មានពីរលើក អំពីផ្លែស្វាយ ១ អំពីសត្វកណ្តុរ ១ អំពី  
 គោបម្រើ ១ អំពីដើមឈើ ១ អំពីអាសិវិសេ ១ ម្រេត្រូវ  
 ជា ១០ ។

(១១១) អថទោ កេសី អស្សនធម្មសារថិ យេន  
 កតវា តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្តា កតវន្តំ អតិវាទេត្តា  
 ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីទិ ទោ កេសី  
 អស្សនធម្មសារថិ កតវា ឯតទរោច ត្បញ្ញ ខ្វាសិ កេសី  
 សញ្ញាតោ អស្សនធម្មសារថិ(១) កតេត្តា បទ ត្ថំ កេសី  
 អស្សនធម្មំ វិនេសីតិ ។ អហំ ទោ កន្តេ អស្សនធម្មំ  
 សន្តោនមិ វិនេមិ ឧបសនមិ វិនេមិ សន្តោឧបសនមិ  
 វិនេមិ ។ សចេ តេ(២) កេសី អស្សនធម្មោ សន្តោន  
 វិនយំ ន ឧបេតិ ឧបសន វិនយំ ន ឧបេតិ សន្តោ-  
 ឧបសន វិនយំ ន ឧបេតិ តំនិ តំ ករោសីតិ ។ សចេ  
 មេ កន្តេ អស្សនធម្មោ សន្តោន វិនយំ ន ឧបេតិ  
 ឧបសន វិនយំ ន ឧបេតិ សន្តោឧបសន វិនយំ ន  
 ឧបេតិ ហាធាមិ នំ កន្តេ ។ តំ តំស្ស ហោតុ ។

១ ម. បញ្ញាតោ អស្សនធម្មសារថិ ។ ២ ម. តេ វតិ ទត្ថិ ។

(១១១) គ្រាខាះ កេសីជាសារថិ អ្នកបញ្ជាក់សេវដែលគួរបញ្ជាក់  
 ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រូបបង្ហាញព្រះ  
 ដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកេសីជាសារថិ អ្នកបញ្ជាក់  
 សេវដែលគួរបញ្ជាក់ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រជុំ  
 គ្រាស្រដូច្នោះថា ម្ចាស់កេសី ខ្លួនអ្នកនៅតែដឹងដឹងច្បាស់ថាជាសារថិ អ្នកបញ្ជាក់  
 សេវដែលគួរបញ្ជាក់ ម្ចាស់កេសី ចុះអ្នកបញ្ជាក់សេវដែលគួរបញ្ជាក់ដូចម្តេច ។  
 បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបញ្ជាក់សេវ ដែលគួរបញ្ជាក់ដោយល្អខ្លះ  
 ដោយការក្រក់ខ្លះ ដោយល្អនឹងការក្រក់ខ្លះ ម្ចាស់កេសី ប្រសិនបើសេវដែល  
 គួរបញ្ជាក់របស់អ្នក ប្រើវិធីបញ្ជាក់ដោយល្អក៏មិនបាន ប្រើវិធីបញ្ជាក់ដោយ  
 ការក្រក់ក៏មិនបាន ប្រើវិធីបញ្ជាក់ដោយល្អនឹងការក្រក់ក៏មិនបាន ចុះអ្នកធ្វើសេវ  
 នោះដូចម្តេចទៅវិញ ។ បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រសិនបើសេវដែលគួរបញ្ជាក់  
 របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ប្រើវិធីបញ្ជាក់ដោយល្អក៏មិនបាន ប្រើវិធីបញ្ជាក់ដោយការក្រក់  
 ក៏មិនបាន ប្រើវិធីបញ្ជាក់ដោយល្អនឹងការក្រក់ក៏មិនបាន បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន  
 ខ្ញុំព្រះអង្គក៏សម្រាប់សេវនោះចោល ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។

មា មេ អាចរិយតុលស្ស អវណ្ណោ អហោសីតិ ។ កគវា  
 បទ កន្តេ អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារមិ កតំ បទ កន្តេ  
 កគវា បុរិសធម្មំ វិទេតីតិ ។ អហំ ទោ កេសិ  
 បុរិសធម្មំ សណ្ណានមិ វិទេមិ ធសុសេនមិ វិទេមិ  
 សណ្ណធសុសេនមិ វិទេមិ ។ តត្រិទំ កេសិ សណ្ណស្មី  
 ឥតិ កាយសុចរិតំ ឥតិ កាយសុចរិតស្ស វិចារកោ  
 ឥតិ វិចិត្តសុចរិតំ ឥតិ វិចិត្តសុចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ  
 មនោសុចរិតំ ឥតិ មនោសុចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ  
 ទេវា ឥតិ មនុស្សា ។ តត្រិទំ កេសិ ធសុស្មី  
 ឥតិ កាយទុច្ចរិតំ ឥតិ កាយទុច្ចរិតស្ស វិចារកោ  
 ឥតិ វិចិត្តទុច្ចរិតំ ឥតិ វិចិត្តទុច្ចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ  
 មនោទុច្ចរិតំ ឥតិ មនោទុច្ចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ  
 ធិរាយា ឥតិ តិរញ្ញាយាយាធិ ឥតិ បិត្តិវិសាយោ ។ តត្រិទំ  
 កេសិ សណ្ណធសុស្មី ឥតិ កាយសុចរិតំ ឥតិ  
 កាយសុចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ កាយទុច្ចរិតំ

ព្រោះថា កុំឲ្យមានពាក្យដំឡើងផលត្រកូល បែកចារ្យរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ  
 ឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ជាសារថ្មីខ្លាំងឲ្យបុរស  
 ដែលត្រូវខ្លាំង រកបុគ្គលណាមួយស្មើខ្លាំង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះដ៏  
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ណែនាំបុរសដែលត្រូវខ្លាំងតែដូចម្តេច ។ ម្នាលកេសិ  
 កថាគត វេមនីណែនាំបុរសដែលត្រូវខ្លាំងដោយល្អៗ ដោយពាក្យក្រក់ខ្លះ  
 ដោយល្អនឹងពាក្យក្រក់ខ្លះ ។ ម្នាលកេសិ បណ្តាអំពើទាំងនោះ អំពើល្អ ដូច្នោះ  
 គឺកាយសុចរិត ដូច្នោះ ផលរបស់កាយសុចរិត ដូច្នោះ វិចិត្តសុចរិត ដូច្នោះ ផល  
 របស់វិចិត្តសុចរិត ដូច្នោះ មនោសុចរិត ដូច្នោះ ផលរបស់មនោសុចរិត ដូច្នោះ  
 ទេវតា ដូច្នោះ មនុស្ស ដូច្នោះ ។ ម្នាលកេសិ បណ្តាអំពើទាំងអស់នោះ  
 អំពើពាក្យក្រក់ ដូច្នោះគឺកាយទុច្ចរិត ដូច្នោះ ផលរបស់កាយទុច្ចរិត ដូច្នោះ វិចិត្ត  
 ទុច្ចរិត ដូច្នោះ ផលរបស់វិចិត្តទុច្ចរិត ដូច្នោះ មនោទុច្ចរិត ដូច្នោះ ផលរបស់មនោ  
 ទុច្ចរិត ដូច្នោះ ទេវតា ដូច្នោះ កំណើតគឺបាន ដូច្នោះ បិត្តិវិស័យ ដូច្នោះ ។  
 ម្នាលកេសិ បណ្តាអំពើទាំងនោះ អំពើល្អនឹងអំពើពាក្យក្រក់ ដូច្នោះគឺ  
 កាយសុចរិត ដូច្នោះ ផលរបស់កាយសុចរិត ដូច្នោះ កាយទុច្ចរិត ដូច្នោះ

ឥតិ កាយទុច្ចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ វចីសុចរិតំ ឥតិ  
 វចីសុចរិតស្ស វិចារកោ ឥតិ វចីទុច្ចរិតំ ឥតិ វចីទុច្ចរិ-  
 តស្ស វិចារកោ ឥតិ មហោសុចរិតំ ឥតិ មហោសុចរិតស្ស  
 វិចារកោ ឥតិ មហោទុច្ចរិតំ ឥតិ មហោទុច្ចរិតស្ស  
 វិចារកោ ឥតិ ទេវំ ឥតិ មនុស្សំ ឥតិ ឱរយោ  
 ឥតិ តិរច្ឆានយោធិ ឥតិ ចិត្តិវិសយោតិ ។ សចេ  
 តេ កន្តេ បុរិសទម្មោ សន្តោន វិធមំ ន ឧបេតិ  
 ឧបុសន វិធមំ ន ឧបេតិ សន្តោឧបុសន វិធមំ  
 ន ឧបេតិ តិច្ឆំ តំ កកវំ កកោតិវំ ។ សចេ មេ  
 កេសិ បុរិសទម្មោ សន្តោន វិធមំ ន ឧបេតិ  
 ឧបុសន វិធមំ ន ឧបេតិ សន្តោឧបុសន វិធមំ  
 ន ឧបេតិ ហោមិ ធំ កេសិវិ ។ ន ខោ ខោ  
 កន្តេ កកវេតា ចាណាតិចារោ កម្មវិ អថ ច បន  
 កកវំ ឯវមាហ ហោមិ ធំ កេសិវិ ។ សត្តំ កេសិ  
 ន តថាភតស្ស ចាណាតិចារោ កម្មវិ អថ ច

ផលរបស់កាយទុច្ចរិត ដូច្នោះ វិចីសុចរិត ដូច្នោះ ផលរបស់វិចីសុចរិត ដូច្នោះ  
 វិចីទុច្ចរិត ដូច្នោះ ផលរបស់វិចីទុច្ចរិត ដូច្នោះ មហោសុចរិត ដូច្នោះ ផលរបស់  
 មហោសុចរិតដូច្នោះ មហោទុច្ចរិត ដូច្នោះ ផលរបស់មហោទុច្ចរិត ដូច្នោះ ទេវតា  
 ដូច្នោះ មនុស្ស ដូច្នោះ នរក ដូច្នោះ កំណើតនៃវិញ្ញាណ ដូច្នោះ ចិត្តិវិសយ  
 ដូច្នោះ ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រសិនបើបុរសដែលគួរទូន្មានរបស់  
 ព្រះអង្គ ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយល្អក៏មិនបាន ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយកាត្រក់ក៏  
 មិនបាន ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយល្អនឹងកាត្រក់ក៏មិនបាន ចុះព្រះដ៏មានព្រះ  
 ភាគទ្រង់ធ្វើបុរសនោះដូចម្តេចទៅវិញ ។ ម្នាលកេសិ ប្រសិនបើបុរសដែល  
 គួរទូន្មានរបស់ភថាគត ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយល្អក៏មិនបាន ប្រើវិធីបង្ហាត់  
 ដោយកាត្រក់ក៏មិនបាន ប្រើវិធីបង្ហាត់ដោយល្អនឹងកាត្រក់ក៏មិនបាន ម្នាល  
 កេសិ តថាភតក៏សម្លាប់បុរសនោះដែរ ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បាណា-  
 តិបាត មិនគួរដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់យើងទេ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ  
 ទ្រង់ក្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលកេសិ ភថាគតក៏សម្លាប់បុរសនោះដែរ ។  
 ម្នាលកេសិ បាណាតិបាត មិនគួរដល់ភថាគតក៏ពិតមែន តែថា

យោ(១) បុរិសនន្តោ សន្តានន វិទយំ ន ឧបេតិ  
 ឧបសេន វិទយំ ន ឧបេតិ សន្តានុសេន វិទយំ  
 ន ឧបេតិ ន តំ តថាគតោ វត្តង្គំ អនុសាសិតង្គំ  
 មញ្ញតិ នបិ វិញ្ញា សត្រហ្មចារី វត្តង្គំ អនុសាសិតង្គំ  
 មញ្ញន្តិ សុវិទោ ហោសោ កេសិ អរិយស្ស វិទយេ  
 យំ ន តថាគតោ វត្តង្គំ អនុសាសិតង្គំ មញ្ញតិ នបិ  
 វិញ្ញា សត្រហ្មចារី វត្តង្គំ អនុសាសិតង្គំ មញ្ញន្តិ ។  
 សោ ហិ ទ្ធន កន្តេ សុវិទោ (២) ហោតិ យំ ន  
 តថាគតោ វត្តង្គំ អនុសាសិតង្គំ មញ្ញតិ នបិ វិញ្ញា  
 សត្រហ្មចារី វត្តង្គំ អនុសាសិតង្គំ មញ្ញន្តិ អភិក្កន្តំ  
 កន្តេ អភិក្កន្តំ កន្តេ សេយ្យថាបិ កន្តេ ធិក្កន្តិកំ កំ  
 ទក្កន្តេយ្យ បដិទ្ធន្តំ កំ វិវេយ្យ ម្មន្ធស្ស កំ  
 មត្តំ អាចិន្តេយ្យ អនុគោល កំ តេលប្បដាតំ  
 ជាវេយ្យ មត្តមន្តោ រូបាធិ នក្កន្តិកិ ឯវមេ  
 កកវតា អនេកបរិយាយេន នន្តោ បកាសិតោ

១ ខ. លោ សត្រា អន្តិ ។ ២ ឆ. សុហិកោ ។ ខ. សុគតហោ ។

បុរិសវេលក្កទូនាណា ប្រើវិធីបញ្ជាក់វេយលក្កវិបិបោន ប្រើវិធីបញ្ជាក់  
 ដោយកាត្រក់កំមិនបោន ប្រើវិធីបញ្ជាក់វេយលក្កវិធីកាត្រក់កំមិនបោន  
 គថាគត វេមនិមិនសំគាល់ឲ្យបុរិសនោះថា ក្នុងពោល ក្នុងប្រៀនប្រដៅខេ  
 សូម្បីវិញ្ញាជនជាសត្រហ្មចារីកំមិនសំគាល់ (បុរិសនោះ) ថា ក្នុងពោល  
 ក្នុងប្រៀនប្រដៅដែរ មួយទៀត គថាគតមិនសំគាល់បុរិសណាថា ក្នុងពោល  
 ក្នុងប្រៀនប្រដៅ សូម្បីក្នុងវិញ្ញាជនជាសត្រហ្មចារី កំមិនសំគាល់ឲ្យបុរិស  
 ណាថា ក្នុងពោល ក្នុងប្រៀនប្រដៅដែរ ម្ចាស់កេសិ បុរិសនោះឈ្មោះថា  
 ត្រូវសម្លាប់ដោយល្អក្នុងអរិយវិន័យ ។ ព្រះគថាគតមិនសំគាល់បុរិសណា  
 ថា ក្នុងពោល ក្នុងប្រៀនប្រដៅ សូម្បីក្នុងវិញ្ញាជនជាសត្រហ្មចារី កំមិន  
 សំគាល់បុរិសណាថា ក្នុងពោល ក្នុងប្រៀនប្រដៅដែរ បតិគ្រព្រះអង្គដ៏  
 ចំរើន បុរិសនោះឈ្មោះថា ត្រូវសម្លាប់ដោយល្អដោយពិត បតិគ្រព្រះ  
 អង្គដ៏ចំរើន ភ្នំច្បាស់ណាស់ បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភ្នំច្បាស់ណាស់  
 បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រៀបដូចបុរិសផ្សំឲ្យរបស់វេលក្កផ្តាច់ ឬបើក  
 បញ្ជីញឲ្យរបស់វេលកំប៉ាន់ ពុំនោះសោត ដូចជាបុគ្គលប្រាប់ផ្លូវដល់គ្នា  
 វេង្រងទិស ឬព្រលប្រចិប ក្នុងទីដ៏ដ៏ដ៏ដោយគិតថា បុគ្គលខានចក្ក  
 វេង្រងមើលឃើញឲ្យរូបទាំងឡាយបោន យ៉ាងណាមិញ ធម៌វេលក្កព្រះដ៏មាន  
 ព្រះភាគទ្រង់ប្រកាសហើយ ដោយអនេកបរិយាយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ

ឯសាហំ កន្តេ កកវន្តំ សរណំ កត្តាមិ ធម្មត្ថា  
កិក្ខុសង្ឃត្ថា ទុច្ចាសតំ មំ កន្តេ កកវំ ធារតុ  
អដ្ឋតត្តេ ចាលុបេតំ សរណំ កត្តន្តិ ។

(១១២) ចត្វហិ កិក្ខុវេ អន្តេហិ សមន្នាគតោ

រញ្ញោ កត្រោ អស្សាជានិយោ រាជារហោ ហោតិ  
រាជកោត្តោ រញ្ញោ អន្តន្ទេវ សន្នំ កច្ចតិ ។ កតមេហិ

ចត្វហិ ។ អាជ្ជវេន ជវេន ទន្តិយា សោរទ្ធន ។

ឥមេហិ ទោ កិក្ខុវេ ចត្វហិ អន្តេហិ សមន្នាគតោ

រញ្ញោ កត្រោ អស្សាជានិយោ រាជារហោ ហោតិ

រាជកោត្តោ រញ្ញោ អន្តន្ទេវ សន្នំ កច្ចតិ ។ ឯវមេវ ទោ

កិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ កិក្ខុ អាហុ-

នេយ្យោ ហោតិ ។ ចាហុនេយ្យោ ធន្តិណេយ្យោ

អញ្ញលិករណិយោ អនុត្តំ បុញ្ញត្តេត្តំ លោកស្ស ។

កតមេហិ ចត្វហិ ។ អាជ្ជវេន ជវេន ទន្តិយា សោរទ្ធន ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វុំព្រះអង្គសូមដល់នូវព្រះវិហារព្រះភារជន ព្រះ  
ធម៌ជន ព្រះកិក្ខុសង្ឃជន ជាចំរើនចំរើន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន  
សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជ្រងំចាំទុកនូវវុំព្រះអង្គថា ជាទុកសក ដល់  
នូវសរណៈស្មើដោយដីវិភ តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។

(១១២) ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ សេះភាជាខេយ្យ ប្រកបដោយ

អង្គ ៤ ជាសេះចំរើនរបស់ស្តេច គួរដល់ស្តេច ទុកជាព្រះរាជទ្រព្យ  
ដល់នូវការរាប់ថាជាអង្គរបស់ស្តេច ។ ប្រកបដោយអង្គ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។

គឺប្រកបដោយសេចក្តីស្មោះត្រង់ ១ ដោយសន្ទុះ ១ ដោយអំណត់ ១  
ដោយការស្ងប់ស្ងៀម ១ ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ សេះភាជាខេយ្យ

ប្រកបដោយអង្គ ៤ នេះ ជាសេះចំរើនរបស់ស្តេច គួរដល់ស្តេច  
ទុកជាព្រះរាជទ្រព្យ ដល់នូវការរាប់ថា ជាអង្គរបស់ស្តេច ។

ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ ក៏ដូច្នោះដែរ គឺជាអ្នក  
គួរគុណ គួរទទួលនូវអាគន្ធភាព ជាអ្នកគួរទទួលនូវទុក្ខណា ជាអ្នក  
គួរដល់អញ្ញាលិកម្ម ជាបុញ្ញត្តេត្ត ដ៏ប្រសើរនៃសត្វលោក ។

ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ក៏ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺប្រកបដោយសេចក្តីស្មោះ  
ត្រង់ ១ ដោយសន្ទុះ ១ ដោយអំណត់ ១ ដោយការស្ងប់ស្ងៀម ១ ។

សមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វាហិ ធម្មេហិ សមញ្ញាតតោ  
ភិក្ខុ អាហុនេយ្យោ ហោតិ ។ បេ ។ អនុត្តរំ  
បុត្តានុត្តំ លោកស្សាតិ ។

[១០៣] ចត្តាពោមេ ភិក្ខុវេ កប្រោ អស្សាជាដីយោ  
សន្តោ សំវិជ្ជាមាណោ លោកស្សី ។ កតមេ ចត្តាពោ ។  
ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯតទ្វោ កប្រោ អស្សាជាដីយោ  
បតោនច្ឆាយំ ទិស្វា សំវិជ្ជតិ សំវេតំ អាបជ្ជតិ ។  
កំនុ ទោ មំ អជ្ជំ អស្សនម្មសារថិ ការណំ  
ការេស្សតិ កំមស្សាហំ បដិករោមីតិ ។ ឯវុចោបិ  
ភិក្ខុវេ ឥនេកទ្វោ កប្រោ អស្សាជាដីយោ ហោតិ  
អយំ ភិក្ខុវេ បវេហោ កប្រោ អស្សាជាដីយោ  
សន្តោ សំវិជ្ជាមាណោ លោកស្សី ។ ចុធិ ចបំ  
ភិក្ខុវេ ឥនេកទ្វោ កប្រោ អស្សាជាដីយោ ន ហោ  
ទោ បតោនច្ឆាយំ ទិស្វា សំវិជ្ជតិ សំវេតំ អាបជ្ជតិ  
អបិច ទោ លោមវេធាន្តោ សំវិជ្ជតិ សំវេតំ អាបជ្ជតិ  
កំនុ ទោ មំ អជ្ជំ អស្សនម្មសារថិ ការណំ  
ការេស្សតិ កំមស្សាហំ(១) បដិករោមីតិ ។

១ ម. កមស្សាហំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាជាអ្នក  
គួរទទួលនូវពាន ដែលគេនាំមកជូន ។ បេ ។ ជាបុត្តានុត្ត ដ៏ច្រើន  
នៃសក្កលោក ។

[១១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើន មាន ៤  
ពួក វែមនីមាននៅក្នុងលោក ។ ៤ ពួក តែដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
ឡាយ សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើនពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បានឃើញនូវ  
ស្រមោលនៃជន្នុញហើយ ក៏រឹកបដល់នូវសេចក្តីភក់ស្តុកថា សារថីជាអ្នក  
ទូន្មាននូវសេះ ដែលគួរទូន្មាន ទំនិញធ្វើហេតុអ្វីដល់អញក្នុងវិថូនេះ អញទំនិញ  
ធ្វើតបៅសារថីនោះដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជានេយ្យ  
ដ៏ចំរើនពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពដូច្នោះដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
នេះជាសេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើនទី១ វែមនីមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាល  
ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត សេះអាជានេយ្យដ៏ចំរើន ពួកខ្លះ ក្នុងលោក  
នេះ បានឃើញស្រមោលនៃជន្នុញ ហើយនៅតែមិនរឹកបដល់នូវសេចក្តី  
ភក់ស្តុកទេ លុះតែគេចាក់គ្រង់រោម ដោយជន្នុញ ទើបរឹកបដល់នូវ  
សេចក្តីភក់ស្តុកថា សារថីជាអ្នកទូន្មាននូវសេះ ដែលគួរទូន្មាន ទំនិញធ្វើ  
ហេតុអ្វីដល់អញក្នុងវិថូនេះ អញទំនិញធ្វើតបៅសារថីនោះដូចម្តេច ។



ដំរីចោម កិត្តុវេ សីលកថា កម្រោ អស្សាជាដំយោ  
 ហោតិ អយំ កិត្តុវេ ធុតិយោ កម្រោ អស្សាជាដំយោ  
 សន្តោ សំវិជ្ជាមាតោ លោកស្មី ។ បុណ ចបរំ កិត្តុវេ  
 សីលកថា កម្រោ អស្សាជាដំយោ ន ហោវ ទោ  
 បតោធម្មាយំ ធិស្វា សំវិជ្ជតិ សំវេតំ អាបជ្ជតិ នបិ  
 លោមវេធាវិទ្ធោ សំវិជ្ជតិ សំវេតំ អាបជ្ជតិ អបិច ទោ  
 ចម្មវេធាវិទ្ធោ(១) សំវិជ្ជតិ សំវេតំ អាបជ្ជតិ តិទ្ធិទោ  
 មំ អដ្ឋ អស្សនម្មសារមិ ការណំ ការស្សតិ  
 តិបស្សហំ បដិករោមិទិ ។ ដំរីចោម កិត្តុវេ  
 សីលកថា កម្រោ អស្សាជាដំយោ ហោតិ អយំ  
 កិត្តុវេ តតិយោ កម្រោ អស្សាជាដំយោ សន្តោ  
 សំវិជ្ជាមាតោ លោកស្មី ។ បុណ ចបរំ កិត្តុវេ  
 សីលកថា កម្រោ អស្សាជាដំយោ ន ហោវ ទោ  
 បតោធម្មាយំ ធិស្វា សំវិជ្ជតិ សំវេតំ អាបជ្ជតិ នបិ  
 លោមវេធាវិទ្ធោ សំវិជ្ជតិ សំវេតំ អាបជ្ជតិ នបិ ចម្មវេធាវិទ្ធោ  
 សំវិជ្ជតិ សំវេតំ អាបជ្ជតិ អបិច ទោ អដ្ឋវេធាវិទ្ធោ

១ ១. មំសវេធាវិទ្ធោ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេសភាពនៃយុជីវិតក៏ ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
 មានសភាពយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសេសភាពនៃយុជី  
 វិតក៏ ២ វែមនិមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត  
 សេសភាពនៃយុជីវិតក៏ ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ឃើញឡើយស្រមោលវិន  
 ជន្តញ្ញ ហើយនៅតែមិនរំភើបដល់នូវសេចក្តីភក់ស្កក់ ទុកជាចាក់គ្រង  
 រោម (ដោយជន្តញ្ញ) ក៏នៅតែមិនរំភើបដល់នូវសេចក្តីភក់ស្កក់ដែរ លុះតែចាក់  
 គ្រងស្បែក ដោយជន្តញ្ញ ទើបរំភើបដល់នូវសេចក្តីភក់ស្កក់ជា សារមិ  
 ជាអ្នកទូន្មាននូវសេស ដែលត្រូវទូន្មាន ទឹងធ្វើនូវហេតុអ្វីដល់អញ អញទឹង  
 ធ្វើតបៅសារមិនោះ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេសភាពនៃយុ  
 ជីវិតក៏ ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ  
 ជាសេសភាពនៃយុជីវិតក៏ ៣ វែមនិមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ មួយទៀត សេសភាពនៃយុជីវិតក៏ ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
 បានឃើញស្រមោលវិនជន្តញ្ញហើយ នៅតែមិនរំភើបដល់នូវសេចក្តីភក់  
 ស្កក់ ទុកជាគេចាក់គ្រងរោម ដោយជន្តញ្ញ ក៏នៅតែមិនរំភើបដល់  
 នូវសេចក្តីភក់ស្កក់ដែរ ទុកជាគេចាក់គ្រងស្បែកដោយជន្តញ្ញ ក៏នៅតែ  
 មិនរំភើបដល់នូវសេចក្តីភក់ស្កក់ដែរ លុះតែគេចាក់ដល់ផ្តិតដោយជន្តញ្ញ

សំវិជិតំ សំវេតំ អាបជ្ជិតំ តិច្ឆិ ទោ មំ អដ្ឋិ អស្ស-  
 ទម្មសារថិ ការណំ ការវស្សតិ តិមស្សហំ បដិ-  
 កកោមតិ ។ វិរុទោមិ ភិក្ខុវេ វេយ្យោកោ កម្រោ  
 អស្សជាធិយោ ហោតិ អយំ ភិក្ខុវេ ចតុត្តោ កម្រោ  
 អស្សជាធិយោ សត្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មី ។ វេម  
 ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ កម្រោ អស្សជាធិយា សត្តោ  
 សំវិជ្ជមានោ លោកស្មី ។ វិរុទោ ទោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារោមេ កម្រោ បុរិសាជាធិយោ សត្តោ សំវិជ្ជ-  
 មានោ លោកស្មី ។ តតមេ ចត្តារោ ។ វេច  
 ភិក្ខុវេ ឯកទោ កម្រោ បុរិសាជាធិយោ សុណាតិ  
 អមុកស្មី បាម ភាមេ វំ ធិតមេ វំ ឥត្ថំ វំ បុរិសា  
 វំ ទុត្តិទោ វំ កាលកតោ វំតិ ហោ តេន  
 សំវិជិតំ សំវេតំ អាបជ្ជិតំ សំវិត្តោ យោធិសោ  
 បទហតិ បហិតតោ ការយេន ចេវ បរមសង្ខំ  
 សង្ខិកកោតិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ជ បស្សតិ  
 សេយ្យជាមិ សោ ភិក្ខុវេ កម្រោ អស្សជាធិយោ  
 បតោទច្ឆាយំ ធិស្វា សំវិជិតិ សំវេតំ អាបជ្ជិតិ

ទើបរកើប ដល់នូវសេចក្តីគិតស្តុកដោយសារថ្វីយ្យក្នុងស្រុកសេះ ដែលគួរ  
 ទូន្មាននឹងធ្វើហេតុអ្វីដល់អញក្នុងវិជ្ជានេះអញនឹងត្រូវធ្វើសបរវេនាយសារថ្វី  
 នោះដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះអាជាធម្មយ្យដ៏ចំរើន តួកខ្លះ  
 ក្នុងលោកនេះ គឺមានសភាពយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសេះ  
 អាជាធម្មយ្យដ៏ចំរើន ៤ វ៉ែននឹងមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 សេះអាជាធម្មយ្យដ៏ចំរើន ៤ តួកនេះ វ៉ែននឹងមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ បុរសអាជាធម្មយ្យដ៏ចំរើននេះមាន ៤ តួក វ៉ែននឹងមាននៅក្នុង  
 លោកក៏ដូច្នោះដែរ ។ ៤ តួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរស  
 អាជាធម្មយ្យដ៏ចំរើនតួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ពួកវាស្រ្តីឬបុរសក្នុងស្រុកឬនិគម  
 ឯណោះ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ធ្វើមរណកាលទៅក្តី បុរសអាជាធម្មយ្យ  
 នោះ ក៏រកើបដល់នូវសេចក្តីគិតស្តុកដោយហេតុនោះ (បុរសអាជាធម្មយ្យ  
 នោះ) ជាអ្នកគិតស្តុក ដំកល់ព្យាយាម ដោយទុបាយនៃប្រាជ្ញា  
 មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះមិទ្ធាន រើបធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវបរមសច្ចៈ  
 ដោយនាមកាយផង ចាក់ធុរ ឃើញច្បាស់ ដោយបញ្ញាផង ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ សេះអាជាធម្មយ្យដ៏ចំរើននោះ ត្រាន់តែឃើញនូវស្រមោល  
 ដ៏ទូញហើយ ក៏រកើបដល់នូវសេចក្តីគិតស្តុក មានទមហាយ៉ាងណា

តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ វេមំ កម្រំ បុរិសាជាធិយំ  
 វនាមិ ។ ឯវុចាចិ ភិក្ខុវេ វេនេកោច្ឆោ កម្រោ  
 បុរិសាជាធិយោ ហោតិ អយំ ភិក្ខុវេ បវហោ  
 កម្រោ បុរិសាជាធិយោ សន្តោ សំវិជ្ជមាខោ  
 លោកស្មី ។ បុណ ចបំ ភិក្ខុវេ វេនេកោច្ឆោ  
 កម្រោ បុរិសាជាធិយោ ន ហោវ ខោ សុណាភិ  
 អមុកស្មី ធាម តាម វា និគមេ វា វេត្តិ  
 វា បុរិសោ វា ទុត្តិភោ វា កាលកោ វាតិ អបិច  
 ខោ សាមំ បស្សតិ វេត្តិ វា បុរិសំ វា ទុត្តិភំ វា  
 កាលកំ វា សោ តេន សំវិជិតិ សំវេតំ អាបជ្ជតិ  
 សំវេត្តា យោធិសោ បទហតិ បហិគត្តោ កាយេន  
 ថេវ បរមសត្វំ សច្ចិគរោតិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ជ  
 បស្សតិ សេយ្យជាមិ សោ ភិក្ខុវេ កម្រោ អស្សា-  
 ជាធិយោ លោមវេនិច្ឆោ សំវិជិតិ សំវេតំ អាបជ្ជតិ  
 តថ្ឋបមាហំ ភិក្ខុវេ វេមំ កម្រំ បុរិសាជាធិយំ វនាមិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគរោលវា បុរិសាជាធិយេយ្យដំបំរែនេះ មាន  
 ទមរេយ្យដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរិសាជាធិយេយ្យដំបំរែនេះ  
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាវដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ  
 បុរិសាជាធិយេយ្យដំបំរែនេះ ១ វេមនិមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុរិសាជាធិយេយ្យដំបំរែនេះ ពួកខ្លះ ក្នុងលោក  
 នេះ មិនបានភ្ជាប់ ស្រ្តីឬបុរសក្នុងស្រុក ឬនិគមឯណោះ ដល់ទូរ  
 សេចក្តីខ្ពស់ ឬធ្វើមរណកាល ស្រាប់តែឃើញដោយខ្លួនឯង ទូរស្រ្តី  
 ឬបុរសដល់ទូរសេចក្តីខ្ពស់ ឬធ្វើមរណកាល បុរិសាជាធិយេយ្យនោះ  
 ក៏រក្សិបដល់ទូរសេចក្តីកក់ស្លុត ដោយហេតុនោះ (បុរិសាជាធិយេយ្យនោះ)  
 ជាអ្នកកក់ស្លុត ដល់ទូរសេចក្តីព្យាយាមដោយទុយោនៃប្រាជ្ញា មានចិត្ត  
 បញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ទូរវេមសច្ចៈ ដោយនាម-  
 កាយផង ចាក់ចុះ ឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេះ  
 អាជាធិយេយ្យដំបំរែនោះ គ្រាន់តែស្រូបចាក់ដោយដទៃត្រង់រោម ក៏រក្សិប  
 ដល់ទូរសេចក្តីកក់ស្លុត មានទមរេយ្យដំបំរែនោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគរ  
 កោលវា បុរិសាជាធិយេយ្យដំបំរែនេះ មានទមរេយ្យដូច្នោះដែរ ។

ឯវិញ្ញាបនបត្រ ភិក្ខុវេទ ឥន្ទេត្តនិកាយ កម្រោ បុរិសាជាធិយោ  
 ហោតិ អយំ ភិក្ខុវេទ ធុតិយោ កម្រោ បុរិសាជាធិយោ  
 សុត្តា សិវិជ្ជនាណោ លោកស្មី ។ បុព្វ ចយំ ភិក្ខុវេ  
 ឥន្ទេត្តនិកាយ កម្រោ បុរិសាជាធិយោ ន ហោវ ខោ  
 សុណាតិ អម្ពុត្តស្មី នាម តាមេ ភិ ធិតមេ ភិ  
 ឥត្តិ ភិ បុរិសា ភិ ធុត្តិកោ ភិ តោលក្កនតា ភិ ធិ ធិ  
 សាមំ បស្សតិ ឥត្តិ ភិ បុរិសំ ភិ ធុត្តិកំ ភិ តោលក្កតំ  
 ភិ អបិច ខុស្ស ញាតិ ភិ សាលាហិកោ ភិ ធុត្តិកោ  
 ភិ ហោតិ តោលក្កនតា ភិ សោ តេន សិវិជិតិ  
 សិវតំ អាបជ្ជតិ សិវិទ្ធា យោធិណោ ចនហតិ បហិ-  
 តត្តោ កាយេន ចេវ បាបសច្ចំ សច្ចិកោតិ បញ្ញាយ  
 ច អតិវិជ្ជំ បស្សតិ សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ កម្រោ  
 អស្សាជាធិយោ ចម្មវេទនិកាយ សិវិជិតិ សិវតំ អាបជ្ជតិ  
 តត្តបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ កម្រំ បុរិសាជាធិយំ វនាមិ ។  
 ឯវិញ្ញាបនបត្រ ភិក្ខុវេ ឥន្ទេត្តនិកាយ កម្រោ បុរិសាជាធិយោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសភាពនៃយេជីវិតនៃ ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
 មានសភាពដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាបុរសភាពនៃយេជី  
 វិតនៃ ៦ វេទន៍មាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយ  
 ទៀត បុរសភាពនៃយេជីវិតនៃពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបានឮថា ស្រ្តី  
 ឬបុរសក្នុងស្រុក ឬក្នុងនិគមឯណោះ ដល់ទូរសេចក្តីទុក្ខ ឬធ្វើមរណកាល  
 ទាំងមិនបានឃើញដោយខ្លួនឯង នូវស្រ្តីឬបុរស ដល់ទូរសេចក្តីទុក្ខ ឬធ្វើ  
 មរណកាលឡើយ មួយទៀត លុះវត្តញាតិឬសាលាហិក របស់បុរស  
 ភាពនៃយេជីវិតនៃ ដល់ទូរសេចក្តីទុក្ខឬធ្វើមរណកាលទៅ បុរសភាពនៃយេ  
 ជីវិតនៃ ទើបរំកើបដល់ទូរសេចក្តីកត់ស្ងួត ដោយហេតុនោះ(បុរសភាពនៃយេ  
 នោះ) ជាអ្នកកត់ស្ងួត ដល់ទូរសេចក្តីព្យាយាម ដោយទុក្ខនៃ  
 ប្រាជ្ញា មានចិត្តបញ្ចូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវបរម-  
 សច្ចៈ ដោយនាមកាយផង ចាក់ចុះ ឃើញច្បាស់ ដោយបញ្ញាផង  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេរភាពនៃយេជីវិតនៃនោះ ត្រូវតែចាក់ដោយ  
 ជំនួញត្រង់វិស្សក ទើបរំកើបដល់ទូរសេចក្តីកត់ស្ងួត មានទមទា  
 យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតាពាលថា បុរសភាពនៃយេ  
 ជីវិតនៃនេះ មានទមទាយដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុរសភាពនៃយេជីវិតនៃ ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសភាពដូច្នោះ

ហោតិ អយំ ភិក្ខុវេ តតិយោ កគ្រោ បុរិសាជាធិយោ  
 សន្តោ សំវិជ្ជាមាណោ លោកស្មី ។ បុណ ចយំ ភិក្ខុវេ  
 ឥនេកតោ កគ្រោ បុរិសាជាធិយោ ទ ហោវ ទោ  
 សុណាតិ អមុកស្មី ធាម កាមេ វា ធិកមេ វា  
 ឥត្ថំ វា បុរិសា វា ទុក្ខតោ វា កាលកតោ វាតិ  
 ធមិ សាមំ បស្សតិ ឥត្ថំ វា បុរិសំ វា ទុក្ខតំ វា  
 កាលកតំ វា ធមិស្ស ញាតិ វា សាលោហិតោ វា  
 ទុក្ខតោ វា ហោតិ កាលកតោ វា អបិច ទោ  
 សាមញ្ញោ ធុដ្ឋោ ហោតិ សារីកាហិ វេទនាហិ  
 ទុក្ខាហិ តិញ្ញាហិ ទរាហិ កដុកាហិ អសាតាហិ  
 អមនាថាហិ ចាលាហរាហិ សោ តេទ សំវិជ្ជតិ សំវេតិ  
 អាបជ្ជតិ សំវិត្តោ យោធិសោ បទហតិ បហិតតោ  
 កាយេន ចេវ បរមសង្ខំ សង្ខិតោតិ បត្តាយ  
 ច អតិវិជ្ជំ បស្សតិ សេយ្យថាមិ សោ ភិក្ខុវេ ករោ  
 អស្សជាធិយោ អដ្ឋិវេទនិទ្ធា សំវិជ្ជតិ សំវេតិ អាបជ្ជតិ  
 តត្ថបមាហំ ភិក្ខុវេ ឥមំ កម្រំ បុរិសាជាធិយំ វនាមិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាបុរសភាវនេយ្យដ៏ចំរើនទី ៣ វេទនិមាទនៅ  
 ក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត បុរសភាវនេយ្យដ៏ចំរើន  
 ទី១ ក្នុងលោកនេះ មិនព្រម ស្រី ឬបុរសក្នុងស្រុក ឬទិគមង្គលោះដល់  
 ទូរសេចក្តីទុក្ខ ឬធ្វើមរណកាល ទាំងមិនឃើញដោយខ្លួនឯង ទូរស្រីឬបុរស  
 ដល់ទូរសេចក្តីទុក្ខឬធ្វើមរណកាលទេ ទោះបីញាតិឬសាលោហិតរបស់  
 បុរសភាវនេយ្យនោះក៏មិនដល់ទូរសេចក្តីទុក្ខ ឬធ្វើមរណកាលទេ ស្រាប់  
 តែខ្លួនឯង ពាល់ស្រូវដោយទុក្ខវេទនា ជាទីប្រជុំចុះក្នុងកាយដ៏ត្រូវគ្នាទាំងស្រុង  
 ក្តៅជ្រូក មិនជាទីក្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្ត ជាទីនាំបង្ខំដំរិះរិះ បុរស  
 ភាវនេយ្យនោះ ក៏រើតែដល់ទូរសេចក្តីកក់ស្លុតដោយហេតុនោះ (បុរស  
 ភាវនេយ្យនោះ)ជាអ្នកកក់ស្លុត ទើបដកលំសេចក្តីព្យាយាមដោយឧបាយ  
 វៃប្រាជ្ញា មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះទិព្វាន ទើបធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ទូរវេទនា  
 សច្ចៈដោយនាមកាយផង ចាក់ចុះឃើញច្បាស់ដោយមញ្ញាផង ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ សេវភាវនេយ្យដ៏ចំរើននោះ ស្រូវគេចាក់ដោយដុំឧញត្រង់ផ្គុំផ្គង  
 ក៏រើតែដល់ទូរសេចក្តីកក់ស្លុត មានទេវមាយាវិណ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 គព៌ានគោលថា បុរសភាវនេយ្យដ៏ចំរើននេះ មានទេវមេយ្យជូនបញ្ជូនផង ។

ឯកុរោ វិ កិក្ខុវេ វេនេន ត្រា កប្រា  
 បុរិសាជាធិយោ ហោតិ អយំ កិក្ខុវេ ចតុត្រា  
 កប្រា បុរិសាជាធិយោ សន្តោ សំវិជ្ជមាធា  
 លោកស្មិ ។ វេនេ ខោ កិក្ខុវេ ចត្តារោ កប្រា  
 បុរិសាជាធិយោ សន្តោ សំវិជ្ជមាធា លោកស្មិ ធួ ។

[១១២] ចត្តវិ កិក្ខុវេ អត្ថេវិ សមញ្ញាគតោ  
 រញ្ញា ធាតោ រជាវយោ ហោតិ រជេហោត្តោ រញ្ញា  
 អន្តរោ សន្តំ ចត្តវិ ។ កតវេវិ ចត្តវិ ។  
 វេនេ កិក្ខុវេ រញ្ញា ធាតោ សោតា ច ហោតិ  
 ហន្តា ច ខន្តា ច កន្តា ច ។ កតវេវិ កិក្ខុវេ រញ្ញា  
 ធាតោ សោតា ហោតិ ។ វេនេ កិក្ខុវេ រញ្ញា ធាតោ  
 យមេវំ ហន្តំ ខន្តំ សារថំ កាវណំ កាវតិ យទិ វ  
 កតវេវិ យទិ វ អតវេវិ វ អដ្ឋិកត្តា មនសិកត្តា  
 សន្តំ ចេនសោ សមញ្ញាហិត្តា ធុហិតសេន្ទតោ សុណាតិ ។  
 វិ ខោ កិក្ខុវេ រញ្ញា ធាតោ សោតា ហោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសណាជាខេយ្យដ៏ចំរើន ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
 មានសភាពដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាបុរសណាជាខេយ្យ  
 ដ៏ចំរើន ទី២ វេនេមាននៅក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុរសណាជាខេយ្យ ដ៏ចំរើន ពួកនេះ វេនេមាននៅក្នុងលោក ។

[១១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដ៏ដ៏ប្រសើររបស់ស្តេចរបកប  
 ដោយអង្គ ២ ជាដ៏គួរដល់ស្តេច ទុកជាព្រះជទ្រព្យ ដល់ទូកាលប  
 ជាអង្គរបស់ស្តេច ។ ប្រកបដោយអង្គ ២ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ ដ៏ដ៏ប្រសើររបស់ស្តេចក្នុងលោកនេះ ជាសត្វមានត្រចៀក  
 (វៃ) ១ ជាសត្វហៀតៈហៀន ១ ជាសត្វអង្កត់ ១ ជាសត្វដើរ  
 (លឿន) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដ៏ដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ជា  
 សត្វមានត្រចៀក (វៃ) តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដ៏  
 ដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ក្នុងលោកនេះ សារថំ អ្នកបញ្ជាក់ទូរដ៏វិជល  
 គួរបញ្ជាក់ ឲ្យធ្វើទូរហេតុណា រោប័ទ្ធនាប័ធ្វើភ្នំ រោប័ទ្ធនមិន  
 ធ្លាប់ធ្វើភ្នំ ក៏ធ្វើទូរហេតុនោះឲ្យមានប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត  
 ប្រមូលមកទូរហេតុទាំងអស់ដោយចិត្ត មានត្រចៀកផ្សំស្តាប់ ។

កថត្ថា ភិក្ខុវេ រញ្ញា ធាតោ ហត្ថា ហោតិ ។  
 ឥធិ ភិក្ខុវេ រញ្ញា ធាតោ សន្តិមគតោ  
 ហត្ថិម្បិ ហនតិ ហត្ថារុហម្បិ ហនតិ អស្សម្បិ  
 ហនតិ អស្សារុហម្បិ ហនតិ វេជម្បិ ហនតិ វេទិកម្បិ  
 ហនតិ បត្តិកម្បិ ហនតិ ។ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ  
 រញ្ញា ធាតោ ហត្ថា ហោតិ ។ កថត្ថា ភិក្ខុវេ  
 រញ្ញា ធាតោ ខត្តា ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ រញ្ញា  
 ធាតោ សន្តិមគតោ ទុមោ ហោតិ សន្តិម្បហារាធំ  
 ឥសិម្បហារាធំ(១) ទុស្សម្បហារាធំ(២) ភេវិចណាវសន្តិ-  
 តិណាវនិម្ពាទសន្តាធំ ។ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ រញ្ញា  
 ធាតោ ខត្តា ហោតិ ។ កថត្ថា ភិក្ខុវេ រញ្ញា  
 ធាតោ ខត្តា ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ រញ្ញា ធាតោ

១ ឧ. អសិម្បហារាធំ ។ ២ ឧ. ម. ឧស្សម្បហារាធំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេចជាសត្វមានច្រៀត (វេ)  
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ជាសត្វ  
 ច្រៀតច្រៀន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច  
 ក្នុងលោកនេះ កាលចូលសង្រ្គាម ក៏ច្រៀតច្រៀននូវដំរីផងគ្នាផង ច្រៀត  
 ច្រៀននូវទ្រង់កង់ផង ច្រៀតច្រៀននូវសេះផង ច្រៀតច្រៀននូវអ្នកជិះសេះផង  
 ច្រៀតច្រៀននូវវេជផង ច្រៀតច្រៀននូវបុរសអ្នកជិះវេជផង ច្រៀតច្រៀន  
 នូវសេនាថ្មីផងផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច  
 ជាសត្វច្រៀតច្រៀនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដំរីដ៏ប្រសើរ  
 របស់ស្តេច ជាសត្វអត់ធ្មត់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ក្នុងលោកនេះ កាលចូលសង្រ្គាម ជាសត្វ  
 អត់ធ្មត់នឹងការប្រហារដោយសំពែង ប្រហារដោយដាវ ប្រហារដោយ  
 ព្នូថៅ (ជាសត្វអត់ធ្មត់) នឹងសំឡេងស្តេចយ ខ្យង ស័ន្ទ ស្តេចធំ  
 នឹងសូរសំឡេងគីកកង់ទាំងឡាយបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏  
 ប្រសើររបស់ស្តេច ជាសត្វអត់ធ្មត់យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ចុះដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ជាសត្វដើរ (លឿន) តើដូច  
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ក្នុងលោកនេះ

យមេចំ ហត្ថិធម្មសារិទំ ធិសំ មេសេតំ យដំ ក  
 កតប្បុំ យដំ វា អតតប្បុំ តំ ខិប្បញ្ញាវ កត្តា  
 ហោតិ ។ ឃី ខោ ភិក្ខុវេ រញ្ញា ធាតា កត្តា  
 ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ អង្កេហិ  
 សមញ្ញាតតោ រញ្ញា ធាតា រាជារហោ ហោតិ  
 រាជហោត្តោ រញ្ញា អង្កេវេ សង្កំ កត្តតិ ។ ឃីមេវ  
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមញ្ញាតតោ ភិក្ខុ  
 ពហុនេយ្យោ ហោតិ ពហុនេយ្យោ ធីត្តិណេយ្យោ  
 អញ្ញាលិករណីយោ អនុត្តំ ប្បញ្ញត្តិ លោកស្ស ។  
 តាតមេហិ ចត្វហិ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សោតា  
 ច ហោតិ ហត្ថា ច ខត្តា ច កត្តា ច ។  
 កថង្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សោតា ហោតិ ។ ឥធម  
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តថាភតប្បវេទិតេ ធម្មវិធមេ  
 ធនិយមាធម អដ្ឋិតត្វា មនសិតត្វា សង្ខំ ចេតសោ  
 សមញ្ញាហរិត្វា ធិហិតស្សោតោ ធម្មំ សុណាតិ ។  
 ឃី ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សោតា ហោតិ ។

សារីអ្នកបញ្ជាក់នូវជីវិតដែលគួរបញ្ជាក់ បញ្ជូនទៅកាន់ទិសណា ទោះបី  
 ធ្លាប់ទៅក្តី មិនធ្លាប់ទៅក្តី ក៏ជាសត្វដើរ(លឿន) ទៅកាន់ទិសនោះដោយ  
 ឆាប់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ជាសត្វដើរ(លឿន)  
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំរីដ៏ប្រសើររបស់ស្តេច ប្រកប  
 ដោយអង្គ៤នេះ ជាដំរីគួរដល់ស្តេច ទុកជាព្រះរាជទ្រព្យ ដល់ខ្ញុំការ  
 រាប់ថាជាអង្គរបស់ស្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌៤  
 យ៉ាងក៏ដូច្នោះដែរ គឺជាអ្នកគួរទទួលខ្ញុំខាន ដែលគេនាំមកបូជា គួរទទួល  
 ខ្ញុំភាគទុកខាន គួរទទួលខ្ញុំទុកិណាខាន គួរដល់អញ្ញាលិកម្ម ជាបុញ្ញ-  
 ភ្នំដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ។ ប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសោតប្រសាទវៃផង  
 ជាអ្នកបៀតបៀនផង ជាអ្នកអត់គ្រប់ផង ជាអ្នកដើរ (លឿន) ផង ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកមានសោតប្រសាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាលគេកំពុងសំរែផងធម្មវិន័យដែល  
 គេជាគកប្រកាសហើយ ក៏ធ្វើឲ្យមានប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ប្រមូលមក  
 ខ្ញុំធម្មវិន័យទាំងអស់ដោយចិត្ត មានសោតប្រសាទ ធ្វើឲ្យចុះចាំស្តាប់ខ្ញុំ  
 ធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានសោតប្រសាទវៃយ៉ាងនេះឯង ។



កថត្ថុ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ហត្ថា ហោតិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 ឧប្បន្នំ កាមវិតត្តំ បាធិវាសេតិ បដហតិ វិទោទេតិ  
 ព្យន្តិករោតិ អនការំ កមេតិ ឧប្បន្នំ ព្យាបាទវិតត្តំ  
 បាធិវាសេតិ បដហតិ វិទោទេតិ ព្យន្តិករោតិ អនការំ  
 កមេតិ ឧប្បន្នំ វិហឹសាវិតត្តំ បាធិវាសេតិ បដហតិ  
 វិទោទេតិ ព្យន្តិករោតិ អនការំ កមេតិ ឧប្បន្នប្បន្នេ  
 ចាបកោ អកុសលេ ធម្មេ បាធិវាសេតិ បដហតិ  
 វិទោទេតិ ព្យន្តិករោតិ អនការំ កមេតិ ។ ឯវំ ទោ  
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ហត្ថា ហោតិ ។ កថត្ថុ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ  
 ឧត្តា ហោតិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទមោ ហោតិ  
 សីតស្ស ឧត្តាស្ស ជិយន្តាយ បិថាសាយ ទំស-  
 មកាសវាតាតបសិវសបសម្មស្សានំ ឡត្តានំ ឡកតតានំ  
 វចនបថានំ ឧប្បន្នានំ សារីកានំ វេទនានំ ឡត្តានំ  
 តិព្វានំ ទរានំ កដុកានំ អសាតានំ អមនាចានំ  
 ចាលាហរានំ អធិវាសកជាតិកោ ហោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកបៀតបៀន តើដូចម្តេច ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មិនទទួលកំប៉ែរដី លះបង់  
 បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យមាន គេទៅទៀតនូវកាមវិតក្នុងវេលា  
 កើតឡើងហើយ មិនទទួលកំប៉ែរដី លះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស  
 ធ្វើមិនឲ្យកើត គេទៅទៀត នូវព្យាបាទវិតក្នុងវេលាកើតឡើងហើយ មិន  
 ទទួលកំប៉ែរដី លះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យកើត គេទៅទៀត  
 នូវវិហឹសាវិតក្នុងវេលាកើតឡើងហើយ មិនទទួលកំប៉ែរដី លះបង់ បន្ទោបង់  
 ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យមាន គេទៅទៀត នូវអកុសលធម៌ទាំងឡាយ  
 ដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ។ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នក  
 បៀតបៀនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកអត់ធ្មត់  
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកអត់ធ្មត់  
 នូវគ្រឿងកំ ក្តៅ សេចក្តីឃ្នាន សេចក្តីស្រែក សម្មស្ស វេទម ម្ស  
 ទ្យល់ កំដៅថ្ងៃនឹងពស់គួប ពស់ធំទាំងឡាយ នឹងពាក្យដែលគេ  
 និយាយពាក្យកំ នឹងគន្លងវៃពាក្យដែលកើតឡើង នឹងទុក្ខវេទនា ជាទី  
 ប្រជុំចុះក្នុងសិរិះ ដីគ្នាទាំង វិស្វល ក្តៅដ្យា មិនជាទីក្រែកអរ មិនជាទី  
 ភាច់ចិត្ត ជាទីទាំងនឹងនូវជីវិត ជាអ្នកប្រកបដោយអធិវាសនក្នុង ។

ឃីវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ខន្តា ហោតិ ។ តតថវា  
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ខន្តា ហោតិ ។ ឥឡ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យា  
 មិសា(១) អគតបុត្តា ឥមិណ ធិយេន អន្តរា យធិនំ  
 សព្វសង្ខារសមថោ សព្វចដិប្បដិធិស្សត្តោ តន្ត្រិក្ខុយោ  
 វិណោ ធិណោ ធិញ្ចំ តំ ចិប្បញ្ញាវ តន្ត្រា  
 ហោតិ ។ ឃីវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ខន្តា ហោតិ ។  
 ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមញ្ញាគោ ភិក្ខុ  
 វាហុនេយ្យោ ហោតិ ចាហុនេយ្យោ ន ត្វិណេយ្យោ  
 វាញាសិករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញត្តេត្តំ លោកស្សិតិ ។

[១១២] ចត្តារំមាធិ ភិក្ខុវេ ហិវាធិ ។ តតមាធិ  
 ចត្តារំ ។ អត្ថិ ភិក្ខុវេ ហិវំ អមធាបំ កាតុំ តព្វ  
 វាយិវមាធិ អនត្តាយ សំវត្តតិ អត្ថិ ភិក្ខុវេ ហិវំ  
 វាវធាបំ កាតុំ តព្វ តយិវមាធិ អត្តាយ សំវត្តតិ

១ ម. យាយ ទិស ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នករត់ផ្លូវយ៉ាងរន្ធដង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ចុះភិក្ខុជាអ្នកដើរ(លឿន)តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទិស  
 ណាដែលគេមិនច្បាប់ទៅ ដោយកាលយូរអវិជ្ជន៍នេះ សភាវៈណា ដែល  
 ជាទីរម្ងាប់បង់នូវសង្ខារទាំងពួង ជាទិលះបង់នូវទម្រង់ទាំងពួង ជាទីរស់  
 ទៅនៃតណ្ហា ជាទីប្រាសចាកកតៈ ជាទីរស់ គឺព្រះនិព្វាន  
 ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ជាអ្នកដើរទៅកាន់ទិសនឹងសភាវៈនោះដោយចាប់  
 រូសកន់ពាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដើរ(លឿន)យ៉ាងនេះ  
 ឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ ជា  
 អ្នកគួរទទួលនូវខាន ដែលគេទាំងមកបូជា ជាអ្នកគួរទទួលនូវអាគន្ធក-  
 ខាន ជាអ្នកគួរទទួលនូវទុក្ខណាខាន ជាអ្នកគួរដែលអញ្ជាលិកម្ម ជា  
 បញ្ញត្តិ ដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ។

[១១៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ហេតុ ៤  
 យ៉ាងដូចម្តេចនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការធ្វើនូវហេតុមិនជាទីគាប់  
 ចិត្ត ហេតុដែលគួរធ្វើនោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីមិនជា  
 ប្រយោជន៍ក៏មាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការធ្វើនូវហេតុមិនជាទីគាប់ចិត្ត  
 ហេតុដែលចុក្តលធ្វើនោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ក៏មាន

អត្ថំ ភិក្ខុវេ ហំ មនាបំ កាតុំ ឥត្តា កយិ-  
 រមាណំ អនត្តាយ សំវត្តតិ អត្ថំ ភិក្ខុវេ ហំ  
 មនាបំ កាតុំ ឥត្តា កយិរមាណំ អនត្តាយ សំវត្តតិ ។  
 តត្រ ភិក្ខុវេ យទិណំ ហំ អមនាបំ កាតុំ ឥត្តា  
 កយិរមាណំ អនត្តាយ សំវត្តតិ វិនំ ភិក្ខុវេ ហំ  
 ធុកយេនេវ ន កត្តង្គំ មញ្ញតិ យម្បិណំ ហំ  
 អមនាបំ កាតុំ វមិណាបំ ន កត្តង្គំ<sup>(១)</sup> មញ្ញតិ  
 យម្បិណំ ហំ កយិរមាណំ អនត្តាយ សំវត្តតិ  
 វមិណាបំ ន កត្តង្គំ មញ្ញតិ វិនំ ភិក្ខុវេ ហំ  
 ធុកយេនេវ ន កត្តង្គំ មញ្ញតិ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ  
 យទិណំ ហំ អមនាបំ កាតុំ ឥត្តា កយិរមាណំ  
 អនត្តាយ សំវត្តតិ វមស្មី ភិក្ខុវេ ហំ ន ពាលោ ច  
 បណ្ឌិតោ ច វេទិតោ បុរិសត្តាមេ បុរិសវិរិយេ

១ ខ. វមិណាបំ តំ ន កត្តង្គំ ។ ឃ. វមិណាបំ ន កត្តង្គំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការធ្វើនូវហេតុជាទីគាប់ចិត្ត ហេតុដែលបុគ្គលធ្វើ  
 នោះ វេទិតប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ការធ្វើនូវហេតុមិនជាទីគាប់ចិត្ត ហេតុដែលបុគ្គលធ្វើនោះ វេទិតប្រព្រឹត្តទៅ  
 ដើម្បីជាប្រយោជន៍ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាហេតុទាំង ៤ យ៉ាង  
 នោះ ការធ្វើនូវហេតុណា មិនជាទីគាប់ចិត្ត ហេតុដែលធ្វើនោះ វេទិត  
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល វេទិតសំ  
 គាល់នូវហេតុនេះ ថាជាហេតុដែលខ្លួនមិនត្រូវធ្វើ ដោយហេតុ ៤ ប្រការគឺ  
 ការធ្វើនូវហេតុណា មិនជាទីគាប់ចិត្ត ក៏សំគាល់នូវហេតុនេះ ថាជាហេតុ  
 ដែលខ្លួនមិនត្រូវធ្វើ ១ ហេតុណាដែលបុគ្គលធ្វើ វេទិតប្រព្រឹត្តទៅ  
 ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ក៏សំគាល់នូវហេតុនេះ ថាជាហេតុដែលខ្លួន  
 មិនត្រូវធ្វើ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល វេទិតសំគាល់នូវហេតុនេះ  
 ថាជាហេតុដែលខ្លួនមិនត្រូវធ្វើដោយហេតុ ៤ ប្រការ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ បណ្តាហេតុទាំង ៤ យ៉ាងនោះ ការធ្វើនូវហេតុណា មិនជាទី  
 គាប់ចិត្ត ហេតុដែលបុគ្គលធ្វើនោះ វេទិតប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផនជាពាលក្តី ជាបណ្ឌិតក្តី គេត្រូវដឹងច្បាស់  
 ក្នុងហេតុនេះ ភិក្ខុនិងកំឡាំងរបស់បុរស ក្នុងសេចក្តីព្យាយាមរបស់បុរស

បុរិសបរាគ្គមេ ន ភិក្ខុវេ ពាលោ វតិ បដិសញ្ញិត្តតិ  
 តិញ្ញាបិ ខោ វនំ ហំ មបទាបំ កាតុំ អបថហំ ឯ  
 ហំ កយិរមាធំ អន្តាយ សំវត្តតិ សោ តំ  
 ហំ ន ករោតិ តស្ស តំ ហំ អកយិរមាធំ  
 អន្តាយ សំវត្តតិ ។ បណ្ឌិតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ  
 វតិ បដិសញ្ញិត្តតិ តិញ្ញាបិ ខោ វនំ ហំ មបទាបំ  
 កាតុំ អបថហំ ហំ កយិរមាធំ អន្តាយ  
 សំវត្តតិ សោ តំ ហំ ករោតិ តស្ស តំ ហំ  
 កយិរមាធំ អន្តាយ សំវត្តតិ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យនិធំ  
 ហំ មបទាបំ កាតុំ តញ្ញ កយិរមាធំ អន្តាយ  
 សំវត្តតិ វមស្មិបិ ភិក្ខុវេ ហិរេ ពាលោ ច  
 បណ្ឌិតោ ច វេទិតោ បុរិសបរាគ្គមេ បុរិសវិយេ  
 បុរិសបរាគ្គមេ ន ភិក្ខុវេ ពាលោ វតិ បដិសញ្ញិត្តតិ  
 តិញ្ញាបិ ខោ វនំ ហំ មបទាបំ កាតុំ អបថហំ ឯ  
 ហំ កយិរមាធំ អន្តាយ សំវត្តតិ សោ តំ ហំ  
 ករោតិ តស្ស តំ ហំ កយិរមាធំ អន្តាយ សំវត្តតិ ។

ក្នុងសេចក្តីប្រឹងប្រែងរបស់បុរស ពេលស្តាប់ឮឡាយ ជ ពេលពិបត្តិការ  
 ណាដូច្នោះ ការធ្វើនូវហេតុមិនជាទីគាប់ចិត្តនេះ ក៏ពិតមែនហើយ តែ  
 ហេតុដែលធ្វើនេះ វែមនិប្រត្រិត្តទៅ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ជនពាលនោះ  
 ទើបមិនធ្វើនូវហេតុនោះ ហេតុដែលជនពាលមិនធ្វើនោះ វែមនិប្រត្រិត្តទៅ  
 ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកឯបណ្ឌិត វែមនិ  
 ពិបារណា ដូច្នោះ ការធ្វើនូវហេតុមិនជាទីគាប់ចិត្តនេះ ក៏ពិតមែនហើយ  
 តែហេតុដែលបណ្ឌិតធ្វើនេះ វែមនិប្រត្រិត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ បណ្ឌិត  
 នោះ ទើបធ្វើនូវហេតុនោះ ហេតុដែលបណ្ឌិតធ្វើនោះ វែមនិប្រត្រិត្តទៅ  
 ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ឌិតហេតុទាំង ៤ យ៉ាង  
 នោះ ការធ្វើនូវហេតុណា ជាទីគាប់ចិត្ត ហេតុដែលបុគ្គលធ្វើនោះ  
 វែមនិប្រត្រិត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជា  
 ពាលក្តី ជាបណ្ឌិតក្តី គេត្រូវដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុនេះ គឺក្នុងកំឡាំងរបស់  
 បុរស ក្នុងសេចក្តីព្យាយាមរបស់បុរស ក្នុងសេចក្តីប្រឹងប្រែងរបស់បុរស  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនពាលមិនពិបារណា ដូច្នោះ ការធ្វើនូវហេតុ  
 ជាទីគាប់ចិត្តនេះ ក៏ពិតមែនហើយ តែហេតុដែលធ្វើនេះ វែមនិប្រត្រិត្ត  
 ទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ជនពាលនោះ ទើបធ្វើនូវហេតុនោះ ហេតុ  
 ដែលជនពាលធ្វើនោះ វែមនិប្រត្រិត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ។

បណ្ឌិតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ ឥនិ បដិ-  
 សញ្ញាភិក្ខុនិ កិញ្ញាបិ ខោ ឥនិ ហំនំ មនាបំ  
 កាតុំ អថេវហំនំ ហំនំ កាយិរមាណំ អនត្តាយ  
 សំវត្តតិ គោ តិ ហំនំ ន ករោតិ តស្ស តិ  
 ហំនំ អកាយិរមាណំ អត្តាយ សំវត្តតិ ។ តត្រ  
 ភិក្ខុវេ យទិទំ ហំនំ មនាបំ កាតុំ តញ្ញ កាយិរមាណំ  
 អត្តាយ សំវត្តតិ ឥនិ ភិក្ខុវេ ហំនំ ឧគយេនេវ  
 កត្តត្វំ មញ្ញតិ យម្បិទំ ហំនំ មនាបំ កាតុំ  
 ឥមនាបិ កត្តត្វំ មញ្ញតិ យម្បិទំ ហំនំ កាយិរមាណំ  
 អត្តាយ សំវត្តតិ ឥមនាបិ កត្តត្វំ មញ្ញតិ ឥនិ  
 ភិក្ខុវេ ហំនំ ឧគយេនេវ កត្តត្វំ មញ្ញតិ ។ ឥមាណិ  
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ ហំនាណិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកឯបណ្ឌិត វែមនិចារណា ដូច្នោះថា ការ  
 ធ្វើនូវហេតុជាវិភាគចិត្តនេះ ក៏វែមនិចារណា តែថា ហេតុដែលធ្វើនេះ  
 វែមនិចារណា ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ទើបបណ្ឌិតនោះមិនធ្វើនូវហេតុ  
 នោះ ហេតុដែលបណ្ឌិត មិនធ្វើនោះ វែមនិចារណា ដើម្បីជា  
 ប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាហេតុទាំង ៤ យ៉ាងនោះ  
 ការធ្វើនូវហេតុណា ជាវិភាគចិត្ត ហេតុដែលបុគ្គលធ្វើនោះ វែមនិ  
 ចារណា ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល វែមនិ  
 ចារណានូវហេតុនេះ ថាជាហេតុដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ ដោយហេតុ៤ប្រការ  
 គឺការធ្វើនូវហេតុណា ជាវិភាគចិត្ត ក៏សំគាល់នូវហេតុនេះ ថាជា  
 ហេតុដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ ១ ហេតុណាដែលខ្លួនធ្វើ វែមនិចារណា  
 ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ក៏សំគាល់នូវហេតុនេះ ថាជាហេតុដែលខ្លួនត្រូវ  
 ធ្វើ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ឌិតសំគាល់នូវហេតុនេះ ថាជាហេតុ  
 ដែលខ្លួនត្រូវធ្វើដោយហេតុ៤ប្រការ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុ  
 មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(១១៦) ចតុសិ ភិក្ខុវេ ម៉ោងណា អប្បមាណោ  
 តតរណិយោ ។ តតរមមហិ ចតុសិ ។ តាយ-  
 ទុច្ឆរិតំ ភិក្ខុវេ បដហាថ តាយសុចរិតំ ការវេថ តត  
 ច មា បមាទត្ត ។ វេទិទុច្ឆរិតំ ភិក្ខុវេ បដហាថ  
 វេទិសុចរិតំ ការវេថ តត ច មា បមាទត្ត មហោទុច្ឆរិតំ  
 ភិក្ខុវេ បដហាថ មហោសុចរិតំ ការវេថ តត ច មា  
 បមាទត្ត ។ វិញ្ញាទិដ្ឋិ ភិក្ខុវេ បដហាថ សម្មាទិដ្ឋិ  
 ការវេថ តត ច មា បមាទត្ត ។ យតោ ខោ  
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ តាយទុច្ឆរិតំ បហិទំ ហោតិ  
 តាយសុចរិតំ ការវេថ វេទិទុច្ឆរិតំ បហិទំ ហោតិ  
 វេទិសុចរិតំ ការវេថ មហោទុច្ឆរិតំ បហិទំ ហោតិ  
 មហោសុចរិតំ ការវេថ វិញ្ញាទិដ្ឋិ បហិទំ ហោតិ  
 សម្មាទិដ្ឋិ ការវេថ លោ ឧ ភាយតិ សម្បរាយិកស្ស  
 មរណាស្សន្តិ(១) ។

១ ម. អន្តរស្សន្តិ ។

(១១៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគប្បីធ្វើសេចក្តីបិទប្រហារ  
 ដោយហេតុ ៤ យ៉ាង ។ ដោយហេតុ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ព្រោះ  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូលរលីងទៅកាយទុច្ឆរិត ចូរចំរើនទៅ  
 កាយសុចរិតវិញ ទាំងកុំបីប្រមាទ ក្នុងកាយសុចរិតនោះឡើយ ។ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូលរលីងទៅវិច្ឆុច្ឆរិត ចូរចំរើនទៅ  
 វិច្ឆុច្ឆរិតវិញ ទាំងកុំបីធ្វេសប្រហែស ក្នុងវិច្ឆុច្ឆរិតនោះឡើយ ។ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូលរលីងទៅមហោទុច្ឆរិត ចូរ  
 ចំរើនទៅមហោសុចរិតវិញ ទាំងកុំបីធ្វេសប្រហែស ក្នុងមហោសុចរិត  
 នោះឡើយ ។ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូលរលីងទៅ  
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ ចូរចំរើនទៅសម្មាទិដ្ឋិ ទាំងកុំបីធ្វេសប្រហែស ក្នុងសម្មា-  
 ទិដ្ឋិនោះឡើយ ។ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភាសណាចេតិកចូលរលីង  
 ទៅកាយទុច្ឆរិត ចំរើនកាយសុចរិត លរលីងវិច្ឆុច្ឆរិត ចំរើនវិច្ឆុច្ឆរិត  
 លរលីងមហោទុច្ឆរិត ចំរើនមហោសុចរិត លរលីងមិច្ឆាទិដ្ឋិ ចំរើនសម្មាទិដ្ឋិ  
 ហើយ ភិក្ខុនោះតែងមិនខ្លាចសេចក្តីស្លាប់ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទាំងមុខ ។

(១១៧) ចតុស្ស ភិក្ខុវេ ហិទេសុ អត្តរូបេន  
 អប្បមាទោ សតិចេតសោ អារក្ខោ ករណីយោ ។  
 កកមេសុ ចតុស្ស ។ មា មេ វជជីយេសុ ធម្មេសុ  
 ចិត្តំ វជ្ជិតំ អត្តរូបេន អប្បមាទោ សតិចេតសោ  
 អារក្ខោ ករណីយោ មា មេ វោសជីយេសុ  
 ធម្មេសុ ចិត្តំ ធុស្ស្រិតំ អត្តរូបេន អប្បមាទោ  
 សតិចេតសោ អារក្ខោ ករណីយោ មា មេ មោហា-  
 ជីយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ មុយ្ហិតំ អត្តរូបេន អប្បមាទោ  
 សតិចេតសោ អារក្ខោ ករណីយោ មា មេ មទជីយេសុ  
 ធម្មេសុ ចិត្តំ មជ្ជិតំ អត្តរូបេន អប្បមាទោ សតិចេតសោ  
 អារក្ខោ ករណីយោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ  
 វជជីយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ ធុ វជ្ជិតំ វិភាគត្តា  
 វោសជីយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ ធុ ធុស្ស្រិតំ វិភោសត្តា  
 មោហជីយេសុ ធម្មេសុ ចិត្តំ ធុ មុយ្ហិតំ វិភោហត្តា

(១១៧) ញាលភិក្ខុវាវិទ្យាយ សេចក្តីមិនប្រមាទ ភិក្ខុវេវេក្យា  
 ចិត្តដោយសតិ បុគ្គលគួរធ្វើតាមសមគួរដល់ខ្លួន ក្នុងហេតុ ៤ យ៉ាង ។  
 ហេតុ ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីមិនប្រមាទ បានដល់ការវេវេក្យា  
 ចិត្តដោយសតិ បុគ្គលគួរធ្វើ តាមសមគួរដល់ខ្លួនថា ចិត្តរបស់អាក្ខ  
 អញ កុំក្រេកក្រពើលទៅក្នុងធម៌ពាំងឡាយ ដែលគួរក្រេកក្រពើ  
 ឡើយ ១ សេចក្តីមិនប្រមាទ បានដល់ការវេវេក្យាចិត្តដោយសតិ ដែល  
 បុគ្គលគួរធ្វើតាមសមគួរដល់ខ្លួនថា ចិត្តរបស់អាក្ខអញ កុំប្រទុស្ត ក្នុង  
 ធម៌ពាំងឡាយ ដែលគួរប្រទុស្តឡើយ ១ សេចក្តីមិនប្រមាទ បានដល់  
 ការវេវេក្យាចិត្តដោយសតិ បុគ្គលគួរធ្វើតាមសមគួរដល់ខ្លួនថា ចិត្ត  
 របស់អាក្ខអញ កុំកាន់ច្រឡំ ក្នុងធម៌ពាំងឡាយ ដែលគួរកាន់ច្រឡំ ១  
 សេចក្តីមិនប្រមាទ បានដល់ការវេវេក្យាចិត្តដោយសតិ បុគ្គលគួរ  
 ធ្វើតាមសមគួរដល់ខ្លួនថា អាក្ខអញ កុំស្រវឹង ក្នុងធម៌ពាំងឡាយ  
 ដែលគួរស្រវឹងឡើយ ១ ។ ញាលភិក្ខុវាវិទ្យាយ កាលណាបើ  
 ភិក្ខុមានចិត្ត មិនក្រេកក្រពើ ក្នុងធម៌ដែលគួរក្រេកក្រពើ ព្រោះប្រាសចាកកត្តា  
 មានចិត្ត មិនប្រទុស្ត ក្នុងធម៌ដែលគួរប្រទុស្ត ព្រោះប្រាសចាកកត្តា  
 មានចិត្ត មិនស្រវឹង ក្នុងធម៌ដែលគួរស្រវឹង ព្រោះប្រាសចាកកត្តា

មនោវិទ្យា ឬ ឧប្បត្តិ ឬ មនោវិទ្យា ឬ មនោវិទ្យា  
សោ ឬ មនោវិទ្យា ឬ មនោវិទ្យា ឬ មនោវិទ្យា  
អាមនោវិទ្យា ឬ មនោវិទ្យា ឬ មនោវិទ្យា ឬ មនោវិទ្យា ។

(១១៨) ចន្ទវិហារី កិច្ចវេ សទ្ធិស្ស កុលបុត្តស្ស  
ឧស្សន្ទិយានិ សំវេជន្ទិយានិ ហំ ពានិ ។ កត្តវិហារី  
ចន្ទវិ ។ ឥធន កថាគតោ ជាតោតិ កិច្ចវេ សទ្ធិស្ស  
កុលបុត្តស្ស ឧស្សន្ទិយំ សំវេជន្ទិយំ ហំ ឥធន  
កថាគតោ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្មុទ្ធាតិ កិច្ចវេ  
សទ្ធិស្ស កុលបុត្តស្ស ឧស្សន្ទិយំ សំវេជន្ទិយំ ហំ ឥធន  
កថាគតោ អនុត្តរំ ចម្មបត្តិ ហិរុស្សិកិ កិច្ចវេ  
សទ្ធិស្ស កុលបុត្តស្ស ឧស្សន្ទិយំ សំវេជន្ទិយំ ហំ ឥធន  
កថាគតោ អនុចានិសេសាយ និព្វាននាមុយា  
ចរិទ្ធិតោតិ កិច្ចវេ សទ្ធិស្ស កុលបុត្តស្ស ឧស្សន្ទិយំ  
សំវេជន្ទិយំ ហំ ឥធន ។ វិហារិ ហោ កិច្ចវេ ចន្ទវិ  
សទ្ធិស្ស កុលបុត្តស្ស ឧស្សន្ទិយានិ សំវេជន្ទិយានិ  
ហំ ពានិ ។

មានចិត្ត មិនប្រសើរ ក្នុងចរិយៈ ឬ ប្រោះប្រាសាទ ឬ ប្រោះប្រាសាទ  
កិច្ចវេ មិនប្រាកដ មិនប្រាកដ មិនប្រាកដ មិនប្រាកដ មិនប្រាកដ  
ទាំងមិនប្រាកដ ប្រោះប្រាសាទ ឬ ប្រោះប្រាសាទ ។

(១១៩) ម្នាលកិច្ចវេ ម្នាល ហេតុដែលកុលបុត្រមានសទ្ធិស្ស  
ឃើញ គួរសំរេចនេះមាន ២ យ៉ាង ។ ហេតុ ២ យ៉ាងដូច្នោះ ។ ម្នាល  
កិច្ចវេ ម្នាល ហេតុដែលកុលបុត្រមានសទ្ធិស្សឃើញ គួរសំរេចថា  
ព្រះភព៌គតកើត ក្នុងលោកនេះហើយដូច្នោះ ។ ម្នាលកិច្ចវេ ម្នាល  
ហេតុដែលកុលបុត្រមានសទ្ធិស្សឃើញ គួរសំរេចថា ព្រះភព៌គតត្រាស់  
ដឹង ចំពោះទ្វីអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ក្នុងលោកនេះហើយដូច្នោះ ។  
ម្នាលកិច្ចវេ ម្នាល ហេតុដែលកុលបុត្រមានសទ្ធិស្សឃើញ គួរសំរេចថា  
ព្រះភព៌គតញ៉ាំងធម្មចក្រដ៏ប្រសើរ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងលោកនេះហើយ  
ដូច្នោះ ។ ម្នាលកិច្ចវេ ម្នាល ហេតុដែលកុលបុត្រមានសទ្ធិស្សឃើញ  
គួរសំរេចថា ព្រះភព៌គតស្រឡាត់បរិវិហារ ដោយអនុបាទិសេសនិព្វាននាមុ  
ក្នុងលោកនេះហើយ ដូច្នោះ ។ ម្នាលកិច្ចវេ ម្នាល ហេតុដែលកុល-  
បុត្រមានសទ្ធិស្សឃើញ គួរសំរេចមាន ២ យ៉ាងនេះ ។



[១១៧] ចន្ទារីមាធិ ភិក្ខុវេ កយាធិ ។ កតមាធិ  
ចន្ទារិ ។ ជាតិកយំ ជរកយំ ព្យាធិកយំ មរណកយំ ។  
ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ ចន្ទារិ កយាធិតិ ។

[១២០] ចន្ទារីមាធិ ភិក្ខុវេ កយាធិ ។ កតមាធិ  
ចន្ទារិ ។ អក្កិកយំ ខុទ្ទកកយំ រាជកយំ ចោរកយំ ។  
ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ ចន្ទារិ កយាធិតិ ។

ពេសីវង្ខោ ទុតិយោ ។

### តស្ស្យទានិ

កេសី ជិវេ បតោតោ ប  
នាគហិរេន បញ្ចមំ  
អម្បមាណោ ច អារត្នោ  
វេជនីយត្ថា ទ្វេ កយាតិ ។

[១១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។  
ភ័យ ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺជាតិភ័យ ១ ជរកភ័យ ១ ព្យាធិភ័យ ១  
មរណភ័យ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ភ័យ ៤  
យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺអក្កិភ័យ ១ ខុទ្ទកភ័យ ១ រាជភ័យ ១ ចោរភ័យ ១ ។  
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ពេសីវង្ខ ទី ២ ។

### ឧទ្ធាននៃកេសីវង្ខនោះអី

និយាយអំពីសារថ្មីអ្នកបង្ហាត់សេះឈ្មោះកេសី ១ អំពី  
សន្ទះ ១ អំពីជំនួញ ១ អំពីដំរីដ៏ប្រសើរ ១ អំពីហេតុ  
ជាន់រថប្រាជ្ញ ១ អំពីសេចក្តីមិនប្រមាទ គឺការថែរក្សា  
ចិត្តដោយសតិ ១ អំពីហេតុដែលគួរសម្រេច ១ អំពីភ័យ  
មានពីរលើក ។

[១២៦] ចត្តារិមាណិ ភិក្ខុវេ ភយានិ ។ ភេតមាណិ  
 ចត្តារិ ។ អត្តានុវាទកយំ បរាណុវាទកយំ ទណ្ឌកយំ  
 ទុត្តភិកយំ ។ ភេតមត្តុ ភិក្ខុវេ អត្តានុវាទកយំ ។  
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកកេច្ឆា ឥតិ បដិសញ្ញិត្តុតិ អហារោវ  
 ទោ បទ កាយេន ទុច្ឆរិតំ វេយ្យំ វាចាយ ទុច្ឆរិតំ  
 វេយ្យំ មនសា ទុច្ឆរិតំ វេយ្យំ តិញ្ច មំ(១) អត្តា  
 សីលនោ ទ ទុបវេទយ្យតិ សោ អត្តានុវាទកយស្ស  
 ភិក្ខោ កាយទុច្ឆរិតំ បហាយ កាយសុច្ឆរិតំ ភាវេតិ  
 វចីទុច្ឆរិតំ បហាយ វចីសុច្ឆរិតំ ភាវេតិ មនោទុច្ឆរិតំ  
 បហាយ មនោសុច្ឆរិតំ ភាវេតិ សុទ្ធិំ អត្តានំ បរិហារតិ ។  
 ឥធិ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អត្តានុវាទកយំ ។ ភេតមត្តុ ភិក្ខុវេ  
 បរាណុវាទកយំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកកេច្ឆា ឥតិ បដិ-  
 សញ្ញិត្តុតិ អហារោវ ទោ បទ កាយេន ទុច្ឆរិតំ វេយ្យំ

[១២៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិយេនេរោទេ ករិណិ ។ ភិយេ  
 យានិដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិ អត្តានុវាទកយំ (ភិយអំពីការតិះដៀលខ្លួនឯង) ១  
 បរាណុវាទកយំ (ភិយអំពីការតិះដៀលរបស់បុគ្គលដទៃ) ១ ទណ្ឌភិយ  
 (ភិយអំពីទណ្ឌកម្ម) ១ ទុត្តភិយ (ភិយអំពីទុត្តភិក្ខុសម្រាប់ខ្លួន) ១ ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអត្តានុវាទកយំ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ពិចារណាដូច្នោះថា ប្រសិនបើខ្លួនអញ  
 ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយ  
 ចិត្ត តើខ្លួនអញនឹងមិនតិះដៀលខ្លួនឯង ព្រោះសីលទេព បុគ្គលនោះ  
 ក៏ខ្លាចចំពោះភិយដែលកើតឡើង អំពីការតិះដៀលខ្លួនឯង ហើយលះចង  
 កាយទុច្ឆរិត ចំរើនកាយសុច្ឆរិត លះចងវិចីទុច្ឆរិត ចំរើនវិចីសុច្ឆរិត លះចង  
 មនោទុច្ឆរិត ចំរើនមនោសុច្ឆរិត គ្រឿងរក្សាខ្លួនឲ្យស្អាតវិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ នេះហៅថា អត្តានុវាទកយំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ  
 បរាណុវាទកយំ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុង  
 លោកនេះ ពិចារណាដូច្នោះថា ប្រសិនបើ អញប្រព្រឹត្តទុច្ឆរិតដោយកាយ

វាឆាយ ទុច្ចរិតំ ចរយ្យំ មនសា ទុច្ចរិតំ ចរយ្យំ  
 ភិក្ខុ មំ ចរេ សីលតោ ន ទុច្ចរិទេយ្យន្តិ សោ  
 បរាទុក្ខនិកាយស្ស ភីនោ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ  
 កាយសុច្ចរិតំ ការេតិ វចីទុច្ចរិតំ បហាយ វចីសុច្ចរិតំ  
 ការេតិ មនោទុច្ចរិតំ បហាយ មនោសុច្ចរិតំ ការេតិ  
 សុច្ចំ អត្តានំ បរិហារតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ  
 បរាទុក្ខនិកាយំ ។ កតមេត្ត ភិក្ខុវេ នណ្ឌាធម៌ ។  
 ឥន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បស្សតិ ចោរំ នាគុចារិ វាជាចោ  
 កហេត្វា វិធា កម្មការណា ករោន្ត(១)កសាហិមិ  
 តាន្សេន្ត វេត្តហិមិ តាន្សេន្ត អន្សនណ្ឌតេហិមិ  
 តាន្សេន្ត ហត្ថម្យំ ចិទ្ធន្ត ចានម្យំ ចិទ្ធន្ត ហត្ថចានម្យំ  
 ចិទ្ធន្ត កណ្ណាម្យំ ចិទ្ធន្ត ចាសម្យំ ចិទ្ធន្ត កណ្ណាចាសម្យំ  
 ចិទ្ធន្ត តិលន្តិជាលិកម្យំ ករោន្ត សុច្ចុណ្ឌិកម្យំ  
 ករោន្ត វហុមុខម្យំ ករោន្ត ជាតិមាលិកម្យំ ករោន្ត

១ ម. វិធានី កម្មការណនី ការេន្ត ។

ប្រត្រិត្តទុច្ចរិតដោយវិចារ ប្រត្រិត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត តើបុគ្គលដទៃនឹងមិនគ្រោះ  
 ជឿលទ្ធផលអញ ព្រោះសីលទេព បុគ្គលនោះក៏ទ្វេចចំដោះភ័យ ដែលរឹតតែ  
 ទៀង អំពីការគ្រោះជឿលទ្ធផលដទៃ ហើយលះបង់កាយទុច្ចរិត ចំរើន  
 កាយសុច្ចរិត លះបង់វិច្ចុច្ចរិត ចំរើនវិចីសុច្ចរិត លះបង់មនោទុច្ចរិត ចំរើន  
 មនោសុច្ចរិត ក្រឡប់ក្បែរទូទៅស្អាតវិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ  
 ហៅថា បរាទុក្ខនិកាយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះនណ្ឌភិក្ខុ តើដូចម្តេច ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ឃើញព្រះរាជាទាំងឡាយ  
 កំពុងចាប់ចោរ ប្រត្រិត្តអាច្រក់ ហើយគ្រាស់ចង្អាតឱ្យធ្វើកម្មការណ៍ មាន  
 ប្រការផ្សេងៗ គឺវាយដោយវិញ្ញាណខ្លះ វាយដោយផ្លូវខ្លះ វាយដោយ  
 ដំបងខ្លះ កាត់ដៃខ្លះ កាត់ជើងខ្លះ កាត់ទាំងដៃទាំងជើងខ្លះ កាត់ស្លឹក  
 ត្រចៀកខ្លះ កាត់ច្រមុះខ្លះ កាត់ទាំងស្លឹកត្រចៀកទាំងច្រមុះខ្លះ ធ្វើឱ្យ  
 ពិលន្តិជាលិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឱ្យដូចជាផ្ទាំងដាក់ទឹកជ្រក់ខ្លះ(១) ធ្វើ  
 ឱ្យសន្តិមុណ្ឌិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើក្បាលឱ្យលើងដូចជាសម្បកស័ន្តិខ្លះ  
 ធ្វើឱ្យវហុមុខកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើមាត់ឱ្យដូចជាមាត់កញ្ចុះ ធ្វើឱ្យ  
 ជាតិមាលិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើទូទមទុស្ស ឱ្យដូចជាផ្កាភ្លើងខ្លះ

១ ព័ត្រឹមត្រូវនិងជាលិកកម្មទៅនឹងលំហូរលំហូររបស់កម្ម មានឃោនីលេខទ្រង់ ឃោនីស្ថានីយ៍  
 សុត្តន្តបិដកនិទាននិទាយមូលបណ្ណាសាស្ត្រ ២០ ត្រង់ទំព័រ ៣២១ និង ៣២២ រួចហើយ ។

ហត្ថប្បវេណីកកម្ម ករោន្ត ឯកវដ្តកម្ម ករោន្ត  
 ចិវកវសិកម្ម ករោន្ត ឯណាយ្យកម្ម ករោន្ត  
 តលិសម័សិកម្ម ករោន្ត កហាបណកម្ម  
 ករោន្ត ខាភវដ្តកម្ម ករោន្ត បលិយបវត្តកម្ម  
 ករោន្ត បលាលបិកម្ម ករោន្ត តត្តេនមិ តេលេន  
 តសិញ្ញេន្ត សុន្ទរិយិ ទាណាបន្តេ ជីវន្តម្បិ សូលេ  
 ទត្តាសេន្ត អសិបាបិ សិសំ ចិន្ទន្តេ តស្ស ឯវំ ហោតិ  
 យថាវុចាធំ ទោ ចាបតាធំ តត្តាធំ ហតុ ចោវ អាតុ-  
 ចាវ វាជាធា កហេតុ វិជា កម្មការណា ករោន្ត  
 កសាហិមិ តាឡេយ្យិ ។ បេ ។ អសិបាបិ សិសំ ចិន្ទន្តិ  
 អហត្ថេវ ទោ បន ឯវុចា ចាបតត្តំ ករោយ្យិ មម្បិ  
 វាជាធា កហេតុ ឯវុចា វិជា កម្មការណា  
 ករោយ្យិ កសាហិមិ តាឡេយ្យិ ។ បេ ។

ធ្វើទូហត្ថប្បវេណីកកម្ម គឺអំពើដែលគេដុតដង្កូវ ធ្វើទូឯកវដ្តកកម្ម គឺ  
 អំពើដែលគេធ្វើដូចជាពន្លាត់ស្បែកតវៃព្វៈ ធ្វើទូចិវសិកកម្ម គឺអំពើ  
 ដែលគេធ្វើដូចជាស្បៀកសំពត់សម្បកឈើខ្លះ ធ្វើទូឯណាយ្យកកម្ម  
 គឺអំពើដែលគេធ្វើដូចជាដើងសត្វប្រាយខ្លះ ធ្វើទូតលិសម័សិកកម្ម គឺ  
 អំពើដែលគេផ្គត់អាត់ដោយភាសី ឬសន្ទុចខ្លះ ធ្វើទូកហាបណកកម្ម គឺ  
 អំពើ ដែលគេធ្វើទូចសិវៈ ប្រមាណប៉ុនកហាបណៈមួយខ្លះ ធ្វើទូ  
 ខាភវដ្តកកម្ម គឺអំពើដែលគេយកវិកម្សាស្រោចខ្លះ ធ្វើទូបលិយបវត្តក-  
 កម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើដូចជាបង្វិលដើងគុល ឬសសរតាលខ្លះ ធ្វើទូ  
 បលាលបិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើដូចជាកណ្តាប់ចំបើងខ្លះ ស្រោច  
 ដោយប្រេងកំពុងក្តៅខ្លះ ឲ្យឆ្អែកខ្លះ ឲ្យដេកជ្វារលើឈើសណ្តោកតាំង  
 រស់ខ្លះ កាត់ក្បាលដោយដាវខ្លះ ចុក្តលនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង  
 នេះថា ព្រះពរជាតាំងឡាយ កំពុងចាប់ចោរ ដែលប្រព្រឹត្តកាត្រក់ហើយ  
 ក្រាស់បង្កាប់ ឲ្យធ្វើកម្មការណ៍មានប្រការផ្សេងៗ គឺវាយដោយវត្តក់ខ្លះ  
 របេរ កាត់ក្បាលដោយដាវខ្លះ ព្រោះហេតុនៃកម្មដ៏លាមកមានសភាព  
 យ៉ាងណា ប្រសិនបើអញ ធ្វើទូកម្មដ៏លាមកមានសភាពយ៉ាងនោះ  
 ដែរ មុខជាព្រះពរជាតាំងឡាយ ចាប់ខ្លួនអញហើយធ្វើកម្មការណ៍មាន  
 ប្រការផ្សេងៗ យ៉ាងនោះមិនខាន គឺវាយដោយវត្តក់ខ្លះ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងបី ចក្កវិញ្ញាណ

អសីនាបិ សីសំ ធិន្ទេយ្យុន្តិ សោ ឧណ្ហាភយស្ស ភីតោ  
 ន បរេសំ ចាកដំ បល្យម្បន្តោ ចរតិ ។ ឥនំ វុច្ចតិ  
 ភិក្ខុវេ ឧណ្ហាភយំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ឧត្តតិភយំ ។  
 ឥន ភិក្ខុវេ ឯកោ ឥតិ បដិសញ្ញិត្តតំ កាយ-  
 ទុច្ចរិតស្ស ខោ ចាបកោ វិចាគោ អភិសម្បាយំ  
 វចិទុច្ចរិតស្ស ចាបកោ វិចាគោ អភិសម្បាយំ  
 មនោទុច្ចរិតស្ស ចាបកោ វិចាគោ អភិសម្បាយំ  
 អហាញ្ចវេ ខោ បន កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ វាចាយ  
 ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ មនសា ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ តិញ្ច តំ  
 យេនាហំ កាយស្ស<sup>(១)</sup> ភេនា បរម្មណា អចាយំ ទុត្តតិ  
 វិចិទាតំ ធិរយំ ឧបថវ្មេយ្យុន្តិ សោ ឧត្តតិភយស្ស  
 ភីតោ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ កាយសុចរិតំ កាវេតិ  
 វចិទុច្ចរិតំ បហាយ វចិសុចរិតំ កាវេតិ មនោទុច្ចរិតំ  
 បហាយ មនោសុចរិតំ កាវេតិ សុទ្ធិំ អត្តានំ បរិហារតិ ។

១ ខ.ម. ដាច់ ៩ កាយស្ស ។

សុត្តន្តបិដក អង្គទាំងបី ចក្កវិញ្ញាណ

កាត់ក្បាលដោយដាវខ្លះ បុគ្គលនោះ ក៏ទ្វាចចំពោះភីយដែលកើតឡើង  
 អំពីទណ្ឌកម្ម ហើយក៏លែងប្រព្រឹត្តច្របំដំណើរយកទ្រព្យជាដើមទុំ  
 លេសបុគ្គលដទៃ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទណ្ឌភីយ ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុត្តតិភីយ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ គឺបារណាដូច្នោះថា កាយទុច្ចរិត មានផល  
 ពាក្រក៏ក្នុងលោកទាំងមុខ វចិទុច្ចរិត មានផលពាក្រក៏ក្នុងលោកទាំងមុខ  
 មនោទុច្ចរិត មានផលពាក្រក៏ក្នុងលោកទាំងមុខ ប្រសិនបើអញ្ច ប្រព្រឹត្ត  
 ទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត  
 លុះអាត្មាអញបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងទៅកើតឯអបាយ ទុត្តតិ  
 វិទិបាត នរក ព្រោះអំពើនោះតុំទានឡើយ បុគ្គលនោះក៏ទ្វាច  
 ចំពោះភីយ ដែលកើតឡើងអំពីទុត្តតិហើយ ក៏លះបង់កាយទុច្ចរិត  
 ចំរើនកាយសុចរិត លះបង់វចិទុច្ចរិត ចំរើនវចិសុចរិត លះបង់  
 មនោទុច្ចរិត ចំរើនមនោសុចរិត ត្រឡប់វិញ្ញាណឱ្យស្អាតវិញ ។

ឥន្ទ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខតិកយំ ។ ឥហានិ ខោ ភិក្ខុវេ  
ចត្តារិ កយានិទិ ។

[១២២] ចត្តារិមាធិ ភិក្ខុវេ កយានិ ទុនកោរោ-  
ហន្តស្ស ចានិកត្តិកញ្ចានិ ។ កតមាធិ ចត្តារិ ។  
ឡមិកយំ កុម្មិលកយំ អាវេជកយំ សុសុភាកយំ ។  
ឥហានិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ កយានិ ទុនកោរោហន្តស្ស  
ចានិកត្តិកញ្ចានិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិមាធិ  
កយានិ ឥន្ទកត្តស្ស កុលបុត្តស្ស<sup>(១)</sup> ឥមស្មី  
ធម្មវិធមយេ សទ្ធា អភារស្មា អនតារិយំ បព្វជិតោ<sup>(២)</sup>  
ចានិកត្តិកញ្ចានិ ។ កតមាធិ ចត្តារិ ។ ឡមិកយំ កុម្មិ-  
លកយំ អាវេជកយំ សុសុភាកយំ ។ កត ភមញ្ច  
ភិក្ខុវេ ឡមិកយំ ។ ឥន្ទ ភិក្ខុវេ ឯវមេវ កុលបុត្តោ  
សទ្ធា អភារស្មា អនតារិយំ បព្វជិតោ ហោតិ

១ ឧ. ឥន្ទេន្ទ កុលបុត្ត ។ ២ បព្វជិតស្មិតិ ជាហេ យុត្តន្តរោ ។

ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ ពេះហៅថាបុត្តតិកយ<sup>(១)</sup> ។ ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ  
ក៏យ៤យ៉ាងនេះឯង ។

[១២២] ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ ក៏យនេះមាន៤ យ៉ាង វែមនិមាន  
ប្រាកដដល់បុគ្គលកាលចុះទឹក ។ ក៏យ៤ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺទមិកយ  
(ក៏យអំពីលកទឹក) ១ កុម្មិលកយ (ក៏យអំពីគ្រពើ) ១ អាវេជកយ  
(ក៏យអំពីទឹកក្នុងវិលវិល) ១ សុសុភាកយ (ក៏យអំពីត្រីកាច) ១ ។  
ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ ក៏យ៤ យ៉ាងនេះឯង វែមនិមានប្រាកដដល់បុគ្គល  
កាលចុះទឹក ។ ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ ក៏យនេះមាន៤ យ៉ាង វែមនិមាន  
ប្រាកដដល់កុលបុត្តខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលមានសទ្ធា ក្នុងធម្មវិទីយនេះ  
ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ក៏យ៤ យ៉ាង ដូចម្តេច  
ខ្លះ ។ គឺទមិកយ ១ កុម្មិលកយ ១ អាវេជកយ ១ សុសុភាកយ ១ ។ ម្នាល  
ភិក្ខុបាំងឡាយ ចុះទមិកយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ កុលបុត្ត  
ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានសទ្ធាចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយភិក្ខុថា

១ កាលបើបុគ្គលពីបារលោក្ខវិញ្ញាណកម្មវិញ្ញាណកម្ម និងទុក្ខតិកយ ហិរិមែងកាំងឡើងក្នុងសន្តាន  
ចំណែកចុក្ខុលដែលពីបារលោក្ខវិញ្ញាណកម្មវិញ្ញាណកម្ម និងទុក្ខតិកយ ទុក្ខប្បុរៈខាងច្រក វែមនិមានឡើង ។  
ហិរិទុក្ខប្បុរៈនោះ កំញ៉ាំងសំរែក្នុងភ្នំកាំង ៣ ឲ្យកើតឡើង សំរែនោះជាច្រើនឲ្យកើត ចក្ខុប្បុរ-  
វិសុទ្ធិសីល លុះបុគ្គលនោះ កាំងនៅក្នុងសីលនោះ ហើយបានចំរើវិបស្សនា វែមនិកល  
នៅក្នុងសីលដ៏ប្រសើរ ។ អន្តិកថា ។

ឧតិណ្ណោ ម្ហិ ជាតិយា ជនមរណា ន សោភេហិ បរិទេវេហិ  
 ទុក្ខេហិ ឆោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ ទុក្ខោតិណ្ណោ  
 ទុក្ខបរោតា អប្បវធាម ឥមស្ស ភោវលស្ស ទុក្ខក្ក-  
 ទស្ស អន្តតិវិយា បញ្ញាយេថាតិ ។ នាមេធំ តថាបត្ត-  
 ជិតំ សមាធំ សព្វាចារី(១) ឧវទន្តិ អទុសាសន្តិ  
 វវរន្ត អភិក្កមិតតំ វវរន្ត បដិក្កមិតតំ វវរន្ត  
 អាណោកេតតំ វវរន្ត វិណោកេតតំ វវរន្ត សម្មិត្តិតតំ  
 វវរន្ត បសារេតតំ វវរន្ត សឡាដិបត្តិចរិ ធារេតត្តិ ។  
 តស្ស វវរ ហោតិ មយំ ទោ បុព្វ អភាវិយក្ខតា សមាធា  
 អញ្ញោ ឧវធាមបិ អទុសាសាមបិ ឥមេ បទ អញ្ញាតំ  
 បុត្តមត្តា មញ្ញោ ធកមត្តា មញ្ញោ ឧវទិតតំ អទុសាសិតតំ  
 មញ្ញាជិតិ ។ សោ កុបិរោ អនត្តមរោ សិក្ខុំ បច្ចុក្ខាយ  
 ហិណយាវត្តតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឧមិកយស្ស  
 ភិរោ សិក្ខុំ បច្ចុក្ខាយ ហិណយាវត្តោ ។ ឧមិកយន្តិ  
 ទោ ភិក្ខុវេ កោធិណយាសស្សតំ អនិវចនំ ។

១ ម. សាលាហិរោ ។

អញ្ញាតិវិស្សោ ជន ព្យាធំ មរណៈ លេចក្តីសោក ប្រឹក្សុល បុគ្គ  
 រោមនស្សនិវិសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត គ្របសង្កត់ ត្រូវទុក្ខគ្របសង្កត់  
 ត្រូវទុក្ខបៀតបៀន ដូចម្តេចហ្ន៎ នឹងធ្វើខ្លួនចប់ផុតវិនាសទុក្ខទាំងអស់នេះ  
 ឲ្យប្រាកដបាន ។ ក្នុងសព្វហ្ន៎ក៏ទូន្មាន ប្រៀនប្រដៅខ្លួនកុលបុគ្គ  
 ដែលបួសដោយប្រការដូច្នោះនោះថា អ្នកត្រូវឈានដើរទៅមុខយ៉ាងនេះ  
 អ្នកត្រូវថយក្រោយយ៉ាងនេះ អ្នកត្រូវងាកមើលទិសផ្សេងៗ យ៉ាងនេះ អ្នក  
 ត្រូវបត់អវិយវៈយ៉ាងនេះ អ្នកត្រូវលាអវិយវៈយ៉ាងនេះ អ្នកត្រូវប្រើប្រាស់  
 សន្និដ្ឋិ បាត្រនឹងចិវិយ៉ាងនេះ ។ កុលបុគ្គនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះ  
 យ៉ាងនេះថា យើងហ្ន៎ឯង ក្នុងកាលពីដើមជាគ្រហស្ថ ក៏ធ្លាប់ទូន្មាន  
 ប្រៀនប្រដៅបុគ្គលផ្សេងៗដែរ គួរចិវិយវ លោកទាំងនេះ (មានជំនាន់)  
 ប្រហែលត្រឹមតែក្នុង ត្រឹមតែថា របស់យើងប៉ុណ្ណោះ មកសំគាល់ខ្លះយើង  
 ថាជាបុគ្គលគួរទូន្មានគួរប្រៀនប្រដៅវិញ ។ កុលបុគ្គនោះ ក៏ទ្រង់ភាគអន់  
 ចិត្ត លាសិក្ខាត្រឡប់ទៅកាន់ភិក្ខុដំបៅកបាចវិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 នេះហៅថា ភិក្ខុខ្លាចចំពោះភ័យអំពីលោក ហើយលាសិក្ខាត្រឡប់ទៅ  
 កាន់ភិក្ខុដំបៅកបាច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ភ័យអំពីលោក  
 នេះឯង ជាឈ្មោះវិនិសេចក្តីក្រោធ និវិសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ។

ឥន្ទ វិញ្ញាណ ភិក្ខុវេ ឧមិភយំ ។ កាតមញ្ញ ភិក្ខុវេ  
 កុដ្ឋិលភយំ ។ ឥន្ទ ភិក្ខុវេ ឯកាច្ឆា កុលបុត្តា សទ្ធា  
 អការស្នា អនតារយំ បត្តជិតោ ហោតិ ឧតិណ្ណោម្ហិ  
 ជាតិយា ជពមរណោ ន សោកេហិ បរិទេវហិ  
 ទុក្ខេហិ ទោមនស្សហិ ឧបាយាសេហិ ទុក្ខោតិណ្ណោ  
 ទុក្ខបរតោ អប្បេនាម ឥមស្ស កេវលស្ស  
 ទុក្ខត្រាស្ស អន្ធករិយា បញ្ញាយេជាតិ ។  
 ភមេនំ ភជាបត្តជិតំ សមាទំ សព្វហ្មចារី ឧវទន្តិ  
 អទុសាសន្តិ ឥន្ទេ ទាទិតតំ ឥន្ទេ ន ទាទិតតំ  
 ឥន្ទេ កុញ្ញិតតំ ឥន្ទេ ន កុញ្ញិតតំ ឥន្ទេ  
 សាយិតតំ ឥន្ទេ ន សាយិតតំ ឥន្ទេ ចាតតំ  
 ឥន្ទេ ន ចាតតំ កប្បិយន្តេ ទាទិតតំ អកប្បិ-  
 យន្តេ ន ទាទិតតំ កប្បិយន្តេ កុញ្ញិតតំ អកប្បិយន្តេ  
 ន កុញ្ញិតតំ កប្បិយន្តេ សាយិតតំ អកប្បិយន្តេ  
 ន សាយិតតំ កប្បិយន្តេ ចាតតំ អកប្បិយន្តេ  
 ន ចាតតំ កាលេ ភេ ទាទិតតំ វិកាលេ  
 ភេ ន ទាទិតតំ កាលេ ភេ កុញ្ញិតតំ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឧមិភយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ចុះកុដ្ឋិលភយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តខ្លះ  
 ក្នុងលោកនេះ មានសទ្ធាចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្នួស ដោយគិតថា  
 អញតែងត្រូវជាតិ ជព មរណៈ សេចក្តីសោក ទ្បឹកទ្បួល ទុក្ខ ទោមនស្ស  
 នឹងសេចក្តីបង្កើតចង្អុលចិត្តគ្របសន្តិភ័ ត្រូវទុក្ខគ្របសន្តិភ័ ត្រូវទុក្ខ  
 ចៀតចៀន ដូចម្តេចហ្ន៎ នឹងធ្វើឲ្យទិច្ចផុតនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ  
 ឲ្យប្រាកដបាន ។ ពួកសព្វហ្មចារី ក៏ទូន្មានប្រៀនប្រដៅកុលបុត្តដែល  
 ចូលដោយប្រការផ្ទះនោះថា របស់នេះអ្នកគួរទំពាស្តី របស់នេះអ្នក  
 មិនគួរទំពាស្តី របស់នេះអ្នកគួរបរិភោគ របស់នេះអ្នកមិនគួរបរិភោគ  
 របស់នេះអ្នកគួរជញ្ជាបជញ្ជាក់ របស់នេះអ្នកមិនគួរជញ្ជាបជញ្ជាក់ របស់  
 នេះអ្នកគួរដឹក របស់នេះអ្នកមិនគួរដឹក របស់ដែលគួរ អ្នកគប្បីទំពាស្តី  
 របស់ដែលមិនគួរ អ្នកមិនគប្បីទំពាស្តី របស់ដែលគួរ អ្នកគប្បីបរិភោគ  
 របស់ដែលមិនគួរ អ្នកមិនគប្បីបរិភោគ របស់ដែលគួរ អ្នកគប្បី  
 ជញ្ជាបជញ្ជាក់ របស់ដែលមិនគួរ អ្នកមិនគប្បីជញ្ជាបជញ្ជាក់ របស់ដែល  
 គួរ អ្នកគប្បីដឹក របស់ដែលមិនគួរ អ្នកមិនគប្បីដឹក អ្នកគួរទំពាស្តី តែក្នុង  
 កាលគួរ អ្នកមិនគួរទំពាស្តីក្នុងកាលមិនគួរ អ្នកគួរបរិភោគ តែក្នុងកាលគួរ



វិការលេ តេ ន កុញ្ញតត្ថំ កាលេ តេ សាយិតត្ថំ  
 វិការលេ តេ ន សាយិតត្ថំ កាលេ តេ ចាតត្ថំ វិការលេ  
 តេ ន ចាតត្ថំ ។ តស្ស ឃំ ហោតិ មយំ  
 ទោ បុត្រេ អតារិយក្ខតា សមាធា យំ ឥច្ឆាម តំ  
 ទាធាម យំ ន ឥច្ឆាម ន តំ ទាធាម យំ  
 ឥច្ឆាម តំ កុញ្ញាម យំ ន ឥច្ឆាម ន តំ កុញ្ញាម  
 យំ ឥច្ឆាម តំ សាយាម យំ ន ឥច្ឆាម ន  
 តំ សាយាម យំ ឥច្ឆាម តំ បិវាម យំ ន  
 ឥច្ឆាម ន តំ បិវាម កត្ស្រិយំបិ ទាធាម អតត្ស្រិ-  
 យំបិ ទាធាម កត្ស្រិយំបិ កុញ្ញាម អតត្ស្រិយំបិ  
 កុញ្ញាម កត្ស្រិយំបិ សាយាម អតត្ស្រិយំបិ សាយាម  
 កត្ស្រិយំបិ បិវាម អតត្ស្រិយំបិ បិវាម កាលេបិ  
 ទាធាម វិការលេបិ ទាធាម កាលេបិ កុញ្ញាម  
 វិការលេបិ កុញ្ញាម កាលេបិ សាយាម វិការលេបិ  
 សាយាម កាលេបិ បិវាម វិការលេបិ បិវាម  
 យំបិ នោ សទ្ធា កមាបតិកោ ធិរា វិការលេ  
 មណីតំ ទាធិយំ វា កោធិយំ វា ទេន្តិ

អ្នកមិនគួរបរិភោគ ក្នុងកាលមិនគួរ អ្នកគួរជញ្ជាក់ដោយគ្រប់វិធី  
 អ្នកមិនគួរជញ្ជាក់ដោយគ្រប់វិធី ក្នុងកាលមិនគួរ អ្នកគួររើសតែក្នុងកាលគួរ អ្នក  
 មិនគួរផឹក ក្នុងកាលមិនគួរទេ ។ កុលបុត្រានោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង  
 នេះថា យើងហ្នឹងឯង ក្នុងកាលតំដើមជាគ្រហស្ថ (បើ) ចង់របស់ណា  
 ក៏ទំពាស្តី របស់នោះ មិនចង់របស់ណា មិនទំពាស្តី របស់នោះទេ ចង់  
 របស់ណា ក៏បរិភោគរបស់នោះ មិនចង់របស់ណា ក៏មិនបរិភោគ  
 របស់នោះទេ ចង់របស់ណា ក៏ជញ្ជាក់ដោយគ្រប់វិធី មិនចង់របស់  
 ណា ក៏មិនជញ្ជាក់ដោយគ្រប់វិធី ចង់ទឹកណា ក៏ផឹកទឹកនោះ មិនចង់  
 ទឹកណា ក៏មិនផឹកទឹកនោះ តែគឺទំពាស្តីរបស់ដែលគួរក៏បាន ទំពាស្តី  
 របស់ដែលមិនគួរក៏បាន បរិភោគភោជនដែលគួរក៏បាន បរិភោគភោជន  
 ដែលមិនគួរក៏បាន ជញ្ជាក់ដោយគ្រប់វិធីរបស់ដែលគួរក៏បាន ជញ្ជាក់ដោយគ្រប់វិធី  
 របស់ដែលមិនគួរក៏បាន ផឹកទឹកដែលគួរក៏បាន ផឹកទឹកដែលមិនគួរក៏បាន  
 ទំពាស្តីក្នុងកាលគួរក៏បាន ទំពាស្តីក្នុងកាលមិនគួរក៏បាន បរិភោគក្នុងកាល  
 គួរក៏បាន បរិភោគក្នុងកាលមិនគួរក៏បាន ជញ្ជាក់ដោយគ្រប់វិធីក្នុងកាលគួរ  
 ក៏បាន ជញ្ជាក់ដោយគ្រប់វិធីក្នុងកាលមិនគួរក៏បាន ផឹកក្នុងកាលគួរក៏បាន ផឹក  
 ក្នុងកាលមិនគួរក៏បាន ពួកគេចាបតិដែលមានសទ្ធា ច្រាប់ឱ្យទានិយ-  
 ភោជនីយាហារដ៏ទុក្ខណា ដល់យើងក្នុងវេលាថ្ងៃ ជាកាលមិនគួរ

គត្រាតិមេ ធុរាវរណំ បញ្ចោ គតិយោ វិទិតិ ។ សោ តត្ថមិសោ  
អនត្តមេតា សិក្ខុំ បច្ចុតោយ ហិណយាវត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតិ  
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តត្ថមិលកយស្ស កិសោ សិក្ខុំ បច្ចុតោយ  
ហិណយាវត្តា ។ តត្ថមិលកយន្តិ ទោ ភិក្ខុវេ  
ឧទរិកត្តស្មេតំ អនិវចនំ ។ ននំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ  
តត្ថមិលកយំ ។ តត្ថមញ្ច ភិក្ខុវេ អាវដកយំ ។ នន  
ភិក្ខុវេ ឯតតោ តត្ថមញ្ច សទ្ធា អតារស្មា  
អនតារិយំ បព្វជិតោ ហោតិ ឧតិណ្ណោម្ហិ ជាតិយា  
ជរាមរណោន សោកេហិ បរិទេវហិ ធុត្តេហិ ទោបន-  
ស្សេហិ ឧបាយាសេហិ ធុត្តោតិណ្ណោ ធុត្តបរេតោ  
អប្បេវេនាម វេបស្ស តេវលស្ស ធុត្តត្តធុស្ស  
អនុតិរិយា បព្វារយេវាតិ ។ សោ ឯវំ បព្វជិតោ  
សមាទោ បុព្វណ្ណាសមយំ ឯវំសេត្វា បត្តចិវមាទាយ  
តាមំ វំ ឯវមំ វំ បណ្ណាយ ចាវសិ អត្ថិតេតេវេវ  
កាយេន អត្ថិតាយ វិតាយ អត្ថិតេន ចិត្តេន  
អនុបដ្ឋិតាយ សតិយា អសំវុតេហិ វគ្គិយេហិ

ឥច្ឆារនេវលោកតាំងនេះ ធ្វើវិនិច្ឆ័យដូចជាបិទហាត់ (អញ្ច) ចំពោះវាទនិយ-  
ភោជនីយាហារ (របស់គោបតី) តាំងនោះ ។ កុលបុគ្គនោះ ក៏រឹង  
កាន់អនិច្ចតិហើយ លាសិក្ខុត្រឡប់ទៅកាន់កេរដំបៅករបរិញ្ញ ។  
ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា ភិក្ខុខ្លាចចំពោះភ័យអំពីក្រពើ ហើយលា  
សិក្ខុត្រឡប់ទៅកាន់កេរដំបៅករបរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ពាក្យថា  
ភ័យអំពីក្រពើនេះឯង ជាឈ្មោះវិនិច្ឆ័យប្រាថ្នាការវិនិច្ឆ័យនោះ ។  
ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា កុម្មិលភ័យ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះ  
អាវដកយំ ក៏ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ កុលបុគ្គខ្លះ ក្នុងលោកនេះ  
មានសទ្ធាចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្នួស ដោយគិតថា អញ្ចត្រូវជាតិ ជរា  
មរណៈ សេចក្តីសោក ខ្វក់ខ្វល ទុក្ខ ពោមនស្ស នឹងសេចក្តីចង្អៀត  
ចង្អៀលចិត្ត គ្របសង្កត់ ត្រូវទុក្ខគ្របសង្កត់ ត្រូវទុក្ខបៀតបៀន ដូចម្តេចថា  
នឹងធ្វើឲ្យខំបំផុតខែកងទុក្ខតាំងអស់នេះ ឲ្យប្រាកដបាន ។ កាលបុគ្គលនោះ  
ចូលយ៉ាងនេះ ក៏ស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់បាត្រនិងចិវ ក្នុងវេលាបុព្វណ្ណាសម័យ  
ចូលទៅកាន់ស្រុក ចូរិគមដើម្បីបិណ្ឌបាត ដោយមិនសង្រួមកាយ  
មិនសង្រួមវត្ថុ មិនសង្រួមចិត្ត មិនផ្តង់ស្មារតី មិនសង្រួមផ្ត្រើយ

សោ ឧត្តបស្មតិ គហបតី វា គហបតិបុត្តំ វា បញ្ចហិ  
 កាមគុណោហិ សមប្បវតំ សមន្តិក្ខតំ បរិចារយមាធំ  
 តស្ស ឯវំ ហោតិ មយំ ទោ បុត្រ អភារិយេត្តា  
 សមាទា បញ្ចហិ កាមគុណោហិ សមប្បវតា  
 សមន្តិក្ខតា បរិចារយិម្ហា សំវិជ្ជន្តោ ទោ មទ មេ កុលេ  
 កោតា សក្កា កោតេ ច កុញ្ញតុំ បុញ្ញាធំ ច កាតុំ  
 យទ្ធជាហិ សិក្ខុំ បទ្ធក្លាយ ហីនាយាវត្តតា  
 កោតេ ច កុញ្ញយ្យំ បុញ្ញាធំ ច កាមយ្យន្តិ ។  
 សោ សិក្ខុំ បទ្ធក្លាយ ហីនាយាវត្តតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ  
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាវជកយស្ស គំនោ សិក្ខុំ បទ្ធក្លាយ  
 ហីនាយាវត្តោ ។ អាវជកយន្តិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុធំ(២)  
 កាមគុណាធំ អធំចធំ ។ វងំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ  
 អាវជកយំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សុសុភាគយំ ។  
 វងំ ភិក្ខុវេ ឯកតោ កុលបុត្តោ បញ្ចា អភារិយា  
 អនភារិយំ បទ្ធវិគោ ហោតិ ឧតិណ្ណាម្ពំ ជាតិយា  
 ជកមរណោធំ សោកេហិ បរិទេវហិ ទុក្ខេហិ  
 ទោមនស្សេហិ ឧតាយសេហិ ទុក្ខោតិណ្ណា

កុលបុត្តនោះ ឃើញគហបតីក្តី កូនគហបតីក្តី ដែលឆ្កែស្តាប់ស្តាប់  
 ព្រមព្រៀង មូលមិត្តដោយកាមគុណទាំង ៥ ក្នុងស្រុក ឬមិត្តបរទេស  
 កុលបុត្តនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា យើងហ្នឹងឯង ក្នុងកាល  
 ពីដើមជាគ្រហស្ថ ជាអ្នកទាបបំផុតស្តាប់ស្តាប់ព្រមព្រៀងមូលមិត្តដោយ  
 កាមគុណទាំង ៥ ដែរ ទាំងកោតសម្បត្តិក្នុងគ្រូលរបស់អញក៏មាន  
 គ្រប់គ្រាន់ អញអាចនឹងប្រើប្រាស់កោតសម្បត្តិបានផង នឹងធ្វើឲ្យចុណ្យ  
 ក៏បានផង បើដូច្នោះ គួរតែអញលាសិក្ខាត្រឡប់ទៅកាន់កេរដំថោកតាម  
 វិញ ហើយប្រើប្រាស់កោតសម្បត្តិផង ធ្វើបុណ្យផង ។ កុលបុត្តនោះ  
 ក៏លាសិក្ខាត្រឡប់ទៅកាន់កេរដំថោកតាមវិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 នេះហៅថា ភិក្ខុទាចចំពោះភ័យអំពីទឹកក្អួចវិល ហើយលាសិក្ខាត្រឡប់ទៅ  
 កាន់កេរដំថោកតាម ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ភ័យអំពីទឹកក្អួច  
 វិលនេះឯង ជាឈ្មោះនៃកាមគុណ ៥ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា  
 អាវជកយំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុសុភាគយំ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តនោះ ក្នុងលោកនេះ មានសទ្ធា ចេញទាតផ្ទះ ចូល  
 កាន់ផ្ទះដោយគិតថា អញត្រូវជាតិ ជក មរណៈ សេចក្តីសោកទ្បកទ្បល  
 ទុក្ខ រោមនស្សនឹងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តគ្របសង្កត់ ត្រូវទុកគ្របសង្កត់

ទុក្ខបរោតា អប្បេរិយាម ឥមស្ស កេវលស្ស  
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស អន្តតិរិយា បញ្ញាយេថាតិ ។ សោ ឃី  
 បព្វជិតោ សមាទោ បុព្វស្ថាសមយំ ជិវសេត្វា  
 បត្តចំវេមាទាយ តាមំ វា ជិតមំ វា បិណ្ណាយ  
 ចារិសិ អាត្មិកេលេ កាយេន អាត្មិតាយ វាទាយ  
 អាត្មិកេន ចិត្តេន អនុបដ្ឋិតាយ សតិយា អសំវុត្តហិ  
 ឥន្ទ្រិយេហិ សោ តត្ថ បស្សតិ មាតុត្តាមំ ទុច្ឆិវត្ថំ វា  
 ទុប្បារុតំ វា តស្ស មាតុត្តាមំ ទិស្វា ទុច្ឆិវត្ថំ វា ទុប្បារុតំ វា  
 វាតោ ចិត្តំ អនុទ្ធីសេតិ សោ វាតាទុទ្ធីសេន(១) ចិត្តេន  
 សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហិទាយាវត្តតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុ សុសុកាកយស្ស ភិក្ខោ សិក្ខុ បច្ចក្ខាយ ហិទា.  
 យាវត្តោ ។ សុសុកាកយន្តិ ទោ ភិក្ខុវេ មាតុត្តាមស្មេត្តំ  
 អតិវចនំ ។ ឥនំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ សុសុកាកយំ ។ ឥមាជិ  
 ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ ភយានិ ឥនេកច្ចស្ស កុលបុត្តស្ស  
 ឥមស្ស ធម្មវិទយេ សទ្ធា អតាវស្សា អនតារិយំ  
 បព្វជិតោ ចាជិតត្ថិវត ច្វាជិត ។

១ ឧ. វាទានុស្សេន ។ អយំ ឃារោ យន្តនេ ។

ត្រូវទុក្ខហៀសហៀន ដូចម្តេចយ៉ូ បើដំបូងវិចិត្តក្នុងកេវលស្ស វាដើរ វាដើរ  
 ប្រាកដប្រាកដ ។ កាលកុលបុត្តនោះ ឬសយោងនេះ ក៏ស្មៀកស្មៀកប្រាប់  
 ប្រាកដនឹងចិវេ ក្នុងវេលាបុព្វស្ថាសមយំ ចូលទៅកាន់ស្រុកឬក៏សមរម្យ  
 ចំណុចគេ ដោយមិនរក្សាកាយ មិនរក្សាវេទ មិនរក្សាចិត្ត មិនផ្គង  
 ស្មារតី មិនសង្រួមឥន្ទ្រិយ កុលបុត្តនោះ ឃើញមាតុត្រាមវេលស្មៀក  
 មិនស្រួល ឬដណ្តប់មិនស្រួល លុះកុលបុត្តនោះ ឃើញមាតុត្រាមវេល  
 ស្មៀកមិនស្រួល ដណ្តប់មិនស្រួលហើយ ក៏មានចិត្តត្រូវវាតៈកំសួលឡើង  
 កាលកុលបុត្តនោះ មានចិត្តត្រូវវាតៈកំសួលឡើងហើយ ក៏លាសិក្ខា  
 ត្រឡប់ទៅកាន់គេដំបៅកទាបវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា  
 ភិក្ខុខ្លាចចំពោះភ័យអំពីត្រីកាច ហើយលាសិក្ខាត្រឡប់ទៅកាន់គេ  
 ដំបៅកទាប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ភ័យអំពីត្រីកាចនេះ ជា  
 ឈ្មោះវិនមាតុត្រាម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សុសុកាកយ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ័យ ៤ យ៉ាងនេះឯង វែមនឹងមានប្រាកដដល់  
 កុលបុត្តខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ដែលមានសុខាភិក្ខុធម្មវិន័យនេះ ចេញចាក  
 ផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះ ។

(១៦៣) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សុត្តោ សំវិជ្ជ-

មាថា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ វេជ ភិក្ខុវេ

ឯកតោ បុគ្គលា វិវេទេវ កោមេហិ វិវិទូ អនុសលេហិ

ធម្មេហិ សវិត្តំ សវិតាវ វិវេកនំ មីតិសុខំ បរមំ ឈានំ

ទុបសម្មជ្ឈំ វិហារិ ។ សោ តទស្សនេតិ តំ ធិកាមេតិ

តេន ច វិត្តំ អាបជ្ជតិ តត្ថ វិភោ តទធិបុត្តោ

តត្ថ ហុលវិហារី អបវិហិតោ កាលំ កុរុមាណោ ព្រហ្ម-

កាយិកោនំ ទេវានំ សមាព្យតំ ទុបបជ្ជតិ ។ ព្រហ្ម-

កាយិកោនំ ភិក្ខុវេ ទេវានំ កាមេហ្វា អាយុច្ឆហានំ

តត្ថ បុគ្គលោ យាវនាយុតំ វត្ថា យាវតតំ តេសំ

ទេវានំ អាយុច្ឆហានំ តំ សត្វំ ទេវេត្វា

( ១៦៣ ) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាន

ព្រាកដក្នុងលោក ៧ បុគ្គល ៤ ពួក តើប្តូរប្តេចខ្លះ ៧ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្ងាត់ចាកតាម ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ ក៏បាន

ផលបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ វិចារៈ មានចិត្តនឹងសុខដែល

កើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់សម្រាន្តទៅ ៧ កុលបុគ្គលនោះ ក៏ក្រេកអរនឹង

បឋមជ្ឈាននោះ ស្រឡាញ់បឋមជ្ឈាននោះ ផលនូវសេចក្តីក្រេកអរដោយ

បឋមជ្ឈាននោះ បិតនៅក្នុងបឋមជ្ឈាននោះ មានចិត្តចុះស៊ប់ក្នុង

បឋមជ្ឈាននោះ ជាអ្នកទៅច្រើនដោយបឋមជ្ឈាននោះ មិនបានសាប

សូន្យចាកយាន លុះធ្វើមរណកាលទៅ រមែងទៅកើតជាមួយនឹង

តួក្រហ្មកាយិកៈទៅតា ៧ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាយុនៃតួក្រហ្មកាយិក-

ទៅតាប្រមាណ ១ កម្ស(១) ព្រហ្មបុគ្គលនោះ ផល

អស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទៅតាទាំងនោះ មានកំណត់

ត្រឹមណា លុះព្រហ្មបុគ្គលនោះ ញ៉ាំងអាយុទាំងអស់នោះឱ្យអស់ហើយ

១ បឋមជ្ឈាន (មាន៣ចំណែក) នីបឋមជ្ឈាននិងថោកតាម១ បឋមជ្ឈានយ៉ាង កណ្តាល  
១ បឋមជ្ឈានយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ ១ ។ កម្ស ១ ថៃកដា ៣ ចំណែក ៧ ទី ៣ ទុកជាប្រមាណនៃអាយុ  
របស់សត្វដែលកើតដោយបឋមជ្ឈាននិងថោកតាម កន្លះកម្ស ជាប្រមាណនៃអាយុរបស់សត្វ  
ដែលកើតដោយបឋមជ្ឈានយ៉ាង កណ្តាល ១ កម្ស ជាប្រមាណនៃអាយុរបស់សត្វដែលកើត  
ដោយបឋមជ្ឈានយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ ។ អដ្ឋកថា ។

និយមនិ តត្ថនិ តិក្ខណធម្មោនិ តត្ថនិ វិស្វិវិសយនិ  
តត្ថនិ កកវិនោ បទ សាវិតោ តត្ថ យោវិតាយុតត វេទ្ធា  
យោវិតតត តេសំ ទេវាធំ អាយុប្បធាណំ នំ សវុំ ទេវេទ្ធា  
តស្មីយេវ កវេ បរិទិញាយនិ ។ អយំ ទោ វិតត្ថេវ  
វិសេសោ អយំ អនិប្បាយសោ(១) វិនំ ធានាករណំ  
សុតវិតោ អវិយស្សវិតស្ស អស្សវិតោ បុដ្ឋជ្ជធន  
យនិធំ តតិយា ឧបបត្តិយា សតិ(២) ។ បុធ ចមវ  
វិតត្ថេវ វេទេតេវេតោ បុព្វុណំ វិតត្ថេវិតាកំ វេបសេវា  
វេជ្ជេតតំ សទ្ធស្ថានំ ចេតសោ វិរោចិត្តិការិ អវិតត្ថិ  
អវិតាវំ សេវាធំដំ បិតិស្សំ ខុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ  
វិហារនិ ។ សោ ធនស្ស្គនេតិ វិនំ វិតោយេនិ តេធ  
ធ វិត្តិ អាបជ្ជនិ តត្ថ វិរោ ធនធំឡាន្តា  
តត្ថហុលវិតារិ អបវិតា តោលំ តត្ថុខាតោ  
អាភស្សុកំ ទេវាធំ សេវាព្យនិ ឧបបជ្ជតិ ។

១ ឧ.ប. អនិប្បាយសោ ។ ២ ឧ. ចុតិយា ឧបបត្តិយា ចិត ។

វេទិវេទាភ័នេវេទ្ធៈ វេទាភ័នេវេទ្ធេវេទិវេទិវេទ្ធៈ វេទាភ័នេវេទិវេទិវេទ្ធៈ  
ចំវោកសាវិតេវេស្ត្រេដំបាទ្ធករតោ បិតវេកុដិវិទេវោ ដរហេវេ  
កំណត់តាយុ ប្រមាណវៃអយុវេស្តវេតា វាំងនោ យេវកំណត់ត្រឹមណា  
កំញាវៃអយុវាំងអសេវោ ឲ្យអសេវាយ វេទិវេទិវេទ្ធេវេទិវេទ្ធៈ  
វៃគុដិ ។ ម្នាលកិកុ វាំងព្រាយ នេះសេចក្តីវៃគុដិ នេះសេចក្តីអតិប្បាយ  
នេះដំណើរផ្សេងគ្នាវេស្តវេសាវិត វេលវោនសេចក្តីចេវេដិ នឹង  
បុព្វុដ្ឋនវេលវៃវោនសេចក្តីចេវេដិ ដោយតតិវិទេវេ ។ ម្នាលកិកុ  
វាំងព្រាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បានដល់ទុតិយជ្ជាន ជា  
ធម្មជាតិកំណត់តតិសន្តានចិត្ត ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគិស្នា មាន  
សភាពជាចិត្តស្រស់ប៉ង មិនមានវិត្តៈ មិនមានវិចារៈ មានវិតិ វិទិ វិស្ស  
វេលវេតិវិតិសមាជិ គិបមជ្ជាន ព្រោវេទ្ធវេវិតក្តៈ វិទិវិចារៈ សម្រាន្ត  
នៅ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ត្រេកអរ វិទិវិតិយជ្ជាននោះ ប្រសូឡាវិ  
ទុតិយជ្ជាននោះ ដល់វិទ្ធីសេចក្តីត្រេកអរដោយទុតិយជ្ជាននោះ បិត  
នៅក្នុងទុតិយជ្ជាននោះ មានបិដ្ឋុច្ចៈសិប្បុក្នុវិតិយជ្ជាននោះ ជាអ្នកនៅ  
ដោយច្រើនក្នុងទុតិយជ្ជាននោះ មិនបានសាបសូទ្ធវេកឈាន លុះធ្វើ  
មណកាលវេ វេទិវេទ្ធៈកើតជាមួយវិទិវិតិវេតា វាំងវោកស្ស្គៈ ។

អាភស្ស្រាជំ កិក្ខុវេ ទេវំ ជំ ទ្វេ កកប្បា អាយុប្បមាណំ តត្ថ  
 បុប្ផិយោ យាវតាយុតំ វេត្តា យាវតតំ តេសំ ទេវំ ជំ  
 អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ ខេមេត្តា វិរយំ បិ កច្ឆតិ  
 តិវច្ឆា ឈយោ ជិ បិ កច្ឆតិ បិ តិវិសយំ បិ កច្ឆតិ ភកវតោ បធន  
 សាវតោ តត្ថ យាវតាយុតំ វេត្តា យាវតតំ តេសំ  
 ទេវំ ជំ អាយុប្បមាណំ តំ សព្វំ ខេមេត្តា តស្មីយេវ  
 ភវេ បវិទិត្តាយតិ ។ អយំ ចោ កិក្ខុវេ វិសេសោ អយំ  
 អធិប្បាយសោ ឥទំ ធានាសាណំ សុតវតោ អវិយេ-  
 ស្សាវតស្ស អស្សាវតា បុប្ផិយោ យទិទំ កតិយា  
 ឧបបត្តិយា សតិ ។ បុន ចបវំ កិក្ខុវេ ឥនេកច្ចោ  
 បុគ្គលោ បិតិយា ច វិវាតា ឧមេត្តតោ ច វិហារតិ  
 សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពេញវ័យពូកែទៅតាមរំពេចស្បៀង ប្រមាណវិសេសៗ<sup>(១)</sup>  
 ព្រហ្មបុប្ផដ្ឋនបិកនៅក្នុងទីនោះ ដរាបសេកំណត់អាយុ ប្រមាណវ័យពេញ  
 របស់ទៅតាមនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា សុះព្រហ្មបុប្ផដ្ឋន ញ៉ាំងអាយុ  
 ទាំងអស់នោះឲ្យអស់ហើយ វេទនិវេកានំនរក្ខន្ធៈ វេកានំនិវេកាន  
 កំណត់ក្ខន្ធៈ វេកានំបិក្ខុវិសយខ្លះ ចំណែកសាវតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ  
 កំបិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបអស់កំណត់អាយុ ប្រមាណវ័យពេញរបស់ទៅតា  
 មនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា សុះញ៉ាំងអាយុទាំងអស់នោះឲ្យអស់  
 ហើយ វេទនិវេកានំក្នុងភពៈនោះវិកម្ពុនី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 នេះសេចក្តីប្លែកគ្នា នេះសេចក្តីអធិប្បាយ នេះដំណើរផ្សេងគ្នា របស់  
 អាយុសាវតដែលមានសេចក្តីចេះដឹង នឹងបុប្ផដ្ឋនដែលមានសេចក្តី  
 ចេះដឹង ដោយគតិទីនឹងទបបត្តិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ  
 ក្នុងលោកនេះ ព្រោះឡើយ ណាយចាកបិតផង ជាបុគ្គលត្រឡើយ  
 កន្លើយផង មានស្មារតីដឹងខ្លួនផង បានខ្ញុំសុខដោយខាងកាយផង

១ ទុតិយដ្ឋាន កំចែកជា ៣ ចំណែកខ្លះបឋមដ្ឋានដែរ គឺសុត្តនិបាតក្នុងអកស្សវគ្គព្រហ្ម  
 ដោយទុតិយដ្ឋានដ៏ទុក្ខម មានអាយុប្រមាណ ៨ ៧ ឬ ដោយទុតិយដ្ឋានយ៉ាងកណ្តាលអាយុ  
 ៤ ៧ ឬ ដោយទុតិយដ្ឋានយ៉ាងថេរភាព អាយុ៤៧ ។ អធិវចនា ។

យន្តំ អរិយា រាជិត្តន្តិ ឧបេត្តុកោ សតិមា  
 សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ។  
 សោ តទស្សនេតិ តំ ជិតាមេតិ គេន ច វិត្ត  
 អាចជ្ជតិ តតុ មិសោ តទទិមុត្តោ តត្វហុលវិហារ  
 អបវិហារោ កាលំ ក្ស័មាដោ សុភតិណ្ណានំ  
 ទេវានំ សហព្យតំ ឧបចជ្ជតិ ។ សុភតិណ្ណានំ  
 កិត្តុមេ ទេវានំ ចត្តារោ កម្សានុ អាយុច្បមាលំ  
 តត្ត មុដ្ឋជ្ជោ យាវតាយុកំ វេត្តា យាវតកំ តេសំ  
 ទេវានំ អាយុច្បមាលំ តំ សត្វំ ទេមេត្តា ជិវយំមិ  
 កច្ឆតិ តិវាណយោជិមិ កច្ឆតិ មិត្តិវិសយំមិ កច្ឆតិ  
 ភកវតា ចន សាវិសោ តត្ត យាវតាយុកំ វេត្តា  
 យាវតកំ តេសំ ទេវានំ អាយុច្បមាលំ តំ សត្វំ  
 ទេមេត្តា តស្មិយេវ ភវេ បរិនិព្វាយតិ ។

វេមនិបានដល់នូវភតិយជ្ជាន ដែលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែងសរសើរ  
 ថា បុគ្គលដែលបានភតិយជ្ជាន ជាអ្នកព្រឺងើយកន្តើយ មានស្មារតីនៅ  
 ជាសុខ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ត្រេកអរនឹងភតិយជ្ជាននោះ ស្រឡាញ់  
 ភតិយជ្ជាននោះ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរដោយភតិយជ្ជាននោះ បិត  
 នៅក្នុងភតិយជ្ជាននោះ មានចិត្តចុះស៊ប់ក្នុងភតិយជ្ជាននោះ ជាអ្នកនៅ  
 ដោយច្រើនក្នុងភតិយជ្ជាននោះ មិនសាចសូន្យចាកឈាន លុះធ្វើ  
 មរណកាលទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងតួកទៅតាជាដំសុភតិណ្ណៈ ។  
 ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តាមរយៈពួកទៅតាជាដំសុភតិណ្ណៈ ប្រមាណ ៤  
 កម្ម(១) ព្រហ្មបុគ្គដួងបិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបអស់កំណត់អាយុ ប្រមាណ  
 នៃអាយុរបស់ពួកទៅតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះព្រហ្មបុគ្គដួង  
 ពាក់កណ្តាលទាំងអស់នោះឱ្យអស់ហើយ វេមនិទៅកាន់ទរក្ខៈ ទៅកាន់  
 តិរច្ឆានកំណើត្ខៈ ទៅកាន់មិត្តិវិសយៈ ចំណែកសាវិករបស់ព្រះដ៏  
 មានព្រះភាគ បិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបអស់កំណត់អាយុ ប្រមាណ  
 នៃអាយុរបស់ពួកទៅតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះពាក់កណ្តាល  
 កាយទាំងអស់នោះឱ្យអស់ហើយ វេមនិបរិនិព្វានក្នុងភពនោះតែម្តង ។

• ភតិយជ្ជានចែកជា៣បិណ្ឌកន្លះគឺភតិយជ្ជាននៃ ជិតិយជ្ជាននិងជោកាចរអាយុ ១២ កម្ម  
 យ៉ាងណាកាលអាយុ ៣២ កម្ម យ៉ាងឧត្តម អាយុ ៦៤ កម្ម ។ អន្តិកថា ។



អយំ ទោ ភិក្ខុវេ វិសេសោ អយំ អនិច្ចាយសោ វនំ  
 នាណាភារណំ សុតវិតោ អរិយស្សវតស្ស អស្សវត  
 បុថុជ្ជនេន យទិទំ ភតិយា ឧបបត្តិយា សតិ ។ បុន ចប្ប  
 ភិក្ខុវេ វនេនតោ បុគ្គលោ សុខស្ស ច បហាន  
 ទុក្ខស្ស ច បហានា បុត្រោ សោមនស្សនាមនស្សនំ  
 អត្តន្តំមា អទុក្ខមសុទំ ឧបេត្វាសតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្ត  
 ណានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតំ ។ សោ តនស្សនេតិ តំ  
 និកាមេតិ វេន ច វិត្តិ អាមជ្ជតិ តត្ត វិភោ តននិមុត្តោ  
 តព្វហុលវិហារំ អបរហិតោ កាលំ ត្បិមាណោ វេហប្ប  
 ណានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ វេហប្បណានំ  
 ភិក្ខុវេ ទេវានំ បញ្ច តប្បសតានិ អាយុប្បមាណំ  
 តត្ត បុថុជ្ជនោ យាវតាយុតំ វេត្វា យាវតតំ តេសំ  
 ទេវានំ អាយុប្បមាណំ តំ សត្វំ ទេវេត្វា ជិវយំបិ  
 កច្ឆតិ វិវាណយោជិបិ កច្ឆតិ បិត្តិវិសយំបិ កច្ឆតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះសេចក្តីប្រែភ្នាក់ នេះសេចក្តីអធិប្បាយ នេះដំណើរ  
 ផ្សេងគ្នារបស់អាយសារិក ដែលមានសេចក្តីចេះដឹង និងបុថុជ្ជនវិសេស  
 មិនមានសេចក្តីចេះដឹង ដោយគតិនឹងទប់គ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 មួយវិញទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះលះបង់សុខផល លះបង់  
 ទុក្ខផល ព្រោះវិនាសទៅនៃសោមនស្ស និងវោមនស្សក្នុងកាលមុនផល  
 ក៏បានដល់ទៅចក្ខុវដ្ឋាន ដែលមិនមានសុខមិនមានទុក្ខ មានតែសតិដ៏  
 បរិសុទ្ធតែតែអំពីទម្រង់ សម្រាន្តទៅ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ក្រេកអរនឹង  
 ចក្ខុវដ្ឋាននោះ ស្រឡាញ់ចក្ខុវដ្ឋាននោះ ដល់ទៅសេចក្តីក្រេកអរដោយ  
 ចក្ខុវដ្ឋាននោះ បិតនៅក្នុងចក្ខុវដ្ឋាននោះ មានចិត្តចុះសិបក្នុងចក្ខុវដ្ឋាន  
 នោះ ជាអ្នកនៅដោយច្រើនក្នុងចក្ខុវដ្ឋាននោះ មិនបានសាចសូម្ប  
 ចាកឈាន លុះធ្វើមរណកាលទៅ វែមនិទៅកើតជាមួយនឹងភ្នាក់វេតិកា  
 ជាន់វេហប្បលៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយុនៃភ្នាក់វេតិកាជាន់វេហប្បលៈ  
 ប្រមាណ ៩០៖ កប្ប<sup>(១)</sup> ព្រហ្មបុថុជ្ជនបិតនៅក្នុងទីនោះ ដកបដល់កស  
 កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់វេតិកាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា  
 លុះព្រហ្មបុថុជ្ជន ក្នុងអាយុទាំងអស់នោះឲ្យអស់ហើយ វែមនិ  
 ទៅកាន់នក្ខន្ធ ទៅកាន់វិញនកំណើតខ្លះ ទៅកាន់បិក្ខុវិសយៈខ្លះ

១ សំដៅយកទប់គ្នាដ្ឋាននៃភ្នាក់វេតិកា ឯប្រមាណនៃអាយុក្នុងស្ថានវេហប្បលៈព្រហ្ម  
 បុថុជ្ជន ព្រោះព្រហ្មនេះមិនមានចែកជា ៣ ។ ដូចជាព្រហ្មក្នុងបឋមដ្ឋានពុទ្ធិដាដើមទេ ។

កតវតោ បទ សាវតោ តត្ថ យាវតាយុត្តិ វត្តា  
 យាវតត្ថ តេសំ ទេវតំ អាឃុឃ្យមាណំ តំ សត្វំ  
 ទោបេត្តា តស្មីយេវ កវេ បរិវិញ្ញាយតិ ។ អយំ ទោ  
 តិក្ខុវេ វិសេសោ អយំ អធិប្បាយសោ វេទំ  
 នានាតោណំ សុតវតោ អរិយស្សាវកស្ស អស្សាវតា  
 បុប្ផដ្ឋេនេន យទិទំ តតិយា ឧបបត្តិយា សតិ ។ វេទេ  
 ទោ តិក្ខុវេ ចត្តារោ បុត្តលា សន្តោ សំវិជ្ជមាណា  
 លោកស្មីតិ ។

(១២២) ចត្តារោម តិក្ខុវេ បុត្តលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ វេទ  
 តិក្ខុវេ ឯករោ បុត្តលោ វិច្ឆេវ កាមេហិ វិច្ឆ  
 អតុសលេហិ ធម្មេហិ សវិត្តុន្តំ សវិចារំ វិវេកជំ  
 មីតិសុខំ បវេមំ ឈានំ ឧបសម្មដ្ឋ វិហា-  
 រតិ ។ សោ យទេវ តត្ថ ហោតិ រូបតតំ  
 វេទនាតតំ សញ្ញាតតំ សម្មារតតំ វិញ្ញាណតតំ

ចំណែកសាវតរបស់ព្រះវិហាទព្រះភោគ រិតនៅក្នុងទីនោះ ដរាបដល់  
 អស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់វេតិកាទាំងនោះ មានកំណត់  
 ត្រឹមណា លុះក្រាំងអាយុទាំងអស់នោះទ្យួរអស់ហើយ ក៏វែមនិបរិទ្ធាន  
 ក្នុងតារាងនៃកម្ម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសេចក្តីថ្លែងគ្នា នេះ  
 ជាសេចក្តីអធិប្បាយ នេះជាដំណើរជូនគ្នា របស់អាយុសាវត ដែល  
 មានសេចក្តីចេញដំណើរ និងបុប្ផដ្ឋន ដែលមិនមានសេចក្តីចេញដំណើរដោយគតិទីនឹង  
 បេបត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង វែមនិមាន  
 ប្រាកដក្នុងលោក ។

(១២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វែមនិមាន  
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ស្ងាត់ចាកកាម ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ បាន  
 ដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបរិភិទីនឹង  
 សុខៈរតិកអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់សម្រាន្តទៅ ។ ធម៌តិរូប វេទនា  
 សញ្ញា សម្មារ វិញ្ញាណណា មានក្នុងលោកនោះ បុគ្គលនោះ

តេ ធម្មេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ គល្លាតោ  
 សល្លតោ អយតោ អាពាធតោ បរតោ បណ្តោ-  
 កតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ សមុបស្សតិ ។  
 សោ កាយស្ស ភេតា បរម្មណា សុទ្ធាភិ-  
 សាធំ ទេវំធំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ  
 ទោ ភិក្ខុវេ ឧបបត្តិ អសាធារណា បុថុជ្ជធម៌ា ។  
 បុធ ចេវំ ភិក្ខុវេ វេទេកថោ បុគ្គលោ វិតក្កវិចារាធំ  
 វុបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ណាធំ ។ បេ ។ តតិយំ  
 ណាធំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ណាធំ ឧបសម្មវ្ម វិហារតិ ។  
 សោ យទៃវ តត្ត ហោតិ វុបតតំ វេទនាតតំ  
 សញ្ញាតតំ សម្មារតតំ វិញ្ញាណតតំ តេ ធម្មេ អនិច្ចតោ  
 ទុក្ខតោ រោគតោ គល្លាតោ សល្លតោ អយតោ  
 អាពាធតោ បរតោ បណ្តោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ  
 សមុបស្សតិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា បរម្មណា  
 សុទ្ធាភិសាធំ ទេវំធំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។

កិចារណាយេញទុវធមិវាជនោះ ដោយសភាពថា មិនទៀង ថាជាទុក្ខ  
 ថាជារោគ ថាជាបូស ថាជាព្រួញ ថាជាសេចក្តីភានតឹង ថាជាភាពធា ថា  
 ជារបស់អ្នកដទៃ ថាជារបស់ទ្រុឌទ្រោម ថាជារបស់សោះស្ងួន ថាជា  
 មិនមែនរបស់ខ្លួន បុគ្គលនោះ លុះបែកប្រាយកងកាយស្លាប់ទៅ វេមនិច្ចល  
 ទៅកាន់សហគាតនៃពួកទៅតាមនិស្សន្ទានិស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ  
 ឯងជាឧបបត្តិ(ការកើត) មិនបានទូទៅដល់បុថុជ្ជធម៌ទាំងឡាយឡើយ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្រោះរម្ងាប់ទូ  
 វិតក្កុនីនិវិចារ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិយជ្ជាន ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន  
 ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ជាន សម្រាន្តទៅ ។ ធម៌តិ ប្រ វេទនា សញ្ញា  
 សម្មារ វិញ្ញាណណា មាននៅក្នុងលោកនោះ បុគ្គលនោះ កិចារណា  
 យេញទុវធមិវាជនោះ ដោយសភាពថា មិនទៀង ថាជាទុក្ខ ថាជា  
 រោគ ថាជាបូស ថាជាព្រួញ ថាជាសេចក្តីភានតឹង ថាជាភាពធា ថា  
 ជារបស់អ្នកដទៃ ថាជារបស់ទ្រុឌទ្រោម ថាជារបស់សោះស្ងួន ថាជា  
 របស់មិនមែនរបស់ខ្លួន ។ បុគ្គលនោះ លុះបែកប្រាយកងកាយស្លាប់  
 ទៅ វេមនិច្ចលទៅកាន់សហគាតនៃពួកទៅតាមនិស្សន្ទានិស ។

អយ្យ ខោ ភិក្ខុវេ ឧបបត្តិ វសោធាវណា បុប្ផជ្ជនេហិ ។  
សេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា ករុញោ សំវិជ្ជមាតា  
លោកស្មី ។

[១២៥] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា ករុញោ  
សំវិជ្ជមាតា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធន  
ភិក្ខុវេ ឯករុញោ បុគ្គលោ មេត្តាសហគរោធន ចេតសា  
ឯកំ ធិសំ ធីវិគ្គា វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ  
តថា ចនុត្តំ ឥតិ ទុទ្ធមដោ តិវិយំ សត្វធិ  
សត្វត្តតាយ សត្វវេន្តំ លោកំ មេត្តាសហគរោធន  
ចេតសា វិបុលន មហាគរោធន អប្បមារណន អវេរន  
អព្យាបដ្ឋេន ធីវិគ្គា វិហារតិ ។ សោ តទស្សនេតិ  
តំ ធិកាមេតិ តេន ច វិន្តិ អាបដ្ឋតិ តត្ថ បិសោ  
តទធិមុត្តោ តត្ថហុលវិហារី អបវិហារោ កាលំ តក្កមាដោ  
ព្រហ្មកាយិកានំ ទេវនំ សហត្ថតំ ឧបបដ្ឋតិ ។  
ព្រហ្មកាយិកានំ ភិក្ខុវេ ទេវនំ កមេត្តា អាយុប្បមារណំ

ម្នាលភិក្ខុវេនិទ្ធាយ ខេងវិជារបបត្តិ បិមបាបប្បវេ លេវបុប្ផន  
តាំងឡាយឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុវេនិទ្ធាយ បុគ្គលេត្ថករេងវិ វេបវិ  
មានប្រាកដក្នុងលោក ។

[១២៥] ម្នាលភិក្ខុវេនិទ្ធាយ បុគ្គលេ ត្ថករេង វេបវិមាន  
ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គលេ ត្ថក ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុវេនិទ្ធាយ  
បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ដ្បាយទៅកាន់ទិស  
ទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយ  
មេត្តាដ៏ធំរូបាយ ប្រមាណមិនបាទ មិនមានព្រំ មិនមានព្យាបាទ  
ដ្បាយទៅកាន់សត្វលោកតាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម  
ខាងទិសខាងឆ្វេងខាងស្តាំ ។ ដោយការយកខ្លួនប្រៀបដូចទិសសត្វខ្លះខ្លួន  
ក្នុងទីតាំងត្រង់ សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ក្រេកអរខឹង  
មេត្តានោះ ប្រឡាញ់មេត្តានោះ ដល់ខ្ញុំសេចក្តីក្រេកអរ ដោយមេត្តា  
នោះ បិតនៅក្នុងមេត្តានោះ មានចិត្តចុះស៊ប់ក្នុងមេត្តានោះ ជាអ្នក  
នៅដោយច្រើនដោយមេត្តានោះ មិនបានសាបសូន្យបាកាមត្តា លុះអ្វី  
មរណកាលវេ វេបវិច្ឆលៈទៅកាន់សហគរោធន៍នៃព្រហ្មកាយិកាទៅតា ។  
ម្នាលភិក្ខុវេនិទ្ធាយ កាយុនៃព្រហ្មកាយិកាទៅតា មានប្រមាណ ១ កប្ប

តត្ថ ឬជុំជួនោ យាវតាយុកំ វេត្តា យាវតតំ តេសំ  
 ទេវំធំ អាយុប្បមាណំ តំ សត្វំ ទេវេត្តា  
 វិសយំបិ កច្ឆតិ កិរញ្ញានយោធិបិ កច្ឆតិ បិត្តិ-  
 វិសយំបិ កច្ឆតិ កតវិតា មធ សាវកោ តត្ថ  
 យាវតាយុកំ វេត្តា យាវតតំ តេសំ ទេវំធំ  
 អាយុប្បមាណំ តំ សត្វំ ទេវេត្តា តស្មីយេវ កថេ  
 បរិធិត្តាយតិ ។ អយំ ចោ ភិក្ខុវេ វិសេសោ អយំ  
 អធិប្បាយសោ វេទំ ជាតាការណំ សុតវតោ  
 អរិយសង្ខារតស្ស អស្សុតវតា ឬជុំជួនេន យទិធំ  
 កតិយា ឧបបត្តិយា សតិ ។ មុន ចបរិ ភិក្ខុវេ  
 វេទេកថោ ឬត្តលោ កកុណាសហគរោន ចេតសា  
 ឯកំ ធិសំ វេត្តា វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា  
 តតិយំ តថា ចតុត្ថំ វេតិ ទុទ្ធមជា តិវិយំ សត្វធំ  
 សត្វត្តតាយ សត្វាវង្គំ លោកំ កកុណាសហគរោន  
 ចេតសា វិបុលេន មហាគរោន អប្បមាលោន  
 អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន វេត្តា វិហារតិ ។

ព្រហ្មបុគ្គល្លោក្ខន្ធិវេនោះ ដកបរសកំណត់អាយុ ប្រមាណនៃ  
 អាយុរបស់ទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះព្រហ្មបុគ្គល្លោក្ខន្ធិ  
 ញ៉ាំងអាយុទាំងអស់នោះ ឲ្យអស់ហើយ វេទន៍ទៅកាន់នរកខ្លះ ទៅ  
 កាន់ភិក្ខុនកំណត់ខ្លះ ទៅកាន់ចិត្តវិសយ៍ខ្លះ ចំណែកសាវករបស់ព្រះ  
 ដ៏មានព្រះភាគ ក៏បិតនៅក្នុងទីនោះ ដកបរសកំណត់អាយុ ប្រមាណ  
 នៃអាយុរបស់ទេវតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះញ៉ាំងអាយុ  
 ទាំងអស់នោះ ឲ្យអស់ហើយ វេទន៍បរិច្ឆោតក្នុងភពនោះតែម្តង ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាសេចក្តីប្លែកគ្នា នេះជាសេចក្តីអធិប្បាយ នេះ  
 ជាដំណើរផ្សេងគ្នា របស់អរិយសាវក ដែលមានសេចក្តីចេះដឹងនឹងបុគ្គល្លោក្ខន្ធិ  
 ដែលមិនមានសេចក្តីចេះដឹង ដោយគត់នឹងឧបបត្តិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ មួយខៀវ កុត្តលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានចិត្តប្រកបដោយ  
 កកុណា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤  
 ក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយកកុណាដ៏ធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន  
 មិនមានព្រៀវ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ក្នុង  
 ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទីទាំងទិសតូច ។ ដោយការយក  
 ខ្លួនប្រៀបផ្ទឹមនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទិសទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។

សោ គន្ធស្នំនេតិ តំ ជិត្តាមេតិ តេន ច វិភី អាមជ្ជតិ  
 តត្ថ វិសោ គន្ធនិម្មត្តោ តត្ថុកុលវិហារី អបរិហិលោ  
 កាលំ តត្ថុមារោ អាភស្សរាជំ ទេវាជំ សហព្យតំ  
 ទុមបជ្ជតិ ។ អាភស្សរាជំ វិភីវេ ទេវាជំ ទ្វេ កម្មា  
 អាយុប្បមាណំ តត្ថ បុថុជ្ជោ យាវតាយុតំ វេត្តា  
 យាវតតំ តេសំ ទេវាជំ អាយុប្បមាណំ តំ សត្វំ  
 ទេមេត្តា វិយមិ កច្ឆតិ តិវ្វា ឈយោជិមិ កច្ឆតិ  
 បិភីវិសយិមិ កច្ឆតិ កតវតោ បន សារិកោ តត្ថ  
 យាវតាយុតំ វេត្តា យាវតតំ តេសំ ទេវាជំ អាយុប្ប  
 មាណំ តំ សត្វំ ទេមេត្តា តស្មិយេវ កវេ បរិជិត្តាយតិ។  
 អយំ ទោ វិភីវេ វិសេសោ អយំ អធិប្បាយសោ  
 វជំ បាណករណំ សុតវតោ អរិយស្សាវតស្ស  
 អស្សាវតោ បុថុជ្ជនេន យជិជំ កតិយា ទុម  
 បតិយា សតិ ។ បុន បថា វិភីវេ វេន  
 កថោ បុគ្គលោ បុតិកា សហគតេន ចេតសា

បុគ្គលនោះ ក៏ត្រូវការទីក្រុងនោះ ប្រែប្រួលក្រុងនោះ  
 ដល់ទៅសេចក្តីត្រូវការ ដោយក្រុងនោះ បិតានៅក្នុងក្រុងនោះ  
 មានចិត្តចុះសិប្បក្នុងក្រុងនោះ ជាអ្នកទៅដោយច្រើនដោយក្រុងនោះ  
 មិនបានសាច់សូន្យចាកក្រុង លុះធ្វើមណកាលទៅ វេទនិច្ចលទៅកាន់  
 សហភាពនៃក្រុងទៅតាមនំអាភស្សរៈ ។ ម្នាលភិក្ខុបំរើឡាយ អាយុនៃ  
 ក្រុងទៅតាមនំអាភស្សរៈមានប្រមាណ ២ កម្ស ព្រហ្មបុថុជ្ជនិមិត្តនៅក្នុង  
 ទីនោះ ដកបដល់អស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទៅតាម  
 នោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះព្រហ្មបុថុជ្ជនិមិត្តអាយុបំរើអស់នោះឲ្យ  
 អស់ហើយ វេទនិច្ចលទៅកាន់ក្រុង ទៅកាន់និព្វានកំណើតនូវ ទៅ  
 កាន់បិភីវិសយនូវ ចំណែកសាវករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគបិតានៅក្នុង  
 នោះ ដកបដល់អស់កំណត់អាយុ ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទៅតាម  
 បំរើនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះព្រហ្មបុថុជ្ជនិមិត្តអាយុបំរើអស់នោះ ឲ្យ  
 អស់ហើយ វេទនិច្ចលទៅកាន់ក្រុងនោះក្នុង ។ ម្នាលភិក្ខុបំរើ  
 ឡាយ នេះជាសេចក្តីប្លែកគ្នា នេះជាសេចក្តីអធិប្បាយ នេះជាដំណើរ  
 ផ្សេងគ្នា របស់អរិយសាវក ដែលមានសេចក្តីចេះដឹង នឹងបុថុជ្ជន  
 ដែលមិនមានសេចក្តីចេះដឹង ដោយគតិនឹងទប់បត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុបំរើ  
 ឡាយ មួយរៀក បុគ្គលនូវ ក្នុងលោកនេះ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា

ឯកំ ទិសំ ជរិត្តា វិហារិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ  
 តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ទុទ្ទមនោ តិរិយំ សទ្ធិ សទ្ធិត្តតាយ  
 សញ្ញាវន្តំ លោកំ មុនិសាសហតតេន តេតសា វិបុលេន  
 មហត្តតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ជរិត្តា  
 វិហារិ ។ សោ តទស្សនេតិ តំ ទិសាមេតិ តេន ច  
 វិត្តំ អាបជ្ជតិ តត្ថ វិសោ តទទំមុត្តោ តត្ថហុលវិហារិ  
 អបរិហំនោ កាលំ ក្សមាទោ សុភតិណ្ណាទំ ទេវំទំ  
 សហព្យតំ ទុបបជ្ជតិ ។ សុភតិណ្ណាទំ កិត្តុវេ  
 ទេវំទំ ចត្តានេ កម្សា អាយុប្បមាលំ តត្ថ បុដ្ឋជ្ជនោ  
 យាវតាយុតំ វេត្វា យាវតតំ តេសំ ទេវំទំ  
 អាយុប្បមាលំ តំ សត្វំ ទេបេត្វា ទិវយំបិ តច្ឆតិ  
 តិវច្ឆានយោនិបិ តច្ឆតិ បិវិសយំបិ តច្ឆតិ កតវតោ  
 បទំ សាវតោ តត្ថ យាវតាយុតំ វេត្វា យាវតតំ  
 តេសំ ទេវំទំ អាយុប្បមាលំ តំ សត្វំ ទេបេត្វា

ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូចៗគ្នា មាន  
 ចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ដឹងទូលាយប្រមាណមិនបាន មិនមានក្លៀវ  
 មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំង  
 លើ ទិសទាំងក្រោម ទីនិទិសទាំង គឺទិសតូចៗ ដោយការយកខ្លួន  
 ប្រៀបផ្ទឹមនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ចក្ខុល  
 នោះកំព្រែកអារឹនិមុទិតានោះ ស្រឡាញ់មុទិតានោះ ដល់ទូរសេចក្តី  
 ក្រែកអរដោយមុទិតានោះ បិតនៅក្នុងមុទិតានោះ មានចិត្តចុះស៊ប់ក្នុង  
 មុទិតានោះ ជាអ្នកនៅច្រើនដោយមុទិតានោះ មិនបានសាមស្សន្យចាក  
 មុទិតា លុះធ្វើមរណកាលទៅ វេទនិច្ចលទៅកាន់សហភាពនៃពួកទៅភា  
 ជាន់សុភតិណ្ណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាយនៃពួកទៅភា ជាន់សុភ-  
 តិណ្ណា មានប្រមាណ ៤ កម្ស បុដ្ឋជ្ជនិបិតនៅក្នុងទីនោះ ដកបដល់អស់  
 កំណត់ភាយ ប្រមាណនៃកាយរបស់ទៅភាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹម  
 ណា លុះព្រហ្មបុដ្ឋជ្ជន ញ៉ាំងភាយទាំងអស់នោះ ឲ្យអស់ហើយ វេទនិ  
 ទៅកាន់នរក្ខៈ ទៅកាន់វិរាជានកំណើត្បៈ ទៅកាន់បិក្ខុវិសយ  
 ្ខៈ ចំណែកសាវករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បិតនៅក្នុងទីនោះ  
 ដកបដល់អស់កំណត់ភាយ ប្រមាណនៃកាយរបស់ទៅភាទាំងនោះ  
 មានកំណត់ត្រឹមណា លុះញ៉ាំងភាយទាំងនោះ ឲ្យអស់ហើយ

កស្មីយេវ កវេ បរិទិត្តាយតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុវេ  
 វិសេសោ អយំ អធិប្បាយសោ វេទំ ចាតាការណំ  
 សុត្តរកថា អរិយស្សវកស្ស អស្សវត្តា បុទ្ធីន្ទនេន  
 យទិទំ គតិយា ឧបបត្តិយា សតិ ។ បុន ចបរិ  
 ភិក្ខុវេ វេទេកោ បុគ្គលោ ឧបេក្ខាសហគគេន  
 ទេតសា ឯកំ ទិសំ ជរិត្តា វិហារតិ តថា ទុតិយំ  
 តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ វេទិ ឧទ្ធិមនោ តិរិយំ  
 សព្វំ សព្វត្តតាយ សព្វាវុទ្ធិ លោកំ ឧបេក្ខាសហ-  
 គគេន ទេតសា វិបុលេន មហត្តគេន អប្បមាលោន  
 អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ជរិត្តា វិហារតិ ។ សោ តទស្សានេតិ  
 តំ ទិកាមេតិ ទេន ច វិក្កំ អាបជ្ឈតិ តតុ វិសោ តទទិ-  
 មុត្តោ តព្វហុលវិហារិ អបរិហិមោ កាលំ តុរុមាទោ  
 វេហប្បលាទំ ទេវាទំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិ ។ វេហប្បលាទំ  
 ភិក្ខុវេ ទេវាទំ បព្វ កម្មសតិទិ អាយុប្បវាណំ

វេទនិបរិទិត្តានុក្កនិភពនោះតែម្តង ។ ហេតុភក្កុចាំនិទ្យាយ នេះជាសេចក្តី  
 ច្រកគ្នា នេះជាសេចក្តីអធិប្បាយ នេះជាដំណើរផ្សេងគ្នា របស់អរិយសាវ័ក  
 ដែលមានសេចក្តីចេះដឹង នឹងបុគ្គលដែលមិនមានសេចក្តីចេះដឹង ដោយ  
 គតិនឹងទបបត្តិ ។ ហេតុភក្កុចាំនិទ្យាយ មួយវិញទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោក  
 នេះ មានចិត្តប្រកថដោយទម្រេត ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២  
 ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូច ។ គ្នា មានចិត្តប្រកថដោយទម្រេត ដំបូង  
 ទូលាយ ប្រមាណមិនប៉ាន់ មិនមានភ្លៀវ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយ  
 ទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងលើ ទិសទាំងក្រោម និង  
 ទិសទាំង ឆ្នាំសត្វ ។ ដោយការយកខ្លួនប្រៀបផ្ទឹមនឹងសត្វទាំងក្នុងក្នុង  
 ទីទាំងក្នុងសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ បុគ្គលនោះក៏ត្រេកអរនឹងទម្រេតនោះ  
 ស្រឡាញ់ទម្រេតនោះ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរ ដោយទម្រេតនោះ  
 បិតនៅក្នុងទម្រេតនោះ មានចិត្តចុះសិចក្នុងទម្រេតនោះ ជាទុកនៅច្រើន  
 ដោយទម្រេតនោះ មិនប៉ាន់សាបសូន្យចាកទម្រេត លុះធ្វើមរណកាលទៅ  
 វេទិត្តលទៅកាន់សហគាតវន្តក្នុងទៅតាមទំរេហច្នលៈ ។ ហេតុភក្កុ  
 ចាំនិទ្យាយ អាយុនៃពួកទៅតាមទំរេហច្នលៈ មានប្រមាណ ៥០០ កម្ម



តត្ថ បុត្តជ្ជនោ យាវតាយុត្តំ វេត្តា យាវតកំ  
 តេសំ ទេវំទំ អាយុប្បមាណំ តំ សត្វំ  
 ទេមេត្តា ធិរយំបិ កច្ឆតិ តិរច្ឆានយោធិបិ  
 កច្ឆតិ បិត្តិវិសយំបិ កច្ឆតិ កតវតោ បទ  
 សាវកោ តត្ថ យាវតាយុត្តំ វេត្តា យាវតកំ  
 តេសំ ទេវំទំ អាយុប្បមាណំ តំ សត្វំ ទេមេត្តា  
 តស្មីយេវ កវេ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុវេ  
 វិសេសោ អយំ អនិប្បាយសោ ឥទំ ធានាការណំ  
 សុតវតោ អរិយស្សាវកស្ស អស្សាវតា បុត្តជ្ជនេន  
 យទិទំ តតិយា ទុបបត្តិយា សតិ ។ ឥមេ ទោ  
 ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមាធា លោកស្មិនិ ។

[១២៦] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជមាធា លោកស្មិនិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥទំ ភិក្ខុវេ  
 ឯកាន្តោ បុគ្គលោ មេត្តាសហគរោ ទេតសា ឯកំ ទិសំ  
 ជរិត្តា វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ

ព្រហ្មចុត្តជ្ជនោ បិតោក្ខន្ធិទិវោ វេត្តា យាវតាយុត្តំ ប្រមាណាវៃ  
 តាយុរបស់ទៅតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះព្រហ្មចុត្តជ្ជនោ ញ៉ាំង  
 តាយុទាំងអស់នោះ ឲ្យអស់ហើយ វែមទៅកាន់ខេត្តនោះ ទៅកាន់  
 តិរច្ឆានកំណើតនោះ ទៅកាន់បិត្តិវិសយនោះ ចំណែកសាវករបស់ព្រះដ៏មាន  
 ព្រះភាគ បិតោក្ខន្ធិទិវោ វេត្តា យាវតាយុត្តំ ប្រមាណាវៃ  
 តាយុរបស់ទៅតាទាំងនោះ មានកំណត់ត្រឹមណា លុះញ៉ាំងតាយុទាំងអស់  
 នោះឲ្យអស់ហើយ វែមទៅកាន់បិត្តិវិសយនោះវេត្តនិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ នេះជាសេចក្តីប្រកាស នេះជាសេចក្តីអនិប្បាយ នេះជាដំណើរ  
 ផ្សេងគ្នា របស់អរិយសាវក ដែលមានសេចក្តីចេះដឹងនឹងបុត្តជ្ជនៃដែល  
 មិនមានសេចក្តីចេះដឹង ដោយគតិវិនិច្ឆ័យបត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង វែមទៅប្រាកដក្នុងលោក ។

[១២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វែមទៅ  
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ បុគ្គលនេះ ក្នុងលោកនេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយ  
 ទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូច ។ គ្នា

ឥតិ ឥន្ទ្របដោ តិវិយំ សត្វធិ សត្វត្តតាយ សត្វាវុត្តិ  
 លោកំ មេត្តាសហគុតេន ចេតសា វិប្បលេន  
 មហត្តតេន អប្បមាលោន អបរេន អព្យាបដ្ឋេន  
 ដវិត្តា វិហរតិ ។ សោ យទេវ តត្ត ហោតិ  
 រូបគតំ វេទចាគតំ សញ្ញាគតំ សម្ព័រាគតំ វិញ្ញាណ-  
 គតំ តេ ធម្មេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ  
 គណ្ណតោ សល្លតោ អយតោ អាតាធិតោ ចរតោ  
 បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ សមុបស្សតិ ។  
 សោ កាយស្ស ភេនា ចរម្បរណា សុទ្ធាវសាធិ  
 ទេវធិំ សហត្យតំ ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ ចោ ភិក្ខុវេ  
 ឧបបត្តិ អសាធារណា បុប្ផដ្ឋិទេហិ ។ មុន បបរំ  
 ភិក្ខុវេ ឥនេកថោ បុគ្គលោ ករុណាសហគុតេន  
 ចេតសា... ។ មុនិកាសហគុតេន ចេតសា... ។  
 ឧបេត្តាសហគុតេន ចេតសា ឯកំ មិនំ ដវិត្តា  
 វិហរតិ តថា ធុតិយំ តថា តិវិយំ តថា ចតុត្ថំ

មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ធំមូលាយ ប្រហារមិនបាន មិនមានការ  
 មិនមានព្យាបាទ ជ្រុយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ  
 ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទិសខាងឆ្វេង ទិសត្រូវ ដោយការយកខ្លួនប្រៀបផ្ទឹមនឹង  
 សត្វទាំងឡាយ ក្នុងទិសទាំងឡាយសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ធម៌តិ រូប វេទនា  
 សញ្ញា សម្ព័រា វិញ្ញាណណា មានក្នុងលោកនោះ បុគ្គលនោះ តែង  
 គិតរណារឃើញនូវធម៌ទាំងនោះ ដោយសភាពថា មិនទៀង ថាជាទុក្ខ  
 ថាជាពេក ថាជាចូស ថាជាត្រួញ ថាជាសេចក្តីតានតឹង ថាជាភាពធា  
 ថាជាបស់អកដទៃ ថាជាបស់ទ្រុឌទ្រោម ថាជាបស់សោះស្ងួត ថាជា  
 បស់មិនមែនរបស់ខ្លួន ។ បុគ្គលនោះ លុះបែកម្ខាយពន្លឺកាយស្លាប់ទៅ  
 រមែងចូលទៅកាន់សហគុតាវិទ្ធករទៅតាមទំនុកចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយនេះឯងជាឧបបត្តិមិនបានខ្លះទៅដល់បុប្ផដ្ឋិទេហិទាំងឡាយឡើយ ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានចិត្តប្រកបដោយ  
 ករុណា... ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា... ។ មានចិត្តប្រកបដោយ  
 ទេវតា ជ្រុយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូច ។ ត្នា

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ យាយ បុព្វបទ

ឥតិ ឧទ្ធចដោ តិវិយំ សព្វដិ សព្វត្តតាយ សព្វារន្តំ  
 លោកំ ឧបេក្កាសហគភេទ ចេតសា វិបុលេន  
 មហាគ្គភេទ អប្បមាលោន អវេនេន អព្យាបដ្ឋេន  
 ជវិត្តា វិហារតិ ។ សោ យនេវ តត្ថ ហោតិ រូបតតំ  
 វេទនាតតំ សញ្ញាតតំ សម្ពារតតំ វិញ្ញាណតតំ តេ  
 ធម្មេ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ រោគតោ កណ្ណតោ សល្លតោ  
 អយតោ អាតាធាតោ បរតោ បរលោកតោ សុញ្ញតោ  
 អនត្តតោ សមុបស្សតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា  
 បរម្មរណា សុទ្ធាវសានំ ទេវំទំ សហព្យតំ  
 ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ ចោ ភិក្ខុវេ ឧបបដ្ឋតិ  
 អសាធារណា បុដ្ឋដ្ឋនេហិ ។ ឥមេ ចោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារេ បុត្តលា សន្តោ សំវិដ្ឋមាទា លោកស្មិដ្ឋិ ។

(១២៧) តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ អរហតោ សម្មា-

សម្ពុទ្ធស្ស ចាតុកាវ ចត្តារេ អច្ឆរិយា អត្តតទម្មា  
 ចាតុកវដ្ឋិ ។ កតមេ ចត្តារេ ។ យទា ភិក្ខុវេ  
 ពោធិសន្តោ ឧសិតា កាយា ជវិត្តា សតោ

សុត្តន្តបិដក អង្គទី៣ យាយ បុព្វបទ

មានចិត្តប្រកបដោយទេវតាវិជ្ជាបូជន៍ ប្រហោណចំបបាទ ចំបមានព្យា  
 មិនមានព្យាបាទ ជ្រុយទៅកាងសត្វលោកពាំងអស់ ក្នុងវិសហនិសី  
 វិសហនិក្រោម នឹងទិសទាំងទិសតូចៗ ដោយការយកខ្លួនប្រៀបផ្ទឹម  
 នឹងសត្វពាំងត្នង ក្នុងទីពាំងត្នង សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ធម៌តិ រូប វេទនា  
 សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណណា មានក្នុងលោកនោះ បុគ្គលនោះតែង  
 កំលែរណាយើញខ្ញុំធម៌ពាំងនោះ ដោយសភាពថា មិនទៀង ថាជំនុក  
 ថាជំរក ថាជំបូស ថាជំព្រួញ ថាជំសេចក្តីភាន់តឹង ថាជំអាពាធ  
 ថាជំរបស់អ្នកដទៃ ថាជំរបស់ទ្រុឌទ្រោម ថាជំរបស់សោះស្មឿ ថាជំ  
 របស់មិនមែនជំរបស់ខ្លួន ។ បុគ្គលនោះ លុះបែកគ្នាយកនិកាយស្ងប់ទៅ  
 រមែងចូលទៅកាន់សហភាពនៃពួកទេវតាជាន់សុទ្ធាវស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពាំង  
 ឡាយ នេះឯងជាឧបបត្តិ មិនបានខ្លួនទៅដល់បុព្វដ្ឋនពាំងឡាយឡើយ ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ត្នកនេះឯង រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

(១២៧) ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ ហេតុដែលអស្ចារ្យចំរៀង ៤ យ៉ាង

រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃគម្ភីរភក ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។  
 ហេតុដែលអស្ចារ្យចំរៀង ៤ យ៉ាង កើតដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
 ពាំងឡាយ ពោធិសត្វច្យុតចាកពួកទេវតាជាន់កុសិត មានស្មារតី

សឡាជាតោ មាតុកុល្លិ ឥត្តមនិ អថ សនេវតេ លោកេ

សមារតេ មត្រញតេ សស្សវណ្ណតា ញណិយា មជាយ

សនេវមនុស្សាយ អឡុមាលោក ឧទ្ធហោ ឥការសោ

មាតុកុល្លិ អតិក្កុប្បេ ទេភំ ទេភំ ទុកាវ យាថិ

តា(១) លោកន្តិកោ អយា អសុវតា អន្ធការា

អន្ធការតិមិសា យត្តិមេសំ ចម្ពិមសុវិយាធំ វុវ-

មហិទ្ធិកាធំ វុវមហា ទុកាភិធំ អាតា ទាទុកោន្តិ

ដឹងខ្លួនចុះពាន់ផ្លូវព្រះមាតា ក្នុងលោកលោក កាលបោះពុម្ពបិណ្ឌសម្រេច  
 ប្រមាណមិនបាន កន្លងចង់នូវកន្តភាពដ៏ប្រសើររបស់វេវតា ទាំងឡាយ ក៏  
 តើត្រូវក្រកដក្នុងមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោកព្រហ្មលោក  
 ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណៈនិងក្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិ-  
 ទេពនិងមនុស្សដ៏សេស ចំណែកលោកន្តិកនរក(១) ទាំងប៉ុន្មាន ដែលជា  
 ទីចំហមិនមានអ្វីព្រងទ្រង់ក្រោម ជាវិនិច្ឆ័យ មានតែអ្វីព្រងទ្រង់ស្មុគ្រស្មាញ  
 ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានប្តូរច្រើនយ៉ាងនេះ មានអាទុ-  
 ភាពច្រើនយ៉ាងនេះ(២) ក៏មិនជឿយទៅមិនដល់(៣) លោកន្តិកនរកណា

១ នរកដែលកាន់នៅក្នុងចន្លោះនៃចក្រវាឡ ៣៦ ហៅថាលោកន្តិកៈ ១ ដូចជាឧកស្រង្គ  
 ពណ្ណាលនៃប្រជុំកង់រទេះបី ឬចាត្របិណ្ឌដែលគោរពទូលំទូលាយនិងគ្នា នរកនោះនិងមានទំហំ ៨  
 ពាន់យោជន៍ សត្វដែលកើតក្នុងនរកនោះព្រោះធ្វើនូវកំហុសដ៏មានទម្ងន់ចំពោះមាតាបិតា និង  
 សមណក្រាហ្មណ៍ដែលប្រកបដោយធម៌ ឬព្រោះអំពើទុក្ខដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ មានសម្រាប់សត្វរាវ ៦  
 ថ្ងៃជាដើម សត្វនរកទាំងនោះមានខ្លួន ៣ គាវត្រ មានព្រចកវែង ៦ ល្បូរតែងចោងនិងដើងក្តី  
 ចក្រវាឡដោយព្រចកន្តិកសត្វប្រៀបតោងដើមឈើ ។ អន្តិកថា ។

២. មានប្តូរច្រើនដោយហេតុរះឡើងម្តង បំភ្លឺបានក្នុងទ្វីប៣ មានអាទុភាពច្រើន ដោយ  
 ហេតុកំដៅចង់នូវដំណើរត្រឡប់មួយ ៩ លែនយោជន៍ទៅក្នុងទិសមួយ ៦ ។

៣. ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យទាំងនោះ ដើរចំណូលក្នុងចក្រវាឡ ដំណែកន្តិកនរកកន្លង  
 ហួសក្នុងចក្រវាឡទៅទៀត ព្រោះហេតុនោះ បានដាច់នូវនៃព្រះអាទិត្យព្រះចន្ទ្រឡាយទៅមិន  
 ដល់ក្នុងនរកនោះ ។ អន្តិកថា ។

១ ម. យា/តា ។

តត្ថបិ អប្បមាណោ ទុណ្ណោ ទុក្ខាសោ ចាតុក្កវតិ  
អតិក្កខ្មៅ ទេវំធំ ទេវំទុក្ខវំ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧបបត្តា  
នេបិ នេនោកាសេន អត្ថាមញ្ញំ សញ្ញានុទិ អញ្ញេបិ កិរ  
កោ សន្តិ សត្តា វឌ្ឍបបត្តាតិ ។ តថាគតស្ស កិក្កវេ  
អាហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុក្កវតិ អយំ បវមោ  
អច្ឆរិយោ អត្តតទម្មោ ចាតុក្កវតិ ។ បុណ ចបរំ កិក្កវេ  
យទា ពោធិសត្តោ សរតោ សម្បជានោ ចាតុក្កវតិស្ថា  
និក្កមតិ ។ បេ ។ តថាគតស្ស កិក្កវេ អាហតោ  
សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុក្កវតិ អយំ ទុតិយោ អច្ឆរិយោ  
អត្តតទម្មោ ចាតុក្កវតិ ។ បុណ ចបរំ កិក្កវេ  
យទា តថាគតោ អទុត្តំ សម្មាសម្ពោធំ អតិសម្ពុជ្ឈតិ  
។ បេ ។ តថាគតស្ស កិក្កវេ អាហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស  
ចាតុក្កវតិ អយំ ទុតិយោ អច្ឆរិយោ អត្តតទម្មោ  
ចាតុក្កវតិ ។ បុណ ចបរំ កិក្កវេ យទា  
តថាគតោ អទុត្តំ ធម្មចត្តំ បវត្តេតិ អថ

តទិដំលើសលុបប្រមាណមិទពាន កម្មនិបត្តិវារុកមុភាពជំប្រសើររបស់  
ទៅគាតាំងឡាយ ក៏កើតមានប្រាកដ ក្នុងលោកន្តិកនរកនោះឯង ពួក  
សត្វណា ដែលកើតក្នុងលោកន្តិកនរកនោះ សត្វទាំងនោះ ក៏ស្គាល់  
គ្នានឹងគ្នាដោយសារតែនិរនោះថា ឡើ ពួកសត្វដទៃមកកើតក្នុងខ្លះ  
ដែរកើ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុអស្ចារ្យចំឡែកទី ១  
កើតប្រាកដឡើង ព្រោះការកើតឡើងនៃព្រះតថាគត ជាអហន្តសម្មា-  
សម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ពោធិសត្វ មានស្មារតី  
ដឹងខ្លួន ប្រសូតចេញចាកផ្លូវនៃព្រះមោក្ខ ក្នុងកាលណា ។ បេ ។  
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុដែលអស្ចារ្យចំឡែកទី ២ កើតប្រាកដ  
ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
ឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគត បានស្រាវជ្រាវអនុត្តរសម្មាសម្ពោធំ-  
ណាក្នុងកាលណា ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុ  
អស្ចារ្យចំឡែកទី ៣ កើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជា  
អហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះ  
តថាគត ញ៉ាំងធម្មចក្រដ៏ប្រសើរឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាលណា កាលនោះ

សនេតេ លោតេ សមាតេ សព្វេតេ សស្សមណ-  
 ព្រាហ្មណិយា បដាយ សនេមនុស្សាយ អប្បមាលោ  
 ទន្សារេ ទុកាសោ ទាតុកវតិ អតិក្កុឡេវ ទេវាធំ ទេវាទុការិ  
 យាមិ តា លោកន្តិកោ អយា អសំវតា អទុការា  
 អទុការតិមិសា យត្តិមេសំ ចន្ទិមសុរិយាធំ វរិមហិ-  
 ទ្ធិកាធំ វរិមហាទុការិធំ អាកា ទាទុកោធំ តត្ថមិ  
 អប្បមាលោ ទន្សារេ ទុកាសោ ទាតុកវតិ អតិក្កុ-  
 ឡេវ ទេវាធំ ទេវាទុការិ យេមិ តត្ថ សត្តា ទុបបដ្ឋា  
 តេមិ តេលោកាសេធំ អញ្ញាមញ្ញំ សញ្ញាធំ អញ្ញាមិ តិវ  
 កោ សន្តិ សត្តា ឥទ្ធិបបដ្ឋាតិ ។ តថាតតស្ស កិក្កុវ  
 អហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ទាតុការិ អយំ ចតុត្តោ  
 អញ្ញិយោ អញ្ញតទញ្ញោ ទាតុកវតិ ។ តថាតតស្ស កិក្កុវ  
 អហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ទាតុការិ ឥមេ  
 ចត្តារេ អញ្ញិយោ អញ្ញតទញ្ញោ ទាតុកវតិ ។

ពន្ធដំលើសលុប ប្រមាណមិនបាទ កន្លងចង់ទូរកានុភាពដ៏ប្រសើររបស់  
 ទៅតាំងឡាយ ក៏កើតមានប្រាកដ ក្នុងមនុស្សលោក ព្រមទាំង  
 ទៅលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំង  
 សមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សជំសេស  
 ចំណែកលោកន្តិកនរកទាំងប៉ុន្មាន ដែលជាវិចិត្រ មិនមានអ្វីទ្រទាង  
 ក្រោម ជាទីនឹងត មានតែអង្គុនឹងតសូន្យសុទ្ធ ពន្ធនៃព្រះចន្ទ  
 និងព្រះភាទិក្យទាំងនេះ ដែលមានច្បុះច្រើន យ៉ាងនេះ មានអានុភាព  
 ច្រើន យ៉ាងនេះ ក៏មែនផ្សាយទៅមិនដល់ ក្នុងលោកន្តិកនរកណា  
 ពន្ធដំលើសលុប ប្រមាណមិនបាទ កន្លងចង់ទូរកានុភាពដ៏ប្រសើរ  
 របស់ទៅតាំងឡាយ ក៏កើតមានប្រាកដ ក្នុងលោកន្តិកនរកនោះឯង  
 ពួកសត្វណា កើតក្នុងលោកន្តិកនរកនោះ សត្វទាំងនោះឯង ក៏  
 ស្គាល់គ្នានឹងគ្នាដោយសារពន្ធនោះថា ឡើយ មានពួកសត្វដទៃមកកើត  
 ក្នុងទីនេះដែរក៏ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទេះជាហេតុស្គារ្យចំឡែកទី ៤  
 កើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះភថាគត ជាអហន្តសម្មាសម្ពុ ។ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុទាំងឡាយហេតុស្គារ្យចំឡែក ៤ យ៉ាងនេះឯង មែនកើតប្រាកដ  
 ព្រោះការកើតនៃព្រះភថាគត ជាអហន្តសម្មាសម្ពុ ។

(១២៨) តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ អរហតោ សម្មាសម្ពុ-  
 ទិស្ស ចាតុកាភំ ចត្តារោ អច្ឆរិយា អក្កុតធម្មា ចាតុក-  
 វង្គំ ។ តតថេ ចត្តារោ ។ អាលយារាមា ភិក្ខុវេ  
 បជា អាលយាតា អាលយសម្មុទិសា សា តថាគតេន  
 អាលយេ ធម្ម ទេសិយមារេ សុស្សតិ<sup>(១)</sup> សោតំ  
 ទទហតិ អញ្ញាចិវ្ណំ ឧបដ្ឋបេតិ ។ តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ  
 អរហតោ សម្មាសម្ពុទិស្ស ចាតុកាភំ អយំ បវេមា  
 អច្ឆរិយា អក្កុតធម្មា ចាតុកវង្គំ ។ មាតារាមា ភិក្ខុវេ  
 បជា មាលតា មាលសម្មុទិសា សា តថាគតេន មាល-  
 វិទយេ ធម្ម ទេសិយមារេ សុស្សតិ សោតំ ទទហតិ  
 អញ្ញាចិវ្ណំ ឧបដ្ឋបេតិ ។ តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ  
 អរហតោ សម្មាសម្ពុទិស្ស ចាតុកាភំ អយំ ទុតិយោ  
 អច្ឆរិយា អក្កុតធម្មា ចាតុកវង្គំ ។ អនុបសមារាមា  
 ភិក្ខុវេ បជា អនុបសមារតា អនុបសមសម្មុទិសា  
 សា តថាគតេន ឧបសមិកេ ធម្ម ទេសិយមារេ  
 សុស្សតិ សោតំ ទទហតិ អញ្ញាចិវ្ណំ ឧបដ្ឋបេតិ ។

១ ឧ. សុស្សតិ ។ ម. សុស្សសិ ។

(១២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអស្សារ្យចំរៀងយ៉ាង រមែង  
 កើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ហេតុ  
 អស្សារ្យចំរៀង កើតដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពត្ថកសត្វមាន  
 កាល័យ<sup>(១)</sup>ជាទីគ្រេកអរ គ្រេកអរក្នុងកាល័យ រីករាយក្នុងកាល័យ ពត្ថក  
 សត្វនោះឯង កាលបើតថាគតសំដែងធម៌ជាទីទាស់ដល់កាល័យក៏ចង់ស្តាប់  
 ផ្លូវត្រចៀកដកល់ចិត្តខ្ជាប់ដើម្បីដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជា  
 ហេតុអស្សារ្យចំរៀងទី ១ កើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជា  
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពត្ថកសត្វមាននោះជាទី  
 គ្រេកអរ គ្រេកអរក្នុងនោះ រីករាយក្នុងនោះ ពត្ថកសត្វនោះ កាល  
 បើព្រះតថាគត សំដែងធម៌ជាគ្រឿងដកចាត់ចង់នូវនោះ ក៏ចង់ស្តាប់ផ្លូវ  
 ត្រចៀក ដកល់ចិត្តខ្ជាប់ដើម្បីដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុ  
 អស្សារ្យចំរៀងទី ២ កើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអរហន្ត-  
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពត្ថកសត្វមានសេចក្តីមិនស្ងប់ម្លប់  
 ជាទីគ្រេកអរ គ្រេកអរក្នុងសេចក្តីមិនស្ងប់ម្លប់ រីករាយក្នុងសេចក្តីមិន  
 ស្ងប់ម្លប់ ពត្ថកសត្វនោះ កាលបើព្រះតថាគត សំដែងធម៌ជាគ្រឿង  
 ស្ងប់ម្លប់ ក៏ចង់ស្តាប់ ផ្លូវត្រចៀក ដកល់ចិត្តខ្ជាប់ដើម្បីដឹង ។

១ ពត្ថកសត្វ ឬផ្លូវចាំដកល់នេះហៅថា កាល័យ ក្នុងទីនេះបានសេចក្តីថា ជាប់នៅដោយ

តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ អាហារតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុ-  
 ភារាវ អយំ តតិយោ អច្ឆរិយោ អត្តតទដ្ឋោ ចាតុភវតិ ។  
 អវិជ្ជាតតា ភិក្ខុវេ បដា អទ្ធក្ខតា បរិយោទន្ទា សា  
 តថាគតេន អវិជ្ជាវិទយេ ធម្មេ ទេសិយមារទេ សុស្សុតិ  
 សោតំ ធុនហតិ អញ្ញាចិត្តំ ឧបដ្ឋបេតិ ។ តថាគតស្ស  
 ភិក្ខុវេ អាហារតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុភារាវ អយំ  
 ចតុត្តោ អច្ឆរិយោ អត្តតទដ្ឋោ ចាតុភវតិ ។ តថាគតស្ស  
 ភិក្ខុវេ អាហារតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ចាតុភារាវ វិម  
 ចន្តារោ អច្ឆរិយោ អត្តតទដ្ឋោ ចាតុភវតិ ។

(១២៧) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អច្ឆរិយោ អត្តតទដ្ឋោ  
 អាទន្តំ ។ តតមេ ចត្តារោ ។ សវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ-  
 បរិសា អាទន្តំ ទស្សនាយ ធុបសន្តមតិ ទស្សនេធម៌  
 សា អត្តមជា ហោតិ តតុ ចេ អាទន្តោ ធម្មំ ភាសតិ  
 ភាសិតេធម៌ សា អត្តមជា ហោតិ អតិភ្នា វ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុបរិសា ហោតិ អថ អាទន្តោ ត្ថស្ថាវ ភវតិ ។ សវេ  
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុធិបរិសា អាទន្តំ ទស្សនាយ ធុបសន្តមតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុអស្ចារ្យចំរៀង ៣ កើតប្រាកដ  
 ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ពពួកសត្វប្រកបដោយអវិជ្ជា ដូចគ្នា ត្រូវអវិជ្ជាប្រើក ពពួកសត្វ  
 នោះ កាលបើព្រះតថាគត សំដែងធម៌ជាគ្រឿងចាត់ចង់អវិជ្ជា ក៏ចង់ស្តាប់  
 ផ្គង់ត្រចៀក ដំកល់ចិត្តខ្លាចដើម្បីដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុ  
 អស្ចារ្យចំរៀង ២ កើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអហោន្ត  
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអស្ចារ្យចំរៀងទាំង ២ នេះឯង  
 វាមកកើតប្រាកដ ព្រោះការកើតនៃព្រះតថាគត ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

(១២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអស្ចារ្យចំរៀងក្នុងអាទន្ត នេះ  
 មាន ២ យ៉ាង ។ ហេតុអស្ចារ្យចំរៀង ២ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ បើភិក្ខុបរិសទ្ធចូលទៅដើម្បីចូលទីធ្លី(១) អាទន្ត ភិក្ខុបរិសទ្ធនោះ  
 តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើអាទន្តមិហាយធម៌ក្នុងទីនោះ  
 ភិក្ខុបរិសទ្ធនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយដោយភាសិតផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ភិក្ខុបរិសទ្ធមិនទាន់ឆ្លែកនៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែអាទន្តយប់ស្ងៀម ១ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុបរិសទ្ធចូលទៅ ដើម្បីចូលទីធ្លី អាទន្ត

១. សំដៅយកភិក្ខុដែលមានប្រាជ្ញាចូលទៅជាប់ព្រះដំណាច់ព្រះកាត តែឯចូលទៅព្រះ  
 អាទន្តសិន ឬពួកភិក្ខុដែលមក ព្រោះភិក្ខុដ៏គុណរបស់ព្រះអាទន្តត្រូវជា ព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុ  
 មានប្រាជ្ញា ចូរមើលមើល ជាពហុស្សត ជាធម្មកថិត ជាអ្នកមានលំអក្កុសស្ស ។ បរិសទ្ធិ  
 ៣ ទាំងនេះក៏មានន័យដូចនេះដែរ ។



ទស្សនេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ តត្ថ ទេ  
 អាណន្តោ ធម្មំ ភាសតិ ភាសិតេនបិ សា អត្តមនា  
 ហោតិ អតិក្កា វ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ហោតិ អថ  
 អាណន្តោ តុណ្ណិ ភវតិ ។ សទេ ភិក្ខុវេ ឧបាសក-  
 បរិសា អាណន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមតិ ទស្សនេនបិ  
 សា អត្តមនា ហោតិ តត្ថ ទេ អាណន្តោ ធម្មំ ភាសតិ  
 ភាសិតេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ អតិក្កា វ ភិក្ខុវេ  
 ឧបាសកបរិសា ហោតិ អថ អាណន្តោ តុណ្ណិ ភវតិ ។  
 សទេ ភិក្ខុវេ ឧបាសកបរិសា អាណន្តំ ទស្សនាយ  
 ឧបសង្កមតិ ទស្សនេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ តត្ថ  
 ទេ អាណន្តោ ធម្មំ ភាសិតេនបិ សា អត្តមនា ហោតិ  
 អតិក្កា វ ភិក្ខុវេ ឧបាសកបរិសា ហោតិ អថ អាណន្តោ  
 តុណ្ណិ ភវតិ ។ សទេ ហោ ភិក្ខុវេ ធម្មានោ អន្តរិយា  
 អត្តតទម្មា អាណន្តតិ ។

ភិក្ខុវេ បរិសទ្ធិនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផល បើពាក្យ  
 និយាយធម៌ក្នុងចំនោះ ភិក្ខុវេ បរិសទ្ធិនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយដោយការ  
 សិរីផល ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុវេ បរិសទ្ធិមិនទាន់ឆ្កែតនៅឡើយ ស្រាប់  
 តែអាណន្តឈប់ស្ងៀម ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើទុកសកបរិសទ្ធិចូល  
 ទៅដើម្បីចូលនឹងអាណន្ត ទុកសកបរិសទ្ធិ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការ  
 ឃើញផល បើមាននិយាយធម៌ក្នុងចំនោះ ទុកសកបរិសទ្ធិ(២)នោះ តែង  
 មានចិត្តរីករាយដោយការសិរីផល ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកសកបរិសទ្ធិមិន  
 ទាន់ឆ្កែតនៅឡើយ ស្រាប់តែអាណន្តឈប់ស្ងៀម ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បើទុកសកបរិសទ្ធិចូលទៅ ដើម្បីចូលនឹងអាណន្ត ទុកសកបរិសទ្ធិនោះ  
 តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផល បើមាននិយាយធម៌ក្នុងចំនោះ  
 ទុកសកបរិសទ្ធិ ក៏មានចិត្តរីករាយដោយការសិរីផល ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ទុកសកបរិសទ្ធិមិនទាន់ឆ្កែតនៅឡើយ ស្រាប់តែអាណន្តឈប់ស្ងៀម ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអ្វីស្រាប់តែឡើយក្នុងអាណន្ត យ៉ាងនេះឯង ។

១. និយាយនូវបដិសន្ធិធម៌យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាណន្តទាំងឡាយ ចុះអ្នកល្មមអត់ត្រាំ  
 បានដែរឬ ល្មមត្រាំត្រូវបានស្រួលចែឃ្ល អ្នកទាំងឡាយធ្វើនូវអំពើក្នុងការយកចិត្តទុកដាក់  
 ដោយរបាយប្រាថ្នាបានបំពេញអាយុវត្តនិងចេញយុវវ័យ ។ ២. និយាយនូវនាមថា ថៃ  
 ឧបសក អ្នកទាំងឡាយក្រសួងសេវាធម៌ ៣. និយាយថា ម្ចាស់ម្តេចខ្លះ ធ្វើរបាយសីល ក្នុងវេ  
 ទុចម្តេចខ្លះបំពេញនូវចេតនាសីលធម៌ជាចិត្តធម៌ខ្លះ ឬតែសមណៈនិងប្រាម្រាណីដែល  
 ប្រកបដោយធម៌ដូចម្តេចខ្លះ ។ ក្នុងរបាយសកបរិសទ្ធិក្នុងនាម ។ អន្តិកថា ។

(១១១) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អច្ឆរិយា អត្តមនិទ្ទា  
 រោមេ ចត្តារត្តិមិ ។ ឥតមេ ចត្តារោ ។ សចេ ភិក្ខុវេ  
 ខត្តិយបរិសា រាជាធំ ចត្តារត្តិ ធម្មនាយ ឧបសង្កមតិ  
 ធម្មនេធម៌ សា អត្តមនា ហោតិ តត្ថ ចេ រាជា ចត្តារត្តិ  
 កាសតិ កាសិភេធម៌ សា អត្តមនា ហោតិ អតិត្តា  
 វ ភិក្ខុវេ ខត្តិយបរិសា ហោតិ អថ រាជា ចត្តារត្តិ  
 តុណ្ណិ កវតិ ។ សចេ ភិក្ខុវេ ព្រាហ្មណបរិសា រាជាធំ  
 ចត្តារត្តិ ធម្មនាយ ឧបសង្កមតិ ធម្មនេធម៌ សា  
 អត្តមនា ហោតិ តត្ថ ចេ រាជា ចត្តារត្តិ កាសតិ  
 កាសិភេធម៌ សា អត្តមនា ហោតិ អតិត្តា វ ភិក្ខុវេ  
 ព្រាហ្មណបរិសា ហោតិ អថ រាជា ចត្តារត្តិ តុណ្ណិ  
 កវតិ ។ សចេ ភិក្ខុវេ គហបតិបរិសា រាជាធំ ចត្តារត្តិ  
 ធម្មនាយ ឧបសង្កមតិ ធម្មនេធម៌ សា អត្តមនា  
 ហោតិ តត្ថ ចេ រាជា ចត្តារត្តិ កាសតិ កាសិភេធម៌  
 សា អត្តមនា ហោតិ អតិត្តា វ ភិក្ខុវេ គហបតិបរិសា  
 ហោតិ អថ រាជា ចត្តារត្តិ តុណ្ណិ កវតិ ។

(១១១) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ យេតុមស្សប្បវាទ្យត ភូមិស្តេចចក្រ-  
 ពត្តិនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ហេតុអស្សប្បវាទ្យត ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើខត្តិយបរិសទ្ធចូលទៅ ដើម្បីកាលស្តេចចក្រពត្តិ  
 ខត្តិយបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើស្តេចចក្រ-  
 ពត្តិមានព្រះរាជទុត្តិរ (ដោយបដិសន្ធាធម៌) ក្នុងទីនោះ ខត្តិយបរិសទ្ធនោះ  
 ក៏មានចិត្តរីករាយ ដោយព្រះរាជទុត្តិរផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ខត្តិយ-  
 បរិសទ្ធមិនទាន់ឆ្អែតនៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែស្តេចចក្រពត្តិឈប់ស្ងៀម ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើព្រាហ្មណបរិសទ្ធនោះចូលទៅ ដើម្បីកាលស្តេច  
 ចក្រពត្តិ ព្រាហ្មណបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង  
 បើស្តេចចក្រពត្តិមានព្រះទុត្តិរក្នុងទីនោះ ព្រាហ្មណបរិសទ្ធនោះ ក៏មាន  
 ចិត្តរីករាយដោយព្រះរាជទុត្តិរផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រាហ្មណបរិ-  
 សទ្ធមិនទាន់ឆ្អែតនៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែស្តេចចក្រពត្តិឈប់ស្ងៀម ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើគហបតិបរិសទ្ធចូលទៅ ដើម្បីកាលស្តេចចក្រពត្តិ  
 គហបតិបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើស្តេច  
 ចក្រពត្តិមានព្រះទុត្តិរក្នុងទីនោះ គហបតិបរិសទ្ធនោះ ក៏មានចិត្តរីក  
 រាយដោយព្រះរាជទុត្តិរផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គហបតិបរិសទ្ធមិន  
 ទាន់ឆ្អែតនៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែស្តេចចក្រពត្តិឈប់ស្ងៀម ។

សាចេ ភិក្ខុវេ សមណបរិសា វាជានំ ចក្កវត្ថុនី ទស្សនាយ  
 ឧបសង្កមតិ ទស្សនេធម៌ សា អត្តមទា ហោតិ តត្ថ  
 ចេ វាជានំ ចក្កវត្ថុនី កាសតិ កាសិនេធម៌ សា អត្តមទា  
 ហោតិ អតិត្តា វ ភិក្ខុវេ សមណបរិសា ហោតិ  
 អថ វាជានំ ចក្កវត្ថុនី តុណ្ហំ ភវតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តារោ អច្ឆរិយា អក្កុតទម្មា រក្ខេ ចក្កវត្ថុនិម្មិ ។ ឯវមេវ  
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អច្ឆរិយា អក្កុតទម្មា អាទន្តំ ។  
 កកមេ ចត្តារោ ។ សាចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុបរិសា អាទន្តំ  
 ទស្សនាយ ឧបសង្កមតិ ទស្សនេធម៌ សា អត្តមទា  
 ហោតិ តត្ថ ចេ អាទន្តោ ធម្មំ កាសតិ  
 កាសិនេធម៌ សា អត្តមទា ហោតិ អតិត្តា វ ភិក្ខុវេ  
 ភិក្ខុបរិសា ហោតិ អថ អាទន្តោ តុណ្ហំ ភវតិ ។  
 សាចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនិបរិសា... ។ សាចេ  
 ភិក្ខុវេ ឧបាសកបរិសា... ។ សាចេ ភិក្ខុវេ  
 ឧបាសិកាបរិសា អាទន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមតិ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើសមណបរិសទ្ធចូលទៅ ដើម្បីចូលស្តេចចក្រភត្តិ  
 សមណបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើស្តេច  
 ចក្រភត្តិមានព្រះឡើងក្នុងទីនោះ សមណបរិសទ្ធនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយ  
 ដោយព្រះឡើងផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណបរិសទ្ធិ មិនទាន់ឆ្អែត  
 នៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែស្តេចចក្រភត្តិឈប់ស្ងៀម ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 ហេតុអស្ចារ្យចំឡែក ក្នុងស្តេចចក្រភត្តិ ២ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ហេតុអស្ចារ្យចំឡែក ក្នុងអាទន្ត ក៏មាន ២ យ៉ាងដូច្នោះដែរ ។ ហេតុ  
 អស្ចារ្យចំឡែក ២ យ៉ាង គេដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុ  
 បរិសទ្ធចូលទៅ ដើម្បីចូលនឹងអាទន្ត ភិក្ខុបរិសទ្ធនោះ តែងមានចិត្តរីករាយ  
 ដោយការឃើញផង បើអាទន្តនិយាយធម៌ក្នុងទីនោះ ភិក្ខុបរិសទ្ធនោះ ក៏  
 មានចិត្តរីករាយដោយកាសតផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបរិសទ្ធិមិនទាន់  
 ឆ្អែតនៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែអាទន្តឈប់ស្ងៀម ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បើភិក្ខុនិបរិសទ្ធិ... ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើទុបាសកបរិសទ្ធិ... ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើទុបាសិកាបរិសទ្ធិចូលទៅ ដើម្បីចូលនឹងអាទន្ត

គតិយបណ្ណសក រយវគ្គោ

ធស្សុទ្ធនិ សា អត្តមនា ហោតិ តត្ថ ច អាណន្តោ  
ធម្មំ កាសតំ កាសិទេធម្មំ សា អត្តមនា ហោតិ  
អត្តត្តា វ ភិក្ខុវេ ខុបាសិកាបរិសា ហោតិ អថ  
អាណន្តោ តុច្ឆិកំ ករតិ ។ ឥម ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ  
អច្ឆរិយា អត្តតត្តា អាណន្តតំ ។

រយវគ្គោ គតិយោ ។

តស្សប្ប្រាជ្ញំ(១)

អត្តាធុរំ ធម៌ ច  
ទ្វេ ច ធានា ទ្វេ ច ហោតិ  
មេត្តា ទ្វេ ច អច្ឆរិយា  
អត្តតត្តា ចរា ទ្វេតំ ។

១ មរមនោបកេយេវ អត្ថិ ។

គតិយបណ្ណសក រយវគ្គោ

ទុបាសិកាបរិសទ្ធិនោះ តែងមានចិត្តរីករាយដោយការឃើញផង បើមានខ្ល  
ខំយាយធម៌ក្នុងវិធានោះ ទុបាសិកាបរិសទ្ធិនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយដោយ  
ភាសិតផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទុបាសិកាបរិសទ្ធិមិនបានឆ្អែកនៅឡើយ  
ក៏ស្រាប់តែមានទូលយប់ស្ងៀម ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុអស្ចារ្យ  
ចម្រើន ក្នុងការខ្ល ២ យ៉ាងនេះផង ។

ចប់ រយវគ្គ ទី ៣ ។

ទុប្បាសនៃភាយវគ្គនោះគឺ(១)

ខំយាយអំពីអត្តាធុរំទត្ថយ ១ អំពីធម៌ទត្ថយ ១ អំពី  
ដំណើរផ្សេង ។ គ្នាខំអាយសាវកខឹងបុគ្គលមានពីរ  
២ ផង អំពីមេត្តា ១ អំពីហេតុអស្ចារ្យចម្រើន ២  
លើក ខឹង ២ លើកដទៃទៀត ។

១ ទុប្បាសនេះមានតែក្នុងអប្សររូប ។

[១៣១] ចត្តាធិការ កិច្ចវេ បុគ្គល សុត្តន្ត  
 សំវដ្ឋមាណ លោកស្មី ។ កតថ ចត្តាធិ ។  
 ឥត កិច្ចវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ឧទ្ធកាតិយានិ  
 សុត្តន្តជនានិ អប្បហិទានិ ហោន្តិ ឧប្បត្តិប្បដិលាភិ-  
 កានិ<sup>១</sup> សុត្តន្តជនានិ អប្បហិទានិ ហោន្តិ កវប្បដិ-  
 លាភិកានិ សុត្តន្តជនានិ អប្បហិទានិ ហោន្តិ ។  
 ឥត មន កិច្ចវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ឧទ្ធកាតិយានិ  
 សុត្តន្តជនានិ មហិទានិ ហោន្តិ ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ  
 សុត្តន្តជនានិ អប្បហិទានិ ហោន្តិ កវប្បដិលាភិកានិ  
 សុត្តន្តជនានិ អប្បហិទានិ ហោន្តិ ។ ឥត មន  
 កិច្ចវេ ឯកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ឧទ្ធកាតិយានិ សុត្តន្ត-  
 ជនានិ មហិទានិ ហោន្តិ ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ  
 សុត្តន្តជនានិ មហិទានិ ហោន្តិ កវប្បដិលាភិ-  
 កានិ សុត្តន្តជនានិ អប្បហិទានិ ហោន្តិ ។

(១៣១) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រើសរើស  
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនខាន់បានលះបង់ឧទ្ធកាតិយសុត្តន្តជនៈ មិន  
 ខាន់លះបង់ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកសុត្តន្តជនៈ (សំយោជនៈជាបច្ច័យដើម្បី  
 បាននូវទេសត្តិកត) មិនខាន់បានលះបង់កវប្បដិលាភិកសុត្តន្តជនៈ  
 (សំយោជនៈជាបច្ច័យ ដើម្បីបាននូវកត) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយ  
 ទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បានលះបង់ឧទ្ធកាតិយសុត្តន្តជនៈ តែមិន  
 ខាន់បានលះបង់ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកសុត្តន្តជនៈ មិនខាន់បានលះបង់កវប្ប-  
 ដិលាភិកសុត្តន្តជនៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុង  
 លោកនេះ បានលះបង់ឧទ្ធកាតិយសុត្តន្តជនៈ បានលះបង់ឧប្បត្តិប្បដិលា-  
 ភិកសុត្តន្តជនៈ តែមិនខាន់បានលះបង់កវប្បដិលាភិកសុត្តន្តជនៈ ។

១ ម. ទេសត្តិបដិលាភិយានិ ។

ឥន បន ភិក្ខុវេ ឋិតត្ថស្ស បុគ្គលស្ស ឧទ្ធក្កិយោនិ  
 សញ្ញាជនានិ បហីនានិ ហោន្តិ ទុប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ  
 សញ្ញាជនានិ បហីនានិ ហោន្តិ កវប្បដិលាភិកានិ  
 សញ្ញាជនានិ បហីនានិ ហោន្តិ ។ កតមស្ស ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលស្ស ឧទ្ធក្កិយោនិ សញ្ញាជនានិ អប្បហីនានិ  
 ទុប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ សញ្ញាជនានិ អប្បហីនានិ  
 កវប្បដិលាភិកានិ សញ្ញាជនានិ អប្បហីនានិ ។  
 សកទាតាមិស្ស ។ ឥមស្ស ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលស្ស  
 ឧទ្ធក្កិយោនិ សញ្ញាជនានិ អប្បហីនានិ ទុប្បត្តិប្ប  
 ដិលាភិកានិ សញ្ញាជនានិ អប្បហីនានិ កវប្បដិ-  
 លាភិកានិ សញ្ញាជនានិ អប្បហីនានិ ។ កតមស្ស  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលស្ស ឧទ្ធក្កិយោនិ សញ្ញាជនានិ  
 បហីនានិ ទុប្បត្តិប្បដិលាភិកានិ សញ្ញាជនានិ អប្ប  
 ហីនានិ កវប្បដិលាភិកានិ សញ្ញាជនានិ អប្បហីនានិ  
 ទុន្ទ្រសោតស្ស អគនិដ្ឋតាមិទោ ។ ឥមស្ស ខោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលស្ស ឧទ្ធក្កិយោនិ សញ្ញាជនានិ បហីនានិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ្ញៀត បុគ្គលទ្វៈ ធនិបេណ្ឌកថា បាម  
 លរបង់ឧទ្ធក្កិយសញ្ញាជនៈ បានលរបង់ទុប្បត្តិប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ  
 បានលរបង់កវប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលដូចម្ដេច ដែលមិនទាន់បានលរបង់ឧទ្ធក្កិយសញ្ញាជនៈ មិន  
 ទាន់បានលរបង់ទុប្បត្តិប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ មិនទាន់បានលរបង់  
 កវប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ ។ បានដល់សកទាតាមិ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះឯង ដែលមិនទាន់បានលរបង់ឧទ្ធក្កិយ-  
 សញ្ញាជនៈ មិនបានលរបង់ទុប្បត្តិប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ មិនទាន់  
 បានលរបង់កវប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 ដូចម្ដេច ដែលបានលរបង់ឧទ្ធក្កិយសញ្ញាជនៈ តែមិនទាន់បានល-  
 របង់ទុប្បត្តិប្បដិលាភិកសញ្ញាជនៈ មិនទាន់បានលរបង់កវប្បដិលាភិក-  
 សញ្ញាជនៈ ។ បានដល់ទុន្ទ្រសោតអគនិដ្ឋតាមិ ។ ម្នាលភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ បុគ្គលនេះឯង ដែលបានលរបង់ឧទ្ធក្កិយសញ្ញាជនៈ

ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកាខិ សញ្ញាជនាខិ អប្បហំនាខិ  
 កវប្បដិលាភិកាខិ សញ្ញាជនាខិ អប្បហំនាខិ ។  
 កតមស្ស ភិក្ខុវេ បុគ្គលស្ស ឧទ្ធកាតិយាខិ សញ្ញា-  
 ជនាខិ បហំនាខិ ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកាខិ សញ្ញាជនាខិ  
 បហំនាខិ កវប្បដិលាភិកាខិ សញ្ញាជនាខិ អប្បហំ-  
 នាខិ ។ អន្តរាបរិទិញាយិស្ស ។ ឥមស្ស ចោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលស្ស ឧទ្ធកាតិយាខិ សញ្ញាជនាខិ បហំនាខិ  
 ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកាខិ សញ្ញាជនាខិ បហំនាខិ  
 កវប្បដិលាភិកាខិ សញ្ញាជនាខិ អប្បហំនាខិ ។  
 កតមស្ស ភិក្ខុវេ បុគ្គលស្ស ឧទ្ធកាតិយាខិ សញ្ញា-  
 ជនាខិ បហំនាខិ ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកាខិ សញ្ញាជនាខិ  
 បហំនាខិ កវប្បដិលាភិកាខិ សញ្ញាជនាខិ បហំនាខិ ។  
 អរហតោ ទំណាសវស្ស ។ ឥមស្ស ចោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលស្ស ឧទ្ធកាតិយាខិ សញ្ញាជនាខិ បហំនាខិ  
 ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកាខិ សញ្ញាជនាខិ បហំនាខិ កវប្បដិ-  
 លាភិកាខិ សញ្ញាជនាខិ បហំនាខិ ។ ឥម ចោ ភិក្ខុវេ  
 ចន្ទារោ បុគ្គលា សញ្ញា សំវដ្ឋមាថា លោកស្មិនំ ។

តែមិនខាន់បានលះបង់ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកាសញ្ញាជនៈ មិនខាន់បានលះបង់  
 កវប្បដិលាភិកាសញ្ញាជនៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដូចម្តេច ដែល  
 បានលះបង់ឧទ្ធកាតិយសញ្ញាជនៈ បានលះបង់ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកាសញ្ញា-  
 ជនៈ តែមិនខាន់បានលះបង់កវប្បដិលាភិកាសញ្ញាជនៈ ។ បានដល់អរហ័-  
 រាហិទិញាយិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះឯងដែលបានលះបង់ឧទ្ធកា-  
 តិយសញ្ញាជនៈ បានលះបង់ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកាសញ្ញាជនៈ តែមិន  
 ខាន់បានលះបង់កវប្បដិលាភិកាសញ្ញាជនៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលដូចម្តេច ដែលបានលះបង់ឧទ្ធកាតិយសញ្ញាជនៈ បានលះបង់  
 ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកាសញ្ញាជនៈ បានលះបង់កវប្បដិលាភិកាសញ្ញាជនៈ ។  
 បានដល់អរហន្តទិណាស្រព ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះឯង  
 ដែលបានលះបង់ឧទ្ធកាតិយសញ្ញាជនៈ បានលះបង់ឧប្បត្តិប្បដិលាភិកា-  
 សញ្ញាជនៈ បានលះបង់កវប្បដិលាភិកាសញ្ញាជនៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះឯង រមែងមានប្រាកដគុណលោក ។

[១៧២] ចន្ទារោមេ កិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ

សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មី ។ កកមេ ចន្ទារោ ។

យុត្តប្បដិកាលោ ឧ មុត្តប្បដិកាលោ មុត្តប្បដិកាលោ

ឧ យុត្តប្បដិកាលោ យុត្តប្បដិកាលោ ច មុត្តប្បដិ-

កាលោ ច ទេវ យុត្តប្បដិកាលោ ឧ មុត្តប្បដិ-

កាលោ ។ ឥមេ ទោ កិក្ខុវេ ចន្ទារោ បុគ្គលា

សន្តោ សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មីន្តំ ។

[១៧៣] ចន្ទារោមេ កិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ

សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មី ។ កកមេ ចន្ទារោ ។

ទុក្ខដិកត្តា វិបតិកត្តា ទេយ្យា បទបរមោ ។ ឥមេ

ទោ កិក្ខុវេ ចន្ទារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជាមាតា

លោកស្មីន្តំ ។

[១៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេទន៍មាន

ប្រាកដកង្វិលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តែដូចម្តេចនេះ ។ គឺបុគ្គលមានប្រាជ្ញាគួរ

តែមិនមានប្រាជ្ញាហ័ស(១) ១ មានប្រាជ្ញាហ័ស តែមិនមានប្រាជ្ញាគួរ ១

មានប្រាជ្ញាគួរផង មានប្រាជ្ញាហ័សផង ១ មានប្រាជ្ញាមិនគួរ មានប្រាជ្ញា

មិនហ័ស ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង៤ពួកនេះឯង វេទន៍មាន

ប្រាកដកង្វិលោក ។

[១៧៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេទន៍មាន

ប្រាកដកង្វិលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តែដូចម្តេចនេះ ។ គឺទុក្ខដិកត្តាបុគ្គល ១

វិបតិកត្តាបុគ្គល ១ ទេយ្យបុគ្គល ១ បទបរមបុគ្គល(២) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង

ឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះឯង វេទន៍មានប្រាកដកង្វិលោក ។

១. បានដឹងបុគ្គលកាលដោះស្រាយប្រសា ក៏ដោះស្រាយត្រឹមត្រូវ តែដោះស្រាយមិនហ័ស ដឹងហយសន្សំ ។ ។ ២ បុគ្គលដែលប្រាសដឹងធម៌ជាប់ហ័សក្នុងវេលាដែលធម្មកតិកយន្តើម សំនែងឡើង ហៅថា ទុក្ខដិកត្តាបុគ្គល ។ បុគ្គលដែលប្រាសដឹងធម៌ក្នុងកាលធម្មកតិកបំបែក សេចក្តីឲ្យពិស្តារហៅថាវិបតិកត្តាបុគ្គល។ បុគ្គលលះតែប្រៀសសាកសួរធ្វើទុក្ខក្នុងវិញ ដោយទោយ ប្រាជ្ញាចូលទៅសេចក្តីអង្គុយជិតកល្យាណប្រេ ទើបប្រាសដឹងធម៌ដោយសំដាប់ហៅថាទេយ្យ- បុគ្គល ។ បុគ្គលដែលស្តាប់ច្រើនក្តីស្រឡាចច្រើនក្តី ចង់ចាច្រើនក្តីបង្ហាញប្រពន្ធក៏មិនប្រាស ដឹងធម៌ក្នុងនាទីនោះឡើយ ហៅថា បទបរមបុគ្គល ។ អដ្ឋកថា ។



[១៣២] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។  
 ឧដ្ឋានដលុបដី ឧ កម្មដលុបដី កម្មដលុបដី ឧ  
 ឧដ្ឋានដលុបដី ឧដ្ឋានដលុបដី ទេវ កម្មដលុបដី  
 ទ ទេវ ឧដ្ឋានដលុបដី ឧ កម្មដលុបដី ។ ឥមេ  
 ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជាមាតា  
 លោកស្មីន្តិ ។

[១៣៥] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សារវដ្ឋោ  
 វដ្ឋិទហុលោ អប្បវដ្ឋោ អទវដ្ឋោ ។ កតត្ថា ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ សារវដ្ឋោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកប្រោ  
 បុគ្គលោ សារវដ្ឋោ កាយកម្មោ សមញ្ញកតោ  
 ហោតិ សារវដ្ឋោ វចីកម្មោ សមញ្ញកតោ ហោតិ  
 សារវដ្ឋោ មនោកម្មោ សមញ្ញកតោ ហោតិ ។

[១៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេមនីមាន  
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក ភីដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលចិត្តម  
 ជិត ដោយផលនៃការប្រឹងប្រែង មិនចិត្តមជិត ដោយផលនៃបុញ្ញ  
 កម្ម(១) ១ ចិត្តមជិតដោយផលនៃបុញ្ញកម្ម មិនចិត្តមជិតដោយផល  
 នៃការប្រឹងប្រែង(២) ១ ចិត្តមជិតដោយផលនៃការប្រឹងប្រែងផង ចិត្តម  
 ជិតដោយផលនៃបុញ្ញកម្ម(៣)ផង ១ មិនចិត្តមជិតដោយផលនៃការប្រឹង  
 ប្រែង មិនចិត្តមជិតដោយផលនៃបុញ្ញកម្ម(៤) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះឯង វេមនីមានប្រាកដក្នុងលោក ។

[១៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេមនីមាន  
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក ភីដូចម្តេច ។ គឺបុគ្គលប្រកបដោយ  
 ទោស ១ ប្រើដោយទោស ១ មានទោសតិច ១ មិនមានទោស ១ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលប្រកបដោយទោស ភីដូចម្តេច ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលៗ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយកាយកម្មមានទោស  
 ប្រកបដោយវចីកម្មមានទោស ប្រកបដោយមនោកម្មមានទោស ។

១ បានដល់ច្បុលដែលប្រឹងប្រែងឡាយម ទើបបានមួយមកចិត្តមជិត ។ ២ បាន  
 ដល់ពួកទៅកំពុងអស់ ។ ៣ បានដល់ស្តេចនឹងអាមាត្យជំនែស្តេចនាមើម ។ ៤ បាន  
 ដល់ពួកសត្វពោ ។

ឃុំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលេ សារវដ្ឋោ ហោតិ ។ កថង្ខុ  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលេ វដ្ឋិតហុលេ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ  
 ឯកទ្វេ បុគ្គលេ សារវដ្ឋេ តហុលំ កាយកម្មេ ធិ  
 សមណ្ឌកតោ ហោតិ អប្បំ អនវដ្ឋេ ធិ សារវដ្ឋេ  
 តហុលំ វចីកម្មេ ធិ សមណ្ឌកតោ ហោតិ អប្បំ  
 អនវដ្ឋេ ធិ សារវដ្ឋេ តហុលំ មនោកម្មេ ធិ សមណ្ឌ-  
 កតោ ហោតិ អប្បំ អនវដ្ឋេ ។ ឃុំ ខោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលេ វដ្ឋិតហុលេ ហោតិ ។ កថង្ខុ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលេ អប្បវដ្ឋោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ  
 បុគ្គលេ អនវដ្ឋេ តហុលំ កាយកម្មេ ធិ សមណ្ឌ-  
 កតោ ហោតិ អប្បំ សារវដ្ឋេ អនវដ្ឋេ តហុលំ  
 វចីកម្មេ ធិ សមណ្ឌកតោ ហោតិ អប្បំ សារវដ្ឋេ  
 អនវដ្ឋេ តហុលំ មនោកម្មេ ធិ សមណ្ឌកតោ ហោតិ  
 អប្បំ សារវដ្ឋេ ។ ឃុំ ខោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលេ អប្បវដ្ឋោ  
 ហោតិ ។ កថង្ខុ ភិក្ខុវេ បុគ្គលេ អនវដ្ឋោ ហោតិ ។  
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលេ អនវដ្ឋេ កាយកម្មេ ធិ  
 សមណ្ឌកតោ ហោតិ អនវដ្ឋេ វចីកម្មេ ធិ សមណ្ឌកតោ  
 ហោតិ អនវដ្ឋេ មនោកម្មេ ធិ សមណ្ឌកតោ ហោតិ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធាយ បុគ្គលប្រកបដោយពោស ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុព័ន្ធាយ ចុះបុគ្គលច្រើនដោយពោស តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធាយ  
 បុគ្គលៗ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយកាយកម្មមានពោសច្រើន  
 មិនមានពោសតិច ប្រកបដោយវចីកម្មមានពោសច្រើន មិនមានពោស  
 តិច ប្រកបដោយមនោកម្មមានពោសច្រើន មិនមានពោសតិច ។ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុព័ន្ធាយ បុគ្គលច្រើនដោយពោសយ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធាយ  
 បុគ្គលៗ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយកាយកម្ម មិនមានពោសច្រើន  
 មានពោសតិច ប្រកបដោយវចីកម្ម មិនមានពោសច្រើន មានពោសតិច  
 ប្រកបដោយមនោកម្មមិនមានពោសច្រើន មានពោសតិច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
 ព័ន្ធាយ បុគ្គលមានពោសតិច យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធាយ  
 ចុះបុគ្គលមិនមានពោស តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធាយ បុគ្គលៗ  
 ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយកាយកម្ម មិនមានពោស ប្រកបដោយ  
 វចីកម្ម មិនមានពោស ប្រកបដោយមនោកម្ម មិនមានពោស ។

ឯវិ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អនុវិជ្ជោ ហោតិ ។ នមេ ទោ  
ភិក្ខុវេ ធនាភោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនិ ។

[១៣៦] ធនាភោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ  
សំវិជ្ជមានា លោកស្មិ ។ កតមេ ធនាភោ ។ នន  
ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ សីលេសុ ន បរិបូរណា  
ហោតិ សមាធិស្មិ ន បរិបូរណា បញ្ញាយ ន បរិបូរ-  
ណា នន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ សីលេសុ  
បរិបូរណា ហោតិ សមាធិស្មិ ន បរិបូរណា បញ្ញាយ  
ន បរិបូរណា នន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ បុគ្គលោ  
សីលេសុ បរិបូរណា ហោតិ សមាធិស្មិ បរិបូរណា  
បញ្ញាយ បរិបូរណា នន បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ  
បុគ្គលោ សីលេសុ បរិបូរណា ហោតិ សមាធិស្មិ  
បរិបូរណា បញ្ញាយ បរិបូរណា ។ នមេ ទោ ភិក្ខុវេ  
ធនាភោ បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិនិ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនិមនោ ហោស ហក្កនេ ឯវិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង  
ឡាយ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

[១៣៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ រមែងមាន  
ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
បុគ្គលនេះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនបំពេញក្នុងសីល មិនបំពេញក្នុងសមាធិ  
មិនបំពេញក្នុងបញ្ញា ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ក្នុងលោកនេះ  
ជាអ្នកបំពេញក្នុងសីល មិនបំពេញក្នុងសមាធិ មិនបំពេញក្នុង  
បញ្ញា ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបំពេញ  
ក្នុងសីល បំពេញក្នុងសមាធិ តែមិនបំពេញក្នុងបញ្ញា ១ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
ទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ ក្នុងលោកនេះ បំពេញក្នុងសីល បំពេញក្នុង  
សមាធិ បំពេញក្នុងបញ្ញា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង ៤  
ពួកនេះ រមែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

(១៣៧) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សុត្តោ  
 សំវិជ្ជាមាតា លោកស្មី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធម  
 បទ ភិក្ខុវេ ឯតទ្វេ បុគ្គលោ ន សីលកុ ហោតិ  
 ន សីលាធិបតេយ្យោ ន សមាធិកុ ហោតិ ន សមា  
 ធាធិបតេយ្យោ ន បញ្ញាកុ ហោតិ ន បញ្ញាធិបតេយ្យោ  
 ឥធម បទ ភិក្ខុវេ ឯតទ្វេ បុគ្គលា សីលកុ ហោតិ  
 សីលាធិបតេយ្យោ ន សមាធិកុ ហោតិ ន សមាធាធិ  
 បតេយ្យោ ន បញ្ញាកុ ហោតិ ន បញ្ញាធិបតេយ្យោ  
 ឥធម បទ ភិក្ខុវេ ឯតទ្វេ បុគ្គលា សីលកុ ហោតិ  
 សីលាធិបតេយ្យោ សមាធិកុ ហោតិ សមាធាធិ  
 បតេយ្យោ ន បញ្ញាកុ ហោតិ ន បញ្ញាធិបតេយ្យោ  
 ឥធម បទ ភិក្ខុវេ ឯតទ្វេ បុគ្គលា សីលកុ ហោតិ  
 សីលាធិបតេយ្យោ សមាធិកុ ហោតិ សមាធាធិ  
 បតេយ្យោ បញ្ញាកុ ហោតិ បញ្ញាធិបតេយ្យោ ។ ឥមេ  
 ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុគ្គលា សុត្តោ សំវិជ្ជាមាតា  
 លោកស្មី ។

(១៣៧) ម្ចាស់ភិក្ខុវេវិទ្យាយ បុគ្គល៤ ពួកនេះ រមែងមាន  
 ប្រាកដក្នុងលោក ។ បុគ្គល៤ ពួក តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវេវិទ្យាយ  
 បុគ្គល្នះ ក្នុងលោកនេះ មិនគោរពក្នុងសីល មិនយកសីលជាធំ មិន  
 គោរពក្នុងសមាធិ មិនយកសមាធិជាធំ មិនគោរពក្នុងបញ្ញា មិនយក  
 បញ្ញាជាធំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវេវិទ្យាយ បុគ្គល្នះ ក្នុងលោកនេះ គោរពក្នុង  
 សីល យកសីលជាធំ តែមិនគោរពក្នុងសមាធិ មិនយកសមាធិជាធំ  
 មិនគោរពក្នុងបញ្ញា មិនយកបញ្ញាជាធំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវេវិទ្យាយ បុគ្គល្នះ  
 ក្នុងលោកនេះ គោរពក្នុងសីល យកសីលជាធំ គោរពក្នុងសមាធិ  
 យកសមាធិជាធំ តែមិនគោរពក្នុងបញ្ញា មិនយកបញ្ញាជាធំ ។ ម្ចាស់  
 ភិក្ខុវេវិទ្យាយ បុគ្គល្នះ ក្នុងលោកនេះ គោរពក្នុងសីល យកសីល  
 ជាធំ គោរពក្នុងសមាធិ យកសមាធិជាធំ គោរពក្នុងបញ្ញា យក  
 បញ្ញាជាធំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវេវិទ្យាយ បុគ្គល្នះ ក្នុងលោកនេះ រមែងមាន  
 ប្រាកដក្នុងលោក ។

(១៣៨) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុគ្គលា សន្តោ  
 សំវិជ្ជមាណា លោកស្មី ។ កតថេ ចត្តារោ ។  
 ធិក្កដ្ឋកាយោ អធិក្កដ្ឋចិត្តោ អធិក្កដ្ឋកាយោ  
 ធិក្កដ្ឋចិត្តោ អធិក្កដ្ឋកាយោ ច អធិក្កដ្ឋចិត្តោ ច  
 ធិក្កដ្ឋកាយោ ច ធិក្កដ្ឋចិត្តោ ច ។ កថញ្ច  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ ធិក្កដ្ឋកាយោ ហោតិ អធិក្កដ្ឋចិត្តោ ។  
 វេទ ភិក្ខុវេ ឯកតោ បុគ្គលោ អរញ្ញវេទបន្ទាធិ  
 បន្ទាធិ សេនាសនាធិ បដិសេវតិ សោ ភត្ត កាម-  
 វិតត្តំបិ វិតត្តេតិ ព្យាបាទវិតត្តំបិ វិតត្តេតិ វិហឹសា-  
 វិតត្តំបិ វិតត្តេតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 ធិក្កដ្ឋកាយោ ហោតិ អធិក្កដ្ឋចិត្តោ ។ កថញ្ច  
 ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អធិក្កដ្ឋកាយោ ហោតិ ធិក្កដ្ឋ-  
 ចិត្តោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ឯកតោ បុគ្គលោ ធិ ហេវ  
 ទោ អរញ្ញវេទបន្ទាធិ បន្ទាធិ សេនាសនាធិ បដិសេវតិ  
 សោ ភត្ត ទេត្តម្មវិតត្តំបិ វិតត្តេតិ អព្យាបាទ-  
 វិតត្តំបិ វិតត្តេតិ អវិហឹសាវិតត្តំបិ វិតត្តេតិ ។

(១៣៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ វេទមានប្រាកដ  
 ក្នុងលោក ។ បុគ្គល ៤ ពួកនេះដូចម្តេច ។ ភិបុគ្គលមានកាយចេញទៅ  
 មានចិត្តមិនចេញទៅ ១ មានកាយមិនចេញទៅ មានចិត្តចេញទៅ ១  
 មានកាយមិនចេញទៅផង មានចិត្តក៏មិនចេញទៅផង ១ មានកាយចេញ  
 ទៅផង មានចិត្តចេញទៅផង ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមាន  
 កាយចេញទៅ មានចិត្តមិនចេញទៅ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ  
 ទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ នោកាស្រ័យប្រែក្នុងប្រែធំ ជា  
 សេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ តែបុគ្គលនោះ តែងត្រិះរិះទូរកាយវិតក្កៈក្តី ត្រិះ-  
 រិះទូរព្យាបាទវិតក្កៈក្តី ត្រិះរិះទូរវិហឹសាវិតក្កៈក្តី ក្នុងវិរោធនៈ ។  
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានកាយចេញទៅ តែមានចិត្តមិន  
 ចេញទៅ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានកាយ  
 មិនចេញទៅ មានចិត្តចេញទៅ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនទៅកាស្រ័យប្រែក្នុងប្រែធំជាសេនាសនៈ  
 ដ៏ស្ងាត់ទេ តែបុគ្គលនោះ តែងត្រិះរិះទូរទេត្តម្មវិតក្កៈក្តី ត្រិះរិះទូរ  
 អព្យាបាទវិតក្កៈក្តី ត្រិះរិះទូរវិហឹសាវិតក្កៈក្តី ក្នុងវិរោធនៈ ។

ឃុំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អនិក្ខដ្ឋតោយោ ហោតិ  
 និក្ខដ្ឋចិត្តោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ  
 អនិក្ខដ្ឋតោយោ ច ហោតិ អនិក្ខដ្ឋចិត្តោ ច ។  
 វេទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ ន ហោ  
 ទោ អរញ្ញវេទបន្តាទិ បន្តាទិ សេនាសនាទិ  
 បដិសេវតិ សោ វត្ត កា ហិវតក្កំបិ វិតក្កេតិ  
 ព្យាបាទវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ វិហិសាវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ ។  
 ឃុំ ទោ ភិក្ខុវេ បុគ្គលោ អនិក្ខដ្ឋតោយោ ច  
 ហោតិ អនិក្ខដ្ឋចិត្តោ ច ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ និក្ខដ្ឋតោយោ ច ហោតិ និក្ខដ្ឋចិត្តោ  
 ច ។ វេទ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ អរញ្ញវេទបន្តាទិ  
 បន្តាទិ សេនាសនាទិ បដិសេវតិ សោ វត្ត  
 ទេក្ខុម្មវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ អព្យាបាទវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ  
 អវិហិសាវិតក្កំបិ វិតក្កេតិ ។ ឃុំ ទោ ភិក្ខុវេ  
 បុគ្គលោ និក្ខដ្ឋតោយោ ច ហោតិ និក្ខដ្ឋចិត្តោ ច ។  
 វេទ ទោ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ បុគ្គលោ សន្តោ សិវិដ្ឋ-  
 មាណ លោកស្មិនំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានកាយមិនចេញ តែមានចិត្តចេញទៅយ៉ាង  
 នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលមានកាយមិនចេញទៅផង  
 មានចិត្តក៏មិនចេញទៅផង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ  
 ក្នុងលោកនេះ មិននៅកាស្រ័យប្រាក្ខបច្ចុប្ប្រាជិដាសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់  
 បុគ្គលនោះ ថែមទាំងគ្រិះរិះខ្ញុំកាមវិតក្កុក្កិ គ្រិះរិះខ្ញុំព្យាបាទវិតក្កុក្កិ  
 គ្រិះរិះខ្ញុំវិហិសាវិតក្កុក្កិ ក្នុងទីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 បុគ្គលមានកាយមិនចេញទៅផង មានចិត្តក៏មិនចេញទៅផង យ៉ាងនេះ  
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គល មានកាយចេញទៅផង  
 មានចិត្តក៏ចេញទៅផង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ  
 ក្នុងលោកនេះ នៅកាស្រ័យប្រាក្ខប ច្ចុប្ប្រាជិ ដាសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់  
 បុគ្គលនោះ ថែមទាំងគ្រិះរិះខ្ញុំទេក្ខុម្មវិតក្កុក្កិ គ្រិះរិះខ្ញុំអព្យាបាទវិតក្កុក្កិ  
 គ្រិះរិះខ្ញុំអវិហិសាវិតក្កុក្កិ ក្នុងទីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 មានកាយចេញទៅផង មានចិត្តក៏ចេញទៅផង យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាល  
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំង៤ពួកនេះឯង រវែងមានប្រាកដក្នុងលោក ។

[១៣៧] ចត្តារោម ភិក្ខុវេ ធម្មកថិកា ។

តតម ចត្តារោ ។ ៧៨ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ

ធម្មកថិកោ អប្បញ្ញ ភាសតិ អសហិតញ្ច

បរិសា ច ន កុសលា ហោតិ សហិតាសហិតស្ស ។

ឯវុចោ ភិក្ខុវេ ធម្មកថិកោ ឯវុចាយ បរិសាយ

ធម្មកថិកោត្វេ សង្ខំ កច្ចតិ ។ ៧៩ បទ ភិក្ខុវេ

ឯកទ្វេ ធម្មកថិកោ អប្បញ្ញ ភាសតិ សហិតញ្ច

បរិសា ច កុសលា ហោតិ សហិតាសហិតស្ស ។

ឯវុចោ ភិក្ខុវេ ធម្មកថិកោ ឯវុចាយ បរិសាយ

ធម្មកថិកោត្វេ សង្ខំ កច្ចតិ ។ ៨០ បទ ភិក្ខុវេ

ឯកទ្វេ ធម្មកថិកោ តប្បញ្ញ ភាសតិ អសហិតញ្ច

បរិសា ច ន កុសលា ហោតិ សហិតាសហិតស្ស ។

[១៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មកថិក (ឬកសិវេទ្ធជេត) រោ

មាន៤ក្នុង ។ ធម្មកថិកទាំង៤ក្នុង តើដូចម្តេច ។ ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មកថិកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ សំដែងធម៌តិចផង

មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ផង ទាំងបរិសទ្យ ក៏ជាអ្នក មិនឈ្លាសវៃ

ចំពោះធម៌ដែលប្រកបដោយប្រយោជន៍ នឹងធម៌ដែលមិនប្រកបដោយ

ប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មកថិក មានសភាពយ៉ាងនេះ

វេទន៍ដល់ខ្ញុំការព្រមថាជាធម្មកថិក របស់បរិសទ្យ មានសភាពដូច្នោះដែរ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ធម្មកថិកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ

សំដែងធម៌តិចផង ប្រកបដោយប្រយោជន៍ផង ទាំងបរិសទ្យក៏ជា

អ្នកឈ្លាសវៃ ចំពោះធម៌ដែលប្រកបដោយប្រយោជន៍ នឹងធម៌ដែល

មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មកថិកមានសភាព

យ៉ាងនេះ វេទន៍ដល់ខ្ញុំការព្រមថាជាធម្មកថិក របស់បរិសទ្យមានសភាព

ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ធម្មកថិកខ្លះ

ក្នុងសាសនានេះ សំដែងធម៌ច្រើនផង មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍

ផង ទាំងបរិសទ្យក៏ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃ ចំពោះធម៌ដែលប្រកប

ដោយប្រយោជន៍ នឹងធម៌ដែលមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ។

ឯវុទ្ធា ភិក្ខុវេ ធម្មកថិកោ ឯវុទ្ធាយ បរិសាយ  
 ធម្មកថិកោត្រូវ សង្ខំ កច្ឆតិ ។ ឥធម បធម  
 ភិក្ខុវេ ឯវុទ្ធា ធម្មកថិកោ តប្បុញ្ញ ភាសតិ  
 សហិតញ្ញ បរិសាយ ច កុសលា ហោតិ សហិ-  
 តាសហិតស្ស ។ ឯវុទ្ធា ភិក្ខុវេ ធម្មកថិកោ  
 ឯវុទ្ធាយ បរិសាយ ធម្មកថិកោត្រូវ សង្ខំ កច្ឆតិ ។  
 ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ធម្មកថិកាតិ ។

(១៤០) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ វាទី ។ កតមេ  
 ចត្តារោ ។ អត្ថំ ភិក្ខុវេ វាទី អត្ថុតោ បរិយាទានំ  
 កច្ឆតិ យោ ព្យញ្ញនតោ អត្ថំ ភិក្ខុវេ វាទី ព្យញ្ញនតោ  
 បរិយាទានំ កច្ឆតិ យោ អត្ថុតោ អត្ថំ ភិក្ខុវេ វាទី  
 អត្ថុតោ ច ព្យញ្ញនតោ ច បរិយាទានំ កច្ឆតិ អត្ថំ  
 ភិក្ខុវេ វាទី យេវ អត្ថុតោ យោ ព្យញ្ញនតោ បរិយា-  
 ទានំ កច្ឆតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ វាទី ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មកថិកោសភាពយោងនេះ វេយ្យាស័យនូវការរាប់  
 រាប់ជាធម្មកថិក របស់បរិសទ្ធបានសភាពដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ  
 មួយវិញ្ញាទៀត ធម្មកថិកទ្វះ ក្នុងសាសនានេះ សំដែងធម៌ច្រើនផង  
 ប្រកបដោយប្រយោជន៍ផង ទាំងបរិសទ្ធក៏ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ចំពោះធម៌  
 ដែលប្រកបដោយប្រយោជន៍ នឹងធម៌ដែលមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ។  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មកថិកមានសភាពយោងនេះ វេយ្យាស័យនូវការ  
 រាប់រាប់ជាធម្មកថិក របស់បរិសទ្ធបានសភាពដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
 ឡាយ ធម្មកថិក ៤ តួកនេះឯង ។

(១៤០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកពោលនេះមាន ៤ តួក ។  
 បុគ្គលអ្នកពោល ៤ តួក កើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល  
 អ្នកពោលតែងដល់នូវការអស់ទៅដោយអត្ថ គឺអង្គកថា មិនអស់ទៅដោយ  
 ព្យញ្ញនៈ គឺបុព្វក៏មាន ១(១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកពោល  
 តែងដល់នូវការអស់ទៅដោយព្យញ្ញនៈ មិនអស់ទៅដោយអត្ថក៏មាន ១  
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកពោលតែងដល់នូវការអស់ទៅដោយអត្ថផង  
 ដោយព្យញ្ញនៈផងក៏មាន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកពោលមិន  
 ដល់នូវការអស់ទៅដោយអត្ថ ទាំងមិនដល់នូវការអស់ទៅដោយព្យញ្ញនៈ  
 ក៏មាន ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកពោលមាន ៤ តួកនេះឯង ។

១ កតសោតិកា កាលបរិចេសនេយកថ កំសំនិទនិមិត តៃហិចេសាពោលវាទី ៣៥



អដ្ឋាទមេតំ វិទ្យុវេ អវេកាសោ យំ ចត្វុវិ  
បដិសម្ពិទាហំ សមន្តាគរោ វិគុំ អត្តុតា ក  
ត្យត្តាទតោ ក បរិយាទានំ កត្វយ្យតិ ។

បុត្តវេញោ ចតុញោ ។

តស្សទ្វាទំ<sup>(១)</sup>

សំយោជនំ បដិការណា

ទុក្ខដិត្តា ទុដ្ឋាទ-

សារវដ្ឋា ទ្វេ ច សាលាថិ

ជិត្តដ្ឋន្ទ្រវាទិ ហតិ ។

១ ឧប្បដោត្តកេយវេ អត្ថិ ។

គ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការណ៍ទុំ៖ គ្មានហេតុ គ្មានបច្ច័យវិជលនាំឲ្យ  
ភិក្ខុប្រកបដោយបដិសម្ពិទាទាំង ៤ ផលនៃការអស់ទៅដោយអត្ត ដោយ  
ព្យញ្ជនៈ ឡើយ ។

ចប់ បុត្តវេត្ត ទី៤ ។

ទុទ្វាននៃបុគ្គលវិគ្គនោះគឺ<sup>(១)</sup>

- និយាយអំពីសំយោជនៈ ១ អំពីបុគ្គលមានប្រាជ្ញា ១
- អំពីទុក្ខដិតញ្ញត្តស ១ អំពីបុគ្គលចិត្តមិជិតដោយ
- ផលនៃព្យាយាម ១ អំពីបុគ្គលប្រកបដោយចោល ១
- អំពីសីលមាន៤ លើក ១ អំពីបុគ្គលមានកាយចេញទៅ
- មានចិត្តមិនចេញទៅ ១ អំពីធម្មកថិក ១ អំពីបុគ្គល
- អករោល ១ ។

១ ទុទ្វាននេះមានតែក្នុងចម្លើអក្សររូមា។

អាណាវគ្គោ

[១៤១] ចនស្ស្ក ឥមា ភិក្ខុវេ អាណា ។  
កតមា ចនស្ស្ក ។ បញ្ចកា សុរិយាកា អត្តាកា  
បញ្ញាកា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ ចនស្ស្ក អាណា ។  
ឯតទត្ថំ ភិក្ខុវេ ឥមាសំ ចនស្ស្កំ អាណា ឯ  
យទិទំ បញ្ញាកាតិ ។

[១៤២] ចនស្ស្ក ឥមា ភិក្ខុវេ បកា ។ កតមា  
ចនស្ស្ក ។ បទ្កប្បកា សុរិយប្បកា អត្តិប្បកា  
បញ្ញាបកា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ ចនស្ស្ក បកា ។  
ឯតទត្ថំ ភិក្ខុវេ ឥមាសំ ចនស្ស្កំ បកា ឯ យទិទំ  
បញ្ញាបកាតិ ។

[១៤៣] ចត្តារាមេ ភិក្ខុវេ អាណោកា ។ កតមេ  
ចត្តារោ ។ ចម្ពាលោកោ សុរិយាលោកោ  
អត្តាលោកោ បញ្ញាលោកោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ  
ចត្តារោ អាណោកា ។ ឯតទត្ថំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ  
ចត្តារំ អាណោកា ឯ យទិទំ បញ្ញាលោកោតិ ។

អាណាវគ្គ

[១៤១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ពន្លឺ ៤  
យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺពន្លឺព្រះចន្ទ្រ ១ ពន្លឺព្រះអាទិត្យ ១ ពន្លឺភ្លើង ១  
ពន្លឺប្រាជ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
ឡាយ បណ្តាពន្លឺទាំង ៤ នេះ ពន្លឺដែលច្រសើរខ្ពុះ គឺពន្លឺប្រាជ្ញា ។

[១៤២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រស្មីនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ រស្មី ៤  
យ៉ាងតើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺរស្មីព្រះចន្ទ្រ ១ រស្មីព្រះអាទិត្យ ១ រស្មីភ្លើង ១  
រស្មីប្រាជ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តារស្មីទាំង ៤ នេះ រស្មីដែល  
ច្រសើរខ្ពុះ គឺរស្មីប្រាជ្ញា ។

[១៤៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីរុងរឿងនេះមាន ៤ យ៉ាង  
សេចក្តីរុងរឿង ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីរុងរឿងនៃព្រះចន្ទ្រ ១  
សេចក្តីរុងរឿងនៃព្រះអាទិត្យ ១ សេចក្តីរុងរឿងនៃភ្លើង ១ សេចក្តីរុងរឿង  
នៃប្រាជ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីរុងរឿង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។  
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាសេចក្តីរុងរឿងទាំង ៤ នេះ សេចក្តីរុងរឿងដែល  
ច្រសើរខ្ពុះ គឺសេចក្តីរុងរឿងនៃប្រាជ្ញា ។

(១៤៤) ចត្តារោម ភិក្ខុវេទិកាសា ។ កតតមេ  
ចត្តារោ ។ ចត្តារោសោ សុរិយោភាសោ អន្តរាភាសោ  
បញ្ញាភាសា ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឧភាសា។  
ឯតនត្ថំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ ចតុទ្ធិំ ឧភាសាធំ យទិធំ  
បញ្ញាភាសាតិ ។

(១៤៥) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បដ្ឋោតា ។ កតតមេ  
ចត្តារោ ។ ចតុប្បដ្ឋោតោ សុរិយប្បដ្ឋោតោ អត្តប្បដ្ឋោតោ  
បញ្ញាបដ្ឋោតា ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ  
បដ្ឋោតា ។ ឯតនត្ថំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ ចតុទ្ធិំ បដ្ឋោតាធំ  
យទិធំ បញ្ញាបដ្ឋោតាតិ ។

(១៤៦) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ កាលា ។ កតតមេ  
ចត្តារោ។ កាលេន ធម្មស្សវំ<sup>(១)</sup>កាលេន ធម្មសាភត្តា  
កាលេន សមថោ កាលេន វិបស្សនា ។ ឥមេ  
ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ កាលាតិ ។

១ ម. ធម្មសវា ។

(១៤៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រស្មីរឿងនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។  
រស្មីរឿង ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺរស្មីរឿងនៃព្រះចន្ទ្រ ១ រស្មីរឿង  
រឿងនៃព្រះភាទិក្ស ១ រស្មីរឿងនៃភ្នំ ១ រស្មីរឿងនៃប្រាជ្ញា ១។  
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រស្មីរឿង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង  
ឡាយ បណ្តារស្មីរឿងទាំង ៤ នេះ រស្មីរឿងដែលប្រសើរខ្ពស់ គឺរស្មី  
រឿងនៃប្រាជ្ញា ។

(១៤៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺរស្មីនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ពន្លឺ  
៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺពន្លឺរស្មីព្រះចន្ទ្រ ១ ពន្លឺរស្មីព្រះភាទិក្ស ១  
ពន្លឺរស្មីភ្នំ ១ ពន្លឺរស្មីប្រាជ្ញា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺរស្មី ៤  
យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពន្លឺរស្មីទាំង ៤ យ៉ាងនេះ  
ពន្លឺរស្មីដែលប្រសើរខ្ពស់ គឺពន្លឺរស្មីប្រាជ្ញា ។

(១៤៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល (វិនុស្សលធម៌) នេះមាន ៤  
យ៉ាង ។ កាល ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺភាវស្តាបធម៌តាមកាល ១  
សាក្ខត្ថធម៌តាមកាល ១ ការចំរើនសម្រេចតាមកាល ១ ការចំរើនវិបស្សនា  
តាមកាល ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល (វិនុស្សលធម៌) ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១៤៧] ចត្តាភោម ភិក្ខុវេ កាលា សម្មាសម្ពុទ្ធិ  
 វិយមាណា សម្មាសម្ពុទ្ធិវិស្សយមាណា អនុបុត្រោ  
 អាសវាណំ ខយំ ចារេន្តិ ។ កតមេ ចត្តាភោ ។  
 កាលេន ធម្មស្សវំនំ កាលេន ធម្មសាគត្តា កាលេន  
 សមថោ កាលេន វិបស្សនា ។ វេមេ ទោ ភិក្ខុវេ  
 ចត្តាភោ កាលា សម្មាសម្ពុទ្ធិវិយមាណា សម្មាសម្ពុទ្ធិ  
 វិស្សយមាណា អនុបុត្រោ អាសវាណំ ខយំ ចារេន្តិ  
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ទបរិបត្តេ បុល្លដុសិតេ ធមេ  
 វស្សន្ត(១) ទនតំ យថាធិន្តំ បវត្តមាណំ បព្វតក្កន្តរាប  
 នវសាទា បរិបូរេតិ បព្វតក្កន្តរាបនវសាទា បរិបូរ  
 កុសោត្តេ បរិបូរេន្តិ កុសោត្តា បរិបូរ មហាសោត្តេ  
 បរិបូរេន្តិ មហាសោត្តា បរិបូរ កុន្ទទិយោ បរិបូរេន្តិ  
 កុន្ទទិយោ បរិបូរ មហានិយោ បរិបូរេន្តិ មហា  
 និយោ បរិបូរ សមុទ្ធសាគរំ បរិបូរេន្តិ វិវេមេ ទោ  
 ភិក្ខុវេ វេមេ ចត្តាភោ កាលា សម្មាសម្ពុទ្ធិវិយមាណា សម្មា  
 អនុបុត្រោវិស្សយមាណា អនុបុត្រោ អាសវាណំ ខយំ ចារេន្តិ ។

១ វ. ម. ធាតុវេ តំសុត្តោ វិស្សតិ ។

[១៤៧] ម្ចាស់ភិក្ខុវេ កាល (វៃកុសលធម៌) ៤ យ៉ាងនេះ  
 កាលបើបុគ្គលចំរើនដោយប្រពៃ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយប្រពៃ វេមនិឲ្យដល់  
 ខ្ញុំការអស់ទៅនៃកាលៈ ដោយលំដាប់ ។ កាល៤យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះៗ  
 គឺការស្តាប់ធម៌តាមកាល ១ ហេតុធម៌តាមកាល ១ ការចំរើនសម្រេចតាម  
 កាល ១ ការចំរើនវិបស្សនាតាមកាល ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវេ កាល ៤  
 យ៉ាងនេះនឹង កាលបើបុគ្គលចំរើនដោយប្រពៃ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយប្រពៃ  
 វេមនិឲ្យដល់ខ្ញុំការអស់ទៅនៃកាលៈ ដោយលំដាប់ ម្ចាស់ភិក្ខុវេ កាល  
 ត្រូវនឹងមានដំណាក់ដំបូលសព្វគុណចុះលើកិច្ចលក្ខំ ទឹកកាលហូរទៅកាន់ទំនាប  
 វេមនិញ្ចាវន្តៈ អូនឹងប្រឡាយក្នុងទ្រូងពេញ លុះព្រោះអូនឹងប្រឡាយក្នុង  
 ពេញហើយ វេមនិញ្ចាវន្ត(១) ក្នុងទ្រូងពេញ លុះពេញហើយ ក្នុង  
 ពេញហើយ វេមនិញ្ចាវន្តក្នុងទ្រូងពេញ លុះពេញហើយ វេមនិញ្ចាវន្ត  
 ហើយ វេមនិញ្ចាវន្តក្នុងទ្រូងពេញ លុះស្ទើរក្នុងពេញហើយ វេមនិញ្ចាវន្ត  
 ស្ទើរក្នុងទ្រូងពេញ លុះស្ទើរក្នុងពេញហើយ វេមនិញ្ចាវន្តសមុទ្រសាគរទ្រូងពេញ  
 មានទេពយ៉ាងណា ម្ចាស់ភិក្ខុវេ កាល ៤ យ៉ាងនេះ  
 បើបុគ្គលចំរើនដោយប្រពៃ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយប្រពៃ វេមនិឲ្យដល់ខ្ញុំ  
 ការអស់ទៅនៃកាលៈ ដោយលំដាប់ គឺមានទេពយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។

១ បំរុងតូច ។

[១៤៨] ចត្តារីមាធិ ភិក្ខុវេ វចីទុច្ឆរិតាធិ ។

កតមាធិ ចត្តារី ។ មុសាវាទោ មិសុណា វាចា  
ជុសា វាចា សម្មច្បណាចោ ។ ឥមាធិ ចោ ភិក្ខុវេ  
ចត្តារី វចីទុច្ឆរិតាធិតិ ។

[១៤៩] ចត្តារីមាធិ ភិក្ខុវេ វចីសុចរិតាធិ ។

កតមាធិ ចត្តារី ។ សច្ចវាចា អមិសុណាវាចា សណ្ណាវាចា  
មន្ទាភាសា ។ ឥមាធិ ចោ ភិក្ខុវេ ចត្តារី វចីសុច-  
រិតាធិតិ ។

[១៥០] ចត្តារេមេ ភិក្ខុវេ សារា ។ កតមេ

ចត្តារេ ។ សីលសារេ សមាធិសារេ ចញ្ញាសារេ  
វិមុត្តិសារេ ។ ឥមេ ចោ ភិក្ខុវេ ចត្តារេ សារាតិ ។

អារាវត្តា បត្យមោ ។

គតិយោ បណ្ណាសោ ទិន្និកោ ។

[១៤៨] ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ វចីទុច្ឆរិតនេះមាន ៤ យ៉ាង ។

វចីទុច្ឆរិត ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺការនិយាយកុហក ១ ការនិយាយ  
ញញើត ១ ការនិយាយពាក្យទ្រោះតោះ ១ ការនិយាយពាក្យរោយកយ ១ ។  
ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ វចីទុច្ឆរិត ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១៤៩] ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ វចីសុចរិតនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។

វចីសុចរិត ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺនិយាយពាក្យសក្យ ១ មិននិយាយ  
ពាក្យញ្ជុះញង់ ១ និយាយពាក្យពិរោធិសា ១ និយាយតែពាក្យដែលប្រកប  
ដោយប្រាជ្ញា ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ វចីសុចរិត ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១៥០] ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ សារៈ (ខ្លឹម) នេះមាន ៤ យ៉ាង ។

សារៈ ៤ យ៉ាង ៗ តើដូចម្តេចខ្លះគឺសីលសារៈ ១ សមាធិសារៈ ១ ចញ្ញាសារៈ ១  
វិមុត្តិសារៈ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងឡាយ សារៈ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ អារាវត្ត ទី ៥ ។

ចប់ បណ្ណាសោ ទី ៣ ។

គតិយបណ្ណសក អាណវន្តោ

តិស្សប្បទានំ(១)

អាភា បភា ច អាណាភា  
ឧភា បដ្ឋោតា ទ្វេ តាលា  
ទ្វេ ចរិតា ច សីលាតា  
ហោឡិ តេ ធនស វេត្ត ចាតិ ។

១ មម្មចោន្តពយេវ អន្តំ ។

គតិយបណ្ណសក អាណវន្តោ

ទុំទាននៃអាណាវគ្គនោះគឺ(១)

និយាយអំពីពន្ធុ ១ អំពីស្មី ១ អំពីសេចក្តីរុងរឿង ១  
អំពីស្មីរុងរឿង ១ អំពីពន្ធុស្មី ១ អំពីកាលមាន២លើក  
អំពីចរិតមាន ២ លើក អំពីសីលសារៈ ១ ក្រវីជា ១០

កងវគ្គនេះ ។

១ ទុំទាននេះ មានក្នុងធម្មិអក្សរក្រមាត្រម្យ៉ាង ។

វិទ្យាវិទ្ធច្បត្តិ

វិទ្ធច្បត្តិ	អវិទ្ធច្បត្តិ	អង្ក	រដ្ឋលេខាយិ
សុខោត្តាគតំ	សុខោត្តាគតំ	៥	២
ចម្បូ	ចម្បូ	៣១	៥
សិទ្ធិ	សិទ្ធិ	៣៥	៨
ជេត្តា ១	ជេត្តា	៣៨	៧
[២០]	[២០](១)	៤៦	៦
សមណោ	សមណោ	៤៨	១២
យេន	យេន	៤៨	៤
ភយាគតោ វិច្ឆិ	ភយាគតោ វិច្ឆិ	៥៨	៧
បឋមបណ្ណាសសកេ	បឋមបណ្ណាសសកេ	៥៧	១
ទមយតំ	សមយតំ	៦០	៣
ភោ គោតម	ភោ គោតម	៨៧	១៦
កស្សតិ	កស្សតិ	៧៤	៣
ធម្មា	ធម្មា	១០០	១៤
ភគវំ	ភគវំ	១០៤	៣
វិជ្ជម	វិជ្ជម	១០៨	១២
ជាតិជណយ	ជាតិជណយ	១១០	១៧

វិទ្យាវិទ្យបតី

វិទ្យាបាលី	អវិទ្យាបាលី	អង្ក	រដ្ឋលេខាយំ
ឋបទីយោ	ឋបញ្ញា ឋបទីយោ	១១១	៦
ភគវ	ភគវតា	១១៦	១២
ទុក្ខ	ទុក្ខ	១២៨	៥
ទុក្ខភេ	ទុក្ខភោ	"	"
វិគា	វិគោ	១៣១	១៦
អច្យមេយ្យ	អច្យមេយ្យ	១៣៤	១៥
ភេនវិពនមាលយ	ភេនវិពនមាលយំ	១៣៦	១៧
ភហតិ	ភហបតិ	១៥៨	៨
និសិទិ	និសិទិ	"	១០
ភបហបតិ	ភហបតិ	១៦៣	១៥
ព្រហ្មចារិយោ	ព្រហ្មចារិនោ	១៦៧	៨
ពត្យបកាពេ	ពត្យបកាក	១៧៤	៣
វិនិវណទស្សវិ	វិនិវណទស្សវិ	១៧៦	៧
ភាគភិ	ភាគភិ	១៨៣	៨
សម្មាណំ	សម្មា ណំ	១៨៦	១១
វេទិតញោ	វេទិតញោ ។	១៨១	១៦

វិទ្យាវិទ្យបតី

វិទ្យាបាលី	អវិទ្យាបាលី	អង្ក	រដ្ឋលេខាយំ
សច្ចុរិសោ	សច្ចុរិសោភិ	១៧១	១៧
បុច្ឆយ្យាថ	បុច្ឆយ្យាថ	១៧៦	៧
សក្កាគរ	សក្ការគរ	២០៧	៧
បាឡិយ	បាឡិយំ	"	១៧
ឥន្ទ្រកថយំ	ឥន្ទ្រកថយំ	២១០	១៨
នលាភិ	ន លាភិ	២១១	៧
ចណ្ណា លកុលេ	ចណ្ណា លកុលេ វ	២១៤	៣
បរិសាច	បរិសា ច	២២៧	១២
[១០០]	[១១០]	២៧៨	១៣
ហោតិ ។	ហោតិ	២៨៦	១៣
អាបជ្ជតិ	អាបជ្ជតិ	២៨៧	១២
មមាទត្ត	មមាទត្ត	៣០១	៧
ហិនាយារវត្តា	ហិនាយារវត្តា	៣១០	១៥
ឧបបត្តិបដិលាភិយានិ	ឧបបត្តិបដិលាភិយានិ	៣៤០	១៦
បរិបូតារិ	ឧ បរិបូតារិ	៣៤៦	១២
បុគ្គលា	បុគ្គលា	៣៤៧	៧



សន្លឹកប្រាក់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
គស់ទៅ	គស់ទៅ	១២	៥
បឋមបណ្ណកស	បឋមបណ្ណកស	១៧	១
បាទក្រ	បាទ	២១	១១
រីករាយ	រីករាយ	២៣	១៦
កណ្ត គាមវគ្គ	កណ្ត គាមវគ្គ	២៧	១៨
ធម្មវិបយ	ធម្មវិបយ	២០	៦
(២០)	(២០)(១)	២៦	"
ទេវធិក្កិលេស	ទេវធិក្កិលេស	៥៧	៨
ភិក្ខុគប្ប	ភិក្ខុគប្ប	៧២	"
បរិព្វាជក	បរិព្វាជក	"	១៣
ដោយគណ្ណ	ដោយអភិជ្ឈា	៧៦	១០
សុត្តបិដក	សុត្តបិដក	៨៨	១
ភោជន៍	ភោជន	៧៥	១២

សន្លឹកប្រាក់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ដោយដ្ឋងដោយ	ដោយដ្ឋង	៧៦	១១
ស្វប្បវាង្គ	ស្វប្បវាង្គ ១	៧៧	២
ការស្វរចន៍	ការស្វរិក	១០១	៦
បច្ចុប្បន្ន	បច្ចុប្បន្ន	១០៧	១៣
ទទួលយ	ទទួលយក	១០៨	៧
(៥៦)	(៥៧)	១៥៣	២
ម្ចាស់គហតី	ម្ចាស់គហបតី	១៦២	១៣
ពំក	ពំក	១៧៨	៧
លាភសក្ការៈ	លាភសក្ការៈ	១៨១	២
"	"	"	១២
"	"	"	១៣
សម្បារ	សម្បារ	១៨៦	៧
"	"	"	១០

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
គប្ប	គប្បី	១៧១	១៣
ឡបច្ច័យ	ឡបច្ច័យ	២០១	១៤
នាយក	នាយក	២១៧	"
មនោគម្ម	មនោគម្ម	២១៧	១៦
សាសនានេះ	សាសនានេះ	២២១	១៧
សរសើរ	សរសើរ	២២២	៤
បាទ្យ	បាទ្យ	២៣១	១១
អ្នកដទៃ	អ្នកដទៃ	២៣៧	៧
ពន្យល់	ពន្យល់	២៤១	១០
នោះ	+ នោះ	២៤២	៦
អ្នក	អ្នក	២៤៣	៧
ទុក	ទុក-	២៤៤	១១
អន្ទន់	អន្ទន់	២៦៣	៧

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ឧកាស	ឧកាស	២៦៤	១៦
បុគ្គល	បុគ្គល	២៦៦	៤
សុចរិត	សុចរិត	២៨៤	៤
សេចក្តី	សេចក្តី	២៨៨	៧
របស់ស្តេច	របស់ស្តេច	២៩៣	១៣
ឯកវគ្គិកកម្ម	ឯកវគ្គិកកម្ម	៣០៧	៤
ភិក្ខុ	ភិក្ខុ	៣១១	"
គប្ប	គប្បី	"	១៣
របស់សត្វ	របស់សត្វ	៣១៦	១៨
កងទ័	កងទ័	៣២៤	១១
អ្នកដទៃ	អ្នកដទៃ	៣២៧	៧
ជាគ្រឿង	ជាគ្រឿង	៣៣៤	៥
ដូចម្តេច	ដូចម្តេច	៣៤៤	១៣
ភិក្ខុ	ភិក្ខុ	"	"

សត្តនបិដក  
១៦៦

អង្គធួនកាយស្ស ចតុក្កនិបាតោ

តតិយោ ភាគោ

មាតិកា

អង្ក

បឋមបណ្ណាសកោ

បឋមបណ្ណាសកោ	កណ្ណតាមវគ្គោ	បឋមោ	.....	១
	ចរវគ្គោ	ទុតិយោ	.....	៣១
	ឡវគ្គោ	តតិយោ	.....	៤៨
	ចក្កវគ្គោ	ចក្កវគ្គោ	.....	៧៨
	ពេហិតស្សវគ្គោ	បញ្ចមោ	.....	១០៧

ទុតិយបណ្ណាសកោ

ទុតិយបណ្ណាសកោ	បញ្ញាភិសន្តវគ្គោ	បឋមោ	.....	១៣៣
	បក្កកមវគ្គោ	ទុតិយោ	.....	១៦១
	អបណ្ណកវគ្គោ	តតិយោ	.....	១៨៨
	មចលវគ្គោ	ចក្កវគ្គោ	.....	២០៦

សត្តនបិដក  
១៦៦

អង្គធួនកាយ ចតុក្កនិបាត

តតិយភាគ

មាតិកា

លេខទំព័រ

បឋមបណ្ណាសក

បឋមបណ្ណាសក	កណ្ណតាមវគ្គោ	ទី ១	.....	១
	ចរវគ្គោ	ទី ២	.....	៣១
	ឡវគ្គោ	ទី ៣	.....	៤៨
	ចក្កវគ្គោ	ទី ៤	.....	៧៨
	ពេហិតស្សវគ្គោ	ទី ៥	.....	១០៧

ទុតិយបណ្ណាសក

ទុតិយបណ្ណាសក	បញ្ញាភិសន្តវគ្គោ	ទី ១	.....	១៣៣
	បក្កកមវគ្គោ	ទី ២	.....	១៦១
	អបណ្ណកវគ្គោ	ទី ៣	.....	១៨៨
	មចលវគ្គោ	ទី ៤	.....	២០៦

### មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា

អង្កេត

ទុតិយបណ្ណសក *ឌុតិយបណ្ណសក* អសុវត្ថ *អសុវត្ថ* បញ្ចោ *បញ្ចោ* ... .. ២២៧

### តតិយបណ្ណសក

តតិយបណ្ណសក *តតិយបណ្ណសក* វិណាហកវត្ថ *វិណាហកវត្ថ* បដោ *បដោ* ..... ២៥៤

កេសិវត្ថ *កេសិវត្ថ* ទុតិយ *ទុតិយ* ..... ២៨២

ភយវត្ថ *ភយវត្ថ* ភតិយ *ភតិយ* ..... ៣០៥

បុគ្គលវត្ថ *បុគ្គលវត្ថ* បុគ្គល *បុគ្គល* ..... ៣៤០

អាភាវត្ថ *អាភាវត្ថ* បញ្ចោ *បញ្ចោ* ..... ៣៥៣

### សន្លឹកចង្អុលប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

ទុតិយបណ្ណសក *ឌុតិយបណ្ណសក* អសុវត្ថ *អសុវត្ថ* ទី ៥ ..... ២២៧

### តតិយបណ្ណសក

តតិយបណ្ណសក *តតិយបណ្ណសក* វិណាហកវត្ថ *វិណាហកវត្ថ* ទី ១ ..... ២៥៤

កេសិវត្ថ *កេសិវត្ថ* ទី ២ ..... ២៨២

ភយវត្ថ *ភយវត្ថ* ទី ៣ ..... ៣០៥

បុគ្គលវត្ថ *បុគ្គលវត្ថ* ទី ៤ ..... ៣៤០

អាភាវត្ថ *អាភាវត្ថ* ទី ៥ ..... ៣៥៣